Mediespejlet

- Kvantitative og kvalitative undersøgelser over 12-25årige unges liv med medier i grønlandske byer 1996-2016: Ittoqqortoormiit, Tasiilaq, Aasiaat, Upernavik, Sisimiut, Qaqortoq & Nuuk

by

JETTE RYGAARD

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Oktober 2017

Thesis submitted: Oktober 2017
PhD supervisor: Professor Lone Dirckinck-Holmfeld
Aalborg University

PhD committee: Prof. Birgitte Holm Sørensen, Aalborg Universitet København, Institut for Læring og Filosofi
Prof. Marianne A. Stenbaek, McGill University, Department of English
Prof. Peter Berliner, Aarhus Universitet, Institut for læring og uddannelse

PhD Series: Faculty of the Humanities, Aalborg University

ISSN: xxxx- xxxx
ISBN: xxx-xx-xxxx-xxx-x

Published by:
Aalborg University Press
Skjernvej 4A, 2nd floor
DK – 9220 Aalborg Ø
Phone: +45 99407140
aauf@forlag.aau.dk
forlag.aau.dk

© Copyright by author

Alle fotos Jette Rygaard

Printed in Denmark by Rosendahls, 2017

*'I vor tid er medierne blevet det spejl,
som børn ser sig selv i ved valg af idoler,
selvrepræsentationer og identitetsdannelse'.*
(Oversat af JR fra: Tapscott 1998, Børn i en digital kultur, p. 178)

Curriculum vitae 2017

Name: Jette Rygaard

Background: Born in Copenhagen.
University degree: Mag. Art & Cand. Mag. *(Magister artium)* from Department of Science of Literature, University of Copenhagen (1992). Supplementary course from Department of Nordic Language and Literature, University of Copenhagen.
Occupation: Assistant professor at the Department of Greenlandic Literature, Language and Media, University of Greenland from 1993 -
1999 - 2001 Leave of absence in order to conduct research project "Children and adolescents' media culture in a reception perspective" in collaboration with ass. Prof. Birgit Kleist Pedersen, financed by the Danish Research Agency.
2002 Associate professorDepartment of Language, Literature and Media
2003 - 2010 Head of Department of Language, Literature and Media
2017- Head of Department of Language, Literature and Media
Teaching subjects and special research interests:

Literary - and media theories. Besides engagement in media research and surveys, my interests also cover psychoanalytic literature & theories, women's -, French and American literature, cultural studies, Visual Anthropology, sensory ethnography and Photography.

Selected, refereed contributions: Books, Monographs, Book chapters, Articles

Jette Rygaard & Susan Vanek (2017): 'Smukke umoralske kvinder': Rejsebeskrivelser og 'den anden' i Rockwell Kents *Salamina* pp. 117-139 IN: Grønlandsk *Kultur- & Samfundsforskning 15/17 Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat*.

Jette Rygaard (2016B): Postkolonialisme og The Snow Walker IN: Jørgen Riber *Christensen og Steen Ledet Christiansen (eds.). Filmanalyser*. MÆRKK Æstetik og Kommunikation 05. Århus. Systime.

Jette Rygaard (2016A): KNR- lille tv station blandt giganter. Udfordringer for TV og public service i Grønland (2016) pp.173 - 189 IN: *Grønland i Tal. Kilder og cases gennem 300 år*. Red. Jørgen Fink, Klaus Georg Hansen & Ole Marquardt. Århus. Århus University Press.

Jette Rygaard (2015B): Searching for Greenland's Youth Culture before the Internet Age

(2015) pp. 65 - 87 IN: *Lost Histories of Youth Cultures*. Ed. Christine Feldman-Barrett. New York. Peter Lang

Jette Rygaard (2015A): Look at My Picture; Read My Text. Visual Anthropology in Practice and Theory in the North' (2015) pp. 195-223 IN: *Le Liue du Nord*. *Vers und cartographie des lieux du nord*. *Montreal*. *Imaginaire – Nord* . Les Presses de l'Université du Québec.

Jette Rygaard (2014): Selvudvikling i et glasbur – medieovervågning versus privatliv på nettet pp.69-91 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat

Jette Rygaard (2013): Media and Public Broadcasting Service in a Democratic Society. A historic survey and a recent debate on the media's role in Greenland: pp 151-187 IN: *Modernization and Heritage: How to combine the two in Inuit societies*. Ed. Karen Langgård & Kennet Pedersen. Nuuk. Ilisimatusarfik & Atuagkat.

Jette Rygaard (2011): Qanorooq? Identitet i mediealderen (Qanorooq? Identity in the media age) IN: Højris, Ole & Ole Marquardt: *Fra vild til verdensborger – Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet*. [From Wild to World Citizen. Greenlandic identity from colonial times to the globalization nowadays] Århus. Århus University Press.

Jette Rygaard & Birgit Kleist Pedersen (2010): Fieldwork, Method and Theory – Media Research in Greenland in: *Cultural and Social Research in Greenland*. Selected essays 1992-2010 p.249-303, Nuuk: Ilisimatusarfik/Atuagkat

Jette Rygaard & Charlotte Kroløkke (2009): Få en på opleveren: By- Kultur- og Naturturismen i Danmark og Grønland' [Get some experiences. City-, Culture - & Nature tourism in Denmark and Greenland] in: *Grønlandsk Kultur- & Samfundsforskning* 08/09 Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat

Jette Rygaard & Birgit Kleist Pedersen (2009): Intro to Knud Rasmussen: *Inuit Folk Tales*. Adventures in New Lands: Vol 2. IPI Press.

Jette Rygaard (2008A): 'The City life of Youth in Greenland' in: *ETUDES/INUIT/STUDIES,* 32(1). Quebec. University Laval Press.

Jette Rygaard (2008B): City Dwellers as Urban Crab and Zoo People IN: *The Urban Arctic: Living Communities: New Perspectives on Inuit Life* Ed. Fran Sejersen, Kirsten Thisted, Søren T. Thuesen. Eskimology and Arctic Section. University of Copenhagen for the International Ph.D. School for Studies of Arctic Societies (IPSSAS). Copenhagen. Copenhagen University Press.

Jette Rygaard (2008C): Arktiske Apokalypser - film og virkelighed i urban regi [Arctic Apokalypses – film and reality in an urban framework] in: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning 2006-07*, Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat, Nuuk.

Jette Rygaard (2008D): Let the World in! 'Globalization locally in a mediated world". In: K. Drotner & S. Livingstone, eds., *Handbook of Globalization,* London. Sage Publications.

Jette Rygaard (2007): I'm not perfect - do you think you know me? Socialization in Cyberspace IN:

Nordiske Sprog- og litteraturdage i København. Nordatlantens Brygge. København 2007: Bin Norden. Danmarks Biblioteksskole. Copenhagen

Jette Rygaard (2006): Proksemik Nuuk. Urbanisering i Nuuk [Proksemic Nuuk. Urbanization in Nuuk] in: *Grønlandsk Kultur- & Samfundsforskning 04/06*. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat

Jette Rygaard (2004): En TV-historie [A Television story]: IN: (Ed.) Jacobsen, B., Birgit Kleist Pedersen, Karen Langgård, & Jette Rygaard: *Grønlænder og global*. Nuuk. Ilsimatusarfik.

Jette Rygaard & Birgit Kleist Pedersen (2004): Analysis of Heart of Light - as a minor part of reception of films with national/international content from aboriginal informants from Greenland, Australia, Canada and Norway IN: Michele Therrien (Ed.): *Dynamics and shifting Perspectives*. *Arctic Societies and Research*. *Proceedings of the First IPSSAS Seminar*, Nuuk 2002. Ilisimatusarfik/University of Greenland.

Jette Rygaard (2003A): Gender differences: reality or history? IN: *Nora.Nordic Journal of Women's Studies: Gender & New Media*, vol. 11, number 3.

Jette Rygaard (2003B): 'Youth Culture, media and globalization processes in Greenland IN: *Young. Nordic Journal of Youth Research*, vol. 11. Number 4, november.

Jette Rygaard (2002): Medier og magt i et demokratisk samfund. Børn og unges mediebrug i Grønland: pp. 87-107 IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/ Forlaget Atuagkat.

Jette Rygaard (1999): Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. De 12-19 åriges TV-præferencer i Nuuk, Grønland IN: Christa Lykke Christensen (red.): *Børn, unge og medier*. *Nordiske forskningsperspektiver*. Gøteborg. Nordicom, 1999

Pedersen, Birgit Kleist & Jette Rygaard (2003A): 'De forbudte trin' i forskning og undervisning. Overskridende metoder IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning* 2003, Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat, Nuuk.

Pedersen, Birgit Kleist & Jette Rygaard (2003B): Grønlandske Unge mellem Tradition og Globalisering IN: Helena Helve (red.): *Ung i utkant*. *Aktuell forskning om glesbygdsungdomar i Norden*. *Nordic Årbok*. Helsinki. Nordic Council.

2016-2017: Fondsmidler fra The USA National Science Foundation til et 2½ årigt projekt:

The Rockwell Kent – projekt: *I Rockwell Kents fodspor*: Samarbejde mellem USA og Grønland om visuelle erindringer og forandringer på baggrund af Rockwell Kents billeder.
Projektet, med titlen Rockwell Kent and Early 1930s Greenland: A Comparative View of Environmental, Social and Cultural Change in Contemporary Greenland, er et samarbejde mellem et international forsknings team med 2 medlemmer fra Ilisimatusarfik, Jette Rygaard og Axel Jeremiassen, og 2 fra USA, Denis Defibaugh and Susan Vanek.

Projektet begynder med Rockwell Kents arbejde. Kent var en Amerikansk fotograf, som har levet og

arbejde i Grønland i 1930'erne. Hans tid i Grønland vil blive udforsket og Kents fotografier og kunstværker vil blive brugt som et udgangspunkt for at diskutere forandringer i Grønland fra 1930'erne til i dag. Forskningsteamet vil rejse til hver af de byer som er involveret i projektet, Illorsuit, Uummannaq, Sisimuit and Nuuk for diskutere projektet med folk fra byerne og vil benytte sig af de lokale folks feed back til yderligere at videreudvikle forsknings mål og hensigter med interviews som vil starte til efteråret.

Børn og unge er en vigtig del af denne forskning; Foto workshops for børn og unge vil blive afholdt i hver af byerne for at lære dem fotografisk teknik og vi vil opfordre dem til at tage deres egne billeder som vil blive udstillet både lokalt og internationalt.
Forskning teamet vil med en kombination af visuelle, historiske og antropologiske metoder arbejde sammen med de fire bysamfund for at erhverve forståelse af Kents tid i Grønland så vel som registrere de forandringer der er sket i hver af byerne fra 1930 til i dag.
Nikon har venligt sponsoreret vand- og stødsikre kameraer til at give de unge og den amerikanske Polar Field Service vil tage sig af en stor del af transport og indkvartering.

English abstract

Jette Rygaard. The Media Mirror: *Media, youth, identity and globalization in Greenland – quantitative and qualitative research on 12-25-year old peoples life with media in Greenlandic communities from 1996-2016*.

Curiosity about leisure and media habits of children and young people in a Greenland where not even the capital Nuuk in the midst of 1990's had a cinema and in where cafés, youth's clubs and other young people's leisure-time-facilities were limited, made me wonder what young people actually were doing in their spare time. Sport facilities and outdoor activities dependent on the time of the year of course were among the offers, but was it also the media, which filled the spare time for the young people in Greenland? - And if yes, with what?

Since research on media and young people in the 90's was almost not-existent, it had to be done from scratch. With my basis in the humanities, the inspiration became grounded theory (Glaser & Strauss, 1965) and inductive research a starting point for a broad interest for empirical data about young people's media habits. Firstly based on "convenience" ethnographic observations (Bryman, 2012: 201-202) in my home town Nuuk, where the observations could form the basis of relevant questions for a survey, the first quantitative pilot project on children and young people's media habits was distributed in paper form to schools in Nuuk in 1996. Inspiration from other countries' media-youths-research, and especially from the research project BUM (Børn, Unge og Medier, finansieret fra NorFa fra 1997-1999) (Children, Youth and Media, financed from NorFa from 1997-1999) in Denmark that I became affiliated to, transformed a broad deductive theory about young people and media into a set of loose presumptions about the young people's media life, more than actually a hypothesis to be tested, as often seen in quantitative research (Bryman, 2012: 161). The intention was quickly to get a mapping, as broad as possible, of the leisure situation of youth, especially regarding media use and habits.

The first pilot survey in Nuuk was the starting signal to more surveys in 1997 and 2004 in paper form and in 2015 as a web based survey in *Relationswise*. All these surveys were nationwide.

Inspiration from grounded theory to look at youth life from as many angles as possible with the intention to create "rich data" (Geertz, 2000) soon transformed to an interest for mixed methods and triangulation. Therefore, qualitative research followed in 1997 and 2001 as a

follow up on the surveys, and in 2000, a visual anthropological project took place, which were repeated as teaching and student projects in 2003 and 2006. In between came smaller research projects and research on films, media occurrence as social media and youth cultures in general – all related to teaching in a small university with only few professors, a situation that demanded constant innovation in order to give the students options to choose between.

Regarding methods the whole project: ***The Media Mirror:*** *Media, youth, identity and globalization in Greenland – quantitative and qualitative research on 12-25-year old peoples life with media in Greenlandic communities from 1996-2016* developed in these twenty years from a project based on grounded theory via mixed methods (Tashakkori & Teddlie, 2010), triangulation (Denzin, 1970; Bryman, 2012), transgressive methods and post-feminism (Lather, 1991, Staunæs & Petersen, 2000), indigenous methods (Denzin, Lincoln & Smith, 2008, Smith, 1999) to visual anthropology (Pink, 2006; Mitchell, 2011; Rose, 2011).

It is this theoretical and methodological journey that this study is searching to cover with 17 articles divided into themes which manifested itself during our research as grounded theory ask for and continuously became research questions or "categories" (Bryman, 2012: 570). All these questions were about young people's media use broadly speaking: What is going on in their leisure time? Which media are the young people using in their everyday life? What is mostly of interest for them? What is the main challenge for these young people in relation to their media consumption as for instance 'access' wherever they live? Other questions were: How do these young people use media to optimize their identity and their conditions of life as locale youth in a globalized world? How are their everyday life and situations in urban centers as well as in small communities regarding family life, youth life, media and leisure possibilities?

The themes, based on the articles, were put into practice in what became chapters in this study: A visual culture in a global perspective (chapter 4.1); KNR[1] - Public service in Greenland (chapter 5); Youth, media, urbanization and postcolonialism (chapter 6); Youth, media and identity (chapter 7) and; Youth, media and globalization (chapter 8). The chapters

[1] (Kalaallit Nunaata Radioa) (Greenlandic Broadcasting Corporation). Greenland's public service radio- and TV-station financed by the public. Colloquially KNR.

1, 2 and 3 present a short presentation of the thesis and the articles (chapter 1); of children, media and socialization (chapter 2); of perspectives on Greenlandic cities (chapter 3). Chapter 4 describes reflections of methods and theory of science, and finally is chapter 9 an attempt to pull the big lines and give a comprehensive view on youth and media consumption from 1996-2016.

Greenland has now cinemas, the TV-situation has improved in the towns and the Internet in many of the bigger communities came to mean a new life: Possibilities really to be global youths, to buy things on the web, things that the communities not at the moment had in stock, and staying in contact with friends and family around and outside Greenland like never before with cell phones IPads, face time communication, social media and Skype, regardless of an expensive and difficult infrastructure. The situation is like this in many places! As my study shows, however, Greenland is still a country characterized by geographic differences that not even a digital revolution totally has mended - yet!

Literature

Bryman, Alan, 2012: *Social Research Methods*. 4th edition. Oxford. Oxford University Press.

Denzin, Norman K., 1970: *The Research Act in Sociology*. Chicago. Aldine.

Denzin, Norman K., Yvonna S. Lincoln & Linda Tuhiwai Smith, 2008: *Handbook of Critical and Indigenous Methodologies*. London. Sage Publications.

Geertz, Clifford, 2000: *The Interpretation of Culture*. New York. Basic Books.

Glaser, Barney & Anselm L. Strauss, 1965: *Discovery of Grounded theory: Strategies for Qualitative Research*. Chicago: Aldine.

Lather, Patti, 1991: *Getting Smart. Feminist Research and Pedagogy With/In The Postmodern*. New York. Routledge.

Mitchell, Claudia, 2011: *Doing Visual Research*. London. Sage Publications.

Smith, Linda Tuhiwai, 1999: *Decolonizing methodologies: Research and Indigenous peoples*. London. Zed Books.

Pink, Sarah, 2006: *Doing Visual Ethnography. Images, Media and Representation in Research*. London. Sage Publications.

Rose, Gillian, 2011: *Visual Methodologies: An Introduction to Researching with Visual Materials*. 2rd Edition. London. Sage Piblications.

Staunæs, D. & Eva Bendix Petersen, 2000: 'Overskridende metoder' ['Transgressive methods'] in: *Kvinder, Køn og Forskning* nr. 4.[Women, Gender and Research no. 4]. Copenhagen: Center for Kvinde- og Kønsforskning [Center for Women's and Gender Research].

Tashakkori, Abbas & Charles Teddlie, 2010: *Sage Handbook of Mixed Methods in Social & Behavioral Research*. 2rd edition. London Sage Publications.

Dansk abstrakt

Jette Rygaard. Mediespejlet: *Medier, ungdom, identitet og globalisering i Grønland - kvantitative og kvalitative undersøgelser over 12-25-åriges liv med medier i grønlandske byer 1996-2016*.

Nysgerrighed omkring børn og unges fritids- og medievaner i et Grønland, hvor ikke engang hovedstaden Nuuk i midten af 1990'ern havde en biograf og hvor cafeer, ungdomsklubber og andre af de unges fritidssteder var begrænsede, fik mig til at spekulerer over, hvad de unge egentlig lavede i deres fritid. Der var selvfølgelig sportshaller og mange muligheder for udendørs aktiviteter afhængig af årstiden, men var det også medierne, der fyldte fritiden ud for de unge i Grønland? Og hvis ja, så med hvad?

Eftersom medieforskning om unge i Grønland i 90'erne nærmest var ikke-eksisterende, måtte der startes fra bunden. Med basis i humaniora blev inspirationen fra grounded theory (Glaser & Strauss, 1965) og induktiv forskning et startpunkt for en bred interesse for empiriske data om unges medievaner. Baseret først på "convenience" etnografiske observationer (Bryman, 2012: 201-202) i hjembyen Nuuk, der kunne danne grundlag for relevante spørgsmål til et spørgeskema, blev det første kvantitative pilotprojekt omkring børn og unges medievaner distribueret i papirform til skoler i Nuuk i 1996. Inspiration fra andre landes medie-ungdomsforskning og især fra forskningsprojektet BUM (Børn, Unge og Medier, finansieret fra NorFa fra 1997-1999) i Danmark, som jeg blev tilknyttet, gjorde en bred deduktiv teoridannelse om unge og medier til et sæt løse formodninger om de unges medieliv, snarere en end egentligt hypotese, der skulle testes, som det ofte er tilfælde i kvantitativ forskning (Bryman, 2012: 161). Hensigten var hurtigt at få en bred kortlægning af fritidssituationen, især med henblik på mediebrug og -vaner.

Den første pilot-spørgeskemaundersøgelse i Nuuk blev startskuddet til flere spørgeskemaundersøgelser i 1997 og 2004 i papirform, og i 2015 som webbaseret survey i *Relationswise*. Alle disse spørgeskema-undersøgelser var landsdækkende.

Inspiration fra grounded theory om at se ungdomslivet fra så mange vinkler som muligt og for at skabe "rich-data" (Geertz, 2000), blev hurtigt til interessen for mixed methods og triangulering. I de følgende år kom derfor også indimellem kvalitative undersøgelser i 1997og 2001 som opfølgning på spørgeskemaundersøgelserne og i 2000 en visuel antropologisk undersøgelse, der gentoges som undervisning i studenterprojekter i 2003 og 2006. Indimellem

var mindre forskningsprojekter og forskning omkring film, medieforekomster som sociale medier og dele af ungdomskulturer – alle relaterede til undervisning på et lille universitet med få ansatte, der krævede stadig fornyelse for at de studerende kunne have valgmuligheder.

Metodemæssigt udviklede hele projektet: *Mediespejlet: Medier, ungdom, identitet og globalisering i Grønland - kvantitative og kvalitative undersøgelser over 12-25-åriges liv med medier i grønlandske byer 1996-2016* sig i løbet af disse 20 år fra at være et projekt baseret på grounded theory over mixed methods (Tashakkori & Teddlie, 2010), triangulering (Denzin, 1970; Bryman, 2012), transgressive methods og post-feminisme (Lather, 1991, Staunæs & Petersen, 2000), indigenous methods (Denzin, Lincoln & Smith, 2008, Smith, 1999) til visuel antropologi (Pink, 2006; Mitchell, 2011; Rose, 2011). Det er denne både teoretiske og metodemæssige rejse, som denne afhandling vil søge at dække med 17 artikler fordelt på de temaer der manifesterede sig i løbet af forskningen, som grounded theory dekreterer og som løbende blev til forskningsspørgsmål eller "kategorier" (Bryman, 2012: 570). Alle handlede de om unges mediebrug i bred forstand: Hvilke medier bruger de unge i deres hverdag? Hvad interesserer dem? Hvad er hovedudfordringen for de unge i relation til deres medieforbrug som for eksempel 'adgang'? Hvordan forsøger de at få så meget som muligt ud af deres medieliv/ungdomsliv, hvor end de end bor? Andre spørgsmål var: Hvordan bruger disse unge mennesker medier til at optimere deres identitet og deres livsvilkår som unge lokale i en globaliseret verden? Hvordan er deres hverdagsliv i urbane centre så vel som i små byer med hensyn til familieliv, ungdomsliv, medier og fritidsmuligheder?

Temaerne udmøntede sig til det, der nu, på basis af artiklerne, er blevet kapitler i denne afhandling: En visuel kultur i et globalt perspektiv (kapitel 4.1); KNR[2] - Public service i Grønland (kapitel 5); Unge, medier og urbanisering og postkolonialisme (kapitel 6); Unge, medier og identitet (kapitel 7); Unge medier og globalisering (kapitel 8). Kapitlerne 1, 2 og 3 giver en Præsentation af afhandlingen og artiklerne (kapitel 1), af Børn, medier og socialisering (kapitel 2) og af Perspektiver på grønlandske byer (kapitel 3). Kapitel 4 beskriver Metodiske og videnskabsteoretiske refleksioner og endelig er kapitel 9 et forsøg på at trække de store linjer og give et overblik over Ungdom og medieforbrug fra 1996-2016.

Grønland har nu fået biografer, TV-situationen har bedret sig i byerne og Internettet i mange af de store byer har betydet et helt nyt liv: Muligheder for virkeligt at være globale unge, for

[2] (Kalaallit Nunaata Radioa) (Greenlandic Broadcasting Corporation). Grønlands public service radio- og tv-station finansieret af det offentlige. I daglig tale KNR.

at købe ting på nettet, som byerne ikke umiddelbart har på lager og muligheder for nu på afstand at holde kontakt med venner og familie som aldrig før med mobiltelefoner, IPads, face time, sociale medier og Skype, uanset en dyr og besværlig infrastruktur. Sådan er det mange steder! Som mine undersøgelser imidlertid vil vise er Grønland stadig et land præget af geografiske forskelle, som selv ikke en digital revolution endnu har udbedret – helt!

Litteratur

Bryman, Alan, 2012: *Social Research Methods*. 4th edition. Oxford. Oxford University Press.

Denzin, Norman K., 1970: *The Research Act in Sociology*. Chicago. Aldine.

Denzin, Norman K., Yvonna S. Lincoln & Linda Tuhiwai Smith, 2008: *Handbook of Critical and Indigenous Methodologies*. London. Sage Publications.

Geertz, Clifford, 2000: *The Interpretation of Culture*. New York. Basic Books.

Glaser, Barney & Anselm L. Strauss, 1965: *Discovery of Grounded theory: Strategies for Qualitative Research*. Chicago: Aldine.

Lather, Patti, 1991: *Getting Smart*. *Feminist Research and Pedagogy With/In The Postmodern*. New York. Routledge.

Mitchell, Claudia, 2011: *Doing Visual Research*. London. Sage Publications.

Smith, Linda Tuhiwai, 1999: *Decolonizing methodologies: Research and Indigenous peoples*. London. Zed Books.

Pink, Sarah, 2006: *Doing Visual Ethnography*. *Images, Media and Representation in Research*. London. Sage Publications.

Rose, Gillian, 2011: *Visual Methodologies: An Introduction to Researching with Visual Materials*. 2rd Edition. London. Sage Piblications.

Staunæs, D. & Eva Bendix Petersen, 2000: 'Overskridende metoder' i: *Kvinder, Køn og Forskning* nr. 4. København: Center for Kvinde- og Kønsforskning.

Tashakkori, Abbas & Charles Teddlie, 2010: *Sage Handbook of Mixed Methods in Social & Behavioral Research*. 2rd edition. London Sage Publications.

TAK

Til slut er der bare at takke en masse mennesker som jeg har mødt og lært af på min vej og som i mange tilfælde har hjulpet mere end de aner. Jeg har nævnt Birgit tidligere, som jeg startede min rejse med og jeg takker Birgit af hjertet for de mange sjove, gode interessante og voldsomme oplevelser hen ad vejen, Kurt som altid har været klart til at hjælpe, diskutere, læse, kigge på tal og på det seneste konstant har ageret kok – af hjertet tak! Min vejleder på AAU, Lone Dirckinck-Holmfeld som udover at være inspirerende, klog, sjov og meget, meget tålmodig også præcist vidste hvad jeg havde brug for når jeg var i Ålborg og tog mig på tur der. Andre kolleger både i Grønland som f.eks. Karen Langgård, der har hjulpet med scanning på et kritisk tidspunk og flere andre, samt mange i Danmark, som Merete Watt Boolsen der har undervist i Nvivo, har bidraget mere end de aner; venner og familie - ligesom en masse fantastiske studerende – tak især til dem. Jeg har i de sidste år nok ikke selv været den ven jeg skulle være, men det håber jeg bliver helt anderledes snart. Endeligt er der mange grønlandske fonde, Nordatlantiske midler og Ilisimatusarfik, der har bidraget økonomisk til vores - og mine mange undersøgelser - og uden denne støtte ingen forskning. Sidst og måske vigtigst, tusind tak til alle de unge der velvilligt, klog og sjovt stillede op til at svare på spørgeskemaer, til at svare på spørgsmål, som tog billeder og skrev dagbøger. Uden dem intet! De har været - og er - så inspirerende.

Indhold

Curriculum vitae 2017 3

English abstract 7

Literature 9

Dansk abstrakt 11

Litteratur 13

TAK 14

Oversigt: Mediespejlet: Medier, ungdom, identitet og globalisering i Grønland. Studier fra 1996-2016 20

Kapitel 1. Indledning. Præsentation af feltet, artiklerne og de sammenfattende kapitler. 23

Personlig baggrund 23

Undervisning og forskning 24

Nye tider 26

Afhandlingen 26

Praktiske informationer 27

Litteratur 27

Kapitel 2: Barndomskonstruktioner: Socialisering og medier. Børn og unge i mit materiale – og forandringer generelt i tiden 28

Barnet og den unges udvikling, identitetsdannelse og familieforhold i en opbrudstid 28

Paradigmeskiftet fra børnepsykologi til barndomspsykologi 31

Barnet i familien 33

Barndom og familie i Grønland 36

Ungdommen og traditionernes afskaffelse og den nye orden 41

Unge, medier og psykologi 47

Litteratur 57

Serier 62

Websider som de fremkommer i teksten 62

Kapitel 3 Grønland: Perspektiver på grønlandske byer og historie 64

Nuuk 70

Sisimiut 73

Aasiaat 76

Qaqortoq 79

Upernavik 80

Tasiilaq 82

Ittoqqortoormiit 85

Litteratur 92

Websites vist som de fremkommer i teksten 93

Chapter 4: Scientific fundament and methods 95

Mixed methods: triangulation 97

Grounded theory, continued 101

Grounded theory—coding 104

Memos, actions and analyses 105

Transgressive and indigenous methods 108

Thick description, no 'God trick perspective' and member-check 114

Up close and personal—and multi-voiceness 119

Quantitative research 123

Problems, considerations, reflections and self-criticism 137

Qualitative research 141

Fieldwork as Facebook 146

Fieldwork and ethics with youth 160

Concluding remarks about research 164

References 167

Websites as they occur in the chapter 175

Kapitel 4.1: Artiklerne 1-2: En visuel kultur i et globalt perspektiv. Sammenfatning af visuel kultur 176

Litteratur 181

Websites som de forekommer i teksten 182

Artikel 1: Gender differences: Reality or history? (2003) IN: *Nora: Nordic Journal of Women's Studies: Gender & New Media,* vol. 11, number 3. 184

Artikel 2: 'Look at My Picture; Read My Text. Visual Anthropology in Practice and Theory in the North' (2015) IN: *Le Liue du Nord. Vers und cartographie des lieux du nord.* Montreal. Imaginaire – Nord . Les Presses de l'Université du Québec 198

Kapitel 5. Artiklerne 3-4-5: KNR – en public service kanal og dens udfordring. Sammenfatning af historie og debatter om KNR med lidt syn på andre medier også 227

Litteratur 238

Websider som de fremkommer i teksten 239

Errata Art. 3: En TV-historie (2004) 240

3. En TV historie (2004) pp. 163-203 IN: *Grønlænder og Globa*l Ed. Birgitte Jacobsen, Karen Langgård, Birgit Kleist Pedersen & Jette Rygaard. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat. 241

4. Media and Public Broadcasting Service in a Democratic Society. A historic survey and a recent debate on the media's role in Greenland (2013) pp 151-187 IN: *Modernization and Heritage: How to combine the two in Inuit societies.* Red. Karen Langgård & Kennet Pedersen. Nuuk. Ilisimatusarfik & Atuagkat. 283

5. KNR- lille tv station blandt giganter. Udfordringer for TV og public service i Grønland (2016) pp.173-189 IN: *Grønland i Tal. Kilder og cases gennem 300 år* Red. Jørgen Fink, Klaus Georg Hansen & Ole Marquardt. Århus. Århus University Press. 320

Kapitel 6. Artiklerne 6-7-8-9-10: Indledning til unge, medier og urbanisering - postkolonialisme. Sammenfatning af analyse af medieindhold med tvær-temaet urbanisering med perspektiv til postkolonialisme i film 337

Lidt om de øvrige artikler i denne sektion 341

Urbanisering 345

Litteratur 357

Websider som de fremkommer i teksten 358

Film 358

Errata artikel 6: Arktiske apokalypser 359

Errata artikel 8: The City Life of youth in Greenland 359

Appendiks 361

6. Arktiske Apokalypser. Film og virkelig i 'urban'-regi' (2007) pp. 147-167 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2006-07.* Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat 362

7. Film, facts, fascination og følelser (2012) pp. 77-107 IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning*, Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat. 383

8. The City Life of Youth in Greenland pp. 33-55 IN: (2008) *Inuit Urbaines /Urban Inuit. Etudes Inuit Studies* vol 32 (1). Quebec. University Laval. 411

9. Proksemik Nuuk. Byliv og ungdomskultur i Nuuk (2006) pp. 153-173: IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning*, Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat. 434

10. Searching for Greenland's Youth Culture before the Internet Age (2015B) pp. 65-87 IN: *Lost Histories of Youth Cultures* Red. Christine Feldman-Barrett. New York. Peter Lang. 454

Kap. 7 Unge, medier og identitet: Sammenfatning: Indledning til unge, medier og identitet 474

Identitetsudvikling over tid 480

Identitets konstruktioner 486

Litteratur 493

Websites som de fremkommer i teksten 496

Film og serier 497

Errata artikel 13 497

11. Et hjem er et hjem? Jagten på identiteten - socialisering i cyberspace (2007) pp. 88-108 IN: *Nordiske Sprog- og litteraturdage i København.* København. Nordatlantens Brygge 499

12. Selvudvikling i et glasbur: Medieovervågning versus privatliv på nettet pp. 69-87 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning* 2013-14. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat. 521

13. Qanorooq? Identitet i mediealderen (2011) pp. 525-559 IN: *Fra vild til verdensborger – Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet.* Red. Højris, Ole & Ole Marquardt. Århus. Århus Universitets Forlag. 541

Kapitel 8 Unge, medier og globalisering: Sammenfatning: Indledning til unge, medier og globalisering 576

Litteratur 595

Film 597

Websites som de fremkommer i artiklen 597

Errata artikel 14: Grønland og den kulturelle globalisering (2001) 597

Errata artikel 15: Youth Culture, media and globalization processes in Greenland (2003B). 598

Errata artikel 16: Let the World in! 'Globalization locally in a mediated world" (2008D)..... 598

14. Grønland og den kulturelle globalisering (2001) pp. 169-189 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning.* Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat. 599

15. Youth Culture, media and globalization processes in Greenland (2003) pp. 291-309 IN: *Young. Nordic Journal of Youth Research,* vol. 11. Number 4, November. London. Sage Publications. 619

16. Let the World in! Globalization locally in a mediated world (2008) pp. 254-271 IN: *Handbook of Globalization*. Red. K. Drotner & S. Livingstone. London. Sage Publications. 638

17. Medier og magt i et demokratisk samfund. Børn og unges mediebrug i Grønland (2002): pp. 87-107 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning.* Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat. 656

Kapitel 9. Sammenfatning: Overblik – Ungdom og medier i Grønland 1996-2016. Punktnedslag gennem 20 års medieudvikling med kvalitativ, kvantitativ forskning og visuel antropologi 677

Om valg af materiale 678

Indledning 679

Medier og teorier om medier 684

Unges mediebrug – empiriske kvantitative data 692

Adgang til medier 695

Det 'gamle' medie TV 698

'Content' de unges medieinteresser 704

Nye og gamle medier i konkurrence 709

Medier og informationer 717

"Når man har en Computer, har man jo alt" 728

I *Facebook* 734

Fritidsinteresser i konkurrence ... 738
Unges sportsinteresser i Grønland ... 739
Unges kreative interesser ... 742
Unges sociale liv ... 743
Unges medie interesser ... 746
Mig, mine venner og mine følelser – dårlige og gode ... 749
Konklusion ... 756
Litteratur ... 761
Film ... 768
Websider som de fremkommer i teksten ... 769
Appendiks ... 772
Kapitel 10: Konklusion ... 773
Medier er nødvendige ... 774
Mediebrug og økonomi ... 774
Fritidsinteresser ... 775
Globalisering ... 776
Interesser og indhold ... 778
Identitet, kultur og medier ... 779
Overordnet om medier og identiet ... 780
Mediepessimister og optimister ... 781
Litteratur ... 783
Websider som de fremkommer i teksten ... 807
Film og serier ... 809
Websider som de fremkommer i teksten ... 811
Appendices ... 818
18: Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. De 12-19 åriges mediepræferencer (1999) pp. 95-125 IN: *BUM. Børn, Unge og Medier. Nordiske Forskningsperspektiver.* Red. Christa Lykke Christensen. Göteborg. Nordicom/Göteborgs Universitet. ... 819
Bilag til kapitel 4 ... 850
Bilag til kapitel 6 ... 853
Bilag til kapitel 7 ... 858
Bilag til kapitel 9 ... 861

Oversigt: Mediespejlet: Medier, ungdom, identitet og globalisering i Grønland. Studier fra 1996-2016

Indledning

Kapitel 1 Præsentation af feltet og artiklerne

Kapitel 2 Barndomskonstruktioner. Socialisering og medier

Kapitel 3 Grønland: perspektiver på grønlandske byer og historie

Kapitel 4 Metodiske refleksioner: Scientific fundament and methods

Kapitel 4.1 En visuel kultur i et globalt perspektiv: Sammenfatning af visuel kultur

1. Gender differences: Reality or history? (2003A) pp. 170-183 IN: *Nora: Nordic Journal of Women's Studies: Gender & New Media,* vol. 11, number 3.

2. Look at My Picture; Read My Text. Visual Anthropology in Practice and Theory in the North (2015A) pp. 195-223 IN: *Le Liue du Nord*. *Vers und cartographie des lieux du nord*. Montreal. Imaginaire – Nord . Les Presses de l'Université du Québec.

Kapitel 5 Grønlandske medier: KNR – en public Service kanal og dens udfordring: Sammenfatning af historie og debatter om KNR med lidt syn på andre medier også

3. En TV historie (2004) pp. 163-203 IN: *Grønlænder og Globa*l Red. Birgitte Jacobsen, Karen Langgård, Birgit Kleist Pedersen & Jette Rygaard. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

4. Media and Public Broadcasting Service in a Democratic Society. A historic survey and a recent debate on the media's role in Greenland (2013) pp 151-187 IN: *Modernization and Heritage: How to combine the two in Inuit societies*. Red. Karen Langgård & Kennet Pedersen. Nuuk. Ilisimatusarfik & Atuagkat.

5. KNR- lille tv station blandt giganter. Udfordringer for TV og public service i Grønland (2016) pp.173-189 IN: *Grønland i Tal*. *Kilder og cases gennem 300 år* Red. Jørgen Fink, Klaus Georg Hansen & Ole Marquardt. Århus. Århus University Press.

Kapitel 6 Unge, medier og urbanisering & postkolonialisme: Sammenfatning af analyse af medieindhold med tvær-temaet urbanisering med perspektiv til postkoloniale film

6. Arktiske Apokalypser. Film og virkelig i 'urban'-regi (2007) pp. 147-167 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2006-07*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat

7. Film, facts, fascination og følelser (2012) pp. 77-107 IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning*, Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

8. The City Life of Youth in Greenland pp. 33-55 IN: (2008) *Inuit Urbaines /Urban Inuit*. *Etudes Inuit Studies* vol 32 (1). Quebec. University Laval.

9. Proksemik Nuuk. Byliv og ungdomskultur i Nuuk (2006) pp. 153-173: IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning*, Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

10. Searching for Greenland's Youth Culture before the Internet Age (2015B) pp. 65-87 IN: *Lost Histories of Youth Cultures* Red. Christine Feldman-Barrett. New York. Peter Lang

Kapitel 7 Unge, medier og identitet: Sammenfatning af unge, medier og identitet

11. Et hjem er et hjem? Jagten på identiteten - socialisering i cyberspace (2007) pp. 88-108 IN: *Nordiske Sprog- og litteraturdage i København*. København. Nordatlantens Brygge.

12. Selvudvikling i et glasbur: Medieovervågning versus privatliv på nettet pp. 69-87 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning* 2013-14. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat

13. Qanorooq? Identitet i mediealderen (2011) pp. 525-559 IN: *Fra vild til verdensborger – Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet*. Red. Højris, Ole & Ole Marquardt. Århus. Århus Universitets Forlag.

Kapitel 8 Unge, medier og globalisering: Sammenfatning af unge, medier og globalisering

14. Grønland og den kulturelle globalisering (2001) pp. 169-189 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

15. Youth Culture, media and globalization processes in Greenland (2003) pp. 291-309 IN: *Young*. *Nordic Journal of Youth Research,* vol. 11. Number 4, November. London. Sage Publications.

16. Let the World in! Globalization locally in a mediated world (2008) pp. 254-271 IN: *Handbook of Globalization*. Red. K. Drotner & S. Livingstone. London. Sage Publications.

17. Medier og magt i et demokratisk samfund. Børn og unges mediebrug i Grønland (2002): pp. 87-107 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat

Kapitel 9 Ungdom og medier: Sammenfatning og overblik - Ungdom og medier i Grønland 1996-2016. Punktnedslag gennem 20 års medieudvikling med kvalitativ, kvantitativ forskning og visuel antropologi.

Kapitel 10: Konklusion

Bilag

Bilag 1:

18**:** Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. De 12-19 åriges mediepræferencer (1999) pp. 95-125 IN: *BUM*. *Børn, Unge og Medier*. *Nordiske Forskningsperspektiver*. Red. Christa Lykke Christensen. Göteborg. Nordicom/Göteborgs Universitet.

Kapitel 1. Indledning. Præsentation af feltet, artiklerne og de sammenfattende kapitler.

Denne afhandling *Mediespejlet* er en afhandling over studier om børn, unge og medier i Grønland fra 1996-2016 med 17 artikler (samt en i bilag) og 10 kapitler. De 17 artikler er fordelt under 5 sammenfattende kapitler som hver især danner en lille helhed med titler tilpasset indholdet (se den detaljerede oversigt og indholdsfortegnelse): Kapitel 4.1: Visuel kultur; Kapitel 5: KNR – en public service kanal; Kapitel 6: Unge, medier, urbanisering og postkolonialisme; Kapitel 7: Unge, medier og identitet; Kapitel 8: Unge medier og globalisering. Kapitlerne 1-4 danner tematisk og teoretisk baggrund. Kapitel 1: Præsentation af feltet og artiklerne; Kapitel 2: Barndomskonstruktioner, socialisering og medier; Kapitel 3: Perspektiver på grønlandske byer og historie; Kapitel 4: Metodiske refleksioner og det videnskabelige fundament. I kapitlerne 9 og 10 trækker jeg nogle linjer og konklusioner. Kapitel 9: Ungdom og medier, består af dataudtræk og analyser af de unges mediebrug. En del af analyserne trækker på de tabeller og grafer, der er fremkommet løbende i artiklerne, men en del af materialet er også behandlet og analyseret på ny, derudover er en hel del spørgsmål, der aldrig har været behandlet før. Der er dels nyt dataudtræk fra spørgeskemaet i 2004 og dels dataudtræk og analyse af et nyt spørgeskema fra 2015. Alle artiklerne gennem årene og alle sammenfatninger består af konklusioner, men i kapitel 10 forsøger jeg at alligevel trække et par store linjer frem og vil svare på mine forskningsspørgsmål fra kapitel 4.

Personlig baggrund

Mediespejlet er studier i børn unge og deres medier i Grønland over en periode over mere end 20 år. Den er ikke planlagt som en sammenhængende afhandling fra starten af. Visse steder er *Mediespejlet* en beskrivelse af en meget personlig beretning med tanker om, at være en dansk lærer på et grønlandsk universitet, at være på feltarbejde i lange perioder sammen med en kær kollega, lektor Birgit Kleist Pedersen, som kommer til at optræde gang på gang, men også en beretning om en daglig undervisning på et institut/afdeling hvor kravet var, at undervise i så mange og varierende fag, at de studerende ikke skulle føle at de sad på et af verdens mindste universiteter med kun få lærere. Det er en beretning om at være underlagt 'svikmølle' således, at to årgange læses sammen for at få holdstørrelserne op og for at ikke alle fag skulle udbydes

hvert eneste år, hvilket ville være en umulighed med kun 4 ansatte. Det er også en beskrivelse af en rejse fra at ankomme som litterat med interesse for film fra Københavns Universitet og ende som en tværfaglig blanding af litterat, medieforsker, antropolog, etnograf og metodelærer. Det har været spændende og krævende hele tiden at skulle inddrage nye fag, ny viden og nye metoder og at arbejde for at få kendskab til et dejligt land, men en rejse jeg ikke ville være foruden.

Mange har spurgt mig hvorfor jeg endte i Grønland uden at have været sådan en der læste Knud Rasmussen fra barnsben af, og rejsemetaforen er ikke helt skæv. Sagen var, at jeg som litterat fra KUA med interesse også for film, medier og især psykoanalyse var kommet til en skillevej hvor jeg synes, at psykoanalyse og gestaltterapi skulle fylde mere i mit liv – blive en levevej. Som ikke uddannet psykolog var det ikke let og en vision på et *retreat* en kold maj dag ved en strand fik mig til at 'se' isbjerge, sne og isbjørne for mig: Jeg skulle ud at skyde en 'bjørn', som min vejleder til min magisterafhandling, Dr. Phil. Uffe Hansen sagde – og det skulle være koldt og snefyldt. Jeg tænkte på Canada og Alaska – uden nogensinde at have været der – måske skulle jeg bare langt væk for at finde min vej? På en lang varm sommer i Paris kom min mand viftende med et *Magisterblad* og spurgte om jeg vidste, at der var et universitet i Grønland? Det havde der været siden 1989 med en status af universitet (Nielsen, 2014). Jeg blev ansat i 1993 på institut for grønlandsk sprog og litteratur.

På rejser finder man ofte sig selv og svaret på noget i sit liv. Man kan måske sige, at min faglige eksistentielle hjemløshed bragte mig på denne nye rejse. Starten på en indre rejse blev til en meget konkret rejse, der som en anden helix har vekslet mellem det indre og det ydre og som har bidraget til min forsknings/undervisnings DNA som denne afhandling vil vise.

Undervisning og forskning

Da jeg ankom som litterat på Ilisimatusarfik i Nuuk så jeg et nyt Hjemmestyre fra 1979, jeg så en lille litteratur på et sprog som var svært at tilegne sig, og jeg så at to-tre kolleger allerede kæmpede om teorier og analyser af denne litteratur. På den anden side så jeg børn og unge som var meget optagede af medier, tv og film og tænkte, at her var der noget at gå i gang med at forske og undervise i. Et dansk netværk BUM (Børn, Unge og Medier) med medieforskeren Kirsten Drotner i spidsen inviterede velvilligt ind og åbnede en masse døre og adgang til

kontakter som senere blev gode kolleger og venner. Et grønlandsk forskningsprojekt fik forskningsstøtte og en lille inspirerende gruppe studerende var alle dele af den første undervisning i medier på Ilisimatusarfik, der blev til det første survey - pilotprojektet fra 1996 i Nuuk om børn og unges medieforhold. Det projekt blev siden til to artikler[3] i BUM antologien (Christensen, 1999) og starten på en lang række af kvantitative og kvalitative undersøgelser om børn, unge og medier i Grønland sammen med Birgit Kleist Pedersen. Rejsen som metafor er ikke helt skæv i dette tilfælde, hvor mange rejser på det ydre plan på denne lange forskningsrejse uvægerligt er blevet en indre rejse, som har gjort mig til den underviser og forsker jeg er i dag. Det har været spændende og indimellem hårdt, hvad min feltarbejds-rapport indimellem afslører, men mest af alt har rejsen været så sjov, at Birgit og jeg indimellem har sagt til hinanden: 'Tænkt at man kan få løn for noget der er så sjovt'. Der har også indimellem været perioder hvor vi bogstaveligt talt har været ved at 'slå hinanden ihjel', hvor teorier og diskussioner gik frugtbart grassat (Kleist Pedersen & Rygaard, 2003) eller hvor feltarbejdets strabadser (Rygaard & Kleist Pedersen 1998/2010) var overvældende; det hårde i at interviewe, at sikre den rigtige sammensætning så informanter ville være glade for at tale (Rygaard, 2003), at få alle aftaler plads med skole og fritidsledere, at klare sig igennem på trods af træthed, indkvarterings problemer og problemer med at sidde raskløst vejrfast i et stramt program, og ikke mindst at møde de unge rundt om i Grønland, der sommetider havde deres at slås med, men som for størstedelens vedkommende var glade, ivrige medieunge, der velvilligt øsede af deres viden og oplevelser. Der var år hvor vi fik mange fondspenge til forskning, hvor vi kunne kapitaliserer det, at være de første i Grønland, der for alvor gik i gang med forskning i børn, unge og medier. Bagsiden var måske, at det på grund af stadige nye undersøgelser ikke blev til den store afhandling hen ad vejen, men 'kun' de mange artikler – fælles eller hver for sig. Mine kommer nu til at danne fundament for min afhandling. Jeg vil kun bruge artikler skrevet af mig selv, men undersøgelserne er tænkt og udført af os begge og jeg takker Birgit af hjertet for de mange sjove, gode interessante og voldsomme oplevelser hen ad vejen. Vi har stadig kontor ved siden af hinanden, er stadig kolleger – og venner, og jeg takker hende for at have lukket mig ind i sit liv og sin kultur!

[3] Kleist Pedersen, 1999; Rygaard 1999

Nye tider

Rejsen bragte mange nye oplevelser på det politiske plan og i 2009 fik Grønland Selvstyre, det gamle universitet fra Herrnhut-bygningen (Kjærgaard & Kjærgaard, 2005) fusionerede i 2008 med en række professionsrettede bacheloruddannelser til en regulær campus i Ilimmarfik, som nu er blevet et stort center for uddannelse, forskning, dokumentation og formidling med mange institutter og afdelinger (Nielsen, 2014). På mange måder er der indtruffet nye måder at være ansat på – der er kommet mere tværfaglighed, forskningsmidlerne er blevet lidt sværere at få fat i, ligesom andre steder, og de studerende er både blevet yngre når de starter, ofte direkte fra gymnasiet, de er blevet flere og er blevet mere grønlandsksprogede som effekt af politiske beslutninger. Men alt det er en hel anden historie, som man kan læse om andre steder (Nielsen, 2014). De studerende er, skønt flere nu, stadig ikke flere end at man kommer til at kende dem rigtigt godt, savner dem der færdigt springer ud som kandidater, men møder dem heldigvis rundt om i byen eller rundt om i Grønland, hvor de passer deres gode job. Alle der er lærere ved, hvor hvilken stor del af undervisning og forskning der centrerer sig om de studerende og hvor meget de inspirerer og bidrager med. Jeg håber at de ved hvor meget de betyder. For det gør de!

Afhandlingen

På en måde kan man sige, at dette 20 års-studie er bygget op omkring den gamle kommunikations formel, uden at den skal tages medieteoretisk til indtægt for påvirkning: Afsender - Budskab – Modtager. 'Afsenderen' er det medielandskab og den politiske arena, der giver mulighederne for mediemodtagelse og adgang. Når man taler om medier i Grønland er det på mange måder en lidt forskudt historie i forhold til de førende medielande internationalt, og bare i Danmark. Denne historie er snævert forbundet med Grønlands historie, hvilket går igennem mange af artiklerne, men mest udtalt i kapitel 5: Grønlandske medier og artiklerne 3, 4 og 5. 'Budskabet' er de medieprodukter som er til rådighed. Det grønlandske medielandskab er, som man kan forvente af et land med godt 56.000 indbyggere og en tilsvarende økonomi – ikke stort. Heldigvis kommer der flere og flere kunstnere, men midlerne til kunststøtte er slet ikke store nok til talentmassen, men det er en anden historie. De unge er selvfølgelig globale unge i den forstand at de har interesse for de medier der suser ind ad det arktiske vindue, men min forskning på et grønlandsk universitet, hvor undervisning og

forskning har Grønland og Arktis som felt gør, at hovedsageligt medieprodukter herfra vil blive analyseret, altså Grønlandske med tematiske afstikkere til Canada, Alaska og Australien, lande, der på mange måder har en fælles kolonihistorie, men indimellem også med afstikkere til verden uden for Arktis. Denne del af afhandlingen udgøres hovedsageligt af kapitel 6 med artiklerne 6, 7, 8, 9, 10, kapitel 7 med artiklerne 11, 12, 13 og kapitel 8 med kapitlerne 14,15, 16, 17. Disse kapitler og artikler rummer imidlertid også 'Modtagerne' og deres reaktioner på budskaberne. Det er svært at adskille budskabet med modtagerne, da artiklerne jo ikke har været tænkt i denne ramme. Kapitel 9 er derimod udelukkende en analyse af modtagernes reaktion og brug af medierne.

Fordi afhandlingen strækker sig over mange år og artikler udgivet forskellige steder, er der overlapninger. Nogle artikler er skrevet til et grønlandsk publikum og kan derfor være mere nationalt indforståede, mens andre er skrevet til et internationalt publikum og derfor har krævet lidt mere fokus på historie og grønlandske forhold. Nu er de samlet, og derfor vil der forekomme gentagelser og behandlinger af emner med nye teoretiske og empiriske vinkler. De sammenfattende kapitler prøver ikke kun at opsummere indholdet i artiklerne, men derimod også at 'forlænge' nogle diskussioner til et 2016/17 perspektiv.

Praktiske informationer

Henvisninger lyder på enten artiklen nummer og artiklens oprindelige sidenumre eller kapitel nummer. Jeg har lavet en detaljeret indholdsfortegnelse, der kan lette overblikket. Da jeg ved gennemlæsningen af artiklerne har fundet fejl, nogle graverende og andre mere uskyldige i artiklerne, har jeg i disse tilfælde tilføjet en *errata* liste bag i de pågældende sammenfattende kapitler, ligesom små tabeller og grafer i nogle tilfælde bliver sat ind i et større format i et det afsluttende bilag.

Litteratur

Kjærgaard, Thorkild & Kathrine Kjærgaard (2005): *Ny Herrnhut I Nuuk 1733-2003 – Missionsstation, rævefarm, embedsbolig, museum, universitet*. Nuuk. Ilisimatusarfik.

Kapitel 2: Barndomskonstruktioner: Socialisering og medier. Børn og unge i mit materiale – og forandringer generelt i tiden

Børn, unge og medier har været omdrejningspunktet igennem de fleste af artiklerne, indkapslet i deres teoretiske og kulturelle grønlandske og internationale kontekst. Af samme grund er der i flere af artiklerne korte beskrivelse af hvad der har karakteriseret børn i denne kontekst igennem tiderne – ofte med fokus på **barnet og den unges udvikling, identitetsdannelse** og **familieforhold i en opbrudstid** (artikel 11: 89-91; artikel 13: 527-534; artikel 7: 99); **ungdom, traditionernes afskaffelse og den ny orden** (artikel 15; 293ff. ; artikel 16: 256ff.); **medierne, psykologi og identitetsdannelse** (artikel 10: 70-71; artikel 11: 89-91; artikle12: 72-73; artikel 13: 525-535; artikel 17: 88ff.) artikel 18:113ff.); og **unge, videnskløfter, læring og den eventuelle in-eller eksklusion** (artikel 17: 88-93; artikel 18: 113-119; artikel 15: 296-298; kapitel 9 (2002),

Eftersom artiklerne strækker sig over en periode på 20 år, kan man se den udvikling, der har fundet sted, i det jeg teoretisk har fokuseret på. Jeg vil ikke gentage hvad der står i artiklerne eller i de sammenfattende kapitler, men i stedet for vil jeg 'forlænge' teorierne i denne opsummering af de enkelte emner.

Barnet og den unges udvikling, identitetsdannelse og familieforhold i en opbrudstid

Noget, der har ændret sig, ikke alene i løbet af de tyve år, der er mit fokus, men generelt også siden 1950'erne, 1960'erne og 1980'erne til nu, er også **synet på identitetsdannelse**, som jeg sammenfatter nogle bud på i kapitel 7, men som jeg kort vil opridse med lidt mere historisk generelle teoridannelser her.

Barndommen har i hele dette århundrede ændret sig radikalt. Børn vokser nu op under betingelser og forhold, som fordrer helt nye teoretiske tilgange end den tidligere stadieudviklende forandring.

Udviklingspsykologien - i betydningen fase-aldersudvikling - har undergået en stor forandring fra Sigmund Freuds beskrivelse af den psykoseksuelle udvikling (Freud: 1856-1939),[4] til de senere stadieteorier som f.eks. Jean Piagets teorier om barnets kognitive udvikling (1896-1980),[5] Eriks Eriksons psykosociale stadier (1902-1994) over andre af de også lidt ældres teorier fx Albert Banduras indlæringsteori (1925-),[6] Lev Vygotskijs (1896-1934) sociokulturelle teori om barndommens udvikling, hvis begreb 'zonen for nærmeste udvikling' – i dag er kendt under det pædagogiske begreb 'scaffolding' på dansk 'stilladsering' (1896-1934),[7] Urie Bronfenbrenner (1917-2005), hvis teori om at se menneskets udvikling som en del af større sociale miljøer (artikel 18: 118; kapitel 9) og til vore dages udviklingspsykologiske forskning, der ofte er baseret på empiriske studier og omfatter mange teoretikere og paradigmer som omtalt i kapitel 7.

Lige siden børnepsykologiens fødsel for omkring hundrede år siden har den været præget af stadie-teori-synet. Disse tidlige udviklingspsykologiske teorier, som Piaget og Erikson især stod for, har haft stor betydning indtil slutningen af 1900-tallet, men ses stadig refereret i psykologiske og pædagogiske oversigtsværker om barnets udvikling (Brørup, 1990; Koester & Frandsen, 1999; Jerlang et al., 1994; Illeris, 1998: 249ff.); der er "stadigvæk efterspørgsel på dem" (Sommer, 2003: 12). Ofte bruges Eriksons teorier netop i forbindelse med ungdomsårenes problemer og Piagets kognitive udviklingsstadier i forbindelse med indlæring og medieopfattelse, så derfor vil jeg ganske kort beskrive deres teorier.

Psykoanalytiker og udviklingspsykolog Erik Erikson forklarede livsfasernes identitetsudvikling gennem otte faser eller livsaldre (Erikson, 1950/1963: 221), som han senere reviderede (Erikson 1982). Han betegnede puberteten eller ungdomsfasen (13-18 år) som den identitetsafprøvende periode, hvor den unge er i det, som Erikson døbte identitetskrise "som det psykologiske aspekt ved at blive voksen" (Erikson, 1992: 87). Fokus er på, hvem man er og hvordan man skal passe ind i verden. I den periode er peer-gruppen den vigtigste tilknytning for den unge, hvilket flere andre siden har beskrevet på baggrund af empirisk forskning (Harris, 1999; Sørensen & Olesen, 2000; Sørensen, Jessen & Olesen,

[4] Drei Abhandlungen zur Sexualtheorie, 1905
[5] Piaget, J. (1954): The Construction of Reality in the Child. New York: Basic books.
Piaget, J. (1976): The Grasp of Consciousness. Action and Concept in the Young Child. London and Worchester: Billing & Sons. Piaget, J. (1978): The Development of the Child. Equilibration of Cognitive Structures. Oxford: Basil Blackwell.
[6] Social Learning Theory (1977), Self-Efficacy. The Exercise of Control (1997) & Moral disengagement: How good people can act inhumanly and feel good about it (2015).
[7] Vygotsky, L. S. (1978), Mind in Society, Harvard

2002; kapitel 9). I den næste periode af betydning for min aldersgruppe, ungdomsalderen fra 19-30 år, er der fokus på venskab, kærlighed og intimitet, med Eriksons formulering: "Vi er det, vi elsker" (Erikson1992: 131), hvor modpolen er manglende tilknytning og isolation (Erikson, 1992: 130). I Eriksons optik skal mennesket passere ethvert stadium med et positivt eller negativt resultat. Han taler om at "hænge fast" (Erikson, 1992; 129) eller om at "modnes" (Erikson, 1992: 130).

Selv om der har været kritik af Erikson fra forskellige sider (Marcia, 1980; Waterman, 1985; Cole & Cole, 1989; Sumaira Ayub) bl.a. for ikke at relatere udviklingsfaserne til et samfundsmæssige perspektiv,[8] er hans teori dog stadig meget brugt og forståelig og kontekstuelt bestemt af hans tid. Ligesom med peer-gruppens betydning for den unge er der elementer fra hans syn på en art 'livlang læring', der minder om nogle af de teorier, som bl.a. Anthony Giddens repræsenterer i dag (Giddens, 1990, 1991, 1992). Forskellen, hvis vi hopper frem til slutningen af 90'erne og den socialkonstruktivistiske bølge, er, at Giddens, Bauman, Ziehe og andre postmoderne tænkere kobler det livslange identitetsarbejde til globalisering, urbanisering, migrationer, forbrugsmuligheder, ændrede produktionsformer, medier og subjektivering (Hjarvard, 2008: 258). Den måde, virkeligheden forstås på, er ved at den materielle virkelighed får betydning via den sociale virkelighed, via relationer mellem subjekt og objekt og den subjektive fortolkningsproces.

Den schweiziske udviklingspsykolog Jean Piaget baserede sine teorier om barnets erkendelsesudvikling, kognition, på omfattende studier af børn og er kendt for både sin stadieteori, hvori han viser at børns kognitive evne er opdelt i faser eller stadier (Piaget, 1969: 12ff.), og sin skema teori, hvori han beskriver hvordan barnet lærer og strukturer viden via adaptation, assimilation og akkommodation (Piaget, 1973). Piaget kombinerer to grundlæggende principper i sin forskning, nemlig at mennesket er biologisk og derved i stand til en vis tilpasningsevne og at det er et socialt og symbolskabende væsen (Svejgaard, 1992: 69) og dermed kreativt.

[8] Sumaira Ayub: University of the Punjab, Lahore, Pakistan, Department of Applied Psychology, MPhil Scholar https://punjablahorepakistan.academia.edu/sumairaayub (set 22.04.2017).

Uden at gå ind på alle dele af Piagets skemateori vil jeg blot fremhæve, at den kognitive udvikling går i 4 stadier fra spædbarnet til det fjerde stadie, præpuberteten, den formelt operative alder fra 11-12 års alderen, hvor barnet er i stand til at tænke abstrakt om den indre og ydre verden og om psykologiske og politiske forhold. Barnet kan så småt begynde at lægge planer for sit liv og sin livsform (Svejgaard, 1992: 77-78). Det er netop denne aldersgruppe, Eriksons præpubertet og ungdomsgruppe og Piagets præpubertet, som igennem alle årene har været i fokus i min målgruppe.

Paradigmeskiftet fra børnepsykologi til barndomspsykologi

Stadieteorisynet har lige siden børnepsykologiens fødsel for omkring 100 år siden og op til slutningen af 1960'rne i særlig grad præget den internationale børnepsykologi med skikkelser som nævnt som Freud, Erikson og Piaget. I og med at de på hver deres måde har tilsluttet sig en stadieteori med forskellige udviklingsfaser, som alle børn gennemløber om end ikke altid i sammen tempo og rækkefølge, fastlægges børnepsykologien som noget 'universelt' – en tro på en "teoretisk universalisme" (Sommer, 2003: 31). Den danske socialpsykolog og børneforsker Dion Sommer (1996:14) formulerer det sådan, at barnet således bliver anskuet, som om det var et abstrakt og isoleret barn, der voksede op i en osteklokke, da barnets udvikling ikke specifikt kobles sammen med barnets opvækst i tid, samfund, kultur og hverdagsliv. (Sommer, 1996:14). Sommer argumenter for, at man på baggrund af det paradigmeskifte, der er sket inden for børnepsykologien, skrotter den gamle betegnelser børnepsykologi på grund af dens universelle og ahistoriske karakter og i stedet for vælger den mere uprætentiøse barndoms-psykologi, der lægger vægt på barndomsperspektivet og anskuer barndommen som en historisk, ideologisk og samfundsmæssig konstruktion samtidig med, at barnets psykologiske udvikling ikke tabes af syne. Man kan ikke forstå hverken psykiske fænomener, tanker, følelser, handlinger eller vaner (medievaner) uden at undersøge dem i deres kulturelle og sociale sammenhænge, som også Bronfenbrenner argumenterede for med sin dynamiske udviklingsøkologiske model (Bronfenbrenner, 1993; artikel 18: 118; kapitel 9). Sommer argumenterede for at se barnets socio-emotionelle udvikling som placeret i en forandret verden og i mindre grad som barnets kognitive udvikling:

> "Børn påvirkes på forskellig måde, ikke alene i forskellige kulturer, men også inden for det enkelte samfund. Teoretiske generaliseringer bliver dermed tvivlsomme, når de ikke tager hensyn til de sammenhænge børn studeres i.

> Forskning om børns etnicitet, socioøkonomiske baggrund, opvækst i forskellige familieformer, dagsinstitutionsforhold etc. peger på en lang række udviklingsrelevante forhold, der inden for det enkelte samfund har vist sig at svække gyldigheden af generaliseringer betydeligt (Sommer, 2003: 31).

Jeg har før i mine artikler været inde på, at netop Grønlands (koloni)historie, den hurtige modernisering, sprogblandingen og de følgende følelser af tilsidesættelse, skam og vrede er en vigtig del af grønlandskes børns opvækstforhold, og at disse følelser videreføres fra generation til generation, som noget man påvirkes af eller i hvert fald skal tage aktivt stilling til (artikel 3: 181; artikel 6: 153ff.; artikel 7: 97ff.; artikel 9: 156ff.; artikel 10: 67ff.; artikel 15: 295; artikel 16: 258ff.). I flere af de sammenfattende kapitler bl.a. kapitel 7 vil jeg uddybe det yderligere.

Det paradigmeskifte, som Sommer nævner for psykologiens vedkommende, er også kommet i forhold til al anden forskning, hvor man bl.a. er gået fra de store universelle teorier til de mange små og parallelle teorier[9] (kapitel 4 bl.a. transgressive methods). De forskelle, Sommer bl.a. fokuserer på i forhold til børn, er selve den primære socialisering, hvor familie-og moder-centrisme erstattes med barnets flerpersonelle verdner og netværksrelationer. Barnet kommer til at leve i en multi-personel verden (Sommer, 2003: 35) i et multifacetteret samfund, hvor det helt fra den spæde barndom kommer til at leve i en slags 'dobbelt-socialisering' (Langsted & Sommer, 1992), idet familiecirklen bliver udvidet med den institutionære cirkel. Hvor vi tidligere talte om 'primær socialisering' i familien med en mor/barn dyade og 'sekundær socialisering' på institutionssiden, ser vi nu denne dobbeltsocialisering. Børn i nutidens verden udsættes, som Langsted og Sommer (1992) hævder, ikke alene for dobbeltsocialisering fra en spæd alder, men barnets udvikling bestemmes af betydelige flere netværk og relationer. Samfundet overtager på denne måde mange af de funktioner, som før lå alene i familien - også i Grønland:

> Relationen mellem forældre og børn har altså ændret sig. Familien som primær opdrager og socialiseringssted har, som følge af de historiske begivenheder, oplevet en forskydning fra privat til offentlig regi. Der er tale om en diskrepans mellem de forventninger hhv. forældre og samfund har til børn. Barnet er ikke længere udelukkende familiens forsikring for fremtiden, men i høj grad samfundets: Det store samfund med alle dets institutioner og funktioner. Hvor forældre før var egenrådige i forhold til deres børn, blander samfundet sig nu også i børns vilkår og opdragelse. Af to årsager: Børn er samfundets ressource

[9] Termen grand narrative eller master narrative blev introduceret af Jean-François Lyotard i hans klassiske værk *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge* i 1979.

> og skal sikre samfundets fortsatte eksistens. Barnet er et individ i egen ret og med egne rettigheder. Er forældrene ikke i stand til at opfylde de forpligtelser de har over for et barn, så må samfundet træde til. Hvor børnene før var familiens ejendom er det nu også samfundets (Olsen 2001: 82ff.)

I Grønland er man med projekter som *Familieklasser* (Berliner et al., 2017) opmærksomme på denne dobbeltsocialisering og forøger på at styrke samarbejdet.

Barnet i familien

Et andet område, hvor der er sket store ændringer i løbet af de sidste halvtreds år, er synet på børn og familietyper. Den før - og i 1970'erne - ideelle familieform, hvor faderen var udearbejdende og moderen hjemmegående, har i 90'erne vendt sig til et familieliv bestående af forældre, singlefamilier eller sammenbragte familier, ofte med en ny stedfar/stedmor og eventuelt også med nye søskende. (Jørgensen, 1987:7). At opvokse i sådan en sammenbragt familie rummer elementer, der kan være præget af flere og større konflikter - og andre - end man ser dem i en kernefamilie. Forud for den eventuelle splittelse af kernefamilien kan være gået interessekonflikter, tiltagende disharmoni, brud, forurettethed og til sidst sorg og savn. De tidligere oplevelser af slægts- og familiebånd forstyrres eller brydes, og dannelsen af en ny familie kræver en nyorientering, dvs. dannelsen af nye samværsformer og -pligter i en ny familie, som ikke har fundet sin legitime form som 'social institution' (Jørgensen, 1987:8). Yderligere vil der ofte for børnene være tale om loyalitetskonflikter imellem den fraværende og den nuværende forælder, mellem erstatningsforældre og måske jalousi til nye søskende. Børn fra brudte ægteskaber bliver således tidligere skubbet ud i en forandringsproces, som de er en del af og alligevel ikke aktører i selv. Undersøgelser især fra USA har vist, at disse forandringer ikke - som man måske skulle tro - disponerer børnene for at 'udvikle sig i en uheldig retning' (Ganong & Coleman, 1984). Alligevel sker sådanne ændringer ikke omkostningsfrit. Men ud over denne intime forandring i familien må nu også medregnes de udefra kommende institutioner (vuggestue, børnehave, skole og fritidshjem) - og medier - som de socialiserende instanser. Ifølge børneforskeren Erik Sigsgaard "tilbringer et barn i dag i gennemsnit ca. 30.000 timer i institution gennem sin barn- og ungdom, mens det tal for et barn i 1970'erne i gennemsnit var ca. 10.000 timer"[10]– og når det er tilfældet, er det vigtigt at

[10] Louise Grønkjær i information 01.04.2016: https://www.information.dk/debat/2016/03/lad-barnet-fravige-planen (set 05.06.17).

forældrene gør alt for skabe en positiv indsats og forbindelse om og med institutionslivet. Når børnene tilbringer hele dagen i en institution, kan der være en god grund til, at denne også inddrages og undersøges som den socialiserende instans, den er, hvilket er sket i de senere år (Baviskar & Dahl, 2009); Nyboe & Grønning, 2015: Sigsgaard, 2001). Flere undersøgelser har vist, at en institutionsplads kan være med til at rette op på familiemæssigt efterslæb i en bestræbelse på at forsøge at opnå mere lighed (EPPSE, 2012).[11] I mit materiale må jeg desværre springe over denne tilgang da min målgrupper er pubertet og unge og deres medier. Imidlertid er denne udvikling imod dobbeltsocialisering også til debat. I stedet for at se også de positive sider af denne udvikling klager pessimister ofte over de svundne 'gode gamle dage', som dog ofte viser sig at være idylliserede myter. Nyere undersøgelser har vist, at opholdet i institutioner faktisk gavner børn (Jørgensen, 1987), at børn, som tidligt kommer i institutioner, udvikler 'interaktive og kulturelle kompetencer' og derfor får et forspring frem for børn, som har 'gået hjemme' (ibid.). Andre tager naturligt nok til genmæle og mener at 'ikke-institutionaliserede børn ikke bare 'går hjemme.[12]Angsten og bekymringerne for børn, som indimellem giver overskrifter som 'radar-eller pejlebørn eller curling børn', skyldes ifølge psykologen og tidligere formand for børnerådet, Per Schultz Jørgensen en latentliggende dårlig samvittighed over for børn, mens sandheden er, at børn på intet tidspunkt af historien har haft så mange muligheder og så megen indflydelse, som netop nu (Jørgensen, 1987).

I og med at familiens struktur har ændres sig, både i forhold i familien og mellem partnerne med det som Giddens kalder "intimitetens forandring" og som fører til "det rene forhold", hvor to personer indgår et forhold for dets egen skyld og ikke for familiens og traditionernes (Giddens, 1992: 58), er barnet, individet, også nødt til selv at skabe de intime relationer, som er nødvendige for selvets udvikling. Netværk bliver tit valgnetværk og venskaber bliver således også indgået - og opløst - for deres egens skyld og vennerne bliver meget betydningsfulde som omtalt tidligere.

[11] Politiken Debat 28. apr. 2017 referer den omfattende britiske undersøgelse (EPPSE), hvor man har fulgt 3.000 børn i et længerevarende studie, fra de var tre år til nu, hvor de er 16 år. http://politiken.dk/debat/art5926880/Stort-set-alle-danske-b%C3%B8rn-g%C3%A5r-i-institutioner-lad-os-dog-udnytte-det-til-at-skabe-mere-lighed-og-chancer-for-alle (set 05.06.17).

[12] Information 12. februar 2014: Janni Iben Stevn Hansen er BA i dansk & filosofi, 'hjemmegående' mor til tre, bestyrelsesmedlem i Småbørnsfamilieforeningen SAMFO og medforfatter til bogen 'Er der nogen hjemme? – en antologi om hjemmepasning' https://www.information.dk/debat/2014/02/myten-institutionaliserede-boern (set 05.05.17).

For at vende tilbage til elementerne i paradigmeskiftet ser vi også en tredje forandring i synet på barnet. Før paradigmeskiftet anså man barnet for at være et skrøbeligt eller inkompetent barn, hvor man nu taler om barnet som aktør, som det resiliente barn (Berliner & Nielsen, 2013C; 2014), som kompetence barnet (Sommer, 1996:183; Kähler, 2012) eller det kompetente barn (Juul, 2000). I psykoanalysens barndom gik man ud fra en sygdomsdiagnosticering i synet på barnet, mens vinklen i dag er modsat, det sunde barns udvikling. En af de udviklingspsykologer, der var kritisk over for psykoanalysens patologisering og undervurdering af spædbarnet, var den amerikanske psykoanalytiker Daniel Stern (1934-1912), som beskrev spædbarnet som et kompetent barn og patalogiseringstendensen som en projektion af voksenpatologiske begreber på det umælende barn (Stern, 2000). Sommer har imidlertid samme kritik mod Stern som mod Erikson og Piaget, nemlig at Sterns teori er 'historieløs' og 'etnocentrisk', hvilket betyder, at Sterns teorier kan gælde for barnet til alle tider og i alle slags kulturer. Desuden tillægges barnet nogle naturgivne medfødte egenskaber (Sommer, 1996:171). Familieterapeut, Jesper Juul, beskriver på baggrund af mange års arbejde også, at barnet i udgangspunktet er kompetent og har en udviklet sans for at samarbejde og foreslår derfor forældre et værdigrundlag for samværet i en familie, som bygger på ligeværdighed og gensidighed uden autoritær magtanvendelse (Juul, 2000: 39ff.). Når man læser hans mange eksempler fra observationer og hans terapeutiske arbejde, ser man, at der kan være brug for en revurdering af børne-forældre samspillet. Se f. eks. eksemplet "En café i Wien", hvor forældrecentreringen er i højsædet (Juul, 2000: 17ff.).[13]

Der har igennem tiderne været forsket i forældretyper og hvordan deres forskellige stil havde indvirkning på børnene. Der er tale om, at forældrestilen kan variere på fire måder: Forældre kan være autoritative, efterladende, autoritære eller uinvolverede. De kan sætte grænser og stille krav til barnet eller de sætter ikke grænser og stiller ikke krav. De forskellige stilarter har konsekvenser. Lad mig nævne et par eksempler. Udviklingspsykologen Arne Poulsen (1999) beskriver flere års forskning,[14] der har afsløret, at forældre kan være autoritative med høj kontrol, de stiller krav til barnet, men er samtidig lydhøre og børnecentrerede. Børn af disse forældre bliver sociale og selvstændige (Poulsen, 1999: 214-216). Modsat forældre, der er efterladende, der ikke sætter nævneværdige grænser og kun stiller få krav. Børn af disse

[13] Et 5års barn bliver slæbt med på en cafe og forventes straks at kunne bestille adækvat og senere både at vente på at gå og at blive alligevel. Total forældrecentrering og intet børneperspektiv.
[14] Nævner en kilde: i.e. Maccoby & Martin, 1983.

forældre får mindre selvtillid og bliver mindre initiativrige (ibid.). Det kan ikke undre, at den laveste score for selvstændighed har børn af forældre der er autoritære, uinvolverede og afvisende – det, der kaldes forældrecentrerede, som både Sommer og Juhl omtalte. Disse børn får hyppigst problemer med lavt selvværd og selvkontrol (Poulsen, 1999: 214-216). Disse undersøgelser har nogle årtier på bagen, men forskningen er ikke helt modsat i dag, hvor begrebet curlingforældre er på alles læber. Psykologen Per Schultz Jørgensen hævder i en ny bog, at der er brug for endnu et paradigmeskift: "Det er på tide med et paradigmeskifte inden for børneopdragelse. Væk med curlingforældre og ubegrænset frihed. Børn skal i stedet lære, hvordan de bliver mere robuste.[15] Jørgensen argumenterer for, at vil man have 'robuste børn - med ansvar, livsmod og tro på sig selv, som titlen på hans nyeste bog lyder, skal man stille krav og give ansvar (Jørgensen, 2017):

> Robusthed er blevet et moderne begreb, der giver mening i en række sammenhænge og omfatter letforståelige henvisninger til begreber som vedholdenhed, livsmod og en styrke, der gør det muligt at holde fast i et livsperspektiv – også når troen vakler. Det er også med rette et omdiskuteret og lidt 'farligt' begreb, fordi kravet om robusthed kan misbruges og være med til at presse en person til at yde og præstere ud over bristepunktet. Så meget desto vigtigere er det, at vi forholder os til begrebet (Jørgensen, 2017: 13).

Barndom og familie i Grønland

Hvordan er det i Grønland? Hvis man skal finde ud af, hvilke familieformer vores målgruppe lever i, må vi starte lidt historisk for at få et overblik. Selvsagt er der ikke så mange undersøgelser og teorier at sammenligne med i den grønlandske forskning inden for socialisering, men lad os starte med et kort overblik på noget af den eksisterende forskning igennem tiderne.

Vender vi os imod barndomssocialiseringen i Grønland, ser vi også der mange typer måder at være forældre på – både de autoritative og børnecentrerede, der nok også grænser til curlingforældre og de mere traditionelt eftergivende - men disse forskelle er i dag ofte både traditions - og geografisk betinget. Familiemønstret i Grønland er tæt og i de mindre byer og bygder stadig traditionelt (Pedersen, 2001; Rink et al., 2012; Gregersen, 2010: 62).

[15] Per Schultz Jørgensen IN: *Berlingske Tidende* 21. februar 2017: https://www.b.dk/nationalt/psykolog-vi-mangler-robuste-boern (set 30.06.2017): *Kristeligt Dagblad* 24.februar 2017: https://www.kristeligt-dagblad.dk/boern/uddrag-robuste-boern-strategier-robusthed (set 20.06.2017).

Sociologen Kirsten Glarborg hævder efter interviews i Diskobugten i 1950'erne, at der er stor forskel på grønlandsk og dansk børneopdragelse (Glarborg, 1968), men historikeren Hanne Thomsen ser forskellen mere som betinget af en center-periferi problematik (Thomsen, 1992), som jeg vil komme nærmere ind på i det følgende.

Samstemmende siger imidlertid flere studier om socialisering og børneopdragelse, at de små børn får megen omsorg og opmærksomhed, men at de allerede fra 3-5 års alderen bliver sat til at passe hinanden:

> I Grønland elsker man sine børn ubetinget og grænseløst. Små børn får megen omsorg, kontakt og kærlighed. I Grønland har familien og slægten en meget stor betydning. Samfundene er stadig små ude på kysten – dvs. stort set alle andre steder end Nuuk. Mange bor i samme by som deres familie og har et stort familienetværk. Der har været - tradition for store familier og mange børn, en tendens som er ved at ændre sig nu. Den måde børn er blevet opdraget på og mange steder stadig bliver opdraget på er, at børn allerede fra 3-5 år passer sig selv og hinanden. Mange børn færdes ude og ser efter hinanden. Når netværket er stort er der flere til at holde øje med dem samtidig med, at børnene er klar over, hvor der er voksne der kan hjælpe til (Jensen, 2004: 1).[16]

Den samme konklusion med hensyn til de voksnes opførsel over for de mindre børns megen kontakt og kravet til de større børn om at klare sig selv i mere udstrakt grad kommer den Amerikansk fødte Canadiske antropolog Jean Briggs (1929 - 2016) også til. De 0-4 årige børn gav man megen omsorg, kys og opmærksomhed, mens man var mere afholdende over for børn over 4 år (Briggs, 1979: 117ff.). Det, at børnene får denne opmærksomhed tidligt i livet gør, at deres 'grundlæggende kerne' er i orden, ifølge psykologen Irene Munk Jensen. Samme konklusion er psykolog i Grønland Conni Gregersen nået til på baggrund af mange års arbejde (Gregersen, 2010: 11). Får Grønlænderne psykiske skader og problemer, er det typisk af anden art, også på grund af historiske effekter:

> Historien har betydning for det som sker i nutiden. De mennesker der typisk falder ind i gruppen af socialt udsatte er voksne og er aldersmæssigt et sted i slutningen af 30'erne, i 40'erne og i 50'erne. De personer og familier med problemer som jeg har været i kontakt [med] tilhører denne generation. Deres historie handle[r] i store træk om massive traumatiske oplevelser personligt, inden [de] i 3-4 klasse eller 8-9 år gamle blev sendt til Danmark, et land med et ukendt sprog, en anden kultur og andre traditioner. Man var borte i et år og havde kun sjældent kontakt med forældre og familie hjemme. I denne

[16]Irene Munk Jensen, 2004 https://www.udsattegroenlaendere.dk/wp-content/uploads/irene-munk.pdf (set 06.06.17)

> generations barndom blev mange byer og bygder nedlagt og mennesker blev flyttet til arbejdsløshed og boligblokke (Jensen: 2004: 2).

Jeg har tidligere i artiklerne været inde på og vil i de kommende kapitler komme ind på historiens betydning for den grønlandske identitet (kapitel 7; artikel 7). Vi ser også denne historiske betydning bekræftet i et studie af 'Børns opvækstvilkår i Grønland i et etnografisk – sociohistorisk perspektiv' af Ivalo Rosing Olsen (2001):

> Jeg mener, gennem mit arbejde, at have påvist en markant differentiering i grønlandskes børn opvækstvilkår – materielt, ideologisk og strukturelt – primært begrundet i et stærkt forandret historisk forløb […]. Nøgleordene i denne forandringsproces er efter min mening forvirring, usikkerhed og måske rodløshed hos forældre i flere generationer – elementer der resulterer i manglende, utilstrækkelige eller usikre måder at opdrage sine børn på og forholde sig til dem på (Olsen, 2001: 106)

Kigger vi længere tilbage i den grønlandske socialiseringshistorie, taler man også meget om den grønlandske (og arktiske)[17] opdragelsesstil og betegner den som kærlig og omsorgsfuld til 4 års alderen, hvor 'næste barn' kom til, og moderen holdt op med at amme. Derefter lod man barnet og de andre søskende eller børn på bopladsen om at opdrage hinanden, idet man forventede, at barnet selv fandt ud af det – at det nu havde fået sund fornuft eller ihuma[18] som Briggs betegner det (Briggs, 1970: 111; Thomsen, 1992: 249; Olsen, 2001: 87). Dette vil nok svare til den eftergivende opdragelse og netop ikke det, der før svarede til de (europæiske) borgerlige idealer (Thomsen, 1992: 248), som de udsendte danskere sammenlignede med. Denne efterladende opførsel resulterer også i den menneskетype, som vi hører mytologiseret i dag i Grønland, og som mange udsendte også beskrev tidligere: Folk som virker flegmatiske, som ikke viser affekt, men som mere tænker *sit* i stilhed. Den danske søofficer og polarforsker Wilhelm August Graah (1793-1863) bemærker efter sin rejse på Østkysten fra 1928-1930 om grønlænderne, at de er:

> … højst elskværdige. Vel kiende de ikke til tomme Complimenter eller høflige Grimacer, men derimod ere de beskedne, venlige, forekommende og fordragelige. Man sporer tydeligen, hvor meget de ønske at være hinanden velbehagelige, og hvor meget de frygter for at sige eller giøre noget Anstødeligt eller Usømmeligt (Graah, 1932: 130 in: Thomsen, 1992: 248).

Thomsen anfører, at denne opdragelse - kulturelle indlæring - som man så i de små fangersamfund, passede til det liv og den opførsel, man forventede af et barn der, og som, i

[17] Jean Briggs
[18] På grønlandsk 'isuma' eller 'sila' (Thomsen 1992: 249 note 77).

modsætning til hvad europæerne kritiserede dem for, var den samme praksis, man så i det danske bondesamfund (Thomsen, 1992: 229ff.). At denne opdragelsespraksis ansås som en ikke-opdragelse skyldes "en hvid plet på de danske observatørers nethinde" (Thomsen, 1992: 248), en påstand som også bekræftes stadig "står til troende" (Larsen i Olsen, 2001: 88) i forhold til Briggs generaliseringer af inuit socialiseringspraksis:

> It has sometimes been remarked by white observers of Inuit child rearing that Inuit children are not brought up at all; they are not disciplined, they are only loved …. and for the most part, too "well", too unwisely. This impression comes from the fact that to our untrained eyes, a great deal of Inuit child rearing is invisible; and one reason why it is invisible is that it is, in very large measure, playful (Larsen in: Olsen, 2001: 88).

Jean Briggs havde på baggrund af sit feltarbejde yderligere interessante beskrivelser af den arktiske socialisering, som hun hævder ikke varierer meget over det arktiske område (Briggs, 1985 in: Olsen, 2001: 83), nemlig at kommunikationsformen - opdragelsen - er 'playful'. Opdragelsen sker gennem leg, spøgefuldheder, drillende bemærkninger, munterhed, latterliggørelse, drillerier eller, som det sidste, man kan tage i brug, negligering eller tavshed (Briggs, 1979: 1-6; 7-8ff.; Thomsen, 1992: 248-49). Briggs beskriver hvordan denne omgangsform selv kom til at ramme hende, hvor hun blev drillet med, at ingen ville være ked af, at hun rejste (Briggs, 1970: 305-06 gengivet i Thomsen, 1992: 250-51). Hun har fortalt, hvordan denne omgangsform gjorde hende så usikker og ked af at være i det lille samfund i Chantrey Inlet, hvor hun var på feltarbejde, at hun efterfølgende måtte gå i analyse.[19] Skønt Briggs modtog mange hædersbevisninger, var hendes forskning dog også kontroversiel i visse psykoanalytiske kredse på grund af en opdragelse, hvor man ikke tog barnet alvorligt eller reagerede med tavshed.[20]

Men for lige at vende denne stadige mytologisering om grønlænderne som flegmatiske og tavse i modsætning til danskerne som pågående og højrøstede kan man sige, at denne dikotomisering lever i bedste velgående. Denne generalisering skyldes vel nok det særlige forhold, der igennem tiderne har eksisteret på grund af en kolonihistorie, hvor der altid var en altid tilstedeværende anden, som det har været nødvendigt at få bearbejdet. Mange nutidige beretninger beskriver grønlænderne på samme måde, selvom de selvfølgeligt er forskellige,

[19] Forelæsning på ph.d. kursus i Nunavut i 2003, hvor Briggs meget ærligt fortalte om sin forskning. In 2003, the second IPSSAS seminar took place in Iqaluit, the capital of Nunavut, Canada, from May 26 to June 5 under the theme BUILDING CAPACITY IN ARCTIC SOCIETIES: DYNAMICS AND SHIFTING PERPECTIVES. http://ipssas.ku.dk/history/seminars/iqaluit2003/ (set 10.07.17).
[20] (Ibid.).

som Irene Munk Jensen så rigtigt påpeger (Jensen, 2004: 1), så går det alligevel igennem mange beskrivelser, at grønlænderne er 'stolte, omsorgsfulde, gæstfrie, varme, ansvarlige over for fællesskabet, at der var meget, som forblev usagt, at de har en høj tilpasningsevne.' Alle disse beskrivelser er gennemgående fra Graahs tid, på overlærer Holger Henriksens tid og i nutiden: Holger Henriksen bruger ord som 'bange for at støde og konfliktskyende' (Henriksen, 1970: 85), og i nutiden se de nævnte forskelle mellem grønlændere og danskere på f.eks. arbejdsmarkedet, men hvor det samtidigt hævdes, at den forskel, der er, mest er markant mellem generationerne (Binderkrantz, 2008). Nogle, som tidligere landsstyreformand, Aleqa Hammond har forsøgt at skabe afstand ved at tale om en 'national karakter' (Lars Henriksen, 2013),[21] mens andre ser grønlændernes påståede konfliktskyhed som et udtryk for sprogbarrierer og for at grønlænderne tager gas på danskerne.[22] Ovenstående indlæg som kun er et kort uddrag af den evige grønlænder/dansker debat, som både er mytologiserende og i mange forhold forkerte som alle generaliseringer er, men som ikke desto mindre stadigt er at finde i fuldt flor i en ny foto udstilling i Kalaallit Illuutaat - Det Grønlandske Hus i København i juli 2017. Titlen er Kultursammenstød, kultursammenfald eller kulturtilpasning? - og viser 12 portrætter af grønlændere i Danmark som på baggrund af deres forskellige ophav, tilknytning, historie og oplevelse beskriver det at være 'et andet sted': Danskerne er meget lukkede[23] … de er materialistiske[24] og omvendt er de brokke-vorne og siger ikke tingene direkte:

> Man skal tale med hinanden, det gør danskerne ikke, de brokker sig bare. I Grønland er du nødt til at snakke sammen for at overleve, f.eks. hvis isen er usikker, så må du tale for at de andre får det at vide. Jeg har efterhånden lært at tale som danskerne, man skal aldrig sige tingene direkte, men pakke det ind, så det tager 10 minutter at sige noget ganske enkelt (Maren, 62 år).[25]
>
> Det er her i Danmark jeg hører hjemme, jeg skal ikke tilbage til Grønland, jeg føler mig ikke hjemme der, det er for småt til mig. De er så onde mod hinanden i de små bygdesamfund, med sladder og snak, og de hænger fast i deres gamle traditioner og udvikler sig aldrig, de bliver ved med deres hundrede år gamle

[21] Lars Henriksen 8. april 2013 i Kristeligt Dagblad på baggrund af en udtalelse af Aleqa Hammond om den store forskel der er mellem den danske og den grønlandske 'nationalkarakter in: https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/ophidset-debat-om-national-identitet-i-gr%C3%B8nland (set 16.05.17).
[22] "Det er en dansklavet myte, at grønlændere er konfliktsky. Mit indtryk er, at grønlændere i kontakten med danskere oplever en sproglig barriere, der hæmmer dem, men de leger også bevidst med danskernes fordomme. De tager gas på danskerne ved at overspille den adfærd, danskerne forventer af dem." Sydafrikanske Stephen Hakesberg, der arbejder med adfærdsvanskelige børn i Grønland i Mattu (Dør) projektet i samtale med Fatuma Ali https://www.information.dk/debat/1998/11/mennesker-moedes-nuuk (set 16.05.17).
[23] Thala, 57 år in: http://www.cmpedersen.dk/index.php/udstillinger/abel/ (set 10.07.17).
[24] Karline, 34 år in: http://www.cmpedersen.dk/index.php/udstillinger/abel/ (set 10.07.17).
[25] Maren, 62 år, 4 år i Danmark in: http://www.cmpedersen.dk/index.php/udstillinger/abel/ (set 10.07.17).

> tænkemåder, kom nu videre! Jeg gider ikke høre om det vrøvl med kolonitid og undertrykkelse, det er ren ynk og selvmedlidenhed, vi har været moderne nu i så lang tid, læg dog fortiden bag (Helene, 35 år).[26]

Som vi kan se, er trangen til at markere sig i forhold til hinanden stadig til stede, men nu må vi videre med ungdommens nutidige betingelser for liv og identitet.

Ungdommen og traditionernes afskaffelse og den nye orden

Mens ungdom således i 50'erne var en biologisk, traditionsbestemt og afgrænset periode, hvor barnet og den unge blev fremstillet som et abstrakt individ på vej mod et mål: den modne og voksne personlighed (Dencik, Jørgensen & Sommer, 2008: 46), blev forestillingen om ungdom op igennem 60'erne og 90'erne koblet sammen med forbrugerkultur, livsstil og en helt bestemt opfattelse af en ungdomskultur, som ikke længere var forbeholdt de unge, men som gjaldt alle med en ungdommelig livsappetit - og som med Giddens' begreb 'refleksivt organiseret stræben' er det centrale karakteristikum ved struktureringen af selvidentiteten:

> I modernitetens post-traditionelle orden og på baggrund af nye former for formidlet erfaring bliver selvidentiteten en refleksivt organiseret stræben. Selvets refleksive projekt, som består i at opretholde sammenhængende, med konstant biografiske fortællinger, finder sted i en kontekst af mangfoldige valgmuligheder, der filtreres gennem abstrakte systemer (Giddens, 1996: 14).

Den post-traditionelle orden Giddens taler om, er også det, som den tyske pædagog og ungdomsforsker Thomas Ziehe sammen med Herbert Stubenrauch beskriver som "ødelæggelse af traderet kultur" (Ziehe & Stubenrauch, 1993: 24) og det så velkendte og brugte begreb "den kulturelle frisættelse" (Ziehe & Stubenrauch, 1993: 30; Artikel 15: 293ff); Ziehe og Stubenrauch beskriver hvordan moderniseringen trænger ind i tre forskellige virkelighedsniveauer: De samfundsmæssige livsbetingelser, den samfundsmæssige symbolik og menneskets indre struktur (Ziehe & Stubenrauch, 1993: 30). Jeg benyttede disse tre niveauer til at analysere ungdom, medier og globalisering i (artikel 15: 293 ff.). Her vil jeg kort fokusere på det tredje niveau, hvor individet er i centrum, hvor Ziehe og Stuberauch ser moderniseringsbevægelsen som en "… kolonisering af det indre rum i samfundet, der går helt ind i de enkelte subjekter" (Ziehe & Stubenrauch, 1993: 26). Som jeg også har omtalt i kapitel

[26] http://www.cmpedersen.dk/index.php/udstillinger/abel/ (set 10.07.17).

7, betyder denne kulturelle frisættelse en frihed for individet på mange fronter, men også en valgtvang, som mange forskere har problematiseret (kapitel 7 & kapitel 9).

Giddens post-traditionelle orden og ikke mindst Ziehe og Stubenrauchs kulturelle frisættelse befrier individet fra traditionens somme tider snærende bånd, til gengæld for noget der minder om frihed, og som er det for nogle, men som også for andre bliver til en påtvungen søgen efter et identitetsståsted. De, der oplever friheden som muligheder og forstår at udnytte den, oplever den berusende følelse af uendelig mange muligheder, men andre ender i at kortslutte over de mange valg, der skal foretages, og mange ender med en selvmutilerende adfærd og begrænset livskvalitet, som især Zygmunt Bauman og Sven Brinkman agiterer for (Bauman,1998; Brinkman, 2008; artikel 15: 295; kapitel 7; kapitel 8). Giddens fremhæver en række træk ved vores tid: Samfundet, der konstant er under forandring, og forholdet mellem tid og rum, der har ændret sig - og vores verden - radikalt - samtidig med, at dagliglivet opdeles i sfærer. Børn lever deres liv i mange forskellige institutioner, som vi så i det foregående, ekspertsystemer gennemsyrer vore samfund og borgernes liv, der er ikke længere faste normer, der er ingen gagekeepers og det enkelte menneske må derfor hele tiden reflektere over sin adfærd og sit forhold til omverdenen.

Ziehe beskæftiger sig særligt med de unges verden. Han mener, at den aftraditionalisering, der er sket, gør, at forældre og samfund ikke længere har faste normer at opdrage børn og unge efter. De unge bliver derfor autoritetsløse og står uden en fast kulturel kode at forholde sig til. I stedet opstår en forhandlingskultur mellem børn og forældre om, hvad der er rigtigt og forkert. For de unge er konsekvensen stor frihed, men også forvirring og usikkerhed, hvor de unge ofte vælger at fokusere på deres egen livsverden, fortælle deres egene narrativer, bl.a. på *Facebook*, og søger derfor at opbygge en identitetsfortælling, blandt andet fordi omverdenen er så kaotisk og uafklaret:

> I en flydende modernitet er identiteten ikke en fødsels gave – intet er givet på forhånd. Derfor bliver identiteten projekter: en opgave som omhyggeligt skal spilles og raffineres (Bauman, 2006).[27]

Flere af de postmoderne identitetsteoretikere knytter identiteten til netop det postmoderne liv, den ændrede socialkarakter, hvor den narcissistiske kultur er hedonistisk styret af forbrug (Lasch, 1978; Tufte et al., 2009), de ændrede familieformer (Dencik, Jørgensen, 2003: 44) og

[27] Desværre er citatet gengivet efter hukommelse og ikke et korrekt citat.

internettets identitetsskabende muligheder (Amichai-Hamburger, 2005), for blot at nævne nogle af de mange teoretiske retninger.

En postmoderne selvrefleksiv proces er som en søgen efter identiteten, der imidlertid tit bliver til en række identiteter, der både forandrer sig gennem tiden, og som desuden er kontekstbestemt. Inspireret af David Riesmans socialkarakterer (den traditionsstyrede, den indrestyrede og den gruppestyrede) (Riesman, 2001) og under indtryk af individets frisættelse fra traditionens tvang har den franskfødte sociologiprofessor Dominique Bouchet erstattet disse med tre nye personlighedstyper med dyrenavne: Myren som er det traditionsstyrede mennesker, der lever op til andres forventninger, sneglen som det indrestyrede menneske, der reguleres af de normer og værdier, som er indlært i hjemmet i form af tydelige forventninger og som på grund af sin indreregulering bliver uafhængig af andre, og endelig kamæleonen som er det gruppestyrede menneske. Kamæleonen tilpasser sig efter sine omgivelser, bryder sig ikke om faste rammer, er fleksibel, har fokus på ændringer og sine omgivelser, som den tilpasser sit jeg efter (Hansen et al., 1992: 15-21). De fleste unge i vore dage er kamæleoner, vokset op i klemme mellem myrer eller snegle. Psykologen Conni Gregersen, der arbejder med udsatte børn og unge i Grønland, ser også den hastige modernisering i 50'erne og 60'erne som noget, der har skadet de påvirkede generationer, og som har skabt et skel mellem bedsteforældre, forældre og unge:

> Det er tydeligt i det sociale arbejde i Grønland, at både enkeltpersoner og familier blev præget af den hastige udvikling i 50'erne og 60'erne. Livsformer blev brudt ned, uden at nye var tilpasset eller bygget op. Mennesker, som stod midt i livet og aldrig i deres vildeste fantasi havde forestillet sig andre livsformer for sig selv, skulle pludselig omlægge hele tilværelsen, og de skulle samtidig forholde sig til en mængde nye regler, nye ting, nye livsmønstre. Mange må have kæmpet hårdere, end det er til at forestille sig for at bevare deres rødder i denne omstillingsproces, og for nogen kostede det dyrt. […]. Bedsteforældrene levede som fangere i en bygd og blev flyttet til byen. Deres halvstore og store børn kunne og ville da ikke længere opdrages på den "gammeldags måde", som forældrene kendte til. Forældrene blev usikre på egne værdier og normer, måske afmægtige overfor børnenes naturlige oprør, og opgav deres opdragelse (Gregersen, 2010: 21).

For ungdommen i Grønland ser jeg to modsatrettede kræfter trække i dem: Globalisering, rejser, uddannelsesmuligheder og medier sikrer, at de unge er orienteret mod det ungdomsliv og interesser, som findes i andre lande, som vi – og de – er inspireret af. På den anden side er tradition, familie og deres lands historie altid noget, de på en eller anden måde er nødt til at

forholde sig til – enten de vil eller ej (jf. kapitel 7). Denne kulturelle 'dobbeltsocialisering'[28] kan føre til kulturel rodløshed (Christensen & Madsen, 2012: 55, 73), kan give kulturelt stress (ibid.: 181), men som på den anden side også for et land udgør 'en betydelig talentmasse'[29] (ibid.: 55).[30]

Fortolket kunne man sige, at disse to trækkræfter for de unge kunne anses som det, Ziehe kalder to eksisterende 'stødpude-zoner', som virker 'affjedrende på den hensynsløse moderniseringsproces', som især har taget hårdt på den grønlandske befolkning: "… for det første de førindustrielle handlings-og tydningsmønstres fortsatte gyldighed for de områder, som lå uden for den moderne produktion; og for det andet den livshistoriske erindringsbase, som ligger i barndommen" (Ziehe & Stubenrauch, 1993: 27).

De historiske og samfundsmæssige omslag sætter forandringer i subjektiviteten og dermed også i organisering af barndommens og ungdommens liv, som gør, at vi må fortolke disse faser af livet på en anden måde. Ziehe har et forslag:

> "Mindre end nogensinde kan vi betragte barndom og ungdom med uhistorisk-antropologiske kategorier, mindre end nogensinde kan de forstås som en række mere eller mindre endogen modningsfaser. Barndommen er for længst indhentet af teknificeringen og koloniseringen af vores livsverden, og det gælder helt ind i de fineste sociale og psykiske porer. I dag drejer det sig om barndom og ungdom i en uhyre brisant historisk-kulturel fase: Det drejer sig om at skulle blive voksen i tider, hvor de destruktive følger af det forhold, at menneskeheden er blevet voksen, opleves overordentligt tydeligt" (Ziehe & Stubenrauch, 1993: 27).

Som mange identitetsforskere er inde på, er det at være ung ikke altid lige let og endnu mindre, hvis man også har en etnisk og kolonikulturel bagage at slæbe rundt på, som vi vil se i kapitel 7. Der findes imidlertid eksistentielle grundvilkår, som er universelle for alle mennesker, men som under historiske værdiforskydninger kan være ekstra udfordrende.

[28] Jeg skriver 'dobbeltsocialisering' i citationstegn, for selvfølgelig er opvæksten grønlandsk, men der er hele tiden to kulturer at forholde sig til, mere eller mindre udpræget.
[29] Den hollandske professor Paul Scheffer kaldet det talentreserve, men jeg synes ordet reserve sender et forkert signal, så jeg har erstattet det med masse, Scheffer IN: (Christensen og Madsen, 2012: 55)
[30] På baggrund af en undersøgelse; DUO (Danskere med Udenlandsk Opvækst) i 1999 lavede man en spørgeskemaundersøgelse med 255 besvarelser. Konklusionen af Christensen & Madsens beskrivelse af denne og andre undersøgelserne en at kulturel dobbeltsocialisering påvirker børn: "DUO-undersøgelsen viste, at livet mellem skiftende kulturer, konfrontationen med social ulighed og opvæksten på en kostskole langt væk fra forældrene uvægerligt sætter spor i børn bevidsthed. Man kan ikke flytte børn rundt mellem kulturer, uden at det påvirker dem dybt" (Christensen & Madsen, 2012: 181).

Den amerikanske psykiater Irvin Yalom arbejder på et eksistentielt grundlag og ser tilværelsen bestå af fire grundvilkår, som er uafhængig af kultur og sociale omstændigheder, døden, friheden, isolationen og meningsløsheden (Yalom, 1980). På trods af universaliteten ser Conni Gregersen dog flere af disse grundvilkår i et særligt grønlandsk lys: *Døden* som altid er nærværende på grund af fangerkultur, hårde og barske livsomstændigheder forbundet med natur, accept af døden som altid nærliggende og ikke mindst på grund af landets høje selvmordsstatistikker:

> Stort set alle […] har mistet nærtstående ved pludselige dødsfald, mange af de unge har oplevet kammerater eller søskende dø ved ulykker eller selvmord, og mange har mistet en af forældrene ved dødfald, ofte pludseligt (Gregersen, 2010: 18).

Friheden er et andet grundvilkår. I Grønland er den ikke specielt synlig på grund af den barske natur og århundreders kolonisering, der har ændret befolkningens livsførelse og værdier, og hvor afhængighed af kolonimagten erstattede selvstændighed og stolthed. Denne ændring kan ifølge Gregersen have skubbet værdigrundlaget for frihedstroen i bagrunden:

> Det er min hypotese, at dette [tab af selvbestemmelse, JR] meget vel kan have anfægtet den grønlandske befolknings mulighed for at mærke den eksistentielle friheds krav om at vælge og være omhyggelig, at kæmpe og risikere at tabe, i yderste konsekvens miste livet. […] I arbejdet møder vi mange unge, som har svært ved at forestille sig, at de selv kan have indflydelse på, hvordan deres liv vil forme sig. De ved ikke hvad de gerne vil, så de har en tendens til at vente og se, hvad der byder sig (Gregersen, 2010 19).

Isolation er der navne for i Grønland, qivittoq, som vælger ensomhed og isolation i fjeldet på grund af skam eller skuffelse og angakkoq, som udstår ensomhed og isolation for at lære (selv)erkendelse, men ellers er Grønland et tæt samfund, familiemæssigt og ideelt set. Ensomheden kan dog hurtigt opstå for unge, når de tvunget af skole og uddannelse må tage tidligt fra familien. Sådanne omstændigheder kan udløse en følelse af ubærlighed hjemve og ensomhed og være fatal:

> Mange af de unge i Grønland er flyttet væk fra familien for at gå i skole og føler sig ubærligt ensomme, når for eksempel en kæreste slår op, eller hvis livet som ung i byen ikke fører de kammeratskaber med sig, som den unge føler behov for. En del af de mange ungdomsselvmord i Grønland udløses netop af sådanne almindelige livskriser (Gregersen, 2010: 20).

Som det sidste er *meningsløshed* en tro følgesvend både, når man som Ziehe og Stubenrauch taler om ødelæggelse af traderet kultur og ændrede livsvilkår. Når den enkle og

gennemskuelige tilværelse bliver ændret til uigennemskuelighed og erstattes af nye strukturelle, indviklede livsformer, udviklet af andre, infiltrerer meningsløsheden pludselig livet:

> Vi mennesker spørger os selv og hinanden, hvad meningen dog er med denne eller hin ulykke. Vi søger en mening, når der sker uoverkommelige, ubegribelige, uretfærdige, meningsløse ting. Vi har brug for et svar, selv om der ikke er svar at få. Det er tilsyneladende svært for os mennesker at acceptere, at der måske ingen overordnet mening er, og tydeligvis er det i hvert fald ikke muligt at leve et udviklende, kvalificerende liv uden at kunne se en mening med det. Når meningsløsheden infiltrerer livet, føles det værdiløst og ligegyldigt … (Gregersen, 2010: 20).

Nu er død, isolation og meningsløshed ikke det eneste, livet består af, der er også frihed og frihed til at vælge. I filosoffen Jean Paul Sartres eksistentielle livsfilosofi handler livet ikke så meget om at se tilbage på fortiden, men mere om hvad man gør med sit materiale, sit udgangspunkt og det at være i nuet og satse på valg i fremtiden (Sartre (1993). Som vi vil se i resten af afhandlingens kapitler, er der mange unge, der aktivt vælger denne tilgang: at lægge afstand til den evindelige historie, som nogle udtrykker sig og at satse på et aktivt valg af fremtid (kapitel 7).

Vi så tidligere hvordan institutioner blev en almindelig af børn og unges liv, og det faktum ligesom det generelle fokus på børn og unges livsomstændigheder, læring og livsforhold har ført til mange undersøgelser i Grønland, bl.a. i hvordan børn egentligt trives i skolen - ”school connectedness” (Niclasen, 2015: 38), som trækker på den engelske psykolog John Bowlbys (1907-1990) teori om tilknytning som et grundlæggende menneskeligt behov (Bowlby, 1969, 1973, 1980). I erkendelse af at mange børn tilbringer meget tid der, og at det er vigtigt for skolen også at være kompensatorisk for eventuelle forældresvigt, ses arbejdet med kombinationen skole/forældre som vigtigt, som omtalt i begyndelsen. Der har i det hele taget i de senere år været et vældigt fokus på skolen. I 2002 lagde man skolen om fra at være en dansklignende skole til at være ’Den Gode Skole’ eller Atuarfitsialak efter standarder ifølge CREDE (Center for Research on Education, Diversity & Excellence) fra Berkeley i Californien. Ifølge denne forskning er den enkelte elev i centrum, og selvværd og forståelse for egen kultur er centrale elementer i undervisningen. Filosofien i en sådan tankegang er ”at forbedre uddannelsesmuligheder for børn og unge, der af sprogmæssige, kulturelle, geografiske eller andre årsager er forhindret i at nå deres fulde potentiale” (Hauptmann,

2012).[31] Nogle er kritiske overfor Atuarfitsialaks resultater, [32]men lad os slutte optimistisk med nogle bemærkninger, vi ikke kan være uenige i fra den aktive samfundsdebattør og postdoc i Grønland, Aviaja Lyberth Hauptmann, der ser Atuarfitsialak som en god start på at skabe en lys fremtid for unge i Grønland: "Selvværd, forståelse for egen kultur og ansvarsfølelse for samfundets fremtid er i hvert fald et godt udgangspunkt for en lys fremtid for Grønland" (Hauptmann, 2012).[33]

Unge, medier og psykologi

Nogle af de socialiserende tendenser, som jeg har fremhævet hos mange af de ovenstående teoretikere, medindtager medierne som socialiserende faktorer blandt andre livsvilkår, mens andre har dem mere decideret i fokus (Mørch, 2007; Svejgaard,1992; Salje, 1980; Rashid, 2017), De svenske medieforskere, Ulla Johnsson Smaragdi & Annelis Jöenssson har arbejdet videre med Bronfenbrenners model for menneskelig udvikling og har tilført medieperspektivet. Det blev jeg tidligt inspireret af (artikel 18:118; kapitel 9).

Den inspiration, underholdning og påvirkning, som børn og unge får fra medierne, og som optager stor plads i børnenes verden, helt fra tv og videos tidligt omtalte babysitterfunktion for små børn til de større børns appetit på alt fra film, musik, computer og internet, er en væsentlig del af en nutidig børne-unge socialisering og vigtigt at tage med, når man ser, hvor meget tid unge bruger på deres medier både internationalt og i Grønland:

> Endvidere spiller medierne og den øvrige børnegruppes normer tidligt ind som en væsentlig faktor i barnets socialisering. Det betyder, at socialiseringsprocesserne væver sig ind i hinanden på forskellige vis, og at man nøje må overveje det præg og den betydning, socialiseringen får i de forskellige livsområder, barnet indgår i. Denne mere komplicerede socialisering kan endvidere ses som en afspejling af den videns mængde og de kompetencer, som individet må tilegne sig for at kunne begå sig samfundsmæssigt. I en tiltagende samfundsmæssig kompleksitet må samfundets roller tilregnes på et stadigt tidligere tidspunkt (Mørch, 2007: 84).

[31] Aviaja Lyberth Hauptmann: https://ing.dk/blog/forbered-groenlands-boern-paa-den-virkelige-verden-134068 (set 19.06.17).
[32] Søren Duran Duus Torsdag, april 18, 2013: http://sermitsiaq.ag/imak-kraever-vurdering-atuarfitsialak; Malu Pedersen, Andrea Christiansen 17. marts 2015: http://knr.gl/da/nyheder/den-gode-skole-fejler 134068 (set 19.06.17).
[33] Aviaja Lyberth Hauptmann: https://ing.dk/blog/forbered-groenlands-boern-paa-den-virkelige-verden-134068 (set 19.06.17).

Bøger og litteratur har en langt længere historie end skærmmedierne, og af denne grund har vi vænnet os så meget til, at læsning i mange årtier har været at betragte som den kulturelle del af medielivet. På den anden side har TV-kigning historisk set været betragtet som "a mindless activity" (Cohen, 2017: 2),[34] som har fremkaldt mange pejorative navne som "the boop tube", the idiot box" (Cohen, 2017) "fools lantern", "hotel lazy", "shitpump"[35] foruden selvfølgelig de så velkendte som "femte familiemedlem", "babysitter" etc. I en tid, hvor kernefamilien har forandret sig til aftalefamilien, har TV ofte før IPads og mobiler været det samlende midtpunkt, der bestemte familierytmen (Svejgaard, 1992: 136)

Allerede i 1984 talte man om, at barndommen forsvandt (Postman, 1984), og medier var en af de faktorer, man talte om som det, der ødelagde barndommen. TV og film f.eks., præget som de var af billeder, krævede ikke, at børn skulle have en vis alder, så de kunne læse. TV suser bare lige ind.

Den amerikanske medieteoretiker og kulturkritiker Neil Postman (1931-2003), hvis bøger har været brugt som argumenter imod bl.a. TV, bliver ofte omtalt som 'en humanist der ikke mente at teknologien kunne erstatte menneskelige værdier, '[36] men var på den anden side selv ikke blind for TV som mulighed for at nå ud til mange, og han brugte ofte dette medie til oplysning. Han mente imidlertid, at vi måtte være beredt til at indgå 'a Faustian bargain […] with technology: It gives us something, but it also takes away something." [37] Postman nævner, at det har været sådan lige fra alfabetets start og nu til cyberspace. Det, han tænker, vi får er, at alting bliver lettere og mere tilgængeligt, vi kan shoppe hjemme, gå i banken hjemme, få fat i læsestof og underholdning hjemme, og det er jo let og behageligt. Det, man på den anden side mister, er den menneskelige faktor: "The end of community life,"[38] den menneskelige ansvarlighed, vi har overfor hinanden face to face, kan bare forsvinde. Postman er kendt som noget af en mediepessimist, hvilket også minder om Zygmunt Bauman, og det er mange år siden, Postman udgav sine bøger. På den anden side kan man jo sige, at alt, hvad han forudså i 1995 vedrørende internettets mange funktioner, hvor vi handler på nettet og banken er erstattet af netbank, er blevet virkelighed. Dette er ikke uden effekt, dels må mange små forretninger lukke i konkurrencen, og dels forlader vi os mere og mere på at erstatte

[34] http://theconversation.com/whats-behind-tv-bingeings-bad-rap-74399 (set 02.04.17).
[35] https://answers.yahoo.com/question/index?qid=20110225130928AAsicBr (set 02.04.17).
[36] Encyclopedia of Mobile Phone Behavior, ed. Yan, Zheng (2015): 754. USA. IGI Global.
[37] Gengivet efter et interview i 1995.
http://www.siliconvalleywatcher.com/mt/archives/2013/09/neil_postman_is_a_tru.php (set 02.04.17).
[38] http://www.siliconvalleywatcher.com/mt/archives/2013/09/neil_postman_is_a_tru.php (set 02.04.17).

sociale forbindelser med en tid/rum distancering og på upersonlige indlejringsmekanismer som de abstrakte ekspertsystemer, som Giddens påpeger:

> Expert systems are disembedding mechanisms because, in common with symbolic tokens, they remove social relations from the immediacies of context. Both types of disembedding mechanism presume, yet also foster, the separation of time from space as the condition of the time-space distanciation, which they promote. An expert system disembeds in the same way as symbolic tokens, by providing ”guarantees" of expectations across distanciated time-space. This "stretching" of social systems is achieved via the impersonal nature of tests applied to evaluate technical knowledge and by public critique (upon which the production of technical knowledge is based), used to control its form (Giddens, 1990: 28).

Den sociale ansvarlighed, som Postman talte om, man kom til at mangle, når man ikke var face-to-face, ser andre imidlertid også i dag her 22 år siden interviewet med Postman, hvor brugere af *Facebook* og andre sociale medier oplever, at man ‘tør’ mere, når man ikke står face-to-face:

> Jeg har endnu til gode at opleve en person blandt publikum rejse sig og kalde mig for perkersvin, landsforræder, terrorist eller vantro. Ikke desto mindre er det hverdagen på *Facebook* krydret med alvorlige trusler mod min person (Hussein, 2017: 5).[39]

Postman hævder selv, at han formodentlig er en af de få mennesker, der ikke synes, at det er en god ide med computer i skolen, da det at lære er noget, man gør i en gruppe og ikke individuelt. Det værste ved internettet er ”information overload”, alt for mange informationer og risikoen for ikke at kunne skelne mellem vigtigt og uvæsentligt. Vi ender med ”information glut - information meaninglessness. Det er ikke informationer vi mangler”.[40] Han mener, at vi for hver ny teknologi skal spørge os selv: ”What problem is this solving? Whose problem is it solving? Which is especially apt with all the web services from Google to Facebook? De løser flere for problemer for “marketers wanting to know more about us.”[41] Selvom det er mange år siden, Postman fremkom med disse ideer, er meget af det blevet virkelighed, at bl.a. net-brugeres markedsværdi er omsættelig cash, som jeg omtaler i artikel 12.

[39] Tarek Ziad Hussein er en 24årig muslim, jurastuderende og aktivist, der skriver et indlæg i *Politiken* om sociale medier: ”Jeg har mistet troen på forsamlingshuset *Facebook*” IN: *Politiken,* 8. juli, 2017: 5. Mange andre har samme følelse af, at folk lægger mindre bånd på sig selv når man har et medie imellem: Mascha Vang: ”Det er meget normalt at mænd skriver til piger på *Facebook*. Og de må gerne drosle lidt ned for det. Haha!” IN: *Femina* nr. 25. 6. juli, 2017.
[40] http://www.siliconvalleywatcher.com/mt/archives/2013/09/neil_postman_is_a_tru.php (set 02.04.17).
[41] http://www.siliconvalleywatcher.com/mt/archives/2013/09/neil_postman_is_a_tru.php (set 02.04.17).

Postman startede sit ret tek-negative-korstog for over 30 år siden, men andre er kommet til, således den danske læge Imran Rashid, der advarer mod digital afhængighed, og at denne påvirkning truer os og vores fysiske og psykiske tilstand, fordi vi er gået fra at bruge medierne til at lade medierne bruge os:

> Mest skelsættende er dog det faktum, at digitale informationer ændrer karakter fra at have været passive til nu at blive aktive. Kigger vi på menneskers omgang med informationer op gennem tiden, så har det langt hen ad vejen været sådan, at vi selv skulle bestemme os for, hvornår vi ville forholde os til dem. Bøger har i mange århundrede været den vigtigste kilde til læring, men vi skulle selv anskaffe os bogen og derudover selv træffe et aktivt valg om at læse den, hvis vi da overhovedet kunne læse. Selv mere moderne medier som aviser, radio, tv eller fastnettelefoner har krævet aktive valg og handlinger. […] Med smartphonen har dette ændret sig radikalt. Nu er det i stedet informationen, der rækker ud efter mennesket gennem lyde, lys, notifikationer, sms'er, e-mails, opkald, billeder, vibrationer og meget andet (Rashid, 2017: 15).

Det er klart, at Rashid taler om faren for at blive overvældet af informationer, som også Postman så en fare i, men det han også argumenterer for, er fratagelsen af den frie vilje, at vi får noget påduttet hele tiden. Andre har set et skiftet fra en *push teknologi* på f.eks. tv og marketingsfronten til en *pull teknologi* som en fordel, så vi alle kunne have, hvad vores digitale hjerter kræver "media access for everybody, everything, always and everywhere" (artikel 4: 179). Rashid taler imidlertid ud fra et lægesynspunkt og ser denne frit-valg-tendens som en illusion om en fri vilje (Rashid, 2017: 79) og beskriver på baggrund af hjerneforskning og scanning, hvad der på længere sigt sker med mediemenneskets hjerne, som han illustrerer visuelt og med ord i sin bog:

> Men hvad stiller vi op med en hjerne, der måske på få årtier rent fysisk er forandret på baggrund af den daglige omgang med smartphones, skærme, internettet og alverdens opmærksomhedskrævende stimuli? En hjerne, hvor de centre, der for eksempel skulle sikre empatisk adfærd, sociale kompetencer, behovskontrol samt opmærksomhed, er anderledes på et strukturelt niveau?
>
> Både set ud fra evolutionen, den digitale udvikling, den menneskelige hjerne samt nogle af de underliggende biokemiske og psykologiske faktorer er der meget, der tyder på, at vi er nået til et skelsættende punkt i menneskehedens historie. Et punkt, hvor vi hurtigere og mere massivt end nogensinde før gennem personnær teknologi er ved at transformere vores hjerner, adfærd og dermed også det samfund, vi lever i.
>
> Det mest tankevækkende er måske, hvor store påvirkninger udviklingen på så få år har haft på vores basale måde at være på og opføre os på. Hvordan er det egentligt gået til, at vi i dag med stor sandsynlighed rører mere ved vores

> smartphones end ved vores børn og ægtefæller? Og hvordan den frie vilje og kontrollen over sin egen tid og opmærksomhed nærmest lader til at være forsvundet som dug for solen? (Rashid, 2017: 77-78).

Rashid er ikke ene om at frygte for udviklingen af mediemenneskets hjerne (kapitel 8), eller for hvad de nye medier betyder for vores sociale liv, som vi så det også i Grønland (kapitel 9). Neuro-psykologer advarer både mod skærme og films påvirkninger (kapitel 9) som vi vil se senere; men lad os for nu vende os mod en mere optimistisk diskussion. I 90'erne blev diskussionerne også præget af medieoptimister og mediepessimister, som vi vil vende tilbage til (kapitel 9). Vi er nu startet lidt i den mediepessimistiske ende af spektret, og derved knytter jeg an til min artikel 12, hvor jeg så på de farer, der er knyttet til vores netliv. Det er nu alligevel forkert for mig at starte der, for skønt jeg ved, at der er farer for at blive hacket og bestjålet, hvilket jeg selv har oplevet tre gange i det sidste halve år, har jeg også fået stjålet min pung midt på åben gåde i samme periode i en face-to-face kommunikation. Personligt er jeg alligevel helt parat til den *faustiske* forhandling og bytte, og jeg har alligevel en tiltro til ekspertsystemer – og hvad mere væsentligt er: Det har de unge, som vi vil se af deres mediebrug i kapitel 9, hvor jeg også kommer ind på forskeres syn på medierne gennem tiderne, så det vil jeg ikke også beskrive her. Grønland som medieland har ikke i nævneværdig grad haft fokus på mediepessimisme. Der har kun været enkelte stemmer i debatten som har løftet en pegefinger over for hvad medier ville bringe, som jeg har omtalt i artikel 3: 179 ff.; kapitel 9). Ellers har mantraet nærmest været: Vi vil ha' mere adgang, mere dækning, mere grønlandsk indhold og billigere internet – alle ting der bryder isolationen i stort land, vinter-inde-liv og eventuel kedsomhed (artikel 3: 165; artikel 4: 157-158; artikel 5: 175; kapitel 5). Igennem interviews, surveys og i medierne, har der aldrig været særlig fokus på forældrepåbud i forbindelse med at bruge medierne, men det ville heller ikke være i tråd med den mere frie opdragelsesform i Grønland, som vi hørte om tidligere. Det, der imidlertid kunne være interessant at fortsætte med her, er, hvad nogle forskere mener, at medier kan bidrage med rent kognitivt. Jeg vil her især beskæftige mig med film og tv, da jeg har behandlet internet og mobil andre steder bl.a. (kapitel 9).

Allerede i 1914 fuldførte den kun 24årige Emilie Altenloh det første egentlige reception studie, da hun på baggrund af 2400 spørgeskemaer undersøgte filmens plads i forhold til andre fritidsinteresser. Hendes doktordisputats *Zur Soziologie des Kino*. *Die Kino-Unternehmung und die sozialen Schichten ihrer Besucher* (1914) konkluderede bl.a., at

biograferne tiltrak børn og unge, og hun koblede interessen samme med det moderne byliv og arbejdsmarkedets ensformige liv:

> Det menneske der er anspændt af sit daglige arbejde, kan ikke selv befri sig for dets hast, når det vil restituere sig. I biografen kan han for en tid få adspredelse og afkobling og tænker samtidig halvt på, hvordan han skal udfylde de næste timer (Altenloh, 1914: 56 IN: Drotner 2011: 86).

Altenlohs konklusion er, at filmen er en uforpligtende adspredelse, som ikke kræver nogen særlig intellektuel indsats og derfor mere tiltaler uuddannede og 'sociale udskud' (Altenloh i Drotner, 2011: 18). Altenlohs forskning er betydningsfuld af mange grunde, dels at det er den første helhedsbehandling af medier og dels på grund af hendes påvisning af, at især børn og unge mennesker er tilskuere, forskning der senere er blevet bekræftet både i 60'erne (Briggs, 1960: 18 IN: Drotner, 2011: 87), 80'erne (Richards, (1984: 13 in Drotner, 2011: 87) og nu i 2010'erne (kapitel 9). Drotner ser Altenlohs betydning i tre forhold 1) Det er den første undersøgelse der omfatter hele filmkredsløbet: Produktion, produkter og reception, 2) At hendes forskningsresultater bekræftes af senere forskere, hvilket ifølge Drotner viser, at "sociale vaner og kulturelle normer ændrer sig langsommere end medieudbuddets skiftende karakter" 3) At Altenlohs studie påpeger mediehistoriernes vanskeligheder med "undersøgelsen af mediernes funktion og virkning på deres modtagere" (Drotner, 1911: 87). Alle punkter er stadig væsentlige, min forskning forsøger også at følge hele produktionen (kapitel 5; kapitel 9), jeg ser også børn og unge som de største medieforbrugere, men især punkt tre vil jeg kommentere. Som man vil se af min egen forskning i kapitel 9, kan man via et survey analysere, *hvad* de unge gør med medierne og i nogle tilfælde, *hvorfor* de gør det, via interviews, men det er ret vanskeligt at vise, *hvilken effekt* det har på dem. Dog vil jeg *forsøge* at analysere et par spørgsmål af mere følelsesmæssig og effektmæssig karakter i kapitel 9 til sidst.

Men for at vende tilbage til film, TV og menneskets kognitive funktioner er der trods alt sket meget siden Altenloh i 1910'erne og frem til både 70'erne, hvor den danske psykolog Jørgen Pauli Jensen (1979) brugte Piagets stadieteori til at beskrive den psykologiske baggrund for TV's virkning, til 80'erne, hvor den tyske medieforsker Gunter Salje (Salje, 1980),[42] bygger videre på Konrad Lorenzer socialiseringsteorier, og videre frem til 90'erne og 00'erne, hvor den danske film- og litteraturforsker Torben Kragh Grodal benyttede kognitive teorier i

[42] … som til trods for et spændende forfatterskab aldrig er blevet oversat.

analyse af film (Grodal; 1997; 2003) og endelig helt frem til nyere amerikanske forskning, hvor man benytter positiv psykologi til ikke alene at analysere film, men tilbyder samtidig, åbenlyst terapeutisk, tilskueren at udvikle latent liggende personlighedstræk ved at se film (Niemiec & Wedding, 2013). Jeg har løbende været inde på analyse og brug af film (artikel 13: 542ff.; artikel 7; artikel 6: 147-48; Rygaard, 2016B) og har løbende gennem årene undervist i denne brug af film, sidst i forårssemestret 2017 med et kursus om *'Følelser på sofapladsen'*.

Jeg er klar over, at jeg springer mange relevante filmforskere over som den franske filmteoretiker Christian Metz (1931-1993), der både byggede på Ferdinand de Saussure's teorier om semiologi, Sigmunds Freuds psykoanalyse og Jacques Lacans spejlteori, og som skabte det siden så anvendte begreb 'the gaze', tilskuerens identifikation med kameraet. Den engelske feministiske filmteoretiker Laura Mulvay benyttede senere dette begreb kønspolitisk med kameraet og tilskueren som det 'fetichistiske blik', og den amerikanske forsker Ann E. Kaplan udvidede senere blikket til et etnisk perspektiv med 'the imperial gaze' (Rygaard, 2016B). Dertil kommer mange teorier om identifikation med f.eks. seriekarakterer (artikel 13; Cohen, 2017)) etc. Filmanalyse og teori er imidlertid ikke emnet her, men jeg vil bare med disse punktnedslag vise, at udviklingen i mediebrug, her TV og mest film, er gået fra 'tom underholdning efter arbejdstid', som Altenloh argumenterede for over 'analyse af faserne for forskellene i børns filmoplevelse', som Jensen argumenterede for (Jensen & Rattleff, 1976) over 'identifikation med kameraet' og receptionsstudier (Liebes & Katz, 1990; Radway, 1983; Cohen, 2001), de fysiologiske ændringer der sker i kroppen når man ser film (Grodal, 1999; 2003) og endelig til terapeutiske og selvterapeutiske filmvaner (Niemiec & Wedding, 2013). Ikke mange i dag ser medier som tom underholdning, men derimod ofte som noget, man kan spejle sig i og udvikle sig med (artikel 9: 12; 20) jf. det citat af den canadiske forfatter mm. Don Tapscott, som har givet navn til min afhandlings titel *Mediespejlet*: " I vor tid er medierne blevet det spejl, som børn ser sig selv i ved valg af idoler, selvrepræsentationer og identitetsdannelse" (Tapscott 1998: 178, oversat af JR). Ofte indgår der en identifikationsproces med karakterer i film også med hensyn til tøj- og livsstil, som allerede tidlige forskere var opmærksom på, og som nu anvendes mere bevidst og terapeutisk:

> Ved identifikation gør man sig til ét med aktørens handlinger og egenskaber og gennemlever derved på et indre, psykisk plan en række elementære former for menneskeligt samspil og dertil hørende følelsesmæssige reaktioner f.eks. kærlighed, angst og sorg (Svejgaard1992: 135, 137: artikel 13: 542ff;)

En af de nyere teorier, Filmmist teori, beskriver hvordan man bryder den 4. væg ned mellem film og publikum og på den måde lukker følelserne ud i salen, hjem i stuen, fordi 'film er skabeloner for liv' (Gregerson, 2009). Teorien blander evidensbaseret analysevidenskab med videnskabsbaseret positiv psykologi, og beskriver hvordan tilskueren kan flygte fra hverdagen, som Altenlohs eksempel angav, men samtidig at tilskueren via filmens pirren til primærprocesserne kan fremkalde erindringer fra barndommen så man kan lære af sin egen historie mens man lærer af filmens personer. Filmens handling provokerer nysgerrighed, hjælper til at turde finde og øve problemløsninger og dermed med livs-coping generelt (Gregerson: 2009: v-vi ff.).

Den positive psykologi i film har sat teorierne i spil som praktisk anvendelige. Den positive psykologi bygger på nogle af de forskere, der har været eller bliver nævnt i min afhandling, Abraham Maslow (1908-1970), Carl Rogers (1902-1987), Rollo May (1909-1994), Irving Yalom (1931-) og Albert Bandura (1925-), som beskæftigede sig med udforskning af, hvordan adfærd generelt kan indlæres ved iagttagelse af andres adfærd (Bandura, 1977) og så selvfølgelig manden, der er 'ophav' til selve den positive psykologi, Martin Seligmann 81942-) (Seligman, 2002). Ifølge den positive psykologi overskrider film alle barrierer, kulturelle, sproglige, religiøse, geografiske samt grænserne for tro og værdier (Niemiec & Wedding, 2013), selv om perceptionen også ifølge den kognitive psykologi er historisk foranderlig og afhængig af alder, køn og social situation (Svejgaard, 1992: 139). Den positive psykologi i film bygger på, at man iagttager personer i film og lærer af dem. Der findes 6 overordnede karakteregenskaber med under-egenskaber, som vi alle besidder i større eller mindre grad, **The virtue of wisdom and knowledge** med underegenskaberne creativity and curiosity, openmindedness, love of learning and perspective. **The virtue of courage** med bravery and integrity, vitality and persistence. **The virtue of humanity** med love, kindness and social intelligence. **The virtue of Justice** med citizenship, fairness and leadership. **The virtue of Temperance** med forgiveness, humility, prudence and self-regulation. **The virtue of Transcendence** med appreciation of beauty/excellence and gratitude, hope and humor, spirituality (Niemiec & Wedding, 2013). Bogen er opbygget som et katalog, hvor man kan se film vurderet efter en skala fra 1-psi (Ψ) til 5-psi (ΨΨΨΨΨ)[43] og efter karakterstyrker. På den måde kan man afsøge de karakterstyrker, man ønsker at arbejde med eller gå den anden vej og søge efter yndlingsfilm og så se, hvad man kan lære af dem. Når jeg har spurgt studerende

[43] Psi eller også ψ eller Ψ er et bogstav i det græske alfabet. Bogstavet Psi (Ψ) er i USA blevet et symbol for psykologi-relaterede emner.

om, hvilke film de elsker, og hvad de gør for dem, har de aldrig været i tvivl. Intuitivt har de vidst, hvad en film kunne gøre for dem, og at medierne er resurser af mange forskellige slags, og at de forskellige medier synes at tilfredsstille forskellige behov:

> Jeg elsker film ... Jeg får inspiration … noget at tænke over … jeg lærer af filmens budskab … jeg identificerer mig med den gode person (Kvinde, 2011, 24 år, Nuuk).

Når man ser film - og TV, bruger man perceptionsevnen og kognitive funktioner, som er tæt knyttet til dem. Selv om synet og hørelsen er de primære sanser, der dominerer ved kigning, bruger man, som de nye hjerneforskere påviser, alle sanser ved at se film og TV, og følelser og indtryk forplantes videre til kroppen og kroppens funktioner, der også påvirkes (kapitel 8; kapitel 9). Perception og kognition er snævert forbundet og derfor desuden snævert forbundet med tidlige følelsesmæssige reaktioner, der går helt tilbage til den tidlige barndom fi den før-sproglig periode. Derfor vil perceptionen ofte være farvet af de indre billeder, som kan have samme karakter som drømme. Især er sammenhængen med f.eks. reklamer og musikvideoer blevet analyseret efter disse principper, da de gør brug af primærprocesagtigt formsprog med sammenbrud af almindelig narrativ struktur og med hastig og associativ klipning (Svejgaard, 1992: 137, 139). Eftersom den afslappede kigning ofte foregår i halvmørke og i en behagelig stol eller sofa, bliver man hensat i en tilstand af regression og er derfor mere modtagelig for identifikation, overføring og aktiveringen af tidlige udviklingsfaser: Man kan lære. Jeg vil ikke her komme ind på den eventuelle diskussion om indlæring af vold, men vil henvise til senere kapitler, hvor dette emne berøres (kapitel 8; kapitel 9).

Et nyt ord er kommet op i de seneste år som følge af TV seriers stadig fremmarch: Binge-TV, orgie-TV. Som ’binge’ konnoterer, er det forbundet med noget, man normalt ikke ser som noget godt: Orgier, ukontrolleret spisning og drikning – om at fylde sig og gå amok. Jeg vil senere komme ind på erfaringer med mine unge kollegaer, der fortæller om at have set en ny sæson af *Games of Thrones, Girls, House of Cards* og hvad de nu hedder, i et stræk. De er *starving cross viewers*, der uden skyldfølelse ser en sæson færdig i et stræk over en weekend (kapitel 9). Medieforskeren Elizabeth Cohen har undersøgt den pejorative term ’binge’ eller ’marathon viewing’ og ser en holdningsmæssig forskel til den person, der læser en roman i et stræk og den, der ser TV i et stræk. At læse en hel roman i et stræk ses som en kulturel opslugthed og er positiv valoriseret. Det kaldes simpelthen *læsning*, men det at se en hel sæson af en serie fra HBO eller Netflix kaldes *binge, orgie*. Det er udtryk for den

dobbeltstandard, der har hersket - og åbenbart stadig hersker - i forhold til især skærmmedier. Cohen går i brechen for TV, som hun hævder aldrig har været bedre. Hun ser, at vi er midt i TV's "golden age" (Cohen, 2017: 2).[44] Cohens mener at TV[45] giver os "a steady diet of novel premises, long-running, elaborate plots and morally complicated characters" (Cohen, 2017: 2-3, note 37). Langt fra at gøre os dumme og passivt modtagende skaber disse shows udfordringer, spænding, interesse og muligheder for kritisk engagement. Medieteoretikeren Steven Johnson hævder, at disse shows kan gøre dig endnu smartere, fordi TV-narrativer er blevet stadig mere komplekse, og de tvinger tilskueren til at følge komplicerede *storyline*-tråde og til at jonglere med karakterer og deres forhold. Disse udfordringer gør tilskueren mere kognitivt sofistikerede (Johnson IN: Cohen, 2017: 3, note 37) – så langt fra Altenlohs udsagn som man nu kan komme – og dog! Når man *binger*, kommer man ind i en flow oplevelse, man fortaber sig selv, mister fornemmelse af tid og sted, men man får samtidig en psykologisk mulighed for at flygte fra daglig stress, man genoplader – "to recharge and recuperate" som et studie fra 2014 har afsløret (Cohen, 2017: 3-4, note 37). Forskning peger dog på, at ikke alle fik disse gode effekter ud af at binge: Hvis man føler sig skyldig og opfatter sig selv som en dum sofakartoffel, mister man effekten: "Shame associated with TV watching can become a self-fulfilling prophecy, making it hard for viewers to reap psychological benefits" (ibid.). Vi er derfor nødt til at gøre som 'the starving cross viewers, ' mine unge kolleger og studerende: Tage os sammen og nyde det - for det er godt for os … og noget vi kan lære en del af for nu at slutte med indsigterne fra positive psykologi i film:

> For this reason, we need to shake the notion that bingeing on stories we engage with on TV is somehow less worthy leisure pursuit than bingeing on stories that we consume other ways, like novels. Immersing ourselves in narratives on TV can be good for us, even in heavy doses, but only if we truly appreciate it for what it is a pleasure. Not guilty pleasure, simply pleasure (Cohen, 2017: 3-4, note 37).

[44] http://theconversation.com/whats-behind-tv-bingeings-bad-rap-74399 (set 20.06.17).
[45] Jeg benævner det her omtalte udelukkende som TV, selv om der kan være tale om at se både HBO og Netflix på computere, IPads og mobiler.

Litteratur

Amichai-Hamburger (2005): *The Social Net – Human behavior in Cyberspace*. New York. Oxford City Press.

Ayub, Sumaira: University of the Punjab, Lahore, Pakistan, Department of Applied Psychology, MPhil Scholar https://punjablahorepakistan.academia.edu/sumairaayub (set 22.04.2017).

Bandura, Albert (1971/1977): *Social Learning Theory*. New York: General Learning Press.

Bauman, Zygmunt (2006): *Flydende modernitet*. København. Hans Reitzels Forlag.

Baviskar, Siddhartha & Karen Margrethe Dahl (2009): *11-årige børns fritidsliv og trivsel*. København. SFIU- Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Berliner, Peter (2014): Forældresamarbejde styrker social resiliens IN: *Vera,* Tidsskrift for pædagoger, Nr. 67. København. BUPL & SL.

Berliner, Peter & Karen Hagedorn (2013B): Unges fortællinger om resiliens IN: *Psyke & logos*, Vol. 34, Nr. 2. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Berliner, Peter & Anne Maj Nielsen (2013C): Sociale Læringsprocesser, Ulighed, Mistrivsel, Resiliens og Transformation IN: Psyke & Logos, Vol. 34. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Binderkrantz, Anne Skorkjær (2008): På danske hænder? Samspillet mellem grønlændere og danskere i den grønlandske forvaltning IN: *Politica,* Vol. 40, No. 2, 2008. http://docplayer.dk/17211238-Mellem-groenlaendere-og-danskere.html (set 06.06.17).

Bowlby, John (1969): *Attachment*. London. Hogarth Press.

Bowlby, John (1973): *Separation*. London. Hogarth Press.

Bowlby, John (1980): *Loss*. London. Hogarth Press.

Briggs, Jean L. (1988/1998): *Inuit Morality Play: The Emotional Education of a Three-Year-Old*. New Haven. Yale University Press

Briggs, Jean L. (1979): *Never in anger*. *Portrait of an Eskimo Family*. USA. Harvard University Press.

Bronfenbrenner, U. (1993): Ecological Models of Human Development IN: Gauvain, M. & Cole, M. (eds.) (1993): *Readings on the development of children*. NY: Freeman.

Brørup, Mogens; Lene Hauge, Ulrik Lyager Thomsen (1990): *Psykologi håndbogen*. København. Gyldendals bogklubber.

Christensen, Maria & Svend Løbner Madsen (2012): *Flerkulturelle rødder*. *Styrker og udfordringer ved en flerkulturel opvækst*. København. Dansk Psykologisk Forlag

Cohen, Elizabeth (2017): *What's behind TV bingeing's bad rap:* http://theconversation.com/whats-behind-tv-bingeings-bad-rap-74399 (set 20.06.17).

Cohen, Jonathan (2001): Defining Identification. A Theoretical Look at the Identification of Audiences With Media Characters IN *Mass Communication & Society*, 2001 4 (3).

Cole, M. & Cole, S.R. (1989). *The Development of Children*. New York: W.H. Freeman & Co.

Dencik, Lars, Per Schultz Jørgensen & Dion Simmer (2008). *Familie og Børn i en opbrudstid*. København. Hans Reitzels Forlag.

Drotner, Kirsten (2011): *Mediehistorier*. København. Samfundslitteratur.

EPPSE (Effective pre-school, primary and secondary education) (2012): *Support for children and young people*. GB Department for Education. https://www.gov.uk/government/collections/eppse-3-to-14-years (set 05.06.17).

Erikson, Erik (1968/1992): *Identitet, ungdom og kriser*. København. Hans Reitzels Forlag.

Erikson, Erik (1982): *The Life Cycle Completed*. New York: W. W. Norton Company

Erikson, Erik (1950/1963): Barnet og Samfundet. København. Hans Reitzels Forlag.

Erikson, Erik (1950): *Childhood and Society* (1950) New York. W. W. Norton Company

Erikson, Erik (1968): *Identity, Youth and Crisis*. New York: W. W. Norton Company

Giddens, Anthony (1990): *The Consequences of Modernity*. Stanford. Stanford University Press

Giddens, Anthony (1991): *Modernity and Self-Identity*. Stanford. Stanford University Press

Giddens, Anthony 1992): *The Transformation of Intimacy*. Stanford Stanford University Press

Glarborg, Kirsten (1968): *Børn og opdragelse* i Grønland. København. Gyldendal.

Graah. Wilhelm August (1832): *Undersøgelses-Rejse til Østkysten af Grønland, efter kongelig Befaling udført i Aarene 1828-31*. København. Quist.

Gregersen, Conni (2010): *Livsmod. Socialpædagogisk og psykoterapeutisk behandling af børn i Grønland*. Nuuk. Milik Publishing.

Gregerson, Mary Banks, 2009: *The Cinematic Mirror for Psychology and Life Coaching*. Springer Science & Business Media.

Grodal, Torben Krag (2003): *Filmoplevelse*. København. Samfundslitteratur.

Grodal, Torben Krag (1997): *Moving Pictures: A New Theory of Film Genres, Feelings, and Cognition*. GB. Clarendon Press.

Hansen, Bjarne Gorm, Benny Jacobsen, Carsten Nejst Jensen & Annalisa Tams (1998): *Voksenliv og Læreprocesser i det Moderne Samfund*. København. Munksgaard.

Hansen, Ebbe og Benny Jacobsen (1992): *90´ernes mennesker & samfund*. København. Forlaget Columbus.

Harris, Judith Rich (1999): *The NURTURE ASSUMPTION: Why Children Turn Out the Way They Do*. USA. Free Press

Hjarvard, Stig (2008): *En verden af medier*. København. Samfundslitteratur.

Illeris, Knud (1998): Læring, udvikling og uddannelse – udarbejdelse af en Piaget-inspireret pædagogisk forståelsesramme IN: Hansen, Jacobsen, Jensen & Tams (1998).

Jensen, Irene Munk (2004): *Grønlandsk Kultur og Identitet*. Oplæg ved temadag 04.10.2004 i Det Grønlandske Hus i Ålborg. https://www.udsattegroenlaendere.dk/wp-content/uploads/irene-munk.pdf (set 06.06.17)

Jerlang, Espen et al. (1994*): Barnets udvikling – en helhed*. København. Munksgaard.

Juul, Jesper (2000): *Dit kompetente barn. På vej mod et nyt værdigrundlag for familien*. Århus. Schønberg.

Jørgensen, Bent (2003): *Politikens Psykologi Håndbog*. København. Politiken.

Jørgensen, Per Schultz (2017): *Robuste børn. Giv dit barn ansvar, livsmod og tiltro til sig selv*. København. Kristeligt dagblads forlag

Jørgensen, Per Schultz (red.) (1987): *Børn i nye familiemønstre*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kahlig, Wolfgang & Nina Banerjee (ed.) (2007): *Børn og Unge i Grønland – en antologi*. Nuuk. MIPI/Ilisimatusarfrik. Milik Publishing.

Kaplan, Ann. E. (1997): *Looking for the Other: Feminism, Film and the Imperial Gaze*. London & New York. Routledge

Kähler, Carl F. (2012): *Det kompetente selv. En introduktion til Albert Banduras teori om selvkompetence og kontrol*. Frederiksberg. Frydenlund.

Koester, Thomas & Kim Frandsen (1999): *Introduktion til psykologi. Organisme - Individ - Samfund*. Viborg. Frydenlund/Psykologi.

Larsen, Malene Charlotte (2010): *Unge og online sociale netværk. En neksusanalytisk undersøgelse af medierede handlinger og offentlige diskurser*. Institut for kommunikation - Aalborg Universitet

Lasch, Christopher (1978): *The Culture of Narcissism*. New York. W. W. Norton & Company

Liebes, Tamar & Elihu Katz (1990/1994): *The Export of Meaning: Cross-Cultural Readings of Dallas*. USA. Polity Press.

Marcia, J.E. (1980). Identity in adolescence. In J.V. Adelson (ed.) (1980): *Handbook of adolescent psychology*. New York: Wiley.

Metz, Christian (1974): *Film Language: A Semiotics of the Cinema*. University of Chicago Press

Mulvey, Laura (1999): *Visual and Other Pleasures. Language, Discourse, Society Series*. USA. Palgrave Macmillan.

Mulvey, Laura (1999): Visual Pleasure and Narrative Cinema IN: Leo Braudy & Marshall Cohen (1999) (eds.): *Film Theory and Criticism. Introductory Readings*. New York & Oxford. Oxford University Press.

Mørch, Susanne Idun (2007): *Individ, institution og samfund: pædagogiske perspektiver*. København. Hans Reitzels Forlag.

Niclasen, Birgit (ed.) (2015): *Trivsel og sundhed blandt folkeskoleelever i Grønland – resultater fra skolebørnsundersøgelsen HBSC Greenland i 2004*. Nuuk. Departementet for Sundhed og Infrastruktur. København. Statens Institut for Folkesundhed.

Niemiec, Ryan M. & Danny Wedding (2013). *Positive Psychology at the Movies. Using Films to Build Virtues and Character Strengths*. USA. Hogrefe & Hubers Publishers

Nyboe, Lotte & Annette Grønning (2015): *Sociale medier i skole og fritid*. København. Akademisk Forlag.

Olsen, Ivalo Rosing (2001): *'Børns opvækstvilkår i Grønland i et etnografisk - sociohistorisk perspektiv. Et bidrag til en analyse af grønlandske børn differentierede opvækstvilkår som en konsekvens af den historiske udvikling*. Upubliceret speciale. Nuuk Ilisimatusarfik http://mipi.nanoq.gl/Emner/Viden%20om%20boern%20og%20unge/Kategorier/~/media/mipi/MIPI_Viden_om_boern_og_unge/Projekter_og_rapportsamling/Opgaver_og_specialer/børns%20opvækstvilkår%20i%20gl.ashx (set 04.02.17).

Pedersen, Cecilia Petrine & Peter Bjerregaard (2012): Det svære ungdomsliv. Unges trivsel i Grønland 2011 – en undersøgelse om de ældste folkeskoleelever. Nuuk. Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling. København. Statens Institut for Folkesundhed.

Pedersen, Birgit Kleist (2001): Hjemve som brik til en selvforståelse – ud fra flytteønsker blandt 12 – 19 årige i Grønland IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfunds Forskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Piaget, Jean (1964/1969): *Barnets psykiske udvikling*. København. Hans Reitzels Forlag.

Piaget. Jean (1973): *Intelligensens Psykologi*. København. Hans Reitzels Forlag.

Postman, Neil (1984): *The Disappearance of Childhood*. USA. Dell Publishing Company.

Poulsen, Arne (1999): Udviklingspsykologi IN: Koester & Frandsen (1999).

Radway, Janice A. (1983): Women read the romance: The interaction of text and context IN: *Feminist Studies* 9 (1).

Rashid, Imran (2017): *SLUK. Kunsten at overleve i en digital verden*. København. Lindhardt & Ringhof.

Riesman, David (1950/2001): The Lonely Crowd. A Study of the Changing American Character, Abridged and revised edition. New Haven. Yale Nota Bene.

Rink, Elizabeth, Ruth Mongomery-Andersen, Gitte Trondheim, Dionne Gesink, Louise Lennert, Navara Kotalawala et al., 2012; IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfunds Forskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, Jette (2016B): Postkolonialisme og The Snow Walker IN: Jørgen Riber Christensen og Steen Ledet Christiansen (eds.). *Filmanalyser*. *MÆRKK Æstetik og Kommunikation 05*. Århus. Systime.

Salje, Gunter (1980): *Film, Fernsehen und Psychoanalyse*. Frankfurt. Campus Forschung.

Sartre, Jean Paul (1993): *Being and Nothingness*. USA. Washington Square Press.

Seligman, M.E.P. (2002): *Authentic Happiness: Using the New Positive Psychology to Realize Your Potential for Lasting Fulfillment*. New York: Free Press.

Sigsgaard, Erik (2001): *Børn og institutioner*. Århus. Tiderne Skifter.

Sommer, Dion (1996/2003): *Barndomspsykologi*. *Udvikling i en forandret verden*. Købehavn. Hans Reitzels Forlag.

Stern, Daniel (2000): *Barnets interpersonelle univers – Et psykoanalytisk og udviklingspsykologisk perspektiv*. København. Hans Reitzels Forlag.

Svejgaard, Erik (1992): Den kognitive og sproglige udvikling IN: Brørup Mogens, Lene Hauge & Ulrik Lyager Thomsen: *Psykologi håndbogen*. København. Gyldendals Bogklubber.

Sørensen, Birgitte Holm & Birgitte Olesen (2000): *Børn i en digital kultur*. *Forskningsperspektiver*. København. Gads Forlag.

Sørensen, Birgitte Holm, Carsten Jessen & Birgitte R. Olesen (2002): *Børn på nettet*. *Kommunikation og læring*. København. Gads Forlag.

Tapscott, Don (1998): *Growing Up Digital: The Rise of the Net Generation*. USA. McGraw-Hill,

Thomsen, Hanne (1992): Om Europæernes syn på børn samt børns opvækst i det Grønlandske Samfund i tiden omkring koloniseringen IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfunds Forskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Tufte, Birgitte, Berit Puggaard & Tina Gretlund (eds.) (2009): *Børns opvækst med medier og forbrug*. Frederiksberg. Samfundslitteratur.

Warschauer, Mark (2004): *Technology and Social Inclusion*. *Rethinking the Digital Divide*. Cambridge, Massachusetts. The MIT Press.

Waterman, A.S. (1985). Identity in the context of adolescent psychology. In A.S. Waterman (Ed.), *Identity in adolescence: Progress and contents: (New directions for child development, No.30)*. San Francisco: Jossey-Bass.

Yalom, Irvin D. (1980): *Existential Psychotherapy*. USA: Basic Books (Harpers).

Ziehe, Thomas & Herbert Stubenrauch (1982/1993): *Ny ungdom og usædvanlige læreprocesser*. *Kulturel frisættelse og subjektivitet*. København. Politisk Revy.

Serier

Game of Thrones (2011-): Forfattere: George R.R. Martin, David Benioff, D. B. Weiss, Bryan Cogman, Jane Espenson, Vanessa Taylor, Dave Hill. Netværk: HBO

Girls (2012-2017): Forfattere: Lena Dunham, Judd Apatow, Jennifer Konner, Lesley Arfin, Bruce Eric Kaplan. HBO.

House of Cards (2013-): Forfattere: Beau Willimon, Michael Dobbs, Andrew Davies. Netværk: Netflix

Websider som de fremkommer i teksten

Sumaira Ayub: University of the Punjab, Lahore, Pakistan, Department of Applied Psychology, MPhil Scholar https://punjablahorepakistan.academia.edu/sumairaayub (set 22.04.2017).

Louise Grønkjær i information 01.04.2016 https://www.information.dk/debat/2016/03/lad-barnet-fravige-planen (set 05.06.17).

Politiken Debat 28. apr. 2017 referer den omfattende britisk undersøgelse (EPPSE), hvor man har fulgt 3.000 børn i et længerevarende studie, fra de var tre år til nu, hvor de er 16 år. http://politiken.dk/debat/art5926880/Stort-set-alle-danske-b%C3%B8rn-g%C3%A5r-i-institutioner-lad-os-dog-udnytte-det-til-at-skabe-mere-lighed-og-chancer-for-alle (set 05.06.17).

Information 12. februar 2014: Janni Iben Stevn Hansen er BA i dansk & filosofi, 'hjemmegående' mor til tre, bestyrelsesmedlem i Småbørnsfamilieforeningen SAMFO og medforfatter til bogen 'Er der nogen hjemme? – en antologi om hjemmepasning' https://www.information.dk/debat/2014/02/myten-institutionaliserede-boern (set 05.05.17).

Per Schultz Jørgensen IN: *Berlingske Tidende* 21. februar 2017: https://www.b.dk/nationalt/psykolog-vi-mangler-robuste-boern (set 30.06.2017): *Kristeligt Dagblad* 24.februar 2017: https://www.kristeligt-dagblad.dk/boern/uddrag-robuste-boern-strategier-robusthed (set 20.06.2017).

Irene Munk Jensen, 2004 https://www.udsattegroenlaendere.dk/wp-content/uploads/irene-munk.pdf (set 06.06.17)

Lars Henriksen 8. april 2013 i Kristeligt Dagblad på baggrund af en udtalelse af Aleqa Hammond om den store forskel der er mellem den danske og den grønlandske 'nationalkarakter in: https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/ophidset-debat-om-national-identitet-i-gr%C3%B8nland (set 16.05.17).

"Det er en dansklavet myte, at grønlændere er konfliktsky. Mit indtryk er, at grønlændere i kontakten med danskere oplever en sproglig barriere, der hæmmer dem, men de leger også bevidst med danskernes fordomme. De tager gas på danskerne ved at overspille den adfærd, danskerne forventer af dem." Sydafrikanske Stephen Hakesberg, der arbejder med

adfærdsvanskelige børn i Grønland i Mattu (Dør) projektet i samtale med Fatuma Ali https://www.information.dk/debat/1998/11/mennesker-moedes-nuuk (set 16.05.17).

Thala, 57 år in: http://www.cmpedersen.dk/index.php/udstillinger/abel/ (set 10.07.17).

Karline, 34 år in: http://www.cmpedersen.dk/index.php/udstillinger/abel/ (set 10.07.17).

Maren, 62 år, 4 år i Danmark in: http://www.cmpedersen.dk/index.php/udstillinger/abel/ (set 10.07.17).

The second IPSSAS seminar took place in Iqaluit, the capital of Nunavut, Canada, from May 26 to June 5 under the theme BUILDING CAPACITY IN ARCTIC SOCIETIES: DYNAMICS AND SHIFTING PERPECTIVES. http://ipssas.ku.dk/history/seminars/iqaluit2003/ (set 10.07.17).

http://www.cmpedersen.dk/index.php/udstillinger/abel/ (set 10.07.17).

Aviaja Lyberth Hauptmann: https://ing.dk/blog/forbered-groenlands-boern-paa-den-virkelige-verden-134068 (set 19.06.17).

Søren Duran Duus Torsdag, april 18, 2013: http://sermitsiaq.ag/imak-kraever-vurdering-atuarfitsialak; Malu Pedersen, Andrea Christiansen 17. marts 2015: http://knr.gl/da/nyheder/den-gode-skole-fejler 134068 (set 19.06.17).

Gengivet efter et interview i 1995. http://www.siliconvalleywatcher.com/mt/archives/2013/09/neil_postman_is_a_tru.php (set 02.04.17).

http://theconversation.com/whats-behind-tv-bingeings-bad-rap-74399 (set 02.04.17).

https://answers.yahoo.com/question/index?qid=20110225130928AAsicBr (set 02.04.17).

http://www.siliconvalleywatcher.com/mt/archives/2013/09/neil_postman_is_a_tru.php (set 02.04.17).

Kapitel 3 Grønland: Perspektiver på grønlandske byer og historie

Igennem mange af artiklerne er Grønlands historie og mediehistorie blev opridset. Begge sider af historien gælder især de artikler, som var beregnet for udenlandske læsere uden specifikt kendskab til Grønland, eller hvor historien havde betydning for undersøgelsen. Jeg vil derfor ikke her specifikt gentage det her, da disse emner naturligt dukker op i løbet af afhandlingen. I stedet vil jeg i dette kapitel koncentrere mig lidt mere om de byer, som er involveret i min forskning - set udefra og indefra. Dette kapitel bliver således perspektiver på grønlandske byer og deres historie samt de økonomiske strukturer der i sidste ende har betydning for børn og unges liv i de pågældende byer.

Når udefrakommende journalister og forfattere skildrer Grønland, er der som regel nogle faste ting der springer i øjnene som kerne-undringspunkter: Grønland som paradoksernes land, Grønland som enormt stort og vildt, Grønland med sin smukke og unikke natur, Grønland som en tidligere koloni under Danmark, Grønlands håb om en fremtid som selvstændig nation baseret på en forventning om rigdom fra olie og mineraler, Grønland som et af de steder, hvor den nu allestedsnærværende klimforandring viser sig med gletchere, der smelter hurtigere end først antaget og revnende fjelde der skaber tsunamier som i juni 2017 i Nordgrønland. Grønland som et unikt land lidt i udkanten af verdens smeltedigel og alligevel nært forbundet via globalisering og klimaets allestedsnærværende påvirkning og Grønland som et land med store sociale modsætninger og problemer. En af de kendte Grønlands journalister Marianne Krogh Andersen (Andersen, 2008), som nærer en stor kærlighed til Grønland, sammenfatter i et større citat hele Grønlands historie, som jeg ikke kan lade være med at citerer her:

> ”Grønland er et mægtigt, myte omspundet land, fuld af modsætninger. Bag rattet på nogle af de firhjulstrækkere, som cirkler gennem Nuuks gader, sidder mænd, som engang har jaget sæl fra kajak. Grønlænderne fra den ældre generation er vokset op med osende spæklamper. De har oplevet petroleumslampens strålende indtog i de dunkle stuer under 2. Verdenskrig, da amerikanerne bragte brændstoffet til Grønland. Nogle af byens ældste kommer fra bygder, hvor de boede i tørvehuse hele den lange vinter. I dag har de måske deres hjem i et af byens mange betonboligblokke.
>
> De ældre grønlændere har gennemlevet forvandlingen fra fangersamfundets afhængighed af sæl, fugl, hvalros og isbjørn over efterkrigstidens torskeventyr, til nutidens rejetrawleri, og de kommer måske til at se torskefiskeriet genopstå med Grønlands ændrede klima. De gamle har oplevet kryolitminen lukke og guldminen åbne. De opnår måske at få en lille andel i de olierigdomme, som mange mener

skjuler sig i det kolde hav ud for Grønlands lange kyst. De midaldrende blev født, da Grønland endnu havde status som koloni, og de var børn, da Grønland blev et amt og en ligeværdig del af det danske rige i 1953. De var med til at fejre hjemmestyrets indførelse i 1979 og kommer snart til at opleve øget selvstyre og måske en dag et uafhængigt Grønland. De oplevede drømme gå i opfyldelse og nye problemer tårne sig op.

Med sin abnorme geografi, og en kyststrækning som fra Oslo til Sahara og kun 57.000 mennesker bosat i randen af en gigantisk isklump, er Grønland et af de mest særprægede samfund i verden. Hvor i verden finder man et land, hvor ikke mindst to byer er indbyrdes forbundet af en vej? Grønlands øde ismasser, bjergmassiver og dybe fjorde udgør en udfordring af de store i et moderne verdenssamfund, som er kittet sammen af vej og effektiv infrastruktur.

For et halvt århundrede siden boede langt hovedparten af grønlænderne i små afsondrede bygder spredt ud over den lange kyst. I dag er 85 % af grønlænderne blevet byboere. Men på grund af Grønlands vilde natur og kolossale udstrækning lever de stadigt isoleret. De rige har råd til at tage flyveren til Danmark og opleve resten af den store verden. De fattigste får sjældent sparet sammen til at komme uden for deres by eller bygd bare én gang i livet. Bor man længst nordpå, er det en udskrivning på ikke under 100.000 kr. for bare en lille familie.

Selv om bygrønlænderen lever et moderne vestlig liv efter den nordiske velfærdsmodel, er de sociale forskelle i Grønland enorme. Større end i USA. Selv om der ikke bor flere mennesker i Grønland end i Randers, er der store variationer i levevilkårene fra rejefiskeren på trawleren i den nordgrønlandske hovedby Ilulissat til guldminearbejderen i Sydgrønland. Der er en verden til forskel fra den Østgrønlandske fanger i sit lille, utætte træhus til embedsmanden og håndværkeren i Nuuks villakvarterer. Nogle grønlændere spiller golf og drikker rødvin, mens andre knapt har maden til deres børn.

Modsætningerne springer i øjnene i Grønland. Den store, vilde natur omkranser den moderne verden. Fra selv den kedeligste boligblok kigger man på den blå fjord, og vilde fjeldtinder danner et panorama omkring næsten alle grønlandske byer og byger. I den nordligste del af rigsfællesskabet leves et moderne liv side om side med fiskeri og fangst, som nok er moderniseret, men alligevel har sin rod i en årtusindgammel tradition.

Grønland er et af verdens smukkeste lande. En nedarvet gæstfrihed og venlighed har overlevet urbaniseringen. Grønland er juvelen i rigsfælleskabet" (Andersen, 2008: 13-14).

Ja for danskerne er Grønland juvelen i rigsfællesskabet og for grønlænderne er Danmark tit en *stepping stone* ude i den store verden ikke mindst på grund af familiære forbindelser, men ikke desto mindre er grønlændernes følelser meget blandede, som vi har set igennem den sidste tids politiske diskurs om selvstyre (kap. 7) og igennem mange års kunst og kultur, som ledte op til både Hjemmestyre i 1979 og Selvstyre i 2009 (kap. 7).

Skal man beskrive Grønland set indefra, kunne jeg have valgt at gengive en af journalisten og forfatteren Jørgen Fleischers mange beskrivelser af Grønland som modvægt til Andersens beskrivelse, men jeg her vælger jeg nu at citere en af Grønlands store forfattere, Hans Anton Lynge, som netop i en bog, der hedder *Grønland i dag* (Thorsteinsson, 2006), har givet sin version af Grønlands historie – præget af en umiskendelig stolthed:

> ”Engang hørte jeg en person, der ikke er født i Grønland fortælle, at Australien skulle være verdens største ø, og dens befolkning var stolte af det; Det er jo ikke så underligt, da globusen viser, at dette land ligner en ø. Men dette udsagn er grønlænderne ikke enig i, ved skolens undervisning i geografi anser de Australien for et kontinent, og de kalder deres land for verdens største ø. Man kan derfor mene, at grønlænderne og australierne aldrig ville blive enige om, hvilket af de to lande er verdens største ø.
>
> Grønlænderne er dog allerede bevidste om landets størrelse længe før man satte et nogenlunde eksakt tal på den, nemlig 2.174.400 km^2. I det grønlandske sagnstof støder vi på et par venner, der ville rejse deres land rundt, og de tog afsted i hver deres retning i den tro, at de ville mødes igen efter, at de havde rejst rundt om landet. Før afrejsen skar de vandkrus af moskusokse horn, for at de kunne kende hinanden, når de mødtes igen. Efter mange år træffes et par hundeslæder, hvor der sad to ældgamle mænd på hver sin slæde. Den ene af dem havde et meget slidt krus hvor nærmest kun øret var tilbage af den, og da den anden gamling så den, mindedes han deres aftale. Således havde de to rejst deres land rundt, og de mødes igen før de skulle afsted fra jorden, og de undrede sig over, hvor umådelig stor jorden var.
>
> At man ville rejse landet rundt har i mange år været en udfordring for en del mennesker. For nogle år siden prøvede en grønlænder at gøre drømmen til virkelighed. Han brugte en lille sejldugsjolle og roede en stor del af kysten med den. Resten af kysten, som han ikke kunne sejle i, gik han indtil han kom til et sted, hvor alle vanskeligheder ligesom samlede sig sammen og forhindrede ham i at fuldføre udfordringen. Han brugte en del somre og forår til dette formål.
>
> Men hvorfor har et folk valgt at bo i et sådant land. Videnskaben har fortalt, at der har boet folk i over 4000 år, og man regner med, at nogle folk forsvandt og andre kom til. Man mener, at det er jagten efter fangstdyr, der er grunde til bosættelserne. Et folk der fortsatte rejsen fra den canadiske side hen mod Grønland, kom til et land, der var omgivet af hav. De så, at der var gode muligheder for at opretholde livet på det nye sted. Men de forstod, at bostederne ikke skulle have en stor befolkning, for så ville dyrene trække sig væk.
>
> I dag kan man mene, at de steder, som menneskene har valgt at bosætte sig på, er valgt på mærkelige steder. Folk, der er kommet fra andre steder i verden, har undret sig over at komme til en bygd, hvor der er en klynge huse på et meget uventet sted. Men det er ikke spor underligt for grønlænderen. Det mest primære for bosættelsen, var muligheden for god fangst, selv øer, hvor der ikke fandtes vand, var blevet befolket, fordi man vidste, at vandet selv, i form as is, ville komme til dem drivende ude fra havet. Studerer man bygdernes placeringer, vil

man finde ud af, at folk har valgt stederne, hvor man kunne have det største udsyn, for derved kunne man før afgangen kigge på, hvor man ville hen på fangst. Og fangerne lærte meget hurtigt dyrenes ruter og vaner, og deres kendskab til naturens gang omkring stedet var enormt stor.

I de sidste 100 år er der sket store ændringer i det grønlandske samfund. Da det 20. århundrede startede, boede befolkningen meget spredt i omkring 200 bosteder og i antal var de ikke over 20.000 personer. Da århundredeskiftet sluttede, var befolkningsantallet på vej op til 60.000, og bostederne var omkring 80. I midten af århundrede efter de store verdenskrige begyndte man at udvikle landet for alvor. Erhverv baseret kun på fangstdyr kunne ikke mere betale sig. Salg af fangernes produkter rundt om i verden blev hårdt ramt. Havet blev lidt varmere og påvirkede fangstdyrene; men der kom nogle andre havdyr, først torsken og senere da de trak sig tilbage fra det grønlandske havområde, rejerne. Man forøgede fiskeproduktionen, men der kom altid vanskeligheder, da dyr altid påvirkes af mange faktorer fra det ene år til det andet. I Sydgrønland har man fundet ud af, det kunne lade sig gøre at leve som fåreholder. Erhvervet har nu konsolideret sig efter tre generationers hårde arbejde.

Der er mange mennesker, der forestiller sig, at det store land må være rig på mineraler. Under kolonitiden har der været en del brydning af forskellige mineraler, vigtigst kryolitten fra Ivittuut i den sydlige del af landet. Men i slutningen af det 20-århundrede lukkede minerne, efter sigende på grund af, at der ikke var mere af det mineral eller, at det ikke kunne betale sig mere. I de senere år er befolkningen selv gået ind i mineralefterforskningen, og der er så småt startet nye brydninger. Det giver selvsagt optimisme hos befolkningen.

Kigger man på globusen ser Grønland ud som en del af Nordpolens iskappe, der stikker som en kæmpe næs mod syd og farven er hvid på grund af den is, der dækker det. Grønlænderne undrer sig tit over, at mange af verdens befolkninger ikke ved, at der bor mennesker der, og folk, der kommer fra varmere steder på jorden, mener altid, at der er så koldt, at de tager deres varmeste tøj med, når de rejser til landet. Vi er dog glade for at bebo landets kyst, trods landet bærer på en af verdens største vandreservoir i fast form, og vi forstår ikke altid talen om kulden. Når vi rejser væk fra landet kan vi ikke blive fri for længslen inde i os, og fred får vi ikke før vi kommer hjem igen" (Lynge i: Thorsteinsson, 2006: 7-13).

Både Andersen og Lynge hæfter sig ved Grønlands størrelse og dets ufarbarhed, hvor ingen veje forbinder, hvilket passer godt med en lokal vittighed, der ofte fortælles om et par japanske turister, der med deres cykler landede i Grønland og tænkte at de ville cykle Grønland rundt.

Som Andersen var inde på i sit citat, er der imidlertid både store geografiske, økonomiske, sociale og kulturelle forskelle mellem de byer og bygder, som landet er fælles om. Disse forskelle betyder meget for de børn og unge, der vokser op forskellige steder – og ofte for deres fremtid. Både Andersen og Lynge beskriver landets mineraler, som er noget, der er med

til at anspore en optimisme, der kunne give landet rigdom, og som nu også giver forhåbning om selvstændighed. Både Andersen og Lynge beskriver deres kærlighed til Grønland, men set fra hvert sit perspektiv udefra og indefra. Andersen kalder Grønland juvelen i rigsfællesskabet og beskriver nok dermed mange danskeres håb, at Grønland forbliver i rigsfællesskabet af mange grunde – ikke mindst det, at mange grønlændere og danskere er gift ind i hinandens familier. Lynges beskrivelse er en kærlighedserklæring til landets størrelse, klima og natur, som er med til at brødføde folk i alle egne af landet og fortæller om grunden til, at byer og bygder er anlagt som de er – på grund af naturlige ressourcer og fangstdyr. Som insider beskriver Lynge også bygdernes affolkning, som siden århundredeskiftet er reduceret kraftigt. Han beskriver desuden den velkendte kærlighed til landet, som altid får grønlændere til at længes hjem, hvis de er ude – trods det paradoksale i både udlængsel og det, at livet somme tider kan være lidt lettere i Danmark. En grønlandsk/dansk kunstner, Ina Rosing skildrer dilemmaet sådan:

> Jeg længes mod den store arktiske natur, som jeg kender så godt, og som jeg savner, når jeg er i Danmark. Der er intet sted i verden, hvor naturen er så uspoleret og smuk. Når jeg maler, fornemmer jeg den kraftfulde natur og oplever den som en stor befrielse, siger hun. […] Selvom Ina Rosing er nært knyttet til sin grønlandske baggrund, vil hun ikke sættes i bås. Hun føler sig ikke kun dansk eller kun grønlandsk, men understreger, at hun er en blanding. Udsynet mod den store verden er også vigtigt for hende. Jeg kan godt lide, at man i Danmark har mange flere muligheder i sin hverdag, og at man er tættere på resten af verden. Samtidig oplever jeg et stadig større behov for at være i den store natur og komme væk fra storbyen. Men lige nu har jeg brug for begge dele.[46]

I det følgende vil jeg beskrive de forskellige byer som vores undersøgelser har fundet sted i. Jeg indsætter herunder nogle tabeller, der viser, hvor de forskellige undersøgelser fandt sted, hvilken metode der blev brugt, og hvor stor både den samlede og den unge befolkning var på de givne tidspunkter – som supplement til metodeafsnittet (kapitel 4). Når jeg møder andre ungdomsforskere, er det første spørgsmål altid, hvor stor procentdel af hele befolkningen den unge del udgør. Der vil være flere af den slags oplysninger i figurerne under gennemgang af de forskellige byer.

[46] https://www.kristeligt-dagblad.dk/liv-sj%C3%A6l/der-er-land-i-sigte fra anmeldelse af i udstillingen "Land Ho" på Nordatlantens Brygge i København 2012 (set 17.02.2017)

		12-15 år	16-19 år	20-25 år	Befolkning	20-25 i %	
Nuuk	1996	600	649	953	12.882	7	Kvantitativ undersøgelse/Spørgeskema
	1997	577	697	922	12.909	7	
	2001	741	777	1049	13.649	8	Kvalitativ undersøgelse
	2002	774	806	1095	13.884	8	
	2003	813	773	1122	13.884	8	
	2004	825	835	1146	14.345	8	
	2016	820	871	1585	17.316	9	

		12-15 år	16-19 år	20-25 år	Befolkning	20-25 i %	
Sisimiut	1997	302	278	342	5.116	7	Kvantitativ undersøgelse/Spørgeskema
	2001	339	348	354	5.166	7	
	2002	356	342	389	5.221	7	Kvalitativ undersøgelse
	2003	386	371	419	5.263	8	
	2004	382	394	440	5.246	8	
	2016	278	426	591	5.539	11	

		12-15 år	16-19 år	20-25 år	Befolkning	20-25 i %	
Assiaat	1997	179	189	221	3.112	7	Kvantitativ undersøgelse/Spørgeskema
	2004	181	260	251	3.124	8	
	2016	127	302	360	3.134	11	Kvalitativ undersøgelse

		12-15 år	16-19 år	20-25 år	Befolkning	20-25 i %	
Qaqortoq	1997	143	213	198	3.099	6	Kvantitativ undersøgelse/Spørgeskema
	2001	183	230	241	3.111	8	
	2002	191	230	268	3.084	9	Kvalitativ undersøgelse
	2003	197	251	285	3.129	9	
	2004	197	279	270	3.173	9	
	2016	125	221	325	3.089	11	

		12-15 år	16-19 år	20-25 år	Befolkning	20-25 i %	
Upernavik	1997	44	69	92	1.115	8	Kvantitativ undersøgelse/Spørgeskema
	2001	76	93	83	1.146	7	
	2002	81	90	82	1.185	7	Kvalitativ undersøgelse
	2003	81	91	84	1.218	7	
	2004	76	96	86	1.168	7	
	2016	62	63	108	1.099	10	

		12-15 år	16-19 år	20-25 år	Befolkning	20-25 i %	
Tasiilaq	1997	95	147	138	1.724	8	Kvantitativ undersøgelse/Spørgeskema
	2001	121	130	163	1.747	9	
	2002	122	140	176	1.813	10	Kvalitativ undersøgelse
	2003	112	136	176	1.818	10	
	2004	110	151	171	1.821	9	
	2016	139	151	183	2.018	9	

		12-15 år	16-19 år	20-25 år	Befolkning	20-25 i %	
Ittoqqortoormiit	1997	37	26	31	481	6	Kvantitativ undersøgelse/Spørgeskema
	2001	55	37	39	521	7	
	2002	46	47	35	523	7	Kvalitativ undersøgelse
	2003	43	50	39	519	8	
	2004	37	43	40	523	8	
	2016	16	29	33	381	9	

Tabel 1: Forskningsbyerne: Nuuk, Sisimiut, Aasiaat, Qaqortoq, Upernavik, Tasiilaq, Ittoqqortoormiit igennem de år hvor undersøgelserne er lavet. Alle befolkningstal er i numeriske tal, kun for gruppen 20-25 år er de også angivet i %. Denne gruppe er fremhævet specielt, da de er i den erhvervsaktive alder. Tabellerne korresponderer til figurerne vedrørende de givne byer herunder. Den grønne afmærkning refererer til de benyttede kvantitative metoder, den blå til de kvalitative undersøgelser. Kilde: Grønlands statistik.

Jeg har i det følgende forsøgt at gengive, hvad der er karakteristisk for de enkelte byer, så vi får et samlet overblik over både steders egenart og de store forskelle, der er imellem dette vidstrakte lands beboede steder. Dog er karakteristikkerne, på trods af kilder og citater, indsamlet af mig. En anden ville givetvis hæfte sig ved helt andre ting.

Nuuk

Nuuk er Grønlands hovedstad og økonomiske lokomotiv. Byen vokser hastigt, da mange folk fra kysten ser Nuuk som mulighed for bedre arbejde, bolig, flere fritidsmuligheder og bedre skolegang for deres eventuelle børn, og tilrejsende turister taler begejstret om en arktisk metropol som en kosmopolitisk perle af tilbud: ’Jeg var overrasket over, hvor kosmopolitisk Nuuk er. Jeg var overrasket over de mange forskellige ting, man kan få, og kvaliteten på varerne. Det var dejligt! ’[47]

Nuuk blev grundlagt som koloni i 1728 efter at missionæren Hans Egede havde forsøgt at klare sig med hustruen Gertrud Rask, deres børn og sit følge på Håbets Ø i 7 år fra 1721. Efter flere år med sygdom, koppeepidemi og strabadser døde Gertrud Rask, og Hans Egede rejste fra et forarmet Godthåb (Nuuk) med kun 8 indbyggere efter koppeepidemien i 1736 (Davidsen, 2003: 8). Da byen i 2003 fejrede sit 275 års jubilæum, beskrev den daværende borgmester, Agnethe Davidsen, Nuuk som en skøn blanding af kultur, kulturtilbud, administration, håndværk og naturen lige uden for døren:

> Nuuk er en moderne storby med alt, hvad det betyder for vores tilværelse. Men Nuuk er også lidt anderledes. For selv om byen er en storby, så er naturen altid nærværende i Nuuk – og det er en af de ting, der gør, at vi nuummiutter altid vil elske stedet. Vi kan indimellem forbande vejret, men så vælter minderne om de mange skønne sommerdage i fjorden med nyfangne ørreder og rensdyrjagt op. Og så er det, vi tilgiver Hans Egede, fordi han trods alt valgte det dejligste sted på jorden til sin koloni (Davidsen, 2003: 5).

[47] http://www.greenland.com/da/destinationer/capital-region/nuuk/ (set 17.02. 2017)

Foto 1: Som Agnete Davidsen siger så ligger naturen lige uden for Nuuk. Foto: Jette Rygaard

I dag 289 år efter bor en fjerdele af landets befolkning i Nuuk, og byen lider stadig af vokseværk, der kræver store og dyre byggeplaner. Nuuks nyligt genvalgte (maj 2017) borgmester Asii Chemnitz Narup har søsat et forslag om et ambitiøst nyt byggeprojekt, hvor endnu en ny bydel, Siorarsiorfik, skal skyde op ud over de allerede eksisterende områder Nuuk, Nuussuaq, Qernertunnguanut og Qinngorput.

Det nye område Siorarsiorfik, der skal forbindes med resten af Nuuk af en to sporet tunnel, skal kunne rumme 1600 nye boliger, skoler, institutioner og være med til at sikre økonomisk vækst for de 30.000 indbyggere, der er projekteret med i 2030.[48] Som med alle store projekter til mange penge – i dette tilfælde 4-5 milliarder kroner – er der både en politisk og folkelige debat om det fornuftige i at bygge så stort og dyrt og om det retfærdige i at gøre Nuuk til en kraftcentrum i forhold til byer og bygder ude på kysten, der mister erhvervsmuligheder og befolkning. Lynge talte om bygdernes affolkning og også i dag er det noget, som bygderne frygter,[49] som nogle taler om som udsultning[50] og som til stadighed debatteres af forskere[51] og politikere, der ser bygder som en voldsom udgift pr. borger.[52]

Imidlertid *er* Nuuks befolkningsantal stadigt stigende, som vi kan se i figur 1 og 2 herunder, 19 % af befolkningen er unge mellem 12-25 år og specielt er de unge fra 20-25 år en stadigt

[48] http://sermitsiaq.ag/siorarsiorfik-moegsag-i-valgkampen (set 18.02. 2017)
[49] http://politiken.dk/oekonomi/dkoekonomi/art5554354/Gr%C3%B8nlandske-bygder-frygter-lukning (set 04.04.2017).
[50] Tidligere blev grønlændere tvunget fra bygderne og ind til større byer med magt, men siden 80erne er det sket "frivilligt" ved hjælp af "økonomiske incitamenter". De bliver sultet ud. https://rundtomtranlampen.wordpress.com/2015/04/13/alarmerende-affolkning-af-gronland/ (set 04.04.2017).
[51] http://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=0ahUKEwip7J6h_dvTAhVKMZoKHep9Dq8QFggrMAM&url=http%3A%2F%2Fwww.dagensgronland.dk%2Ffile%2F140%2F103_GroenlandsBygder.pdf&usg=AFQjCNFvuwwBGA2XV6UpCFpSsxXRix04yA // http://sermitsiaq.ag/forlader-hjemmet-vender-aldrig-tilbage (set 04.04.2017).
[52] http://knr.gl/da/nyheder/bygderne-affolkes-i-stor-stil-i-kommuneqarfik-sermersooq (set 04.04.2017).

stigende del af befolkningen, som vi kan se i figur 2, hvor de 1585 unge udgør 9 % af hele befolkningen. Grunden til at denne aldersgruppe er så stor er blandt andet at Nuuk en uddannelses by, hvor de unge som vil have en længerevarende uddannelse er nødt til at rejse til.

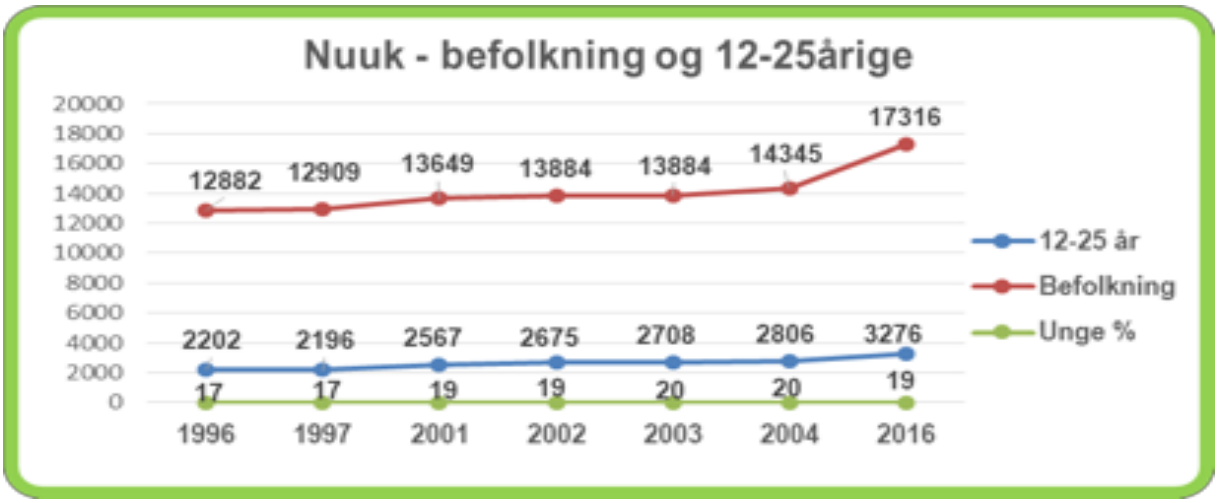

Figur 1: Nuuks befolkning og unge mellem 12-25 år i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

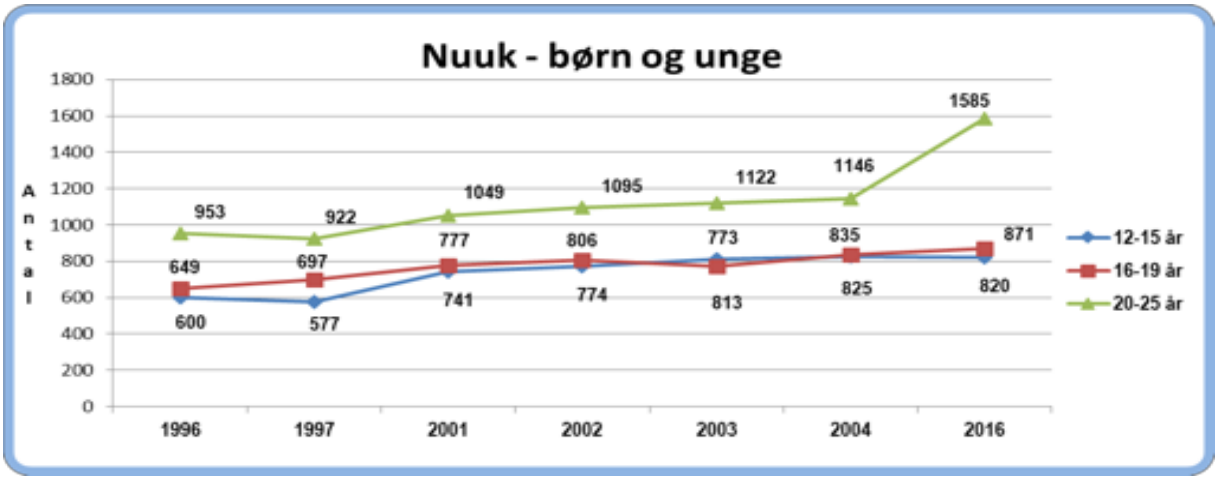

Figur 2: Nuuks unge mellem 12-25 år fordelt på aldersgrupper i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

En by, der har mange indbyggere og både er arbejds- og uddannelses by, tiltrækker desuden virksomheder, restauranter, cafeer, tøjbutikker og alt, de unge sætter pris på i en by, bl.a. landets første og førende kulturhus og biograf, Katuaq. Man kan derfor se borgmester Narups visioner om at udbygge byen, så den kan klare efterspørgslen på boliger og offentlige institutioner, som en nødvendig investering i en by i vækst.

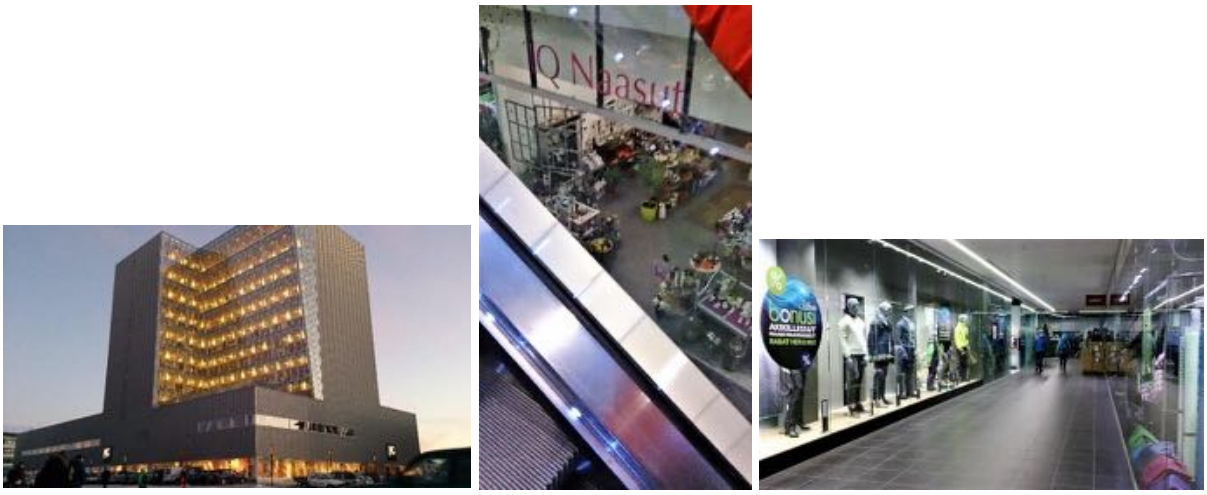

Foto 2: Nuuk markerer sin status som arktisk storby ved at åbne et indkøbscenter NC i 2012 med bl.a. Grønlands tredje rullende trappe. Foto: Jette Rygaard.

Nuuk har som den største by haft en befolkningstilvækst fra 2001-2015 på 24 %, mens Sisimiut, landets andenstørste by, i samme periode er vokset med 8 %, den tredjestørste by, Ilulissat, med 8 %, dels på grund af sin status som optaget på UNESCO's verdensarvsliste i 2004, og dels på grund af den stadigt stigende turisme. Landets fjerdestørste by, Qaqortoq, har haft en befolkningstilvækst på 2 %, mens en af de Østgrønlandske byer, Tasiilaq, udgør en unik undtagelse i Østgrønlandsk sammenhæng som et vækstcenter med en 19 % befolkningstilvækst i perioden fra 2001 til 2015.[53]

Sisimiut

3 andre af de byer, der har været med i projekterne, er også uddannelsesbyer, men dog ikke på størrelse med Nuuk, nemlig Sisimiut, Aasiaat og Qaqortoq.

Sisimiut er den næststørste by og rummer i dag godt en tredjedel af Nuuks befolkning med ligeledes en stor gruppe unge mellem 20-25 år, som i denne by udgør 11 % af byens befolkning – faktisk større end Nuuk. Byen er kendt for sine mange uddannelser bl.a. gymnasiale uddannelser – GUX, der har mange forskellige studieretninger og en unik uddannelse Artek: Center for Arktisk Teknologi, der i et samarbejde med Danmarks Tekniske Universitet uddanner arktiske ingeniører.

[53] http:// dk/redegoerelse/befolkningsudvikling/nationale_vaekstcentre/ (set 20.02.2017)

Som andre uddannelsesbyer bliver der naturligt flere mødesteder, cafeer og butikker når en stor procentdel af befolkninger er unge, med unges behov. Byen har også tidligt været kendt for sit for foreningsliv (Olsen & Olsen, 2006: 169-171), kunst, kultur, musikere og bands (Olsen & Olsen, 2006: 180-182) og har mange dygtige kunsthåndværkere (Olsen & Olsen, 2006: 189-191). I dag rummer Sisimiut også et flot og velfungerende kulturcenter og biograf, *Taseralik*, smukt beliggende ved Spejdersøen.

Foto 3: Ikoniske bygninger i Sisimiut: Kirken, Museet, Kulturcentret Taseralik og Sømandshjemmet set igennem et af byens vartegn, hvalporten. Foto: Jette Rygaard

Sisimiut er ligesom Nuuk en gammel by. I 2006 fejrede Sisimiut 260 år jubilæum, og i jubilæumsbogen nævnes to iøjnespringende karakteristika, som også springer besøgende i øjnene nu. Gode butikker, høj kvalitet og en særlig stolt og selvbevidst identitet, som er karakteristisk for sisimiormiut. Sisimiut har altid været en driftig handelsby lige fra før den danske kolonisering i 1700 tallet, hvor grønlændere fra syd og nord mødtes ved Taseralik, forfædrenes sommerplads, for at handle, bytte varer og måske møde en partner (Olsen & Olsen, 2006: 67). Allerede fra 1600-tallet var hollandske forhandlere kommet til området med kvalitetsvarer som isenkram, perler, stof og redskaber, der gjorde at sisimiormiut var så kvalitetsbevidste, at de senere afviste danske varer med den begrundelse, at de hollandske var bedre (Olsen & Olsen, 2006: 67).

Foto 4: Sisimiut har også en rulletrappe i Brugsen. Desuden lægger store turistskibe til i løbet af sommeren og endelig er Sisimiut også en hundeby. Foto: Jette Rygaard

I dag ser man i Sisimiut også en meget velfungerende by med folk, som er selvbevidste og stolte – en karakteristik som allerede vice-provst Egil Thorhallesen under sine visittets besøg i 1774-75 beskrev således "de indbilde sig mere og er mere stivsindede end de, som boe ved sydlige Colonier" (Thorhallesen 1914: 103 in: Olsen & Olsen, 2006: 67). Stivsindede er måske langt fra en rigtig betegnelse, men der er nu en særlig aura af sund stolthed over folk fra Sisimiut og en stor kærlighed til deres by, som man straks fornemmer, når man besøger byen. Et andet særligt karakteristikum for Sisimiut er, at den ligger tæt på Kangerlussuaq, hvor amerikanerne under 2. verdenskrig anlagde både en base og en lufthavn. Allerede amerikanerne synes, at anlæggelsen af en vej mellem Sisimiut og Kangerlussuaq var en god ide. Selv efter de for længst har forladt Kangerlussuaq er visionen om en ca. 30 km lang vej stadig på tegnebordet, enten som en 2-sporet grusvej, som forventes at koste 3-500 mio. kr. eller som en 3 meter bred naturvej, der med tiden kan opgraderes til en egentlig vej.[54] Der er dog både økonomiske og naturmæssige hensyn at tage,[55] men en vej ville betyde meget for byen og dens handels og infrastruktur, og ville være den første vej der forbandt to byer i Grønland, som et af Andersen paradokser lød, og ville betyde, at Sisimiut blev forbundet med det center for luftfart, som Kangerlussuaq stadig er.

Figur 3: Kangerlussuaq som et trafikmæssigt center i Grønland: foto: Jette Rygaard

[54] https://www.qeqqata.gl/Emner/Om_kommunen/Kangerlussuaq_vej?sc_lang=da (set 30.02.2017).
[55] http://find.artek.byg.dtu.dk/media/reports/2003/03-08/Baggrundsrapport_for_VVM-redeg%C3%B8relse.pdf (set 30.02.2017).

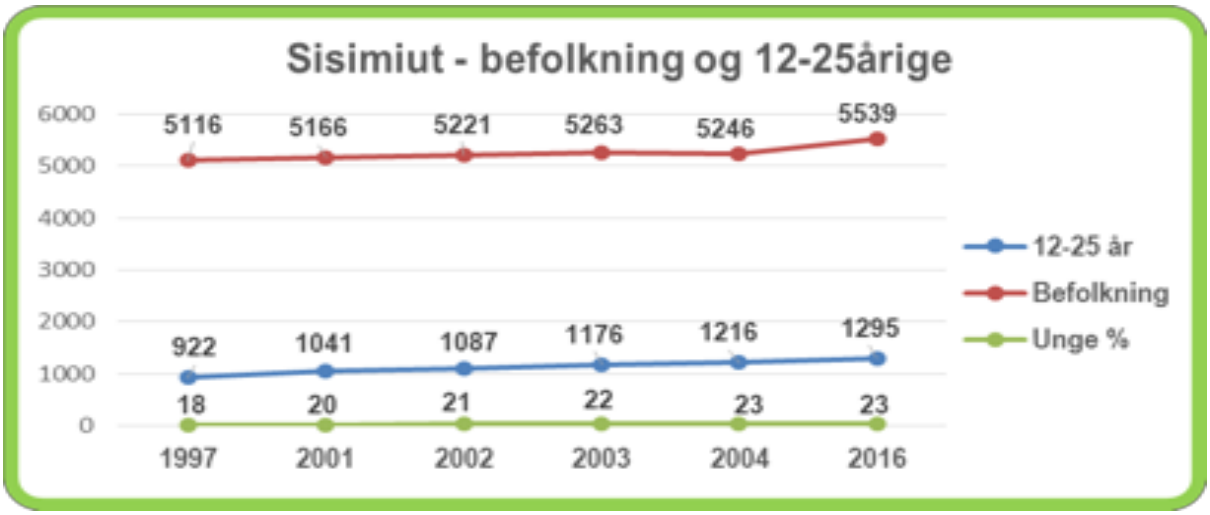

Figur 4: Sisimiuts befolkning og unge mellem 12-25 år i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

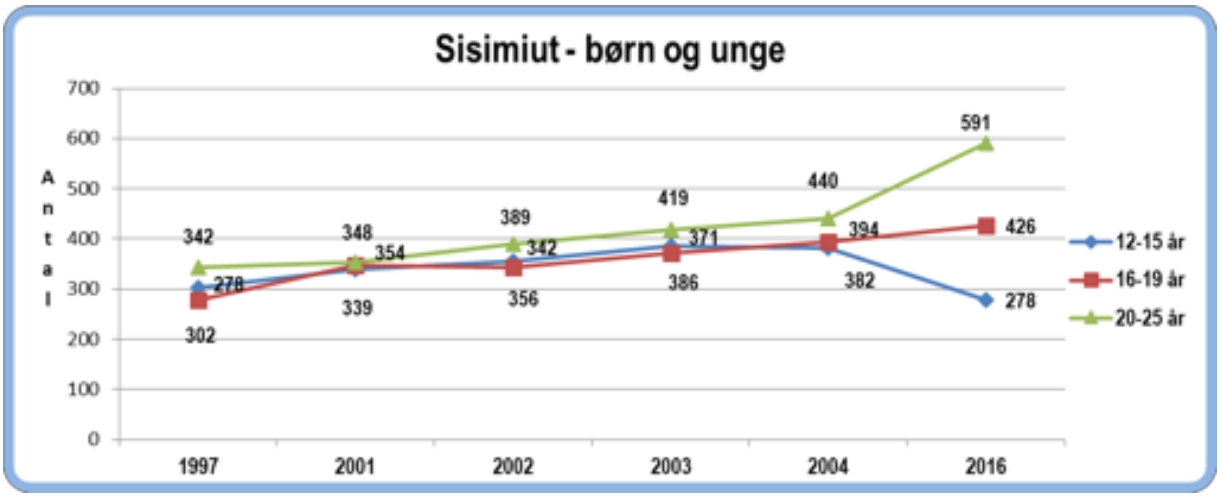

Figur 5: Sisimiuts unge mellem 12-25 år fordelt på aldersgrupper i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

Som vi kan se af figur 4 og 5 herover er 23 % i Sisimiut unge mellem 12-25 år og 11 % er de 20-25 årige – en ung by.

Aasiaat

En anden af uddannelsesbyerne er Aasiaat, som huser et fjerde af Grønlands gymnasier. Byens unge fra 12-25 år udgør 25 % af byens på befolkning, som det ses herunder i figur 6 og 7 og de 20-25 årige udgør 11 %.

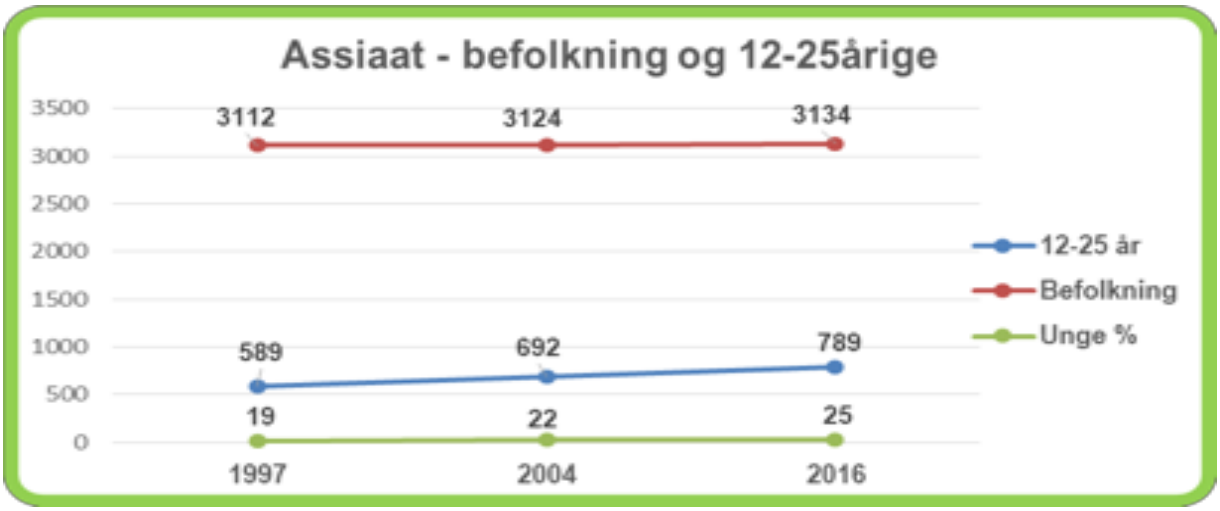

Figur 6: Sisimiuts befolkning og unge mellem 12-25 år i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

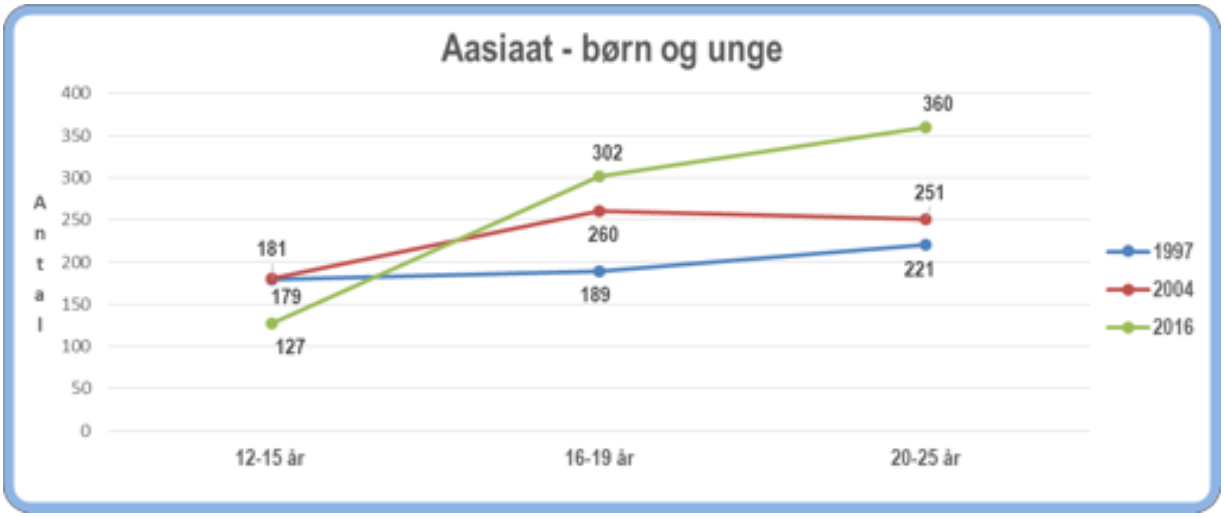

Figur 7: Aasiaats unge mellem 12-25 år fordelt på aldersgrupper i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

I 2013 fyldte Aasiaat 250 år og også borgerne i Aasiaat fik foranlediget, at der blev der udgivet en stor, flot og interessant bog i anledning af jubilæet. Hvad er så det særlige kendetegn ved Aasiaat, ud over det mærkværdige for Grønland at have navn efter edderkopper[56] og et byvåben som er et edderkoppespind.

Bysbarnet Kunuunnguaq Fleischer blev bedt om at beskrive de særlige karakteristiska, som aasiammiut var kendt for. Efter hans mening var det dialekten, som er svær at slippe af med (Olsen, Thomassen & Abelsen, 2013: 356), at de er rappe i replikken og at de uddeler øgenavne til folk til højre og venstre - mere eller mindre stuerene og samtidig, at er de lidt

[56] [ˈa·sia·t] = "Edderkopperne"

overtroiske (Olsen, Thomassen & Abelsen, 2013: 357). Ligesom i mange andre byer åbnede verden sig for aasiammiut under 2. verdenskrig. Amerikanerne oprettede vejrstationen Tupilak på Ræveøen,[57] og de arbejdende amerikanere bragte nye og interessante maskiner, fly og varer til byen. Man kunne købe radioer på postordre kataloget *Sears*, man kunne bestille færdigsyet tøj, og man så og hørte om det fantastiske teknologiske fremskridt, en filmfremviser. Aasiammiut greb chancen og samlede i fællesskab penge ind fra bl.a. komedieforestillinger på skolen og købte en filmfremviser for 10.000 kr. Filmforevisningerne startede i skolens gymnastiksal i 1943 og var et stort tilløbsstykke (Olsen, Thomassen & Abelsen, 2013: 47). Filmens indtog blev her ligesom andre steder en inspirationskilde for de lokale musikere (Olsen, Thomassen & Abelsen, 2013: 48) og har muligvis også inspireret til en talemåde for noget der "lugtede af succes", nemlig "eeriunngi", der også kunne henføres til film med den amerikanske skuespiller Erroll Flynn (Eeruuli) (Olsen, Thomassen & Abelsen, 2013: 356). Den 16. maj 1945 skrev *Grønlands Posten* om Danmarks befrielsen og beskrev en del af fejringen med både grønlændere, danskere og amerikanere som blev holdt med en stor fællesfest og to dages gratis filmforevisninger den 5. og den 8. maj (Olsen, Thomassen & Abelsen, 2013: 48). Ifølge dette jubilæumsskrift er Aasiaat den dag i dag et af de fremmeste steder inden for musik i Grønland (Olsen, Thomassen & Abelsen, 2013: 84). Eftersom mange uddannelsessteder blev startet i 1950'erne kom der mange unge fra andre dele af kysten for at uddanne sig, hvilket kom til at præge Aasiaat som et driftigt musikcentrum, hvor bl.a. *Eskimo orkestret* i begyndelsen af 1950'erne huserede (Olsen, Thomassen & Abelsen, 2013: 85), countrymusikken som kom til Aasiaat efter 2. verdenskrig blomstrede, en trend der holdt sig lige til 1979-80'erne (Olsen, Thomassen & Abelsen, 2013: 93), hvor den blev afløst af pop og rockmusik med så fantasifulde navne som *The Bimbo Kiss* og *The Cryings Things* - tydeligt amerikansk inspirerede navne (Olsen, Thomassen & Abelsen, 2013: 93). Efter Hjemmestyrets indførelse i 1979 talte musikbandenes navne deres eget tydelig sprog om en ny grønlandsk bevidsthed med navne som *Inneruulat*, pladeselskabet *ULO*, musikforeningen *NIPIAA*. Vi kender også nu til en berømthed langt ud over byens grænser, nemlig Aasiaats "ukronede musikkonge" Ole Kristiansen (Olsen, Thomassen & Abelsen, 2013: 92-99). Mange af Grønlands berømte forfattere og kunstnere er også rundet af Aasiaat (Olsen, Thomassen & Abelsen, 2013: 112-116). Nordgrønlands gymnasiale skole GU-Aasiaat startede i 1986 og er siden blevet udvidet til det moderne gymnasium, det er i dag med mange studerende, der kommer fra kysten i Nordgrønland.

[57] Andre steder benævnt *Bluie West Five*

Qaqortoq

Som den sidste uddannelsesby, har vi Qaqortoq i Sydgrønland. Qaqortoq har ligesom andre byer sit eget særpræg og i dag ville man nok sige, at Qaqortoq er "kunstnerbyen," som har noget så usædvanligt som Grønlands eneste springvand *Mindebrønden* og et udendørs svømmebassin, som er vandet fra tre naturligt opvarmede kilder, der kan blive 37-38 grader varmt,[58] foruden Sydgrønlands gymnasiale uddannelse. Qaqortoq betyder "Det hvide" og er Sydgrønlands største by med ca. 3.500 indbyggere, 22 % unge mellem 12-25 og 11 % unge mellem 20-25 i 2016.

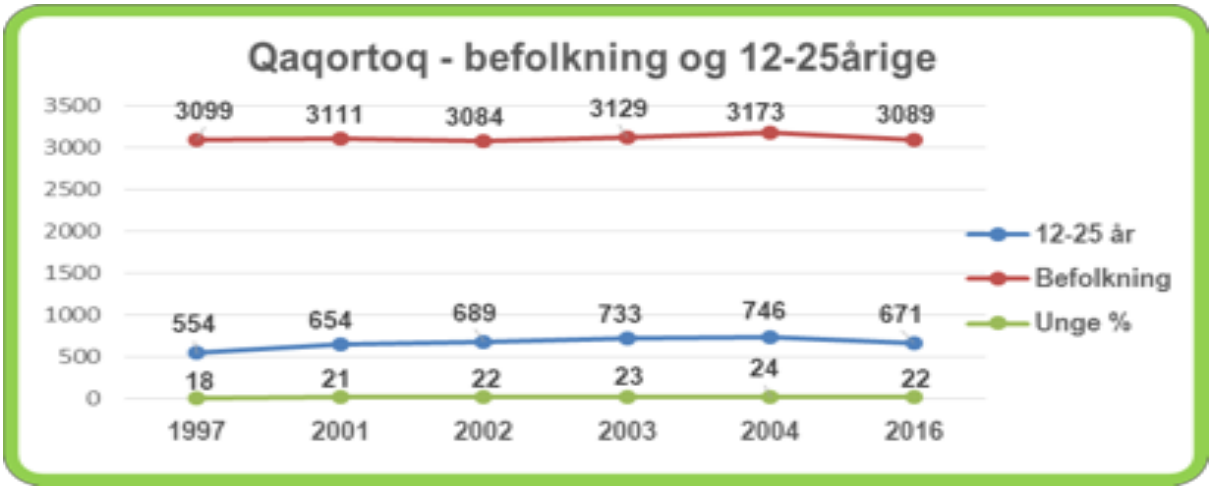

Figur 8: Qaqortoqs befolkning og unge mellem 12-25 år i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

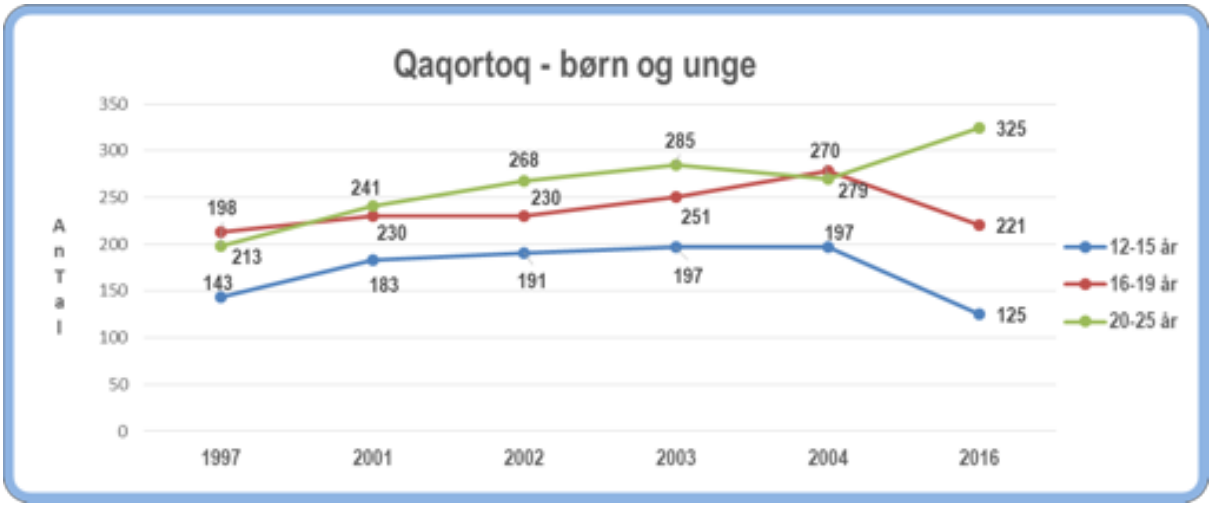

[58] http://www.greenland.com/da/filter/varme-kilder-i-groenland/qaqortoq/3543/1448/ (set 30.02.2017).

Figur 9: Qaqortoqs unge mellem 12-25 år fordelt på aldersgrupper i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

Nogle kalder også Qaqortoq for Grønlands smukkeste by med udsigt til Qaqortoq fjorden og den store indsø, Tasersuaq. Husene lyser - som mange steder i Grønland - op i strålende farver, og mange af dem har frodige haver med blomster, små træer og urtehaver. Qaqortoq er desuden Sydgrønlands trafikale og handelsmæssige centrum. Når jeg beskriver Qaqortoq som en kunstnerby, er det fordi en af Grønlands kendteste kunstnere Aka Høegh i 1990'erne startede et ambitiøst projekt med kunstnere fra Norden, der sammen lavede stationære kunstværker hugget direkte ud af Qaqortoqs fjelde. Udstillingen *Sten og Mennesker* fra 1993-1994 kom til at bestå af 40 skulpturer i grundfjeldet omkring i byen: "Når vi kalder noget en permanent udstilling her til lands, så mener vi det".[59]

Byen har desuden nogle unikke bygningsværker, som er rigt udsmykkede bl.a. *Spækhusbroen* i udskåret træ med nogle imponerende bropiller af granit og byens forsamlingshus, som viste befolkningens interesse i at få et hus til foredrag, filmfremvisning, teater og andre former for oplysningsvirksomhed. Huset med både scene og en rigt usmykket søjlebåret balkon blev indviet i 1937 (Schultz-Lorentzen & Vadstrup, 1993: 103) og bruges endnu i dag.

Mange steder i Sydgrønland i nærheden af Qaqortoq er desuden velbesøgte af turister på grund af stedets historie, hvor man har fundet ruiner fra Nordboernes Østerbygd, Hvalsey Kirkeruin, bispesædet Gardar ved Igaliko og Erik den rødes Bratthalid i Qassiarsuk. Desuden giver klimaet mulighed for at dyrke afgrøder og avle får (Thorsteinsson, 2006: 171). Qaqortoq er stor nok til at have en levende ungdomskultur og har engang endda inviteret den lidt aldrende rockmyte Suzie Quatro, som også *crashede* Nuuk og Sisimiut i 2011.[60]

Upernavik

Upernavik er en lille by oppe nordpå i Melville bugten, som har 8 vintermåneder med is på havet og temperaturer på omkring -20° C og to måneders mørketid, mens man egentligt kun kan betegne juli og august som virkelige sommermåneder. Det siges, at det oprindelige navn var Upernivik, som lidt i modstrid med klima og geografi siges at betyder forårsstedet, men i betydningen "stedet hvor man tilbringer foråret". En anden variant af navnet fortæller, at det

[59] http://www.greenland.com/da/destinationer/sydgroenland/qaqortoq/ (set 30.02.2017).
[60] http://sermitsiaq.ag/suzi-q-crasher-groenland (set 30.02.2017).

også kan betyde ”stedet hvor man hviler hånden på kind” - måske i overført betydning ”stedet hvor man keder sig” (Berg, Ebbesen & Knudsen (1997: 6-7). Fra mit eget feltarbejde i slut 90’erne oplevede jeg, at de unge fulgte efter min kollega og mig rundt i byen for nu skete der måske noget – som en ung dreng udtrykte sig (Rygaard & Pedersen, 98/99).

Byen blev anlagt som koloni i 1772 og i 1773 kom den første missionær, islænderen Olafur G. Dahl, men det barske klima, misfangst og sygdomme gjorde det vanskeligt at opretholde kolonien, som blev nedlagt og åbnet igen mange gange (Berg, Ebbesen & Knudsen (1997: 13). Først i 1823 blev byen oprettet som udsted og i 1826 fik den status som koloni (Berg, Ebbesen & Knudsen (1997: 14). At hvalfangerne flokkedes om stedet ses af de mange hollandske og engelske navne som Dark Head, Duck Islands og den danske betegnelse for Kullorsuaq, Djævlens Tommelfinger. Fjeldet blev set som et dårligt varsel, da mange skibe kom i vanskeligheder netop der (Berg, Ebbesen & Knudsen (1997: 18). Efter hvalfangertiden var stedet mål for mange videnskabelige ekspeditioner og polarforskere som Robert Edwin Peary (1956-1920), men også Knud Rasmussen og Peter Freuchen, der oprettede handelstationen i Thule, som havde stor betydning for hele området (Berg, Ebbesen & Knudsen (1997: 18-19). Efter 2. verdenskrig kom også teknologien til Upernavik, dog noget senere end i andre dele af landet. I 1948 blev telestationen placeret lidt oppe ad fjeldet, og fra mit eget feltarbejde husker jeg tydeligt den lange vej opad og igennem et lidt ’vildt’ hundeområde i udkanten af byen.

I dag lokkes turister med en rigtig vildmarksoplevelser, der om sommeren byder på sejllads til de mange bygder og småøer i området, verdens største fuglefjeld, Apparsuit, direkte syd for byen og i tæt forbindelse med Ilulissat – en af Grønlands stærke turistdestinationer. [61] Museet har desuden indrettet et gratis forfatter/kunstner *retreat* for at tiltrække kunstnere og forfattere for på den måde at bidrage til byens kulturelle liv.[62]

Der bor i 2016 1099 mennesker med en ungdomsbefolkning på 21 %, hvor af 20-25 årige udgør 10 % af den samlede befolkning.

[61] http://www.greenland.com/da/destinationer/nordgroenland/upernavik/ (set 30.02.2017).
[62] http://www.transartists.org/air/upernavik-retreat (set 30.02.2017).

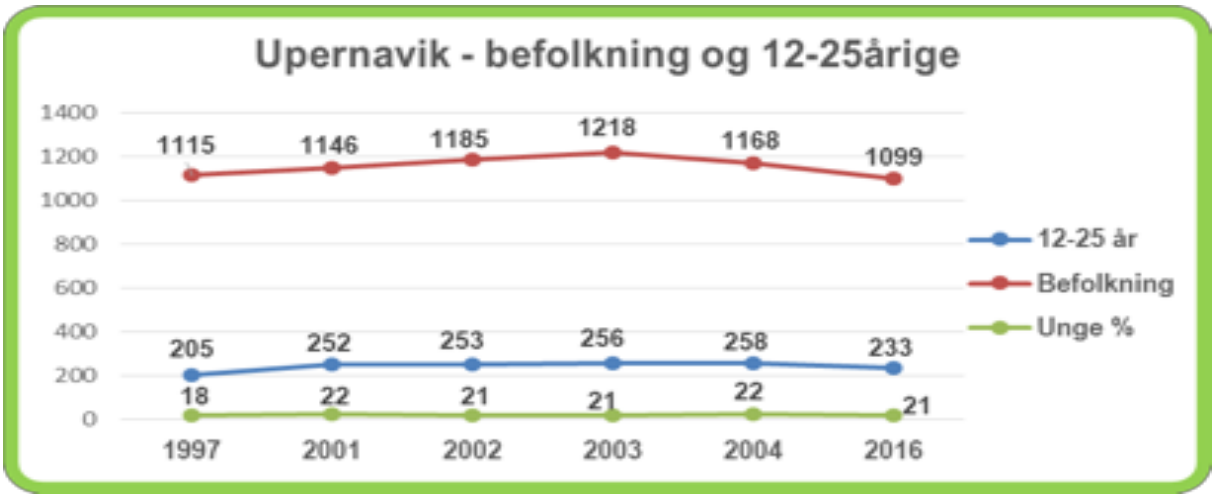

Figur 10: Upernaviks befolkning og unge mellem 12-25 år i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

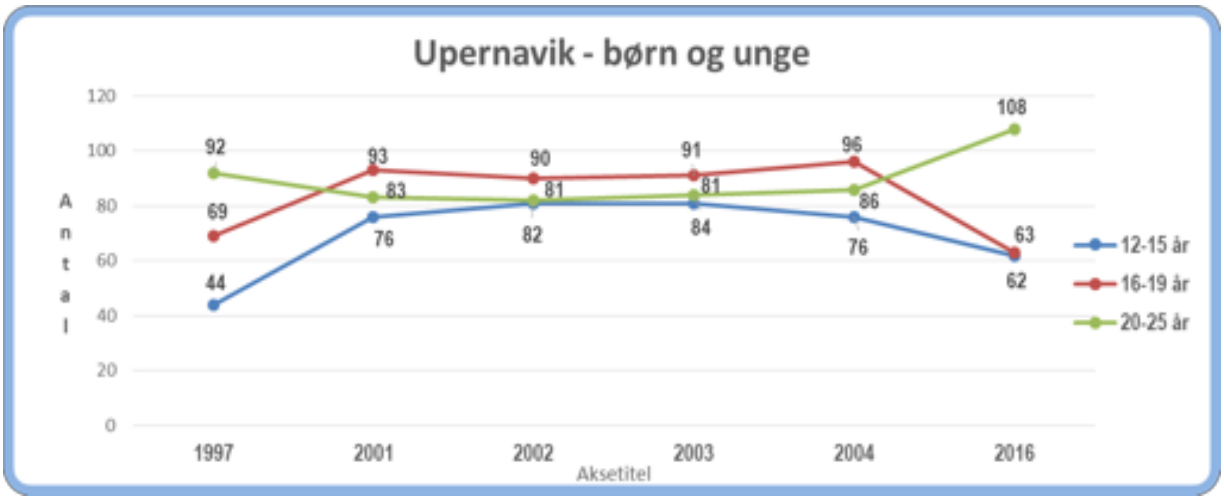

Figur 11: Upernaviks unge mellem 12-25 år fordelt på aldersgrupper i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

Tasiilaq

Den første kontakt udefra for Ammassalikfolket blev, da den danske premiereløjtnant Gustav Holm i 1884 ledte sin såkaldte Konebådsekspedition til Østgrønland (Sandgreen, 1994: 5; Fisker, 1984: 209). Mange europæere havde forgæves forsøgt at finde Østerbygd bla. Hans Egede i 1824. Holm nåede frem og fandt her i alt 413 mænd, kvinder og børn og havde til hensigt at kolonisere dette ny opdagede land (Fisker, 1984: 260). Det blev dog ikke til noget før 10 år senere, hvor befolkningstallet var dalet til 247, idet "sult og blodhævn havde hærget slemt i de mellemliggende år (Sandgreen, 1994: 172). I 1921 var missioneringen udført og alle østgrønlændere blev kristnede i dette år (Sandgreen, 1994: 129).

Ammassalik blev grundlagt i 1895 og byen fejrede således sig selv med en jubilæumsbog i 1994 (Sandgreen, 1994).

På mange måder er Østgrønland lidt myteomspundet. Flere berømte østgrønlandske kunstnere og åndemanere har været kendt og højt vurderet i hele landet bl.a. Maratse (Fisker, 1984: 193-198), som blev emnet for en bog i 1944 af Kirsten Bang[63] og billedkunstneren Kârale Andreassen (1890-1934), hvis tegninger beskriver alle scenarier af det grønlandske liv: Jagt, "hundekørsel på is efter bjørn", rypejagt, trommedans og åndemaning og meget andet (Fisker, 1984: 210). Andreassen fik som dreng undervisning af William Thalbitzers hustru, billedhuggeren Ellen Locher Thalbitzer, og senere i 1910 blev han sendt til seminariet i Godthåb, blev kateket hjemme i Østgrønland og har bl.a. illustreret Knud Rasmussens *Myter og Sagn I* fra 1921: Rasmussen skildrer det sådan: "Kateket og høvding på pladsen var den kendte østgrønlænder Karl Andreasen, kaldet Kârale, en ypperlig kunstner, tegner og sagnfortæller. Det var ham, der under mit forrige besøg her i distriktet havde illustreret min bog. " (Fisker, 1984: 210). Kârale s tegninger bærer præg af, at hans far var åndemaner, og han henter sin inspiration i surrealistiske syner og overnaturlige ting, der er hentet fra den gamle sagnverden (Fisker, 1984: 212). Også i dag er der spændende grønlandske kunstnere, hvor især tupilakker ses som særligt fantasifulde og uhyggelige i Østgrønland.

Fra byen blev etableret i 1894 hed den Ammassalik, men blev i 1992 omdøbt til Tasiilaq (noget der ligner en indsø).[64] Tasiilaq er den ene af de to byer på den lange kyst - den største - Ittoqqortoormiit den anden og mindste. Affolkningen i Ittoqqortoormiit betyder, at folk derfra orienterer sig mod Tasiilaq som service og vækstcenter, og denne status styrkes også af de syv omkringliggende bygder og bosteder, som ligger i relativ kort afstand, og som har brug for de støt forbedrede tilbud i Tasiilaq.[65]

Som mange andre steder i Grønland, hævdes det også om Tasiilaq at den er en af Grønlands smukkest beliggende byer, og det, sammen med beliggenheden ved flyvepladsen Kulusuk og dens forbindelse til Island, gør også at Tasiilaq er blevet et turistmål det er relativt let at nå.[66]

[63] Kirsten Bang: *Åndemaneren Maratse og andre beretninger om Angmagssalik* (1944). Mange år senere rejste den over 90 årige Bang tilbage med filminstruktøren Karen Littauer, der instruerede filmen *Gensyn med Østgrønland (1999)*. https://www.information.dk/1999/05/rejse-fortiden (set 04.04. 2017).
[64] *taseq* '(ind)sø' og *ilaq* 'noget der ligner'
[65] http://www.sermersooq2024.gl/dk/kommunen/geografier/tasiilaq-omraadet/tasiilaq_%E2%80%93_tunu_paa_forsiden.htm (set 20.02.2017)
[66] http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Gr%C3%B8nland/Gr%C3%B8nlands_geografi/Tasiilaq (set 20.02.2017)

Om vinteren er byen dog noget isoleret, da det kun er muligt at komme dertil med helikopter, hundeslæde eller snescooter. Fra juli til november er det imidlertid muligt at få varer, idet der kommer forsyningsskibe til byen ca. fire gange i sommer- og efterårs perioden.

Byen er isoleret beliggende og alligevel med et anstrøg af den store verden. Flere franske forskere har i mange år hjemsøgt byen,[67] og i Tasiilaq holder intet mindre end *Verdensuniversitetet* til. En bog- og alt mulighandel og mødested som den i Grønland så velkendte og nyligt afdøde, Gerda Vilholm var ophavsmand m/k til for at kunne servicere turister.[68]

Den unge billedkunstner Ina Rosing har været i Tasiilaq på sporet efter sin grønlandske fars hjemstavn og de fantastiske fortællinger, som hun har hørt gennem ham. Hun er dog barn af to kulturer: Grønland og Danmark og er en af de grønlændere, der ikke er sikker i sit grønlandske sprog, og som man kan se af den måde, hun præsenterer sig selv på, er det ikke altid lige let:

> ”Jeg er for høj og for dansk. Jeg siger at jeg ikke kan grønlandsk, men det er ikke 100 procent sandt. En gang imellem siger jeg noget til de hjemløse fulde, der beder om penge, men det er for overvældende for mig. Jeg får tårer i øjnene og rødmer, fordi jeg møder mig selv i et punkt, der ellers er skjult. Ingen må vide at jeg har dette hemmelige, indre sprog, der kan bruges til at tale om vinden og alt det man ikke kan se” (Rosing & Lautrup, 2015: 7).

I sin billedbog fra Tasiilaq beskriver hun fra sin position som både udefra og indefra kommende byen som en smuk kulisse for også barske forhold:

> ”Fjeldene omkring bugten er takkende og ligger, som en krans i klippet papir, der holder byen i et magisk greb. Længere ude er der gletchere og isfjorde og hvaler og bjørne og uendelige rækker af fjelde, bag fjelde, bag fjelde. Ingen kan i længere tid opretholde følelsen af, at have nogen som helst betydning. Livet er hårdt her, men der er ingen hårdhed at spore. Elendigheden fejer hen over byen som en storm der raser – en uforskyldt skæbne, en sulteperiode i gamle dage. Man holder ud, håber at det bliver bedre og venter på en af de der, ubærligt smukke dage med havblik og sol over uberørt land” (Rosing & Lautrup, 2015: 22).

[67] En historie som fortælles er bl.a. at den franske etnolog Paul-Emile Victor (1907-1995) som var på Østkysten i begyndelsen af 1930’erne, vendte tilbage langt senere og mødte sin gamle kivfak, der havde fået 6-8 børn og som sad hårdt i det og manglede tøj. Victor lovede at gøre noget ved det og sendte bud efter et DC-4 fly, der kastede kasse efter kasse ned – mindst 20. Inspektøren i byen mente imidlertid at byttet skulle deles, hvilket han omhyggeligt gjorde. I lang tid derefter kunne man se byens kvinder flænse sæl eller gå til dansemik i den mest elegante parisermode (Danker, 2000: 73).

[68] http://sermitsiaq.ag/ildsjael-bag-verdens-mindste-boghandel-doed (set 15.04.2017)

Vi ser herunder, at Tasiilaqs befolkning stiger støt igennem årene. De 12-25 årige udgør 23 % af befolkningen og de 20-25 årige udgør 9 % af den samlede befolkning i 2016.

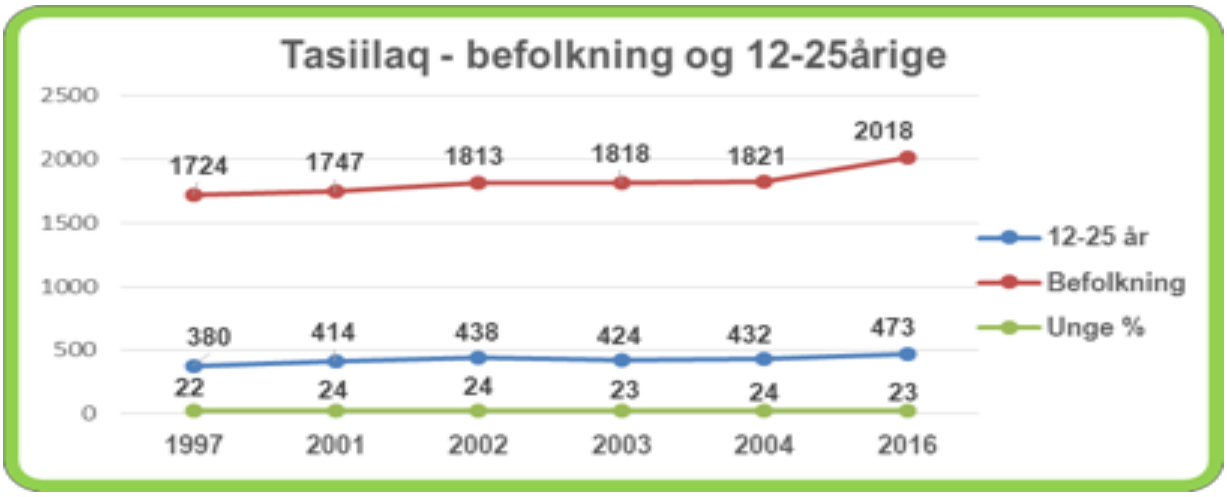

Figur 12: Tasiilaqs befolkning og unge mellem 12-25 år i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

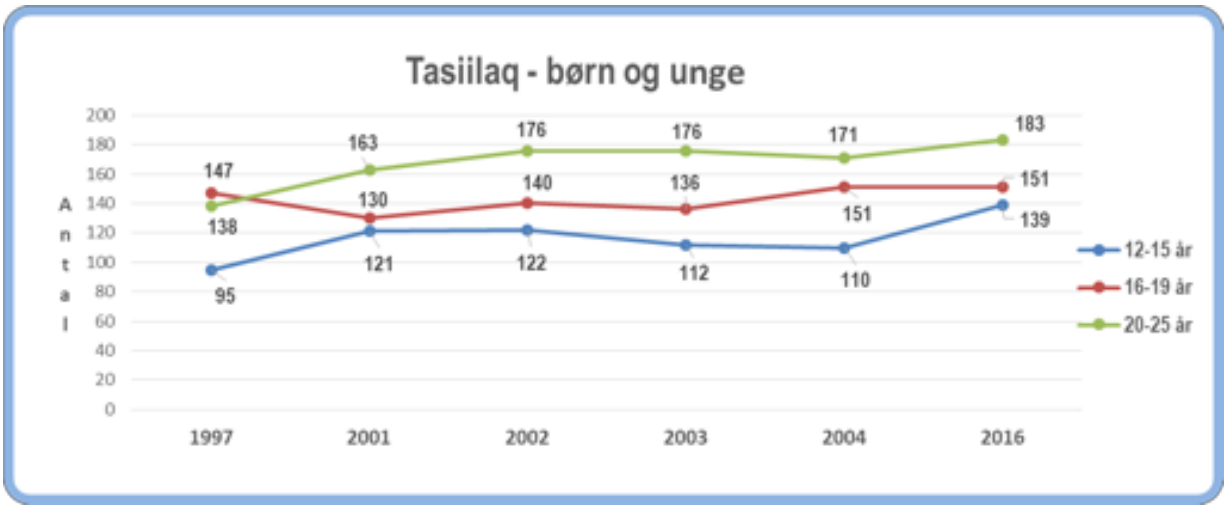

Figur 13: Tasiilaqs unge mellem 12-25 år fordelt på aldersgrupper i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

Ittoqqortoormiit

Denne by er den mindste jeg har lavet forskning i indtil nu, hvor Illorsuit i 2015-17 er kommet til. De senere år har betydet en massiv affolkning for Ittoqqortoormiit. Der er nu kun 381 mennesker i byen og 78 børn og unge på mellem 12-25 år er 20 %. De 20-25 årige udgør 9 % af befolkningen, hvilket vidner om at der ikke er så mange erhvervsmuligheder.

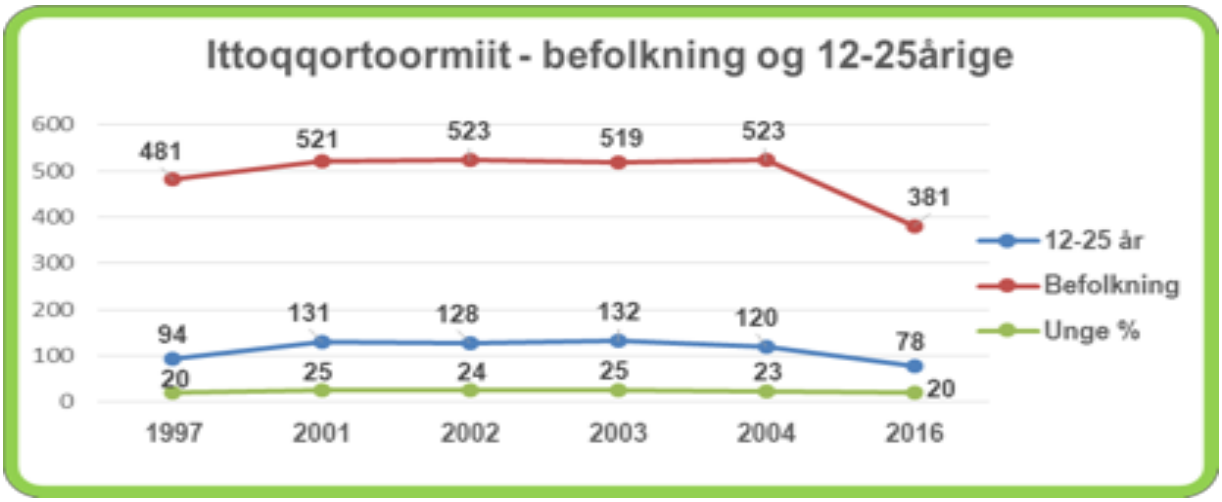

Figur 14: Ittoqqortoormiits befolkning og unge mellem 12-25 år i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

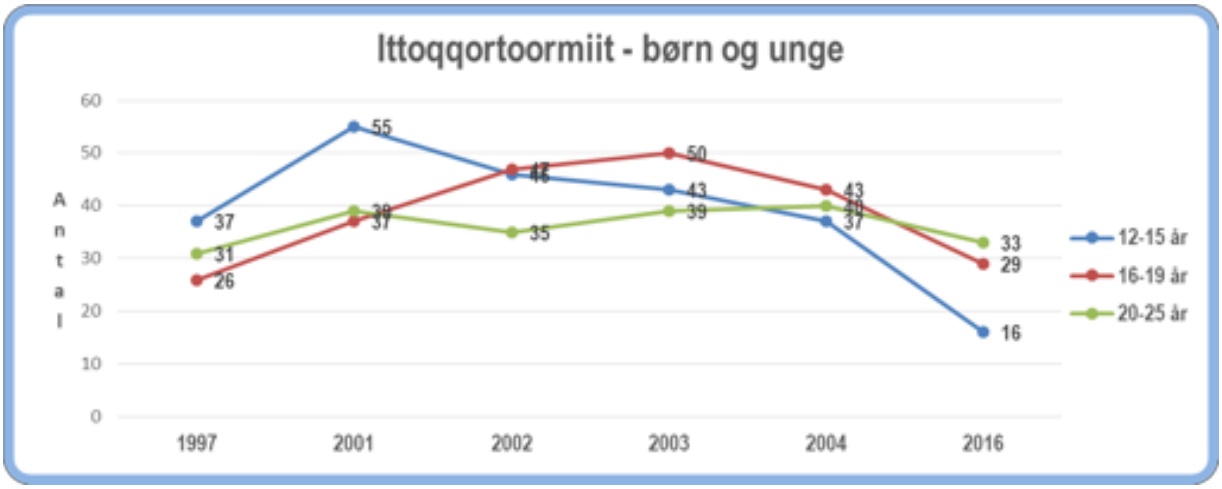

Figur 15: Ittoqqortoormiits unge mellem 12-25 år fordelt på aldersgrupper i de år min forskning dækker. Jeg medtog dog 2016 og ikke 2015, hvor det sidste survey blev sendt ud. Kilde: Grønlands Statistik.

Hverken humor eller selvbevidsthed fejler dog noget, Ittoqqortoomiiut mener selv, at de er forud for deres tid, som de fortæller til Jørgen Chemnitz, der besøgte byen i 2008 igennem 4 måneder – i foråret:

> ”Vi er foran her i byen. Det fortæller folk mig med et glimt i øjet, for vi er to timer foran resten af Grønland. Når I ligger og snorker, så er vi gået i gang med dagens dont. Vi synes, I sover lidt længere end resten af landet. Og hvad er så dagens dont her? Det er folk, der arbejder i butikken og de to kiosker, på telestationen, posthuset. Der er fangere, som blandt andet kører med turister, der er en del arbejdspladser med vand- og elforsyning, for vandet køres ud til tankene i husene. Der er et turistkontor, et ældrekollektiv, sygehus,

> kommunekontor, håndværksmestre og en skole med lidt over 100 elever ” (Chemnitz, 2008: 6)

Synet på Ittoqqortoormiit er ofte præget af fordomme og eksotisme, som gør, at kunstnere og journalister får lyst til at besøge byen. Chemnitz fortalte om sine - og om at få dem gjort til skamme:

> ”Jo sagen er den, at jeg var i Ittoqqortoormiit for første gang sidste år. Det var tankevækkende, for jeg fangede mig selv i alle mine fordomme. Det lå i baghovedet på mig, at dette er en by i fattigdom, social elendighed og lediggang, men jeg blev meget overrasket, for jeg blev mødt af de venligste mennesker, man kan tænke sig […]. Da jeg kom tilbage til Nuuk, stod det klingende klart for mig, at min overraskelse over mødet med byen, bundede i mine fordomme. Det er derfor jeg er her (i 2008). Jeg vil gerne sætte ansigter og navne på folk her i byen. Det er første skridt til, at vi i resten af Grønland kan overkomme vores fordomme” (Chemnitz, 2008: 6).

Chemnitz kommer jo selv fra Grønland og tegner dermed et billede, som hersker i resten af Grønland over for Østkysten og specielt over for Ittoqqortoormiit.

En anden farverig person, der for nyligt har besøgt byen, er DR’s dokumentarredaktør Anders Lund Madsen, som opholdt sig i Ittoqqortoormiit i 30 dage for at lave en ny dokumentarserie i fire afsnit, som han kaldte *Den yderste by*. I omtalen på DR’s hjemmeside ganske ’flot’ præsenteret som r*igsfællesskabets yderste by*. Ittoqqortoormiit bliver præsenteret således:

> ”Den grønlandske by Ittoqqortoormiit består af 171 træhuse. Der er isbjørne i baghaven, få varer på hylderne hos købmanden, ingen kloakering og mange kilometer til den nærmeste café. Det er den mest isolerede by i Danmark, omkranset af is og stilhed, men hvorfor vælger indbyggerne at blive? De fleste af os er vokset op i en by, hvor der er let adgang til dagligvarer, læge og butikker. Vi skal ikke tænke på, om der er varer i supermarkedet, vand i hanerne og 30 tv-kanaler. Derfor er det vigtigt at skildre disse menneskers liv, fordi de har så markant andre levevilkår, end vi kender og er vant til. ”[69]

Man kunne forestille sig, at indbyggerne var trætte af at være *den eksotiske anden*, men ligesom jeg selv har oplevet det i Illorsuit i 2016, således viser det sig også når det gælder Ittoqqortoormiit, at beboerne siger at de nogle gange kan føle sig glemte, oversete og efterladte, og når nogen sætter fokus på deres samfund, er det faktisk dejligt (Rygaard & Vanek, 2017: 134). En af indbyggerne, Therecie Sanimuinaq Pedersen, siger efterfølgende, at det var dejligt, at Anders Lund Madsen kom og satte Ittoqqortoormiit på verdenskortet:

[69] https://www.dr.dk/om-dr/nyheder/kom-med-anders-lund-madsen-til-rigsfaellesskabets-yderste (set 20.02.2017)

> ” …. Der er omkring 400 indbyggere i den isolerede by Ittoqqortoormiit, og indbyggerne kan nogle gange føle sig efterladte og glemte, siger Therecie Sanimuinaq Pedersen. Derfor er hun glad for, at der bliver sat fokus på byen, og hun håber, at dokumentaren kan være med til at give en forståelse af, at byen også er tilstede. - Så verden kan se, at der altså er andre herovre. Vi har brug for hjælp en gang i mellem, men vi bliver overhørt gang på gang, derfor håber jeg, verden ude omkring kan vågne lidt op efter at have set den og høre mere på os, som rigtige mennesker, siger Therecie Sanimuinaq Pedersen fra Ittoqqortoormiit.[70]

Ittoqqortoormiit er af de yngste byer, grundlagt som den er i 1924 og 25 på foranledning af kaptajn Einar Mikkelsen, der fra Amdrup-ekspeditionen i 1900 kendte til de store forekomster af vildt i dette område. Forflytningen af 80 voksne [71]og børn fra Ammassalik-distriktet skulle fordele befolkningen så fangst blev rigeligere. Kolonien udviklede sig til et fantastisk fangstdistrikt. Anlæggelsen af Scoresbysund og Mikkelsens indsats med at bygge huse før kolonisterne kom, hjalp til, at Danmark i 1933 bevarede suveræniteten over Grønland ved den internationale domstol i Haag.

Da byen blev anlagt kom den til at hedde Scoresbysund, siden har det Vestgrønlandske navn været Illoqqortoormiut (de store huse) og i 2015 blev det Østgrønlandske navn Ittoqqortoormiit stadfæstet som det officielle af Sprogsekretariatet.[72]

Når man besøger Ittoqqortoormiit, er det dog ikke tanken om store huse, der først springer i øjnene, som vi ser af både Chemnitz og Madsens beskrivelser. Byen er lille og smukt beliggende ud til Grønlandshavet og er nærmeste nabo til verdens største nationalpark; den Nordgrønlandske Nationalpark, med 18.000 km kystlinje, domineret af fangst og vildt og som patruljeres af den danske Sirius Patrulje. Kigger man ud over havet, ser man på et næs ca. 7 km. over for en nu nedlagt by Kap Tobin, der har Grønlands varmeste kilder med over 60 grader varm vand.[73] Da jeg var der for en 15 års tid siden, blev gadelygterne tændt om aftenen, så det fik fjorden og bygden på afstand til at minde om et rent eventyrland (kapitel 4).

I CAM-projektet, som jeg vil skrive mere om i kapitel 4, var nogle af de gennemgående billeder og dagbogscitater fra de unge, der deltog, en beskrivelse af alt det, der satte dem i forbindelse med verdenen, nemlig Telestationen. Når man har været der og har oplevet at

[70] http://knr.gl/da/nyheder/anders-lund-madsen-dokumentar-v%C3%A6kker-gl%C3%A6de-i-ittoqqortoormiit (set 20.02.2017)
[71] http://www.tidsskriftetgronland.dk/archive/1974-6-Artikel02.pdf#page=1 (set 20.02.2017)
[72] http://knr.gl/da/nyheder/nu-hedder-ittoqqortoormiit-det-samme-i-hele-landet (set 20.02.2017)
[73] http://www.greenland.com/da/destinationer/%C3%B8stgroenland/ittoqqortoomiit/ (set 20.02.2017)

komme dertil med en helikopter, som i vinterhalvåret har ugedrift og i forår og sommer har to ugentlige afgange, forstår man, hvorfor telefoner, radio, TV og nu internet synes så betydningsfulde.[74]

Konklusion

Som det er fremgået af gennemgangen af byerne, er der stor forskel på byers historie, størrelse, kunstneriske inspirationskilder, befolkningsforhold, erhvervsmuligheder, og derfor også stor forskel på den gennemsnitlige skattepligtige indkomst, på hvor mange der er der er arbejdssøgende. Alle disse faktorer har i sidste ende betydning for de unge mennesker der bor i den pågældende by, så jeg vil som en konklusion opsummere de relative forhold, som de har udviklet sig gennem årene.

Figur 16. Den gennemsnitlige personindkomst efter år og by 2004-2015. Statistikken i GS går for denne tabel kun til 2015. Kilde: Grønlands Statistik.

Ser vi på figurerne 16-18 ser vi at der er meget stor forskel – også med hensyn til indkomst og erhvervsmuligheder. Den gennemsnitlige indkomst er meget forskellig fra Nuuk igennem alle årene til de andre mindre byer. I Nuuk ligger selvstyret, mange uddannelsesinstitutioner og flere selverhvervende, der alle trækker den gennemsnitlige indkomst op. Størst forskel er der mellem de mindste byer og Nuuk. Igennem alle årene ligger Ittoqqortoormiit med en lavere rate for indkomst undtagen i 2015, hvor Tasiilaq har overhalet og ligeledes har der i Ittoqqortoormiit og Tasiilaq i de senere år været registreret tocifrede antal arbejdssøgende. Det vil betyde noget for de unge der lever der med hensyn til at finansiere et liv i

[74] http://www.greenland.com/da/destinationer/%C3%B8stgroenland/ittoqqortoomiit/ (set 04.04.2017)

mediemæssig og ungdomspræget ligestillethed med de øvrige byer. Derfor ville det være godt for disse unge at samfundet støttede op med muligheder – som man fx har gjort i Sisimiut med at give alle unge IPads og adgang til gratis internet.

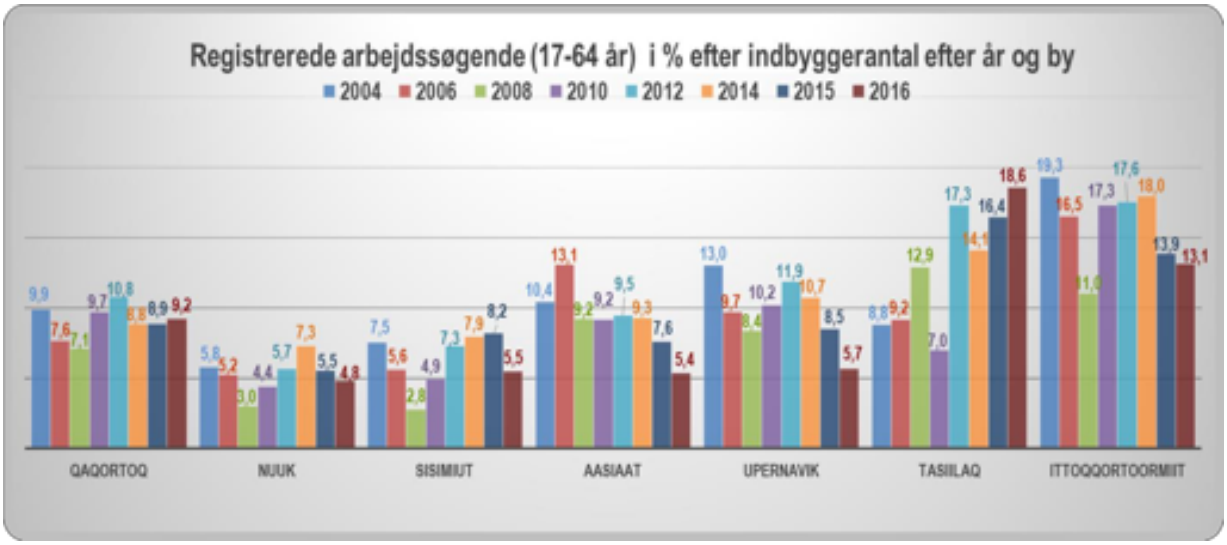

Figur 17. Registrerede arbejdssøgende i alderen fra 17-64 år efter år og by fra 2004-2016. Vist efter by. Tallene svarer ikke helt til de tal Grønlands Statistik (GS) leverer, da de dels ikke er opgjort før 2010 og dels beregner GS alderen fra 18-64 år, og i deres tal er bygderne inkluderet. Kilde: Grønlands Statistik.

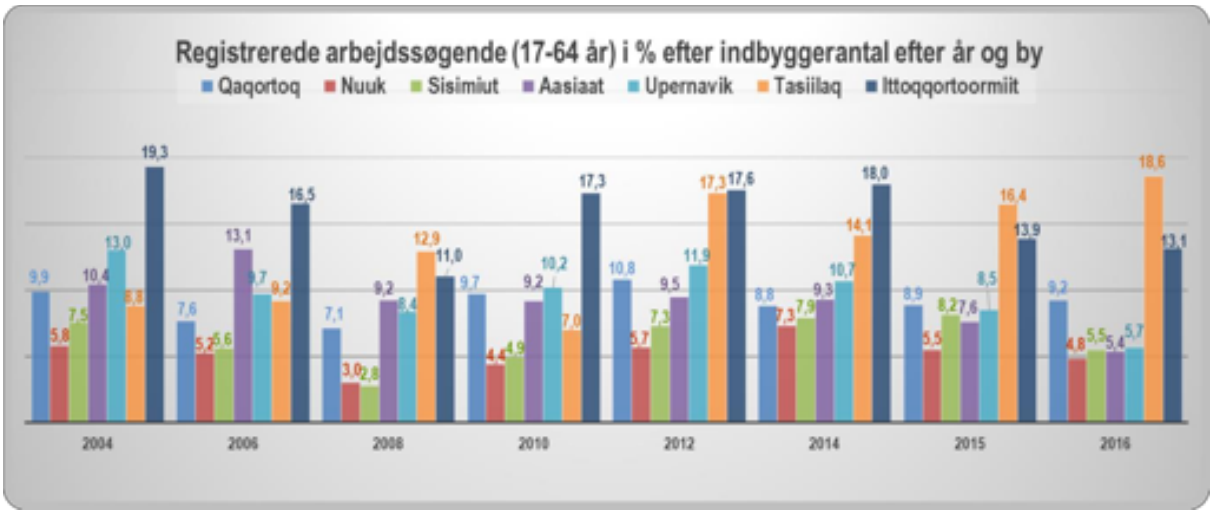

Figur 18. Registrerede arbejdssøgende i alderen fra 17-64 år efter år og by fra 2004-2016. Vist efter år. Tallene svarer ikke helt til de tal Grønlands Statistik (GS) leverer, da de dels ikke er opgjort før 2010 og dels beregner GS alderen fra 18-64 år, og i deres tal er bygderne inkluderet. Kilde: Grønlands Statistik.

Social ulighed i økonomisk henseende trækker mange andre former for ulighed med sig og det er der lavet mange undersøgelser om i Grønland: Børns trivsel (Curtis et al, 2006), trivsel

og sundhed (Nicklasen, 2015), ungdomsliv (Pedersen & Bjerregaard, 2012) og børn og unge i Grønland (Kahlig & Banerjee, 2007). Generelt kam man sige, at der er meget fokus børn i Grønland, men at mange ikke altid har optimale betingelser. I de første to surveys fra 1996 og 1997 inkluderede vi spørgsmål om socialgrupper og familiebaggrund og så dengang en korrelation mellem bosted, sprog og indkomst (artikel15: 295). På baggrund af disse surveyanalyser konkluderede jeg i 2003 at nogle børn i Grønland med sociologen Peter Townsends ord kunne ses som 'relativt fattige' og denne fattigdom var korreleret med lav indkomst og mangel på sociale aktiviteter (Townsend, 1979: 250; artikel 15: 297). HBSC undersøgelsen fra 2014[75] viste derudover at social position, social ulighed og perifer placering, geografisk set, også medførte dårlig sundhedstilstand (Nicklasen, 2015: 13). Det er ikke min intention her at gå ind gå nærmere ind på alle disse undersøgelser, men vil bare slutte af med at sige, at uligheden har mange ansigter og påvirker de der rammes på mange måder.

[75] Health Behaviour in School-Aged Children (Nicklasen, 2015).

Litteratur

Andersen, John (1982): *Kaptajn Ejnar Mikkelsens Mindeekspedition 1980*. Scoresbysund – Angmagssalik. København. Kunstakademiets Trykkeri.

Andersen, Marianne Krogh (2008): *Grønland*. *Mægtig og afmægtig*. København. Gyldendal.

Berg, Henriette, Hans Ebbesen & Pauline K. Knudsen (1997): *UPERNAVIK*. København. Arktisk Institut/Upernavik Kommune.

Chemnitz, Jørgen (2008): *Mens vi venter på bamsen*. U. sted. ARCO Grafisk A/S.

Curtis et al (2006): Tine Curtis, Helmer Bøving Larsen, Karen Helweg Larsen, Cecilia Petrine Pedersen, Ingelise Olesen, Kristian Sørensen, Marit Eika Jørgensen & Peter Bjerregaard: *Unges trivsel i Grønland 2004*. Nuuk. Inussuk. Arktisk Forskningsjournal 1.

Danker, Per (2000): *Tele 75 ▪ Oqaluttuatsialaat ▪ Krønike*. Nuuk: Tele Greenland A/S & Atuagkat.

Davidsen, Agnethe (2003): Forord in: *Nuuk Billeder* (red. Jesper Hansen. Nuuk. Info DesignAPS

Fisker, Jørgen (ed.) (1984): *Tasiilaq – Angmagssalik*. Umanak. Nordiske Landes Bogforlag

Kahlig, Woldfgang og Nina Banerjee (ed.) (2007): *Børn og Unge i Grønland – en antologi*. *Nuuk*. *MIPI*. Ilisimatusarfik & Milik Publishing.

Lynge, Hans Anton (2006): Grønland i dag in: Thorsteinsson (2006).

Nicklasen, Birgit (2015): *Trivsel og sundhed blandt folkeskoleelever i Grønland – resultater fra skolebørnsundersøgelsen HBSC Greenland i 2014*. Nuuk; Departementet for Sundhed og Infrastruktur. København. Statens Institut for Folkesundhed.

Olsen, Carla Rosing & Akaaraq Samuel Olsen (2006): *Sisimiut i 250 år 1756-2006*. Sisimiut. Sisimiut Kommune.

Olsen, Carla Rosing, Eva Møller Thomassen & Abia Abelsen (2013): *Aasiaat i 250 år 1763-2013*. Nuuk. Caabe Forlagi.

Pedersen, Cecilia Petrine & Peter Bjerregaard (2012): *Det svære ungdomsliv*. *Unges trivsel i Grønland 2011 – en undersøgelse om de ældste folkeskoleelever*. Nuuk. Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling. København. Statens Institut for Folkesundhed.

'Rosing, Ina & Simon Lautrup (2015): *Tasiilaq*. Odder. Narayana Press.

Rygaard, Jette & Birgit Kleist Pedersen (1998/99): Feltarbejde, metode og teori – medieforskning i Grønland in: *Grønlandsk kultur- og samfundsforskning 1998/99*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, Jette & Susan Vanek (2017): Smukke umoralske kvinder. Rejsebeskrivelser og 'den anden' i Rockwell Kents *Salamina* in: *Grønlandsk kultur- og samfundsforskning 2014/2017*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Thorsteinsson, Benedikte (2006): (red.): *Grønland i dag*. Prentleikni EHF, Iceland. Atuakkiorfik A/S, Nuuk.

Sandgreen, Otto (1994): *Ammassalik fylder 100 år*. *1894 – 1994*. Bagsværd. Otto Sandgreens Forlag.

Schultz-Lorentzen, Helge & Søren Vadstrup (1993): *Julianes=Haab. Qaqortoq's bebyggelseshistorie 1775-1950*. Nuuk. Atuakkiofik.

Websites vist som de fremkommer i teksten

https://www.kristeligt-dagblad.dk/liv-sj%C3%A6l/der-er-land-i-sigte fra anmeldelse af i udstillingen "Land Ho" på Nordatlantens Brygge i København 2012 (set 17.02.2017).
Grønlands statistik: http://www.stat.gl/default.asp?lang=da (set løbende).

http://www.greenland.com/da/destinationer/capital-region/nuuk/ (set 17.02. 2017).

http://sermitsiaq.ag/siorarsiorfik-moegsag-i-valgkampen (set 18.02. 2017).

http://politiken.dk/oekonomi/dkoekonomi/art5554354/Gr%C3%B8nlandske-bygder-frygter-lukning (set 04.04.2017).

https://rundtomtranlampen.wordpress.com/2015/04/13/alarmerende-affolkning-af-gronland/ (set 04.04.2017).

http://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=0ahUKEwip7J6h_dvTAhVKMZoKHep9Dq8QFggrMAM&url=http%3A%2F%2Fwww.dagensgronland.dk%2Ffile%2F140%2F103_GroenlandsBygder.pdf&usg=AFQjCNFvuwwBGA2XV6UpCFpSsxXRix04yA // http://sermitsiaq.ag/forlader-hjemmet-vender-aldrig-tilbage (set 04.04.2017).

http://knr.gl/da/nyheder/bygderne-affolkes-i-stor-stil-i-kommuneqarfik-sermersooq (set 04.04.2017).

http://dk/redegoerelse/befolkningsudvikling/nationale_vaekstcentre/ (set 20.02.2017).

https://www.qeqqata.gl/Emner/Om_kommunen/Kangerlussuaq_vej?sc_lang=da (set 30.02.2017).

http://find.artek.byg.dtu.dk/media/reports/2003/03-08/Baggrundsrapport_for_VVM-redeg%C3%B8relse.pdf (set 30.02.2017).

http://www.greenland.com/da/filter/varme-kilder-i-groenland/qaqortoq/3543/1448/ (set 30.02.2017).

http://www.greenland.com/da/destinationer/sydgroenland/qaqortoq/ (set 30.02.2017).

http://sermitsiaq.ag/suzi-q-crasher-groenland (set 30.02.2017).

http://www.greenland.com/da/destinationer/nordgroenland/upernavik/ (set 30.02.2017).

http://www.transartists.org/air/upernavik-retreat (set 30.02.2017).

https://www.information.dk/1999/05/rejse-fortiden (set 04.04. 2017).

http://www.sermersooq2024.gl/dk/kommunen/geografier/tasiilaq-omraadet/tasiilaq_%E2%80%93_tunu_paa_forsiden.htm (set 20.02.2017).

http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Gr%C3%B8nland/Gr%C3%B8nlands_geografi/
(set 20.02.2017).

http://sermitsiaq.ag/ildsjael-bag-verdens-mindste-boghandel-doed (set 15.04.2017).

https://www.dr.dk/om-dr/nyheder/kom-med-anders-lund-madsen-til-rigsfaellesskabets-yderste (set 20.02.2017).

http://knr.gl/da/nyheder/anders-lund-madsen-dokumentar-v%C3%A6kker-gl%C3%A6de-i-ittoqqortoormiit (set 20.02.2017).

http://www.tidsskriftetgronland.dk/archive/1974-6-Artikel02.pdf#page=1 (set 20.02.2017).

http://knr.gl/da/nyheder/nu-hedder-ittoqqortoormiit-det-samme-i-hele-landet (set 20.02.2017).

http://www.greenland.com/da/destinationer/%C3%B8stgroenland/ittoqqortoomiit/ (set 20.02.2017).

http://www.greenland.com/da/destinationer/%C3%B8stgroenland/ittoqqortoomiit/ (set 04.04.2017)

Chapter 4: Scientific fundament and methods

Starting research in a new field, we[76] considered it important to investigate media and young people in Greenland from as many angles as possible. Therefore, we have chosen a research design with mixed methods, including triangulation, as "a means of getting the best of both worlds (quality and quantity)"[77] (David & Sutton, 2004: 45; see also Lather, 1991: 66) and "grounded theory in which all material is considered data" (Glaser & Strauss, 1965: 266).

Furthermore, based on the oft-heard *cri de coeur* from indigenous people of being overburdened with studies without the results ever being given back or shared with the society (Smith, 2004: 160), we wanted to go about our study in an alternative manner. From the start, our intention was to carry out research *with* children, young people and their media that would be capable of generating new insight to help the officials—teachers, civil servants and politicians—as well as being beneficial to the young people. Grounded theory, together with transgressive and indigenous methods that came along later in the process, appeared to provide a viable solution in this regard, as will be explained later in this chapter.

Quantitative methods and surveys have been viewed as the most accepted and recognized methods because the quantitative data can be exposed to a series of scientific requirement such as reliability, validity, objectivity and precision. The quantitative method has traditionally been the preferred way to produce media research in the Nordic Countries; especially in Sweden, where research in media emanated from the social sciences (e.g. Johnsson Smaragdi, 1998, 2001a, 2001b, 2001c). Furthermore, a certain feminist view of quantitative research as being "tools of objectification, pacification and domination" (David & Sutton, 2004: 30) has kept female researchers away from the "malestream" (ibid.) kind of research for many years. Following the trend for a postmodernist feminist standpoint epistemology: "feminist empiricists" (Harding, 1986 in: David & Sutton, 2004) claiming there to be no single way to collect data or no single truth to be found, we planned to engage in a holistic form of media research in Greenland. At the same time in Denmark in 1997, a new project and network, BUM (Børn, Unge og Medier [Children, Youth and Media]), started and was financed by NorFa until 1999, untraditionally for Denmark based on quantitative

[76] As I have already emphasized, we were two colleagues who have conducted most of the research. Although I am consistently writing 'us' and 'we', all of the reflections concerning methods, ethnography and scientific fundaments in this study are to be understood as my personal opinions. Despite our many discussions, my colleague may choose to see things differently, analyze different and might formulate herself in another way. Conversely, writing in the first-person singular for the data collection part would also seem false.
[77] I alternate between single quotation marks and doubles. The singles are not an accurate quote, whereas the doubles are.

research. Thanks to a kind invitation from the project leader, Professor Kirsten Drotner, we became affiliated members of this network, and the book BUM (Christensen, 1999) became a first result, including my article,[78] 'Television and identity in a bicultural society: TV preferences of 12–19-year-old youth in Nuuk, Greenland (Rygaard 1999), which is included in this study in the annex section.

One of the first steps to be taken when examining media research in Greenland was to identify what had already been done, which was not particularly difficult, as Greenland had little tradition for media research before 1996 (cf. Rygaard & Pedersen, 1999). The only existing research consisted of two 'listener surveys' (lytterundersøgelser) from 1953 (Hersted, 1953) and 1974 (Andersen, 1974), a master's degree from Denmark (Poulsen, 1975), a term paper, also from Denmark, which was turned into a booklet (Kleivan & Nielsen, 1984), a folder produced by a group from The Ministry of Culture and Educations Research in Greenland (Lynge, 1984) and a recommendation about television in Greenland by a Greenlandic TV committee (Media Recommendation, 1975); (Rygaard, 2013, 2015; Rygaard & Pedersen, 1999: 57). Based on this meagre research background, we wanted to form a general view of the media situation among Greenlandic youth. Being a massive country with many small settlements and towns with limited recreational opportunities, we had an instinctive sense of a vague hypothesis that the young people in Greenland had to be eager media consumers—as much as access would allow them to be. Conversely, we did not know the degree to which they had access to such media, if any at all; we only had second-hand knowledge of many of the remote settlements. As a pilot project, we therefore began carrying out deductive research in the capital Nuuk, a survey intended to obtain a comprehensive picture and to test the hypothesis (Bryman, 2012: 26) that media consumption was an important supplement to youth life even in the capital Nuuk, which differs greatly in terms of recreational opportunities from the smaller settlements along the coasts. You could just as well have argued that starting a research in media in Greenland, unexplored as it was, could have been fieldwork and a qualitative, inductive approach to the field. Financing was a crucial obstacle. The pilot project started in the form of a graduate course I taught in 1996 in Nuuk, a city with which all of the project participants were quite familiar. After producing the initial results (cf. Rygaard, 1999) and creating the basis for a research tradition in the science of media at the university, research funding became available to embark on the nation-wide

[78] 'Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. De 12–19 åriges TV-præferencer i Nuuk, Grønland'.

quantitative and qualitative research in the years to follow.[79] The geography and infrastructure of Greenland render travel by plane, helicopter and ship prohibitively expensive, so considerable financing was required.

Fig1: Photo: Jette Rygaard, 1997: Fieldwork is expensive and strenuous in Greenland

The 1990s saw an increased focus on children and youth as the future for the new Home Rule Government of 1979, and we chose this topic for our future research for many years to come. The plan was to procure a holistic, multifaceted understanding of young people's media and leisure habits, so we looked to theories that gave a basis for this kind of research, including mixed methods, triangulation and grounded theory, "… that actively invites us to participate in dialogue about multiple ways of seeing and hearing, multiple ways of making sense of the social world, and multiple standpoints on what is important and to be valued and cherished" (Greene in Creswell, 2011: 272).

Mixed methods: triangulation

Mixed methods already became an issue in 1959, when Cambell and Fiske (1959) suggested these methods as a way to ensure variation. Norman Denzin (1970; 1978) later dubbed it "triangulation" and distinguished four forms: *Data triangulation* (several sampling strategies at different times, social situations and on a variety of people), *Investigator triangulation*

[79] See projects in facts boxes in this chapter.

(more than one researcher in the field to gather and interpret data), *Theoretical triangulation* (more than one theoretical position in interpreting data) and *Methodological triangulation* (more than one method for gathering data) (Denzin, 1970, ref. Alan Bryman;[80] Bryman, 2012: 392, 635).

Although triangulation was criticized in the 1980s and 1990s from e.g. realist positions, claiming that not a single account of the world can be found (see Flick, 2004; Guba & Lincoln, 1989; Lincoln & Guba, 1985; Silverman, 1985), that it fosters "an unacceptable binary or dichotomy (quantitative/qualitative) [perspective] that minimizes the diversity in methods" (Creswell, 2011: 272) or "a binary distinction [that] does not hold in practice" (Creswell, 2011: 272), it has now experienced a revival. A new generation of researchers (e.g. Tashakkori & Teddlie, 2010) making references to post-positivism and constructionism is arguing that triangulation adds a sense of "trustworthiness" (Lather, 1991: 66), richness and complexity to inquiry (Bryman).[81] Others remark "that the method is not at all 'new' as ethnographers and social researchers have been gathering information and data like this since the 1920's" (Holmes in Creswell, 2011: 273), and that triangulation creates more accurate information and more useful research (Rocco, Bliss, Gallagher & Pérez-Prado, 2003: 26).

Mixing methods allows the researcher to make room for both the qualitative explorative inductive processes, "[t]he, what is going on in the data collected?" (David & Sutton, 2004: 36), and the confirmatory deductive processes—the testing of a hypothesis of data collected—that could be expressed as the … 'am I right to think that…?'

Triangulation invites encroaching on the subject from several positions and thereby being able to make a comparison "…of data relating to the same phenomenon but derived from different phases of the fieldwork, different points in the temporal cycles […] or […] of different participants (including the ethnographer) in the setting" (Denzin, 1978: 198 cit. Rygaard & Pedersen, 1999: 73). During this 20-year-long media research focused on children and young people, you will see the same phenomenon examined in different phases, different temporal cycles and by different participants.

Being trained in the humanities, a post-positivist, multi-methodological strategy seemed to bridge quantitative and qualitative epistemologies (Tashakkori & Teddlie, 2003) as well as engaging in scholarly studies of the limited, already existing media research in Greenland, mixed with inspiration from the substantial international media research and

[80] http://www.referenceworld.com/sage/socialscience/triangulation.pdf (visited 12.07.2012)
[81] http://www.referenceworld.com/sage/socialscience/triangulation.pdf (visited 18.08.2012)

theories. Having different personal backgrounds (cf. Rygaard & Pedersen, 1999), we qualified for investigator triangulation. Based on our respective academic backgrounds, we opted for theoretical triangulation; and as we continued to conduct research within the same field and areas for many years, we came to use both data triangulation and methodological triangulation, as seen in the scheme below.

Investigator triangulation → Two females—one Greenlandic/Danish, one Danish—students as test persons
Theoretical triangulation → Media, literature, reception theories, social sciences, theory of science and visual anthropology
Data triangulation → Statistical material (numbers), interviews (words), visual material (pictures) and papers, reports and other scientific material
Methodological triangulation → Quantitative, qualitative, reception research, observation, visual anthropology, archives and content analysis

Fig. 2: Triangulation

Grounded theory—research questions and chapter overview

Early in my stay in Greenland in 1993, I started asking myself questions about the recreational opportunities available to young people. Not even Nuuk, the capital, had a cinema in the mid-1990s, there were few cafés, clubs and meeting places, and the literature and magazine situation was similarly limited. Furthermore, the national television programmes for young people were almost non-existent (Rygaard, 1999). Using the grounded theory method—first named 'substantive theory'—(Glaser & Strauss, 1965) I became occupied by many fruitful questions concerning Greenlandic youth, both in teaching and research.

The first question was 'How are children and youth spending their leisure time?' Another was 'What's the main challenge for these young people in relation to their access to media use—and how are they trying to solve it?' Which media are the young people using in their everyday lives? What is of interest to them? Other questions included 'How are these young people using media to optimize their identity? And how are they seeking to come to terms with the situation of being local participants in a globalized world'? I wanted to get a clear picture of their everyday lives and situations in urban centres and local small communities regarding youth life, media and leisure possibilities.

Fig. 3: Research questions

These questions came to guide my research in the years to follow and, hence, serve as the research questions in this aggregated study. Sociologists Barney Glaser and Anselm Strauss (Glaser & Strauss, 1967) referred to these very problems in their first book together, which provided inspiration for my work:

> Clearly, a substantive theory that is faithful to the everyday realities of the substantive area is one that is carefully *induced* from diverse data gathered over a considerable period of time. This research, usually based primarily on qualitative data gathered through observations, interviews and documents and perhaps later supplemented by surveys, is directed in two ways—toward discovering new concepts and hypotheses, and then continually testing these emerging hypotheses under as many diverse conditions as possible. Only in this way will the theory be closely related to the daily realities (what is actually 'going on') of the substantive area and so be highly applicable to dealing with them. (Glaser & Strauss, 1965: 261)

These emerging hypotheses regarding urbanization, globalization and identity were related to questions about the local versus the global, as will be analyzed in chapter 7 (and the background articles to that chapter) together with questions about media serving as identity-try-out places, also chapter 7. Questions regarding young people in the urban areas versus young people in smaller communities and, hence, the problem of media and access, which relates to an on-going centre–periphery discussion in Greenland as we will see in the articles in chapters 6, 7 and 8 (and the background articles to that chapter), as the chapter headings indicate. The background to these media questions, the media landscape,

is found in chapter 5 (and the background articles to that chapter), which relates to the Greenlandic public service channel in a historic and more recent perspective and to the considerable challenges related to being an all-around public service channel in a country of barely 57,000 people with a weak infra-structure that must cover massive distances.

Fig 4: Themes/categories related to the chapters

The themes or categories relating to the research questions are presented in the model below.

Fig. 5: Themes/categories related to the research questions. Own model.

Grounded theory, continued

For practical and financial reasons, however, we did not start exactly the way Glaser and Strauss proposed, as discussed in the introduction to this chapter. In their first two books (Glaser & Strauss, 1965, 1967), Glaser and Strauss tried to level the opposition between the quantitative and qualitative research myths. They tried to dispel "the great man theories" (Glaser & Strauss, 1967: 10), meaning that the only proper way to do research was to do quantitative research and to be concerned with "formulating ideas within the rhetoric of verification" (Glaser & Strauss, 1967: 17), which was not at all the issue in grounded theory. Conversely, for many years since the creation of the theory in the late 1930s, qualitative research has been preoccupied with getting the story right and therefore with 'lengthy detailed

description' at the expense of theories. Hence, they were accused of being "unsystematic" and "too impressionistic" (Glaser & Strauss, 1967: 15, 223). In qualitative research, both in "thick description" (Geertz, 2000: 6) and in postmodern times with "transgressive methods" (Lather, 1991), being detailed, lengthy, personal and impressionistic has been held as a more sincere way to describe a study exhaustively, thereby avoiding what postmodern feminists have called the "God trick" (Haraway, 1988; cf. Pedersen & Rygaard, 2003A: 175); that is, to make a grand, polished narrative instead of writing a multiplicity of meanings and voices in keeping with the dictates of the postmodern transgressive methods, as I will work out in detail below.

Instead of choosing between the quantitative and qualitative, Glaser and Strauss proposed that 'all is data' as one of the fundamental ideas of grounded theory. Everything that the researcher finds, explores or is told, are pieces that help form notions of the field: Surveys, informal interviews, lectures, seminars, expert group meetings, newspaper articles, field notes, television shows, conversations with friends, data from science or media or even fiction can be used in the constant comparative process (Glaser & Strauss, 1965: 266). They found that all forms of data, qualitative and quantitative alike, were necessary; the one used to supplement the other (Glaser & Strauss, 1967: 18) in order to produce rich and useful research. Furthermore, that process was instead able to create and stimulate new theories that were solely focused on verification, like 'the grand theories' (Glaser & Strauss, 1967: 10). This new revival of mixed methods has found new soil (Creswell, 2011; Tashakkori & Teddlie, 2010) as "the third methodological movement" (Teddlie & Tashakkori, 2010: 285).

In this way, grounded theory is productive for beginners in a new field, as the first steps are data collection through a variety of methods and materials. This starting point with data and theorizing from this data—rather than theorizing "from an armchair" (Glaser & Strauss 1967: 14), trying to get the data fit into already existing theories—was a perfect way to start a new research tradition and an intellectual voyage of discovery in an unexplored field in Greenland: "To employ grounded theory as a research strategy is like setting out on a scientific expedition in an unexplored problem-area, in which trample-down footpaths and itineraries are missing" (Guvå & Hylander, 2003).

The grounded theory method is not aiming at 'truth' but rather a way to conceptualize what's going on by using empirical research. Consequently, reaching validity in its traditional sense is not an issue in grounded theory. Instead, Glaser and Strauss proposed categories such as fit (1), relevance (2), workability (3) and modifiability (4) to value the usability of the data found (Glaser 1978, 1998; Glaser & Strauss 1967): (1) The theory "must

fit" the data or the area to which it will be applied (Glaser & Strauss, 1965: 260, 1967: 261); (2) the data will simply "make sense" (Glaser & Strauss, 1965: 262, 1967: 239) for the involved people; (3) the theory works when it explains and uses the data found through variations (Glaser, 1998); (4) a modifiable theory can be altered whenever new relevant data is compared to existing data (Glaser, 1998). Hence, grounded theory is never right nor wrong; it merely fits more or less or has more or less relevance, workability and modifiability.

Grounded theory is not simply a normative descriptive method; rather, it is a method to discover theory through empirical research. In my case, for example, the young people's main concern of spending their leisure time and continually try to achieve a rich and interesting youth life in their small towns and settlements, while the global world around them is saturated with opportunities for young people, many of which are not available to them. The emerging theory revolves around the epoch-making controversies of globalization within the differences both within Greenland and opposite the international society. Comparing their possible media access to other Nordic youth and their media habits with their neighbours - both in other parts of Greenland as well as other parts of the Nordic countries or their 'tribal kinsman' in Canada and Alaska - could eventually lead to a better understanding of what it is like being young in a small, unpretentious town and not being forced to feel like the disadvantaged global victims that Polish sociologist Zygmunt Bauman has claimed to be an effect of the global village (Bauman, 1998: 2; Rygaard, 2003).

In grounded theory, inductive and deductive methods synthesize to form an abductive form of conclusion so that new knowledge is gained from the working process—from wonder to interpretations. See the scheme below:

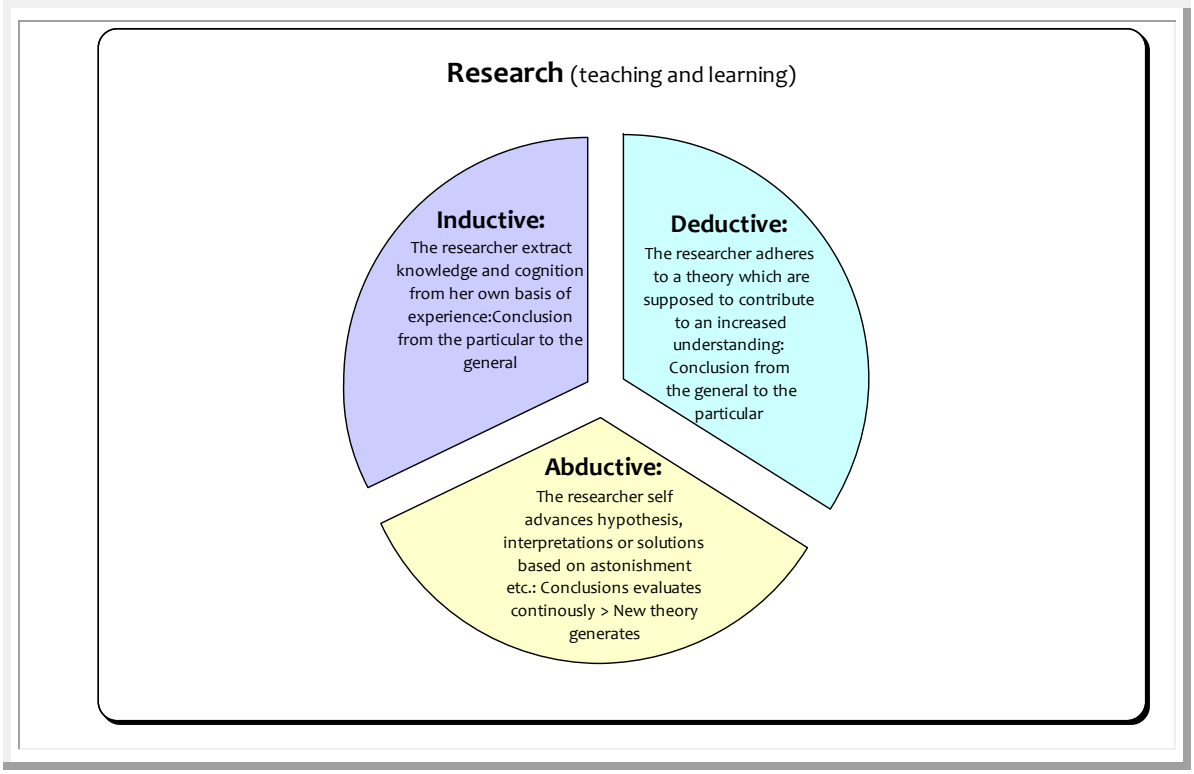

Fig.6: The grounded theory model, a.k.a. the tripartite learning model, freely adapted from Laursen (2010)

Grounded theory—coding

After collecting this wide-ranging data, the next step is to code the data, make descriptions of the occurrence of—in my case—youth phenomena, group these codes into similar concepts and, finally, form categories from these concepts. Against this first data material, the researcher constantly compares indicators, concepts and categories as the theory emerges. Since the coding has been a yearlong process from which it is difficult to give just one example—apart from the categories mentioned earlier: urbanization, globalization and identity (fig. 5)—I have nevertheless provided an example in the manner of manual coding in grounded theory from one of the most obvious examples, the CAM-DI project (Pedersen & Rygaard, 2003B; Rygaard, 2008, 2015) elaborated on below. I will return to coding with NVivo *(QDA) qualitative data analysis* in the chapter about fieldwork or 'memos', in which I have coded all of my field diaries.

This progressive manual coding—followed by the participation of the informants/co-researchers—widened the project from exclusively being a media perspective

to include also their wider existence as young people in their small communities surrounded by family and friends.

Examples of our coding from the CAM-Di project 2001—extracts from diaries 2000			
Data	**Open coding**	**Selective coding**	**Final concepts**
Diary text Boy age 12, CAM 82 X-town:			
"Those that I've taken; photographs of Marie and Thala. We are of the same age. Thala writes something, Marie glues something together. They are girlfriends."	Friends	Peers	Life world
Diary text Girl age 14, CAM 4 Y-town:			
"The girl here watches DVDs world *on her computer, almost all the computers used to have DVD/CD-ROM. Otherwise we also have the ordinary DVD player.*	DVD	Media	Media

Fig 7: Examples of the manual coding process we used in 2001, more examples will be provided in the fieldwork chapter (in 2016 using NVivo (QDA) qualitative data analysis).

Memos, actions and analyses

Once the data have been collected and coded, the analyzing and writing begins. Along with the collecting data phase, writing 'memos' (diaries) is an important activity in terms of refining and keeping track of ideas: "Memorizing is the total creative freedom without rules of writing, grammar or style" (Glaser, 1998). Memorizing as the first part of collecting insights and information is a good way to accumulate data before the next step of 'sorting', which puts the fractured data together again, hereby preparing for the regular writing process in which one re-writes and weaves the relevant literature into the scholarly/or postmodern context (cf. p. 16).

We refrained from using some of the methods later recommend by Glaser alone not to do (1998) such as taping and transcribing interviews or talking about the theory in the course of the working process. Talking was said to "drain the researcher of motivational energy" (Glaser, 1998). In doing interviews in a country marked by language duality, taping and videotaping were a great help, as was transcribing the interviews and in some cases having them translated. And any researcher who is also a teacher knows that *not* talking about their research is neither possible nor advantageous. New ideas often gush forth from dialogue with bright students. One time, however, we followed the 'no-talking strategy', particularly with respect to a 'nosy' colleague that kept asking fishy questions. We refrained from answering with the *most affected* answer ever: That our experiences were still 'a rough diamond'.

Glaser and Strauss invented grounded theory (or the constant comparative method) while collaborating on research on the awareness of dying in a hospital. The expectation of death by the involved parties, the dying individual and their next of kin alike, became a key to understanding the interactions between them (Glaser & Strauss, 1965). We too wanted to focus on interaction, to become familiar with the young person's life and especially to learn how their friends, family and the media interacted with their life situations and themselves. We discovered that this was often a very—often the most—interesting issue for young people to talk about. A young girl of 12 managed to squeeze 29 photographs out of her disposable camera—designed to take 27—all of them stories about her life with her parents, family and friends:[82]

> Min far der er ved at gøre sin båd færdig"; 7:"Min faster, der maler dagen før sin fødselsdag"; 8:"Denne baby, som hedder Eigil, der pjatter"; 9: Min fætter/kusine, der ligger ned med ondt i halsen.[83]

She kept going on and on like that in her own fashion. Another girl just loves her little brother and is eager to share her enthusiasm:

> Jeg har taget et billede af min lillebror, der spejler sig, fordi han er så sød, når han kysser sig selv og prøver at tale, er han bare så sød.[84]

[82] I am keeping these and following quotations from CAM I in Danish, as they are already translated from Greenlandic.
[83] (CAM 57, Girl, age 12, Town S).
[84] CAM 21, Girl, age 13, Town S.

Grounded theory had its roots in the Chicago School (1864–1944). The researchers were striving to carry out empirical studies among the poor, typically immigrants and criminals. Their theoretical background for these studies was rooted in symbolic interactionism (Mead, Cooley & Blumer).[85] In that manner, they were looking for new meanings and concepts with which to link together theory and empiricism. Symbolic interactionism is basically a study of human life and human conduct. It is focused on the presumption that a person's personality develops through interactions with others. One of the founding fathers, Herbert Blumer (1900–1987), claims three premises for the symbolic interaction perspective: 1) "Humans act towards things on the basis of the meanings they ascribe to those things." 2) "The meaning of such things is derived from, or arises out of, the social interaction that one has with others and the society." 3) "These meanings are handled in, and modified through, an interpretative process used by the person in dealing with the things he/she encounters" (Blumer, 1969). All three perspectives of this symbolic interaction were found in the young people's discussions with us, quotes from open-ended survey categories and in the CAM-DI projects as seen in the young peoples' guided tours in their city (Rygaard, 2006, 2008, 2015A); their social interaction as seen in the quotes above (Rygaard, 2008, 2015A); and their attempts to describe their interpretation of media/real experiences, as seen in (Rygaard, 2007, 2011) and in this quote from a young girl under the heading: Et multi-media (the PC):

> Tadaa. Her kan man gøre (næsten) alt! Man kan sende/få mails, læse nyheder om alt mellem himmel og jord, chatte, spille, hente noder/musik og artikler, billeder osv., osv., osv.[86]

The frontline figures in grounded theory were rooted both in sociology and in the humanities. Strauss studied under Blumer, one of the symbolic integrationists in the Chicago School. Glaser studied under Paul Lazarsfeld (1901–1976), who was renowned for his development of the two-step flow of communication model,[87] inspired by inductive and deductive methods alike. Glaser later studied literature at Sorbonne and drew inspiration from text analysis, which explains his contribution to the 'fieldwork in library stacks theory' (Glaser & Strauss, 1967: 163) as quoted in the first paragraph in the chapter 'qualitative research and fieldwork'. Their intellectual backgrounds played a central role in their work with grounded theory and,

[85] Georg Herbert Mead (1863–1931), (1934, *Mind, Self and Society* (Ed. Charles W. Morris). University of Chicago Press. Charles Horton Cooley (1864–1929). Herbert Blumer (1900–1987).
[86] CAM 5, Girl, age 18, Town N.
[87] Also known as the 'Multistep flow model'; that is, a theory that states that media effects are indirectly established through the personal influence of opinion leaders.

as the symbolic integrationists brought up, they regarded themselves as phenomenologists (Glaser & Strauss, 1967: 6). They strived to generate new concepts to explain human behavior—a theoretical practice that has been continued by Patti Lather (Lather, 1999) and Sarah Pink (Pink, 2012), just to mention two of the many who have provided great inspiration to my work.

Glaser and Strauss parted ways after their original publication of grounded theory in 1967, each having since further developed the theory on their own, which I will not elaborate on here (Cf. Kelle, 2005). These insights into symbolic interaction and grounded theory turned out to be a valuable working tool, especially in combination with transgressive methods and thick description.

Transgressive and indigenous methods

In the course of our work, we later discovered 'new' feminist post-positivistic research strategies, transgressive methods (Butler, 1995; Davies, 1992; Harraway, 1991; Lather, 1999) that applied perfectly to the line of methods we already had chosen. Transgressive methods applied both to our background and to the acquired methodological worldview in which we wanted to involve our co-researchers, a transgressive term for informants or respondents (Lather, 1991). In the manner of action research or emancipatory research, especially meeting the informants in interviews in late 1997, we felt a need not only to take or receive information but also to help *facilitate* empowerment in the young people. As Lather emphasizes: Empowerment is not something you can do or give to anybody: "The heart of the idea of empowerment involves people coming into a sense of their own power, a new relationship with their own context" (Lather, 1991: 4). Often in their reports or during interviews, the co-researchers alternated between positive astonishment and impatient despair with their life situations. In the course of interviews, it was not uncommon for a young person to burst out: "Gosh! I didn't realize that I was doing so many things."[88] Lending "the psychological experience of feeling powerful" to them (Lather, 1991: 3), they filled out the questionnaire/dairy with sad exclamations or concluded an interview like one 14-year-old boy in a very small town: "I just wait for something to happen."[89] Most of them took advantage of using us as empathic listeners, telling us entire narratives of their lives in text and/or pictures

[88] JR: Field diary: Boy, age 15, Town xx, 1997.
[89] JR: Field diary: Boy, age 14, Town xx, 1997.

(Pedersen & Rygaard, 2003B: 285–286; Rygaard, 2008, 2015), like one 14-year-old, very sports-interested girl whose life seemed to revolve around sport, on how to save money to buy a snowboard, on how to borrow a snow scooter to get to the top of the best skiing glacier, and on how to be lucky and skillful enough to get to the Danish Championships in skiing, held in Norway:

> … ja så har jeg altså været henne i Norge med SSP (Sisimiuni Sisorartartut Peqatigiffiat), sidste år. I seks uger […] DM i Norge. Danmarks Mesterskaber, hvor der er både danskere og grønlændere.[90]

After a couple of years with more mainstream mixed methods and quantitative and qualitative research, we embarked on a CAM-DI project (Camera-Diary project) in 2001 in which we sent 101 disposable cameras and diaries to different groups aged 12–19 in three towns around Greenland (Ittoqqortoormiit, Sisimiut and Nuuk), asking them about their media habits. Subsequently, we (or I) taught graduate courses in 2003 and 2006 with similar CAM-DI projects but with different subject matter—tweens and their consumer habits in 2003 (cf. Pedersen & Rygaard, 2003A) and young people and globalization in 2006.

The results from the CAM-DI projects will not be elaborated on in full in this study due to the "wounded researcher" disaster (Rygaard, 2015A: 206) (i.e. a researcher that were not able to fulfill the obligations to publish because all permits was not in order), but thematic analysis will be touched upon (Rygaard, 2008; 2015) together with some examples. The theory or strategy invested in these projects will also be fleshed out, as it saturates completely my theoretical fundament in all aspects of the research process including the data collection, analysis and communication.

Central to the transgressive methods that originated from theories of sex politics and decolonization is the attempt to engage in "politics of emancipation" (Lather, 1991: 2) based on what a feminist researcher, Patti Lather, refers to as "a cultural and adversarial postmodernism" (Lather, 1991: 1). Her four basic assumptions are, *first*, 'the failure of positivism' and the scientific paradigm shift in the direction of an increased openness to experimental moments in the human sciences (Lather, 1991: 2).

The second assumption is what she calls "the value-ladenness of inquiry." She sees ways of knowing as "…inherently culture-bound and perspectival" (Lather, 1991: 2). Inspired by Italian philosopher Antonio Gramsci's thesis about ideology as the medium

[90] Interview: Girl, age 14, Town S, 1997.

through which consciousness and meaningfulness operate in everyday life, she conceptualizes "ideology as the stories a culture tells itself about itself … something people *inhabit* in very daily life…" (Lather, 1991: 2). This stance provides the grounds for both an "openly ideological approach" for "the necessity of self-reflexivity" and for a growing awareness of how the researcher values inquiry (Lather, 1991: 3). Patti Lather, inspired also by the American philosopher of feminist and postcolonial theory, Sandra Harding, who has contributed to the 'standpoint theory',[91] distinguishes between *'coercive values'* that deteriorate objectivism, including racism, classism and sexism versus *'participatory values',* "that decrease distortions and mystifications in our culture's explanations and understanding", such as antiracism, anticlassism and antisexism (Lather, 1991: 3). Working in a postcolonial[92] country, this perspective is not without relevance. One of the emancipating and deconstructing renewals of this research was to subvert the stiff power balance between researchers and researched. In the indigenous methodology, it is advanced as rethinking collaboration of both sides of the "indigene–colonizer hyphen" guided by a set of ethical principles: "Collaborative inquiry can be guided by a set of ethical principles that include respect, care, equity, empathy, a commitment to fairness, and a commitment to honoring indigenous cultures and its history" (Denzin, Lincoln & Smith, 2008: 431).
To conduct research with respect, fairness and empathy seems a natural way to go about other people now, but seen in in the light of history when postcolonialism and decolonization have changed the view of other cultures and people, research have not been conducted this way before (Rygaard, 2016B).

Lather sees *the third assumption* as "the possibilities of critical social science" (Lather, 1991: 3). The critical theory in the context of the Frankfurt School springs from the assumption of life as painful and asks questions about "power, economy, history and exploitation" (Lather, 1991: 3). A general assumption was that the right theory could play a role in lightening that pain. The post-positivist era, however, gave rise to a paradigm shift in the understanding of scientific inquiry that resulted in increasing complexity. A certain method does not give the 'truth' … "it corrects guesses" (Polkinghorne, 1983: 249 in Lather 1991: 51). Lather and other post-positivists believe in praxis-oriented research and

[91] *Standpoint Theory* is a postmodern method for analyzing inter-subjective discourses and assert that knowledge is always socially situated and stratified by gender, race or class (Harding, 2000; 2004) cf. *Hypatia*, vol. 19 no.1, (Winter, 2004).
[92] I use postcolonialism without a hyphen, suggesting that postcolonialism has not yet come to an end and that still-unequal power structures exist; in contrast, post-colonialism with a hyphen refers to the factual historic time (Ashcroft et al. 2006, 186).

emancipatory knowledge and methods that invite participation that is interactive and contextualized as the solution. This kind of research shifts the debate to a questioning of what it means to know; how discourse works to support power or powerlessness, and how our ways of communicating are situated in social practice. This kind of praxis is explorative and is searching in a direction that: "increases our awareness of the contradictions that are distorted or hidden by everyday understandings" (Lather, 1991: 52).

The fourth assumption, which has been one of the most interesting assumptions in relation to our work with young people, is "the politics of empowerment" (Lather, 1991: 3); how research approaches are capable of empower the involved and facilitating the ability to understand the world by nudging them to reflect on their lives.

Respecting the collaboration with the youth, the first CAM-DI project included the co-researchers in the research process. Following this shift in focus, we came to view data as '*creata*' (Stainton-Rogers in Staunæs & Petersen, 2000); something created in the process between these two parties: "Creata are created in special contexts, in the co-operation between different actors, different questions and different technologies" (Staunæs and Petersen, 2000:). Another central aspect of transgressive methods is to facilitate empowerment in the co-researchers in the manner of Lather and her predecessors, Brazilian researcher and educationalist Paulo Freire (2001) and Italian philosopher Antonio Gramsci (1971) (cf. Rygaard, 2015A: 201–207). As adult women researching children and youth in Greenland, we were well aware that we had several gaps to span, including generation, educational—and for me—ethnic gaps. By giving most of the control to the young—'democratizing research' (Lather, 1991: x), they really could exert their ideas of youth life and choose to show us just what they wanted. And they sure felt empowered and changed some of the focus—and for the better! Instead of only showing us their life with media—'media world'—they also gave us valuable insight into their 'life world', as I elaborated on especially in (Rygaard, 2008, 2015) (Pedersen & Rygaard, 2003A, 2003B), but for now just an example of how a young boy included both his parents *and* his media in most of his diary entries, combining both his media world and his life world:

> Denne radio har mine forældre haft siden vi boede i S….. Det er meget længe siden, måske i begyndelsen af 80'erne. Der er ellers meget at fortælle mht. radioen, men det gider jeg ikke, vi bruger den også når vi er ude at sejle. Den er god til meget.[93]

[93] CAM 53, Boy, age 14, Town S. As the quote is already translated from Greenlandic, I would not translate it into English in this study.

It's funny to hear this young boy talking in 2001 about the radio in exactly the manner as the former director of KNR, Finn Lynge, did in 1979 (Rygaard, 2016A: 177).

Lather sees these empowering approaches to research as three 'interwoven issues'; that is, "… the need for reciprocity, dialectical theory-building versus theoretical imposition,[94] and issues of validity in praxis-oriented, advocacy research" (Lather 1991: 73–74). Despite criticism for being too Western (Smith, 2004: 167), this approach is, in my opinion, not far from the ethics of indigenous methods advocating "relational accountability" (Wilson, 2008[95]) that "... enfolds a researcher and community members into a layered relationship (mind, body, emotion and spirit) in a holistic, investigative endeavor."[96] We tried to facilitate the reciprocity in many ways that have often been regarded as a valuable aspect of fieldwork that helped create 'rich data': We tried to create cozy interview situations with soft drinks, cookies and candy.[97] We were aware of being empathetic and interested listeners and strived to follow the conversation of the co-researchers as far as the 'invisible' interview guide took us and we made exhibitions of the photographs from the CAM-DI projects in all of the towns where funding allowed doing so. The interviews often ended with the co-researchers thanking us for a cozy 'girly talk',[98] a pair of young boys enthusiastically talking about their favorite films—and us forgetting that they might be porn,[99] or a young, lonely girl talking about a sexual assault.[100] Any or all of which can shortly distract our focus on media and leisure questions (Rygaard & Pedersen, 1999: 87).[101] In the surveys, we always made room for and invited comments that helped us to look for issues in the next project. Unfortunately, a recurring comment over the years was that the survey was too long and the questions too similar (and hence boring)[102]—even that they were stupid. I will address these allegations in the Reflection section, some of which made sense. Luckily, many of the co-researchers were pleased to be heard (Rygaard, 2015A: 202) and thanked us; some even asked us to carry out another survey in which we could expand the group from 12–19 years to 12–25

[94] "Developing Methods as we go" (Denzin, Lincoln & Smith 2008: 348).
[95] http://www.ucalgary.ca/indigenous/research/methodologies (visited 02.02.16).
[96] http://www.ucalgary.ca/indigenous/research/methodologies (visited 02.02.16).
[97] During the many interviews in 1997.
[98] JR Field Diary October 3, 1997.
[99] JR Field Diary October 1, 1997.
[100] JR Field Diary October 3, 1997.
[101] JR Field Diary October 3, 1997.
[102] See the chapter 'problems, considerations, reflections and self-criticism survey 1997', note 61 and survey 2015.

years, which we eventually did,[103] not only because they asked us to do so but in acknowledgement of the specific conditions of Greenlandic youth that will be described below.

Transgressive method concerns data validation as well as data collection; that is, member or respondent validation (Bryman, 2012: 391, Lather, 1991: 65–69). Returning to the communities and validating all of the data was not possible with every research project. It was not either always possible to return to put up an exhibition and invite the co-researchers and their families to come, look and talk – but sometimes we did (cf. fig. 8 & 9 below).

Fig. 8: Ittoqqortoormiit Museum, 2001: Photo: Jette Rygaard

Fig. 9: Nuuk Children's Library and Sisimiut Museum, 2004 and 2001: Photo: Jette Rygaard

The reciprocity of 'giving back' (Lather, 1991: 57; Smith, 2004: 80, 160) in the best sense, like giving back a beautiful book of photographs with the CAM co-researchers' contributions, is an example of the "wounded researcher" who is unable to publish a completed book

[103] See the chapter 'problems, considerations, reflections and self-criticism survey 1997', note 63.

(Rygaard, 2015A: 206). Despite the collective consent from gatekeepers who willingly helped with and posed for the pictures, we did not have consent from all of the persons that the young people photographed in their communities and who ended up as anonymous persons in the pictures. Those persons we have had difficulties tracking down to get their consent, which is needed (Pink, 2001). The book has not been abandoned, but the project unfortunately remains a work in progress. The more than 1000 beautiful and interesting photographs must be seen.

Thick description, no 'God trick perspective' and member-check

Drawing inspiration from postfeminists such as Patti Lather and Donna Haraway as well as a classic anthropologist such as Clifford Geertz, it is worth contemplating the writing up of the collected data. A paradox for many researchers is to conduct research in a transgressive manner, on the one hand, and then to publish in an old-fashioned academic manner with an impersonal, unnoticed and almost opaque author-self on the other—to be able to get published at all. Both Geertz and Lather are keen on 'thick description'. Geertz advanced his theory of 'thick description' with inspiration from Gilbert Ryle (Ryle: Collected paper vol. II in Geertz, 2000: 6) in contrast to 'thin description'—a description that states facts without any interpretation. His preference for thick description has not escaped criticism. Some see it as a "category mistake,"[104] but this is a discussion I do not wish to pursue here.

The well-known and much discussed example of thick description is Ryle's observation and interpretation of a phenomenon: Two boys rapidly contracting their eyelids either as 'a wink', a form of communication, or as 'a twitch'—an involuntary movement—are Geertz's starting point for describing what ethnography really is; that is 'interpretations':

> … in the study of culture, analysis penetrates into the very body of the object—that is, we begin with our own interpretations of what our informants are up to, or think they are up to, and then systematize those… (Geertz, 2000: 15)

He is well aware that this 'puzzlement about what is going on' and the following interpretation raise serious questions about 'verification'—or how can we know that our interpretation is correct? On second thought, Geertz perceives the 'verification' as "too strong a word for a so soft science" (Geertz, 2000: 16). Instead, he opts for "appraisal … or how you can tell a better account from a worse one" (Ibid.). Geertz' rather praxis-oriented approach to

[104] Heather Love: Close Reading and Thin Description http://publicculture.org/articles/view/25/3/close-reading-and-thin-description (visited 21.01.16).

his interpretation is in many ways the same as when Glaser and Strauss did not opt for 'truth', settling instead for categories such as 'relevance', 'workability', and that data simply 'made sense' for those involved or those who read it (cf. chapter 4: 8). Member-check—going back to co-researchers[105] to interview them about their survey answers—offered opportunity to see if our questions made sense to them. Over the course of a lengthy interview journey in 1997, it became clear to us—unsurprisingly—that we were dealing with younger persons who did not always have the same interests as us adult women (Rygaard & Pedersen, 1999: 86). Similarly, we were reproached that porn movies were of great interest to young boys, an oversight in the first survey, as mentioned above. On the media front, we were surprised to learn that the east coast had more TV-channels than Nuuk in 1997, in fact 12, and that it was impossible to rent videos,[106] something we asked about in the 1997 survey. Conversely, many things were also verified. Over the course of years of qualitative, quantitative and visual anthropology, we were told the same story about television as a sleeping partner again and again: "…når jeg går i seng tænder jeg altid for fjernsynet … jeg slukker den når jeg først er faldet i søvn".[107]

For us, the issues of relevance, workability and that our questions made sense have been guiding principles for the research over the years. When working with children and young people as has been the case in our research, it is necessary to work closely with schoolmasters and teachers as gatekeepers. The first initiative is to make thorough preparations by announcing the coming survey or interview time, asking for the students' time, for the teachers' help and to obtain the necessary consent, especially as we have been working with under-age children, a research area that has undergone an ethical paradigm shift since the 1990s (Alderson, 1995). In most instances, the gatekeepers were incredibly co-operative; they helped organize interviews, made room during lessons so the students could complete the survey, helped them to understand and answer the questionnaire and even in one case to photocopy a pile of wrecked paper surveys, which were damaged in the post. To round off the co-operation, a teacher's survey was sent together with the children's questionnaire. That produced valuable information both concerning the time consumed, problems in understanding the questions, and even good advice in setting up new surveys. In many instances, the teacher reported problems about language: "På grund af sprogforskel er det

[105] (Patti Lather's expression for informants, which acknowledge that they are the ones that know about their life and help the researchers to gain knowledge about that).
[106] T-town, October 20, 1997; tape 2, transcription p. 5: Girl, 12th grade.
[107] Girl, 12th grade, 1997, Community T. Orthography from the transcriptions is maintained.

meget svært for eleverne selv at udfylde."[108] Some questions caused basis for questions of understanding, such as:"Har jeg været i Tyskland, hvis jeg kun har kørt igennem?"[109] Unfortunately, the time problems have been a consistent factor in all of the years, which has had an effect on the drop-out rate:

> Vi er midt i en periode hvor alt går op i tekstopgivelser og repetition af læst stof. Pga. helligdage mister mine elever i forvejen en del timer. Så desværre kan jeg ikke finde tid til præsentation af dette skema. Det ville være nemmere hvis I havde valgt et andet tidspunkt.[110]

The 2015 survey was therefore sent twice but changed little in both instances. The answers from the teachers that I regretted were those relating to the problems arising from these youth living a more limited life than the young people growing up in Nuuk. The teachers reported 'irrelevant' questions about youth clubs, cafés and travels: "Mange spørgsmål virkede meget fjerne fra disse børns hverdag."[111] These objections often stressed the center–periphery geographical conditions. After the 2015 survey, I engaged in extensive correspondence with schoolmasters in the outlying areas about Internet access, which evidently was much more problematic. The political ambition for the municipality uniting, January 1, 2009 have had other expectations though. Among other things, the intentions were to create better conditions, including in the periphery. The schoolmaster in a little school wrote me a rather testy first mail, but as I asked him to tell me more about the conditions in his community, he volunteered mail after mail with valuable information and ultimately invited me to come and see for myself and to tell the politicians about the young people's living condition. His opinion and information provided valuable input for understanding the media conditions in Greenland, and I therefore quote him at length:

> Hvis I virkelig vil have et indblik i forholdene så er I faktisk nødt til at komme herover og lave en nærmere undersøgelse. Internetbesvarelser fungerer ikke. Internetforbindelsen her på østkysten er så langsom at det kan tage op til 5 minutter bare at lukke den første side i undersøgelsen op. Det vil i gennemsnit tage 3–4 timer at besvare skemaet og man kan sagtens risikere at internetforbindelsen forsvinder undervejs og så skal man begynde igen.[112]
>
> Når man taler om medier i dag så er internettet et naturligt hovedelement, men internettet fungerer næsten ikke herovre. Hele området er beboet af knap 4000 mennesker og samlet har vi en internetforbindelse på 0,015 gb. I Nuuk bor der

[108] Teacher questionnaire, 1997, 7th grade, Community I.
[109] Teacher questionnaire, 1997, 10th grade, Town S.
[110] Teacher questionnaire, 1997, grade not stated, Community U.
[111] Teacher's questionnaire, 1997, ninth grade, U-community
[112] Schoolmaster in a small community, mail correspondence December 11, 2016

> omkring 16 000 mennesker og samlet har de en internetforbindelse på 4,0 gb. Forbindelsen går via satellit og der sker jævnlige udfald. Om foråret er der slet ingen forbindelse mellem kl. 10 og 12 fordi der kommer solinterferens på satellitten. Streaming, videokonference mv. kan slet ikke lade sig gøre og hvis du vil downloade en film så vil det tage mellem 8 og 12 timer, hvis du gør det på det tidspunkt hvor der er mindst forbrug på internettet. Internettet er så langsomt at jeg inden for en normal arbejdsdag ikke kan nå at lukke alle de mails op jeg får som skoleinspektør. Jeg må derfor prioritere efter hvad jeg tror, er vigtigst. Der er store områder hvor almindelig tv og radiosignal ikke kan modtages. Jeg bor selv i et nyere boligområde, hvor boligerne løbende er bygget inden for de sidste 8 år. Her er der ingen der kan modtage radio eller tv-signal fordi Tele ikke har sat en mast op, og det er heller ikke noget som Tele har planer om. Aviser som fx Sermitsiaq kommer først 1 til 3 uger efter de er udkommet. Der findes ingen lokalaviser, så meddelelser bliver sat op rundt i byen på forskellige tavler.
>
> Det største problem som jeg ser det er, at dem der bestemmer sidder i Nuuk og alt bliver vurderet ud fra forholdene som de er der. Uanset hvor mange gange man forsøger at forklare dem hvordan det er, så tror de ikke på os. Ikke på grund af modvilje, men de har simpelthen ikke fantasi til at forestille sig det. Det vil derfor være meget gavnligt hvis nogle anderkendte forskere fra Nuuk, kom herover og undersøgte tingene og lavede en rapport. Så er det jo ikke bare nogle fra øst der påstår det.[113]

To learn that the questions we asked were impossible to answer for the young persons on the East Coast of Greenland because of the poor Internet connections and to ask them about the television programs, papers and magazines they did not receive—for not to mention hearing about news being communicated via posters on city walls—was an eye-opener and taught me that things we take for granted and view as daily necessities on the West Coast were an unattainable luxury even in 2016. In the course of previous travels, this discrepancy between East and West did not seem as prominent in 1997, where few enjoyed Internet access. The digital revolution in part of Greenland has created pronounced center–periphery problems—an A team and B team of young people in Greenland. Zygmunt Bauman's opinion regarding the problems of living as a peripheral member in a globalized world (Rygaard, 2003B), has increasingly become a reality in Greenland. This graffiti painting from a clever street art pioneer, Banksy,[114] expresses what these inhabitants are currently experiencing (for more on e.g. Nuuk graffiti, see Rygaard, 2006).

[113] Schoolmaster in a small community, mail correspondence December 15, 2016
[114] http://www.bing.com/images/search?q=Banksy+Sorry+Lifestyle+You+Ordered&view (visited 28.02.2016).

Fig. 10: http://www.beyondberlin.com/blog/banksys-ironic-attacks-on-consumer-culture *(visited March 2nd, 2016)*

These conditions for the young East Greenlanders designate a task for the researchers to talk about communication problems in order to render the politicians aware of the national inequality that the schoolmaster is addressing. I will be pursuing this task in research in the near future.

This personal statement will be my transition to return to thick description in the post-feministic sense. Lather, Haraway and other post researchers are claiming to challenge the paradox of conducting transgressive research as opposed to writing consensus text in the spirit of positivistic sciences. Two Danish researchers, Dorthe Staunæs and Eva Bendix Petersen, view this form of consensus text as "a Pixie book genre" (Staunæs & Petersen, 2000: 12) in which the researcher succumbs to "the tyranny of clarity." Lather has deliberately renounced the role of attributing to herself "the God's Eye perspective" (Smith & Heshusius in Lather, 1999: 6) and chooses to put the comfortable text under pressure in order to challenge her readers and force them to return to the text to meet an "explicitly heterogeneous and discontinuous text" (Sollers in Lather, 1999: 10) with abundant quotations, parentheses, figures, dashes, pictures and intertextual references. As we all know, texts that are as messy as patchwork blankets—"a much messier form of bricolage" (Johnson in Lather, 1999: 10) are not always the editors' favorites. In certain texts (such as this research chapter), however, one can always try to carry out a scientific practice as a sort of "story-telling" (Haraway, 2000: 54) to arrive at a rich and interpretative text in the manner of Geertz. At the same time one have to acknowledge one's owns limitations and false insights and to reflect

constantly on knowledge gained with questions in the manner of Lather: "My eyes are opened […] Why didn't I see that before or […] I didn't know that I didn't know" (Lather, 1999: 78). This reflective endeavor has often resulted in new insights and changes in future questions in surveys and interviews (Rygaard & Petersen, 1999: 85–87, 95, Rygaard 2003A).

The 2016 correspondence with the schoolmaster opened my eyes. I genuinely did not know that the conditions on the East Coast had become such a digital disaster, since young people in the 2001 CAM project excitedly photographed and wrote about the Internet as a new and wonderful addition to their everyday lives, as these two girls below living in the periphery tell us:

> Alt kan laves på en computer, man kan få f.eks. DVD, Internet, tekstbehandling, spil, billeder, fremkalde billeder, lave video, lave cd'er, lave tegnefilm, på arbejdet, på kontoret, i Banken, tegne, få nye venner, skrive løs pr. e-mail eller få breve, musik, printe, lave regnskab, faxe og andet. (CAM I, Girl, 15, I-Community)

Fig. 11:'Det her billede viser C... Hun er på Internettet, der kan man få alt at vide eller man kan skrive sammen og man kan bestille CD… ' (CAM I, 87, 2001, Pige, 13 år, I-Community).

Up close and personal—and multi-voiceness

The poststructuralists adhere to thick description and a clear position of the author. In a foreword to her 1991 classic, Lather (1991) disclosed her inspiration from a Roland Bartes' quote: "…in the text only the reader speaks" (Quoted in Ulmer, 1985: 292 in Lather, 1991: p. xx), as opposed to Jacques Derrida's claim that "*il n'y a pas de hors-texte*" (Derrida, 1976: 158). I often wonder if a text can be too revealing and too private in an academic setting, and I

am a little self-conscious about letting the whole world into my field diaries, which were originally thought of as mostly for "personal consumption" (Bryman, 2012: 451). On the other hand, a field diary is a place that can really help you in the continuation and improvement of research, in planning the next research project and eventually in the writing process, as all method theorists recommend (Bryman, 2012; 447ff). Field diaries should be kept in accordance with the prescribed manner of being written at the end of every day in length, they should include details, dates, locations, the names of people you have talked to, include personal reflections of people who were co-operative or not and reflect on analytical methods and evolving theories (Bryman, 2012: 447). I took both "mental notes," "jotted or scratch notes," (Brymann, 2012: 450) and lengthy, every-evening notes. They were often private and carried the stamp of "ennui" (Brymann, 2012: 452), as when I have repeatedly become so frustrated with my poor Greenlandic that situations made me feel like standing on the sidelines and starting to imagine things that were only thought of as kind of chaff in the context of strenuous fieldwork:

> Efter indkøb af pulvermos gik vi til Nellies Kioski, hvor 'A….' fra kollegiet stod. Der kunne vi får ris og øl, så aftenen så ikke helt sort ud. 'Z…' havde en hemmelig udveksling med 'A….' der sneg noget ned i 'Z…'s taske. 'Z …' prøvede at binde mig en historie om […] på ærmet, men da vi kom hjem fik jeg—fint indpakket—en julegave i utide—den frække, dumme lille drengedukke med det ene lukkede øje, den skæve mund og taberkasketten! Gad vide om der ligger noget symbolsk i det? Jeg føler det lidt. Sproget kobler mig af og jeg ved ikke endnu hvad jeg skal stille op med det.[115]

Revealing quotations like this are similar to the interpretative practice of Geertz and parts like these take some courage to reveal. Luckily, however, you can import texts like this into NVivo to make an overall graphic and thematic account of recurring themes, to which I will later return. Moreover, in asking the young person's indiscreet questions, one should not tolerate squeamishness in oneself. Furthermore, the texts I myself remember and cherish are the passages in which the author gets personal. When for instance Roland Barthes is sorting through his recently deceased mother's photographs in *Camera Lucida* (Barthes, 1982) in order to understand how he must interrogate "… the evidence of Photography" (Barthes, 1982: 73) and then came up with the theories of "studium" and "punctum" pictures (Barthes, 1982: 42ff). His concepts have since inspired my work with visual images (Cf. Rygaard, 2015A: 198, 215). A text without stories could just as well be pure statistics—as surveys in themselves provide thin descriptions at best. When a text or an event becomes crucial for us,

[115] JR Field diary, 1 October 1997.

it must be caught on 'the hook'; that is, a variation of our identity as the American man of letters and psychoanalyst Norman Holland has as a general principle: That "identity recreates itself" (Holland, 1993: 338). In her writings, Lather is making a virtue of being subjective: "To position my own discourse is to mark a place from which to speak" (Lather, 1991: 8). She praises a method of writing that displaces expectations of linearity, denies closure (ibid.) and weaves together varied voices in which the "speaking voice uses its authority to disperse authority" (Lather, 1991: 10). The idea is to de-center the author and allow a cacophony of voices to live on the pages together with a bricolage of texts, excerpts, repetitions and a mess of quotes: "In my own writing, that accumulation of quotes, excerpts and repetitions is also an effort to be multi-voiced" (Lather, 1991: 9). The aim of writing a multi-voiced text—also seen as an aspiration in postcolonial texts—was the starting point of the CAM-DI projects, as we wanted to listen to the voices of young people from all over Greenland, in the towns as well as smaller settlements.

Fig. 12: While the diary text presents some personal descriptions of living in the periphery, a picture—being worth a thousand words, as the saying goes—illustrates the living conditions, which are difficult to imagine if you have not been there (picture: CAM I, boy, 15, I-community; text: Jette Rygaard).

Although the diary section of the CAMI project was not as complete as the photo section, a lot of statements and 'voices' remain available in this project. As Joshua Meyrowitz states, using a camera is a very different experience than using pen and paper (Meyrowitz, 1986: 81). For these young persons, writing obviously was not as attractive as photography. Only 62 of

the 66 'answers' we got back (with a maximum 27 pictures and the same number of diary texts) had contributed with diary texts, with an average of only 5.04 texts per co-researcher. In contrast, we received on average 10.5 photos per person. Some of the young people provided long, pensive, informative and often rather funny reflections. Other texts were as though the young people were talking to themselves, while others were directly addressing us:

> Her ser I mig, eller I kan selvfølgelig ikke se mig når det er mig der tager billedet!:) Her går jeg hver onsdag og lørdag. Jeg elsker at være i klubben, det også et godt sted at være sammen med sine venner. Det er sjovt at være der fordi man er så 'frisk' glad når man danser til alt det Techno de spiller. Eller andet. "I love it"![116]

The same girl wrote five texts for her seven pictures and realized that she could have achieved more and made excuses by writing one of the most elucidating statements concerning media use among the young people in a week: "I don't use 27 media in a week":

> I må undskylde at jeg ikke har brugt alle billederne Jeg bruger nemmelig ikke alt sådan noget hver dag. Eller jeg bruger ikke 27 medier på en hel uge, de ting jeg har skrevet her er de ting jeg bruger på en uge, sådan ca.[117]

Another young man of 14 is perhaps not clear about if a piano is a medium or not. According to Joshua Meyrowitz (1986: 79) - and in our own experiences - not a rare mistake. Nevertheless this young man uses the piano-excuse to be a little provocative and teach us a 'song', which he and his friends are obviously 'playing/singing'. This interest is what probably, and seen from other parts of the research, a general interest for boys at that age:

> Det er sjovt at spille på klaver selvom man ikke kan. Men jeg kender begyndelsen på denne her: "penis, vagina, stikke dem ind, frem og tilbage.[118]

His spirited personality shines through his 27 very meticulous and informative diary entries, which were accompanied by only 12 photos, which is rather unusual for his age group. He did what we asked for and was telling us about all his media, but he had a little story involving relatives related to his media in almost every quote.

It is not difficult to allow room for multi-voiced-ness, as many of the 313 diary texts are statements made by young people living in many different communities and reflect their lives there; creative, thoughtful, provoking and loveable. You really want to quote them all and learn from their different personalities and interests. More quotes can be found in

[116] CAM I, 49, Girl, 14, S-town, 2000. The orthography is kept as translated.
[117] CAM I, 49, Girl, 14, S-town, 2000. The orthography is kept as translated.
[118] CAM I, 53, Boy, 14, S-town, 2000. The orthography is kept as translated.

(Pedersen & Rygaard, 2003B; Rygaard, 2008, 2015), which also serve as a contribution to a "reality effect" inspired by a further development of John Van Maanen's "realist tales" (Van Maanen, 2011: 45). Lather uses the reality effect not in claims of omniscience, authority or objectivity, but in the sense of engagement in the field and the endeavor to be self-reflexive and let co-researchers voice be heard: "Quotes are used to authorize, both in sense of I, the researcher was here, in the field, and to say, 'Someone really said this exactly this way and this can be documented'" (Lather, 1988: 111).

The multi-voiced texts with quotations that Lather calls "the homage of quotation" (Lather, 1991: 9) with repletion or intertextuality, demonstrate how we are all inspired and surrounded by other peoples' texts that precede us. A text like this breaks with the universalizing metanarratives, is messy and not necessarily easy to read as it avoids the "God's Eye Perspective" (Smith & Heshusius, 1986 in Lather: 6) or the "God trick" (Haraway, 1988 in Pedersen & Rygaard, 1999: 177). We must put an end to the quest for "the Cartesian Anxiety," for "regimes of truth" and in that way settle with "the lust for absolutes" (Lather, 1992: 6). Instead, we have to settle for texts that are "quoted raw, [like] a note in a bottle" (Geertz in Greenblatt 2007) that demand interpretative strategies of thick description to obtain a result, as Stephen Greenblatt is writing of Geertz's writing as an "effect like touching one wire to another: Literary criticism made contact with reality" (Greenblatt, 2007). From loose and raw writing, we will turn to the hard research: the quantitative. As I am referring to four quantitative surveys in the following, I will use fact boxes to be able to compare them.

Quantitative research

Carrying out quantitative research is tantamount to looking for 'hard data'—numbers, extent, sizes and information of gender, age, place of residence, parents' education, activities etc.—and to try to achieve a research result that is strong on validity, reliability and representation, to which I will return later in this section. If you are looking for the ideal type of a quantitative research process, it could be seen in the model below from *Social Research Methods* (Bryman, 2012: 161) in the numbered boxes to the left, which I have personalized with my own research questions as seen in the unnumbered boxes to the right.

Fig. 13: Research process model adapted from (Bryman, 2012: 161)

As referred to earlier, the **research design** in our overall work was a mixed methods and triangulation design, but the quantitative part of the project turned out to be a longitudinal design that we planned to continue for some years to follow. A longitudinal study is a relatively little-used design in social research (Bryman, 2012: 63), as it is both time-consuming and expensive. In a longitudinal research design, data is "collected on a sample (of people, documents etc.) on at least two occasions" (Bryman: 2012: 712). We did it four times. We collected our data from different types of cases: in different communities in 1996, 1997, 2004 and 2015 within a cross-sectional (Bryman, 2012: 58–59) panel study (Bryman, 2012: 63–65) framework of 12–25-year-olds in different schools. These designs provide comparative insight between places in terms of both geography and time of how the research concepts on young people and media in Greenland have developed. From 1996 to 2016, many things concerning the media have changed considerably, such as the Internet from 1997–1998 gradually becoming a more ordinary way to communicate, seek information, go shopping and so forth. In many places, these changes rendered the digital participation subject to pressure—

to anticipate one of my conclusions as listed in the research process model in figure 13 box 10: Conclusions.

With the pilot survey in Nuuk in 1996, we were able to obtain information from many young people at a time, thereby producing data material that was methodical with a focus on the common, the average and the representative (Madsen, 1981: 67) (see facts box). The first three surveys (1996, 1997 and 2004) were a paper-form survey and the fourth was a web-based survey in 2015 in *Relationswise*. The time-consuming problems related to surveys in paper form should not be underestimated. It is best to make a nice, interesting and clearly presented survey (Bryman, 2012; 237). We tried to pep up our survey with funny pictures etc. as seen below:

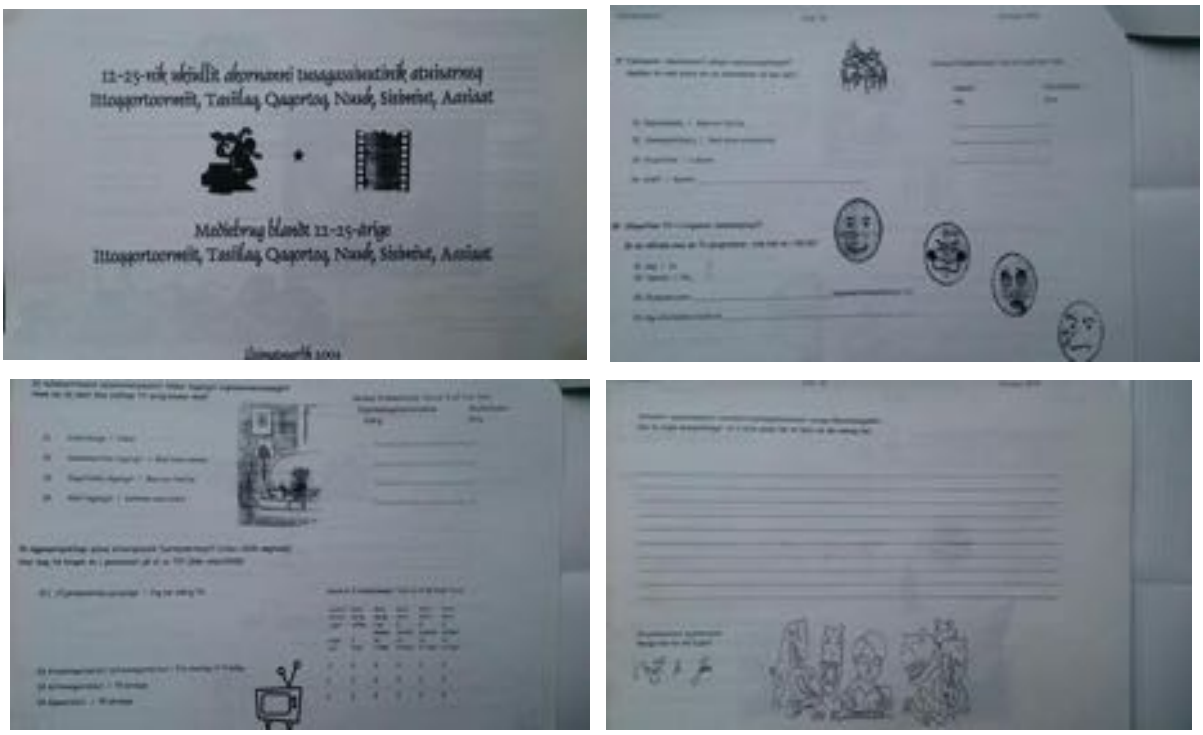

Fig. 14: Examples from 2004 survey

However, anybody who has tried to 'catch small squares'—that is, the answering boxes in a word paper—knows what I am talking about when I am mentioning time. You also have to formulate interesting and clear questions, translate and back-translate in the case of two languages, and finally to test the questions on different people. The pilot was the 'guinea pig' for all of those procedures. After that, you have to make many photocopies, which have to be sorted and stuffed in envelopes and then sent by mail. When they were returned by mail

(which we paid for), the work started typing the survey data into a database. The questionnaires included 55 questions, most of them closed, many of them with up to 19 sub-questions and a likert scale (Bryman, 2012: 166) referring to the frequency of up to seven indicators, such as "Never through always" (Ibid.), and we also had some open questions. This kind of data requires extensive amounts of time to process. The first database was in a very primitive, home-made database, *Access*, which was almost impossible to use as an analyzing device. Based on Scandinavian collaboration with Växsjö University, we later transferred the 1996, 1997 and 2004 surveys into SPSS (Statistical Package for the Social Sciences). In many ways, SPSS is much easier when you have learned it, but even in the defiance of the easiness of analyzing, extensive data cleaning and re-coding is required. The open questions still have to be processed manually. The latest 2015 survey was made in *Relationwise*, which is easy to make and send out, but for reasons of clarity and homogeneity, it is easier to transfer it to SPSS, as *Relationswise* often raises problems with the open questions in the analysis phase. In my opinion, the advantage of SPSS is that it is easy to isolate the individual respondent and examine each case individually. This issue is one of the objections raised by the critics of quantitative research (Bryman, 2012: 178–179). Another change was that we now made the questionnaire in a web-based survey base: *Relationswise*. The advantage of doing research on the web is that it is easy in many ways: *Relationswise* is easy to use as it has default templates that you can tailor to your own liking. You do not have to print and send questionnaires via the post, which is demanding, slow and expensive. However, the most strenuous and expensive part of self-completed surveys in paper form is to transcribe the results. The data material in *Relationwise* is ready to analyze the moment a respondent has answered and functions in the same way.

Fig. 15: A pile of questionnaires ready to be sent, 2004. (Photo: Jette Rygaard)

While the **sampling procedure** is one of the essential parts of doing quantitative research, it is not easy to get clear instructions from any of the experts. In all of the cases, we meticulously contacted schools to get access (Bryman, 2012: 236), to obtain permission from parents, teachers and schoolmasters (Bryman, 2012: 84) and to minimize the dropout rate. We asked them to make a non-probability but representative sampling (Bryman, 2012: 187) among the stipulated age groups. We sent a certain number of surveys to schools with pupils in the age groups and asked the schoolmasters and teachers to distribute them to the classes that were convenient to them. As one says about **sample size**, it is an "area where size really matters" (Bryman, 2012: 198). In 1996 in Nuuk, 18% of the population in that area and age group were included in the survey. As we conducted nationwide surveys in the following years, the rate for the respective communities was 30 % in 1997, 16 % in the 2004 and 2.7 % in the 2015 survey of the population in the communities. In total, we sent out 1927 questionnaires and received 1172 responses back, amounting to a 61% overall response rate through the years as seen below.

	1996		1997		2004		2015		All years
	Sent	Respons	Sent	Respons	Sent	Respons	Sent	Respons	
Nuuk	264	230							
Greenland			691	510					
Greenland					691	342			
Greenland							281[119]	90	
Sent in total	264		691		691		281		1927
Response in total		230		510		342		90	1172
Total response rate									61%

Fig. 16: Sampling and response facts, all years[120]

These declines in rates were due to many factors, including a general 'survey fatigue' in Greenland and problems with web-based surveys, as elaborated below in the section: Problems, considerations, reflections and self-criticism.

Sample size is always a matter of compromise between opportunity, time and cost. The limited population of Greenland might lead one to believe that it would be easier to secure a solid sample size. Contrary to what one might have expected, however, it is the "absolute size" that matters—not the "relative size" (Bryman, 2012: 197), and Greenland is therefore no better a place than for instance USA for doing research, statistically speaking. Other researchers (David & Sutton, 2004: 153–155) have more manageable sets of rules for how many respondents a study needs to make it representative; that is, a microcosm of the population (Bryman, 2012: 187). If your analysis involves simple variables, you should have a sample above 30—some say 50. Conversely, if you are interested in analyzing a greater number of variables, such as gender, age and place of residence to be able to compare and have multiple answers for every question, a considerable sample size is obviously required, as you must divide by the number of variables. It is suggested that you not end up with less than 20 answers in every column (Sapsford, 1999 in David & Sutton, 2004: 154), while others recommend at least 50 (Aldridge & Levine, 2001 in David & Sutton, 2004: 154).

[119] Sendt som NSF = No Sample Frame – the link is opened by 281.
[120] As one can read in some articles I have made some small minor, local surveys as part of curriculum fx. article 13: 539:"… small surveys with students 20+".

While many researchers and teachers (e.g., Alan Bryman) are not keen on stipulating rules for sample sizes and **response rates**, Thomas Mangione (1995, 60–61 in Bryman, 2012: 235) is in contrast rather outspoken. His rules of thumb are that a response rate over 85 % is excellent, 70–86% is very good, 60–69 % is acceptable, 50–59 % is barely acceptable, below 50 % is not acceptable. Looking at the facts boxes, you will see that the response rate for the pilot in 1996 was 87 %, 74 % for the 1997 nationwide survey, 49 % for the 2004 nationwide survey, and finally an uncertain 32 % response rate for the 2015 nationwide, web-based survey. Based on past experience, I am not inclined to ever again carry out a web-based survey; in total, however, our results rank as Manigione indicates from 'excellent' to 'very good', 'barely acceptable' and 'not acceptable' as though we had been trying to span the entire spectrum. That was not the plan; however, despite all kinds of effort and follow-up, research involving human beings sometimes involves circumstances that are beyond control. We ultimately obtained a 61% overall response rate, which is acceptable in Mangione's world (see figure 16).

Regarding the content of the surveys—the questions—apart from the ethnographic fieldwork and observation in the beginning (Drotner, 1993), several source of inspiration were found in the questions and issues raised by other Nordic media researchers (Himmelveit, 1958, Werner, 1978, Johnsson-Smaragdi, 1992, Drotner, 1993; Sørensen, 2000A; 2000B, Forchhammer, 1998; Livingstone, Bovill & Gaskell, 1999). For instance, Norwegian media researcher Anita Werner (Werner, 1971) asked her informants about their wishes for the future in questions about their opportunities to move to another city or country or their future employment interests based on her study in the Finnmark region of northern Norway before and after television was introduced to the area (Werner, 1971). The questions were divided in a 'realistic' scenario and a 'dream' scenario. We adapted these questions to Greenlandic conditions, ultimately asking from which source—Tech-ware (media) or wet-ware (persons)—they had had their information. These questions provided interesting results, as seen in Rygaard (2003B: 304, table 3; Chapter 9). As for how young people seek information, construct knowledge and competences as well as how digital media have transformed the conditions for the activities of young people in relation to their homes, school and leisure time, the questions were inspired by the research team (Sørensen, 2000B; Sørensen, Jessen and & Olesen, 2002). The previously mentioned report that was based on research from the group around BUM (Christensen, 1999; Friedberg, 1997) and The Media Panel (Betænkning 1996; Drotner, 1995) were also important sources of inspiration. As the

last survey (2015) was marked by the explosion of social media, we had to include new questions based on the inspiration from Malene Charlotte Larsen's studies (2005, 2009, 2013), and all of the questions were adapted to the unique conditions prevailing in Greenland.

The surveys consisted of 36–74 questions. The 2015 survey was sent twice within a couple of months as a 'no sample frame' survey in order to obtain a reasonable response rate. Nevertheless, the data is analyzed as a single survey and referred to in the following as the 2015 survey. The last survey was cut to only 36 questions in order to encourage the respondents to answer all of the questions. Still, we were always trying to keep the core questions intact in all of the surveys to make it possible to draw comparisons. The survey parts were divided into four kinds of questions, such as background variables, experience and behavior questions, assessment questions and questions about emotional reactions; space was also provided for comments. As mentioned earlier, the surveys were long and difficult to answer, which became particularly clear in the later surveys based on comments and the response rate. I will return to that part in the section: Problems, considerations, reflections and self-criticism. Most of the questions were closed questions with opportunities to answer on a Likert scale, but there were also open questions, as we wanted more than just a 'yes' or 'no' or an 'x' in a small square, an occupational hazard for humanists. These questions occasionally produced interesting answers, much like the final comment box or some of the qualitative parts of the research, like these following comments from the 2015 survey. Some answers were rather personal comments, such as a high school student from one of the bigger communities, who wanted to share her concerns about being a student as well as a mother in the comment box:"Det kan nogle gange være hårdt at gå på skole, når man har 3 børn at forsørge,"[121] while some thought that our questions were too personal:"[…] og det kan være lidt for personligt, nogle ting."[122] In line with both general and professional opinions,[123] women appear to be more open about personal matters, which are also typical of the comments, answers and diary notes in our material, as they often make rather private comments, such as this woman who wants to comment on her friends, love life, education and personality:

> Jeg har ikke så mange venner, mest af dem er rejst. Men jeg har en kæreste og vi opfører os som bedste venner, så jeg er ret glad. Jeg synes at uddannelse er

[121] Woman, 35, 2015, high school in a bigger community. Note that her age was outside target group.
[122] Man, 23, technical school in a bigger community.
[123] http://www.en-af-os.dk/Presse/Pressemeddelelser/Maendskalblivebedretilataleom....aspx (visited 22 March, 2016)

> ret vigtigt, og jeg går efter høje uddannelser selvom jeg er ret træt af skole i øjeblikket. Jeg er en person, der ikke let giver op.[124]

Or they commented on the Greenlandic state of mind:

> Jeg synes at vi er nødt til at være mere åben over for at tale om de tabuer som grønlænder har om det er seksuelt overgreb eller noget lignende og at vi burde være mere åben over nye ting som kan hjælpe Grønland i fremtiden.[125]

Many commented on the survey as we expected; some were critical of errors, especially language errors, many of which were related to different dialects: "I burde se jeres spørgeskema igennem for fejl. Men ellers er der gode spørgsmål. Spørgsmålene er formuleret på en god måde. "[126] Many also gave their opinion on Greenlandic media in general, TV and the Internet in particular:

> Jeg synes at det Grønlandske folk ikke har meget at sige når der skal laves/bygges et eller andet med underholdning, TV-selskabet giver meget få muligheder. Internettet er meget dyrt og fritidsaktiviteter er begrænsede til meget få ting.[127]

As can be seen from these comments in the 2015 survey, the older students provide many of the comments. In this survey, the younger have mostly 'answered' with emojis or single words, contrary to some of the former surveys. Still, to place a comment box and get the young people's voices in the survey gives a feeling of the multi voice-ness of transgressive methods and an impression of what is stirring among young people right now.
From the explanations about quantitative research, I will now proceed to an overview of the different survey projects in fact-box form and a map of the involved communities:

[124] Girl, 17, high school in a bigger community. Orthography from the transcriptions is maintained.
[125] Girl, 17, in a bigger community. The orthography is kept as translated.
[126] Man, 30, technical school in a bigger community.
[127] Girl, 20, from a bigger community.

Fig. 17: The map shows the different communities that participated in the surveys.

Quantitative: Survey—Pilot—Nuuk, May 1996:
Age: 12–19 (12-25)
Language: Greenlandic, Danish
Informants: 6 elementary schools and the high school in Nuuk: GU and a basic vocational education: Jern og Metalskolen [Iron and Metal School]. In total 19 classes: 12 classes on 7–12 levels in elementary schools, 3 high school classes and 4 classes from the vocational education.
Numbers: 230 of the number of that age group in the communities 1249 = 18 %
Response facts: Questionnaires sent: 264, returned: 238,[128] rejected 8 = 230; response rate: 87%
Selection: Gatekeepers, school principals and teachers made an arbitrary choice among informants and the survey forms were completed during class hours
Answering time: The older classes completed the survey in 30 minutes while the younger classes took 1½ hours
Survey design: The survey was presented in Greenlandic and Danish and consisted of 55 questions in 9 groups: background variable, leisure time, television, video, video in school, music video, radio, reading habits and comments
Question type: Background variables, experience and behavior questions, assessments questions, questions about emotional reactions and a space for personal comments
Distribution/analyses: Paper surveys sent by post, typed-in by myself and the participants in the course—analyzed in Excel and later transferred to SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

Fig. 18: Survey facts 1996:

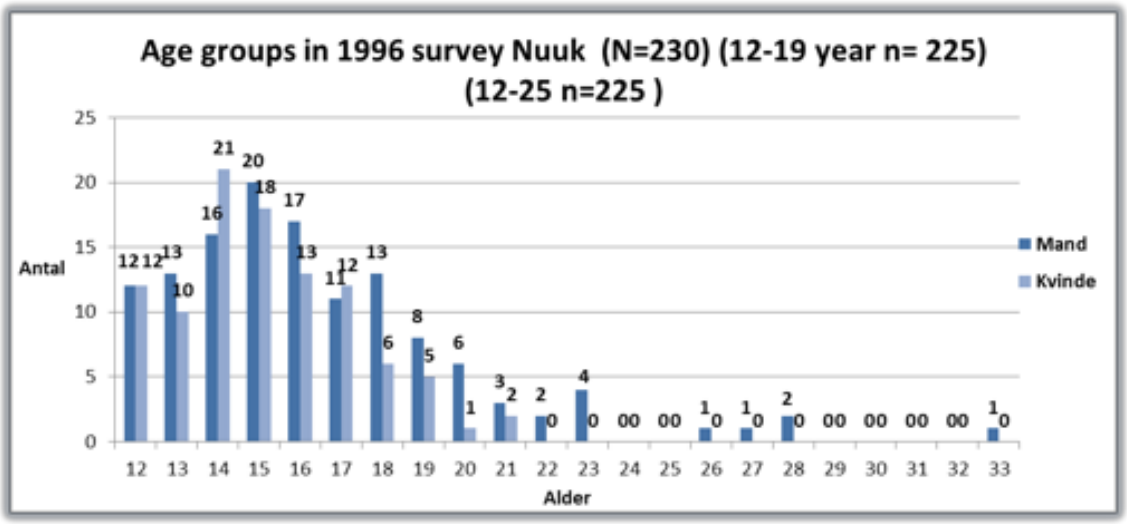

Fig. 18A: Population of age groups facts 1996:

[128] We rejected several respondents on account of age (and other problems) in the early project analysis, but as we later increased the respondents' age, age groups here include up to 25. Please see the age group graph below.

Quantitative: Survey—Nation-wide—Feb. 1997
Age: 12–19 (12-25)
Language: Greenlandic, Danish
Informants: Elementary schools in Upernavik, Sisimiut, Ittoqqortoormiit and Tasiilaq and high schools, GU in Qaqortoq and Aasiaat. In total 6 cities & 8 schools
Numbers: 510 of the number of that age group in the communities 1722 = 30%
Response facts: Questionnaires sent: 691, returned: 511,[129] rejected: 1 = 510; response rate: 74%
Selection: Gatekeepers, school principals and teachers made an arbitrary choice between informants and the survey forms were completed during class hours
Answering time: The older classes completed the survey in 30 minutes while the younger classes took 1½ hours
Survey design: The survey was presented in Greenlandic and Danish and consisted of 74 questions. Besides background variables, questions addressed leisure time, moving wishes, reading habits, television, video, DVDs, media identification questions and comments
Question type: Background variables, experience and behavior questions, assessments questions, questions about emotional reactions and space for personal comments
Distribution/analyses: Paper surveys sent by post, typed-in by hired women from Nuuk—transferred to SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

Fig. 19: Survey facts 1997:

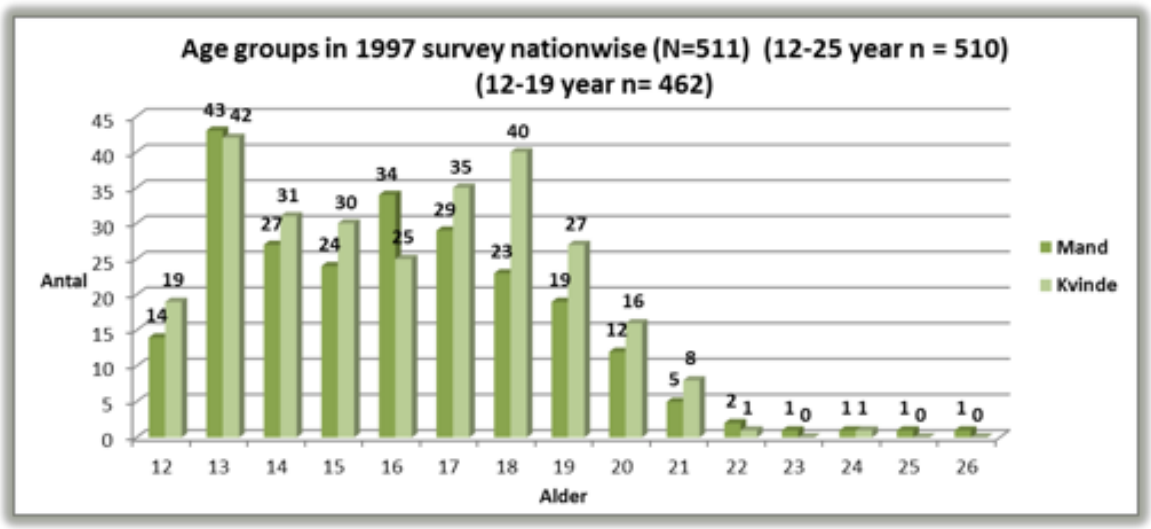

Fig. 19A: Population of age groups facts 1997:

[129] We rejected several respondents on account of age in the first analyses of this project, but as we later - or from time to time to compare - increased the respondents' age, age groups here include up to 25. Please see the age group graph below.

Quantitative: Survey—Nation-wide—Oct. 2004:
Age: 12–19 (12-25)
Language: Greenlandic, Danish
Informants: Elementary schools in Upernavik, Sisimiut, Ittoqqortoormiit and Tasiilaq and high schools, GU in Qaqortoq and Aasiaat. In total 6 cities & 8 schools
Numbers: 342 of the 2197 in this age group in the communities = 16 %
Response facts: Sent out questionnaires: 691 returned: 346; rejected because of wrong (age 12-25 year) 4 = 342; response rate: 49%
Selection: Gatekeepers, school principals and teachers made an arbitrary choice between informants and the survey forms were completed during class hours
Answering time: The older classes completed the survey in 30 minutes, while the younger classes took 1½ hours
Survey design: The survey was presented in Greenlandic and Danish. It consisted of 74 questions that, besides background variables, dealt with leisure time, moving wishes, reading habits, television, video, DVD's films, media identification questions and comments.
Question type: Background variables, experience and behavior questions, assessments questions, questions about emotional reactions and a space for personal comments
Distribution/analyses: Paper surveys sent by post, typed-in by Statistics Greenland—transferred to SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

Fig. 20: Survey facts 2004:

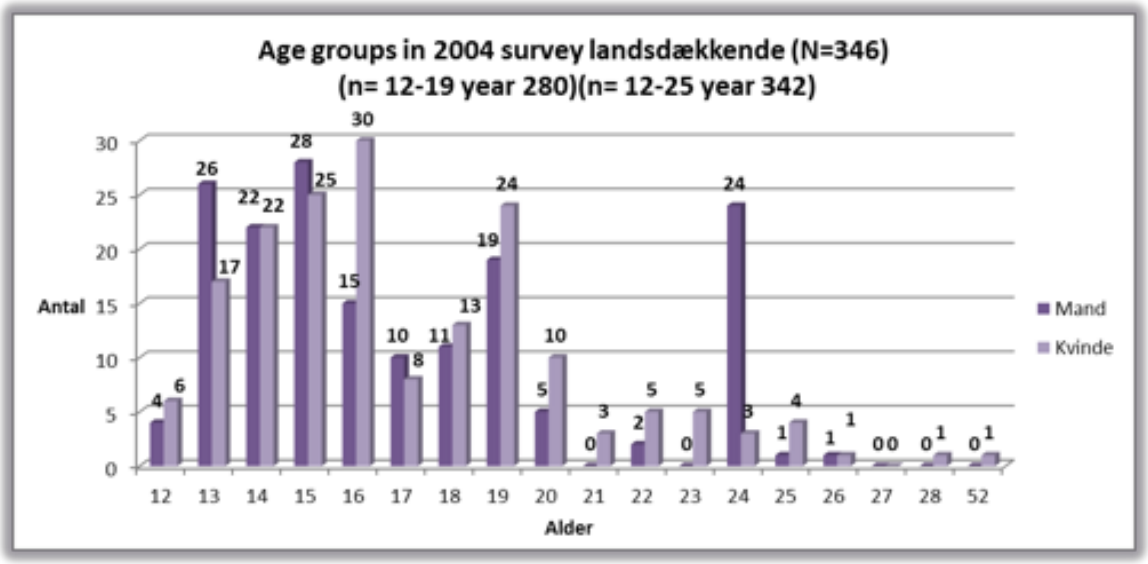

Fig. 20A: Population of age groups facts 2004:

Quantitative: Survey—web-based: *Relationwise*. Nationwide—May/Dec. 2015
Age: 12–25
Language: Greenlandic, Danish
Informants: Elementary and high schools in Nuuk, Upernavik, Sisimiut, Tasiilaq, Aasiaat and Qaqortoq. In total 8 schools in 6 communities. (Tasiilaq did not answer because of no internet chapter 4.21)
Numbers: Send as 'no sample frame' to a group of young people aged 12–25 in 6 communities. 90 of the 3318 in this age group in the communities = 2.7 %
Response facts: Sent out twice in May and December 2015 as 'No sample frame'. Answered on web: 281 opened the link, 111 have answered, 21 were rejected because of age etc. and 90 within the age group completed the survey. The response rate is not possible to indicate with certainty, but if you estimate from the number who opened the link (i.e., 281) and that 90 completed the survey, the response rate is = 32 %.
Selection: Gatekeepers, school principals and teachers gave the link to respondents that fitted the age group and had time to complete the questionnaire
Answering time: The older classes completed the survey in 30 minutes, while the younger classes took 1½ hours
Survey design: The survey was presented in Greenlandic and Danish; consisted of 36 questions that, besides background variables, dealt with leisure time, moving wishes, reading habits, television, video, DVDs, social media, Facebook, media identification questions and comments.
Question type: Background variable, experience and behavior questions, assessments questions, questions about emotional reactions and a space for personal comments.
Distribution/analyses: Web-based: *Relationswise*—transferred to SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

Fig. 21: Survey facts 2015:

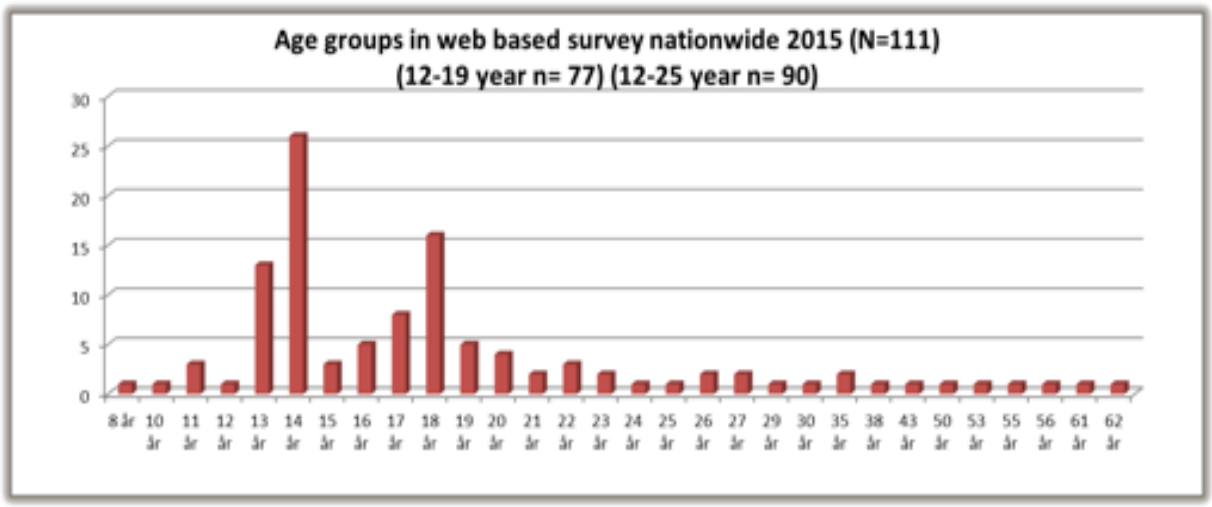

Fig. 21A: Population of age groups facts 2015: As seen in the heading for the table, only the 12-25 years old are part of the project. The full numbers of answers is just included here to show some of the challenges by sending out a 'no sample frame' survey.

Problems, considerations, reflections and self-criticism

As the first nationwide survey in 1997 was pioneer work, the first of its kind in Greenland, we encountered numerous problems that I will briefly mention here. Things were much easier the following years, and surveys are now often web-based, in so many ways easy to handle, distribute, and process. The web survey we used in 2015 is Relationwise.[130] This survey was written in three languages—Greenlandic, Danish and English—as we were also interested in reaching Canada and Alaska with a collaborative project. The co-operation we planned did not turn out as expected. Canada and Alaska therefore became more of a qualitative research project for me alone, and few young people (seven from Fairbanks, Alaska) ultimately completed the survey while I was visiting a summer school in 2015. This data material will not be part of this study at this point.

The first surveys were in papers and had to be photocopied, packed and sent to schools around Greenland. Some parcels of questionnaires on the east coast were physically damaged but could fortunately be saved and photocopied by some resolute and helpful teachers (Rygaard & Petersen 98/99: 77). When working with remote locations, things are often out of your hands and you must rely on others. The best way to conduct surveys is obviously to be at the school yourself while the students answers the questionnaire so that you can help them answer the questions and encourage them to complete the survey, as one teacher advised me regarding the 2015 survey. Because of the geography together with time and economic factors, this was not possible.

Once the questionnaires had been returned in hard copy, another demanding process began. Eleven highly skilled women from the municipality spent more than a week processing the 1997 survey. The research council in Greenland graciously donated the money needed for that work, DKK 47,000. The 2004 survey was handled by Statics Greenland and financed by the Danish Research Council with an equal amount. After all of the data has been keyed in, you must correct errors before using the database. When manually processing the data, typing errors and misinterpretations easily result from a moment's inattention. This is not a problem with web-based surveys, but other sources of errors become possible, such as the respondents in open questions misspelling something as girl or Girl, which the database then counts twice.

[130] http://www.relationwise.dk/ (seen 14.11.16).

In the following passage, I will convey some of the problems regarding the 1997 survey that we made every effort to correct in the following projects. Along with the informant questionnaire, we sent out a teacher questionnaire asking about the time required for the pupils to complete the questionnaire and if there were other problems with understanding the questions as mentioned above. One of the problems was that we had worked out the survey with respect to recreational opportunities according to the urban standard for Nuuk. Some small settlements with fewer than 4000 inhabitants had no cafés, youth clubs, museums, let alone a cinema, all of which the survey asked about. A couple of teachers from Community U, a settlement of 1143 inhabitants in 2000, commented with a touch of understatement: "Nogle af disse spørgsmål synes en 'anelse' irrelevante for os."[131]

Additionally, the smaller children had never tried to answer a questionnaire before and therefore had many questions for their teacher, often regarding confusion related to language, interpretation or the time aspect, such as "Sproget kunne måske forenkles lidt mere m.h.t. de 'langsomme børn'."[132] … or "Mange af børnene er uvante med den slags undersøgelser og skulle derfor hjælpes ind i systemet. "[133] A couple of teachers commented on the language problems, which were also felt in the qualitative research, both between the Greenlandic/Danish language as well as between the different Greenlandic dialects: "På grund af sprogforskel er det meget svært for eleverne selv at udfylde"[134] "Mange spørgsmål var uforståelige. Det skyldes måske sprogforskel."[135] Generally speaking, the teachers were exceptionally co-operative and provided good feedback, which we tried to integrate into the following research projects while at the same time trying to maintain the general form from year to year to be able to make comparisons.

As in the pilot, the survey questions were translated from Danish to Greenlandic and back. The translations were tested on both university students and selected people of different ages and geography settings around the country to ensure that the vocabulary and expressions were on-target. In the pilot and the first nationwide survey in 1997, our target groups were aged 12–19 and we had to exclude several answers because some of the informants were too old. In the next nationwide survey, we increased the age range to 12–25, as Greenlandic secondary schools have a specific problem with older students and we also wanted their

[131] Teacher questionnaire, ninth grade, 1997, Community U.
[132] Teacher questionnaire seventh grade, 1997, Town S.
[133] Teacher questionnaire eleventh grade, 1997, Community T.
[134] Teacher questionnaire seventh grade, 1997, Community I.
[135] Teacher questionnaire ninth grade, 1997, Community I.

opinions. Although the wide age differences were not without problems, we decided to keep this age range for practical reasons and simply try to cover this unexplored research area. The younger informants occasionally had problems answering some of the questions and struggled with the size of the questionnaire, growing tired along the way: "Jeg blev træt af jeres dumme spørgsmål så jeg skrev halvdelen af jeres spørgsmål."[136] On the other hand, some of the older informants complained about some of the questions being childish. Many of the young people, however, used the "comment space" to thank us for the questionnaire:

> Denne kære bog, dens spørgsmål er rigtigt gode, der måtte godt være flere.[137]

> Jeg håber, at hvis I skal lave en lignende undersøgelse igen, at I vil inddrage aldersgruppen 12–25 år, så vil I få meget mere at vide, men jeg takker Jer for jeres spørgsmål. Jeg håber at I vil forstå mine svar rigtigt, ikke? Vi ses[138]

Some wanted to give advice to us or to KNR:

> Jeg ville ønske, at der i TV ville komme flere ungdomsudsendelser, de her "To Sønnere" er for kedelig. Lad KNR sende noget mere nutidigt. Lars Emil er dum, skift ham ud med en yngre, han ser alt for sur ud.[139]

Others yet wanted to complain about the shortage of public places and leisure facilities or they had a wish list:"Jeg tror at Upernavik mangler alt næsten for meget – helst, en hotel og en hal."[140]

Here and in later surveys and interviews, a few took advantage of having an "emphatic grown up reader/listener" to tell their life stories, secrets and their inward troubles, as seen in our contact with the young people:

> Jeg mangler at snakke med nogen om min fremtid eller om mit liv eller om mine hemmeligheder. Jeg kan ikke spytte dem ud fordi folk her i byen snakker meget. Mine hemmeligheder gør mig næsten vanvidtig.[141]

In this manner, the comment space provided opportunity to write a kind of "letter to the editor." We discovered both on this occasion and in later interviews and projects, such as the CAM/DI projects, how much many of the young people needed someone to talk to. For most

[136] 1997-survey; Girl, age 13. Orthography maintained, JR.
[137] 1997-survey; Boy, age 15.
[138] 1997-survey; Girl, age 17.
[139] 1997-survey; Girl, age 13 (note: Lars Emil (Johansen) was a member of the KNR board of directors at the time (JR)).
[140] 1997-survey; Boy, age 15 (orthography maintained, JR).
[141] 1997-survey; Girl, age 18 (orthography maintained, JR).

of these young people, it was obviously interesting to answer a lengthy questionnaire because they felt that they were important and that someone wanted to hear their opinions:"Jeg takker meget for spørgeskemaet. Tak fordi jeg føler glæde overfor jer."[142] To try to be empathic reader/listeners was what we tried to be in all of the research projects over the years (cf. Pedersen & Rygaard, 2003A; Rygaard, 1999). We tried in all the projects to break the researcher–researched dichotomy, as was elaborated upon in the section on transgressive methods.

As you see in the fact boxes, the response showed a descending curve from 87% in 1996 to 74% in 1997 and 49% in 2004 before bottoming out in 2015 with 32 %. This development was due to several things. Firstly, in 1996 and 1997, as we embarked on the first pilot and first project, respectively, the schools were not used to being flooded with requests for surveys. We were occasionally met with incredible goodwill—even in 2004, when many more surveys were circulating. While we have used the same approach for each study, many different requests for participation in surveys have surfaced, leaving the schools insufficient time to answer. The last 2015 survey was web-based and sent out as 'no sample frame,' (Bryman, 2012: 674), which has the problem of staging "a sample of entirely unknown representativeness, and it is impossible to know what the response rate to the questionnaire is since the size of populations is also unknown" (Ibid.). As I mentioned earlier in the 2015 fact box, the entire population in the communities was 6110, 281 opened the survey link and 91 who were of the right age responded. These calculations and the entire response in the 2015 survey are not optimal, but they were the best we could achieve under the circumstances. Due to the nature of web-based surveys, which render it difficult to achieve a high response rate (Yun & Trumbo, 2000), the young people in different parts of Greenland were probably not the right target to ask in this manner. On-lines surveys are not suitable for everyone: "…the electronic-only survey is advisable when resources are limited and the target population suits an electronic survey" (Yun & Trumbo in Bryman, 2012: 679). Even if today's youth are seen as the digital generation, an electronic survey is not the best for young people in Greenland due to the impatience of some of the age groups, the wide difference in age, the unstable internet connections in some communities and the ambitiousness of a lengthy survey.

[142] 1997-survey; Girl, age 13.

Qualitative research

> *There are some striking similarities—sometimes obvious although often overlooked—between fieldwork and library research. When someone stands in the library stacks, he is, metaphorically, surrounded by voices begging to be heard. Every book, every magazine article, represent at least one person who is equivalent to the anthropologist's informant or the sociologist's interviewee. In those publications, people converse, announce positions, argue with a range of eloquence, and describe events or scenes in ways entirely comparable to what is seen and heard during fieldwork. The researcher needs only to discover the voices in the library to release them for his analytic use. (Glaser & Strauss, 1967: 163)*

Starting with the qualitative research, we had an overall view (the quantitative data) of the young people's media habits based on the survey data: Access, time consumed using the media, preferences and so on. We needed to embark on fieldwork and media ethnography in order to familiarize ourselves with the towns or settlements in which they lived, which we achieved by touring the communities, observing and taking pictures, talking to people and seeing what you could buy, especially regarding films, DVDs, magazines and if there were cafés or youth clubs, sports hall etc. In that way, we were able to experience first-hand the challenges that some of the young people in the outlying districts had with some of our questions. We were able to provide our research with criteria similar to reliability and validity in quantitative research; that is, "internal validity or inter-observer consistency" (Bryman, 2012: 390). That is, as two researchers/observers, we discussed what we had seen in order to reach agreement. We did so every evening, also often after the interviews while the tape recorder was still running. Because of a rather prolonged fieldwork period of 4 months in different communities in Greenland in 1997 (and later in 2001), we gradually came to obtain "internal validity" (Bryman, 2012: 390); "gradually," as we could compare our observations and the theoretical ideas we developed. LeCompte and Goetz in Bryman (2012: 390) argue that internal validity is the very strength of qualitative and ethnographic research:

> … because the prolonged participation in the social life or group over a long period of time allows the researcher to ensure a high level of congruence between concepts and observation (ibid.).

The challenge was to keep the focus on the core questions while at the same time ensuring congruence between our observations and concepts. In the course of the interviews, we wanted some of the respondents from the survey to clarify the media in relation to their everyday life, as formulated by one of our inspirational sources, Michael Quinn Patton: "If I

followed you through a typical day, what would I have seen you doing? What experiences would I observe you having?" (Patton, 1990: 290). We were looking for soft and sensitive data, such as the characteristics of being a young person in a small Greenlandic town surrounded by—or longing for—global media input. We wanted to talk to the young persons about their media consumption, their recreational activities and their dreams and hopes for the future—these kind of questions began with the surveys, but we wanted their more thorough and reflexive explanations. In that manner, we were trying to make an effort to assess the same indispensable criteria for reliability and validity as in the quantitative research with what some researchers see as alternatives to these concepts, that is, "trustworthiness and authenticity" (Guba & Lincoln, 1994 in Bryman, 2012: 390; Lincoln & Guba, 1985). Seen in retrospect, you could argue that it might have been better to carry out ethnographic fieldwork and interviews first, because the conditions in the smaller communities were sometimes much more different than we had imagined and the respondents' doubts and questions about our questions made total sense. Conversely, by doing the survey first, we had a huge amount of data with which to compare our fieldwork. Hindsight is 20/20, however, and regardless of everything else, the money had not been available.

As with the quantitative research, we had this ideal-type process for the qualitative research in mind adapted from *Social Research Methods* (Bryman, 2012). The numbered boxes to the left are Bryman's and the boxes to the left are my personalization.

Fig. 22: Research process model adapted from (Bryman, 2012: 384)

Inspiration for the fieldwork came from the library stacks in which we were metaphorically surrounded by voices 'begging to be heard', as the Glaser and Strauss quote in the start of this paragraph sounds. The voices we released from these stacks included researchers such as Patton, but most of all from James P. Spradley (1979), a book that came to be a worn-out 'bible' through the journeys, together with Steinar Kvale (1983) and Jette Fog (1985). One of the most rewarding questions we constructed from multiple inspirational sources was to ask the young people this hypothetical question: "If you were shipwrecked on a desert island, which media would you want to bring?" They were often very pragmatic in their answers, answering according to the optimal use of media as we also shall see later in chapter 6 and 9, but you were occasionally surprised that young people already had the vision to choose computers and the Internet at the end of 1997, things they had only known very sporadically: "Ææhm, immaqa computeri" (Ææhm, måske computer) as number one and as number two: "internet aap hihi" … (internet ja, hihi).[143]

[143] Boy, age 15, Town S.

We conducted the 1997 fieldwork and interviews during the winter following the survey in the spring of 1997. This is the fieldwork I will mainly talk about here, as the 2000-qualitative research focused on films and reception (Pedersen & Rygaard, 2003A; Rygaard & Pedersen, 2004), which is not a part of this study, and the 2001 qualitative research was visual anthropology, as I mentioned before based on transgressive methods (cf. Rygaard, 2015A). It was essential to conduct the interviews in the same year, as we wanted to talk to the same young people that had participated in the previous survey and because many things such as the opportunity to receive certain channels or buy video films were rapidly changing. The route we chose for fieldwork/interviews went to Upernavik, Tasiilaq, Ittoqqortoormiit, Sisimiut and Qaqortoq during the winter months from September–December 1997. We had to plan to meet the young people in the autumn–winter, as the spring–summer season is filled with light and the midnight sun and is therefore not the season for indoor activities such as viewing television, watching movies and playing on the computer.

As with the quantitative study, we were very careful with the preparation and sent out introductory letters to secure the personal contact with the youth-club teachers, the headmasters and schoolteachers (Rygaard & Pedersen, 1999: 67 + 96, note 23). As we arrived to the different places, we were generally able to establish very good contact to the school personnel. They functioned as gatekeepers and chose our informants arbitrarily from our wishes to make interviews with pairs of good friends; two girlfriends, one girl and one boy, or two boys who were best friends. We soon discovered that by interviewing best friends together, we avoided unproductive competition and shyness, while they triggered each other's memories and interpretations (Rygaard, 2003A). There was, however, some danger of distortion when interviewing two or more informants together, a struggle to outbid each other, as I for instance have experienced in Iqaluit, Canada. As a teacher in a Ph.D. program, I experienced that 'Elders' were visiting as informants. In Canada, informants have been paid by the hour. During one group interview, the Elders—good storytellers—obviously thought that we should have value for money and it became evident that they were competing and their stories kept getting better and better and often longer and longer. One way to better keep track of competition in our fieldwork in 1997 was to analyze speech and body language on video. All of the interviews were taped and videotaped. While the previous ideal among anthropologists such as Margaret Mead (1901–1978) and Gregory Bateson (1904–1980) was to get the camera to capture 'life caught unaware' (Møhl, 2012: 169–170), you now have to

acknowledge the existence of the camera. The camera is part of the fieldwork as a strategy from first sight. The camera stimulates, incites and catalyzes. It constantly forces the researcher to explicate what its objects are and to seek permission and consent, practically as well as ethically. If not, you can be prevented from continuing (Møhl, 2012: 165). This is a good thing. You always know that the informants are okay with the situation. Danish anthropologist Perle Møhl argues that, in this manner, the representative authority is shared between the informants/co-researchers and the researchers (Møhl, 2012: 168–169). Consequently, the camera helps the researcher to concretize the field and that the result becomes dialogical, multi-voiced and facilitates empowerment (Møhl, 2012: 167–169). The risk, however, is that the camera and the on/off mechanism constructs a meta-communicative film frame that could have a special effect on people (Møhl, 2012: 170–171). They *could* start acting. They *could* start staging themselves. They *could* start to perform (Ibid.). We knew that and asked if it was okay with them to have the camera running. Nobody ever said no. We placed it in a corner opposite the interview setting, meaning that the camera was outside of the field of vision during the interview (Møhl, 2012: 165). The camera also helped create a reflexive self-awareness in the informants, allowing them to be aware of their own projects of life and culture, as seen in performance theory. This performative reflexivity is seen as a locus for change (Møhl, 2012: 171) and seems very much in compliance with the experience of empowerment I have referred to previously; that some young people had eye-opening insights and made proud comments during or after the interviews, practically celebrating the richness of their leisure time when becoming aware of it. On the other hand, it seemed as though the vast majority of the interviewees forgot about the camera during the talk—as we did.

The interview guides were semi-structured, but we discovered while carrying out our first interviews that a looser structure formed as conversation—while making mental check list in the interview guide—between two interviewees and two interviewers was much more rewarding. As we concluded the interview, we often asked what they thought of the conversation. The young girls in particular often conveyed that they had a very good time just talking about 'girl stuff'. One added: "Don't tell our parents what we talked about."[144] Some of the boys found it rather funny to talk about "these things."[145]

[144] JR Field diary, 16 November 1997: Girl, age 14, Town S.
[145] JR Field dairy, 2 October 1997: Boy, age 15, Town U.

The interviews lasted from 30 minutes to 1½ hours, and the young people often enjoyed the access to candy, cola and talking to 'empathic listeners'; so much that they were actually difficult to 'get rid of'.

In total, we interviewed 84 young people (42 girls and 42 boys) between 12 and 19 years of age.

The teachers sometimes had made all of the preparations in advance and the selection was at times done together with us after discussion about who would be the best to interview. For example, one of the headmasters chose the pupils who were to be interviewed according to the following criteria: standard, hung-up, bright, talkative, silent, from a town or from a settlement, Danish-speaking etc. (Rygaard & Pedersen, 1999: 68). This line of selection was often rooted in the worldview of the professional educator as a differentiation between "the official school", characterized by traditional educational norms, and the "parallel school" (Tufte et al. 1991: 15), in which leisure and media consumption were important. The teachers typically recommended that we interview the 'bright pupils', which we politely declined as we were interested in a broad spectrum of pupils. In the course of the interview, we often found that these 'teacher's pets' were not the shrewd ones regarding the 'parallel school'—and vice versa. This line of separation between school-smart and street-smart pupils balances out in later years, as media convergence is offering so much more learning to be had from the new media and from the peer-to-peer interaction in connection with these media (Buhl et al., 2005; Ito et al., 2009, Sørensen, 2001: 103).

Fieldwork as Facebook

Fieldwork is an age-old discipline and you could mention many earlier adventurers and members of expeditions who toured around the world and Greenland, such as Danish/Greenlandic polar explorer Knud Rasmussen (1879–1933) and Danish photographer Jette Bang (1914–1964), for just to mention two. Both of them conducted fieldwork in a very present and attentive way, living and working among their co-researchers. Rasmussen was half-native, Greenland-bred and spoke Greenlandic, which probably explains his nickname: the "white Eskimo" (Bown, 2015). Bang was a young Dane who grew very close to her co-researchers through her travels, and her photographs have been a visual companion providing

pictorial documentation of Greenland's transformation from a closed country to an open and going-on-modern country. Both 'staged' themselves as 'native' when posing in pictures.

Fig. 25: Knud Rasmussen on board a ship/Jette Bang eating polar bear in Melville Bay. JR screenshot from pc to avoid problem of copyright law.[146]

Polish/British ethnographer Bronislaw Malinowski (1884–1942) established the standard for scientific ethnographic fieldwork and participant observation with his major work, *Argonauts of the Western Pacific* (1922).

Fig. 26: Bronislaw Malinowski. JR screenshot from pc to avoid problems with copyright law[147]

[146]https://www.google.dk/search?q=knud+rasmussen&biw=1280&bih=631&source=lnms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwjKzeWAsKzMAhXEHpoKHWVfAvAQ_AUIBigB&dpr=1#imgdii=foXzxkRtlP1c0M%3A%3BfoXzxkRtlP1c0M%3A%3BPMksNY-o6z91aM%3A&imgrc=foXzxkRtlP1c0M%3A http://djfotograferne.dk/Nyheder/2014/Maj/Vi-havde-glemt-det-hvis-Jette-ikke-havde-husket-det-for-os/ (visited 22.04.16)

[147]https://www.google.dk/search?q=bronislaw+malinowski&biw=1280&bih=631&source=lnms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwiX8r3YuqzMAhUCKpoKHea0BGoQ_AUIBigB#tbm=isch&q=bronislaw+malinowski+inventor+of+participant+observation&imgrc=K3Qfr8T9VJmlvM%3A (visited 22.04.16)

Malinowski stressed the importance of studying the social relations and behavior of people in their concrete cultural contexts with his participant observation and subsequently his vivid and detailed narrative of the society in which he lived. Some critics have since claimed that he became more of a participant and less an observer, but I will not pursue this line of argumentation here. The science of ethnography has grown out of colonialism, where ethnographers had unhampered access and in some instances 'went native' and/or transgressed ethical boundaries. Today, fortunately, the situation has changed and fieldworkers are now eager to de-center the "expert role" (Lather, 1991: 98) and to be open to change and innovation in their approach if the co-researchers have another agenda (Pink, 2008: 125–126).

Our fieldwork was directed by extensive preparation, reflections on ethics concerning work with children and young people, trying to balance ourselves between being 'natives' or 'strangers' and trying to get as much information in advance. Later we met many unexpected situations during our fieldwork, including exhaustion, the fear of not getting rich data, but also fear of dangerous sled-dogs. Most of all, we felt the problem of listening to some young people's confessions about assaults that sometimes threatened to derail our focus from media and leisure, trying instead to help as much as possible. But also meeting unexpected conditions and situations, such as exhaustion, the fear for not doing the work well enough, dogs, and confessions from the young people that once in a while threatened to derail our focus. As Pink claims, photographs and texts are a match made in heaven in ethnographic fieldwork. They offer a way to represent knowledge in multiple ways (Pink, 2008: 143). The historic use of photography and films in anthropological/ethnographical fieldwork was developed in the late 19th and early 20th centuries (Pink, 2008: 131) as observational tools and as an intentional objective recording device signaling, 'I was here and it really looked like this'. Of all the different kinds of fieldwork I have done over the years, my cameras have been 'almost faithful' followers: 'Almost' faithful because complaints about broken gear and cold/dead batteries are also part of the diary entries. In the following, however, photographs shot on 'sunny days' in which everything functioned perfectly will be part of this section. I was here and from my angle it looked like this, but in the manner of transgressive methods and constructionism, "this specific version of the social reality" is my selection (Bryman, 2012: 33–34) and construction.

Fig. 27: Photographs Sisimiut, 2001, Jette Rygaard

Whenever we arrived at a new destination, we engaged in ethnographic fieldwork and participant observation with an "overt access" before the interviews (Bryman, 2012:433), telling everybody who we were and what we were doing, in order to become familiar with the shops, clubs, fast-food places, (video)-convenience stores, village halls, sports clubs, museums, churches, schools etc. to get an overall view of the dynamics of the town. We often met the young people before and after our interviews with them, some of them sometimes acting differently before and during the interviews (Rygaard, 2003a), reflecting the uniqueness of the young people we met. As Danish anthropologist Kirsten Hastrup says, fieldwork is an overlapping method; it plays on many strings while seeing every individual as a total person in terms of biology, psychology and sociality (Hastrup, 2010: 55–80). When talking about Greenland we must include ethnicity and geography, as these issues are often high on the agenda.

Not much happens in small towns with only a few hundred inhabitants, so visitors stimulate interest and curiosity. Rumors about us travelled fast and we heard that we were supposed to be everything from Italian tourists to psychologists and sex counselors, theology students, job applicants or even personnel dispatched by the Home Rule Government.[148] Obviously, newcomers create a stir in small communities. Once, when we were toting video gear and bags, a van almost came to a stop beside us. 'Wonderful, we need a ride,' we thought. The windows were down and some laborers commented 'New birds on the perch!' and drove on. Especially in one small community, a couple of young boys found our gear exciting and waited outside our lodgings to see if we might offer some kind of novel diversion. Good guides! Often we were invited to take part in dinners and small parties, which provided welcome insight into personal issues, crucial problems in these small societies and even into people's love lives and worries.

[148] JR: Field dairy, 19 November 1997.

When reading the fieldwork diary, many things now stand out: On the personal level, the growing exhaustion, mental fatigue and vitamin deficiency, mounting concerns about how to get food when ships fail to arrive and the exhausting fear of the dogs in the dog districts above the polar circle. On the professional level, growing compassion with some of the young people that made use of the empathic listeners and told us very private and sad stories about being assaulted and violated that occasionally disturbed our professional focus and made us wish we had other opportunities to help instead of just listening to narratives about media and leisure habits and recommending relevant phone numbers. A well-known quote from anthropologist Margaret Mead (1901–1978) about fieldwork is "… never to come up for air before it is over" (Mead, 1930). The 1997 tour lasted 4 months, during which time we were constantly travelling from place to place with only a few days at home on occasion to put out professional fires, get clean clothing, new film and batteries, video tape, cassettes for the tape recorder and personal items, such as vitamins and cream—things that were not always available in the small communities. The hardships of the fieldwork were felt while it lasted but soon forgotten, and the memories first came back upon re-reading the diaries, including all of the shared jokes:

> "Dagen før afrejsen var kaotisk og travl lige fra jeg om morgenen 2 timer før vækkeuret ringede vågnede med koldsved ved tanken om at jeg ikke havde lavet eksamensopgivelser hverken til receptionsteori, - skønt vi der har nogenlunde styr på siderne efter vi lavede et kompendium - eller til tekstanalyse. Jeg måtte altså op og i gang. Jeg skulle også hente billetter, købe de sidste ting ind, lave årsskrift klar til aflevering hos … K.R. hos Info-design og i det hele taget gøre klar til afrejse. Det at pakke kuffert bliver snart en detalje, jeg ikke engang regner med. Og det skulle jeg vist alligevel gøre. I dag hvor jeg nu torsdag samler op og sidder her i Sisimiut har jeg for første gang glemt en række væsentlige ting: Vitaminpiller, alle min nysindkøbte hårmidler - og en god håndcreme - alt det som jeg dårligst kan undvære. Jeg nåede heller ikke i Matas, hvor jeg skulle have haft Q10 og fiskeolietabletter.
> Det var svært at nå det hele og da jeg til sidst havde lavet ugesedler og fotokopieret mit tekstmateriale til tekstanalyse, tog jeg først en taxa hjem klokken 21.15. Jeg havde både e-mail og telefoner jeg skulle klare inden pakningen og jeg spiste middag klokken 23, kylede noget i kufferten og dejsede om klokken 02.30. Bestilte vækning - for sent - klokken 6.00, hvilket gav mig 3½ times søvn. Det SKAL laves om! Jeg er nødt til at indrette mig anderledes eller kan jeg ikke klare det på længere sigt. Det, at jeg snart ligner Freuchen - bare uden skæg er ikke en vittighed efterhånden.[149]

[149] Field diary Sisimiut report, November 1997.

Providing a glimpse into a field diary is a rather transgressive experience, even if it is only slightly different from what many people are posting on the social media today—especially the young people. A lot of information is hidden in the field diary, which also prompted the title for the fieldwork seminar at Ilisimatusarfik: *Untold Stories from Fieldwork*. Apart from being very informative to listen to fieldwork from travelling colleagues, it is so funny and interesting to be part of. I have therefore decided to open up a little for my diaries at this point, since the articles do not allow room for such information.

I have analyzed my field diary using NVivo, which requires coding, but using a qualitative data analysis does not mean that you do not have to follow a manual reading strategy, as proposed by Steiner Kvale, which is the strategy I also used to analyze the interviews together with discourse analysis, as I will mention later. Kvale insists that you must 'condense' in order to get a feeling for the totality and to find the important elements and themes. You must 'categorize' your categories and 'find a narrative structure of opinion' (Kvale, 1998: 192–198). Reading, re-reading and coding these fieldwork reports identified a lot of redundant information, as you can see in a NVivo model:

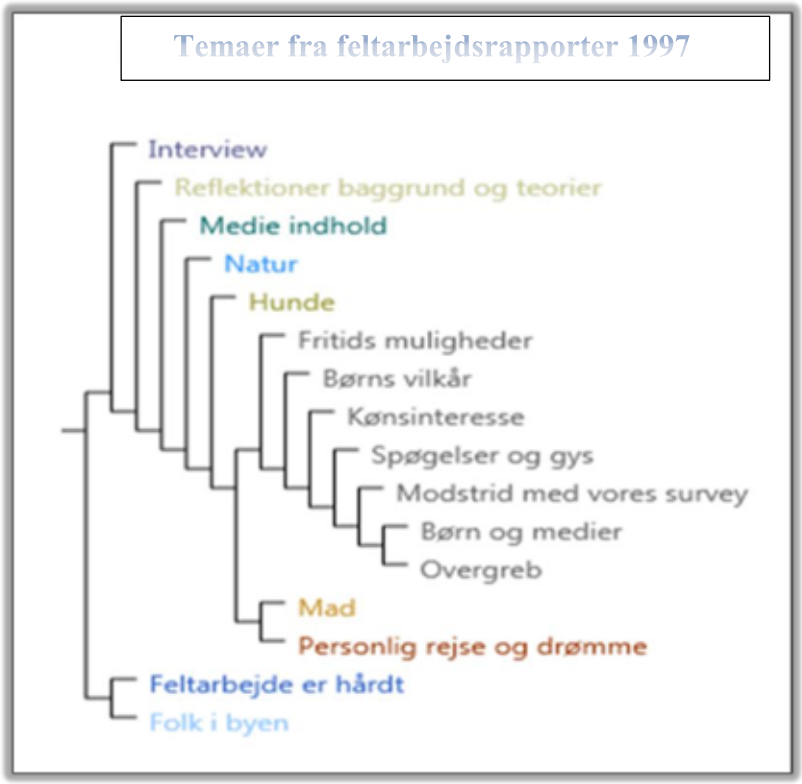

Fig. 28: NVivo coded themes from the diary reports, 1997

Naturally, interviews, reflections on media, children, their media, conditions of life, leisure possibilities as well as theories, development of new theories and concepts were to be expected in a report like this. Enjoying new places and the beautiful wilderness was also to be expected, but to read this coded theme 'nature' revealed that flying helicopter, seeing these small societies and meeting new beautiful places so much different from Nuuk were an enormous adventure:

> Turen var noget af det smukkeste. Vejret var drømmeklart og da vi sad i helikopteren som var en større type end den der bragte os til Upernavik, var der også tre turister med som hang ud af vinduet med kameralinserne. Neden under os var der en hval der blåste.[150]
>
> Det var en smuk tur. Vi fløj i en Sikorsky som til Ilulissat. Det er en meget rar maskine og man flyver ikke særligt højt, så man kan virkeligt nyde udsigten. Turen tager kun 40 minutter og vejret var perfekt.[151]
>
> Fra Kulusuk fløj vi med en lille Bell 212 tæt henover en dybblå havoverflade 10 minutter til Tasiilaq, hvor hvid sne føg på fjeldtoppene og nogle talte om en mini-Piteraq, 'fjeldtops-Piteraq eller om Piteraq på vej. Selvom jeg godt ved at en Piteraq ikke er til at spøge med så havde jeg det lidt sådan: At når jeg nu endelig var her så hvorfor ikke! Den kom ikke og de næste dage var vejrmæssigt som klippet ud af en turistbrochure og vi faldt begge for byen med et brag, der ikke kun skyldtes de sejle, is belagte gader: Hvorfor ligger Uni ikke her, men kun verdensuniversitetet, hvor G… er 'rektor'? Byen er noget af det smukkeste, men samtidig lidt uoverskuelig. Den er stor i betydningen 'spacet'—der er god plads imellem de omkransende fjelde, der er en bro over en elv, der er havn og vand, en 'blomsterdal, hvor der også er en elv og en kirkegård og vi har nu i dag hvor jeg skriver dette lørdag den 18. oktober, stadig ikke fået en fornemmelse af byens omfang og udstrækning. Dog er jeg ganske forelsket i denne by. Hvidt sne, omkransende bjerge som morgen (påstås det) og aften er lyserøde.[152]
>
> Skønt at sidde i helikopteren og se ud og ned på Ittoqqortoormiit. Vi fløj meget lavt, men sigtbarheden var ikke god. Nogle gange fløj vi så lavt at jeg var bange for at mederne skulle ramme klipperne.
> I Constable Pynt mødte vi Ma…. Vi ventede bare til den næste helikopter kom og så fløj vi en dejlig stor Fokker til Reykjavik. Vi sad alle på enmandssæder og sov og nød livet. Der var mad og vin til salg. Jeg sad i højre side af maskinen og nød de tilsyneladende lave fjelde, som i virkeligheden bare var høje fjelde med flødeskumsagtige skyer omkring. Man føler virkeligt at man kan gå på sådanne skyer, hvor der somme tider ser ud til at være nærmest en landevej.[153]

[150] Report from Qaqortoq, Saturday, 22 November.
[151] Report from Sisimiut, 12–20 November 1997.
[152] Report from Tasiilaq, 16 October 1997.
[153] Report from Ittoqqortoormiit, 24 October

Fig. 29: Photographs Ittoqqortoormiit, 1997, Jette Rygaard

I will admit that I was actually surprised by how difficult I found fieldwork to be. I know how people risked the loss of life in the past, but I thought that this was a thing of the past and/or for those traveling 'outside of civilization'. During a meeting in Canada, renowned Arctic traveler Jean Briggs openly shared about her fieldwork in the Canadian Northwest Territories in 1963–1964, a 17-month field study of a small group of Eskimos.[154] She was living with an Eskimo family as their "adopted" daughter and observed the emotional patterns of the Eskimos in the context of their life. This was not her original choice of research subject, but her first subject, 'shamanism', did not work out. Her story, as she lightly touches on in her book, was that she was "ostracized […] for three months" (Briggs, 1970:3), was told in a more in-depth account for a little circle of Ph.D. students and teachers. In one period of despair, she confided to her advisor that she did not feel liked—more the opposite—she was not 'let in' and she did not find out anything: To her surprise, the tutor advised her: Tell that! And she did, which made her name (Briggs, 1971; 1998). She made no secret of how hard it had been. A much younger Ph.D. candidate and now in a position in The Ethnography Lab in University of Toronto Anthropology, Jessika Tremblay blogged during and after her fieldwork. The name of the blog says it all: *10 Tips for Surviving Anthropological Fieldwork*.[155] The 10 things were: 1. Choose a site you won't hate; 2. Learn the language; 3. Pay attention to gender norms; 4. Don't take things so personally; 5. Harness the power of your introversion; 6. Have fun; 7. Find a routine that works for you; 8. Keep a log book 9. Never reject an invitation (within reason); 10. Become a foodie.[156] The language problem I did not solve, which I have already mentioned, and it was a challenge that I was constantly trying not to take too personally. The introversion issue was taken care of by spending time alone every evening with books, television and writing the field diary. That was one of the

[154] Eskimo is a pejorative name (means "eaters of raw flesh") and has been changed to Inuit (Steckley, 2008:9).
[155] https://netnographicencounters.com/2014/04/07/10-tips-for-surviving-anthropological-fieldwork/
[156] https://netnographicencounters.com/2014/04/07/10-tips-for-surviving-anthropological-fieldwork/

routines that worked, as the ones we discovered concerned the actual co-researcher relationship (Rygaard, 2003A).

Fig. 30: Photographs Ittoqqortoormiit, 1997, Jette Rygaard: It is not hard to experience periods of introversion in a cozy rum with a small TV and only one channel if you have this view to die for.

We enjoyed fun experiences, such as helicopter travels, the beautiful wilderness, meeting people, and not rejecting invitations, as well as exploring the communities and looking at the dogs. The logbook (and camera) were solid companions, as this section reveals. Tremblay's tenth tip, about food, came naturally, partly because you were in new surroundings, and partly because it was occasionally difficult to accomplish, as the field diary reveals. Sometimes in very small societies when we arrived late up to a weekend, the food was limited and unaccustomed foods were served in unexpected places (article 14:171). Experiencing the local gastronomy and customs were a visual, gustatory and sensory sensation that "emphasizes the inevitable interconnectedness of the senses as the multi-sensoriality of human experience" (Pink, 2008: 135). These sensory experiences sometimes made me aware of how far I felt from the local 'social values' (Howes, 2005: 3) when I was told that I eat like a Dane:

> Så vidt vi var orienterede var der to muligheder for 'restaurationsbesøg': Sygehuset og alderdomshjemmet. Vi valgte det sidste og det var noget af en oplevelse. Det første vi nærmest snublede over var en blodig sæl på gulvet i grovkøkkenet og jeg tænkte lidt bestyrtet at det sikkert var aftensmaden. Ved nærmede at indånde duften i køkkenet kunne jeg måske godt have forestillet mig at det også var frokosten. Vi spurgte om vi kunne få en kop kaffe og på den samtale som X… , Y … og plejeren førte, forstod jeg at det var det vi skulle have. […]. Situationens alvor gik op for mig da der på spisebordet blev placeret en tallerken med dampende sælkød og tre sæt bestik. Ingen personlige tallerkener. Nå jeg det måtte jeg vel forsøge. Faktisk smagte det bedre end jeg i min vildeste fantasi kunne forestille mig. Vi stak alle knivene ned i det samme glas Dijonsennep, hvilket jeg tror, pyntede en hel del på smagen. Da jeg havde gnavet den første knogle så ren som jeg nu synes den skulle være, skævede […] til den og gentog sin morfars ord […]: Du æder som en dansker! […].[157]

[157] Report from Ittoqqortoormiit, 24 October.

We were also sometimes invited out for dinner, and the evening report sometimes described such experiences with a single word: "Alkesuppe: Apasuasset,"[158] while other dinners were a rapturous account of the luxury:

> Vi fik en dejlig middag: rensdyr som de selv havde fanget: Mør og lækker med waldorffsalat og hasselbalchkartofler og en skøn sovs. Bagefter sorte bær og æbler med makroner over, bagt i ovnen og serveret med flødeskum. Vi fik rødvin og vand fra elven som de henter selvom de har vand i hanen. Det smagte udemærket: ingen klor eller andre tilsætningsstoffer, men der var 'ting' i, ligesom lange planterester.[159]

The cravings for food in a strenuous period, when we were often met with empty shelves in shops in some communities, let us feel deep in our own bodies what it is like without well-stocked supermarkets. The subject of food was included in many diary entries:

> Vi kastede vi os ud gastronomiske udskejelser der vist ikke har meget med feltarbejde at gøre. En vigtig del af vores bagage - udover teknisk udstyr og parfumer forstås - udgøres efterhånden af et rigt udvalg af krydderier, der kan fikse selv for længst uddøde madvarer op (ibid.).

The final topic beyond the professional fieldwork I will mention was the meeting with the dogs. I have always been very fond of dogs, so I could not wait to come to 'dog-country' above the polar circle. The many pictures I shot and reading the diaries tells an ambivalent story: They are at the same time so cute and so dangerous. Right next to a puppy is always an observant mother, which in contrast to other dogs is not on a chain.

Fig. 31: Photographs Ittoqqortoormiit, 1997, Jette Rygaard

[158] Sisimiutrapport 12–20 November1997, Wednesday, 12 November.
[159] Sisimiutrapport 12–20 November 1997, Wednesday, 12 November.

Fig. 32: Photographs Sisimiut, 2001, Jette Rygaard

The enthusiasm towards the puppies turned to fear, especially on the east coast, where the dogs are more dangerous because of their food. When eating meat, blood and crap instead of fish, they are more dangerous towards babies with a diaper and menstruating women. It is even told of how sled drivers used the dogs' interest in food by farting to lure the dogs up steep rock.[160] A woman told her own version:

> Da vi talte med NP, fortalte hun bl.a. at hun havde hunde og at de også var mere 'opmærksomme' over for hende når hun havde menstruation. Dog var det jo hendes egne hunde som hun havde kontrol over og derudover fik de kun fisk og ikke kød - altså blodmad.[161]

Her story reminded me of a story a relative told me about her life in the North of Greenland many years ago and that the dogs eat the contents of latrines as soon as they were throwed out in the open, which I also experienced numerous times in 1997. A Danish novelist, Helga Bruun de Neergaard describes in her novel "Between two ships" (no year) how the dogs cleaned up the latrines after use[162]. The worst, however, was not always knowing the cultural codes: What to do, how to act and the fear of being dependent on other people. In one instance, I fell off a dog-sled at full speed and just had to wait for two sled drivers to either call off a loose dog or shoot it as it turned on me. Unable to move because of a bulky warm dress and size-47 boots that I had borrowed, I looked like a 'Michelin lady' and could only stand there. Another time I got in the way of a dog-sled unexpectedly moving at full speed through the middle of the community:

[160] Conversation, man, Nuuk, December 1997.
[161] Report from Sisimiut, 12 November 1997.
[162] Ved indgangen til indhegningen omkring dobbelthuset stod to skilderhuselignende huse, begge med klap bag, hvor hundene efter afbenyttelsen kunne gøre rent. […]. Hos de gamle grønlandsfarere var den slags huse en selvfølge, ja man betragtede det i virkeligheden som noget vældigt snedigt, da hundene jo automatisk rensede ud, så man var fri for den senere nye mode at bruge en spand, der jo skulle hentes og tømmes (Bruun de Neergaard, no year: 91-92). Thank you to the keeper of the National Archives in Nuuk, Inge Seiding for making me aware of the novel.

> Vi nåede ikke ned til posthuset, hvor man vejer ind osv. Og hvor vi havde fået lov til at køre med KNI-vognen fra uden at få endnu en slem forskrækkelse med hunde. Vi var kun få meter fra posthuset, da der pludseligt lød et frygteligt råb. Det var en nærmest løbsk hundeslæde ned igennem byen. […] men jeg gik lige midt på vejen og den eneste mulighed for at komme væk var at hoppe ud til siden ... ud i den bløde sne, som man ikke må. Heldigvis var den ikke så blød og høj at jeg faldt i for hundene var lige i hælene på mig og føreren så ikke ud til at kunne styre dem meget. Efter hundespanden løb en tøjret hund og efter dem kom en af de løse hunde i byen. Den angreb den tøjrede hund og bed den i benet. Føreren råbte og den luskede af. Jeg var bange både for slæden, for den løse hund og for den bløde sne, man ikke må synke ned i og glad var jeg da jeg nåede ind ad den reddende dør og i sikkerhed. Glad også ved tanken om at jeg bare skulle ud i bilen og så op til helikopteren og **væk!**[163]

Dogs were everywhere up north and on the east coast, and I never really succeeded in inspiring respect during this journey i.e. they kept chasing me:

> Der var en [informant] der ikke kom til tiden og da […] ville jeg lige stikke over på skolen, som ligger lige overfor for at se efter eleven og for at hente papirerne. […] Det var ikke frikvarter så der var hverken elever eller gårdvagt i skolegården. I min fart rundt om hushjørnet rendte jeg lige ind i to store slædehunde, en stor sort og en lys, som havde revet sig løs og som stod med deres tøjr efter sig. Jeg kom lige rundt om hjørnet og standsede få meter fra dem. De kiggede vagtsom på mig og jeg blev ret skrækslagen. Jeg gjorde det mest tåbelige man kan gøre. Retræte. Listede først lidt langsom baglæns, men kunne ikke udholde at se dem stirre på mig som om de tænkte hvad vil hun? Jeg gjorde noget endnu mere tåbeligt: Vendte mig om og løb, hvorefter de selvfølgeligt satte i løb: Vil hun lege eller er hun et bytte? Halvvejs hen til vores dør besindede jeg mig da de jo hurtigt indhentede mig. Jeg vendte mig om, stoppede og stampede i jorden mens jeg sikkert helt hysterisk råbte ad dem. De standsede også: Noget forvirrede: Hvad vil hun nu? Jeg vurderede afstanden til den frelsende dør, der nu ikke var så voldsomt langt væk og satte så atter i løb med hundene efter mig. Jeg nåede døren mens skrækken overmanden mig og knæene eksede under mig.[164]

As you can see here in this Nvivo model with themes in relative size to their occurrence, dogs took up a good part of the diary for some of the communities, which was just as unexpected as the food theme and the general complaint that fieldwork was hard. Another huge component in the diary is the section about people in the communities in which talk about interview arrangements, gatekeepers, dinner invitations and gossip take up space, all important issues but too difficult to make anonymous to elaborate on at this point.

[163] Report from Ittoqqortoormiit, 24 October 1997
[164] Report from Tasiilaq, 16 October 1997.

Fig 33: Model of the themes in the field diary in the sizes the fill up

It is comprehensible that themes such as 'leisure opportunities', 'consideration of the interviews' and all of the themes that the interviews raised were to be expected, as seen in the thematic model below.

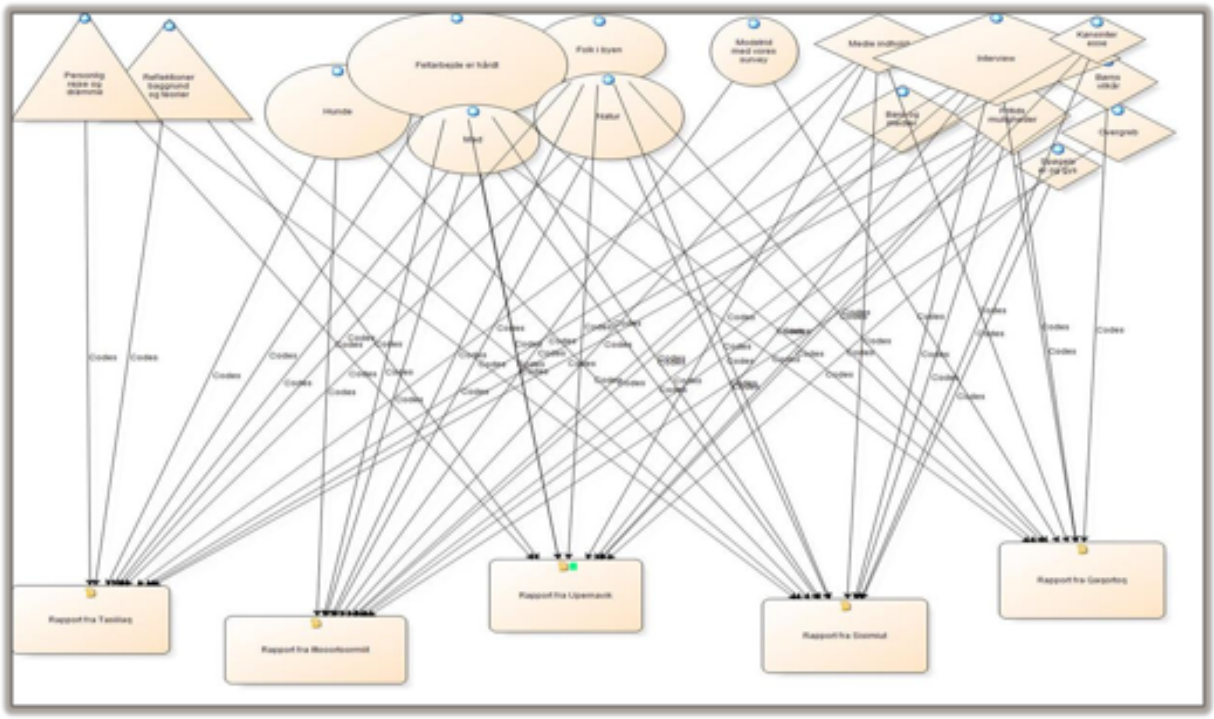

Fig. 34: Themes attached to the individual communities. From the left: Tasiilaq, Ittoqqortoormiit, Upernavik, Sisimiut and Qaqortoq. This model may be difficult to read. It is presented in full size in the annexes.

If you follow the lines of the subjects, you will see the communities that were especially mentioned in relation to that subject. For instance, dogs were only mentioned as redundant information in Tasiilaq, Ittoqqortoormiit and Sisimiut. Many private things about illness, vitamin deficiency, hair loss, a bad cold and gradual fatigue could be concluded in this sentence:

> Måske er det hele hårdere end vi egentligt forestiller os. Indimellem sover vi også enormt meget, men det er selvfølgelig den eneste form for privatliv der er…[165]

Luckily, the experience also included many interesting details, such as meeting with all the helpful school-related people, engaging with the informants/co-researchers, or the less hierarchical name that the visual ethnographer Sarah Pink prefers: interlocutor (Pink, 2010: 38–39), and the many topics that surfaced during the interviews. All of these professional issues will be mentioned in relation to analyses about children, young people and their media habits.

The many experiences from all kinds of research and fieldwork have not been a 'mere experience' in the sense of "the passive endurance and acceptance of events" (Victor Turner in Pink, 2008: 134), but more of a phenomenological experience in the sense of both a reflected, sensed and interpreted narrative, trying to transmit the sense of being there (ibid.).

The last thing I will mention here is the joy of watching the gleeful life of proud, playing children among small colorful houses, puppies and the marvelous wilderness – and from there, proceed from fieldwork to ethics and children: "Børnene er rent ud sagt fortryllende nuttede og konkurrerer slemt med de små uldtottede hundehvalpe, som jeg hele tiden knipser".[166]

[165] Report from Sisimiut, 12–20 November 1997.
[166] Report from Tasiilaq, 16. October 1997.

Fig. 35: Photographs Ittoqqortoormiit, 1997/2001, Jette Rygaard: Happy children playing among puppies and colorful houses. I have decided to show these photographs, as they are small and it is difficult to recognize these kids, who are now 15–19 years older.

Fieldwork and ethics with youth

Doing research demands a meticulous approach, but doing research with children is even more demanding; and on top of that also a solicitous approach. You have to protect your interlocutors as much as possible. You should be aware that ethics and power are closely related (Pink 2001: 49-60). Working with children and young people involves a power relation that demands special ethics, morals, judgment and reflection (Berliner and Hagedorn, 2013, 34:581). Pink advises that you never expect children to be "rational agents" who cry out (Pink, 2001: 60–62). They often want to please grown-ups, so it is the researcher's concern to protect them. You should be attentive towards sensitive subjects, never press interlocutors to answer and finally to debrief them at the end of an interview, if needed. A few instances required debriefing, which we gave all the time it needed. Most of the time, however, talking about interesting subjects such as media and leisure activities with a couple of empathic listeners was an interesting break for the young people from their daily routines.

> […] ser Colombo, men det er svært at få at vide hvorfor han er god. Ser Beverly Hills, men synes at Donna fra Beverly Hills var grim - hun er i hvert fald også for gammel - måske derfor. (Reminder to myself: Pas på med gætteri)[167]
>
> […]. Af film var han interesseret i gysere - Stephen King. Mest film - læste ikke bøger. Han snakkede om *Ondskabens Kirkegård*. Jeg så titlen i KNI. Kontrollerer lige om det er *'Pet Cemetery'*.[168]
>
> […]. Unge kvinder er nu dem der tager initiativet til dates og sex og det skader mænds egoer. Mænd føler nu ofte at kvinder er 'terifying'. Nyheden blev koblet sammen med det nummer, som Spice Girls synger: *Tell me what*

[167] JR Diary from Upernavik. Ref. 2, 2 October 1997.
[168] JR Diary from Upernavik. Ref. 3, 2 October 1997.

> *you want, what you really, really want*. Deres image er også at de er friske og kan klare dem selv. De vandt en international pris igår i Rotterdam: Spice-up your world. Ttilen minder om Back Street Boys' *Back Street Back*.[169]

> […]var en stor solid knægt med en foret ternet skjorte som han sad og hev ud over hænderne, briller, kasket og et lidt mut udseende. Han […] og på det øverste fingerleddet havde han skrevet Beavis på venstre hånd. Da vi spurgte om Beavis og Butthead skjulte han ansigtet lidt flovt i hænderne og grinede som om han var blevet opdaget. Han ville gerne snakke om det, men alligevel slet ikke, han gjorde i hvert tilfælde ikke. Det ville […] imidlertid gerne. han syntes de var sjove, men også at de var ulækre.[170]

That the subject exactly was media, a subject we taught and were very fond of, often gave us prompt access to their confidence, as I have mentioned earlier. That does not mean that we were "going native" (Geertz in Gulløv and Højlund, 2003: 100) in the sense that we had a strong identification with their interest, that we thought that we were sharing experiences without reflecting on the differences in age, habitat and conditions of life. Every step of the fieldwork experiences in the different societies made us reflect on the grown-up/youth, global/local and researcher/co-researcher perspectives. According to Geertz, the prerequisite to create anthropological knowledge is to maintain the ability to continue to be reflective (Geertz in Gulløv and Højlund, 2003: 100). To keep the distance and reflect deeply, subsequently, even when talking about a mutual interest, media, is not hard when many private and sad insights surfaced during the interview about some young people's living conditions:

> Det vi ser rundt omkring os er børn der er forældre for deres forældre på forskellig måde. […] Han interesserede sig for computerspil, men havde ingen venner: Kunne ikke nå at få venner når familien […] flyttede så meget rundt. Jeg så ham i skolegården den sidste dag, hvor han gik rundt alene mens de andre sad i klynger på den lange skolebænk. Der kom en lille dreng hen og talte med ham ... helt klart en lille fyr fra en meget mindre klasse, der måske så en mulighed for lidt kontakt på samme måde som […] her i går aftes. Nogle af børnene må være forældre for hinanden fra en tidlig alder og de er voldsomt kontaktsøgende.[171]

Experiencing the sad fates of some of the children triggered reflections about helping strategies or political interventions:

[169] JR Diary from Ittoqqortoormiit. Ref. 4, 24 October 1997.
[170] JR Diary from Upernavik. Ref. 8, 2 October 1997.
[171] JR Diary from 1997, X-community. The date and place in this instance must be kept anonymous.

> Når man tænker på den diskussion om børns tarv og om reagensglasbørn eller rugemødre, så synes man måske nok at der i Grønland skulle fokuseres mere på børnearbejde [i.e. arbejde med børn] […]. Der må gøres noget og man skal vist have råbt politikerne op, hvis dette lands børn også skal være dette lands fremtid.[172]

Since your dependence on gatekeepers and their assistance can be so important for the outcome of the research, it is necessary to be overt about your intentions, to be polite, to explain, to be ready to discuss their worries and arrange the meetings according to their wishes (Bryman, 2012: 435–436). At one point in a small society, one of the teachers had some problems with some of our questions from the questionnaire, which he thought were too private and asked who gave consent. The other teachers and the headmaster said the headmaster/he had asked the parents in advance, and a rather awkward situation arose that revealed some tension among the teaching staff, when he replied: "Han giver tilladelse til alting."[173] However, asking the headmaster again afterwards, he asserted that he had asked the parents and that everything was ok. After reflecting further about our questions, none of them seemed to be private; rather, the problem seemed more to be the tension between the teaching staff.

Greenland has never had a research council that has controlled the research carried out with children or anybody else. In Denmark, the Children's Council under the Ministry of Social Affairs published a working paper in 1998 written by the children and youth researcher Jan Kampmann: *Children as Informants*. Here and in later anthologies (Gulløv and Højlund, 2003: 167 ff), he recounts some of the early and thorough research on using children as research objects. He quotes Pricilla Alderson (1995), who suggests ten ethical considerations before starting research on children. 1: The purpose of the research project; 2. The costs and expected profits; 3. Privacy and confidence; 4. Selection, inclusion and exclusion; 5. Financing of the project; 6. Assessment and revision of the goal and methods of the project; 7. Information to children and parents, 8. consent on participation; 9. communication; and 10. Consequences for children (Kampmann in Gulløv and Højlund, 2003: 169–171). Doing fieldwork in Canada and Alaska in 2013 and 2015, I had to take a CITI training program on the web[174] (Collaborative Institutional Training Initiative at the University of Miami), which the University of Alaska Fairbanks uses. After the test, I could send my research proposition

[172] JR Diary from 1997, X-community. The date and place in this instance must be kept anonymous. 'Børnearbejde' here means 'work with children' and not child labor.
[173] JR Diary from 1997, Y-community. The date and place in this instance must be kept anonymous.
[174] https://www.citiprogram.org/ (visited 20.4.16).

to the IRB (International Review Board officer), which discussed it at a board meeting. It was a rather comprehensive project in itself before you could start on the research. Although we did not need to follow all these ten considerations in the beginning of our research, we were alert towards them in every step of the respective projects. When we started with the questionnaires, media research was in its infancy in Greenland, and we thought that results could be beneficial to the society, schools and maybe politicians and we had to apply for funding from both the Danish and Greenlandic Foundations and Research Councils. They evaluated the projects thoroughly before pledging support. To secure privacy and confidence was a matter of course. I have already talked about the fourth consideration: Selection, inclusion and exclusion, a subject we often decided together with the gatekeepers, who, despite generally helpful attitudes, had different approaches and ideas, of which selection was the best:

> Vi ankom altså ca. klokken 10.30 på skolen og fik fat i […] som viste sig at være en nøgtern, men meget flink og hjælpsom kvinde på min alder. […]. Hun tog en masse noter da vi snakkede og ville selv tilrettelægge interviewene for os med udvælgelse og tider osv. Hun ville lægge besked til lærerne og vi skulle så møde hende på skolen klokken 10 på mandag.[175]

> […] var fungerende inspektør og hjalp os velvilligt tilrette […]. Udvælgelsen foregik meget socialt på denne skole - helt anderledes end på de andre skoler. Vi kom med lærerne ind i klassen og det var ikke uden problemer […] Vi gik med […] ned i datarummet, som var et grålamalet kælderlokale med store rør i loftet. Eleverne sad hver med sin datamaskine - meget optagede […] Da […] spurgte om hun måtte forstyrre var svaret entydigt: Nej, mens hun dog kom nærmere. Hun lyttede og spurgte uengageret eleverne om nogle af dem ville deltage i vores interview. Kun enkelte […] elever var interesserede, mens […] knap kiggede op. En dreng sagde aktivt at han 'ikke var tilgængelig' […] Vi fik imidlertid en aftale med 4 elever.[176]

> Hun insisterede på at vi selv skulle gå med og fortælle. Klassen var en sæk lopper, der for ind og ud. Ingen hørte efter eller sad på deres pladser, men der var mange der fnisede højlydt. Måske var det fordi de havde taget os for at være de nye seksualvejledere (!) … som […] senere fortalte. Vi fik også der 4 elever.[177]

As to the sixth consideration: because the projects carried on over many years, the assessment and revision of the goal and methods of the project were done all along as advised in the research-model fig. 22 no. 5b. Furthermore, in line with ethical questions, we were always

[175] JR Field diary, X-Community. Ref. 1, 1997. The date and the place in this instance must be kept
[176] JR Field diary. Y-Community. Ref. 3, 1997. The date and the place in this instance must be kept anonymous.
[177] JR Field diary. Y-Community. Ref. 4, 1997. The date and the place in this instance must be kept anonymous.

thinking about doing "the most good and the least harm"[178] and developing the project towards more participation and empowerment for the co-researchers as the inspiration was drawn from transgressive methods.

Concluding remarks about research

This chapter has presented a lengthy journey of 20 years of work with scientific methods and social and anthropological research on my subject: Children, young people and media. The beginning with grounded theory later developed into mixed methods and triangulation and ended with transgressive and indigenous methods. I have talked about four cases of quantitative research—1996, 1997, 2004 and 2015—results which will either be found in the compiled articles or will be analyzed in the final chapter (Chapter 9) to provide an overview of the development of media consumption among Greenlandic youth. I have also talked about the qualitative research and fieldwork from especially two cases of research: the interviews in 1997 and the CAM-DI project in 2000. Smaller bits of research will be mentioned in the articles and in the overview chapters, but they do not demand specific discussions in this methodological chapter, as they are either quantitative or qualitative.

Several methods for data collection and analysis have been mentioned. I have talked about going through the secondary data and literary reviews using content analysis and different kinds of analytical techniques: The quantitative data was handled using SPSS, while the qualitative data was processed using coding strategies as discussed in grounded theory and as proposed by Steinar Kvale (Kvale, 2008). The qualitative data was later analyzed using NVivo. Quantitative and qualitative data are raw data that must be managed (Bryman, 2012: 13); some even call it "data massage" (Boolsen, 2015). You either have to transcribe, correct flaws, code and interpret data—or probably all of the above. It is all about reduction, thematization, categorization and commenting to be able to manage huge amounts of data in order to meet the data saturation—and to prevail oneself to stop the data collection once attaining this objective. Finally, you have to present the results in a convincing manner, albeit in the manner of thick description and rich data, thereby trying to remedy some contingency of the messiness of research. The last chapter is about the fundament for all research—the fieldwork, the ethics and the reciprocity between researcher and co-researcher—which also

[178] https://www.citiprogram.org/ (visited 20.4.16).

includes the many hours of valuable discussions with students. None of which one should take lightly. As Patty Lather has commented on fieldwork, empowerment and reciprocity:

> […] reciprocity has long been recognized as a valuable aspect of fieldwork, for it has been found to create conditions that will generate rich data […] I argue that we must go beyond the concern for more and better data to a concern for research as praxis. What I suggest is that we consciously use our research to help participants to understand and change their situations. (Lather, 1999: 57)

Often during the interviews or in the diaries, we had the feeling that nudging the young people to spell out their life situations and their many leisure/media interests, now and then gave rise to certain kinds of empowerments. That made it just so much more fun to continue meeting the co-researcher in front of and behind the camera.

Keeping a fieldwork diary is a practical device in many ways. I will mention two main categories: 1: It helps you to stay focused and alert during the fieldwork and gives inspiration to scientific discussions between researchers, 2: To reread it afterwards helps new projects and even make you a better teacher by getting knowledge of the mindset of young people and their lives around Greenland.

Keeping a fieldwork report helped to keep focus and set the day's work right in the manner of theories, practical information on how best to conduct the next day's interviews; learning of the experiences and reflect and talk about anxieties about not meeting the young people where they were and helping them in analyzing their lives:

> "Vi startede allerede klokken 8.00 i morges og det var ganske hæsligt. Det er lidt for tidligt både for eleverne og for os, men da det var to meget søde piger gik det faktisk meget godt.
> Det er forfærdende at høre alle de unge sidde der og faktisk ønske at der var voksne der ville tale med dem og inspirere dem til forskelligt. På spørgsmålet om valg af de tre ønskemedier, nævnte en 14 årige pige fra xx-by, at hun gerne ville have bøger. Jeg undrede mig over hendes valg af bøger, når hun lige tidligere havde sagt at hun ikke gik på biblioteket og ikke læste så meget. Det viste sig at hun læste hvad andre og voksne fandt frem til hende ... og at hun faktisk var glad for hvad de valgte. Men at blive stimuleret til at tage det sidste skridt og selv gå på biblioteket og selv finde frem til bøger var tilsyneladende en hurdle som hun ikke kunne komme over. Der skal massiv påvirkning til ... det skal man ikke være bange for. *De unge skal præsenteres for en masse muligheder før de kan vælge!* "[179]

[179] Report from xx-Town, November 26. 1997.

This insight that I acquired in 1997 in the importance of giving young people a lot of opportunities to choose between have been a guiding principle ever since as a teacher and as a researcher.

The other category: rereading it afterwards is almost a sensuous feeling of being there, experiencing it all again, preparing for the next time but most of all live over again the frustration about not being able to help all the young people I met and who really needed all the inspiration and help they so much deserved. Let my chapter end with the reflection on this young man, whose apparently loneliness kept my research with young people alive during so many years:

> ”D….en lys ung mand med en dansk far, der arbejder i INI og en grønlandsk mor, som faderen åbenbart er skilt fra samt en stedmor, hvis oprindelse han ikke sagde noget om. Han lagde ligesom lidt afstand til det grønlandske, snakkede udelukkende på dansk. Måske var det også smertefuldt. Han var lidt ked af, at faderen på grund af sit arbejde flyttede meget rundt i Grønland. Havde boet i Nuuk, i Aasiaat, som han syntes var den bedste by bl.a. fordi han savnede den videoforretning der var der, i Upernavik, mm. (....) . Han sagde at han aldrig rigtigt nåede at få kammerater eller lige når han havde fået dem, så flyttede han. Han virkede lidt ensom. ”[180]

[180] Report from xx-Town, October, 22, 1997.

References

Alderson, Priscilla (1995): *Listening to Children: Children, Ethics and Social Research*. Barnados. Barkingside.

Andersen, Helge (1974): 'Lytterundersøgelse i Grønlands Radio' in: *Atuagdliutit* 1974: no:11:7.

Barthes, Roland (1981): *Camera Lucida*. *Reflections on Photography*. New York. Hill & Wang.

Bauman, Zygmunt (1998): *Globalization: The Human Consequences*. Cambridge. Polity Press.

Berliner, Peter and Karen Hagedorn (2013): Unges fortællinger om resiliens in: *Psyke & Logos*, 2013 no. 34. København. Dans Psykologisk Forlag.

BETÆNKNING OM MEDIERNE I DEMOKRATIET (1996): BETÆNKNING NR. 1320København: Udgivet af Medieudvalget Statsministeriet

Blumer, Herbert (1969): *Symbolic Interactionism: Perspective and Method*. Los Angeles. University of California Press.

Boolsen, Merete Watt (2015): *Handouts to course in NVivo*. *April*.

Bown, Stephen. R. (2015) *The White Eskimo. Knud Rasmussen's Fearless Journey into the Heart of the Arctic*. Boston. Da Capo Press.

Briggs, Jean L. (1971): *Never in Anger: Portrait of an Eskimo Family*. New York: Harvard University Press.

Briggs, Jean L. (1998): *Inuit Morality Play: The Emotional Education of a Three-Year-Old*. New Haven: Yale University Press.

Brinkmann, Sven & Lene Tanggaard (2010): *Kvalitative metoder*. *En grundbog*. Copenhagen: Hans Reitzel Publishers.

Bryman, Alan (2012): *Social Research Methods*. Oxford. Oxford University Press.

Bauman, Zygmunt (1998): *Globalisation*. *The Human Consequenses*. Cambridge. Polity Press.

Bruun de Neergaard. Helga (U.Å.): *Mellem to skibe*. København. Nyt Nordisk Forlag.

Buhl, Mie Buhl, Bente Meyer & Birgitte Holm Sørensen (eds.) (2005): *Medier og IT - læringspotentialer*. København. Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag.

Butler, Judith (1995): For a careful reading IN: S. Behabib, J. Butler, D. Cornell & N. Fraser (eds): *Feminist contradictions: A Philosophical exchange*. New York. Routledge.

Campbell D. T. & D. W. Fiske (1959): Convergent and Discriminant Validation by the Multitrait-multimethod Matrix. *Psychological Bulletin*, 56 (2). Washington. American Psychological Association.

Christensen, Christa Lykke (1999): *Børn, Unge og Medier*. Stockholm. Nordicom.

Cresswell, John, W. (2011): 'Controversies in Mixed Methods Research', in: Denzin and Lincoln (2011).

David, Matthew & Carole D. Sutton (2004) *Social Research: An Introduction*. New York: Sage Publications.

Davies, Bronwyn (1992): Women's subjectivity and feminist stories IN: C. Ellis & M. Flathery (eds.) *Investigation in Subjectivity*. Newbury. CA. Sage Publications.

Denzin, Norman K. (1970/ 1978): *Sociological methods: a sourcebook*. New York: McGraw-Hill.

Denzin, Norman K. & Yvonna S. Lincoln (2005/2011) (eds.): *The Sage Handbook of Qualitative Research* . London: Sage Publications.

Denzin, Norman K., Yvonna S. Lincoln & Linda Tuhiwai Smith (2008) (eds.): *Handbook of Critical and Indigenous Methodologies*. London and Ney York. Sage Publications

Derrida, Jacques (1976): *Of Grammatology*, tr. by Gayatri Chakravorty Spivak. Baltimore Johns Hopkins University Press.

Drotner, Kirsten (1993): Media ethnography: An Other Story IN: Ulla Carlsson (ed.): *Nordisk Forskning om kvinnor och medier*. Göteborg. Nordicom.

Drotner, Kirsten (1995): *Mediedannelse. Bro eller barriere? En rapport om børn og unges mediebrug*. København. Statens information.

Drotner, Kirsten. & Agger, Gunhild (eds.) (1997): *Dansk mediehistorie: 1880–1960*. København. Samleren.

Drotner, Kirsten (1999): *Unge, Medier og modernitet: Pejlinger i et foranderligt landskab*. Copenhagen. Borgen.

Drotner, K. (2000): Difference and Diversity: Trends in Young Danes' Media Cultures IN: *Media, Culture & Society*. 22.

Drotner, K. (2000): 'Konvergens og divergens: brugerperspektiver på medieforskningen' in: *MedieKultur*. 31.

Drotner, Kirsten (2000): 'Bred mediebrug, bedre kompetencer? Om forholdet mellem medieanvendelse og kompetencer hos de 15-18-årige' in: *Mediekultur*. Vol 16.

Drotner, K., Schrøder, K. S., Murray, C. & Kline (1993): *Researching Audiences*. London: Hodder Arnold.

Ereaut, Gill and Nat Segnit (2006): *Warm Words*. *How are we telling the climate story and can we tell it better?* http://www.ippr.org/files/images/media/files/publication/2011/05/warm_words_1529.pdf?noredirect=1 (seen 20.01.14).

Flick, U. (2004): 'Triangulation in qualitative research', in U. Flick, E. von Kardoff, and I. Steinke (eds.) *A Companion to Qualitative Research*., London. Sage.

Fog, Jette (1985): *Med samtalen som udgangspunkt*. København. Akademisk Forlag.

Forchhammer, Jette (1998): *Børn med TV*. Nordmedie 1998: 5. København. Nordisk Ministerråd.

Foucault, Michel (1988): *Power and Knowledge: Selected Interviews and Other Writings 1972–1977* (Ed. Colin Gordon). New York. Pantheon Books.

Freire, Paulo (2001): *Pedagogy of the Oppressed*. London and New York. Bloomsbury Academic.

Friedberg, Torben et al. (1997): *Mønstre i mangfoldigheden*. *15–18 åriges mediebrug i Danmark*. Aarhus: Borgen/Medier.

Geertz, Clifford (2000): *The Interpretation of Culture*. New York: Basic Books.

Glaser, Barney (1978): *Theoretical Sensitivity – Study Questions*. San Francisco. University of California.

Glaser, Barney (1998): *Doing Grounded Theory: Issues & Discussion*. USA. Sociology Press.

Glaser, Barney & Anselm Strauss (1965): *Awareness of Dying*. London. Weidenfeld and Nicholson

Glaser, Barney & Anselm Strauss (1967): *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. London & New York. Aldine Transaction

Gramsci Antonio (1971): *Selections from the Prison Notebooks*. New York. International Publishers.

Greenblatt, Stephen Jay (2007): *Learning to Curse: Essays in Early Modern Culture*. Routledge Classics, vol. 57. London & New York. Routledge

Guba, Egon G. & Yvonna S. Lincoln (1989): *Fourth Generation Evaluation*. London. Sage Publications.

Gulløv, Eva & Susanne Højlund (2003): *Feltarbejde blandt børn*. *Metodologi og etik i etnografisk børneforskning*. København. Gyldendal.

Guvå, Gunilla & Ingrid. Hylander (2003): *Grounded theory, et teorigenerende forsknings-perspektiv* Copenhagen: Hans Reitzel Publishers.

Haraway, Donna (2000): *How like a Leaf: An Interview with Thyrza Nichols Goodeve*. New York. Routledge.

Haraway, Donna (1991): Situated Knowledge: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective IN: Harraway (1991): *Simians, Cyborgs and Women*. *The Reinvention of Nature*. London. Free Association Books.

Haraway, Donna (1988): Situated Knowledge: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective IN: *Feminist Studies* 14 (3).

Harding, Sandra (2000): Gender, Development, and Post-Enlightenment Philosophies of Science pp. 240–262 in: Narayan & Harding (2000).

Harding, Sandra (2004): 'A Socially Relevant Philosophy of Science? Resources from Standpoint Theory's Controversiality' in: *Hypatia*, 19 (1), (Winter).

Hastrup, Kirsten (2010): 'Feltarbejde' IN: Brinkmann & Tanggaard (2010).

Hersted, Vagn (1953): 'Lytternes meninger og ønsker. En gennemgang af indkomne besvarelser af spørgeskemaerne' in: *AG*, 1953 no. 20. Nuuk.

Himmelweit, H.T., Oppenheim, A.N. & Vince, P. (1958): *Television and the Child: An*

Empirical Study of the Effect of Television on the Young. London: Oxford University Press.

Holland, Norman (1993): Unity, Identity, Text, Self IN: *Essential Papers on Literature and Psychoanalysis* (ed.) Emanuel Berman. New York. New York University Press.

Howes, David, 2005: *Empire of the Senses*. *The Sensual Culture Reader*. Oxford. Berg.

Ito et al (Ito, Mizuko, Heather A Horst, Matteo Bittanti, Becky Herr Stephenson, Patricia G Lange, CJ Pascoe, Laura Robinson, Sonja Baumer, Rachel Cody, Dilan Mahendran, Katynka Z Martínez, Dan Perkel, Christo Sims, Lisa Tripp) (2009): *Living and learning with new media: Summary of findings from the Digital Youth Project*. USA. MIT Press

Johnsson-Smaragdi, Ulla. (1992): *Learning to Watch Television: Longitudinal LISREL Models Replicated* (Lund Research Papers in Media and Communication Studies No. 5). Lund, Sweden: University of Lund.

Johnsson-Smaragdi, Ulla. (1998): Barn och ungdomar i 90-talets föränderliga medievärld in: Barn och ungdomar i det nya medielandskapet. Statistik och analys. *MedieNotiser*, 2/1998.

Johnsson-Smaragdi, Ulla. (2001a): 'Media Use Styles among the Young', in S. Livingstone & M. Bovill (eds.) *Children and Their Changing Media Environment: A European Comparative Study*. Lawrence Erlbaum Associates.

Johnsson-Smaragdi, Ulla. & Jönsson, A. (2001b): *From a Homogeneous to a Heterogeneous Media World: Access and Use of Media among Teenagers Over Three Decades*. Växjö University. (Research report, no. 10).

Johnsson-Smaragdi, Ulla (2001c): *Young People and New Media in Sweden*. Växjö University. (Research report, no. 11).

Kampmann, Jan (1998): *Børn som informanter. Arbejdsnotat udarbejdet for Børnerådet af Roskilde Universitetscenter*. København. Børnerådet, Socialministeriet

Kelle, Udo (2005): 'Emergence' vs. 'Forcing' of Empirical Data? A Crucial Problem of 'Grounded Theory' Reconsidered IN: *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research [On-line Journal], 6(2), Art. 27*. http://www.qualitative-research.net /index.php /fqs/ article/view/467 (seen 22.11.16).

Kleivan, Inge (1976): *Fjernsyn og sprog*. http://www.tidsskriftetgronland.dk/archive/1976-7-Artikel02.pdf (visited 20.02.16).

Kleivan, M. Birna & Ulla H. Nielsen (1984): *KNR-TV's første år. De lytter til radioen.* Nuuk. Tusarkiivik.

Kvale, Steinar (2008): *Doing Interviews (Qualitative Research Kit)*. London. Sage Publications.

Kvale, Steinar (1998): *Interview: en introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. København. Hans reitzels Forlag.

Kvale, Steinar (1983): The Qualitative Research IN: *Interview Journal of Phenomenological Psychology 14* (1):171-196.

Larsen, Malene Charlotte (2005): *Ungdom, venskab og identitet: en etnografisk undersøgelse af unges brug af hjemmesiden Arto*. Aalborg: Aalborg University Press, 2005.

Larsen, Malene Charlotte (2009): 'Young Danes Online: Understanding the Impact of Online Social Networking on Friendship and Identity' in: *A New Generation Youth Lifestyle: Influence and Impact* (Ed. Monica Rao). India: Icfai University Press.

Larsen, Malene Charlotte (2013): 'Unges identitetsdannelse på Facebook' in: *Facebook. Fra socialt netværk til metamedie*. (Ed. Jakob Linaa Jensen & Jesper Tække). Frederiksberg Samfundslitteratur.

Lather, Patti (1991): *Getting Smart. Feminist Research and Pedagogy within/in the Postmodern* London and New York. Routledge

Laursen (2010): http://abduktiv.dk/wp-content/uploads/2010/07/Abduction_uk.pdf (seen 10.05.16)

Lincoln, Yvonna S. & Egon G. Guba (1985): *Naturalistic Inquiry*. London. Sage publications.

Livingstone, S., Bovill, M. & Gaskell, M. (1999): 'European TV Kids in a Transformed Media World: Key Findings of the UK Study' in: P. Lohr & M. Meyer (eds.). *Children, Television and the New Media*. University of Luton Press.

Lynge, Frederik (1984): *Da TV blev lovligt*. Nuuk. Tusarliivik.

Lyotard, JeanJ.-François (1979): The Postmodern Condition: A Report on Knowledge. Theory and History volume 10. Manchester. Manchester University Press.

Madsen, Benedicte (1981): 'Om kvantitative og kvalitative metoders videnskabelighed' in: *Kvalitative Metoder i Dansk Samfundsforskning*. Copenhagen. Nyt fra Samfundsvidenskaberne.

Mead, Margaret (1930): *Growing Up in New Guinea*. USA & England. Pelican Books.

Media Recommendation by the Greenlandic TV committee (1975): No. 739. København. Statens trykningskontor.

Meyrowitz, Joshua (1985/1986): *No Sense of Place*. *The Impact of Electronic Media on Social Behaviour*. Oxford. Oxford University Press

Møhl, Perle (2012): Synliggørelsen—med kameraet i felten i: Kirsten Hastrup (ed.): *Ind i verden—en grundbog i antropologisk metode*. København. Hans Reitzels Forlag.

Narayan, Uma & Sandra Harding (Eds.) (2000): *Decentering the Center*. *Philosophy for a Multicultural, Postcolonial and Feminist World*. Bloomington: Indiana University Press.

Patton, Michael Quinn (1990): *Qualitative Evaluation and Research Methods*. London. Sage Publications.

Pedersen, Birgit Kleist & Jette Rygaard (2003A): 'De forbudte trin' i forskning og undervisning. Overskridende metoder IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning 2003*, Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat, Nuuk.

Pedersen Birgit Kleist & Jette Rygaard (2003B): Grønlandske Unge mellem Tradition og Globalisering in: *Barns och ungas levnadsvillkor i glesbebyggda områder i Norden*. København. Nordiska Ministerrådet TemaNord.

Pickering, Michael (ed.) (2008) *Research Methods for Cultural Studies*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Pink, Sarah (2001): *Doing Visual Ethnography: Images, Media and Representation in Research*. London. Sage Publications.

Pink, Sarah (2008): Analysing Visual Experience IN: M. Pickering (2008) (Ed.).

Pink, Sarah (2012): *Situating Everyday Life: Practices and Places*. London, New York: Routledge.

Poulsen, Jørgen (1975): *Samfundsforhold og mediestruktur I Grønland*. Upubliceret magisterafhandling. Copenhagen.

Rocco, Tonette S, Linda A. Bliss, Suzanne Gallagher and Aixa Pérez-Prado, (2003): Taking the Next Step: Mixed Methods Research in Organizational Systems in: *Information Technology, Learning, and Performance Journal*, Vol. 21, No. 1, Spring 2003 https://c.ymcdn.com/sites/ais.site-ym.com/resource/group/3f1cd2cf-a29b-4822-8581-7b1360e30c71/Spring_2003/ roccoblissgallagherperez-pra.pdf. (seen 08.05.16).

Rygaard, Jette (2016B): Postkolonialisme og The Snow Walker IN: Jørgen Riber Christensen og Steen Ledet Christiansen (eds.). *Filmanalyser*. *MÆRKK Æstetik og Kommunikation 05*. Århus. Systime.

Rygaard, Jette (2016A): KNR- lille tv station blandt giganter. Udfordringer for TV og public service i Grønland (2016) pp.173 - 189 IN: *Grønland i Tal*. *Kilder og cases gennem 300 år*. Red. Jørgen Fink, Klaus Georg Hansen & Ole Marquardt. Århus. Århus University Press.

Rygaard, Jette (2015A): 'Look at My Picture; Read My Text. Visual Anthropology in Practice and Theory in the North' in: *Le Liue du Nord*. *Vers und Cartographie des Lieux du Nord*. Imaginaire – Nord. Montreal. Les Presses de l'Université du Québec.

Rygaard, Jette (2015B): 'Searching for Greenland's Youth Culture before the Internet Age' in: *Lost Histories of Youth Cultures* (ed. Christine Feldman-Barrett) New York. Peter Lang

Rygaard, Jette (2013): 'Media and Public Broadcasting Service in a Democratic Society. A historie survey and a recent debate on the media's role in Greenland' in: *Modernization and Heritage: How to combine the two in Inuit societies*. (eds.) Karen Langgård & Kennet Pedersen. Nuuk. Ilisimatusarfik & Atuagkat.

Rygaard, Jette 2011: 'Qanorooq? Identitet i mediealderen' in: Højris, Ole & Ole Marquardt: *Fra vild til verdensborger – Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet*. Århus. Århus University Press.

Rygaard, Jette (2008): 'Let the World in! 'Globalization locally in a mediated world' in: K. Drotner & S. Livingstone (eds.): *Handbook of Globalization*. Sage Publications, London

Rygaard, Jette (2007): 'I'm not perfect - do you think you know me? Socialisation in Cyberspace'. *Nordiske Sprog- og litteraturdage i København*. København. Nordatlantens Brygge.

Rygaard, Jette (2006): 'Proksemik Nuuk. Urbanisering i Nuuk'in: Grønlandsk Kultur- & Samfundsforskning 04/0. Nuuk. Ilisimatusarfi/Forlaget Atuagkat.

Rygaard, Jette (2003B): Youth Culture, media and globalization processes in Greenland in: *Young*. *Nordic Journal of Youth Research*. Vol 11. Number 4, November.

Rygaard, Jette (1999): Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. De 12-19 åriges TV-præferencer i Nuuk, Grønland in: *Børn, unge og medier – Nordiske forskningsperspektiver*. (ed.) Christa Lykke Christensen. Nordicom. Göteborgs Universitet.

Rygaard, Jette & Birgit Kleist Pedersen (2004): 'Analysis of *Heart of Light* - as a minor part of reception of films with national/international content from aboriginal informants from Greenland, Australia, Canada and Norway'in: Michele Therrien (ed.) *Dynamics and shifting Perspectives*. *Arctic Societies and Research*. *Proceedings of the First IPSSAS Seminar, Nuuk 2002*. Ilisimatusarfik/University of Greenland.

Rygaard, Jette & Birgit Kleist Pedersen (1999): 'Feltarbejde, metode of teori – medieforskning i Grønland' in: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning* 1998/99. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Silverman, David (1985): *Qualitative methodology and sociology: describing the social world*. USA: University of California.

Smith, Tuhiwai Linda (2004): *Decolonizing Methodologies: Research and Indigenous Peoples*. London: Zed Books and University of Oregon Press.

Spradley, James S. (1979): *The Ethnographic Interview*. USA. Harcourt, Brace, Jovanovich.

Sørensen, Birgitte Holm (2001): *Chat - identitet, krop og kultur*. *Chat*. *Leg, identitet, socialitet og læring*. København. Gads Forlag.

Sørensen, Birgitte Holm (2000A): Nye medier - en udfordring for børnemedieforskningen IN: *Mediekultur 31*, 2000.

Sørensen, Birgitte Holm & Birgitte Olesen (2000B): *Børn i en digital kultur*. *Forskningsperspektiver*. København. Gads Forlag.

Sørensen, Birgitte Holm & Birgitte Olesen (1995): *Medievold – Børn og Unge*. *Udvalg vedrørende film- Tv- og videovold*. København. Kulturministeriet.

Sørensen, Birgitte Holm, Carsten Jessen & Birgitte R. Olesen (2002): *Børn på nettet*. *Kommunikation og læring*. København. Gads Forlag.

Sørensen, A. S., Fridberg, T., Allerup, P., Drotner, K. & Jørgensen, P. S. (1997): *Mønstre i mangfoldigheden: 15–18-åriges mediebrug i Danmark*. Copenhagen: Borgen.

Staunæs, Dorthe & Eva Bendix Petersen (2000): Overskridende metoder IN: *Kvinder, Køn og Forskning,* nr. 4.

Streckley, John L. (2008): *White Lies about the Inuit*. Toronto. Broadview Press

Tashakkori, Abbas & Charles Teddlie (2010): *Sage Handbook of Mixed Methods in Social & Behavioral Research*. London: Sage.

Tashakkori, Abbas & Charles Teddlie (2003): *Handbook of Mixed Methods in Social & Behavioral Research*. Thousand Oaks: Sage.

Tufte, Birgitte (1995): *Skole og medier*. *Byggesæt til de levende billeders pædagogik*. København. Akademisk Forlag.

Tufte, Birgitte m.fl. (1991): *Medieundervisning*. *Evalueringsrapport for Folkeskolens Udviklingsråd*. København. Danmarks Lærerhøjskole.

Van Maanen, John (1988/2011) *Tales of the Field: On Writing Ethnography*. Chicago: University of Chicago Press.

Werner, Anita (1999): *Børn og medier - hvad ved vi om mediernes indflydelse?* Århus. Systime.

Werner, Anita (1971): Children and Television Norway IN: *International Communication Gazette,* volume: 17 issue: 3. London. Sage Publications.

Websites as they occur in the chapter

http://www.referenceworld.com/sage/socialscience/triangulation.pdf (visited 12.07.2012).

http://www.ucalgary.ca/indigenous/research/methodologies (visited 02.02.16).

http://www.bing.com/images/search?q=Banksy+Sorry+Lifestyle+You+Ordered&view (visited 28.02.2016).

http://www.beyondberlin.com/blog/banksys-ironic-attacks-on-consumer-culture (visited March 2nd, 2016).

http://www.en-af-os.dk/Presse/Pressemeddelelser/Maendskalblivebedretilataleom....aspx (visited 22 March, 2016).

http://www.relationwise.dk/ (visited 14.11.16).

https://www.google.dk/search?q=knud+rasmussen&biw=1280&bih=631&source=lnms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwjKzeWAsKzMAhXEHpoKHWVfAvAQ_AUIBigB&dpr=1#imgdii=foXzxkRtlP1c0M%3A%3BfoXzxkRtlP1c0M%3A%3BPMksNY-o6z91aM%3A&imgrc=foXzxkRtlP1c0M%3A (visited 22.04.16).

http://djfotograferne.dk/Nyheder/2014/Maj/Vi-havde-glemt-det-hvis-Jette-ikke-havde-husket-det-for-os/ (visited 22.04.16).

https://www.google.dk/search?q=bronislaw+malinowski&biw=1280&bih=631&source=lnms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwiX8r3YuqzMAhUCKpoKHea0BGoQ_AUIBigB#tbm=isch&q=bronislaw+malinowski+inventor+of+participant+observation&imgrc=K3Qfr8T9VJmlvM%3A (visited 22.04.16).

https://www.citiprogram.org/ (visited 20.4.16).

Kapitel 4.1: Artiklerne 1-2: En visuel kultur i et globalt perspektiv. Sammenfatning af visuel kultur

1. Gender differences: Reality or history? (2003A) pp. 170-183 IN: *Nora: Nordic Journal of Women's Studies: Gender & New Media,* vol. 11, number 3.

2. 'Look at My Picture; Read My Text. Visual Anthropology in Practice and Theory in the North' (2015) pp. 195-223 IN: *Le Liue du Nord*. *Vers und cartographie des lieux du nord*. Montreal. Imaginaire – Nord . Les Presses de l'Université du Québec.

De følgende to artikler (1) *Gender differences: reality or history?* og (2) *Look at my Picture; Read my Text* beskriver dels en drejning – og dels forlængelse af medie aspektet af min forskning. Mens artikel 1 er en ny læsning med et metodisk perspektiv på et allerede udført forskningsprojekt, er artikel 2 en videreudvikling af forskningen med inddragelse af nye transgressive og visuelle metoder, som resulterede i de såkaldte CAM-DI projekter (kap. 4). Artikel 1 knytter an til et kønsaspekt ved interview. Artiklen er skrevet fra et kønsteoretisk perspektiv og på baggrund af at læse feltarbejdsrapporten 'igen igen' og at gennemse videooptagelser fra interviewsituationen igennem disse briller. At benytte et videokamera i interviewsituationer er en praktisk foranstaltning på flere fronter, idet man jo kan lade samtalen flyde mere og koncentrere sig om den, desuden kan man bagefter også analysere turtagning, diskussioner og kropssprog. På den anden side skaber et kamera en meta-kommunikativ ramme, der muligvis har en effekt på de folk, man interviewer, som jeg citerede Perle Møhl for i kapitel 4 (Møhl, 2012: 170–171 i Kapitel 4). Denne analyse er det artiklen forsøger at give et kønspolitisk bud på.

Artikel 2 beskriver også det metodiske aspekt, der var nødvendig at revidere og videreudvikle efter projektet og i analysefasen, eftersom de unge følte sig 'empowered' og ændrede projektets sigte som beskrevet dels i artiklen og dels i kapitel 4. Indimellem eksemplificeres den teoretiske analyse med empiri fra både tekst og billeder, som de unge co-researchers har taget. To artikler, som beskriver selve projektet uden en meta-analyse af det metodiske aspekt, er ikke skrevet af mig alene, og er derfor ikke med i denne afhandling (Pedersen & Rygaard, 2003A; Pedersen & Rygaard: 2003B).

Artikel 2 indleder med et citat fra *Politiken*, som siden besøget på siden i 2013 er forsvundet, ligesom billederne, som ses herunder, blev redigeret væk af artikelredaktionen i min artikel på grund af pladsmangel. Billederne og en del af teksten vises her fra *Dr.Dk*. Et citat derfra lyder:

> ”Det kan virke abstrakt for politikerne at tale om indlandsisen, der smelter. De her billeder gør det konkret, siger forskningschefen, der fik ideen til turen efter at have fundet de gamle billeder gemt bort i en bunker på Københavns Vestvold”.[181]

Figur 1: Karale Gletsjeren nord for Tasiilaq på Grønlands Sydøstkyst. Gletsjeren er trukket næsten 10.000 meter tilbage fra 1933-2013. (© Forskere ved Københavns Universitet)[182]

Billederne af den vigende gletcher er ifølge forskerne en god måde at råbe politikere og befolkning op på, da man med sine egne øjne kan *se* forskellen. Det at se med sine egne øjne og tage billeder som et ’bevis’, der sagde: ’Jeg har været der og det ser sådan ud, ’ har længe været antropologers arbejdsredskab fra Knud Rasmussen til Jette Bang og Sarah Pink i vore dage. Visuel-kultur forskeren W. J. T. Mitchell beskriver i den syvende af sine otte ’Counter-theses on visual culture’ det visuelle som en visuel konstruktion af det sociale (i tilfældet med gletscheren det geopolitiske): ”Visual Culture is the visual construction of the social, not just the social construction of vision” (Mitchell, 2002: 91).

Det føles som om den visuelle kultur et stykke tid har været på fremmarch som noget helt nyt – og det mener flere, men Mitchell som var den, der skabte det omsiggribende begreb ’the pictural turn’, ser det som en af de ti myter, som han lister om en visuel kultur; nemlig at vi lever i en fremherskende visuel kultur æra og at moderniteten medfører et overherredømme af synet og visuelle medier: ”we live in a predominantly visual era. Modernity entails the

[181] http://www.dr.dk/nyheder/indland/fotos-dokumenterer-afsmeltning-af-indlandsisen (set 17. juni 2016).
[182] http://www.dr.dk/nyheder/indland/fotos-dokumenterer-afsmeltning-af-indlandsisen (set 17. juni 2016).

hegemony of vision and visual media" (Mitchell, 2002: 90). I hans 'modmyter' og beskrivelser af 'forkerte antagelser' (fallacies) gør han opmærksom på, at 'the pictural turn' skal opfattes som en *trope*. Dels har der igennem historien - og alle kulturer - altid har været fokus på det visuelle fra Platon over Lessing og til Wittgenstein[183] som en fare for manipulation (art. 2: 196), og dels hævder han, at vi ikke lever i en udelukkende visuel kultur, men i højere grad i en mediekultur, som består af "mixed media" nemlig en blanding af tekst og billeder. (Mitchell, 2002: 93). Netop denne blanding af både tekst og billeder i TV omtalte Professor Robert Pedersen i mit interview med ham i forbindelse med artikel 3: En TV-historie: "I sig selv synes jeg at fjernsyn er godt …. Det er godt med både øjne og ører … det bliver meget interessant" (art. 3, 2004: 179).

Det er denne blanding af tekst, ideer og billeder, der har gjort CAM-Di projekterne spændende når tekst, tanker og billeder går op i en højere enhed, men også udfordrende når et af 'benene' i Ogden og Richards tredelte meningsstruktur mangler (art. 2: 211), som eksemplificeret herunder.

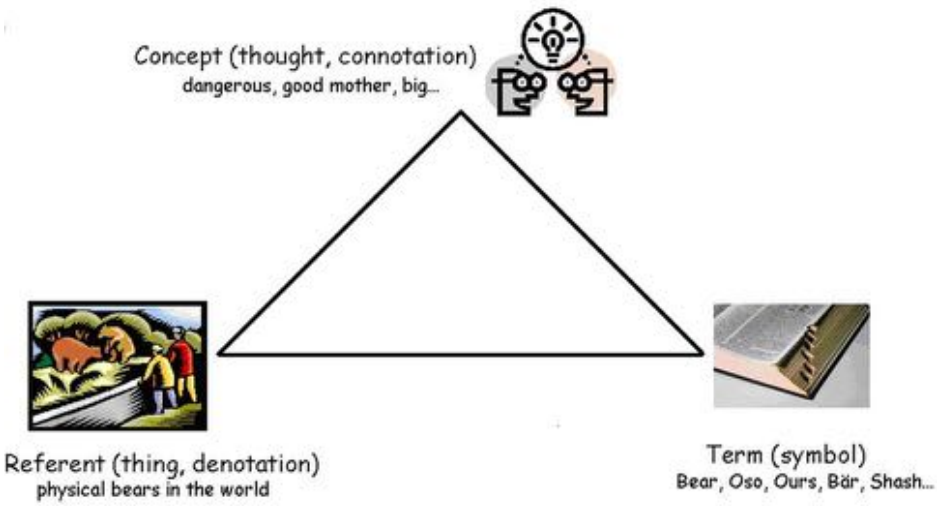

Figur: Eksempel på Ogden & Richards meningsstruktur.[184]

[183] "… Plato warns against the domination of thoughts by images, semblances, and opinions in the allegory of the cave, he is urging a turn away from the pictures that hold humanity captive … […]. When Lessing warns, in the *Laocoon*, about the tendency to imitate the effects of visual art in the literary arts, he is trying to combat a pictorial turn that he regards as a degradation of aesthetic and cultural proprieties. When Wittgenstein complains that 'a picture held us captive' in the Philosophical Investigations, he is lamenting the rule of a certain metaphor for mental life that has held philosophy in its grip" (Mitchell, 2002: 94). Platon; græsk filosof 428/427 – 348/347 før Kristus. Gotthold Ephraim Lessing, Tysk forfatter (1729 -1781). Ludwig Josef Johann Wittgenstein; Østrig-ungarsk filosof 1889 – 1951.

[184] https://www.bing.com/images/search?q=referent%2c+term%2c+concept&view=detailv2&id=9ADF85FCCC520

Andre visuelle teoretikere hævder modsat, at det visuelle har forrang bl.a. ved at nævne en sjov detalje, at vi 'ser tv' og ikke hører tv og at remote kontrollen kun har en 'mute-knap' og ikke en picture off knap (Mitchell, 2002: 93). Descartes så simpelthen synet som en af sanserne, som en slags udvidet og meget sensitiv form for berøring (Mitchell, 2002: 95). Forskning i sanserne er en trend, der har udviklet sig i de senere år med 'the affective turn' og 'the sensuous turn' (f.eks. Sarah Ahmed, 2004; David Howes, 2005; Paul Stoller, 1997; m.fl.; art. 2: 195; Brinkmann & Bang, 2013: 5). Sammen med denne udvidede forskning i sanserne er *visual studies* nu et omfattende, men også et meget nødvendigt forskningsområde eftersom den visuelle kultur har bredt sig over alle dele af ungdomskulturen på nyere sociale medier som *Facebook*, *Snapchat*, *Instagram*, *Pinterest* og diverse blogs. De unge er nu i høj grad deres egne skribenter, fotografer og redaktører etc., og denne digitale og visuelle kultur har nedbrudt grænserne for, hvad der er professionelt og rent amatør-udfoldelse inden for alle genrer:

> "Digital culture promotes a form of empowered amateurism – make your own movie, cut you own CD, publish your own website – that cuts across professionalization and specialization, the twin justifications of the liberal arts university" (Mirzoeff, 2002: 6).

I den postmoderne tidsalder, hvor visualitet er blevet en ingrediens i folks måde at være til på, hvor alle ses, lader sig se, og ser sig selv, kan man næsten med Foucault sige, at "visibility is a trap" (Foucault i Mirzoeff, 2002: 10), som mange unge synes at falde i, når de først føler, at en 'event' har fundet sted, når de har postet den (Mirzoeff, 2002: 6) eller har fået 'likes' fra vennerne. Som en ung Facebook bruger selv afslører:

> "Alle, jeg kender, er online. Facebook er det største sociale fællesskab, jeg som ung overhovedet kan melde mig ud af. […]. Vores værd er blevet til at måle og veje. For via *Facebook* er vi alle blevet et produkt, hvor likes og kommentarer er brugeranmeldelser".[185]

Det nye subjektive mantra kunne med en omskrivning af Descartes "I think therefore I am" (Descartes i Mirzoeff, 2002: 10) bliver til "I am seen and I see that I am seen" (Mirzoeff,

6C92B20E4005086698DE48C8F7F&ccid=zYHfDBtV&simid=607995640223369797&thid=OIP.Mcd81df0c1b5505505eedde9b75def869o0&mode=overlay&first=1 (set 17.06.16).

[185] Jonas Vibsig Berding 20.04.13 i: http://politiken.dk/debat/debatindlaeg/ECE1950183/unges-liv-er-styret-af-facebook/ (Set 3.07.15).

2002: 10) – det som i artikel 2 beskrives fra de unges perspektiv som: ”I snap, I shoot, I post, I pose, I am photographed – I am! ” (art. 2: 197).[186]

Det at se og blive set eller se sig selv blive set kan være en kilde til skam, som Sartre beskriver det i Being and Notingness (Sartre, 1993: Part 3, chapter 1) eller til at overskride eller udvikle sig selv som Lacan beskrev denne handling psykoanalytisk: ”I see myself seeing myself” (Mirzoeff, 2002: 11). Denne form for selvovervågning er et kendemærke for vores postmoderne kultur, hvor mobiltelefonen med kamera er blevet enhver ung persons faste følgesvend. Da CAM-DI projekterne, som jeg talte om i kapitel 4, blev foretaget i 2000, 2003 & 2006, var der begrænset mange mobiltelefoner blandt de unge og vi sendte engangskamera ud i stedet for. Siden har mobiltelefoner overtaget rollen som det mest brugte og elskede medium i Grønland,[187] og det at poste billeder på *Facebook* og de andre sociale medier er blevet lig med at eksistere som Nicholas Mirzoeff siger: ”A younger generation takes the digital gaze for granted” Mirzoeff, 2002: 11).

At poste billeder er for den yngre generation en måde at konsolidere deres identitet på i lighed med Jacques Lacan’s spejlfase (Sturken & Cartwright, 2009: 101) og som filmteoretikeren Christian Metz syn på vigtigheden af, at andre ser en: “What fundamentally determines me is the look which is outside”, som Sturken & Cartwright parafraserer således: ” I exist to myself only insofar as I can imagine myself in a field in which I appear in the light of others (objects, people) who make me apparent to myself” (Sturken & Cartwright, 2009: 102). Lacan hævder, at der er to fundamentalt forskellige forhold til barnets syn på sit eget spejlbillede; Barnet ser for det første, at det og spejlbilledet er det samme og for det andet, at spejlbilledet er et ideal (Lacan 2002 i Sturken & Cartwright, 2009: 121). Denne opfattelse ligger ikke langt fra det, som mange ser som det store problem i forhold til de unges posteringer af smukke, retoucherede idealbilleder af dem selv.[188]
I CAM-Di projekterne fra begyndelsen af 2000’erne var fotografierne ikke digitale og dermed tættere på den modernistiske tanke om, at fotografier var *en slags sandhed* – om end subjektive, udvalgt, personliggjort og formet (framed), for at konstruere den virkelighed, som fotografen valgte at vise (Sturken & Cartwright, 2009: 16; art. 2: 212). I de unges fotografier følte man meget kraftigt denne subjektive udvælgelse, men man så også billeder, som var

[186] Referencen henviser til det originale sidetal som overalt i afhandlingen
[187] Som fungerer steder hvor internettet ellers ikke er det bedste som jeg oplevede i bygden Illorsuit i maj-juni 2016
[188] http://www.bt.dk/digital/facebook-brugere-lyver-sig-laekre (set 15.06.16).

både kulturelt og socialt oplysende – i Roland Barthes terminolog *studium-billeder*, men også nogle, der ramte én affektivt i Barthes terminologi *punctum-billeder* (art. 2: 215).
I mit næste projekt (The Rockwell Kent-project 2015-2017)[189] får de unge udleveret digitalkameraer, og de undervises i historisk fotovidenskab og alle de muligheder for fotomanipulation, der er. Denne tilgang åbner helt nye muligheder og vil sandsynligvis skille fotografernes billeder i fotografier af konstruktioner af socialt liv overfor rene kunstfotografier af surreal karakter, hvilket på den måde vil sige en hel del om de unges kreativitet. Fordelen ved Kent-projektet er, at vi er der og arbejder med sammen med de unge, når de afleverer billederne og det giver os mulighed for at tale om personer på billederne, så de metodiske problemer med CAM-Di projektet sandsynligvis vil have en helt anden end rent forståelsesmæssig karakter som art. 2 rummer. På sammen måde vil tilstedeværelse og diskussioner løse mange af de etiske problemer med ikke at kunne identificere personer på billederne, som de første CAM-Di projekter rummede. Det spændende bliver så, hvilke nye udfordringer dette projekt-set-up vil bringe. Der skal nok være nogle.

[189] http://da.uni.gl/forskning/rockwell-kent.aspx (set 15.06.16).

Litteratur

Ahmed, Sarah, 2004: *The Cultural Politics of Emotion*. New York and London. Routledge

Brinkmann, Svend og Jytte Bang (2013): Indledning i: *Psyke & Logos*, 2013, no. 33. København. Dans Psykologisk Forlag.

Howes, David, 2005: *Empire of the Senses*. *The Sensual Culture Reader*. Oxford. Berg.

Larsen, Malene Charlotte, 2015: Unges identitetsdannelse på Facebook (Facebook, nr. 7) i: Jensen & Tække (eds.), 2013: *Facebook*. *Fra Socialt Netværk til metamedie*. E-bog: https://nota.dk/bibliotek/bog/facebook-fra-socialt-netv%C3%A6rk-til-metamedie (Hentet 20.06.16)

Mirzoeff, Nicholas, 2002: *The Visual Culture Reader*. London & New York. Routledge.

Mitchell, W. J. T. 2002: Showing Seeing: A Critique of Visual Culture p. 86-102 i: Mirzoeff, Nicholas, 2002

Møhl, Perle, 2012: Synliggørelsen—med kameraet i felten i: Kirsten Hastrup (ed.): *Ind i verden—en grundbog i antropologisk metode*. København. Hans Reitzels Forlag.

Ogden, Charles K. & Ivor A. Richards, 1953: *The Meaning of Meaning*. *A study of the Influence of language upon Thought and the Science of Symbolism*. London. Routledge & Kegan

Pedersen, Birgit Kleist & Jette Rygaard: 2003A:"'De forbudte trin' i forskning og undervisning. Overskridende metoder" [The forbidden steps in research and teaching. Transgressive methods] In: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning* 2003, Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat, Nuuk

Pedersen, Birgit Kleist & Jette Rygaard: 2003B: Grønlandske Unge mellem Tradition og Globalisering (trans. Greenlandic Youth between Tradition and Globalization) IN: *Barns och ungas levnadsvillkor i glesbebyggda områder i Norden*. Årsbok 2003

Sartre, Jean-Paul (1993): *Being and Nothingness*. Washington. Washington Square Press.

Stoller, Paul, 1997: *Sensuous Scholarship*. Philadelphia. University of Pensylvania Press

Sturken, Marita & Lisa Cartwright, 2009: *Practices of Looking: An introduction to Visual Culture*. Oxford University Press.

Websites som de forekommer i teksten

http://www.dr.dk/nyheder/indland/fotos-dokumenterer-afsmeltning-af-indlandsisen (set 17. juni 2016).

https://www.bing.com/images/search?q=referent%2c+term%2c+concept&view=detailv2&id=9ADF85FCCC5206C92B20E4005086698DE48C8F7F&ccid=zYHfDBtV&simid=607995640223369797&thid=OIP.Mcd81df0c1b5505505eedde9b75def869o0&mode=overlay&first=1 (set 17.06.16).

Jonas Vibsig Berding 20.04.13 i: http://politiken.dk/debat/debatindlaeg/ECE1950183/unges-liv-er-styret-af-facebook/ (Set 3.07.15).

http://www.bt.dk/digital/facebook-brugere-lyver-sig-laekre (set 15.06.16).

http://da.uni.gl/forskning/rockwell-kent.aspx (set 15.06.16).

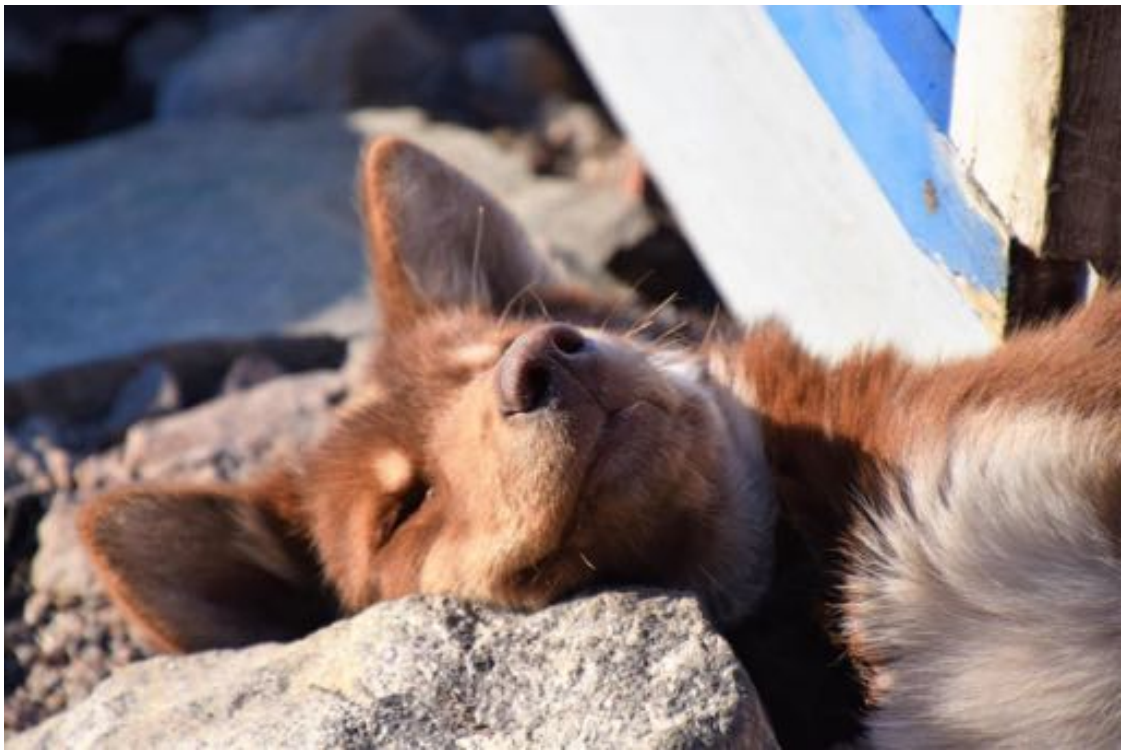

Artiklerne 1-2

Artikel 1: Gender differences: Reality or history? (2003) IN: *Nora: Nordic Journal of Women's Studies: Gender & New Media,* vol. 11, number 3.

NORA no. 3 2003, Volume 11

Gender differences: reality or history?

Jette Rygaard

Jette Rygaard, M.A. and B.A. from the University of Copenhagen. Since 1993 employed at Ilisimatusarfik, University of Greenland in Nuuk, Greenland. At present she is Associate Professor and Head of the Department of Greenlandic Language, Literature & Media. Since 1996 she has carried out quantitative and qualitative research on the issue of young people and media together with a colleague, Birgit Kleist Pedersen. She teaches media and literature, theories of literature, postcolonialism and psychoanalysis.

University of Greenland, Ilisimatusarfik, 3900 Nuuk, Greenland. E-mail: jery@ilisimatusarfik.gl

Taylor & Francis

© 2003 Taylor & Francis

DOI 10.1080/08038740310010191

ABSTRACT. This article emerges from qualitative and empowering research from 1997, 2000 and 2001 in which traditional gender differences became visible during the collection of data: in interviews with double gender focus groups the boys were the active and talkative, while the girls in general kept quiet. Based on linguistic theories, for instance those of Deborah Tannen (1992), this article discusses psychological differences in talkative behaviour in the different genders and the consequences of this in public life, academia, as well as in relation to research methodologies. In relating diverse stories about both traditional hierarchic "smooth stories" of research and newly emergent traits of subversion or neutralization of hierarchies, the author asks: "What binaries structure my arguments? What hierarchies are at play?" Her hope is that we will eventually be able to challenge the basis of the social representations that keep the unconscious system of gender binaries running in research.

Introduction

In general, to become hypnotized by gender differences is easy, but to question any, more corporate, gender differences may be to go too much to the opposite extreme.

This study is a kind of a meta-study in which I have been reflecting on gender differences in my own research (in which gender was not the primary focus), and in gender theories. Proceeding from my qualitative experiences as the starting point in this article I want to take a closer look at gender differences in talkative behaviour in public and personal fora deriving from linguistic theories. This part of the article follows a traditional view on gender, but is questioned according to postmodern or transgressive theories. Subsequently I will focus on some experiences concerning gender differences in an empowering research project, the CAM/DI-project (i.e. CAM(era) and DI(ary)-project) to balance the traditional view to a certain degree.

Background: annoyance

> Now and again the opposite sex is a bit too opposite. (Unknown author)

During mixed focus group interviews and double same gender in-depth interviews during several years[1], a specific gender pattern gradually seemed to reveal itself. Among the mixed groups boys tended to dominate, if ethnic and language factors were not disturbing the picture. The girls were often quiet and allowed the boys to act. In the same gender in-depth interviews, the interviews with two boys opposite my female colleague and me were coloured more by cogency and facticity and with jokes as the unrestrained element. The interviews with two girls, on the other hand, often had an element of frivolity, intimacy and once in a while an almost therapeutic situation arose. From field notes and working diaries I subsequently found a lot of method discussions between my colleague and me after the interview sessions. Sometimes during an interview journey we had to make adjustments to try to reach the optimal interview situation. A boy and a girl in a double interview was not generally an optimal situation. A pair of same gender schoolmates, both boys and girls, who were not best friends often ended up in an open competition if not in profound silence when they tried to defy competition. Two same gender really good friends, both boys and girls, stimulated each other. But focus group interviews with a class were hard to adjust in order that both boys and girls could be heard equally. That situation, unfortunately, is similar to many grown-up public situations—or fora—in academia, politics and places of work, in which men still dominate women. For that reason also, I would like to give the topic of men, women and the way they talk, act and interact a closer examination.

Another research experience with a gender focus in a way found a balance between the first examples in which the girls seemed to place themselves in a somewhat inferior position to the boys by not taking the floor, and a more "empowering research" (Lather 1991) in which the girls took the lead and behaved actively and presented much more data than the boys. In the CAM/DI-project, in which the task of the youngsters was to shoot 27 pictures with a disposable camera and write anchoring texts to the photos, the girls shot more than twice the number of pictures compared with the boys and wrote close to twice as many diary texts which were long and circumstantial. Obviously we hit off a greater interest among the girls in this kind of research ... or the concept of "public" versus "private" was abolished. In that manner competition was "invisible" to both boys and girls and the traditional hierarchy was subsequently abandoned.

Methods and empirical data

The empirical data derive from three different research projects in smaller societies in Greenland carried out by one of my colleagues[2] and me in 1997, 2000 and 2001. The topic of this article is not the actual research as such, for which I must refer to earlier literature (Rygaard 1999; Rygaard and Pedersen 1999; Pedersen and Rygaard, 2000/01; Rygaard 2003; Pedersen and Rygaard 2003). My aim here is to discuss some general aspects on gender found in this research.

In 1997 we started out with a classical survey sent to five small societies around the country (Upernavik, Sisimiut, Aasiaat and Qaqortoq on the West coast, and Ittoqqortoormiit and Tasiilaq on the East coast). The topics which boys and girls 12–19 years old were asked to report on were media activities and -habits, school, leisure habits, relationships and activities that provoked talk with either parents or friends. In total we asked 75 questions and had an end result of 455 informants. Following the survey we interviewed 120 of those involved, which I will report on in this article. The 1997 interviews were mainly double same gender interviews and concerned a rather

investigation in these young people's media habits. (Rygaard 1999; Rygaard 2003)

The next group of interviews I will draw on here were interviews from 2001 with young people from 15 to 19 years of age in as different countries as Australia (Aboriginal), Norway (Sami) and Canada (Eskimos) that functioned as a control group for the young people of Sisimiut and Itoqqortoormiit chosen as the second largest community on the West and East coast. In this article I am only referring to the Greenlandic youth. The 2001 interviews were mixed focus group interviews that revolved around the discussion of three movies (Rygaard and Pedersen 2002).

The last part of research I will refer to at this time is the CAM/DI-project carried out among 66 young people in three Greenlandic communities (Nuuk, Sisimiut and Itoqqortoormiit) from late August to early November 2000. The purpose of our CAM/DI-project has been to ask 101 young people between 12 and 19 years of age to describe in their own words and with their own pictures their everyday life with media during one week (Pedersen and Rygaard 2003). We gave them each a disposable camera and a diary and asked them to engage in praxis, that is: "the self creative activity through which we make the world" (Lather 1991, 11).

Of 101 potential participants, 66 agreed to take the time to focus on their life with media with a camera and a diary: 66 young people took a total of 696 pictures (out of 1783 possible), which is an average of 10.5 per participant; 62 contributed 313 texts to the pictures.

Theory

The underlying theories in this article are drawn from postmodern theories known as transgressive methods (Lather 1991) or de-colonizing methods (Smith 1999). According to those, the researcher is in every part of the research design liable to act as a self-reflexive and positioning researcher (design strategy) to use an emancipatory and empowering strategy towards the informants (data collection) in a way that "stimulated a process of consciousness raising and action-taking" in the research subjects (Lather 1991, 74); and to present the collected data in a conscious manner as "crusta" (Stainton-Rogers 2000; cf. Staunæs and Bendixen 2000, 9) (the product which is constructed in the encounter between a self-reflexive researcher and the empowered informants or co-researchers). Though this postmodern approach the researcher has to abandon the positivistic universalizing grand narratives told from the researcher's "God's eye perspective" (Lather 1991, 6, 88) and instead write in a postmodern way: multi-voiced (Lather 1991, 9), ambivalent, "multi-levelled and open to multiple readings" (Lather 1991, 93) with textual interruptions such as "quotations, parentheses, dashes, cuts, figures" etc. (Lather 1991, 11). And not least: to inscribe the doubts into the final report.

Some of the mentioned postmodern practices I am trying to make use of here are both seen in the research design (the unstructured interviews and the CAM/DI-project, which invites self-reflexivity in the informants), in the theoretical point of view according to which I am positioning myself as a self-reflexive and doubting researcher and in my subsequent questioning of the material. The one position that is very difficult to engage in (or rather abandon) is based in the "demands of contemporary academic careers and disciplinary logics" (Van Maanen cf. Lather 1991, 84). The postmodern approach requires a certain way of relating results and pays tribute to "a questioning of what it means to know" (Lather 1991, 88) that threatens the established academic tradition and canon: "the lust for certainty" (Lather 1991, 88). To engage in postmodernistic research is to put destabilizing questions to the material (Søndergaard 1996, 56).

In addition to engaging in this kind of research, I have to place myself at the same time in a recognizable reality context. To take up an uncompromising attitude I would try to place myself *in between* the marginal of a

constructivist—objectivist continuum. I have to ask the questions: Are my experiences from interviews as described from a gender perspective the unique narrative deriving from context dependent interaction as in the constructivist position? Do my experiences reflect information about the social world on a more general scale as in the objectivist position? Or is the experience situated somewhere in the middle? On the one hand I do not believe in the objectivist position that has as "goal the creation of the 'pure' interview ... which provides a ... 'mirror reflection' of reality" (Miller and Glassner 1997, 99). On the other hand I agree with Jody Miller and Barry Glassner (Miller and Glassner 1997) that the constructivist position is which "... the interview is obviously and exclusively an interaction between the interviewer and the interview subject in which both participants create and construct narrative versions of the social world" (Miller and Glassner 1997, 99) is too extreme a perspective. A certain foundation in reality must be found in interviews outside the narrative situation. I will anticipate one of my answers already by mentioning that, in the light of gender theories presented in the following, the experiences from my research seem to reflect a certain reality that others also describe. On the other hand by letting diversity, multiplicity and ambiguity into the research material we probably find a more contemporary and richly faceted world view presented.

Fieldwork experiences concerning gender

> Courage is what it takes to stand up and speak; Courage is also what it takes to sit down and listen.
> Winston Churchill

When interviewing a group of around 12 boys and girls from 12 to 15 years of age the patterns became stabilized: before we started the interview, the girls gathered around me and my female college and talked, asked and were giving us a lot of valuable information about media, the society and their own situations. When the interviews started, some of the boys took over and answered the questions asked without being personally invited. The girls were mostly waiting to be asked personally by name or nod—or their silence spoke as did the mute Ada's in the movie *The Piano* (Campion 1992). In one example a very reticent girl of 14 spoke through the instrumentality of a peculiar hat she was wearing. She rotated the hat incessantly, took it on and off and pulled her hat over her eyes. At one time she pulled the hat over the head of a rather talkative guy next to her. When directly asked about her opinion, she would not speak, but she gave the hat an extra tug.[3] I wonder what her opinion was, both of our media questions .... and of the subject matter of her silent body language?

Generally the girls were quiet and rather serious in the mixed interview situation: they were acting as if the situation was formal/ "public" and as if they were feeling a bit uncomfortable while the boys were talking, making jokes, were restless and fidgety and sometimes they even tried to "sabotage" the interviews by drumming a tune on the table or even scoot. In cases in which the girls were trying to "sabotage" the situation they simply whispered to their best friend or were sending SMSs on the cell phone.

In the double same gender in-depth interviews the girls were comfortable and were enthusiastically talking about "anything but school".[5] Without boys being present the girls were much more talkative and seemed to enjoy themselves. When asked how they felt about talking to us, two girls expressed what our general feeling of the girls' interviews was: "It was cosy"[6] or: "This was a nice girls' talk. Do promise not to tell our parents!"[6] Of course they also talked about boys! But mostly we talked about media, movies and their lives as young girls in a particular community. These interviews were held in the female researcher's preferred genre: qualitative research (Priest 1996, 209) that provide the researcher with "... means for exploring the points of view of our research objects, while granting these points

of view the culturally honoured status of reality" (Miller and Glassner 1997, 100). They were semi-structured which contributed to making the session associative and very floating in a way that we never experienced in boys' interviews or in mixed group interviews.

In addition the majority of the double interviews with girls were generally longer than interviews with a pair of boys. In the boys' interviews not so many digressions occurred, we stuck to the "guiding scheme" to a great extent. And although the boys also articulated that they had fun talking about media, sport, leisure habits, and visions for the future etc. they were much more focused on the situation as a task with a purpose.

The girls, however, acted as if we were older friends—not "parents" (cf. the remark above about "girls' talk")—they could trust with secrets and problems—primarily when for some reason one interviewee happened to be alone with us. In that manner, an interview during which a very talkative girl was called to the phone, suddenly transformed itself to an almost therapeutic situation while the phoning girl was away: the remaining girl burst out with her problems of being shy and insisted on discussing this problem before the other girl came back: "I am not shy towards people that I know well. We talk about it for instance when someone has a new friend; you are very quiet with words in the beginning. First when they ask: are you shy? Then we begin to talk properly."[7] In another situation a classmate left 15 minutes before another girl, and the remaining girl unexpectedly sprang this on us: "I was raped when I was twelve years old."[8] She wanted very much to talk about her experience and said that she found it hard to talk to parents and people in her small community about her feelings and still remaining fear.

We never got that close to any of the boys. Their exclamations were of a rather different nature such as: "Oh well, I didn't know that I was doing that many things,"[9] said in astonishment of his swirl of activity when telling us.

The strength of the qualitative interview is precisely its capacity to access self-reflexivity among interview subjects (Miller and Glassner 1997, 104), but the sort of self-reflexivity the boys were pouring out was of quite another nature: the boys never tried to get "intimate" with us in the ways the girls did—the dialogue was as "professional" as the topic was set for. These differences between the interviewees of different gender and us are explainable as a social gender construction in view of the given circumstances, but differences between the masculine and the feminine interviewees between themselves are also significant.

When only one girl turned up to an early morning interview, her friend covered her by announcing that she had complained about being ill yesterday. Half an hour later the girl swung smiling through the door and with wet hair: a sluggard, but not at all ill![10] The interpersonal relationship among the boys was characterized by their teasing and chaffing each other. Two boys for instance grinned broadly and called each other "silly ass" and "prize idiot" while they were thumping each other on the back. They obviously liked each other![11]

Usually we record our interviews on video, and in some cases when analysing the tapes it seemed to us that in mixed situations the silent girls acted with their body language as if they were a bit vexed that they never got a chance of telling their story—like the girl with the hat. Or ... is this conclusion my own projection of a *recognizable situation* in which men once more take the public scene as seen in politics (Jensen 2002; Nielsen 2003; Kjær 2002), in academia (Rosenbeck 2003; Gomard and Reisby 2002) and in relation to the standard of wages, etc., etc. (Nykredit, 2002)?

Women the talkative gender—a misogynic and erroneous myth?

Women are, of course, talking the most—the men said. (Togeby 1985) This statement has often been heard in some version or other and is

part of the stereotypes about women, men and the way they talk. The stereotyped prejudice is that women are talking the most; that women drivel, gossip and babble while men only talk when they have something (important) to say. The quotation above is a title from a book written by a Danish *male* linguist who tells us that the prejudice does not at all prove to be correct as the humorous title suggests. Several American researchers reach the same conclusion that men talk the most and that they interrupt women's talk more often than vice versa (Tannen 1992, 222; Leet-Pellegrini 1980). However, the stereotype lives on in the general public opinion.

Deborah Tannen, an American female linguist, has for several years carried out research on gender and talk and she agrees on the fact that men are the talkative gender, but qualifies the point further. The differences between men and women and their way of talking are a question of underlying psychological differences. Men think in *asymmetrical relationships* while women think in *symmetrical relationships* (Tannen 1992, 18–19, and 22 ff.). Men talk and hear a language which is orientated towards *status and independence* (Tannen 1992, 37–8), *dominance* and *control* (Tannen 1992, 202 ff.) while women talk and hear a language which is orientated towards *mutual connection, proximity* (Tannen 1992, 37–38) and *co-operative overlap* (Tannen 1992, 210 ff.). In other words women tend to talk to sustain contact and harmonize, while men talk to make a report or place themselves on top of a hierarchy. Following that argumentation men for instance feel comfortable and talk a lot in mixed assemblies, meetings and gatherings while in the same fora women are quiet, listening and often uncomfortable with the prevailing *high involvement style* contrary to the *high considerateness style* (Tannen 1992, 209) that women's meetings and gatherings are held in.

Differences in style are seen linguistically in language overlapping, tempo, pauses and interruptions (Tannen 1992, 214) but the paramount and anti-social problem about the differences are of course that women's style is seen as the "private" and men's style is seen as the "public" style (Tannen 1992, 222). Moreover, the same status is not seen in relation to both styles of talking. This difference in the way of talking discredits women in the general opinion: "The way of talking, which is connected to masculinity, is also connected to leadership and authority; whereas this is not the case in connection to a way of expressing oneself which is considered female" (Tannen 1992, 257). The "private and anti-authoritarian style" causes problems for women when entering high status positions and they often find themselves in a distressing double bind: "If they speak in ways expected of women, they are seen as inadequate leaders. If they speak in ways expected of leaders, they are seen as inadequate women" (Tannen 1992, 244). And to succeed in, for example, an academic career women have to adapt to the academic standard based on the masculine norm: "Women in science have a double task: They have to acquire this culture's masculine connoted norms and behaviour to succeed and at the same time they have to appear feminine" (Gonard and Reisby 2002, 43).

Looking further into conversational style Tannen also found an ethnic edge to the problem that would provide a very relevant angle to my material as well in bilingual Greenland. The *engaged conversation style* in which a person talks a lot in a high speed and tone without making pauses to let others into the discussion is also seen among certain groups of nationalities and ethnic groups as the stereotyped prejudice is often superimposed on, for example, Jewish New Yorkers and black people (Tannen 1992, 220). We notice that prejudice exemplified in the movie characters of Woody Allen and Eddie Murphy, whereas we all "know" that people from "the (wild) West" belong to the silent and—thereby considerate—conversation style as Harmonica in *Once Upon a Time in the West* (Leone 1968). In Greenland most people—and certainly the Greenlanders—would agree that the Danes were talking in an engaged conversational style while Greenlanders use a

considerate conversational style. As in the gender oriented language style, the ethnically oriented language style could give rise to disadvantageous circumstances and tragic consequences both on the personal and the professional level as it is unfortunately still seen around the world—and also in Greenland still.

But why be vexed and complain about gender differences?

The effect of the gender difference is primarily that men and women in many cases talk at cross-purposes both in public and private life such as many self-help therapies and books testify to (Gray 1993; Møller 1996; Østergaard 1999); that the masculine way of thinking pervades society; and that females who want to succeed in a career have to adapt themselves to men's standards (Aries 1987; Deaux 1989; Tannen 1992).

The problem—and the reason for directing attention to the problem—is that minorities and women often are the groups which are placed in unfavourable positions and that women (as minorities) are still not occupying leading positions in public life or in the academic world to the same degree as are men (or majorities) (Rosenbeck 2003). But how to make changes in the way we perceive and socialize gender differences? Of course we have to start early by socializing the young kids as it is often heard before and in order to do so we have to take a closer look at our own ways of behaving according to gender issues both as parents, teachers, child-minders—and researchers. So let us proceed from the last examples with grown-ups to take a closer look at the younger generation again.

Young kids in schools: solidly constructed patterns of gender roles

As several scholars' research reveals, small kids in kindergarten and the first grades already resemble their grown-up same gender persons more than they do their own classmates of the opposite gender. The differences between the genders are striking as to topics of conversation, body language (Tannen 1992, 263), interpersonal interaction and not least attitude towards authorities (Tannen 1992, 268). Tannen reports that in one of her studies with second graders, the girls talked conscientiously about the topics they were asked to talk about, they were sitting close together looking at each other, being very supportive of each other and they did not at all try to undermine the research person's authority. The boys behaved in just the opposite way. They were having a hard time sitting still, they were fighting and teasing each other as a way of confirming their status as friends, and they were telling bad and impudent jokes and tried to undermine the researcher's authority. The girls related to each other in a *mutually positive* way, while the boys related to each other in a *mutually negative* way. These kids were nine years old.

A Norwegian report about talkative behaviour in classes confirms once more well-known gender differences. In classes with masculine teachers, the boys begin to speak without being asked to do so six times as often as the girls. The girls put up their hands and then are called upon to speak. The boys often talk at the same time as the teachers; the girls await permission (Klette 1997). The results are that the girls get less attention than the boys and that the girls practise acting as spoken(wo)men or take the floor in public to a lesser extent. From the early years they are sliding into the "spiral of silence" (Berger 1995, 68–70).

In the teenage years the differences are cemented and the differences in topics of discussion are as great as possible. The boys are talking report-talk, and when they are asked to tell about the evening before, a guy tells about a problem with a cable television (Tannen 1992, 280)—a "not private world" thing. The girls on the other hand are preoccupied with communicating emotional aspects of what is going on between people, and therefore when asked about the previous evening a girl tells about a problem she had with her father (Tannen 1992, 280)—a "private world" thing.

A recurring feature in all these gender narratives is the distinction between the behaviour of each gender in the different fora. It seems as if the boys feel comfortable—or interested—in the "public fora" and in "not private world things", while the girls' preferences apparently are the "private fora" and "private world" things. These preferences therefore direct their action and functioning in both public and private life ... and in the research in which they are participants.

Deconstructing the "neatness" of history?

Stop! Stop! Stop!

In the above-mentioned view on gender issues as seen from my own research, I see—in the light of postmodern theories—how traditional in my thinking and deeply rooted I am in a gender awareness that adheres to differences between the two genders. I "forgot" to ask myself the deconstructing questions as posed by Patti Lather: "Did I encourage ambivalence, ambiguity and multiplicity, or did I impose order and structure?" (Lather 1991, 84). I must say I did try to impose order and structure! I represented both boys and girls as a homogeneous group. In going back once more to my material, I suddenly saw in one of the very few boy-girl interviews (we had two) that a very mature "couple", two 15-year olds (Jonathan and Charlotte[7]) from a very small community, were both equally talkative, and courteous to each other: listening and making room for each other's speech. In talking about the future they both entertained ambitious schemes for their lives which they attempted in a constrained way to adapt to the other's scheme. To deconstruct—again—my "alternative/reflexive" perception they were "obviously" (as we saw it) in love, maybe without really knowing yet themselves. This possible explanation in a way invalidated their outstanding female/male behaviour.

The other "pair" of double gender interviewees were two 13-year-olds. Both were presented as "outsiders" by the teachers as "kids we could not get anything out of". According to the teachers, these two (Amanda and Mikkel[8]) were both poor students in class and had problematic family backgrounds. What we experienced was, however, that they knew a lot about popular culture and media, which obviously did not fit into the school system (cf. Tulle et al. 1991). Nevertheless, together they were ambiguous in relation to gender expectations (ours that is!). Amanda was a quick-witted giggler-puffaw, who totally took the floor opposite Mikkel. Later I met her outside school and she was dragging a sledge: "Don't you have a dog?" I asked her a little tactlessly because of her poor social background. "I am a dog", her quick answer was. She looked like a survivor! Mikkel on the other hand was a little sulky and encapsulated, and not surprisingly, bearing in mind the awful, sad family tragedy he was carrying: alcohol abuse and eventually death of parents etc.

How could I have forgotten these individuals? The answer is of course, that I did not—they were very much part of the experiences of this interview journey, but if anything—they did not fit into my nice smooth research narrative with order, structure and linearity. And in so persevering I forgot to ask myself the most urgent questions: "What binaries structure my arguments? What hierarchies are at play?" (Lather 1991, 84). I hate to admit that a gender binary structure affected by the 70s pervaded my arguments and turned my data into "polarity research". And that my persistence on two-gender-differences (Knudsen 2003, 7) therefore produced a "scapegoat mentality" in which "the behaviour of one gender is positively valorized to the disregard of the other gender's negative behaviour" (Knudsen 2003, 7, my translation from Danish).

Instead of constructing a gender narrative that was multiple, ambiguous and complex (Lather 1991) and letting these young people stand out, I did not, in my first collation of data, pay any attention to Jonathan, Charlotte, Amanda and Mikkel who departed from a traditional

perception of gender behaviour and certainly did not fit into my generalization.

An empowering strategy—a different story?

To return to my initial question what you can do as a researcher to ensure an equal participation and equal answers from both sexes, we have to think in alternative empowering strategies to get the still existing majority of silent girls to make a contribution to the research. Endorsing the "politics of empowerment" as launched by Patti Lather (1991), my colleague and I planned a research project in which the informants were part of the project in a more thorough manner not only as co-researchers but also as self-reflexive subjects. Even though it is said that girls like to cooperate and feel more comfortable in doing teamwork while boys are individualistic and adapt themselves to hierarchies, we found in the CAM/DI-project that the girls in every point of view were the active ones, producing and achieving the most results (Pedersen & Rygaard, 2003) as seen in Fig. 1.

The girls were much more productive—or eager as photographers: They shot 12.6 pictures on average, while the boys shot 8 pictures on average. And furthermore the pictures that the girls took were much more crowded with objects: siblings, friends, family, idol pictures, media devices, books, and paraphernalia. Their pictures had an information density of 1.7 objects on average. Often they shot the pictures in their rooms which were heavily decorated. As for the diaries they also wrote much more and meticulously elaborated diary notes to the pictures. The boys' pictures were simple with few objects, like most of their rooms. Their pictures had an information density of 1.4 objects on average. Generally it was easy to figure out what their intended motive was—luckily—because their diary notes were very few and often very brief and concise.

As the boys appear to be the more communicative and informative in double mixed gender interviews, the girls on the other hand are the "outspoken" ones when it comes to alternative empowering research with a camera and a diary as mediator.

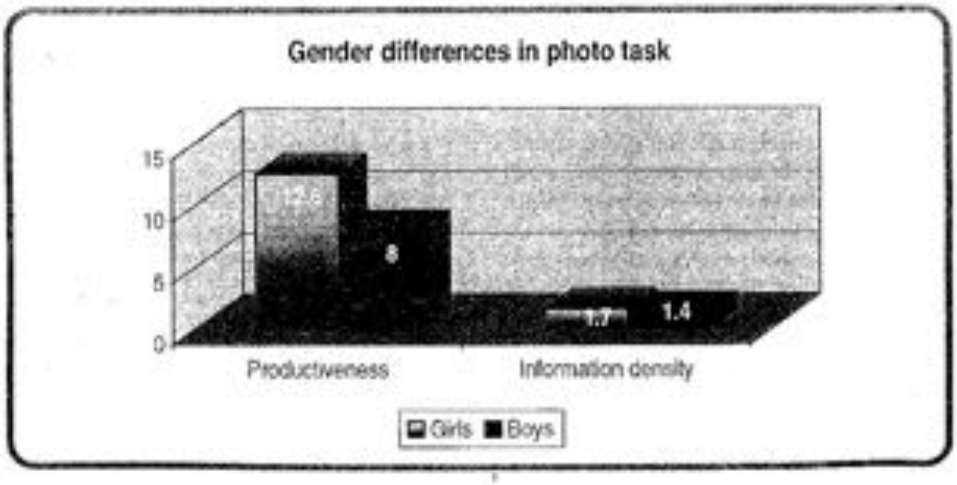

Another gender difference is seen in this CAM/DI-project. From most of the above mentioned gender research we have heard that girls are much more authoritarian minded. They usually do what the teacher says. In the CAM/DI-project we asked young people in Greenland to tell us about "their life with media" and it became apparent that the boys in fact were a little more authoritarian in this respect, as seen in Fig. 2.

The result of the project as such came as a surprise for us. Both the boys and the girls showed us some pictures from their life with media in the area of 50 %. And after they in this way had "pleased us", they shot a bunch of pictures to please themselves—and us—by showing who they were and how they lived! The boys shot 53 % pictures of "life with media" and 47 % pictures of "close life world". The girls shot 48 % pictures of "life with media" and 52 % pictures of "close life world" as seen below. These—albeit not very significant—differences tell us, however, that by allowing young people a free hand, the gender differences in Greenland as well as in the USA are the same: girls are more preoccupied with the "human stories" and boys prefer stories with things and action (cf. Olsen 2001, 37; Tannen 1992, 280), but when it is about activity it seems that the girls are in the foreground.

Conclusion

> 'Nothing can be more absurd than the practice in our country of men and women not following the same pursuits with all their strengths and with one mind, for thus, the state instead of being whole is reduced to half.'
>
> Plato, The Laws

From being around several topics, several narratives about the diversity of gender and several angles of reflexion, it seems to me that Tannen, Klette, Gomard and I are all telling versions of the same story. Our perspectives are that of the female researcher and our results are identical from The United States over Denmark to Greenland. It almost seems like a mirror reflection across borders and ages. In defiance of decades of women's crusades we still have equality problems. This is causing anxiety because feminism "on and off" seems to have the reputation of being outmoded. New currents and books, however, appear that take issue with earlier generations of feminists and revive feminism for the younger generation (Skaggs,

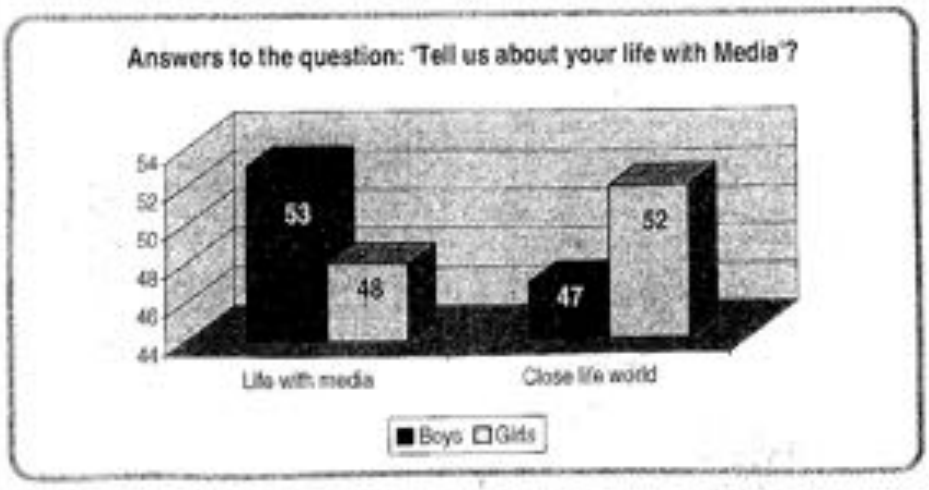

Olson and Zilg 1999; Geth 2000). These new feminists do not agree with alternative new studies that indicate that young women compete successfully in all areas with men of the same age (Nielsen 2003). They argue that equality is still not the social order (Skugge, Olson and Zilg 1999).

As I agree that equality has still not reached the social level, I think that none of us should keep back in discussions of still existing problems as seen in equal representation in leading positions in politics, in academia, in business etc.; and, to get to my starting point, in unequal inclination to talk in the mixed "public-like" situation that an interview situation is. The question we as researchers will then have to confront is how to make the qualitative methods an equal field of research.

Although the indications concerning the female characteristics that both Tannen and others have listed are recognizable to me, I (as a female researcher who wants to hear the young people's narratives) was not from the starting point able to abstract for instance from the division between public and private in order to facilitate that also the girls' opinion were pushed through. In the "private form" outside the interview situation the girls were willing to tell us what we wanted to know in an informal way, but for us the "public form" in the classroom with the tape recorder running was also the place and time. Whose theory of values were we then subordinated to?

Thus, we have to for instance re-construe the outside-interview "gossiping" of the girls as part of the interview. We have to re-construe the borderline of the interview on both sides, before and after, what normally seems to be the session. And we have to diminish the force of constraint in the interview sessions to let the girls be comfortable.

Instead of subjecting ourselves to the underlying prejudice that the female ways of behaving in mixed assemblies are not associated with the academic way of behaving, we have to experiment with new ways of interviewing and we have to find new ways of doing empowering research. This kind of empowering research, as in the CAM/DI project, in a way handed over to the informants the decision to participate on their own terms and at least the traditional hierarchy of male power for once had a fair fight. And in relating diverse stories about both traditional hierarchic "smooth stories" of research and newly emergent traits of subversion or neutralization of hierarchies, we eventually and progressively will challenge the basis of the social representations that keep the unconscious system of gender binaries running in research.

NOTES

1. Interviews in 1997 and 2001 (Rygaard 1999; Kleist Pedersen and Rygaard 2002)
2. Birgit Kleist Pedersen, Associate Professor at Ilisimatusarfik, University of Greenland.
3. Girl, 13 years old, Sisimiut, 2001.
4. Girl, 15 years old, Qaqortoq, 1997.
5. Girl, 14 years old, Qaqortoq, 1997.
6. 14-year-old girls, Sisimiut, 1997.
7. Girl, 13 years old, Upernavik, 1997. Ilisarisimallutik ilaqarneq ajorpuikka. Oqaloqatigisutigisarpurput, soorlu karmalastitsaarimalluni ilaarni nallaqqaammut nipuattarpugut soorlu oqaatigut. Aatsaat aperigaangata: Inoorpit? Aatsaat ilumik oqaloqatigiittarpugut. (Jeg er ikke genert overfor de mennesker som jeg kender godt. Vi snakker om det, f.eks. når man får sig en ven, så er man meget stille med ord i begyndelsen. Først når de spørger: er du genert? Så begynder vi først at snakke ordentligt). (Author's translation from Danish).
8. Girl, 14 years old, X-Town, 1997.
9. Boy, 15 years old, Sisimiut, 1997.
10. Girls, 17 years old, Sisimiut, 1997.
11. Boys, 13 years old, Qaqortoq, 1997.
12. The names are fictitious to ensure privacy.
13. The names are fictitious to ensure privacy.

REFERENCES

Aries, Elizabeth. 1987. Gender and Communication. *In* Shaver, Philip and Hendrick, Clyde (eds.): *Sex and Gender*. Newbury Park, CA: Sage, 149–76.

Berger, Arthur Asa. 1995. *Essentials of Mass Communication Theory*. London: Sage Publications.

Campion, Jane. 1992. The Piano. Producer: Jan Chapman.

Cawood, Sarah Højgaard. 2002. Svigter de danske

kønsforskere ligestillingen? [Are the Danish Gender Researchers Letting Down the Equality Principles?]. *Køn & kultur*, Kontur nr. 6.

Deakins, Alice H. 1989. *Talk at the Top: Topics at Lunch*. Manuscript English Department, William Paterson College. (Reference from Tannen, 1992).

Geerard, Kirsten and Reisby, Kirsten. 2002. Fokus på faglig og social praksis i et kønsblindt Akademi. [Focus on Professional and Social Praxis in a Gender Blind Academia]. In *Køn & Kultur: Kontur* nr. 6.

Gotz, Anita Frank, MacLean, Karen, Petersen, Lene Myong and Katrina, Schelin (eds.). 2000. *Nu er det nok. Så er det sagt!*. [Enough is Enough!]. København: Rosinante.

Gray, John. 1993. *Men are from Mars. Women are from Venus*. New York: Harper Collen Publishers.

Jensen, Charlotte Wiinmann. 2002. EU I front på ligestilling [EU's Efforts in Facing Equal Rights]. In *Forum for køn og kultur* 2/68. *Kvindfo* http://www.forum.kvindfo.dk.

Kjær, Henriette. 2002. *Kvinder i ledelse. Ligestillingsfaktа fra ligestillingsministeriet i Danmark*. [Women in Management]. http://www.lige.dk/kvinderiledelse.

Klette, Kirsti. 1997. Reform '97. In: *Dagsavisen* 07.04.2003. Norge.

Knudsen, Susanne V. 2003. Kønsparadokser I skolen. [Gender Paradoxes in Schools]. In *NIKKnotgasia* nr. 2. *Nordisk institut for kvinde- og kjønsforskning*. Oslo.

Luther, Patti. 1991. *Getting smart. Feminist Research and pedagogy within the postmodern*. New York: Routledge.

Luther, Patti. 1992. Critical frames in Educational Research: Feminist and Post-structural Perspectives. In *Theory and Practice* XXXI, No. 2.

Lott-Pellegrini, H. M. 1988. Conversational Dominance as a Function of Gender and Expertise. In Giles, Howard, Robinson, W. Peter and Smith, Philip M. (eds): *Language: Social Psychological Perspectives*. Oxford: Pergamon, 97–104.

Miller, Jody and Glassner, Barry. 1997. The 'inside' and the 'outside'. Finding Realities in Interviews. In Silverman, David (ed.): *Qualitative Research. Theory, Method and Practice*. London: Sage Publications.

Møller, Carl-Mar. 1996. *Hvad kvinder ikke ved om mænd* [Things that women do not know about men]. Copenhagen: Lindhardt & Ringhof.

Nielsen, Harriet Bjerrum. 1998. Sophie og Émile i klasseværelset. [Sophie and Émile in the Classroom]. In Bjerg, Jens (ed.). *Pædagogik—en grundbog til et fag*. København: Hans Reitzel.

Nielsen, Harriet Bjerrum. 2003. Nye jenter og gamle kjønn. [New Girls and Old Genders]. In *NIKKnotgasia* nr. 2. *Nordisk institut for kvinde- og kjønsforskning*. Oslo.

Nielsen, Sofie Carsten. 2003. EU forhandlinger med kønsbriller på [EU's Negotiations with a Gender Perspective]. In *Forum for køn og kultur* 25/66, *Kvindfo*, http://www.forum.kvindfo.dk.

Nykredit 2002. *Køn & Karriere i Nykredit. Fakta og fortællinger*. [Gender and Careers in Nykredit. Facts and Narratives]. Personaleafdelingen and 3K. http://www.lige.dk/kvinderiledelse.

Otter, Louise Urth. 2003. Når de to køn taler—et overblik. [When the Sexes Speak. An Overview]. In Jørgensen, J. Norman (ed.). *Én køn strid. Sprog magt & køn hos toogrogede børn*. Frederiksberg: Roskilde Universitets Forlag.

Pedersen, Birgit Kleist and Rygaard, Jette. 2000. Adolescents' Media Use in Greenland. In: *News from ICCYOS. The International Clearinghouse on Children and Violence on the Screen 1*. Göteborg: Nordicom.

Pedersen, Birgit Kleist and Rygaard, Jette. 2003. Grønlandske unge mellem tradition og globalisering. [Greenlandic Youth between Tradition and Globalization]. In Helve, Helena (ed.): *Ung i urbant. Aktuell forskning om ungdomskulturer i Norden. Nordiska Ministerrådet—Barn och Unga*. København: TemaNord 2003, 519.

Priest, Susanna Hornig. 1996. *Doing Media Research. An Introduction*. London: Sage Publications.

Rosenbeck, Bente. 2003. *Vi vil ikke have det rend af kvinder*. [We Just Don't Want that Rush of Women]. Feature article in: *Information*, 28 January 2003. København: Hans Reitzels Forlag. Section 1, page 8.

Rygaard, Jette. 1999. Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. [Television and Identity in a Bicultural Society]. In Christensen, Christa Lykke (ed.): *Børn, Unge og Medier. Nordiske Forskningsperspektiver* [Children, Youth and Media. Nordic Research Perspectives]. Göteborg: Nordicom, 95–125.

Rygaard, Jette and Pedersen, Birgit Kleist. 1999. Feltarbejde, teori og metode—mediеforskning i Grønland. [Fieldwork, Theory and Method—Media Research in Greenland]. In Jansen, Estrid, Pedersen, Birgit Kleist, Thorleifsen, Daniel, Langgård, Karen and Rygaard, Jette (eds.): *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning* [Greenlandic Research of Culture & Society]. Ilisimatusarfik. Nuuk: Atuagkat.

Rygaard, Jette. 2000/01. Grønland & den kulturelle Globalisering [Greenland and the cultural globalisation]. In Jansen, Estrid, Pedersen, Birgit Kleist, Thorleifsen, Daniel, Langgård, Karen and Rygaard, Jette (eds.): *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning* (Greenlandic Research of

Culture & Society). Ilisimatusarfik. Nuuk: Atuagkat.
Rygaard, Jette and Pedersen, Birgit Kleist. 2002. Film Reception among 16–19 Year Olds. In *Proceedings of First IPSSAS Seminar: Arctic Societies and Research: Dynamics and Shifting Perspectives.* Nuuk 28 May to 8 June 2002. (In print).
Rygaard, Jette. 2003. Youth Culture, Media & Globalization in Greenland. In *Young. Nordic Journal of Youth Research.* London: Sage Publications.
Skagge, Linda Norman, Olson, Belinda and Zilg, Brita. 1999. *Förstör.* Stockholm: Stockholm DN förlag.
Smith, Linda Tuhiwai. 1999. *Decolonizing Methodologies. Research and Indigenous Peoples.* Dunedin: University of Otago Press.
Staunæs, Dorthe and Petersen, Eva Bendix. 2000. Indledning. Overskridende metoder [Transgressive methods]. In *Kvinder, Køn & forskning* nr. 4. København: Sociologisk Institut.
Søndergaard, Dorte Marie. 1996. *Tegnet på kroppen.* [The Sign on the Body]. København: Museum Tusculanum.
Tannen, Deborah. 1992. *Kvindesnak og mands tale.* København: Munksgaard (Translated by Bonnevie, Andreas from: [*You Just Don't Understand*]. 1990. New York.).
Togeby, Ole. 1985. *Kvinden siger selvfølgelig mest, sagde manden!* [The Woman of course Talks the Most, Said the Man!].
Tufte, Birgitte, et al. 1991. *Medieundervisning* [Teaching Media]. Evalueringsrapport for Folkeskolens Udviklingsråd. København: Danmarks Lærerhøjskole.
Østergaard, Martin. 1999. *Vejen til mandens hjerte.* [The Road to a Man's Heart]. København: Lindhardt og Ringhof.

Artikel 2: 'Look at My Picture; Read My Text. Visual Anthropology in Practice and Theory in the North' (2015) IN: *Le Liue du Nord. Vers und cartographie des lieux du nord.* Montreal. Imaginaire – Nord . Les Presses de l'Université du Québec.

Look at My Picture; Read My text. Visual Anthropology in Practice and Theory in the North

Jette Rygaard
Ilisimatusarfik (Greenland)

"Look closely at these two pictures. 90 years separate them. And they show the greatest threat to the world's coastal areas right now. The Greenlandic ice cap loses 600 gigatons a year [...] this figure is hard to imagine, but visualization demonstrates the sensitive breast."[1]

Abstract – Relying on the empirical examples of photos and texts, the author analyzes the methodological problems of the visual vis-à-vis the textual, as illustrated in the photos taken by young people from Greenland, who created images meant to be coupled with diary entrances. The research method used within the framework of this initiative granted young people the freedom to subjectively show different aspects of their lives. The author explores the challenges that arise in analyzing these pictures/texts and examines the divergence that exists between these pictures and the diary entries. Additionally, she explains how the project empowered its participants and allowed for the audience to penetrate, through photography, their intimacy (with photos of members of their communities, families, homes, etc.). The project demanded a critical approach towards the ethical dilemmas of consent, anonymity as well as copyright and expressed the utility, impact and pitfalls of visual anthropology.

Richard M. Rorty has characterized the history of philosophy as a series of *turns*, and he described what he in 1967 saw as a final stage, *i.e. the linguistic turn* in which words gained power upon the things and the ideas. Since then, we have seen more *turns* as for instance the recent *affective turn*,[2] the *sensuous turn*[3] and, of immediate importance here, the *pictorial turn* as the

---

1 *Politiken*, August 25, 2013, section 1, p. 1. To see the photos: http://www.dr.dk/Nyheder/indland/2013/08/25/0825092408.htm (accessed September 25, 2013).

2 See Sarah Ahmed, *The Cultural Politics of Emotion*, New York and London, Routledge, 2004, 224 p.; David Howes (ed.), *Empire of the Senses. The Sensual Culture Reader*, Oxford, Berg, 2005, 421 p.; Patricia Ticineto Clough and Jean O'Malley Halley (eds.), *The Affective Turn: Theorizing the Social*, Durham and London, Duke University Press, 2007, 513 p.

3 See Paul Stoller, *Sensuous Scholarship*, Philadelphia, University of Pennsylvania Press, 1997, 166 p.; Constance Classen, *The Book of Touch (Sensory Formations)*, Oxford, Berg, 2005, 461 p.; Sarah Pink, *Doing Sensory Ethnography*, London, Sage Publications, 2007, 168 p.

American art historian W. J. T. Mitchell in 1994 named it.[4] This pictorial turn indicates that we must understand humans as creatures that possess an internal and external imaginative and evocative power including thoughts, feelings, perceptions, and imagination. The pictorial turn affects all aspects of cultural and social life as well as their depiction in media and science as we saw in the opening headline, and as the Danish professor in visual communication states, "[...] the basis for all science is about to change from a linguistic foundation to a pictorial foundation".[5] General acceptance of the visual regime, however, has not always been prevalent.

In 1988 the National Endowment for the Humanities issued a report with the title *Humanities in America*.[6] A section in this report was called "Word and Image" and declared after presenting a lot of statistics about number of hours spent in front of the television etc., that the common culture was in danger of inundation by too many pictures and too few words: "[...] our common culture seems increasingly a product of what we watch rather than what we read."[7] The danger predicted in the report was that of spectators being more easily manipulated by images than readers were by words. Since then the apparent fear of pictures has been overruled by pictures ubiquitous and seen everywhere. So, both because of the visual regime and the fact that we are still inclined to see pictures as a satisfying (and convincing) way to obtain visual proof, it seemed to be a good idea to hand out cameras to a group of young people to get a picture of the media life in some Greenlandic communities solely from a youth perspective.

Based on the empirical examples of photos and texts, this article will analyze the methodological problems of the visual vis-à-vis the textual as illustrated in the photos that young people from Greenland took during one week creating images meant to be coupled with their diary entrances. I will advocate for a research method that sets the young people free to shoot aspects of their life from their point of view, a method that has the advantage both from the young people's perspective by creating a feeling of empowerment, and from the scientific perspective by granting us as grown-ups and researchers admission to an upstage part of the youths' lives which

4 William John Thomas Mitchell, *Picture Theory. Essays on Verbal and Visual Representation*, Chicago, The University of Chicago Press, 1994, 445 p.

5 Bent Fausing, *Beregnede Billeder. Om effekt og fiksdeer [Moving Pictures. On Effect and Fixation]*, Copenhagen, Tiderne Skifter, 1999, p. 13.

6 Lynne V. Cheney, "Humanities in America. A Report to the President, the Congress, and the American People," quoted in: William John Thomas Mitchell, *op. cit.*, p. 7.

7 *Ibid.*

is where the onstage photos are shot. The observer will be "participant and enter into the secrets of the photo's subject matter to a degree that is otherwise beyond our reach."[8] To be a participant in the secrets of for instance the homes, people, and families revealed in photos is, however, what really demands a critical sense towards the ethical dilemmas of consent, anonymity and copyright.

Pictures, Pictures, Pictures Everywhere

It seems as if the world breathes pictures—television, movies, news and all the social media such as Facebook, Instagram, Pinterest—all is about using pictures to map the world, as in an almost Cartesian dictum: I snap, I shoot, I post, I pose, I am photographed—I AM! And to ask a group of young people to do just that was very satisfying for them:

> Here is Malik, who never wanted to have his picture taken. I shot him just for fun. [...] Finally Malik had his picture taken, how great! At the end he said that he wanted to be a model, because it turned out it was so cool to pose.[9]

Almost all of this 17-year-old man's texts and photos are *about* taking pictures: his young friends who want to be models, Malik who will and will not have his picture taken, the photographer himself who wants to be in the picture and therefore arranged an outdoor evening shooting with all his friends in front of Nuuk's landmark, the strong and mythic *Kassassuk* sculpture, when he and his friend took pictures of each other. Two single texts with photos out of 27 were about a poster with a couple making love as well as a picture of a meal together combined with a long text about how hard it is to acquire education, and being poor, and how wonderful it is to have good friends who make dinner sometimes. Not exactly what we asked for: on the other hand, however, a very good insight into young men's lives.

Pictures mean more and more in our postmodern world. The visual is crucial, not only for how we culturally construct our world, but for what we see, how we see, what it means to us, and how it affects us. In his essay "The centrality of the eye in Western Culture," Chris Jenks argues

---

8 Peter Sedberg, "Fotografier," Bent Fausing (ed.), *Brungende Billeder. Om Affekt og Billeder [Moving Pictures. On Affect and Pictures]*, Copenhagen, Tidende Skifter, 1959, p. 85.

9 CAM 8 n° 31, young man, 17. Wherever a name occurs in a quote, it is substituted to maintain anonymity.

that "looking, seeing and knowing have become perilously interwinted" so that "looking, seeing and knowing is very much a 'seen' phenomenon."[10] What that means for the one who takes the photos, for the spectators and for researchers is also what I am going to analyze in the following.

In the following case studies, I will analyse the divergence between cool-minded pictures and objective diary entries, which, simply stated, is what we asked the young people to demonstrate about their life with media—reflecting what the French philosopher Roland Barthes termed *studium pictures*.[11] These *studium* (conveying knowledge) pictures we had requested ended up functioning in opposition to the young people's more independent and original solution to the requested task, which they demonstrated in private and affective photos and diary entries by shooting photographs of their close-life world—in Barthes terminology *punctum pictures*[12] (the incident of meeting a personal feeling) as I will explain later.

Often the empirical results demanded from us a renewed and more advanced type of theory as these young people's active control and correction of the project had to be contemplated. What really demanded thoughtfulness, and sharpened focus on framing a theory about the hierarchic order between words and pictures, was that the outcome did not always match the intentions that we—or they—had anticipated. Two sets of challenges confronted us: the project's performance, execution and style; and the co-researchers interpretation and charging of the project. The first challenge demanded a sharpened focus on different sets of interpretative techniques, the second a rather confining but necessary attention to ethical rules.

A Project in the Light of Transgressive and Indigenous Methods

Having for several years asked young people in Greenland in surveys and interviews about their lives with media—producing a wealth of words about their life with media from a grown-up researcher\informant perspective[13]—

10 Chris Jenks, "The Centrality of the Eye in Western Culture," Gillian Rose (ed.), *Visual Methodologies. An Introduction to Researching with Visual Material*, London, Sage Publications, 2001, p. 3.
11 Roland Barthes, *Camera Lucida. Reflections on Photography*, New York, Hill and Wang, 1981, 119 p.
12 *Ibid.*
13 Jesse Rygaard and Birgit Kleist Pedersen, "Fieldwork, Method and Theory—Media Research in Greenland," Karen Langgård (ed.), *Cultural and Social Research in Greenland. Selected*

the concept behind this new project, the first CAMERA-DIARY project (CAM I),[14] was to change to a much lower level of steering and to a more humble position in relation to the young as feminist, transgressive[15] or critical and indigenous methodologies prescribe.[16]

The initial CAMERA-DIARY project (CAM I) dealing with *Youth and Media Life* among young people from 12 to 19 years of age, was carried out by Birgit Kleist Pedersen and myself in September 2000 in Illoqqortoormiut, Tasiilaq and Nuuk.[17] We sent out 101 disposable cameras and received 66 useful sets of camera images and diary entries. The drop-out rate was based on the number of cameras not returned, broken cameras or materials returned which were unfit for use. The 66 young people shot a total of 694 pictures and wrote 303 diary entries (out of a potential total of 1,782 possible photo/text-sets).

Apparently, photographing was the fun part of it and most of them did this aspect meticulously, especially the younger boys and girls. Many diary entries start by referring to the act of shooting pictures as does Randi: "I took a picture of him again, because he is a good object. He plays with a PlayStation and the name of the game is WI bout. The boy I has [*sic*] shot is my youngest big brother. I'll just end here."[18] Or, they refer to the result,

---

Asiaq 1950-2000, Nuuk, Ilinniarsimalik/Atuagkat, 2000, p. 269-303; Jesse Rygaard, "Gender Differences: Reality or History?," *Nora. Nordic Journal of Women's Studies: Gender and New Media*, vol. 11, n° 3, 2003, p. 170-182.

16 Birgit Kleist Pedersen and Jesse Rygaard, "Grønlandske Unge mellem Tradition og Globalisering" ("Greenlandic Youth between Tradition and Globalisation"), Hélène Helene Ingl.), *Unge i verdens. Mønstre/Strukturer om glokaliseringsdynamikker i Norden* [*Youth skills from nowhere. Current research on (partly) populated areas in the North*], Copenhagen: Nordiske Ministerrådet [Nordic Council of Ministers], coll. "Barn/ung/Unga" ("Children and Youth"), 2003, p. 272-298.

17 Beatrice Davies and Rom Harré, "Positioning: The Discursive Production of Selves," *Journal for the Theory of Social Behaviour*, vol. 20, n° 1, 1990, p. 43-63; Dorthe Staunæs, *Transkille. Analyse pengeskrivelser på unge flygtninge Life in Transit. Other Perspectives on Young Fugitives*], Copenhagen, Politisk Revy, 1998, 150 p.; Dorthe Staunæs and Eva Nordin Petersen, "Overskridende metoder" ("Transgressive Methods"), *Kvinder, Køn og Forskning* [*Women, Gender and Research*], n° 4, 2000; Patti Lather, "Against Empathy Voice and Authenticity," *Reinder, Køn og Forskning*, n° 4, 2000.

18 Linda Tuhiwai Smith, *Decolonizing Methodologies. Research and Indigenous Peoples*, New York and Dunedin, Zed Books and University of Otago Press, 2004 [1999], 208 p.; Norman K. Denzin, Yvonna S. Lincoln and Linda Tuhiwai Smith (eds.), *Handbook of Critical and Indigenous Methodologies*, London, Sage Publications, 2008, 304 p.

17 CAM II was later carried out in 2003 by students attending lectures on the subject of *Young's Media Life in Nuuk*. In 2006, students attending lectures on *Globalisation and Youth Culture in Asiaat and Qeqertarsuaq* carried out a third project, CAM III.

18 CAM I: n° 60, Randi, girl, 15. This quotation is translated from Danish by J.R., as are all subsequent quotations from the diaries. An attempt has been made to maintain the original syntax and style. The correspondents' names have been changed.

as does Helene: "The picture shows Pauline. She is on the net. On the net you can learn everything, or you can order something (CD's!) sometimes a lot of things..."[19] Many of them took self-portraits—selfies—without mentioning it in the diary, and some specified as Randi did: "I have taken a picture of myself, I am sitting on the doorstep and I am a little cold, the air is getting chilly, freezing. I have taken two pictures of myself. I'll just end here."[20] The picture she managed to take of herself would disclose her identity so we have to here content ourselves with just her words. Nuka, a young boy of 12 from a small community on the East coast of Greenland, only shot 5 pictures and wrote 4 diary entries, the last of them apologizing for not being more diligent: "I regret that I did not take more pictures, sorry."[21]

These three quoted (Randi, Helene and Nuka) shot in total 49 pictures; Nuka 5 and the two girls 20 and 24 respectively. This distribution is almost indicative of how the general spread was in the project. 36 girls shot 453 pictures in all an average of 13 pictures each; 30 boys shot 242 pictures an average 8 pictures each. In an indication of the fun of shooting pictures some participants also played around and took mirror-image portraits, pictures of each other, stating simply: "My friend and I are taking pictures of each other" (n° 31, Figure 1 below) and: "My friend is taking a picture of me."

Figure 1. Amateur picture 1: CAM I n° 31, young man, 17.

19. CAM I n° 87, Helene, girl, 13.
20. CAM I n° 86, Randi, girl, 13.
21. CAM I n° 81, Nuka, boy, 12.

In this task of showing their life with media a difference between boys and girls appeared. The boys showed a predominance in portraying "media objects" while the girls showed a predominance in their portrayal of "life world" objects.

This CAMERA-DIARY project was a natural prolongation of former projects involving only words, and reworked based on our realization that we were sometimes controlling too much and affecting the process in the role of grown-ups in the discussions.[22] Moreover, inspiration from similar projects appeared, all of them with the transgressing method of distributing cameras and with a focus on reaching behind some delicate social or generational lines as told in books on homeless children,[23] on children on a reservation[24] and on young refugees in a camp.[25] Moreover, this method was highly suitable for doing research in a country as vast and impassable as Greenland with a total of circa 56,000 inhabitants and an infrastructure that only allowed expensive transportation via water or air.[26]

Transgressive and Indigenous Methods

During recent years two controversies in social studies have been an issue: perspectives of the (white) researcher vis-à-vis indigenous people[27] and the researcher vis-à-vis children and young people.[28]

---

22 Jens Rytgaard and Birgit Klahn Pedersen, "Fieldwork, Method and Theory—Media Research in Greenland," *op. cit.*, p. 249-303.

23 Jim Hubbard, *Shooting Back. A Photographic View of Life by Homeless Children*, San Francisco, Chronicle Books, 1991, 135 p.; Jim Hubbard, *Lives Turned Upside Down: Homeless Children in Their Own Words and Photographs*, New York, Aladdin, 2007 [1996], 43 p.

24 Jim Hubbard, *Shooting Back from the Reservation*, New York, New York Press, 1994, 96 p.

25 Dorthe Staunæs, *op. cit.*

26 Jens Rytgaard, "Youth Culture, Media and Globalization: Processes in Greenland," *Young Nordic Journal of Youth Research*, vol. 13, n° 4, 2005, p. 291-309.

27 Linda Tuhiwai Smith, *op. cit.*; Norman K. Denzin, Yvonna S. Lincoln and Linda Tuhiwai Smith (eds.), *op. cit.*

28 Allison James, Chris Jenk and Alan Prout, *Theorizing Childhood*, Cambridge, Polity Press, 1998, 247 p.; Jan Kampmann, *Børneperspektiver og børn som informanter* [*Children Perspective and Children as Informants*], Copenhagen, The Children's Council, 1998, 56 p.; Eva Gulløv and Susanne Højlund, *Feltarbejde blandt børn. Metodologi og Etik i Etnografisk Børnelforskning* [*Fieldwork among Children. Methods and Ethics in Ethnographical Children's Research*], Copenhagen, Gyldendal, 2003, 202 p.; Richard Jenkins, *Pierre Bourdieu*, London, Routledge, 1992, 198 p.

As a grown-up Danish researcher in children's and young people's culture in the Greenlandic environment I had to be reflexive about the danger of over- or under-interpreting—or perhaps even worse, exoticising—on both levels in a field in which I felt "at home" and in which I presumably shared a position among the media-eager young people in Greenland and their love for media. Transgressive and critical indigenous methods in many ways provided answers to these problems of investigation.

Science and research have for a long time been thorny issues among indigenous people: "The word itself, research, is probably one of the dirtiest words in the indigenous world's vocabulary [...] it stirs up silence, it conjures up bad memories, it raises a smile that is knowing and distrusteful".[29] Indigenous people have often been critical of research that has not been communicated back to the society, of research that has been absolutely worthless to them and, even worse, of the bad conduct of betrayal and disregard: "of cultural protocols broken, values negated, small tests failed and key people ignored."[30] We have tried to be aware of all these aspects by utilizing the philosophy of indigenous and transgressive methods.[31] The first step was to deconstruct the old hierarchy between researcher and the researched and in that respect create "a reciprocal relationship"[32] that recognized the informants as co-researchers and submitting to the Gramscian doctrine that: "every teacher is always a student and every pupil a teacher."[33] The next step was to acknowledge the data collections as "creata"[34] in the recognition of the fact that creata are made in a special context and in collaboration with these co-researchers or research subjects.[35] Furthermore, one has to acknowledge that "I am not the expert"[36]: the co-researchers are the ones who really know what their lives are about and who in the collaboration are encouraged to "reclaim their voice."[37]

---

29 Linda Tuhiwai Smith, *op. cit.*, p. 1.
30 *Ibid.*, p. 3.
31 Jette Bygaard and Birgit Kleist Pedersen, "De forbudte tøre i forskning og undervisning. Overskridende tematiser" ["The forbidden steps in research and teaching. Transgressive methods"], *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning* (*Greenlandic Culture and Society Research*), Nuuk, Ilinniarsuarfik/Forlaget Atuagkat, 2003, p. 165-189.
32 Patti Lather, "Against empathy, voice and authenticity," *op. cit.*, p. 63.
33 *Ibid.*
34 Wendy Swinton-Rogers, quoted in Dorthe Staunæs and Eva Bendix Petersen, *op. cit.*
35 Bronwyn Davies and Rom Harré, *op. cit.*
36 Patti Lather, *Getting Smart. Feminist Research and Pedagogy Within the Postmodern*, Routledge, London, 1999, p. 63.
37 Linda Tuhiwai Smith, *op. cit.*, p. 69.

As the third step at the interpretative point, we had to "construct validity"[38] and keep asking questions about theory: Should it be revised? Changed? Rejected? We have to acknowledge a need for a dialectical theory-building, changing our theoretical horizon[39], and need to go back to check with the co-researchers if at all possible.[40] During this step one must be willing to position oneself, to reflect on one's own participation and motive and above all to be honest in asking oneself important questions: "Why didn't I see this before? It's like I'm just waking up or [...]. The point is, I didn't know I didn't know."[41] Finally, writing up research results, we had to give up the "grand narrative" and be content with the minor narratives,[42] we had to give up

> [...] the quest for a "Gods Eye perspective" [...] the lust for absolutes, for certainty in our ways of knowing. It is a time of demystification, of critical discourses which disrupt "the smooth passage" of "regimes of truth."[43]

We had to write in the doubt, the misunderstandings, and the failure: "to write the wounded researcher forth,"[44] the reflexive, ethal-experienced researcher you will meet below. Concerning the perspective of children and youths, it had been evident these later years that children and young people reside in a category for themselves and that not even the "thorough" understanding of young people coupled to the teacher's occupation was able to bridge the gap: "A critique against the radical insight in the childish position refers to that you never as a researcher will be able to think as do the subjects of your study."[45] In addition we did not want to operate closely with the school institution nor with the schoolteachers as gatekeepers as we did before when they appointed the informants for surveys and interviews. Instead, by giving disposable cameras and diaries to whole classes, we wanted to set the young people free in their leisure time and asked them to reflect from that position on their media habits.

---

38 Patti Lather, *Getting Smart. Feminist Research and Pedagogy Within the Postmodern*, *op. cit.*, p. 67.
39 *Ibid.*, p. 72.
40 *Ibid.*, p. 77-79.
41 *Ibid.*, p. 78.
42 Jean-François Lyotard, *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*, Minneapolis, University of Minnesota Press, 1984, 110 p.
43 Patti Lather, *Getting Smart. Feminist Research and Pedagogy Within the Postmodern*, *op. cit.*, p. 6.
44 Danske Sonnen and Eva Bendix Petersen, *op. cit.*, p. 10.
45 Richard Jenkins, quoted in Eva Gulley and Susanne Hedland, *op. cit.*, p. 99.

This project provided not just a proof that these young people were active subjects in their own life, but that they were creative and innovative and apparently highly motivated. It appeared as if they gained empowerment in consonance with the goal of emancipatory research in transgressive or decolonizing methods, which we had hoped to encourage.[46] As Patti Lather states, empowerment is not something "done to or for someone," but is rather "a process one undertakes for oneself."[47] However, to facilitate empowerment (as our plan was formulated) is to engage in social science research in a way "which empower[s] those involved to change as well as understand the world."[48]

The results of the creative and the reflective empowerment quickly became obvious. They *did* tell of their life with media; they *did* shoot photos of their preferred television, computers and mobile phones, and apparently, they felt empowered. They took the liberty of being alone with the camera and they changed the outcome of the project—and in some ways for the better—as we will see below. What we anticipated was getting a closer look at their media life in a social context. What we mainly got was media *and* persons posing, *and* an alternative story of their personal life: of family and friends, of their close community and their rooms, idols, sorrows, interests, dreams and hopes for the future. It appeared as if they were searching for a narrative in words or pictures to analyse, work on, disclose or in some manner to share their identity. To give voice and document representations of individual and private lives around Greenland was what really mattered for them. And what turned out to be the really interesting part of the project. We heard and saw things and stories we had never imagined nor had thought about, nor had we the intention or nerve to ask them about. However, in many ways these young peoples' old-fashioned-before-digital photos (a medium that we did not have the possibility to discuss with them individually) also became subsequently the difficult subject matter to present. Their diary entries were often personal, written as if the diary was meant to be private; their picture stories often were shot as if they were part of this personal diary. These lines of action, however, are in many ways similar to the manner most young people today present their lives in the social media, in which everyone is their own curator, editor and writer. On these sites the personal and the visual are also central to the daily construction of social life.

46 Patti Lather, *Getting Smart: Feminist Research and Pedagogy Within the Postmodern*, op. cit., p. 75.
47 *Ibid.*, p. 6.
48 *Ibid.*, p. 5.

Why Didn't I See that? Methods of Analysis

Many young co-researchers took twice as many pictures as they wrote texts. We *could* have anticipated it, but we didn't. Texts alone and photos alone could function as statistical "data" by treating the text quantity as countable figures as seen in Figure 2.

Figure 2. Incidents of counted topics in the diaries and in the photos.

This form of calculation was our first focus on the original material i.e. media-life treated as statistics, occurrences and diffusion: *how many* photos of televisions, CD's, mobile phones etc. and *how many* remarks on the same objects. In the light of the preceding projects, surveys and interviews about the young people's media habits, this method could have relevance, but as it is not my task in this article I will not go through these graphs at this point.

If we are going to consider the pictures alone, several possibilities for problems of analysis are conceivable. The photos were either not taken, the camera shut off, or the images were useless—occasionally blurred or even totally useless owing to bad equipment, poor lighting conditions, or they displayed something or somebody that was not explained.

Some photos not accompanied by diary entries were easier as they were loaded with information in themselves as single statements of a culture, of a social or private testimony. These pictures, fortunately, were in themselves strong narratives, because the photographers either took a series of narrative actions that created a story, or, as in many cases, the photographers worked together, shooting actions or some persons playing, posing, having fun.

However, some pictures were very information-weak pictures. What to do with them? Some of these surplus pictures forced us to go back to theories of visual methods, to look for hermeneutic methods and to try to invent new ones.

Even in this superabundance of pictures we found texts standing alone. Some of these texts were readable statements and disclosed information in themselves, but many really needed the pictures that the diary writer had referred to. In some instances the diary entries were either missing, did not match any picture or did not reveal solutions. All sorts of problems turned up and this gave rise to contemplating the validity of the theories used and the hierarchies between texts and pictures. I will try to illustrate below the problems and pitfalls using examples divided to focus on two major challenges.

The first challenge was to analyze the general problems in the data-crests and in that process I have had to focus on describing the minor narratives—no smooth story, and no *God's Eye perspective*. The easy task was to analyze both photos and texts as statistical material and also by using the familiar hermeneutic techniques of analyzing pictures with matching anchoring texts. The more difficult task was to analyze photos and texts that for different reasons did not reveal anything in themselves. By help of cross analysis of geographical or locational places in the entire material, some mysteries found their solutions. Finally, we met the very difficult task of analyzing pictures alone and texts alone, that were meant to be single, separate texts.

The second challenge consisted in the nature of the changed project. The close life worlds' too revealing photos from the private spheres of the young people, their families, friends and community were clearly a source for emotional action and reaction. How was one to grasp their messages, to give information back to the community, and at the same time to print and publish them conscientiously, guarding the privacy of the individuals involved? In trying to protect their privacy and anonymity, "the wounded researcher" will have to be brought up.[40]

40 Dorthe Staunæs and Eva Bendix Petersen, *op. cit.*, p. 10.

First Challenge: Problems in Analyzing the Data-creata

Meticulous Pictures with Strong Anchoring Texts—Narratives

Luckily some participants took photos with anchoring texts and in that way helped to clarify the meaning. The combination was a clear-cut photo with a text, just as we had anticipated before the results arrived. Often these photo/texts turned up as strong textual narratives with anchoring photos and were touching stories of the hardships of life, of loneliness and loss of parents and hopes and dreams for the future.[50]

Meticulous Pictures with Anchoring Text Seen As a Comprehensive Story by Two Girls

In another instance two friends on a city tour made it easy for us, and the pictures supported their combined texts. Day for day and hour for hour some of them had been at the same location and had chosen the same subject. Most evident are entries from the diary and photos of two young girls, Michaela and Justine twelve and thirteen years of age, living in a small town of circa 500 inhabitants. During one Monday, apparently during school time from nine in the morning they took a walk through their city, looking at their common neighborhood, reflecting with precociousness on the buildings and their importance in the small society; the police station,[51] the local authority, the post office, the old people's home and the hospital: "So here is the hospital. We must thank God for the luck that we have a hospital! The nurses restore us to health, but not every time. You can go to the hospital when you have a serious illness, something is broken or [you] are visiting."[52] Michaela's words on the necessity of a hospital reminds us that medical care is not always a service equally available for everyone among

[50] See an example of a life-story in Birgit Kirin Pedersen and Jens Rygaard, "Gaardandelse Unge medlem Tradition og Globalisering," *op. cit.*

[51] "In the police station you can go to prison if you have killed somebody or you are a drug addict or if you have been stealing money from your place of work—also, if you have tried to kill somebody or have abused somebody or you have been to[o] drunk. In these cases you will be handcuffed and be thrown in to jail" (CAM I n° 78, Michaela, 12). "The police work to place drunken people to jail, also thieves and murders, and when a fire is starting, they go there to see what happens or to learn why the fire has started or also [they learn] through their radio, or hear where the fire is (CAM I n° 87, Justine, 15).

[52] CAM I n° 78, Michaela, 12.

the population in very small societies, and that you are not always able to be treated by a doctor. The nurse(s) in these situations must have an all-round knowledge—or you have to wait to be sent to a bigger town for treatment.

Both Michaela's and Justine's words reflected *their comprehensive view*, a rather "too grown-up" experience and knowledge about the society. Mostly they talked about and shot photos of their everyday life in the community, but no parents, no people in or in front of the buildings, only a very few friends, mostly buildings and the stories of their use. You have to see both of their texts/pictures as a whole to reach this interpretation, their co-operation made it possible.

The single exception from exclusively depicting buildings (rather than people) provided (as obviously from their photos and their diaries) the most pleasurable sensation for these two girls. Both took identical pictures of a new shop in the community from the same angle both inside and outside. The fascination came partly from all the things you could buy in the new shop (one of two) and partly because a young man of "particular interest" worked there: "He is a fun guy."[9]

Figure 3. Amateur pictures 2/3: CAM I n° 87, Justine, 13. The hospital left, the shop right.

The only media-like pictures they shot, were of the telecommunication plant which they both saw as a very important part of the entertainment and communication systems: "Today I have taken photos of *Tele*'s satellite dish. This satellite dish is necessary to keep the televisions switched on, if there was not a satellite dish, the televisions could not be on, only with a very

9 CAM I n° 78, Michaela, 12 [interviewed by J.R.].

blurred picture…, so, we can watch television by help of the satellite dish." Another shot and another entry were made just afterwards, about the same, apparently very interesting site that they wanted to reflect upon, this time with the expense of telephone use in focus and the feelings of the rest of the world being far away: "I have shot a picture of *Tele*, where they work with e.g. telephones—or how much you have used your phone. Then they find out the price e.g. if we phone Denmark it is more expensive, because it is more expensive to phone to other countries, because they are so far away."[14]

Figure 4. Amateur picture 4: CAM I n° 87, Justine, 13.

Michaela and Justine shot 24 and 27 pictures respectively, most of them useable, and they wrote diary entries to accompany every photo they shot; they were meticulous, thoughtful, although in a sad way a little too grown-up in their way of thinking. Their lives in this little community had already taught them lessons of life concerning police work, scarcity of goods, transfer income and hospitals. Probably, this community did not offer a huge range of leisure time opportunities or opportunities for self-expression and thus, they seized the invitation of the assigned task with eagerness. Their focus, however, was not on their media life, apart from the short notices on television and phones. All the same, their photos could be shown publicly and most of their diary texts that provided the stronger part of the "story" could be printed with only a little attempt to conceal names and characteristics of, for instance, the family of shop owners. It was not the absolute

14 Both quotations are Justine's CAM I n° 87, girl, 13.

truth about the society: it was *their* subjective representation and likewise it was *my* subjective choice to call attention to *their* stories[55] told in 51 photos out of a total of 604.

Cross-analyzing

Already while analyzing the three young persons, Randi, Helene and Nuka, we were in trouble. Helene, the young girl who started her "story" with the sentence "the pictures show Pauline…", managed to get 31 picture-like photos on her roll of film, 7 of them depicted nothing, 24 were media and friends; there were only 13 diary entries to support her story, none matching the numbers on the film roll. In many cases, if the diary entry was long and adequate, we were able to spot the picture that matched the diary quotation or, as in some instances, we saw that two or more photographers worked closely together or came from the same small community. In these instances we were able to cross analyze and reach a solution, as for instance, the image of the young men in front of the *Kamaunak* sculpture. All of these young men from Nuuk who shot photos, referred to a poster on their wall in the kitchen in the residence hall displaying a young couple making love. Many of them wrote about it, but only in a manner of sympathetic understanding. Many of them shot pictures, but only a single shot was clear enough "to get the picture."

His text reads as follows: "I have taken a photo of a youth poster because I think it is cool." Not very illuminating had we not seen his photo. And after—we don't know if it was the same day or the day after—he was not really ready to let go of the subject: "I have taken a photo of these young people making love—a really posh poster."[56] His other friends who were not so lucky with their photos also made their diary entries in a few simple words that would have been difficult to imagine had we not seen the poster: "Something that young people like…!" and the next message from the same person—a little more elucidating: "Poster that displays love!"[57] Because of their location and their congenial friendship we were able to understand what their interest and intentions were about.

55 Pamil Lather, *Getting Smart. Feminist Research and Pedagogy within the Postmodern*, op. cit., p. 148.
56 CAM I n° 31, young man, 17.
57 CAM I n° 39, young man, 19.

What Are You Talking About? Texts Alone

Although photos were clearly in the majority, some texts were also found alone in few incidents, or seemed to be isolated because what the co-researchers had anticipated as a text/photo unity did not work because of spoiled photos. Texts alone, however, are normally characterised as an easy task to analyse by help of textual analysis and discursive methods. Texts are captured in a dynamic contextual exchange when both the recipient and the texts relate to a cultural and social context that make meaning appear. Texts can be used as testimony and representation as the French philosopher Paul Ricœur has formulated it: "I was here. This claim is that of transcribed memory. It's a word said publicly to somebody else who receives the testimony and in some cases writes it down."[58] Many of the young people's dairy entries had just this function of stating their presence in a place or in the project:

> This photo shows a street sign near to the churchyard, maybe it [is] also next to the church. When I was out I went there and it turned out to be an information sign and it is the first time I have been there, the weather was clear and frosty, I am alone. Warning sign.[59]

Although this young man's text tells a little narrative of a trip to the churchyard, about the weather, that he is alone, and that he sees a sign, we are not really able to uncover the plot or make an educated guess at the most likely interpretation of his text. We lack his photo in order to reveal the significance of the warning sign. Or expressed in another way, we miss the third side; the referent, as illustrated by Ogden and Richard's famous triangle of language as a tripartite structural concept, referent and sense (symbol).[60] The result was that the texts that the sender had considered in unity with the picture gave no or only insignificant meaning in itself. We needed the photos as authenticity and proof of the reality they tried to convey.[61]

58 Paul Ricœur, *Memory, History, Forgetting*, Chicago and London, University of Chicago Press, 2004, 21 p.
59 CAM I nº 12, young man, 19.
60 Charles K. Ogden and Ivor A. Richards, *The Meaning of Meaning: A Study of the Influence of Language upon Thought and of the Science of Symbolism*, London, Routledge and Kegan, 1923, 363 p.
61 Roland Barthes, *op. cit.*

I Want the Whole Story! Texts with Blurred Pictures or Excellent Photos with Insignificant Captions

Even if caption and photos were both present, the messages did not always have content or substance. In other cases the photographer perceived that his or her photos were unsuccessful and excused them with: "Failure, by a mistake I took a photo."[52] The photographer imagined that his photos were a proof and an explanation for us.

This young man is talking about the ordinary everyday things: "Things that young people use every day are toilet requisites. I have shot a picture of these things, because they are so important to us."[53] This young man was often unsuccessful with his photos and I imagine that his not-high-quality disposable camera did not meet his expectations concerning light and flash. Vaguely, we see the contours of his favorite toilet articles, but definite types and brands remain a mystery.

In the material were a lot of full and half-figure photos of people and a lot of portraits of teachers, parents and family members, e.g. grown-ups, and of peers, classmates and other participants in the CAM I project. Often the photographer managed to contribute with a caption, and we could read: "I have shot a photo of my friend...."[54]

Often the caption was insignificant and the photos were of a fine quality both concerning content and expressiveness. When any of them posed for the photographer they engaged in an implicit contract with him or her, and the number of these photos show that they willingly participated in this project.

Often we see young people posing in a direct contact with the photographer as do these two young girls, the one almost flirting with the camera and the other putting on a serious pose. Not many, highly informative captions were available in her diary. They were all very short notices which did not match the number of the photo. Nevertheless, almost all of this girl's 19 photos are interesting. They barely touch the subject of media,

52 CAM I nº 51, boy, 14.
53 CAM I nº 31, young man, 17.
54 CAM I nº 80, girl, 13.

but as evidence of children's life and playing in a middle size Greenlandic community, they are informative. Her short and insignificant captions are not the interesting part of her contribution to the project, her photos are.

This division of interesting photos and insignificant captions was seen as a complex of problems related to age. The children of 12 and 13 years old shot many pictures and apparently had fun by doing so—and they were creative and inventive. They scored high in shooting photographs. As soon as the children had reached the age of 15 years old and over, the textual competence developed, but peculiarly enough, their photographic capability did not always follow suit.

I Don't Get the Picture. What Is It? Photos Alone

As we saw earlier, a possibility for analysis of the abundance of photos was to treat them as statistical and "number data." Although the world is saturated with pictures, photos alone, from time to time, constitute an interpretative challenge. Many theorists compete in explaining that pictures alone demand negotiations of meaning. "Even a careful reading of the picture could not reveal the content; its meaning is an unfinished process, a dialogic movement."[65] Others see photography as "another way of telling"[66] or even as a language: "a system of representation."[67] In any case, it is a language we must contemplate. Among the 694 pictures, more than half of them were without caption or diary texts. In many cases we were given a far too wide range of possibilities to develop some interpretations.

The two interesting young girls above rouse the spectator's curiosity. In the same manner the images of buildings, nature, families posing, mystifies. What significance does the young photographer allot to these buildings, these locations? Who are these people? What are their stories? What kind of interaction is going on? Which contract was performed between model and

65 Jan-Erik Lundström, *Tankar om fotografi* [Thoughts on Photography], Stockholm, Alfabeta, 1993, 277 p.
66 John Berger and Jean Mohr, *Another Way of Telling*, Cambridge, Granta Books, 1982, 259 p.
67 Stuart Hall, *Representation. Cultural Representations and Signifying Practices*, London, Sage Publications, coll. "Culture, Media and Identities," 1997, 400 p.

photographer? Information-weak pictures need explanation. Such images bear, in the words of Berger and Mohr, the stamp of ambiguity and impede the viewer's role in interpretation.[68]

In the material, a lot of information-loaded pictures also appeared that needed less explanation. These pictures showed many traces of pictorial representations of social and cultural matters, and gave a detailed account of lives in small villages. We see the small wooden houses built on rocky grounds. Maybe one wonder how the little boy is able to ride his bicycle there (the left hand picture). And, on another one, we see the sledge dogs on their leashes looking peacefully up at the well-known photographer, instead of howling at the sight of a stranger or of food on the way. Another boy is fetching water from the faucet (the right hand picture).

Figure 5. Amateur picture 5: CAM I n° 81, Nick, 14.
Amateur picture 6: CAM I n° 83, boy, 14.

All photos shot by Nick, a small boy of 14, were stories and narratives in themselves and are pieces easy to interpret. His diary did not come back to us and in a way it was not really necessary. Nick's photo-language seemed to be culturally understandable because his photos were detailed visual descriptions of the life in a very small community far from everything, and with rough living circumstances.

68 John Berger and Jean Mohr, *op. cit.*, quoted in Sarah Pink, *Doing Visual Ethnography. Images, Media and Representation in Research*, London, Sage Publications, 2006, p. 154.

[234]

Quite often a detail catches the spectators eye like "the *punctum* pictures" that Roland Barthes tells about: "Very often the *Punctum* is a detail, i.e., a partial object,"[69] that has "the power of expansion."[70] This detail has in Barthes' words the paradoxical power to expand and to fill "the whole picture."[71] Some of this little boy's pictures gave circumstantial knowledge of social conditions, of family relations and youthful pride, and details filled the whole picture. Just look at the picture below, the cosy decorated living room and the old lady (grandmother?) in her apron, looking out of the window. A picture of Jesus is on the wall just next to the television. The pride of youth is depicted in another picture, apparently of the little brother with a newly caught seal. Almost all of Nick's photos evoked sympathy and a lot of feelings and, in line with Barthes' quote, feelings without a moral judgment: "almost a kind of tenderness. Yet the *punctum* shows no preference for morality or good taste."[72]

Figure 6. Amateur picture 7: CAM 1 n° 81, Nick, 14.

This grandmother, Jesus on the wall and the seal on the kitchen floor are those "somethings" that makes the photos significant. It is no longer "anything whatever."[73] It is a tiny shock, that provokes *me* but it is also *my*

69 Roland Barthes, *op. cit.*, p. 43.
70 *Ibid.*, p. 45.
71 *Ibid.*
72 *Ibid.*, p. 43.
73 *Ibid.*, p. 45.

private *addition* as formulated by Barthes: "Last thing about the *punctum*: whether or not it is triggered, it is an addition: it is what I add to the photograph and *what is nevertheless already there*."[76]

Second Challenge: Problems and Ethics in Visual Research

One always wonders why so many books and articles on visual anthropology, ethnography and studies of for instance Facebook are without pictures and illustrations. The answer is probably that in depicting the visual you can easily cross borders of unethical practices, although discussion of these matters as well as the abundance of imagery have increased explosively during the last years. Some think that we need to have more focus on rules and ethics[77] and others advocate the impossibility of regulation when everybody can and does document their lives on social media. Gunther Kress has argued "that contemporary culture now is comprised of image making, circulation, sharing and trashing so profligate that, in many situations, to talk of consent, privacy, copyright and anonymity is simply irrelevant to many people."[78] Anyway, in research, and especially in research involving children and young people, one must be careful. In this article however, I have tried to make an effort to include at least some ethically justifiable pictures.

I wrote earlier of how the young people changed the focus of the projects by their role as research participants and shot their close life world in addition to depicting their life with media. The proposed focus seemed harmless relative to the issues of research ethics. In advance we specified for the gatekeepers, the school headmaster and the class teachers, who only played a preliminary role in this project, what the project was about and what the outcome would be. In every small media set distributed (including a disposable camera and a little notebook), we enclosed a thorough explanation for the children and the parents to read. We asked for consent and promised anonymity and confidentiality.[79] As project leaders we subsequently owned the copyright to the material. All the school personnel were utmost co-operative, gave permissions, distributed the media sets, collected them after a week and posed (obviously willingly) as photo objects.

---

[76] *Ibid.*, p. 55.
[77] Sarah Pink, *op. cit.*; Claudia Mitchell, *Doing Visual Research*, London, Sage Publications, 2011, 216 p.; Gillian Rose, *op. cit.*
[78] Gillian Rose, *op. cit.*, p. 342.
[79] *Ibid.*, p. 343.

As the focus was the young people's media habits: media in context, we were aware of the cornerstone research dictum of "doing least harm and doing most good."[78] In fact we had the best intentions of creating a fun way for the young people to participate in this project. We were told before, during interviews, that they really liked to talk to us about their leisure time and activities as a counterbalance to their strict school curriculum.[79] Also the idea of "giving something back"[80] to these small Greenlandic societies in which to quote a young man in a former project "nothing ever happens"[81] seemed to be the proper thing to do, so we promised in advance the (distant) gatekeepers and the young people that we would present their pictures in exhibitions in their communities. Everything seemed to be clear and ethically proper. We had consent, we received the diaries and photos back from the gatekeepers and we planned to make the promised exhibition of photos in the small societies in the near future as we eventually did.[82] And then the young boys and girls changed the outcome of the project!

Instead of harmless photos of media, we ended up with a little more than half of the pictures displaying homes, family lives, small siblings, family habits and secrets and peers. We saw a lot of young people more than willing to pose, playing, having fun, some not willing to have their photographs taken and trying to hide themselves, many self-portraits, some photographers staging themselves as they were making a reputation (a young man soon after killed himself) and some telling their—rather sad—life story, contemplating how to get on with life after a parent's death, or the loss of a mother to alcoholism. In going through this material a lot of feelings from *pancreas*-like photos were aroused as we saw above, and hence the ethics in relation to this co-researcher's-changed-focus of the project seemed to be a problem. We had a *collective* consent from the principals and schoolteachers. No individual written consent from parents of under-aged children posing as models, nor consent from both photographers and models in the preferable picture-sheet consent as advocated nowadays by both Mitchell and Pink[83] were acquired. That only collective consent was acquired made all the difference!

---

78 Claudia Mitchell, *op. cit.*, p. 15.
79 Jesse Ryguard and Birgit Kleist Pedersen, "Fieldwork, Method and Theory—Media Research in Greenland," *op. cit.*
80 *Ibid.*, p. 56.
81 *Ibid.*
82 The following year we showed the photos in Hauppatoortoun, Saatoku and Nuuk and the exhibitions were well attended and received.
83 Claudia Mitchell, *op. cit.*, p. 8; Sarah Pink, *op. cit.*

We had no problems displaying their photos of their media. Without any ethical invasion of the co-researchers privacy, we could show and print their media without any violation of ethical rules. We had several pictures of televisions, mobile phones, DVDs, computers, play stations etc. They just shot images of the devices, the sets and the machines and although the device was situated in a home, the focus on the device involved no personal disclosure for the inhabitants. Often the diary entries made an effort to explain to us the use of and the essential need for the device for the photographer or for the society.

A girl of fifteen explains the features of television: "Here you see a television. Through the TV you can get to know a lot of what is going on in the world via Qanoroog, the Danish television or other programs."[44] In Figure 7 below you can see her photo.

Figure 7. Picture 8: CAM 1 nº 5, girl, 15.

This statement and the accompanying photo tell us about one of the favorite media (television) and the families' media habits of watching Qanoroog and the Danish television. Other photos/texts tell us about the news followed by the weather forecast and the almost mandatory movie of the evening: very informative and a little dull! And what we, the researchers, had asked for!

44 CAM 1 nº 5, Olivia, 15.

If we should term these photos according to Roland Barthes' affective photographic theories, they would be given the term *studium i.e.* pictures that pass on the photographer's intention and grant the spectator a kind of knowledge:

> The *studium* is the order of *liking*, not of *loving*; it mobilizes a half desire, a demi-volition; it is the same sort of vague, slippery, irresponsible interest one takes in the people, the entertainments, the books, the clothes one finds all right ... The *studium* is a kind of education (knowledge and civility, politeness) which allows me to discover the *Operator*, to experience the intentions which established and animated his practices...[9]

Apparently the young photographers found these matter-of-fact (*studium*) pictures a little uninteresting (as we did), because after a couple of pictures they began to shoot friends and families posing and play-acting in front of the media equipment. Some of the photographs we were able to print (within our ethical frames) include some pictures of individuals with their back or side to the camera or otherwise somewhat hidden behind something, like the woman sitting at the computer with her back to the camera or a little girl operating the radio with her face turned away from our view in the next pictures (Figure 8). Already these photos are more interesting and at the same time they are more informative. Just look at this little finger that presses the button on the left: photo is a typical youth room with a music set and idols on the wall. This co-presence of informative media equipment and the little finger could be seen as a *studium-punctum* occurrence.

Figure 8. Amateur picture 9: CAM I nº 5, girl, 15; Amateur picture 10: CAM I nº 96, girl, 15

[9] Roland Barthes, *op. cit.*, p. 27-28.

The diary entry another picture about a young girl explaining about the features of the CD-sound system:

> Through the sound system you can listen to music, e.g. CD, tape, radio, mini disc, etc. Many different kinds of sound systems exist, some have records, you are able to attach a microphone and some of them are able to produce a lot of noise. Some systems have a TV attached.[8]

These photos are mainly *studium* pictures: informative *and* ethically justifiable. Many of the already mentioned, but not shown, pictures are interesting, informative and touching. Some of them are *punctum* pictures, but some are also plain, innocent, *studium* pictures, but with people posing as models who are all too easy recognizable. To track down all these models and photographers afterwards has turned out to be almost impossible. For that reason a big, highly illustrated and expensive book in Greenlandic, Danish and English is still at the publishing firm in the final proofing stage, waiting for all the pieces of content to fall into place!

To use visual methods is really satisfying, knowledge-generating and fun, both for the co-researchers and for the researchers, but at the same time it demands a lot of precautions both as far as multiple methods of interpreting and as ethical rules are concerned.

Conclusion

Nowadays pictures are seen everywhere as part of scientific arguments and as methods of asking co-researchers to shoot pictures of their lives via participative and indigenous methods, which are a perfect way to maneuver investigations behind generational and sociological lines. The co-researchers' reactions to our project were overwhelming. Apparently, they quickly found shooting photos interesting and some of them also meticulously wrote captions and diary texts. Most of them were very independent and creative in both their photographs and diary texts. The pictures were often very playful, revealing both excellent photographers and "actors." Some were telling their life stories in a very reflective—among these were both sad narratives and playful stories.

8. CAM I nº 96, girl, 15.

LOOK AT MY PICTURE, READ MY TEXT

The task we had assigned to them was to show us and tell us about their media life. They *did* that—to a certain degree. Around half of their photos displayed what their life with media was like. Many of these pictures could, with Roland Barthes' term, be considered similar to *studium*-like pictures: displaying representations to map their world and thereby convey knowledge and objective descriptions.

In shooting/writing in around half of the photodiaries, they apparently felt so empowered, in accordance with the ideas of transgressive methods, that they did what they felt like and changed the project. They proudly displayed their close life world, disclosing family members, peers, very personal stories, secrets about life and death and hopes for the future.

Many of these narratives were very *private* and the visual statements were *punctum*-like pictures. And for the same reasons, they were not all of them ethically possible to print and publish without having been cleared in advance, individually, with all the photographers and all the models.

In working with humans you are not always sure of the outcome. In the whole material as such, the certain, many interpretative challenges came up. Some co-researchers managed to keep captions, diaries and photos together. That was the easy task. But in many instances, we found texts alone, photos alone and many text/photo misunderstandings.

Pictures that nowadays prevail everywhere in the new media can hold multiple meanings. The challenge was how to interpret pictures that stood alone or were accompanied by just a very superficial text? This material "mess" had to be contemplated in various interpretative strategies, which fortunately is a strong expanding field nowadays. Furthermore, it needed a self-reflexive researcher's approach and a report of the results that showed the ambivalence, the ambiguity and the multiplicity involved. No smooth story, no God's Eye perspective, but instead the wounded researcher!

Facilitating empowerment could have seen as one way to pay back by giving the young people freedom in their leisure time to make their own creative decisions. Another way would be to give the research back to them in the form of their photos as exhibitions in their small community, as we did, and then eventually produce a book to thank them for their collaboration—giving space to their voices and visions. Unfortunately, such a publication in book form is still pending. Our original vision for the project was to let the young people tell their pictorial story in their own way without

the presence of the researcher and interviewer… and they sure did! And, after having been through the cenata over and over again I have to admit that visualization is a force which better demonstrates this particular young people's culture. The pictures are what really matter as evidence; the feelings we can hardly contest, just as the incontrovertible evidence shown in the pictures of receding glaciers in Greenland demonstrate warming tendencies and a sense of loss.

Kapitel 5. Artiklerne 3-4-5: KNR – en public service kanal og dens udfordring. Sammenfatning af historie og debatter om KNR med lidt syn på andre medier også

3. En TV historie (2004) pp. 163-203 IN: *Grønlænder og Globa*l Ed. Birgitte Jacobsen, Karen Langgård, Birgit Kleist Pedersen & Jette Rygaard. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

4. Media and Public Broadcasting Service in a Democratic Society. A historic survey and a recent debate on the media's role in Greenland (2013) pp 151-187 IN: *Modernization and Heritage: How to combine the two in Inuit societies*. Ed. Karen Langgård & Kennet Pedersen. Nuuk. Ilisimatusarfik & Atuagkat.

5. KNR- lille tv station blandt giganter. Udfordringer for TV og public service i Grønland (2016) pp.173-189 IN: *Grønland i Tal*. *Kilder og cases gennem 300 år* Red. Jørgen Fink, Klaus Georg Hansen & Ole Marquardt. Århus. Århus University Press.

Grønland som medieland har nogle udfordringer, som er unikke: Landets størrelse, infrastruktur, lille befolkningstal, sprogområde og ikke mindst status af koloni siden den dansk/norske præst og missionær Hans Egedes ankomst i Grønland i 1721. Disse omstændigheder har igennem alle årene bidraget til problemer for medierne i Grønland.
I et land – verdens største ø oven i købet – med et areal 2.166.086 km2 og hvor 2/3 af landet er dækket af indlandsis og med en befolkning på kun 55.847 (2016), bliver der med den laveste befolkningstæthed i verden på 0,03 km^2 ikke mange midler til at understøtte en almindelig demokratisk institution som en public service kanal. *KNR - Kalaallit Nunaata Radioa* som stiftedes i 1958 som radio station og som senere udviklede sig til en TV station i 1982, har da også kæmpet en sej kamp for at opretholde en public service position i folkets tjeneste.
De følgende artikler *'En TV-historie'* (art. 3; 2004), *'Media and Public Broadcasting Service in a Democratic Society'* (art. 4, 2013) og *'KNR – lille Tv station blandt giganter'* (art. 5, 2016) beskriver mediernes – især TVs udfordringer, succeser og problemer – og folks syn på KNR. Alle tre artikler er hovedsageligt skrevet som første del af den gamle kommunikationsmodel -The Shannon–Weaver transmission model fra 1949: Afsenderen, som er den, der sender, producerer (som KNRs egne programmer), udvælger (som KNR i forhold til danske programmer) og indkoder indholdet. Andre artikler tager fat på de to andre dele: Budskabet og receptionen.

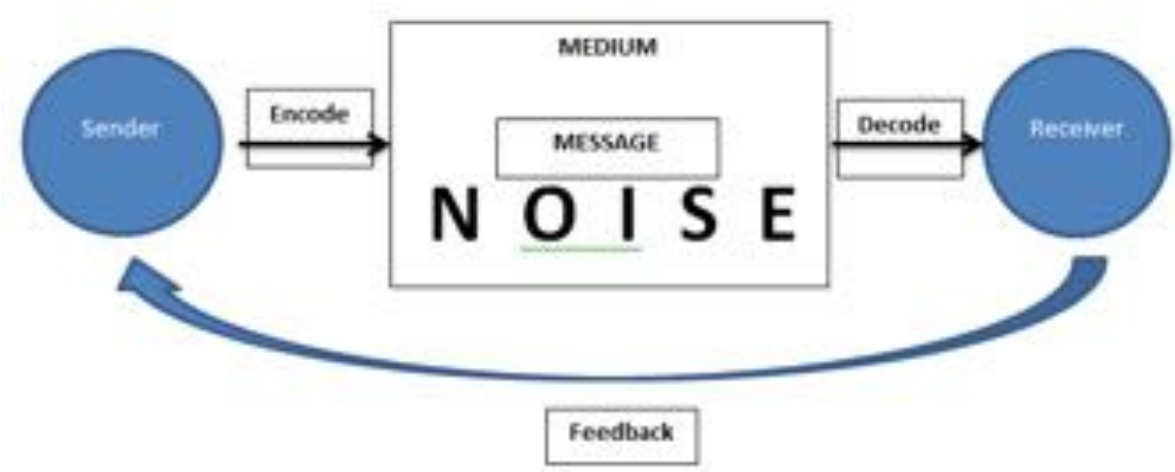

Fig. 1. En udvidet Shannon – Weaver model, hvor også 'støj' af forskellig art som i den senere konstruktivist model er indført. [190]

Artikel 3 var mit første forsøg på at beskrive TVs ankomst i Grønland i 1966, først som illegale TV-foreninger som hurtigt bredte sig og i 1982 som Samtidigheds TV[191] som det optimistisk blev kaldt. Igennem alle årene har der været en kamp mellem økonomi og forsøget på at skabe et 'rigtigt' grønlandsk TV – med heftig kritik fra seerne og til tider med svigtende held - som mine tabeller om TV udsendelser på henholdsvis grønlandsk, dansk og total udsendelser viser i artiklerne. I 2013 tog KNR konsekvensen af den stadige kritik og omlagde sin produktion fra en flowkanal til en niche kanal.[192] KNR har igennem alle årene kæmpet med økonomien som efter KNRs mening til stadighed blev udpint af lån og afdrag til DR for at få startet TV produktionen, med at KNR radio skulle dele den samme sum penge med 'gøgeungen' – det nye TV, af evige problemer med at skaffe tidssvarende udstyr, af skimmelsvamp i de gamle bygninger og af en til stadighed fordyrende oversættelse af programmer, f.eks. af den Grønlands nyhedsudsendelse; *Qanorooq* som startede med 'tvungen' versionering til dansk i 2002 etc. Den artikel er historisk på den måde, at jeg undersøgte aviser, skrifter og interviewede folk som havde været med i TV-foreningernes barndom. De havde mange sjove historier at fortælle – også om overvejelserne om i det hele

190
https://www.bing.com/images/search?q=communications+model&view=detailv2&&id=6724034289D76E20679FCF5BB4A2EEB24A2E0BF3&selectedIndex=0&ccid=SjDuO4rq&simid=607993853538339957&thid=OIP.M4a30ee3b8aea0722efe6569fffee1795H0&ajaxhist=0 (set 12.07.16).

191 Samtidigheds tv referer til at folk i samme geografiske område kunne se det samme program på samme tid (Uricchio, 2008)

192 Den nye sendeflade i KNR TV startede mandag den 14. januar 2013. http://knr.gl/da/nyheder/ny-sendeflade-i-knr-tv (set 20.07.16).

taget at få TV; den kulturelle påvirkning udefra, som Inuit i Canada også havde været bange for (art. 3: 181ff), problemer med adgang og økonomi etc.

Artikel 4 tager historikken lidt længere som en case study for mediedebatter om KNR. Tabellerne for TV-programmerne er mere udarbejdede og jeg tager fat på de aggressioner, der igennem årene har været i medierne om KNR – en kanal alle elsker at hade. I 2012, da jeg skrev artiklerne, rasede endnu en debat i medierne om KNR. Den forholdt jeg mig til, ligesom jeg sammenlignede den med en tidligere 'kommunikationsdebat' fra 1974. Mange af argumenterne havde ikke forandret sig igennem de 38 år til 2012. Folk i Grønland har virkelig gerne ville være en del af verden, have nyheder og kunne se, hvad der skete både udenlands og i det vidtstrakte Grønland, hvor rejser var dyre og besværlige – og stadig er. Folk ville gerne have, at politikerne sørgede for public service til borgerne i 1974 og stadig i 2012: ''We just want MORE' (art. 4, 2013; 157).

Folk har raset mod kanalen, og jeg selv og nogle af mine studerende har haft ørerne i mediemaskinen efter et par interview med mig i 2008, og efter at nogle af min studerende var blevet interviewet på baggrund af deres opgaver. En - i øvrigt - meget dygtig og behagelig tidligere medarbejder, Stephen Heilmann, rasede over, at vi bare anklagede daværende Direktør for KNR Lars Lennart Sandgreen for, at de grønlandsk producerede programmer var halveret og hævdede, at vi både var useriøse og uprofessionelle, og at vi - eller journalisterne på Sermitsiaq - ikke håndhævede de journalistiske principper med at have svar på 'hvad', 'hvor', 'hvem', 'hvordan' og især 'hvorfor' (*Sermitsiaq* nr. 44, oktober, 2008). Heilmann var gal over, at vi bl.a. havde påpeget nedgangen i grønlandsk producerede programmer, som i årene 2005-2008 næsten blev halveret og påpegede alle de grunde, som der rettelig havde været, som vi udmærkede var klare over, og som havde været omtalt andre steder, men som ikke var udpenslet i avisen. Aviser har det - som vi ved – somme tider med at vinkle historier lidt skarpt og måske unuanceret, og så kan man som videnskabs M/K hurtigt få problemer. Desværre er det jo heller ikke altid, at folk generelt læser videnskabelige artikler. En af de ting Heilmann bl.a. nævnte i sit indlæg var, at KNR var i lommen på departementet - dengang KIIIN (Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik) - eftersom Direktøren for KNR, Lars Sandgren, havde spurgt, om man kunne vente en dag med at versionere *Qanorooq* til dansk og dermed spare en 'halv' oversætter. Svaret var et ramaskrig, og man krævede straks-versionering. I samme nummer af Sermitsiaq var der en kvinde fra en lille bygd, der også reagerede på mit og mine studerendes interview om bl. a. valg af danske udsendelser, som man valgte at sende i KNR i den bedste

sendetid og relevansen af disse for et grønlandsk publikum. Selv om hun startede med at sige, at det var trættende hele tiden at læse om KNR, ville hun alligevel takke os for at gøre opmærksom på KNRs problemer. Jeg vil gengive en lidt større del af et citat fra hendes indlæg eftersom det vil bidrage til at belyse et vigtigt emne om adgang til relevante kanaler som KNR, som en public service station vælger at sende (videre) fra DR:

> Selvom det kan være trættende at læse om KNRs udsendelser vil jeg gerne bidrage med en tak til Jette Rygaard og hendes studerende. Når man bor i en bygd er der kun KNR man kan se. Vi er taknemmelige over, at I overhovedet sender. Men nogle gange undres man over de udsendelser I sender. Man kan fremdrage adskillige eksempler på uforståelige programvalg. I Sermitsiaq nr. 43 nævnes haveudsendelser og programmer om hussalg. Man kan tilføje 'supernabo' og 'rabatten'. I nr. 43 nævnes direkte 'hammeslag'. Hvor er relevansen for Grønland? Det kan jo endda gå med disse haveudsendelser her, der er jo mange havefolk i Sydgrønland. Jeg vil gerne gentage spørgsmålet fra nr. 43: Hvem bestemmer, hvad vi skal se i KNR, og på hvilken baggrund udvælger man programmerne?
>
> For mange år siden deltog jeg i et møde, hvor jeg hørte ordet 'kulturimperialisme'. Jeg synes, at man netop kan bruge udtrykket i relation til KNRs programudvælgelse. Her *er* der jo virkelig tale om en ukritisk kulturimperialisme. Findes der virkelig ikke andre muligheder inden for de kanaler, der har relation til DR (*Sermitsiaq* nr. 44, oktober, 2008).

Selve debatten om kulturimperialisme har været fremherskende i Grønland og Canada ved indførelse af TV (art. 3, 2004: 177, 178, 181-84). I min artikel 16: *Fjernsyn og Identitet i et bikulturelt samfund* (art. 16, 1999: 115-116) beskriver jeg daværende teorier om den kumulative effekt af en massiv fremmedkulturel og fremmedsproglig påvirkning. Grønlænderne har lige fra TV-foreningernes start og siden Samtidigheds TVs start været udsat for en massiv påvirkning fra både dansk og (hovedsagligt) amerikansk/engelsk fjernsyn. Sprogligt ved man, at TV er en god lærermester. I mit virke som lærer oplever jeg i de senere år, hvor sprogpolitikken er blevet strammet efter både Hjemme- og Selvstyre, at de studerendes sprogkundskaber er blevet anderledes. Grønlandsk er - selvfølgelig - hovedsproget, men i mange tilfælde har jeg studerende, som spørger, om de må tale og skrive engelsk til mig: 'Jeg har lært så meget engelsk fra medierne' som en af min studerende fra en lille bygd fortalte.[193] På samme måde oplevede jeg under mit feltarbejde i det nordlige Grønland i maj-juni 2016, at de unge i byen var bedre til engelsk end til dansk.

[193] Samtale NN fra en lille nordlig bygd, september 2014.

Blandt forskere i hele verden er der to hovedgrupperinger inden for teorier om kulturimperialisme og generelt påvirkning: De, som mener, at medier - TV - influerer på folks bevidsthed (Gerber, Gross, Morgan & Signorelli, 1980; Iyengar, 1994; Jhally & Lewis, 1992; Casey, Casey, Calvert, French & Lewis (2001); McKinley, 1997; Ruddock, 2001 in Wasko, 2010: 434) og de, som mener at tilskuere udøver magt, foretager valg og leger vis a vis medier: Tager hvad de vil og skipper resten (Hills, 2002; Hobson, 1982; Hodge & Tripp, 1986; Jenkins, 1992 in Wasko, 2010: 434). Ikke desto mindre har informanter ofte fortalt mig, hvor kedelige de synes, de grønlandske programmer er, og at de elsker det store udvalg og valgmulighederne – selvom programmerne så er fra Danmark, England eller USA (art. 16). En ung mand jeg interviewede i Winnipeg, Canada under feltarbejde, udtrykte samme mening: 'Jeg holder mig ikke til *APTN* (Aboriginal Peoples Television Network). Jeg kan lige så godt engelsk og der er stort udvalg'.[194] Lige præcis den holdning var den frygt, der blev fremhævet i interviews til art. 3: *En TV historie*, hvor forældre var bekymrede for deres børns fravalg af deres kulturelle baggrund i tiden op til Samtidigheds-TV:

> Jeg hadede det fjersyn (i Nordamerika, JR) som kørte fra morgen til aften. Det, der amerikanske fjernsyn der kørte og intet på Iñupiaq … Det var jo også tilfældet med det grønlandske fjernsyn – det var jo også dansk fjernsyn, dansk sprog, dansk kultur … alt mulig anden kultur end vores. Så jeg syntes at det ville være det bedste for mig og mine børn ikke at have fjernsyn… (Henriette Rasmussen: art. 3, 2004: 177).

Det er imidlertid langt fra kun i Grønland, at børn og fjernsyn har været debatteret. Børn er altid blevet set som en særlig sårbar gruppe, der er i fare for påvirkning ved hvert nyt medium, der er kommet lige fra tegneserier, over video til TV og nu Internet (Buckingham in Wasko, 2010: 470). Forældre, pædagoger og forskere kæmper imellem den komplekse balance om at gøre 'mindst skade på børn': 'the protectionist discourse' over for den anden holdning 'at gøre mest godt for børn', 'the pedagogical discourse' (Buckingham in Wasko, 2010: 478). Ikke desto mindre viser børn (de fleste) sig imidlertid som meget kompetente brugere af medier i en 'selvdannelsesproces' (Schmidt, 1998 i Sørensen & Olesen, 2000: 16), hvor de i mange tilfælde udvikler sig selv, arbejder sammen med venner eller evt. i skolen om at forbedre deres evner ved brug af f.eks. internet. En sådan udvikling, bliver der også kæmpet

[194] Interview: Winnipeg, juli 2013 (min oversættelse, JR)

for at få indført i mange af de grønlandske skoler af politikerne, da de rettelig mener, at det ville have en gavnlig effekt. [195]

Som de modsatrettede reaktioner på vores avisindlæg viste, er der stor forskel på opfattelsen af KNRs præstationer set indefra med stadige økonomiske problemer og på det brugerne, seerne forventer af deres public service kanal. Med omrokeringen af KNR til en grønlandsk nichekanal (i modsætning til flow-TV)[196] er den slags kritik næsten forstummet, og man kan, som programchef på KNR Jan Berg understreger, bare zappe over på nogle af de danske DVB-T kanaler[197] som er KNR1, DR1 (nu i HD), DR2, DR Ultra (der er den 'nye' Ramasjang-kanal for de lidt større børn på 7-12 år) og KNR2:

> I dag viser KNR1 en blanding af vore egne programmer og programmer fra DR. Her i 2013 bliver DR1 en af de gratis DVB-T kanaler, og så kan vi endelig få vores egen grønlandske tv-kanal med primært egenproduktioner," siger programchef for KNR TV Jan Berg til KNR's nyhedsredaktion. […] KNR1 kan ikke fylde en hel programflade ud, hvorfor vi vil gå fra at være en såkaldt flow tv-kanal til en niche-tv-kanal. Det betyder, at udsendelserne vil blive vist i et fast mønster, et såkaldt programloop. Loopet vil give seerne mulighed for at se KNR's egne produktioner på flere forskellige tidspunkter i døgnet, og hvis man hellere vil se for eksempel TV Avisen i DR eller X Factor, så skal man zappe over på DR1.[198]

Berg understreger, at dette nye tiltag vil give seerne den frihed, de ønsker: ”Denne frihed til at vælge DR programmer og grønlandsk egenproduktion på KNR1 vil give en ny tv-oplevelse og særligt for de seere, som endnu ikke er vant til at zappe mellem flere kanaler.” [199]

Jeg siger, at kritikken stort set er forstummet siden, men lige efter var der mange, der var utilfredse med både at miste DR K og DR HD og flere, der syntes, at KNR var blevet rigtigt kedeligt med deres mange genudsendelser – det som Berg kaldte et loop. En navngiven seer kommenterede bl.a. kanalændringen som gjaldt fra 14. januar 2013 med at skrive sin ærgrelse

[195] http://knr.gl/da/nyheder/mere-internet-til-uddannelser-og-skoler (set 20.07.16).
[196] Med program chef Jan Bergs ord: ”I flow-tv, får man det hele serveret i én kanal uden programloop, der er noget for børn, serier, tv-avis, diverse programmer og måske en film. Niche-tv er mere genre-tv, hvor der køres med en genre og KNR1 bliver en niche-tv-kanal, som primært vil indeholde egenproduktioner og produktioner købt fra hele landet. Med den øgede konkurrence fra satellit og internet tv-kanaler i fremtiden er det også meget vigtigt, at KNR TV får sit eget produkt – et produkt med primært grønlandske tv-udsendelser … ”. http://sermitsiaq.ag/ny-sendeflade-knr-tv (set 20.07.16).
[197] Digital Video Broadcasting – Terrestrial
[198] http://www.tvnyt.com/artikel/default.asp?id=21321 / http://knr.gl/da/nyheder/ny-sendeflade-i-knr-tv (set 20-07.16).
[199] http://knr.gl/da/nyheder/ny-sendeflade-i-knr-tv (set 20.07.16).

ud på både grønlandsk og dansk for at være sikker på at blive forstået, her gengivet på dansk. Igen er det ønsket om at seerne bliver hørt, der bliver luftet:

> 'Hvorfor var der ikke en afstemning? Kan man ikke beholde DR HD i stedet for DR1 eller 2? DR1 og 2 sender alt for mange dårlige b-krimi-serier som bliver sendt stort set på begge kanaler... X-Factor USA, 30 Rock, alle de gode dyreprogrammer og dokumentarer vil mange savne, tror jeg, det er ærgerligt at den ansvarlige er bedøvende ligeglad med seernes meninger. DR1 og 2 er jo næsten stort set de samme programmer med en smule forskelle. Det er meget skidt det her... Very, very baaad...[200]

I artikel 4 analyserer jeg et survey fra 'mediedebatten' i 1974-75 for at fokusere på, hvad folk mener om medierne. Senere analyserer jeg surveys lavet af HS ANALYSE fra 1998, 2005 og 2010. 2010 survey'et blev lavet på foranledning af Selvstyret i 2010 og udkom i en stor rapport *'Stærke Medier*. *'Stærke Medier'* interesserede sig temmelig meget for adgang til medier – bl.a. internet, men også aviser, radio og TV – og for hvordan adgangen til medier var imellem by og bygd, mellem yngre, voksne og ældre, mellem grønlændere og danskere og mellem forskellige erhvervsgrupper. Ikke uventet var der en slagside, således at i byer var der flest, der havde adgang til f.eks. internet (art. 3, 2004: 192; art. 4, 2013: 167), danskere havde mere adgang end grønlændere (art. 4, 2013: 167), offentlig ansatte havde mere adgang end f.eks. pensionister (art. 4, 2013: 166) (hvilket ikke er meget anderledes end i Danmark og andre lande) og endelig var det ikke uventet de unge fra 15-29 år og de voksne fra 30-39 år, der mest brugte internettet (art. 4, 2013: 166). Mange af resultaterne var som sagt ikke uventede, men det alarmerende var, at der var så stor forskel på landsdelene, hvilket de journalister, der havde udarbejdet rapporten stærkt anbefalede politikerne at gøre noget ved. NU! Mange steder er der slet ikke dækning i den grad, at man kan bruge internettet efter hensigten, som jeg redegør for i korrespondancen med en skoleinspektør på Østkysten (kap. 4), hvor han taler om det langsomme internet:

> Internettet er så langsomt at jeg inden for en normal arbejdsdag ikke kan nå at lukke alle de mails op jeg får som skoleinspektør. Jeg må derfor prioritere efter hvad jeg tror, er vigtigst.

I Naalakkersuisuts digitaliseringsstrategi 2014-17[201] er betones det allerede i forordet, at det er Naalakkersuisuts hensigt at udjævne forskelle både hvad angår alder og ikke mindst bosted.

[200] Kommentarfelt: XXX: http://knr.gl/da/nyheder/ny-sendeflade-i-knr-tv (set 20.07.16).
[201] National digitaliseringsstrategi 2014-2017. Digitalisering som drivkraft. Årsrapport 2014. Fra:http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Digitaliseringsstyrelsen/aarsrapport2014%20digitalisering%20dk.pdf (set 01.11.2016).

Man ved, at de unge har et globalt udsyn og at deres muligheder for uddannelse og for erhvervsmuligheder i Grønland er af største vigtighed hvis Grønland skal stræbe efterselvstændighed:

> Landet står på spring til en hastig udvikling - både nationalt og internationalt. Med det udtalte globale udsyn blandt de unge, stadigt flere med en kompetencegivende uddannelse og den store interesse fra mange lande og virksomheder, har vi troen på, at vi langsomt, men sikkert er på vej mod et moderne og selvbærende Grønland. I denne udvikling er det vigtigere end nogensinde, at vi konstant betragter digitaliseringen som drivkraft og fokuserer på at give borgere, organisationer og virksomheder de allerbedste betingelser for at kunne deltage aktivt og på lige fod - uanset baggrund og bosted. (Naalakkersuisut, 2014:3).[202]

De gode intentioner er der, men der mangler stadig meget. Min egen oplevelse efter feltarbejde nordpå i Grønland i maj-juni 2016 var, at i de mindre bygder var der problemer med internet, der dels var for dyrt og dels for langsomt til, at det rigtigt kunne bruges til noget. I Illorsuit f.eks., en bygd under Uummannaq, var der ikke mange andre end kommunekontoret og skolens bibliotek, der havde internet – og det var langsomt. Desuden var skolebibliotekets internet blokeret, så eleverne ikke kunne surfe. Den første side, der åbnede, når man tændte, var KNR (for nyheder), og resten af vejen ud på internettet var meget svært at nå. Man skulle virkelig 'hacke' sig igennem for at komme på Ilisimatusarfiks hjemmeside, så man kunne checke mails. Derimod havde de unge mobiltelefoner, og derfra kunne de nå *Facebook*. Vi havde ikke været længe i bygden, før de unge piger spurgte os to kvinder i projektet, om vi ville være venner på *Facebook*. Det er deres livslinje til omverdenen.

I november 2006 åbnedes en konference i Grønland, der hed *'Grønland på nettet'*,[203] hvor der bl.a. blev diskuteret anlæggelsen af et 4.600 km langt søkabel fra Nordamerika, Island, ned til Qaqortoq og videre til Nuuk til erstatning for de nuværende to satellit-forbindelser. Dengang tænkte man, at et søkabel totalt ville, ændre internetlivet i Grønland,[204] at det oven i købet ville blive en guldgrube[205] og at grønlænderen ville blive et af de folk, der havde mest båndbredde pr. indbygger:

---

[202]National digitaliseringsstrategi 2014-2017. Digitalisering som drivkraft. Årsrapport 2014. Fra:http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Digitaliseringsstyrelsen/aarsrapport2014%20digitalisering%20dk.pdf (set 01.11.2016).
[203] http://knr.gl/da/nyheder/et-s%C3%B8kabel-vil-%C3%A6ndre-gr%C3%B8nland (set 20.07.16).
[204] http://knr.gl/da/nyheder/et-s%C3%B8kabel-vil-%C3%A6ndre-gr%C3%B8nland (set 20.07.16).
[205] http://www.computerworld.dk/art/43127/nyt-soekabel-kan-blive-en-guldgrube-for-groenland (set 20.07.16).

> Den 4.600 kilometer lange fiberforbindelse er ved at blive lagt fra Canada til Grønland og videre til Island, som et armeret søkabel på havets bund. Og når kablet er klar til brug, vil opgraderingen til 960 gigabit pr. sekund med et slag gøre de 56.000 grønlænderne til det folk i verden, som har mest båndbredde at boltre sig på pr. indbygger.[206]

Som så mange andre medieplaner, er det ikke gået helt sådan, og især geografien volder stadigvæk problemer – hvilket også var til at forudse:

> Selvom der bliver hul igennem udadtil, er forbindelsen inde i landet fra bygd til bygd stadig noget af et mareridt for landets teleselskab, *Tele Greenland*. Enorme afstande, spredt befolkning, is og klipper gør det uhyggeligt dyrt at trække kabler til alle, så meget af kommunikationen foregår via radiokædeforbindelser.[207]

Søkablet kom til at koste 736 millioner og blev indviet i september 2009.[208]

Efter mange kritiske røster fra beboere nord- og sydpå i Grønland og diskussioner om udsættelse af at forlænge søkablet nordpå, ser det nu (april 2016) endeligt ud til, at der er en redning på vej for disse områder også. I 2016 blev det besluttet at søkablet skulle forlænges nordpå, så det skulle være færdigt i 2017, noget der ville betyde en forbedret telekommunikation for omkring 20.000 borgere. Planen er at forlænge søkablet fra Nuuk til Aasiaat via Maniitsoq og Sisimiut og derfra må man så etablere en radiokæde med høj kapacitet fra Aasiaat til Qasigiannguit og Ilulissat, ligesom man planlægger at forlænge den nuværende radiokæde fra Uummannaq til Upernavik. Igen er det landets geografi, der driller, da det ikke er muligt at trække søkablet videre nordover pga. store mængder is og vanskelig havbund. [209] Det er en vanskelig og dyr beslutning, som nu allerede har været diskuteret blandt borgere, lokalpolitikere og politiske partier, bl.a. skriver en vred borger på *Sermitsiaqs* hjemmeside: ”Siumut er ved at knække landet over i 2 – dem, der har gode og billige forbindelser, samt dem, der har dårlige og dyre forbindelser”.[210]

Læser man debatsiderne om søkablet, kan man nu se, at debatten er lige så ophidset, som den var om TV i starten. Folk i Grønland vil virkelig gerne have del i den normale globalisering via adgang til internet: ”Så længe tele Greenland sidder og vogter over Søkablet, kommer vi

[206] https://www.version2.dk/artikel/groenland-faar-verdens-stoerste-baandbredde-pr-indbygger-8174 (set 20.07.16).
[207] https://www.version2.dk/artikel/groenland-faar-verdens-stoerste-baandbredde-pr-indbygger-8174 (set 20.07.16).
[208] http://sermitsiaq.ag/soekabel-indviet-jens-b-frederiksen (set 20.07.16).
[209] http://sermitsiaq.ag/soekabel-forlaenges-nord (set 20.07.16).
[210] http://sermitsiaq.ag/udsaettelsen-forlaengelsen-soekablet-moeder-kritik (set 20.07.16).

nok også forbi det 21. århundrede med TV som det mest brugte medie :o) ”.[211] Flere harcelerer over ikke at kunne bruge nettet som i andre lande og rynker nu på næsen af det gamle medium TV, som *Tele Greenland* fængsler en med:

> TV? Er dette ikke noget man brugte i det 20. århundrede? […] Ja, min 76 år gammel mor i Polen modtager knap 160 polsksprogede TV kanaler og i alt 999 TV kanaler (kun fordi hendes fjernsyn kan ikke gemme flere), men hun foretrækker alligevel at se fjernsyn på internettet fordi, så kan hun selv bestemme hvad hun skal se og hvornår. I Grønland risikerer vi en civilisatorisk stagnation, især på uddannelsesområdet, så længe TG (Tele Greenland, JR) vil blive ved at holde os ’i fængslet’.[212]

Debatten gik lystigt videre og mange gav deres besyv med om indholdet, kvaliteten og især om gentagelser og pausebilleder, som der har været klaget over igennem årene:

> Og så kan I ved samme lejlighed få udskiftet jeres ældgamle pausebilleder - og pausefilm, som man er ved at brække sig over fordi man har set dem 100 tusind gange - og ikke at forglemme tv-reklamer behøver vel heller ikke at blive vist til hudløshed - selvom jeg ved, at de giver indtægter til KNR-TV.[213]

Jeg er klar over at KNR-TVs start og virke lige til omdannelsen til nichekanal var kontroversiel, besværlig og dyr for et stort land med en lille befolkning, og det prøver jeg at beskrive også i den sidste artikel i dette kapitel, nemlig artikel 5: *KNR – lille Tv station blandt giganter*. Artiklen er et ’bestillingsarbejde’. Der skulle laves en bog der hed *Grønland i Tal* (Fink, Hansen & Marquardt, 2013), og derfor var det oplagt at skildre tal omkring mediesituationen i Grønland. I alle tre artikler er der informationer, der lapper over hinanden, ikke desto mindre er der en vis progressivitet i informationerne, der stadig bliver uddybet med nye udpluk fra samtidige aviser bl.a. historien om ’pudderkvasten’ (art 5: 179), og selve historierne bliver vinklet på en lidt forskellig måde fra artikel til artikel. *KNR – lille TV station blandt giganter* ser KNR i relation til økonomi, befolkningstæthed og bruttonationalprodukter, som en cadeau til Heilmann og hans efterspørgsel på ’hvorfor’ og efter inspiration fra en samtale med den danske journalist Lasse Jensen, der engang udbrød: ’Hvad fanden kan man forvente af et medieudbud i et land med en befolkning på størrelse med Bornholm? ’ (art. 5: 184). Min første indskydelse efter Jensens udbud, må jeg indrømme, var at blive fornærmet på Grønlands vegne, men både Heilmann og Jensen har jo ret. Som

[211] Kommentar felt: XXX: http://sermitsiaq.ag/ny-sendeflade-knr-tv (set 20.07.16).
[212] Kommentarfelt: YYY: http://sermitsiaq.ag/ny-sendeflade-knr-tv (set 20.07.16).
[213] Kommentarfelt: ØØØ: http://sermitsiaq.ag/ny-sendeflade-knr-tv (set 20.07.16).

artiklen påpeger, har KNR fra 1980 til 2009, som vist i tabellen (art. 5: 185), taget sin del af det samlede kulturforbrugs midler. Disse tal viser klart, at det er meget dyrt at opretholde en kulturinstitution som KNR, der godt og vel igennem årene har slugt halvdelen af budgettet for oplysningsvirksomhed og kultur. Ser man på fordelingen af kulturmidler i *Grønlands statistik* skal der også være penge til andre formål så som biblioteker, museer, højskoler, kunstskoler, kulturhuse; *Katuaq* i Nuuk og *Taseralik* i Sisimiut samt det, der under ét kaldes 'andre kulturelle formål' (*Gl*. *Statikstik*, 2009: 398). Folks reaktioner igennem årene viser imidlertid, at man gerne vil have flere og større kultur tilbud, mere medindflydelse og en mere udbredt adgang til medier over hele landet både af hensyn til den generelle underholdning, informationsmuligheder og børn og unges uddannelsesmuligheder i forhold til de lande vi plejer at sammenligne os med.

Artikel 5 slutter med at pege på en mulig undersøgelse af, hvad forandringen fra flow-tv til niche-tv har betydet for seerne. Dette aspekt hører under den sidste del af kommunikationsmodellens områder, nemlig seernes vaner. Disse svar findes i det sidste 2015 survey, hvor de unge brugere bliver spurgt om deres tv-vaner. Resultatet ses i kapitel 9: Sammenfatning: Overblik – Ungdom og medier 1996-2016. Punktnedslag gennem 20 års medieudvikling med kvalitativ, kvantitativ forskning og visuel antropologi.

Litteratur

Casey, Bernadette, Neil Casey, Ben Calvert, Liam French & Justin Lewis (2001): *Television Studies*. *Key Concepts*. London & New York. Routledge.

Gerbner, Georg, Larry Gross, Michael Morgan & Nancy Signorelli Signorelli (1986): Living with Television. The dynamics of the Cultivation process IN: J. Bryant & D. Zillman: *Perspectives of Media Effects*. Hillsdale NJ. Lawrence Erlbaum Associates.

Gl. *Statikstik* (2009). Nuuk.

Grønland på nettet (2006): http://knr.gl/da/nyheder/et-s%C3%B8kabel-vil-%C3%A6ndre-gr%C3%B8nland (set 20.07.16).

Hills, Matt (2002): *Fan Cultures*. London & New York. Routledge.

Hobson, Dorothy (1982): Crossroads: The Drama of a Soap Opera. New York. Methuen.

Hodge, Robert Ian Vere & David Tripp (1986): *Children and Television: A Semiotic Approach*. Standford. Stanford University Press.

Iyengar, Shanto (1994): *Is Anyone Responsible? How Television Frames Political Issues*. Chicago. University Of Chicago Press

Jhally, J. & J. Lewis (1992): Enlightened racism. Boulder. CO. Westview.

McKinley, E. Graham (1997): *Beverly Hills, 90210*. *Television, Gender, and Identity*. A volume in the series Feminist Cultural Studies, the Media, and Political Culture. USA. University of Pennsylvania Press.

Rygaard, Jette (2004): 'En TV historie' pp. 163-203 IN: Grønlænder og Global Ed. Birgitte Jacobsen, Karen Langgård, Birgit Kleist Pedersen & Jette Rygaard. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, Jette (2013): 'Media and Public Broadcasting Service in a Democratic Society'. A historic survey and a recent debate on the media's role in Greenland pp 151-187 IN: Modernization and Heritage: How to combine the two in Inuit societies. Ed. Karen Langgård & Kennet Pedersen. Nuuk. Ilisimatusarfik & Atuagkat.

Rygaard, Jette (2016): 'KNR- lille tv station blandt giganter. Udfordringer for TV og public service i Grønland' pp.173-189 IN: Grønland i Tal. Kilder og cases gennem 300 år Red. Jørgen Fink, Klaus Georg Hansen & Ole Marquardt. Århus. Århus University Press.

Sermitsiaq. Grønlandsk avis. Nr. 44 (2008). Nuuk.

Shannon, C. E., & Weaver, W. (1949). *The mathematical theory of communication*. Urbana, Illinois: University of Illinois Press.

Stærke medier - Vi skaber fremtiden sammen. Redegørelse fra mediaarbejdsgruppen (2010). Nuuk. http://www.kamikposten.dk/lokal/last/container/da/hvadermeningen/pdf/staerke_medier___vi_skaber_fremtiden_sammen.pdf (set 05.11.2016).

Sørensen, Birgitte Holm & Olesen, Birgitt R. (eds.) (2000). *Børn i en digital kultur - Forskningsperspektiver*. København. Gads Forlag

Sørensen, Birgitte Holm, Danielsen, Oluf & Janni Nielsen (2007). Children's informal learning in the context of schools of the knowledge society in *Educ*. *Inf*. *Technol* (2007) 12: 17-27.

Uricchio, W. (2008). Television's first seventy-five years: The interpretative flexibility of a medium in transition in: R. Kolker (ed.), *The Oxford handbook of film and media studies* (pp. 286-306). Oxford. UK: Oxford University Press.

Wasko, Janet (ed.) (2010). *A Companion to Television*. West Sussex. Wiley-Blackwell
Internetsider i fodnoter.

Websider som de fremkommer i teksten

https://www.bing.com/images/search?q=communications+model&view=detailv2&&id=6724034289D76E20679FCF5BB4A2EEB24A2E0BF3&selectedIndex=0&ccid=SjDuO4rq&simid=607993853538339957&thid=OIP.M4a30ee3b8aea0722efe6569fffee1795H0&ajaxhist=0 (set 12.07.16).

http://knr.gl/da/nyheder/ny-sendeflade-i-knr-tv (set 20.07.16).

http://knr.gl/da/nyheder/mere-internet-til-uddannelser-og-skoler (set 20.07.16).

http://sermitsiaq.ag/ny-sendeflade-knr-tv (set 20.07.16).

http://www.tvnyt.com/artikel/default.asp?id=21321(set 20-07.16).

http://knr.gl/da/nyheder/ny-sendeflade-i-knr-tv (set 20-07.16).

National digitaliseringsstrategi 2014-2017. Digitalisering som drivkraft. Årsrapport 2014. Fra:http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Digitaliseringsstyrelsen/aarsrapport2014%20digitalisering%20dk.pdf (set 01.11.2016).

http://knr.gl/da/nyheder/et-s%C3%B8kabel-vil-%C3%A6ndre-gr%C3%B8nland (set 20.07.16).

http://www.computerworld.dk/art/43127/nyt-soekabel-kan-blive-en-guldgrube-for-groenland (set 20.07.16).

https://www.version2.dk/artikel/groenland-faar-verdens-stoerste-baandbredde-pr-indbygger-8174 (set 20.07.16).

http://sermitsiaq.ag/soekabel-indviet-jens-b-frederiksen (set 20.07.16).

http://sermitsiaq.ag/soekabel-forlaenges-nord (set 20.07.16).

http://sermitsiaq.ag/udsaettelsen-forlaengelsen-soekablet-moeder-kritik (set 20.07.16).

Kommentar felt: XXX: http://sermitsiaq.ag/ny-sendeflade-knr-tv (set 20.07.16).

Kommentarfelt: YYY: http://sermitsiaq.ag/ny-sendeflade-knr-tv (set 20.07.16).

Kommentarfelt: ØØØ: http://sermitsiaq.ag/ny-sendeflade-knr-tv (set 20.07.16).

Skønt korrektur dengang artiklerne blev skrevet, forekommer der desværre fejl, der jo nu ikke kan rettes. Derfor denne sektion:

Errata artikel 3: En TV-historie (2004)

p. 171, linje 11: Der mangler et 'at': … og det kunne være demokratisk opdragende ved **at** få

Art. 4: *Media and Public Broadcasting Service in a Democratic Society* (2013)
p. 157, linje 8: Der er et 'the' for meget: 'The editor was the head of **the** both the radio …
p. 179, linje 2: Der et verbum for meget: '… films **were** lacked …'
p. 176, linje 9: Der mangler et ord: '..national broadcasting service **that** would…'
p. 176, linje 19 fra neden: Der mangler et 's' i movie**s**
p. 177, linje 7: Der er tre ord for meget: '…most addicted to watching KNR **they will be**.
p. 177, linje7 fra neden: Der mangler et ord. '… as seen **on** page …'
p. 177, linje 1 fra neden: Der mangler et ord: 'faceted possibilities, **as** we…'
p. 178, tabel 3 (5c) er forkert i.e. den samme som ovenfor: Der mangler en tabel for Language: Den er herunder. Tabellen viser en markant forskel på grønlandsk-sprogede og dansk-sprogedes interesse i KNR og de lokal nyheder igennem alle årene.

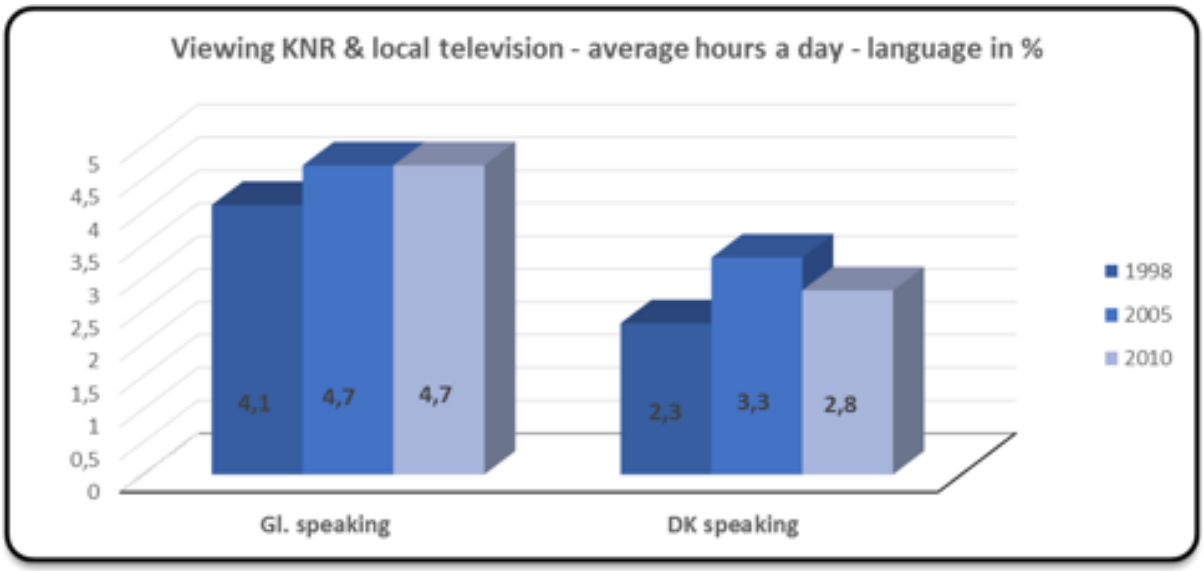

Artiklerne 3-5

3. En TV historie (2004) pp. 163-203 IN: *Grønlænder og Globa*l Ed. Birgitte Jacobsen, Karen Langgård, Birgit Kleist Pedersen & Jette Rygaard. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

JETTE RYGAARD

En tv-historie

Et land og dets nationale medier

Grønlands Hjemmestyre var en realitet den 1. maj 1979. 258 års ydrestyret realitet var bradt og grønlænderne overtog en række vigtige områder fra den danske stat. Selvbestemmelsen over landets medier var ikke et område, der fulgte med i første omgang som noget der skulle hjemtages. Medierne var allerede grønlandske - på en eller anden måde - for fjernsynets vedkommende - og havde været det længe. Diskussionerne om hvad man ville med medierne kom først senere og er stadig i gang.

Når et nyt medie bliver teknisk og økonomisk muligt, er det ofte i første omgang begejstringen over det nye medies muligheder der er fremherskende hos de fleste. Senere kommer hos nogle frygten for hvad dette nye medie kan bringe med sig. Det gælder især for de elektroniske mediers vedkommende og helt specielt for de elektroniske billedmediers vedkommende.

Mens det trykte ord og skriftmedierne, bøger og aviser, altid har krævet en færdighed i at kunne tilegne sig indholdet, nemlig det at kunne læse, så har billedmedierne, fjernsyn, video og nu Internet, altid været anskuet som lidt mere forførende, underlødige – ja direkte farlige, fordi de var umiddelbart tilgængelige. Og i tråd med tanken om at man skal have kompetencer – som når man har lært at læse – for man kan 'tåle' de budskaber og informationer som medierne bringer, så har det især været børn og unge man ønskede at beskytte. De voksne tænker aldrig på at beskytte sig selv eller hinanden med noget som helst, og derfor bliver børn ofte brugt som projektionsskærm for de voksnes egen mere eller mindre bevarte frygt. En af de tidlige medieforskeres 'enfant terrible', canadieren Marshall McLuhan, foreslog provokerende over for alle de medieangste i 1964 at uddannelse skulle anskues som '*civilt forsvar mod medie-nedfald*', med tydelige associationer til radioaktive

nedfald (McLuhan, 1964: 305, min oversættelse, JR). En amerikansk medieforsker, Neil Postman, hævdede i sin meget omdiskuterede bog (Postman, 1982) at medierne var skyld i at barndommen forsvandt[1]. I og med at børn via billeder – og her var især de levende billeder 'farlige' fordi de havde en narrativ streng og fortalte en historie – fik indblik i de voksnes univers, som de slet ikke havde kapacitet til at forstå og forholde sig til, blev de tvunget ud i en alt for tidlig modning. At vi er nået dertil kan vi vist alle være enige om børn i vore dage er – og får lov til at være – meget mere 'voksne' end for bare 25 år siden. På mange måder har de tilvænet sig en kompetence over medierne som de voksne og ældre har svært ved at følge med i. I mange familier er det de unge der styrer computeren og hjælper en forælder der ikke rigtigt kan komme ind eller finde noget på Internettet: *'Hjælp lige mor med at finde en opskrift på trøffelsauce på nettet'. Hvad hedder tranebær på engelsk? Cranberry?* Og[2] Sådan kan en helt almindelig lørdag aftens ordudveksling lyde mellem moderen i huset og den ottelårige computer-wizard, som ikke er med på alle de engelske betegnelser endnu, men som manøvrerer hjemmevant i cyperspace. Vi må give den amerikanske børnepsykolog William Kessen ret i at *'barnet i sit inderste væsen og til alle tider er en kulturel opfindelse'* (Kessen, 1979: 815, min oversættelse, JR.) – i dag kalder vi det en kulturel konstruktion – som vi må forstå i den specifikke tid. Børn har, ligesom os andre, ændret sig i takt med mediernes indtog. Medierne – og teknologi i det hele taget lader ingen uberørt. Og skal det heller ikke.

Radioen har imidlertid aldrig på samme måde været anset som farlig og noget man skulle beskytte børn imod. Radioen har altid været anset for at være et lødigt og meget oplysende, informativt medie. Og selv om jeg i denne artikel hovedsageligt vil fortælle en historie om fjernsynets start og betydning i et langt Hjemmestyre og dets videre udvikling, vil man opdage at radioen, ligesom avisen, er anset for at være et af de 'rigtigt grønlandske medier' som man slet ikke kan komme uden om – eller uden om at tale om.

Ifølge videnskabelige undersøgelser forfører medierne og lydene heller ikke så meget som billederne, så der er en meget god grund til at den voksne generation aldrig, som med fjernsyn og video, har prøvet at beskytte børnene mod radioens 'farlige' påvirkninger. Studier om børns opmærksomhed overfor fjernsynet har vist at mindre børn er mindre opmærksomme på det auditive end på det visuelle element. Meget ofte opdager mindre børn overhovedet ikke at tegnefilm bliver vist med det forkerte lydspor (Hayes & Birnbaum, 1980). Disse forskningsresultater peger i retning af at det er ganske

164

rigtigt at børn tidligere har adgang til fjernsynets informationer end til radioens informationer. Fjernsynets budskaber er nemlig ofte båret af en generelt stærk billedside – her behøver man blot at tænke på de forfærdende billeder fra 11. september. Men forskningsresultaterne viser samtidig – og nok så vigtigt – at børn ofte alligevel ikke forstår den fulde informationsmængde i fjernsynet – altså kombinationen af billeder og lyd. Derfor er det vigtigt for forældrene at gøre sig klart at fjernsynets indhold, ligesom de også så frygtede videofilms indhold, med stor fordel kan danne udgangspunkt for efterfølgende samtaler mellem forældre og børn.

I denne artikel vil jeg forsøge at skildre fjernsynets indtog i det nye Hjemmestyre. De gamle medier som aviserne og radioen var her allerede – og til dels en eller anden form for nationalt fjernsyn. Men det som man alligevel – trods det udprægede danske indhold dengang – betragtede som 'det grønlandske fjernsyn' var samtidigheds-tv: *'Hver aften'* i Grønland samtidigt kunne se det samme billede'. (Rosing, *Atuagagdliutit*, 1982) At indføre det var noget af en udgift, en teknisk præstation, et juridisk spillefagteri og ikke mindst et kulturelt fremskridt som man kastede sig ud i. Nogle frygtede det på grund af indflydende bekymring over økonomi, ophavsrettigheder, sprogligt og etnisk indhold etc. Andre så det som uafvendeligt, dels fordi det var teknisk muligt, og dels på grund af den stigende globalisering som gjorde verden mindre påtrængende, men også spændende. Begejstringen og engagementet fra de implicerede overskyggede i mange tilfælde diskussionen om hvad fjernsynet skulle bruges til i et lands selvstændige opbygning. Holdningen var imidlertid fra de flestes side: *Ja det vil vi også have*. Kun få lod sporene og debatterne fra udlandet skræmme.

Jeg har som fundament for denne artikel læst *Atuagagdliutit* fra 'dengang' – det vil sige især fra årene 1979-1982 samt betænkninger, redegørelser og fremstillinger af medielbilledet, og jeg har interviewet en række personer som på en eller anden måde har været synlige i det grønlandske kulturliv både dengang og nu. Blandt de interviewede er der repræsentanter fra det politiske liv: Landstingets formand, Jonathan Motzfeldt, landstyremedlem for Kultur, Uddannelse, Forskning & Kirke, Henriette Rasmussen, landstyremedlem for Familie & Sundhed, Aaja Chemnitz Narup, konstitueret direktør for Direktoratet for Miljø og Natur samt formand for bestyrelsen i KNR, Marianne Jensen, der er en repræsentant fra tv-foreningernes tidligere liv, kontorchef i Direktoratet for Fiskeri, Fangst & Landbrug, Niels Fensbo, en markant personlighed fra det meste af KNR's historie, Peter Frederik Rosing og

en velkendt person fra kulturlivet: Gudrun Christnitz, en fra det universitære regi, professor emeritus og tidligere rektor på Ilisimatusarfik, Robert Pedersen og selvfølgelig pressens 'Grand Old Man': Jørgen Flensdorf. De nævnte skal have mange tak for at stille så velvilligt og fortællelystent op i deres i forvejen så travle liv. I mange tilfælde blev interviewene til meget lange og spændende samtaler om medier og mange ting. Jeg havde på forhånd sendt et brev der gjorde rede for mine intentioner, samt udarbejdet en interviewguide som en af de adspurgte gerne ville se på forhånd. Selv om interviewene, mens de stod på, ikke blev særligt strukturerede, men mere formede sig som en samtale, nåede vi i alle tilfælde rundt om alle emner jeg gerne ville have belyst. Som jeg på forhånd sagde til de interviewede, så vidste jeg at denne artikels omfang ikke tillod at jeg brugte hele materialet her og nu, men ved en senere lejlighed skal jeg nok få alle de interessante udsagn med. Især de beretninger der berører det tidligt historiske perspektiv, er medtaget her. Jeg har henvendt mig til flere meget relevante personer om at interviewe dem, og flere har sagt ja, men at det ikke lykkes kunne i stand her og nu. Dem vender jeg tilbage til, for deres udsagn er også vigtige. Og endelig gjorde arbejdet med denne artikel at jeg fik øje på mange flere som jeg gerne ville have en mediehistorie fra – dem spørger jeg senere. Derfor – jeg ved at denne artikel slet ikke er udtømmende for mediefortællingen om især fjernsynets fremvækst i et langt fjernsynsstyre, men den er en begyndelse, et supplement til allerede eksisterende fremstillinger og måske således en del af en mosaik. Jeg takker for de interviewedes tanker og indsigter – hvad der er af fejl og misfortolkninger i denne fremstilling er selvfølgelig mine alene.

'Vi gør det bare selv' - tv-foreningerne i de første år

'Allerførst kan jeg bruge kabel-tv … der var lokalforeninger i byerne og så, der kom hvad Norsk lagde nu, så radioforretning … da vi var store børn købte han et fjernsyn i vinduet, og vi stod der – mange og kiggede udefra … det var meget fascinerende … vi kendte jo til at gå i biografen oppe i forsamlingshuset … og den dør forsvandt så ud der og vores sammen om den oplevelse … det var rent spanish - det var som om det åbnede verden, for der var jo ikke mulige slags udsendelser … og man kunne også købe fjeden, for han havde hængt højtaler udenfor, så det var en lidt ny verden der åbnede sig og man kunne få viden og information … det var vigtigt spændende … det var ret skægt … (Aasii Chemnitz Narup 2004).

166

Et decentralt og helt dansk tv kom på en måde ind ad bagdøren i Grønland via privatstiftede tv-foreninger der engagerede hver en piratpraktiserende 'tappemand' m/k i Danmark til at tappe programmer fra Danmarks Radio's tv og sende dem til Grønland (*50 år i luften*, 1978, 48). Den første tv-forening oprettedes i Nuuk i maj 1966 med etableringen af *'Godthåb lukkede Tele-net'* (Winstedt, 1978: 48), og allerede i 1971 var der 15 velfungerende tv-foreninger, baseret på kabelnet spredt over hele landet (*Målsætninger for KNR*, 1995: 13). I 1979 var nettet vokset til 22 foreninger der var samlet under betegnelsen Fællesforeningen af tv-foreninger i Grønland (FTV), og i 1982 ved overgangen til samtidigheds-tv var der 25 foreninger (*Atuagagdliutit*, 1982, vol 1, p. 10).

'I Ilulissat var der kun en forening. Jeg tror at vi kom i luften i 1972-1973 og ligesom man havde her i Nuuk, havde vi også en optage-person i Danmark. Et af bestyrelsesmedlemmerne kendte en der kendte en, og på den måde fandt vi en ældre dame der boede i Odense, og hun optog film og alt andet for os. Men vi undrede os vi over at mange af de her film slutede så brat - så vi manglede slutningen midt i det mest spændende. Så måtte vi jo skrive ned til damen – dengang kunne vi ikke engang ringe ud af Grønland – og spørge: 'Hvad er det der foregår – hvorfor slutter de sådan?' Hun meddelte bare: 'Jeg går altid i seng klokken 22!' - og så slukkede hun for fjernsynet og optageren, og så var hun sådan set ligeglad med om der manglede klimakset i denne her film.
Jeg tror nok vi skiftede til en anden optager' (Niels Fensbo, 2004).

Tv-foreninger blev betalt via kontingent på omkring 27 kroner om måneden (*Atuagagdliutit*, 1982, vol. 2, p. 15) og der var rigtig mange frivillige til at producere udsendelser ude omkring i Grønland. Ofte blev det en fælles familieinteresse at tage del i dette tidlige mediearbejde med at arbejde for KNR, styre tv-foreningen eller med at producere udsendelser som vi så det hos familierne Jensen (Søren Peter & Marianne Jensen), Chemnitz (Gudrun og Jørgen Chemnitz) og Fensbo (Elizabeth & Niels Fensbo), for blot at nævne nogle ganske få.

Fælles for dem jeg har talt med, har været en helt synlig og herlig glæde ved at tænke tilbage på dette vidunderlige legetøj for voksne og især *aktivitetes* ved at være med til at lege. Alle ser de i modsætning til dengang på fjernsynet i dag som noget de er mere fremmedgjorte overfor, noget man ikke har indflydelse på:

167

'Den naturlige entusiasme fik jo et ordentligt dran ned af bakke da tv-foreningerne stoppede - man følte jo i et vist omfang at det var overlagt mord. Det var at flytte folk fra et aktivt tv-engagement til at passivt tv-engagement. I tv-foreningerne kunne du jo bare mede op og råbe op. De tv-foreninger var de mest engagerede foreninger man nogensinde har haft ... folk stod gerne i ko bare for at komme ind til generalforsamlingen. Et af formålene med generalforsamlinger var foruden at vælge en bestyrelse og se på et regnskab også at lægge program - og nogle ville jo helst se fodbold klokken syv om aftenen og nogle klokken otte om morgenen, og nogle ville have bornetime på det og det tidspunkt, og hele den diskussion hvor alle var engagerede - det var altså fantastisk! Nu kan du jo skrive dig til dede ... det er de jo ligeglade med' (Niels Fenskø, 2004).

At det selvfølgelig ikke altid så sådan ud fra den anden side chefbordet i slutningen af 1990'erne er forståeligt nok:

"Sportsidioter er meget højlydte ... de råber højt, sender e-mails og ringer ... for at klage ... de kommer på en uheldig måde til at påvirke programpolitikken ... Men man forsøger da altid at svare på alle henvendelser (Peter Fr. Rosing 2004).

Fjernsynet i dag skildres sæmstemmende som mere en *passiv* nydelse end den forrygende aktivitet med at bere at mestre et nyt medie: Marianne Jensen var en af de mange frivillige der var med fra starten i *Arctic-tv* i Ilulissat og når hun tænker tilbage, husker hun den kreativitet man lagde for dagen ved bl.a. at ...

'Skabe en rigtig Stom P maskine der knoklede løs for at producere en lille lap papir med dagens julekalenderindslag. Men vi lavede også lokale nyheder en gang om ugen på grønlandsk og dansk, og når der kom fremmede til byen, skulle de jo interviewes. Den kendte tv-speaker Bent Jensen kom til Ilulissat, og jeg skulle interviewe ham - og på mange måder var vi jo temmelig naive over for dette nye medie' (Marianne Jensen, 2004).

Det var for eksempel en næsten talelammende oplevelse for den unge Marianne Jensen at skulle interviewe den kendte tv-speaker, og han kom ud på terrassen – efter en lidt uforståelig pause - i det skarpe grønlandske lys med fuld fjernsyns-make-up på. Det havde man aldrig tænkt på at man skulle gøre for i *Arctic-tv*, men det lærte man så!

168

Tekniske vanskeligheder, uheld samt primitive forhold – var også en dagligdags foreteelse som imidlertid nu husker som noget sjovt at overvinde. Der var brug for opfindsomhed og kreativitet:

Vores tv-studie var en kælder i en af boligblokkene som vi havde fået lov at låne fra kommunen ... ikke ret stort ... vi havde et primitivt kamera på et fotostativ, men det skulle jo også kunne køre ... så vi satte fire malerlyskul på en akkord, men da der var et meget sjovent betongulv, tog vi for at kameraet ikke skulle ryste døren af stadiet, og så kørte vi på den der ... det var utroligt primitive forhold... " (Niels Fensbo, 2004).

Hundene i Ikuisut bidrog også til besværlighederne...

'... og grønne kakkerlak over, så folk ringede og klagede over sort skærm ... eller håndfejeren we'll fuldt i sæet af udvendelsen og måtte rykke ydgrn af en tikkende - men økonomi og jeg brede sæet på studiet, så det var tit ar - der så burøgt fik skyfet spole, så folk kunne komme tidere i aftenens program" (Marianne Jensen, 2004).

I rækken af 'prominente' personer skulle Simon Spies også interviewes under et besøg i Ikuisut. Han og hans 'morgenbolle-damer', iført fine højhælede sko, skulle afhentes på *Hotel Hvide Falk* i høj sne og frost af Fensbo og hans lille bil der hurtigt sad uhjælpeligt fast: Intet kunne dog syste forsanden der fra forsædet bare gnækkede: *'Nå, damer, så ska' der skubbes!'* (Niels Fensbo). Børn var heller ikke altid så begejstrede for børnetimer som man skulle tro – især ikke når de hjemme fra sofaen kunne se at de selv skulle lægge medvirkning til:

Vi havde meget travet ved at optage og gennem og redigere kunne vi slet ikke, så det var nærmest rekordt vi sendte ud, og mange af udsendelserne gik ud når for sendt. Men konc, Elizabeth Fensbo, lavede en del børnetvdsendelser, og en dag hvor hun skulle lave en, var hun gået ned i studiet med en bog hun skulle læse højt af - vores børn sad hjemme og kiggede på fjernsynet hvor mor læste højt, og pigen så pludselig at det var hendes bog, hvorefter hun marcherede ned i studiet - derom var ju noget af – og hun gik direkte ind foran kameraet og sagde indigneret: 'Mor hvorfor læser du i min bog?' - og det hele kom ud i hele byen. Sådan var det utroligt nærværende" (Niels Fensbo, 2004).

169

Ved at lytte til alle disse beretninger om tidligt - og med stor entusiasme - producerede programmer kunne man ønske sig et gensyn – at nogen redigerede dem og dermed fortalte den grønlandske fjernsynshistorie ved selvsyn. Måske var det en ide for 2007 til at fejre samtidighedstv's 25 års jubilæum hvis der stadig eksisterer enkelte programmer rundt omkring:

'Jeg kan huske jeg har lavet flere udsendelser … hernandsendelser … jeg oversatte selv nogle tekster og læste op … Lise Lennert og jeg lavede dansken udsendelser fra kvindeforeningerne … og så lavede jeg en udsendelse … mine erindringer … om hele min familie … der var ikke nogen der havde lavet så mange fjernsynsudsendelser dengang … så man kunne lave mange ting lige fra starten da ingen vidste så meget om det … desværre tror jeg at alle disse udsendelser forsvandt … jeg tror at de udsendelser alle blev væk under en overstømmelse … det var ærgerligt … ' (Gudrun Chemnitz, 2004).

Debatten om formålsbestemmelserne

I Grønland har man mange gange siden de første tv-foreninger blev stiftet på forskellig måde efterlyst en kulturpolitik (Oxholm, Olsen & Lynge, 1978: 82) samt en seriøs debat om tv's også sproglige og kulturelle virke, uden at det dog er blevet til andet end spredte bemærkninger og indlæg. Debatten er i højere grad blevet til overvejelser vedrørende de rent tekniske muligheder og de økonomiske konsekvenser i flere af de officielle tiltag for lovgivning både før og efter Hjemmestyrets indførelse.

I 1968 blev der således afgivet en betænkning vedrørende de teknisk-økonomiske betingelser for indførelsen af fjernsyn i Grønland, og i 1971 nedsatte ministeriet for kulturelle anliggender i Danmark *Det grønlandske tv-udvalg* (GTV) for at undersøge de program- og produktionstekniske, juridiske og økonomiske problemer i forbindelse med tilvejebringelsen af programmer til et grønlandsk fjernsyn. Et af hovedformålene med 1971-udvalget var primært at legalisere de ophavsretsmæssige problemer som var skabt af den noget individuelle tv-spredning i Grønland: *'Politikerne var under pres, for de danske kunstnerorganisationer ville se penge'* (Peter Fr. Rosing, 2004). Et andet af formålene var imidlertid, som det ganske kort nævnes, at udvalget også skulle overveje *'den målsætning, der bør være retningsgivende for produktive, udvælgelse og bearbejdelse af programstoffet'* (Tv i Grønland, 1975:105).

170

Mens der udarbejdedes flere løsningsmodeller som var af teknisk-økonomisk art, blev det egentlige programindhold knap gjort sporadisk berørt, og det på en måde som heller ikke fremover gav mere substans i en egentlig medie-kulturel forstand. I *Det grønlandske tv-udvalgs* 'formålsbestemmelse' (Tv i Grønland, 1975: 38) fandt udvalget det indlysende, at tv ikke alene ville være betydningsfuldt for den samfundsmæssige udvikling som finder sted i Grønland, men at det også ville være betydningsfuldt for grønlænderne på det oplysende og personligt udviklende plan. Primært ville tv perspektivere problemer for den grønlandske befolkning ved at give '... *befolkningen en videre horisont ved at vise problemerne i en større sammenhæng end den grønlandske*' (Tv i Grønland, 1975:39), og det kunne være demokratisk opdragende ved få befolkningen til at interessere sig for og tage del i samfundsmæssige problemer: *Fjernsynet skal herefter tage sig af grønlandske problemer, og det på en måde som nødvendiggør seerne til at gøre det samme*' (Tv i Grønland, 1975: 39). Sekundært, men ikke undervurderet var, udvalgets indstilling at også tv som underholdende faktor var et behov hos befolkningen der skulle tilgodeses: *'På grund af de geografiske forhold i Grønland – og de deraf følgende ofte meget beskedne og fåtallige udfoldelsesmuligheder - kan befolkningens behov for underholdning vanskeligt tilgodeses, og efter udvalgets opfattelse må tv så vidt muligt søge også at imødekomme dette behov, når blot det oplysende og problemorienterende stof beholder sin vægt'* (Tv i Grønland, 1975:39).

På dette tidspunkt, i 1975, fire år før Hjemmestyrets indførelse, forlyder der intet eksplicit i betænkningen om den sproglige forpligtelse som et nationalt fjernsyn burde have som højeste prioritet, men den kunne tolkes at være implicit til stede, eftersom der tales om 'egenproduktion' over for 'versionerede', dvs. grønlandsk tekstede eller speakede' og 'ikke versionerede' programmer, dvs. dansk- eller anden-sproglige programmer. I bilag 12 i *betænkningen af 1975* findes en programskitse til 1 uges programmer hvor den daglige sendetid for en 7 dages uge opgøres til 1215 minutters totalt tv-udbud dvs. en daglig sendetid på 2 timer 53 minutter. Det bemærkelsesværdige, i forhold til nutiden som vi skal se på senere, er imidlertid at programfladen på ugebasis opgøres til 140 minutters 'egenproduktion', 890 minutters 'versioneret' og 185 minutters 'ikke versioneret' tv-udbud, det vil sige et tv med en overvejende grønlandsk profil:

171

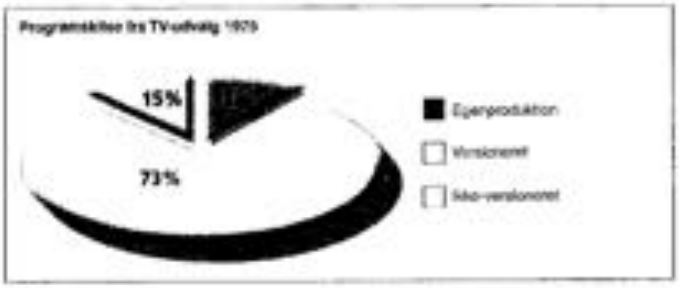

Figur 1. Procentvise sprogandele af det tænkte programforsing. Kilde: Betænkningen af 1975.

Som vi kan se af tallene ville, hvis den forcallede programprofil havde været efterlevet, 85 % af sendefladen have været enten rent grønlandsk eller grønlandsk versioneret. Sådan blev virkeligheden aldrig selvom radiofonichef Peter Fr. Rosing i 1982 optimistisk omtalte intentionerne om at versionere: *'Tyngdepunktet bliver grønlandsk versionering - det vil i almindelighed sige grønlandsk tekstning - af de udsendelser vi får op fra Danmark ...'* (Kleivan & Hjort Nielsen, 1984: 30).

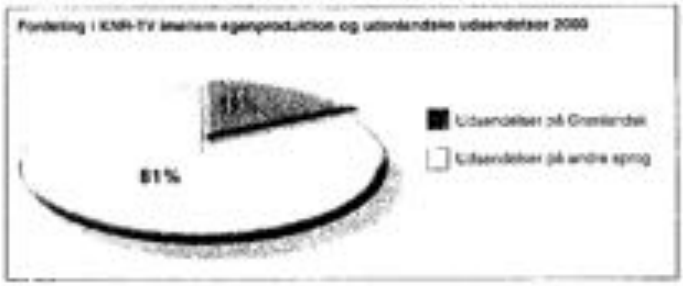

Figur 2: Kilde: KNR-tv 2000.

Som tallene fra 2000 viser i figur 2, er man længere fra dette optimistiske mål end nogensinde skønt kurven for egenproducerede grønlandske programmer trods alt er stet stigende, som figur 3 viser.

KNR-tv har i de sidste år forøget mængden af egenproducerede programmer

172

vasentligt, ligesom der også er kommet nye programtyper til der minder mere om hvad udenlandske kanaler har at byde på, som f.eks. talleshows, ungdomsudsendelser og debatprogrammer.

Årstal	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Grønlandsk timer pr. dag	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Andre sprog timer pr. dag	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Alt timer pr. dag	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Figur 5: Kilde: Grønland/Grønlands Statistik 1982-2000 samt to-programmer fra Atuagagdlinnit november-december 1982.

Debatten om sprog i medierne er fortsat et ærst punkt: Forslag om tekstning, versionering eller selvfølgelig bedst egenproduktion, bryder frem med jævne mellemrum som vi har set det lige fra 1975-betænkningen og til åbningen af Katuaq i 1997, som jeg omtaler senere. Mange gode ressourcer ud af de i forvejen sparsomme midler en befolkning på 56.000 kan forventes at have, bruges på versionering: oversættelse til dobbeltsprogede aviser og programmer

173

i tv. Jonathan Motzfeldt mener at man nu engang, nødvendigvis - hvor hårdt det end er er nødt til at være realistisk:

'Vi kan jo ikke begynde at producere alt hvad vi hare ønsker, nybeder, oplysende debatter og mæner af underholdning. Vi har nu engang kun de midler, vi har. Den økonomiske situation for fjernsynet er tilpasset de grønlandske forhold – vi er et lille folk, men med alle de ønsker til et rigt liv og kulturliv som man ønsker sig for et land, må vi jo dessærre prioritere. Det er dessærre også en politisk pligt – uanset hvor lidt man kan lide det og gerne vil have det hele' (Jonathan Motzfeldt, 2004).

På vej til samtidigheds-tv I: Økonomien, teknikken og legaliteten - og sortseere

Opbygningen af et grønlandsk tv under Grønlands radio prioriteredes højt af det unge Hjemmestyre omend økonomien i første omgang kun rakte til et 'overgangs-tv'. *Atuagagdliutit* kunne i 1979 med en stor overskrift berette om den delvist glædelige nyhed, færdiggørelsen:

De første millioner sikret til tv starten

Et lån fra Danmarks Radio på 4 mill. kr. og godt 1 mill. kr. fra bygge- og anlægsbevillingerne i 1979 giver grundlaget for et 'overgangs-tv'. . . . Baggrunden for denne beviling er i kortfred. Det Grønlandske tv-udvalg afgav i 1975 betænkning om et 'samtidigheds-tv' fra Nanortalik i syd til Disko-bugten i nord for godt 20 mill. kr.

Denne investering forekom landsrådet levlig stor, og i 1977 vedtog landsrådet på efterårssamlingen at gå ind for en etikalet overgangsløsning, som vi koste ca. 3,5 mill. kr. i 1979-penge. Et af hovedargumenterne for overgangsordningen var de uhokkbare ophavsretslige problemer der knytter sig til den nuværende form for pirat-tv i de enkelte grønlandske byer. De millioner, som en foreløbig tv-ordning koster, kan næppe øge den grønlandske egenproduktion til tv væsentligt. Men ordningen skulle betyde at de ophavsretslige problemer løses (*Atuagagdliutit*, 1979, vol. 1 p. 8).

I august 1981 var formaliteterne endeligt i orden da samarbejdsaftalen mellem Grønlands Radio og Danmarks Radio blev underskrevet ved en højtidelighed i Radiohuset i Nauk. Herefter var det mangelrige samarbejde formaliseret, og det skulle efter den 1. november 1982 ikke mere være ulovligt at sende danske tv-programmer i Grønland. Aftalen betød imidlertid også en øget forpligtelse på andre punkter: til at sende og modtage medarbejdere på efteruddannelseskurser, til hjælp med tekniske problemer og ikke mindst en

174

øget forpligtelse om at informere hinanden om forholdene hos hinanden samt til at stille nyhedsstof til rådighed for hinanden. Aftalen skulle altså også indeholde et løfte om at informere mere i Danmark om forholdene her! En af festtalerne blev holdt af den medfortrædende generaldirektør, Erik Carlson, som fra dansk side luftede både problemet med sprog og med den massive danske kulturpåvirkning:

'DR har erkende Grønlands behov for tv-udsendelser og har lukket øjnene for de ulovligt tappede tv-programmer. Men DR har med betænkelighed set på den massive kulturpåvirkning der ligger i det. Og nu må man lese oversættelsesproblemet inden den egentlige grønlandske tv-produktion kommer i gang' (*Atuagagdliutit*, 2. september 1981).

På et møde i Godthåb tv-forening i begyndelsen af 1982 talte man en del om foreningens holdning til indførelsen af samtidigheds-tv: *'Vi er helt indstillet på at samtidigheds-tv skal indføres, men ikke i den skitserede form'*, som var at leje Teles reserve-UHF-kæde til transmissionen af fjernsynssignalet og lade den enkelte tv-forening opkræve licens af sine medlemmer sagde Niels Fensbo, medlem af bestyrelsen: *'Vi mener at det må være et samfundsanliggende at formidle signalet ud til den enkelte bruger. Det er uholdbart at overlade den opgave til en række mere eller mindre tilfældige foreninger på kysten'* (*Atuagagdliutit*, 1982, vol 2, p. 15). For første gang i historien var man i den mærkelige situation at man var uden formand, da ingen af foreningens 35 medlemmer havde lyst til at besætte posten efter Anders Nilssons afgang på grund af usikkerheden om hvem der skulle betale. Hvad tv-foreningernes opgave i fremtiden skulle være var Fensbo ikke i tvivl om: *'tv-foreningernes opgave … skulle bestå i at producere indslag til en grønlandsk tv-avis og andre former for lokale udsendelser som KNR-tv så kan købe for en vis sum pr. minut'* (ibid.).

At det imidlertid ikke var en hel let sag at få gjort tv lovligt for alle medlemmer, så man på mødet for Fællesforeningen af tv-foreninger i Grønland (FTV) i Kangerlussuaq fra den 4.-6. juni 1982. Diskussionen om hvem der i sidste ende skulle betale etableringen af et samtidigheds-tv, blev så hidsig at det endte med at Godthåb-tv meldte sig ud af FTV. Fronterne var at Godthåb-tv mente at det var det offentliges ansvar at betale alle udgifterne i forbindelse med etableringen af samtidigheds-tv, mens de øvrige delegerede fra FTV kunne tilslutte sig den ordning der var lagt op til, nemlig en 'forhøjel-

175

se af kontingentet på maksimalt 30 kroner' om måneden' (*Atuagagdliutit*, 1982, vol. 2, p. 27). De alarmerende avisoverskrifter over uoplodelig lod da heller ikke vente på sig: *'Muligheid for snart tilsvn efter den 1. november'* (ibid.) som jo var datoen for indførelse af samtidigheds-tv. For at modtage signalet som bliver udsendt fra radiohuset på H. J. Rinkwej i Nuuk via UHF-kæden, skal en by have en tv-forening som er medlem af FTV. At blive ved med at sende tappede udsendelser vil være forbudt. Godthåb tv henvendte sig i den anledning til landsstyreformand Jonathan Motzfeldt og måtte da også at få signalet igennem på den store måde. Andre steder i Grønland, nemlig i bygderne, var man imidlertid knap så heldige. I de små samfund ude omkring var man ikke i stand til at hente signalet ned fra UHF-kæden, så deres udsendelser ville fortsat blive leveret på båndet – blot nu lovligt og tappet af KNR-tv ... og selvfølgeligt uafhængig af tilfældige gamle damers sengetid!

Omkring 1980-81 havde Godthåb tv store finansielle problemer bl.a. på grund af alt for mange sortseere. Efter en vellykket kampagne fik foreningen 600 nye medlemmer fra i dagens lys og foreningens økonomi blev forbedret kraftigt med en indkjening på over 700.000 kroner om året (*Atuagagdliutit*, 1982, vol. 2, p. 15). Uofficielt regnede man dog stadig med at der var omkring 800 sortseere alene i Godthåb (*Atuagagdliutit*, 1982, vol. 2, p. 27). I Ilulissat havde man imidlertid et godt tag på sortseere:

'Vi havde en meget effektiv inkassoprocedure, vi sendte jo bare navnene på skærmen for dem der ikke havde betalt, og så kunne man jo tilde og se: Hov, naboen har ikke betalt, og den person der lå i det var fantastisk god ... jeg kan ikke regnskab hjemme ... så vidt jeg husker havde vi hele butikken det første år for meget der lignende 30.000 kroner i huntingsat ... vi fik en smule i etableringstilskud fra kommunen til udlegning af kabelnet ... etc., men ellers var det betalt via kontingent og gratis arbejde' (Niels Fondbo, 2004).

På vej til samtidigheds-tv II: Hvad kan man bruge det nye medie til?

Holdningen til tv var fra starten præget dels af optimisme og idealisme der propaganderede for retten til nyheder, information og underholdning, dels af forståelig bekymring for Grønlands sprog og kultur når der for alvor gik hul igennem til skærmen ude i den store verden. En af initiativtagerne til de

grønlandske tv-foreninger, redaktør Jørgen Benzon, mente at tv måtte kunne *'få de unge mennesker væk fra tejene'*, og at det samtidig kunne nedsætte drikkeriet (Odholm, Olsen & Lynge 1978: 47). Den praktisk foretagsomme mand i arbejdet var radioforhandler Ole Winstedt. I hans anmodning til *Danmarks Radio* om tilladelse til at afspille og udsende *Danmarks Radio*'s tv-udsendelser – som i øvrigt i første omgang blev afslået (Odholm, Olsen & Lynge, 1978, Kleivan & Hjort Nielsen, 1984:11) - slog man desuden på den store betydning regelmæssige tv-udsendelser ville have på *'det kulturelle arbejde'* (Odholm, Olsen & Lynge, 1978:48). Nu var Winstedt jo som bekendt dansker, så det der med hvilken 'farve' kulturen havde, var tilsyneladende ikke noget han bekymrede sig om – andre her så helt anderledes på det ud fra et grønlandsk synspunkt:

'Jeg var imod – jeg ville ikke have fjernsyn hjemme – jeg ville have læsning og ro … og ruelse … men det var også fordi jeg kendte det fra Nordamerika hvor jeg var udviklingslærer i Alaska i 77-78. … og jeg kaldede det fjernsyn som kørte fra morgen til aften. Det der amerikanske fjernsyn der kørte og intet på Hårpisæq … Det var jo også tilfældet med det grønlandske fjernsyn - det var jo også dansk fjernsyn, dansk sprog, dansk kultur … alt mulig anden kultur end vores. Så jeg syntes at det ville være det bedste for mig og mine børn ikke at have fjernsyn … men jeg kom i undertal hjemme så det kunne jeg ikke holde længe …
Og i dag … det er utopi i dag at tro at man kan undvære fjernsynet … man er nødt til at følge med' (Henriette Rasmussen, 2004).

Hjemmestyrets tagelbehandler vedrørende radio og tv i Grønland, Jacob Jørgensen var også kritisk overfor indførelsen af et i realiteten dansk tv som det grønlandske samtidighedstv jo var:

'Men der har nu i mart mange år været en debat blandt befolkningen i gang om grønlandisering. Mister dette ord ikke en del af sin betydning, når man som nu indfører det næsten landsdækkende tv-system, som næsten udelukkende viser danske og udenlandske programmer … Jeg tvivl … at målet for KNR-TV' skal være at skabe et tv for grønlændere. Men dette er også meget, meget dyrt. Vi har simpelthen ingen penge til at nå det mål, så ærligt som vi ønsker vil have, at vi skal gøre'. (Jacob Jørgensen fra Frederik Lynge, u.å.: 36)

De grønlandske tv-foreninger blev øjeblikkeligt en langt større succes end

initiativtagerne havde forventet, og Winsteldt er ikke i tvivl om at succesen skyldtes et reelt behov: en blanding af nysgerrighed, nærgelighed og en trang til underholdning, nemlig: *'en overvældende interesse i at få noget at vide om verden uden om os'* (Oxholm, Olsen & Lynge, 1978: 52), det nærgelige i at lade sig underholde hjemme i lænestolen og samtidig behovet for underholdning som lyssat[6] faciliteter ikke kunne dække. Mange af de interviewede – ja næsten alle - har fortalt mig om deres interesse for at lære andre steder og lande at kende, at se dokumentar- og rejseprogrammer ...

'En tur i fjernsynskiggeren er ikke det samme som at være på Bali ... men det er jo alligevel noget bedre end slet ikke at se ... du får lært noget og du får set noget som du ellers ikke ville se' (Niels Fensbo, 2004).

Men nogen ser også trangen til det fremmede og det globale som en genuidig interesse hvor ikke alene Grønland sprænger sine geografiske grænser, men hvor andre også lærer Grønland at kende ...

'Fjernsynet har ikke alene været et vindue ind i Grønland, hvor vi har fået noget vigtigt at vide om verden uden om os, men det har også gået den modsatte vej ind imellem – folk lærer – og lærte også Grønland at kende gennem medierne – uden dem er vi for isolerede – så det var aldrig et enten eller – mærren et hverdan ...!' (Jonathan Motzfeldt, 2004).

'... og for os i det grønlandske samfund som har levet så isoleret, der er fjernsynet jo også et stort vindue udadtil, og globalisering hjælper os til at man fattede interesse for os, så vi får kæng udefra ... før i tiden var vi jo bare en stor isklump man fløj over, nu i og med at vi bliver lidt mere kendt udefra .... skaber en synergi med omverdenen ...vi vil jo gerne være en del af verden ...' (Henriette Rasmussen, 2004).

'Jeg tror at der er en hel del interesse hos folk i Grønland for at vide hvad der sker rundt omkring i verden. Det har manglet i mange år. Der er blevet sparet hejdet at behovet for at lære verden at kende. Jeg tror også at KTC og kontakten til andre arktiske egne har befordret denne lyst. Men også, jo flere kanaler vi ser udefra – jo mere kommer KNR jo også i konkurrence, og jo mere ønsker folk at se hvad der sker ude omkring i verden. Jeg tror også at det spiller en rolle at tv på den måde også via grønlandsk tv giver en mulighed for at være med i det der sker andre steder, og at

man på den måde også får noget at tale om. Snakken i kaffepauserne har meget godt af et fælles tv' (Robert Petersen, 2004).

Og underholdningen – ja ingen kan sige sig fri:
'Man skal bare lade være med at lægge sig bevidstløst på sofaen og lade sig vive med — der er informationsmuligheder … også med de udenlandske kanaler … få indblik i verden … Men jeg bruger også fjernsynet til underholdning … det er skønt at bruge en time på at se en rigtig god dansebåndboldkamp … jeg har jo selv spillet båndbold - det er kun en time og min søndag bliver ikke ødelagt af det … jeg kan stadigvæk gå en tur bagefter og nå alt muligt …' (Marianne Jensen, 2004).

'I sig selv synes jeg at fjernsyn er godt … det er godt med både øjne og ører … det bliver meget interessant … jeg elsker en god cowboyfilm, men serier gider jeg ikke se … de er for lange … dem må jeg se når jeg bliver gammel' (Robert Petersen, 2004).

På vej til samtidigheds-tv III: Fjernsynets sprog?

I planlægningsfasen omkring oprettelsen af tv-foreninger så Winstedt desuden dengang det positive i at lysten til at se tv hjalp mange til en bedre opfattelse af dansk sprog (Winstedt: 1978: 52), en holdning som fra mange grønlænderes side netop problematiseres, som det bl.a. sås af et samtidigt digt:

Inuk og en tv-skærm

omkring tv
koncentrerer
inuitøjne sig
deres bevidsthed
bekender samtidig

Bekendelse 1:
jeg forstår ikke sproget
jeg forstår nemlig ikke dansk eller engelsk
jeg forstår heller ikke miljøet

179

Bekendelse 2:
jeg har anskaffet mig et tv
fordi de andre har det
fordi vi skal ud lære dansk og engelsk
fordi det er så moderne
fordi det er så dejligt og spændende

Bekendelse 3:
men jeg er godt nok
lidt skeptisk uden at sige det
fordi jeg måske glemmer mit sprog
fordi jeg måske mister min kultur
fordi jeg måske bliver en fremmed
i mit land

Kristian Olsen aaju (1978).

En af de personer i Grønland der nok har udtalt sig stærkest om det sproglige og identifikatoriske problem for det grønlandske tv-publikum, er Robert Petersen, tidligere rektor på Ilisimatusarfik, der på den grønlandske Mediekonference i 1984 advarede om at med det tv-udbud der var til rådighed, risikerede man at få *'et Grønland uden ansigt'* (Petersen: 1984: bilag 4: 29). Da jeg her 20 år senere spurgte Robert Petersen om denne bemærkning svarede han med sin sædvanlige beskedenhed og latter:
'... sagde jeg virkeligt det? Ja egentlig ville jeg jo gerne have et også sprogligt grønlandsk fjernsyn her, men ellers betragter jeg jo ikke kulturpåvirkninger som noget ondt ... jeg havde nær sagt ... jeg kan godt tåle dem' (Robert Petersen, 2004).

En mønen til eftertanke sås også forud for indvielsen af Katuaq, hvor overskriften med store typer på lederen i *Atuagagdliutit* i slutningen af 1996 lød:

Filmsproget er Dansk

Grønlænderne der hverken kan dansk eller engelsk har ikke meget ud af at gå i biografen i kulturhuset Katuaq. Selvom biografen er husets spydspids fagligt med status som grønlandsbiograf, har det ikke været muligt at gøre filmene begribelige for et grønlandsk publikum. Den første store begivenhed bliver en dannerkaproniære med gæster fra nær og fjern. Verdensberømte filmstjerner, Bille August selv og alle vore politikere bliver inviteret, og der er sikkert også lidt af forkel, gerne ægtværdige kalaallit i festtøj med rod i forbilden og med en stærk og sikker formanmelse for den kultur de er en del af. Den kvalt spænding imødeses film 'Flaken Smillas Fornemmelse for Sne' vises på det nye brede

180

...sorved, og filmens fyd breder sig ud i hele biografen og fylder hver en krog. ... Men talen er engelsk og undertekstningen er dansk! ... Det kommer til at tælle mange for brystet, og heller ikke på denne plads skal der stilles tvivl om, at en grønlandsk biograf bør vise film der kan forstås af et grønlandsk-sprogot publikum. ... Nu får Nuuk-borgerne mulighed for at gå i biografen. Det bliver en overvældende oplevelse, uanset om man forstår ordene eller ej. Det er bare ikke nok i det lange løb. Kalaallit Nunaat arbejder hurtigt på at løse versionsproblematikken, så det bliver til komhængs som muligt (Atuagagdliutit, nr. 53, 1986).

På vej til samtidigheds-tv IV: Frygten for at blive overvældet

Debatten om sproget i tv - som i det hele taget om virkningerne af en så magtig påvirkningsfaktor som man dengang også ude omkring i verden frygtede tv ville vise sig at være - får i midten af 1980'erne med mediekonferencen trods alt en lidt mere fremadrettede glade i Grønland. I 1983 besluttede det daværende landsstyremedlem for Kultur, Kirke og Undervisning, Stephen Heilmann, sig til at afholde en mediekonference med den hensigt at få et samlet overblik over det samlede informations- & medietilbud i Grønland. Netop fordi tv blev indført lidt utraditionelt: ad bagvejen via private tv-foreninger baseret på enkeltkoncessioner, mistede det officielle grønlandske Landsråd lidt styringen med en mere overordnet kultur-, sprog- og mediepolitik, som man så effekten af i andre lande, men som mediekonferencen i 1984 et par år efter samtidigheds-tv's start (til dels) rådede bod på.

Island, som startede Ríkisútvarpið-Sjónvarp trådløse tv-udsendelser i 1966, satsede f.eks. hurtigt på at få en egenproduktion i gang, så allerede 40% af den samlede sendeflade i 1984 var egenproduceret, samtidig med at al fremmedsproglig produktion versionsredes (Kleivan & Hjort Nielsen, 1984: 63).

I Igloolik i Canada's Nordvestterritorium fødte indførelsen af tv ved afstemning både i 1975 og igen i 1978 (Atuagagdliutit, 2. juni, 1982) da bygderådet frygtede for deres sprog og deres kultur. Dels var man bange for at børnene skulle miste deres modersmål på grund af den massive engelskspægede satellit-tv påvirkning, dels forudså man også at det traditionelle håndværk som at sy i skind og bygge både ville udde fordi disse håndværk skulle udøves i fritiden, hvor folk i stedet så bare ville sidde og se tv, og endelig var man bange for at folk ikke mere ville deltage i foreningsarbejde fordi skærmen trak derhjemme. Man ønskede først tv, når det kunne udsendes på Inuktitut (Kleivan & Hjort Nielsen, 1984: 63), hvilket blev en realitet med *Inuit Broadcasting Corporation* (IBC), der i 1982 sendte 4 timer om ugen. I maj måned 1982 blev det for første gang muligt at sende samtidigheds-tv fra sto-

diet i Frobisher Bay. 4 timer er selvfølgelig alt for Edt, hævder direktør for Inuit Broadcasting Corporation, (IBC) Josepi Padlayat:

'Vi får vores penge fra regeringen. Men da der er tale om forholdsvis begrænsede summer, er vi ikke i stand til at købe os den sendetid vi gerne ville have. Resten af tiden præsenterer fjernsynet de canadiske inuit for amerikanske og canadiske tv-serier og lignende programmer, krydret med reklamer for kattemad og vaskepulver ... der er i alt for stor udstrækning tale om udsendelser som ikke tillader folk at tænke en selvstændig tanke, og som ikke præsenterer seerne for nogen form for reel information. Ind imellem sendet dog nyhedsprogrammer som kan være ganske gode' (*Atuagagdliutit*, 2. juni 1982).

De skriftlige medier i Grønland var umidlertid også klar til at tage debatten om indførelsen af samtidigheds-tv og dermed 'de rigtigt skræmmende' tv-påvirkninger og videovolds-oplevelser op – en debat man har set alle steder ved indførslen af alle nye medier. *Atuagagdliutit* havde i den anledning interviewet Josepi Padlayat, og han havde gode råd at give videre til politikerne i Grønland:

'Det er vigtigt at bevare kontrollen med mediet. I må være klar over at tv vil få indflydelse på befolkningen. Der vil være folk som vil arbejde mindre og i stedet blive hjemme og se tv. Børn vil foretrække at se fjernsyn frem for at lege. Og en del vil hellere blive hjemme foran apparatet end at gå i kirke eller deltage i et offentligt mede' (*Atuagagdliutit*, 2. juni 1982).

Også Rosemarie Kuptana som var redaktionel medarbejder ved IBCs kontor i Ottawa var bange for påvirkningen:

'I det vestlige Arktis, som jeg stammer fra, er der folk på min egen alder som ikke mere kan tale deres eget sprog. Og tv har i høj grad skylden. Det er et meget magtfuldt medium – visuelt, nemt at vende for. Man kan ikke undslippe det. Tv bliver et alternativ til de traditionelle kulturelle aktiviteter som at gå på besøg hos hinanden, spise sammen og lege' (*Atuagagdliutit*, 2. juni 1982).

Skønt radiofonichef fra 1974-79 Finn Lynge var et af de mennesker, der i kraft af sin stilling arbejdede mest med at få realiseret den 'ny tv-ordning' – samtidigheds-tv, var han personligt skeptisk over for hvad dette medie kun-

182

ne bringe af massiv dansk kulturpåvirkning og stadige økonomiske problemer:

'Men jeg er fortsat af den opfattelse, at et stort anlagt tv-projekt vil være en meget betænkelig sag for det grønlandske samfund. Det vil betyde en ny strøm af udsendte danske eksperter, lidde teknikere og programfolk, behov for nyt boligbyggeri, kraftigt stigende driftsudgifter osv. Og frem for alt: en massiv dansk kulturpåvirkning, så længe vi ikke kan bemande et grønlandsk tv med grønlandsk arbejdskraft' (*Atuagagdliutit*, 1979, vol. 2, p. 16).

Heller ikke dengang så hun med blide øjne på den globale verdens indtrængen. Som udsending i forbindelse med kultur-fremstødet *'Scandinavia Today'* i USA i 1982 holdt Finn Lynge et foredrag om *'Arktisk politik set fra Grønland'* [1] hvori han udtalte sin frygt for at tv-alderen kunne skade de oprindelige sprogs fortsatte udbredelse. Han ønskede at man skulle se polarfolkene som en truet art der havde brug for en beskyttelse i form af et charter:

'Den tid er simpelthen forbi, hvors et lille folk kan opretholde sin identitet, sin stolthed og sine værdier uden at tage de nødvendige forholdsregler for at beskytte sig. Men ikke alle har muligheden for at tage sådanne forholdsregler. Derfor er der behov for intet mindre end et internationalt charter, et polarfolkenes frihedsbrev, hvorved de garanteres den nødvendige indflydelse på det skolesystem, deres børn underkastes, de radio - og tv-programmer, de udsættes for, de blade og bøger, de får i hænde. (*Atuagagdliutit*, 1982, vol. 3, p. 44-45)

Den frygt som Henriette Rasmussen omtalte, for et fjerroyn totalt domineret af udenlandske kanaler som hun selv havde oplevet det i Alaska, var en realitet i Canada. Også fra den anden side af Davisstrædet lød der beklagelser over de oprindelige folks sprog og over den kulturelle påvirkning fra medierne. Professor R. C. Williamson fra universitet i Saskatoon, Canada, synes imidlertid at grønlænderne trods alt er længere fremme end Inuit i Canada, som overskriften i *Atuagagdliutit* lød i 1979:

I er inspiratorer for andre eskimoer

Vi på den anden side af Davisstrædet er meget imponerede over *Atuagagdliutit*/Grønlandsposten. Vi har slet ikke olden en avis på det eskimoiske sprog i Canada. I ikke vide, at den grønlandske kultur er en inspiratør for de øvrige eskimoer. I bruger jeres sprog her i Grønland, og sproget er jo nøgler at identitæten. ... Her i Grønland gør man noget for at holde sproget ved lige. Børnene lærer deres

183

egen sprog i skolen, og I har en radio, som sender rigtig meget grønlandsk. Vi har nu fået en del lokalradioer, som sender på eskimoiske sprog. Forestillingen er noget med 40 procent eskimoisk og 60 procent på engelsk. Første gang der overhovedet blev sendt i radioen derovre gik det gennem Grønlands radio. I Canada er vi også meget præget af tv, som er 100 procent engelsk. Og nu siger du selvfølgelig, at her sender man også kun dansk tv. OK, det er rigtigt. Men det er trods alt kun en afbrækt. Derovre sender de hele dagen – det er en meget stor påvirkning (*Atuagagdliutit*, August 1978, vol. 2, p. 10).

En anden angst for hvad fremtidens teknisk fremskridt ville bringe, var den at blive fejet over ende af mange udenlandske kanaler fra især Amerika og Canada. I begyndelsen af 1982 hedder det: '*Satellitterne er over os. Udenlandsk fjernsyn kan blive dødsstødet for grønlandsk tv*' (*Atuagagdliutit*, 1982, vol. 1, p. 14). Selveste radiofonichefen Peter Fr. Rosing, der generelt '*er modstander af restriktioner*', ser satellitterne som en mulighed for at naltage også canadiske programmer som sendes på linakrjtut, så må det sikres at satellitprogrammer ikke kvæler offentligt styret radio og tv her i landet.

'*I løbet af ganske få år vil det i Grønland være muligt at hente omkring 30 tv-programmer i farver ved fra satellitten. Som løsningen er i dag, må enhver sætte en parabol-antenne op og modtage signalet. Vi må have lavet nogle etiske retningslinier (det) skulle forhindre det værste i at komme ud til seerne. De amerikanske programmer er vi f.eks. slet ikke interesserede i – de er lidt for skruppe, indeholder lidt for meget vold*' (Ibid.).

1982 var *medieåret* i Grønland og dermed også *mediefrygtens* år. Som når alle nye medier kommer frem lige fra tegnestuer til fjernsyn, video og nu Internet og computerspil, så har medierne selv været de første til at bringe informationer om de skrækkelige påvirkninger man kunne vente: En artikel i *Atuagagdliutit* juni 1982 lyder således:

Har video skadelige virkninger?

Folkeoplysningsrådet vil forsøge at få rejst en debat om skadelige virkninger af video i hjemmene. Landsstyrets repræsentanter i rådsmødet Sofus Jakobsen, Skumut og Jakob Silvertsen, Ataasiut, vil tage emnet op i rådsmødet, ligesom medierne, radiostyrelsen og Hjemmestyrets informationstjeneste, Kaarlivik, vil blive indbragt i sagen.

Den omtalte bandje video-mani blev taget op til overhøre af kvindeforeningens repræsentat. Lise Lennert, Nuuk. (*Atuagagdliutit*, 23. juni 1982).

På nytårskonferencen samme sommer blev dette års mantra '*Hold i film og radio*' også gentaget som en af grundene til – sammen med spiritus – at folk

ikke kom hinanden ved mere (*Atuagagdliutit*, 1982, vol. 2, p. 30). Landstinget mener imidlertid til debat: *'Ingen lovgivningsinitiativ, før sagen har været op til en bred, folkelig debat'* lyder overskriften i 'dagens avis' og artiklen påstår længere nede at *'Gyserfilm, voldsfilm og pornofilm florerer i de små hjem'* (*Atuagagdliutit*, 6. oktober 1982).

Grunden til at denne debat kommer op med voldsom kraft her i Grønland, er ikke så mærkelig. Overalt i verden ser man i disse år 'spøgelser på skærmen'.

Joelsen og Sivertsen havde siden folkeoplysningsmødet i 1981 sat sig ind i skræmmekampagner andre steder fra, og henviste bl.a. til en undersøgelse fra Sverige og en debatbog fra Danmark, der hævder at børn på fire-fem år gennemsnitligt sidder fire-fem timer foran fjernsynet og derfor er kommet på højde med amerikanske børn der er de *'største fjernsynsmørkemænd'*. Joelsen så faren i de *'næsten ubegrænsede valgmuligheder vedrørende brug af videofilm: Mange af disse ikke-egnede film ser i næsten ubegrænsede mængder af børn og unge. Jeg er alvorlig bange for at disse ikke-egnede film på en eller anden måde vil skade børn i deres opvækst'* (*Atuagagdliutit* 1982, vol 3, p. 7). Ikke alene så Sivertsen en fare i at børnene på grund af det meget kiggeri *'er begyndt at komme for sent i skole'*, men han frygtede også for deres *'videre psykiske og mentale udvikling'* (ibid.). Dagsordenspunktet nr. 39, 1981, om medievolden blev i Landstinget debatteret livligt, men Landstyremedlemmet for kulturelle anliggender, Thue Christiansen syntes også at det var vigtigt ikke helt at glemme forældreansvaret: *'Ansvaret for børn og unges nydelse af video (osv) ikke mindre ... påhviler forældrene'* (ibid.).

Denne debat om de nye mediers skadelige virkning startede allerede meget tidligt i tv og videos barndom. Den grundlæggende tanke i starten af medieforskningens historie fra 1950'erne var at folk blev totalt og helt passivt

påvirket af mediernes budskab, som om de blev stukket med en injektionsprøjte. Af samme grund fik denne teori navnet **Kanyleteorien.** Man så påvirkningen som en lineær proces der forløb uden modstand fra 'offerets' side.

I løbet af de sene 1960'ere begyndte de første forskningsresultater imidlertid med **Uses & Gratification** forskningen at afdøre andre mere brugerorienterede måder at se medierne på: *'Medierne er som et stort cafeteria som tilbyder brug og forsøjelser som tilskueren vælger på baggrund af motivation og behov'* (Liebes & Curran, 1998, min oversættelse, JR). Undersøgelser viste at de forskellige medier synes at tilfredsstille forskellige behov: bøger befordrede selverkendelse, aviser befordrede læsernes nationalitetsfølelse, mens tv gav samhørighed med familien (*ibid.*).

Fra slutningen af 1980'erne og fremad vandt **Receptionsteorien** imidlertid indpas. Nu så man slet ikke på medierne isoleret. Medier sås kun som et ud af mange input der påvirkede folk. Andre påvirkningsfaktorer var både samfundets institutioner, som skole etc. sammen med familie og andre betydningsfulde mennesker i omgangskredsen eller samfundet. Derudover vidste man at teksten i vid betydning (også fjernsynsprogrammet eller filmen) ikke tydes på en bestemt måde. I publikums møde med teksten må tilskuere og teksten så at sige forhandle om betydningen. Ikke alene anser man nu medietilskuere for at være aktive, kritiske og selektive, de responderer også på kommunikation på forskellige måder, afhængig af deres individuelle kontekst, kulturelle baggrund, sociale oplevelser, religion, psykologiske habitus etc., som Henriette Rasmussen udtrykker det med sine tanker om et 'si-apparat':

'Det er et medie som vi skal styre – selvfølgelig kan man lære noget … oplysning og verdener vi aldrig har set, der er en masse oplysninger … det er et spørgsmål om at vælge alt det dårlige fra og så bruge det man kan lide, og det som er belærende … det er som uanset hvor meget skidt der bliver vist i verden, så har mennesket en eller anden kultur i sig … individets godt og ondt … det meningsfyldte og det ikke meningsfyldte … der har man et eller andet selv … et si-apparat … som man sorterer med … det enette man bare ikke skal gøre er sidde foran det og bare se passivt … og men skal også have kræfter til at slukke det … ' (Henriette Rasmussen, 2004).

Med andre ord kan man sige at mediernes magt i mange år har været overvurderet. Alligevel, når det nu er sagt, så er det af stor følelsesmæssig og iden-

titetsmæssig betydning – og skulle være en selvfølgelighed – at et lands ansigt: sproget og den kulturelle egenart, kommer tydeligt frem på den nationale tv-skærm.

I Australien[8] som er et af de utallige steder i verden der har mange af Grønlands etniske eller multikulturelle problemer i relation til medierne, voksede forfatteren og kritikeren, Anna Maria Dell'oso, op i Melbourne, som barn af italienske bondeimmigranter. Hun beskriver hvordan hun i 1960'erne interesseret fulgte med i fjernsynets programmer i sin søgen efter måden at opføre sig på i det australske samfund, uden at hun dog kunne genkende tv-billedet fra sin egen hverdag, hverken med hensyn til sproget, kulturen eller den sociale interaktion. Det billede af den gennemsnitlige familie, som hun så i det engelsk/amerikansk-talende tv, havde intet med hendes egen familie at gøre. I tv-verdenen gik moderen net rundt hjemme for at passe huset, der var en boligindretning som var milevidt fra hendes egen, og make-up, angora sweaters og en evig strøm af kærester var hverdag for tv's helt inder. Noget som hun slet ikke kunne genkende, men som hun ivrigt forsøgte at imitere. (Smith 1998). Da SBS-tv (the Special Broadcasting Service-television) i 1980 blev en del af det nationale australske tv-system som et forsøg på at tilgodese etniske og multikulturelle interesser, oplevede Dell'oso med denne stations programmer for første gang en genkendelig kulturel og sproglig virkelighed i fjernsynet, og hendes uventede følelsesmæssige reaktion på denne oplevelse fortæller hvilket ubevidst savn den manglende identifikation havde været for hunde.

'Første gang jeg så SBS-tv, da jeg var i tyverne, græd jeg … jeg boede i et kollektiv med unge kunstnere og journalister i Sydneys indre by … og vi indstillede programmet på den første udsendelse. Jeg håbede at ingen af mine medbeboere så hvor meget det påvirkede mig. Jeg forventede ikke at jeg ville blive så emotionel … Måske græd jeg fordi jeg følte at en del af min historie, mit live drama, endeligt var blevet officielt placeret i det puslespil som er samfundet, Australiens liv. Måske græd jeg fordi nogen talte, ikke kun til mig, men til folk rundt omkring i landet med min accent, i mine forældres sprog. Måske var det simpelthen synet af en eller anden 'lille snusket orientaler' som oplaste aftensnyhederne – en nyhedsservice der forbandt Australien med resten af verdenen og ikke bare et par få mord i Sydney og Melbourne før man gik videre til sporten – der gjorde indtryk på mig' (Smith 1998: 218, min oversættelse, JR).

187

Man kan så sperge sig selv hvilken rolle medierne egentlig har i vores dage – og hvilken rolle vil vi gerne have at de – fjernsynet – skal spille? Hvad fremmer den nationale identitet?

Samtidigheds-tv: et billede for alle grønlændere samtidigt ... og et vindue mod verden

Vi var meget spændt på at der kom samtidigheds tv – det var meget positivt. Vi var ju allerede den gang begyndt at se ud i den store verden. Ilulissat var f. eks den første by i Grønland – også før Nuuk – der fik besøg af udenlandske AFS-studenter fra

Så er der TV på! – 1. november 1982, Mokken 19.30, blev det grønlandske samtidigheds-TV en realitet. Den nye æra i landets medieverden blev markeret med en times direkte transmission fra TV-studiet i KNR, hvor redaktionschef Peter Frederik Hosing, landsstyreformand Jonathan Motzfeldt, programredaktør Søren Bach og formanden for fjellesforeningen af lokale TV-foreninger, Mogens Bloch Poulsen, bad velkommen til de mange seere, der med spænding havde lagt sig til rette foran fjernsynet på det tidspunkt.

De byer og bygder, der ved premieren var tilsluttet samtidigheds-TV'et, er Ilulissat, Kekertarsuaq, Kasigiánguit, Aussiit, Kangerdlugssuaq, Saimut, Kangâmiut, Manitsoq, Nuuk, Kekertarsuatsiait, Pilimut, Arsuk, Agdluitsup-pil, Narsaq Kujalleq, og Nanortalik. Andre byer og bygder kommer allerhånden med.

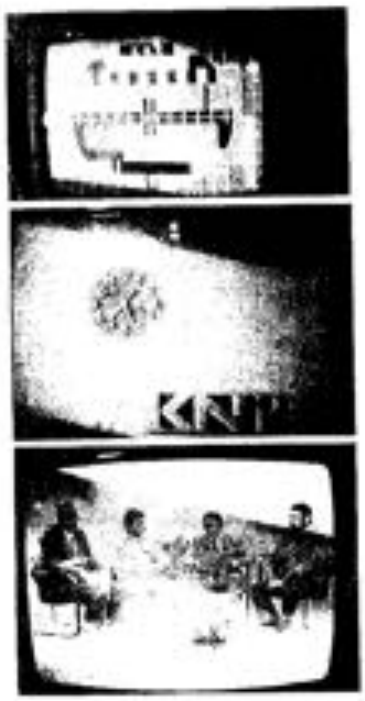

Mexico, Honduras og mange andre steder, så man interesserede sig meget for den store verden, og det var slet ikke nok med kun lokal-tv – så man gladede sig faktisk rigtigt meget, men samtidig var det jo også dejligt at man havde mulighed for at lave og se lokal tv fortsat' (Marianne Jensen, 2004).

Atuagagdliutit fra den 3. november 1982 (vol. 3 p. 36) viser i anledning af starten på samtidigheds-tv's tre hjørneder som de ses nedenfor:

Først ser vi KNR-tv's nye prøvebillede, derefter KNR-tv's ur der viser 19.26 og så endelig klokken 19.30 den første udsendelse som blev markeret med en direkte udsendelse fra KNR, hvor radiochef Peter Frederik Rosing, landsstyremedlem Jonathan Motzfeldt, programredaktør Søren Bach og formanden for fællesforeningen af lokale tv-foreninger, Mogens Bloch Poulsen, bød velkommen til de spændte seere. I *Atuagagdliutit*, 1982 (vol. 1. p. 10) udtalte radiochefen: *'Det vigtigste er at hele Grønland vil ligge på det samme fjernsynsbillede'.*

Hvad den første udsendelse den 1. november 1982 egentlig handlede om derefter, beskæftigede det konkurrerende medie, *Atuagagdliutit*, sig ikke synderlig med, og først næsten halvanden måned senere kom lidt af en anmeldelse af dette nye vidunder som man i begyndelsen af året havde været så bange for. Overskriften lød: *'Nu ejader vi ikke mere'.* Ligeoms økonomien og de tekniske muligheder for at få etableret samtidigheds-tv før var i fokus, så var det nu det juridiske aspekt der tiltrak sig opmærksomheden fra konkurrenten, som trods alt skrev:

'Det er en spændende nyskabelse, der er kommet ind i den grønlandske medieverden. Vi er spændte på hvad de bliver til, og vi glæder os over den forøgede succes, selv om vi jo faktisk på nyhedsformidlingens område er en slags konkurrenter' (*Atuagagdliutit*, 29. december 1982).

Hvad indholdet i de første udsendelser nærmere gik ud på, fik vi – læserne af *Atuagagdliutit* – som sagt ikke rigtigt noget at vide om, selve den nye sendeflade fik ingen nærmere omtale, men at

KNR - TV

190

dømme ud fra tv-programmerne før og efter, har der heller ikke været meget forskel at spore for de bidtidige medlemmer af tv-foreningerne: De blev lovlige, de fik en licensforhøjelse, og så fik de nogle få selvproducerede tv-aviser og børneudsendelser, og fra tv-oversigten kan man hver dag klokken 20.02-20.15 undtagen lørdag se et program med titlen Nyt fra tv-foreningen. Det hedder da også i samme artikel i *Atuagagdliutit*:

'Der er langt igen, inden Grønland bliver selvforsynende med tv-programmer, men et må siges straks: det var en meget overbevisende og professionelt tilrettelagt start, vi oplevede ... for eksempel den første grønlandske tv-avis var nu ikke så skelæget endda. Faktisk ret godt lavet. Og det gør os optimistiske, når vi samtidig ved, at tv skal bruges aktivt i den kommende valgkamp til Landstinget' (*Atuagagdliutit*, 29. december 1982).

Radio? – Radio og tv?

Radioen har lige fra starten satset på - og har produceret - en mere grønlandsk programflade. Programpolitikken i Kalâtdlit-nutâne radios[3] har efter en lytterundersøgelse i 1974[10] været at tilstræbe en '80-20 *regel*' (grønlandsk-dansk) for at det grønlandske sprog skulle '*styrkes og befæstes*' (Osholm, Olsen & Lynge, 1978:77), og fordi radioen i kraft af sin daværende monopolstilling og landsdækkende karakter '*burde føle sig i særlig grad forpligtet overfor den del af befolkningen, som er forfordelt med benyn til anden kulturel formidling, nemlig den rent grønlandsksprogede*' (Osholm, Olsen & Lynge, 1978:77).

At tv skulle fortrænge radioens udbredelse og omfang, er noget man i mange lande har frygtet og med rette. I radiostyrelsen var man meget opmærksom på, at der ikke skete en økonomisk forfordeling, således at der gik penge fra radioen til tv. Allerede en måned efter at samtidigheds-tv var lanceret, bragte *Atuagagdliutit* imidlertid et alarmerende indlæg fra Aeqqaluk Lynge, dengang tillidsmand og formand for Grønlands Presseforening, om at bevillingerne til Kalaallit Nunaata Radios skulle skæres ned med 1,3 millioner kroner fra det budgetterede 23,7 millioner kroner ...

'... og det til trods for, at indførelsen af det landsdækkende tv faktisk vil medføre aktivitetsudvidelser – men som man overbevedet ikke har budgetteret med. Det betyder at man er nødt til at tage midlerne fra radioen. Trods det faktum at samtidigheds-tv kun vil dække nogle vestgrønlandske byer, prioriterer man altid byke-

191

befolkningen, således at det går ud over – ja bruen ellers: bygdebefolkningen, yderdistrikterne og de ældre i samfundet, som kun har radioen som informations- og adspredelseskilde (Atuagagdliutit 1982, vol. 3 p. 47).

Også Lyngs frygtede at nedskæringen og aktivitetsudviklingen ville komme til at gå ud over fortrolddags- og efterretningsudsendelserne. Lyngs mener ikke at det er fordi Hjemmestyret økonomisk er 'helt til rotterne' men derimod at det er prioriteringen af de kulturelle opgaver det knuber mod (Atuagagdliutit 1982, vol. 3 p. 47).

En kvindelig dansk lytter fra Tinkenesset var ude i samme ærinde – der skulle være mere radio og ikke mindre, som det var blevet bebudet med radiomedarbejdernes *'arbejde-efter-reglerne-udspil'* efter for lang tid med overarbejde. Radioen havde endvidere en vigtig underholdende og oplysende funktion som betød meget i små samfund.

Vor husmødre, der hverdagsvigt gør rent om formiddagen, er det velkomne arbejdsvende, at radioen har indført sendepauser i den tid. Husarbejde er ikke særligt spændende, men det går som en leg, hvis man har en interessant udsendelse eller noget dejlig musik at lytte til. Dette gælder ikke blot for husmødre – de fleste, der beskæftiger sig med manuelt rutinearbejde, og dem er der jo efterhånden en del af i det moderne samfund, trænger til åndelig stimulation ved siden af. Den grønlandske radio har faktisk monopol på at formidle denne åndelige stimulation, og derfor har den en særlig forpligtelse overfor befolkningen. ... Når man er mere eller mindre enkeltsporet, lever man i forvejen med en begrænset tendstid, og nedskæringerne i tendstiden er derfor dobbelt mærkbare. Lad os få udfyldt tendstiden igen ...' (Kirsten Skovmand Pontoppidan, Atuagagdliutit 1982, vol. 3 p. 56).

Men både i 1984-*beretningen*, som i 1995-*målsætningen* er man fra daværende radiofonichef Peter Frederik Rosings side meget opmærksom på, at de to medier kan støtte og supplere hinanden (Kleivan & Hjort Nielsen, 1984: 51, *Målsætninger for KNR* af 14. juni 1995), dog ryk ikke just på den måde som det fortælles at visse af den rent grønlandskyndige del af befolkningen gjorde i 1984, nemlig at de *'... skruer ned for de fremmedartede stemmer og nationalismen ukompagneret af radioens embedsmænd'* (Kleivan & Hjort Nielsen, 1984: 51, Jansonen, u.d.: 14).

Tv's - og mediernes - rolle i et samfund til alle tider

Nøglen til en følelse af en kollektiv national identitet kan for eks. findes i jødernes historie. De har overlevet som folk i 2000 år uden at have et 'hemland'. Grunden? - De har haft deres bibel, som har viderefort deres sprog, har fungeret som en kollektiv fælles hukommelse, og som har været en fælles kulturel ramme for ugentlige rituelle møder. På den måde har biblen fungeret som en erstatning for et land (Liebes & Curran, 1998).

Landstyremedlem for Kultur, Undervisning, Forskning & Kirke, Henriette Rasmussen, ser de grønlandske Inuit's kamp for at bevare deres egen kultur under 258 års kolonisering lidt i samme lys[11], og den 'bibel' der har holdt sammen på grønlændernes identitet som et folk med eget sprog og følelse af samhørighed på trods af dansk kolonisering og en meget lille og spredt befolkningsgruppe, er bl.a. den gamle avis *Atuagagdliutit* fra 1861, udgivet på grønlandsk. I starten blev den kun distribueret en gang om året til de forskellige småsamfund. Siden 1952 er den dobbeltsproget og er i daglig tale ofte forkortet til AG og udkommer nu to gange om ugen, tirsdag og torsdag, i et oplag på ca. 4.000. *Atuagagdliutit* udmærker sig ved ikke alene at være en af de ældste aviser i verden og udgivet på grønlandsk, men i det grønlandske folks bevidsthed har den betydet så meget for vejen til Hjemmestyre.

'Atuagagdliutit er stadig den forende nationale avis i Grønland. Den har haft en overordentlig stor betydning for den ikke udvikling i det grønlandske samfund og har bidraget til overlevelsen af Inuitternes kulturelle og intellektuelle arv i denne region. Atuagagdliutit skabte også en tidlig tradition for den politiske debat blandt Inuit. ... Aviern Atuagagdliutit ... indeholdt gamle fortællinger, jager historier, oversættelser af gamle danske fortællinger og bøger og endeligt også hvad man kunne kalde illustrerede 'verdens nyheder' (Rasmussen, 1998: 87-88).

At *Atuagagdliutit* – som *Sermitsiaq*[12] også siden dens start som lokalblad i 1958 - har spillet en meget vigtig rolle i opbygningen og vedligeholdelsen af en grønlandsk nationalitetsfølelse er ganske givet og passer godt med undersøgelser foretaget i andre lande, der som omtalt, netop viser dette medies egnethed til at samle en nation (Liebes & Curran, 1998).

Tv som imidlertid i løbet af mediefornkningens snart 55årige historie har fået prædikatet 'familiemedier' over alle (ibid.) har definitivt igennem årene vist sig at være det samlende element indenfor hjemmets fire vægge – og det

på mange måder: Fjernsynets egenart med en lille skærm og relativt dårlig billedgengivelse opfordrer til nærbilleder og dermed til intimitet – en følelse af personlig kontakt og genkendelse. Fjernsynet er altid til rådighed med nyheder og underholdning, selv hvis vejret er dårligt og man ellers havde tænkt sig at gå i biografen eller at lave aftale udenfors. Derudover har børn og unge fundet ud af at en udsendelse eller en film som endnu ikke er afsluttet kan være et ganske godt argument for at få lov til at blive længere oppe (Meyrowitz, 1985: 252), eller de kan, med forældrenes fulde accept, finde ådt fred på deres eget værelse med en god fjernsynsfilm. Omkring halvdelen af unge mellem 12-19 år i alle socialgrupper (0-5) (se Kleist Pedersen & Rygaard, 2000) havde i en undersøgelse foretaget i 1997 fortalt at de havde fjernsyn på deres eget værelse. I den midterste og her i landet største socialgruppe 3 havde hele 71% af de unge eget tv på værelset – og dette tal er ganske givet vokset betragteligt som en kommende undersøgelser her i foråret formodentligt vil vise. Endeligt er fjernsynet velegnet til at samle familien til en hyggeaften eller en gruppe mennesker til en fælles oplevelse som går på tværs af alder og nationalitet:

'Jeg kan lige så tydeligt huske den første gang der var en dansk fodbold landskamp som blev sendt direkte ... jeg tror at det var i 1983. ... Jeg er meget sportsinteresseret – ja hele min familie er. Det var en stor begivenhed. Drengene blev iført rødhvide dragter og der var flag på bordet og familie og venner kom på besøg ... så sad vi der og så kampen ... det var en fest for hele familien ... noget der skulle deles med ens nærmeste' (Marianne Jensen, 2004).

Men fjernsynets har også, i lighed med avisen, vist sig at være i stand til at skabe en følelse af gruppe-identitet, der går ud over den blotte familiecirkel. Den amerikanske medieforsker Joshua Meyrowitz ser denne følelse af gruppe-identitet komme til udfoldelse enten indenfor *grupper* (individer som identificerer sig med andre mennesker med bestemte karakteristika eller med medlemmer af en specifik gruppe som mødes 'ansigt til ansigt'), indenfor *sociale kategorier* (folk med bestemte demografiske karakteristika som nationalitet, køn, alder, profession etc.) eller indenfor for *forsamlinger* (folk som via deres interesse eller ved rent tilfældighed samler sig på samme steder på samme tid; sportsbegivenheder, teatre, lufthavne etc.) (Meyrowitz, 1985: 337).

Når tv viser en vigtig sportsbegivenhed som den Marianne Jensen omtalte får man en følelse som gruppe af samhørighed der rækker ud over det individuelle og det nationale: En studerende fortalte mig: *Når Danmarks landshold taber en fodboldkamp siger vi typisk her* Danmark tabte', *men hvis landsholdet vinder lyder det typisk*: Vi vandt! (NN, april 2004). Nationalitetsfølelsen er altså sådan lidt humoristisk til debat til visse tider. Den slags mediebegivenheder bidrager til at bekræfte samfundets idealer og ens eget tilhørsforhold … eller ens egen afstandtagen.

En mediebegivenhed kan karakteriseres ved at folk, dvs. et 'massepublikum, afbryder deres normale hverdags rutiner for at se med eller ved at de giver begivenheden en særlig opmærksomhed Man kan inddele sådanne mediebegivenheder som bidrager til at skabe denne fælles identitetsfølelse, i tre kategorier nemlig: *Contests*, dvs. kamp, konkurrence, strid (GM, Arctic Winter Games, Olympiske lege, fodboldkampe etc.), *Conquests*, dvs. erobringer (som da Hjemmestyret blev indført – se blot avisernes mangel af tv-reportager fra 1979 samt 11. september 2001) og *Coronations*, dvs. 'kroninger' (beromte folks 'rites de passage' – overgangsritualer – eks. politikerne der bliver medlemmer af det nye Landsting, berømte besøgende eller bryllupper – der er nok ikke mange hverken i Grønland eller Danmark der ikke afbryder et eller andet for at se Kronprinsens bryllup med Mary Donaldson den 14. maj 2004). Vi kender det alle fra forskellige situationer og mest genkendelige nok for eksempel da New York blev angrebet den 11. september 2001. De fleste mennesker husker præcist hvad de lavede den dag, de så nemlig med rædsel til da fjernsynet sendte 'live' hele dagen med de frygtelige billeder. Den dag betød det mindre om man var grønlænder eller dansker eller kinesere, Alle så via fjernsynet hvad der skete i Den Global Landsby: *Fjernsynet tilbyder den største samtidige samoplevelse af en mediehistorie som menneskeheden nogensinde har oplevet til rådighed*' (Meyrowitz, 1985: 90, min oversættelse, JR). Ved hjælp af samtidigheden og muligheden for at nå også den eksterne verden formår fjernsynet via sådanne samlende mediebegivenheder at integrere samfundet, at bekræfte fælles værdier, at legitimere samfundets institutioner og at forsone forskellige adskilte elementer i samfundet (Liebes & Curran, 1998: 5). Det kan for et land være en bestemt måde at *fortælle den sociale historie på* (Ibid.).

Spørgsmålet er om tv også i Grønland er på vej til at udfylde rollen som samfundets lim, den rolle som aviser og radioen i mange år havde monopol på.

De fleste af de interviewede mener det helt bestemt:

Jeg havde en fornemmelse af fjernsynet skulle bruges til at binde landet sammen ligesom jeg selv havde oplevet at radioen gjorde ... radioen var et utroligt vigtigt medie og jeg voksede op i en tid hvor radioen også blev brugt i folkeoplysningsøjemed. Der var skoleradio og debatudsendelse og foredrag ... vidensformidling ... og det parrede meget godt i tråd med at alle mente at vi skulle vide meget mere ... således regnede jeg også med at fjernsynet skulle være ... men at der skulle være – om end ikke udelukkende grønlandsk producerede programmer – så dog programmer med undertekster.

Når man så ser i dag ... hvis man have har KNR at holde sig til ... hvor er der dog mange dårlige amerikanske serier ... det er så interessant og forfærdeligt ... så det er jeg rigtig ked af ..." (Asii Chemnitz Narup, 2004).

Men samtidig er vi efterhånden også i en global verden sporet ind, via de allerede eksisterende *påvirkninger*, på de øvrige beboere i vores Globale Landsby så at vi også på eller under gulv er verdensborgere mere end blot lokale beboere i et vidtstrakt land. Jonathan Motzfeldt er ikke i tvivl: *Globaliseringen er jo ikke noget nyt og Grønland har i mange år været en del af verden. Medierne er ikke nødvendige for et land. Skal man være orienteret er man også nødt til at opsøge flere medier. I tv ser jeg altid info Qanoroq og nyheder både fra Danmark og CNN*' (Jonathan Motzfeldt, 2004).

Og hvad så med fremtiden ... hvor går KNR-tv hen?

Nyheder, information, underholdning – i den rækkefølge – sådan lyder kravet til mediernes rolle i Grønland fra alle de interviewede.

Ingen mere tænker ret meget på at fjernsynet er noget man skal undgå eller beskytte børnene imod. Som med alle nye medier skulle fjernsynet igennem ungdomsalderen før at falde til som familiemedie. Marianne Jensen siger også, at selv om hun og hendes familie har haft de mulige kanaler der har været, så har det måske i begyndelsen trukket meget, men ret hurtigt er interessen faldet, og børnene er styret ud for at dyrke sport i stedet for. Der har ikke været brug for restriktioner. Og dog ... magten som tv repræsenterer fornemmes stadig. Jørgen Fleischer lander fjernsynets magt fra sine egne oplevelser:

'Har jeg skrevet noget i avisen, er der aldrig nogen der reagerer, men en kort kommentar i tv giver mageu respons' (Jørgen Fleischer, 2004).

Mange længes efter kultur – grønlandsk kultur – 'der får en til at føle at her er vi hjemme'! Det skal ikke bare være et kamera der bliver sat op i Katuaq, hellere det, men nogen der laver *digte*, programmer med boganmeldelser; små skuespil, Aroens fortællinger oversat til film og allerhelst en grønlandsk *Matador* eller *Krønike*, der beskriver nogle af Grønlands mange spændende historier.

Men hvordan får vi råd til alle de ønsker? Hvordan organiserer vi ressourcerne så Grønland bliver et mediemæssigt samlet hele – et folk med et fælles fjernsyn?

Peter Fr. Rosing, en professionel tv-mand igennem hele sit liv, der nu kan se det hele lidt fra sidelinien vil bevare ekspertisen hos KNR:

'Tv skal være professionelt og skal bemande konkurrere med de blanke flader udefra ... 'KNR skal ikke bare være rundspredende af indkøbte radio-og tv-programmer' (Peter Fr. Rosing i samtale, 2004 samt citat fra et endnu upubliceret manuskript af ham selv).

Et af de gennemgående temaer i mange af interviewene har været at det har været sjovt og spændende at være med til at lave udsendelser – men at det passive ved at se fjernsyn det ikke trækker så meget. Nu føler man sig i mange tilfælde 'forpligtet' til at følge med. Begejstringen ved at have lavet julekalendere, interviews, lave valgudsendelser – enten man var politiker eller bag kameraet - eller havde deltaget i foreningsarbejdet som administrator, står helt tydeligt frem. Alle taler om deres meget selektive valg – og fravalg: 'Robert Petersen bryder sig f.eks. ikke om at se serier: *'de er alt for lange ...!'* Men elsker en rigtig god cowboyfilm. Jonathan Motzfeldt vil nødig undvære sine nyheder fra Grønland og fra hele verden, Henriette Rasmussen og Niels Fensbo interesserer sig for fremmede steder og deres kulturer som bl.a. Marokko (Rasmussen) og Bali (Fensbo), men ind imellem beskytter Henriette Rasmussen sig aktivt til at slukke for skærmen ligesom Marianne Jensen, Asii Chemnitz Narup og Jørgen Fleischer. Gudrun Chemnitz nyder at se de dygtige unge der har bemægtiget sig skærmen, men ønsker sig samtidigt mere kvalitetspræget tv, både teknisk og indholdsmæssigt, Asii Chemnitz Narup ønsker sig seriøst baserbejdede reportager som går i dybden og Peter

Fr. Rosing vil have *mere* grønlandsk, *mere* underholdning og *mere* tv i det hele taget:

'Det grønlandske er nasten helt forsvundet … det piner mig meget … fra 97 har jeg været involveret i at få produktionen op … 400 timers produktion på årsbasis koster så og så meget … hvis vi skal lave 400 til, så koster det så og så meget. Det er et ganske simpelt regnestykke.

Der er nogle hovedtal man har jongleret med. Hvis vi skal kunne sige at det er en grønlandsk tv-kanal, skal vi i hvert tilfælde kunne sige: Vi laver selv 1200 timer om året … det er tre gange så meget som der blev lavet for ca. tre år siden … i dag bliver der måske lavet 100 timer … Qanorooq … det koster, men det koster ikke så meget i den samlede bevilling på 85-90 millioner … det ville måske koste 10-12 millioner mere hvis vi skulle havde at det er en grønlandsk kanal.

I den tidsalder vi lever i hvor man taler meget om forebyggelse og engageringen af unge til noget mere fornuftigt, så er det oplagt at fiktionen skal have en højere prioritering – selv om det koster noget – i forhold til andet … det bliver nok aldrig så dyrt som nyheder … men nyheder vil man ikke undvære … Det er noget af det dyreste at lave … minuttaksten på nyheder er generelt den højeste.
Det er det der tynger på budgettet' (Peter Fr. Rosing, 2004).

Niels Fonsbo så fra sin position, da tv-foreningerne blev sat ud af spillet, anderledes på samspillet mellem lokale ikke-professionelle entusiaster og KNR's rolle som indkøber af lokalproducerede programmer:

'Da vi gik fra tv-foreninger til den her enstrengede tv-profil, havde vi nogle møder i et udvalg der var arrangeret under kultur- og undervisningsudvalget, hvor der blev peget på den mulighed at tv-foreninger skulle have bestillingsarbejde af 1 time eller 40 minutters varighed til at beskrive deres egen by. Hvis vi fik 18 bybeskrivelser, så ville Lars og Petrea i Navortalik lige pludselig komme en tur til Ilulissat – det har de aldrig nogen sinde været, og det kommer de heller aldrig. Det synes man ikke. Det skulle være centralt, og så skulle man sende KNR folk ud med et kamera. Det der var interessant med mediet, var at folk fik lov til at fortælle deres egen historie. Det kan godt være at det ikke var teknisk eller perfekt, men det var jo deres historie på deres præmisser. Det vi måske har brug for, er at få dette samfund kittet lidt mere sammen. Tv har netop denne mulighed. Og her kan man ikke altid rejse rundt … det koster jo en bondegård. Og det er nødvendigt at have en fælles forståelse

198

for at man er et samlet hele - jeg snakker ikke om nationalisme - men på det helt jordnære menneskelige plan at man føler at man har et medmenneskeligt forhold til hinanden, og det kan jo være svært at opnå når man lever i så forskellig en verden med så forskellige kulturforudsætninger.
Det nytter ikke noget for to journalister fra KNR at de rejser ud i den store verden, og så tror de at de kan formidle den virkelighed der er i det øvrige Grønland på 20 minutter ... det har de slet ikke nogen forudsætninger for ... det bruger alt for meget research' (Niels Fensbo, 2004).

De fremtider i en debat der er rejst op her mod Rosing og Fensbos citater er en essentiel del af diskussionen om KNR og det grønlandske tv's fremtid: Centralisere eller decentralisere? Hvad koster det og hvordan sikrer man en fornuftig sigtning i egenproducerede programmer og i nye programtyper af en kvalitet der kan tage kampen op med udenlandske programmer? Mortensen, Jørgensen og Finn Lynge ser, og så også dengang i 1979-82, som embedsmænd og ansvarsfulde politikere ikke kun ønskerne for at kunne det hele, men i høj grad også de begrænsninger der ligger i at være en lille befolkning i et kæmpeland.

I det nye forslag til landsforordningen om radio- og tv-virksomhed som skal til behandling på Landstingets forårsmøde 2004, fremsættes netop et forslag om en total *'revurdering af public-service begrebet'* med vægten lagt på *'større indbyrdes samarbejde mellem KNR, lokale radio- og tv-stationer og eksterne producenter i øvrigt om produktion og udsendelse af radio- og tv-programmer'* (Bemærkninger til forordningsforslaget, 2004: 1). Så uden at gå for dybt ind i et ærinde af stor vigtighed for det 'nye' grønlandske nationalmedie som endnu ikke er debatteret i Landstinget, tror jeg godt at jeg kan love at den debat der har været efterlyst før, nu må have alle betingelser for at gribe om sig - og forhåbentligt også i medierne. Det tegner til at blive et mediemæssigt spændende forår.

I USA er tv et ærbødigt familiemedlem på snart 60 år, i Grønland en uregerlig unge på 22 år, så der er stadig tid her til at beslutte sig hvordan dets fremtid skal være.

Litteratur

Atuagagdlintit

- (1972-1982 + 1996-1997) Nuuk.

Elkin, David

- (1981) *The Hurried Child: Growing Up Too Fast Too Soon.* Reading, MA: Addison-Wesley.

Fejes, F.

- (1981) 'Media Imperialism: an assessment', IN: *Media Culture and Society*, Vol. 3(3): 281-9.

Grønlands Statistik, Grønlands Hjemmestyre

- (1982-2005) *Grønlands Statistiske Årbog.* Nuuk.

Hayes, Donald S. & Dana W. Birnbaum

- (1980) Preschoolers' Retention of Televised Events: Is a Picture Worth a Thousand' Words. In: *Developmental Psychology*, 16, p. 410-16

Katz, E. & Liebes, T.

- (1985) 'Mutual aid in the decoding of *Dallas*: preliminary notes from a cross-cultural study', IN: P. Drummond and R. Paterson (eds.): *Television in Transition: Papers from the First International Television Studies Conference*, London, British Film Institute.

Kessen, William

- (1979) 'The American Child and Other Cultural Inventions.' *American Psychologist, Oct., pp. 815-820.*

Kleivan, Kleist Pedersen, Birna Marianne, Hjort Nielsen, Ulla

- (1984) *KNR-TV's første år.* De lytter til radioen. Tusarlivik, Nuuk.

Liebes, Tamar & James Curran

- (1998) *Media, Ritual & Identity.* Routledge, London.

Litteratur & Samfund

- (1977) 'Grønland - imperialisme med dansk ansigt'. Vol. 19-21. København. Forslag til landsforordningen om radio- og tv-virksomhed + bemærkninger (forårssamling 2004) Nuuk.

Lynge, Frederik

- (u.d.) TV innsimmik tunngavuqalermat. Da Tv blev lovligt. Tusarlivik, Nuuk

McLuhan, Marshall

- (1964) *Understanding Media: The Extensions of Man.* Toronto: Univ. of Toronto Press, 1962.

Meyrowitz, Joshua

- (1985) *No sense of place. The impact of electronic media on social behaviour. Oxford*

University Press. Oxford.

N.N. studerende fra Ilisimatusarfik, Nuuk

- (2004) *Måltæninger for KNR* af 14. juni 1993. Nuuk

Olsen, Kristian (asjn)

- (1978) 'Balladen om identiteten - en ubeskrivelig ballade.' *Fra Havets Mor til Halleluja Mor*. Forlaget Kragestedet.

Oxholm, Ole, Moses Olsen & Finn Lynge

- (1978) *Tusarnarerparte ukiune 50-ine Kalatdlit-nunane radio. 50 år i luften.* Kalatdlit-nunata radios/Grønlands Radio. Nuuk.

Petersen, Robert

- (1984) 'Medierne og kulturen' In: *Betænkning vedrørende radio og tv-spredning i Grønland)* + Bilag. Nuuk.

Poestman, Neil

- (1987/opr. 1982) *Når barndommen forsvinder*. Hekla, København

Price, Monroe E.

- (1995) *Television, The Public Sphere, and National Identity*. Oxford University Press. Oxford, New York.

Rygaard, Jette

- (1999) *Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. De 12-19 åriges TV-præferencer i Nuuk.* In: Christa Lykke Christensen (red.): *Børn, Unge og Medier. Nordiske forskningsperspektiver*). Nordicom. Göteborg Universitet.

Rosing, Peter Fr.

- (2004) Upubliceret manuskript endnu uden titel. Nuuk.

Smith, Anthony (Ed.)

- (1998) *Television*. An International History. Oxford.

TV i Grønland

- (1975) Betænkning afgivet af det grønlandske Tv-udvalg. Betænkning nr.719. København + bilag.

Winn, Marie

- (1983) Children Without Childhood. Pantheon. New York.

Noter

1 Protesten var langt fra den største der flygtede storkernes farlige eller dårlige indflydelser på børn – eller ønsket at barndom og voksendø for tidligt blev blandet sammen. Joshua Meyrowitz anmelte allerede i sin diskussionsbøger i midten af 1970'erne denne sammenblanding af roller. Derk! Elkin (1981) har beskrevet hvordan barnet bliver 'fastarlet' af storkernes indflydelse, Marie Winn (1981) mener at børnene fås en barndom uden barndom.

2 En særstalt jeg har overhørt i et nordgrønt grønlandsk hjem, JR.

3 'Alle' er selvfølgelig i et sidstnævnte og udelukkende land som Grønland en meget flue udtrædelsing. Bygderne kommer ikke mindeste ngnal fra USIP-kanalen og ønsker fortsætter med at vise tyrpoiske udsendelser – dog en kvalitet og tæppede af KNR-TV og ikke af en eller anden Olsidig person i Danmark.

4 Versionering havde man tænkt sig som en eller flere af følgende modeller: 1: Et sindsat Alle, 2: hjemlikon erstattes med en hjemlig med samme helle type 'ekstempel'-stemmer eller med en 'kulmuspeaker' eller 3: Undertekster. Både løsningsforslag 1 og 3 anses for meget lidt egnede. I første det blinkene 'indlevelse i programmet' og i kreds de grønlandske med er meget lange og den derfor kan være svært dårlt at få plads til teksten og dels at læse teksten. Se (Tv- i Grønland 1975, bilag 1: 70).

5 Radiofonichef, Peter Frederik Rasing forklarer at de underviir 50 kroner som kontingent altså selge pårørgerne om udsendes for lejr af 'Udenrigsrets reservepost til 2,5 millioner kriger er et 'fruental': *Samtidighed-er krigder, at forsiringerne kun spare nogle penge. For eksempel kører der ikke nødvendigt lokalt at have en mand til at overdige udsendelser af programmerne hele tiden. Ønsken omkgle udgifterne ved at oppe Tv i Danmark. Derfor tror jeg at ekstra udgifterne ikke bliver mere end 20-25 kr. (om) måneden'* (Atuagagdliutit, 1982, vol. 3, p. 18).

6 Wlannth taler om Nuuk.

7 Foreslaget blev senere realiseret til en artikel i Atuagagdliutit, 1983, vol. 3, p. 44-45.

8 Følgende fremstilling fra Aamrdlaun er fra (Rygaard, 1990).

9 Grønlands Radiofoni blev stiftet i 1962 på landsdelsgrad Ilulis Ilisarn Initiativ. Se Udviklingsgang Kringkasting, fortrandt fra GOP (Grønlands Oplysningsforbund) In: (50 år i luften, 1978:109).

10 Viste at 12 procent af hytterne kun hjemde til de danskprogrammede udsendelser, 56 procent kun til de grønlandskprogrammer og 32 procent til begge sprog. (50 år i luften, 1978: 77).

11 Sammenligningen er dog min og ikke hendes, JR.

12 Anlæm Saarabrinj anførde som eksempel på Nuuks Inkalblade, første med "Kaasfidsen" fra 1952, så med et dagblades dannskapsvogn Inkalblad "Miklen" den 11. januar 1958 og endelig med nyt navn, Sermitsiaq den 21. maj 1958 som et rent grønlandsk-

sproget lokalblad i Nuuk. Lørdag den 14. november 1958 udkom Sermitsiaq for første gang som dobbeltsproget. Omkring 1980 blev Sermitsiaq landsdækkende. Da Sermitsiaq blev landsdækkende var der lokale forvaningsdrivende i Nuuk, der fandt ud af at starte Nuuk Ugeavis, som at dagens lys i 1983. Sermitsiaq købte i 1989 Nuuk Ugeavis.

203

4. Media and Public Broadcasting Service in a Democratic Society. A historic survey and a recent debate on the media's role in Greenland (2013) pp 151-187 IN: *Modernization and Heritage: How to combine the two in Inuit societies.* Red. Karen Langgård & Kennet Pedersen. Nuuk. Ilisimatusarfik & Atuagkat.

Jette Rygaard

Media and Public Broadcasting Service in a Democratic Society

A historic survey and a recent debate on the media's role in Greenland

Abstract:

KNR - Kalaallit Nunaata Radio is the national radio and television public service broadcast station that we all love to hate! This sentence is both a quotation from a discussant in one of the discussion fora on the internet published on Sermitsiaq/AG.gl and KNR.gl in September 2012 and the general attitude presented in a recent vox-pop small enquete that the newspaper AG[1] directed towards our severely criticized television station.

Be it as it is, this article is going to investigate the very idea of KNR and its history from within the landscape of Greenland's media, and also to take a brief look at the opinions of the both general viewer and the silent viewers, the children, the young and the older people. Furthermore, I am presenting a closer look at the Public Broadcasting Service's (PBS's) philosophy which KNR subscribed to thirty years ago. And, I also want to cast a glance at the competition and the resulting pressures KNR is subject to from the transforming media universe we are now experiencing.

Finally, I want to look into the recent not at all new public debate (2012) - which as we shall see offers a recurring theme throughout the years - presented as a case study of the media sphere - for thereafter in conclusion, to wind up the debate by presenting some wishes, suggestions, and some practical solutions for the ever recurring problems of KNR in the light of recent solutions from the Greenlandic politicians made to help the one PBS channel in Greenland.

I think it is time for a change of attitude towards KNR, a broadcasting station for which we all are supposed to feel a responsibility because it as *our* PBS station. We should all hate *not* to love KNR, and not vice versa.

Keywords:

Media & media use in Greenland, Public Broadcasting Service, KNR (Kalaallit Nunaata Radio) history, 2012 VOX-POP and debate concerning KNR Economic crisis.

1 AG, September 5th 2012, p. 11

KNR - Kalaallit Nunaata Radio is the national radio and television Public Broadcasting Service (PBS) station that we all love to hate! This sentence is both a quotation from a discussant in one of the discussion fora on the internet published on Sermitsiaq/AG.gl and KNR.gl in September 2012 and the general attitude in a recent vox-pop (or rather) a small enquete that the newspaper AG[2] directed towards our severely criticized television station.

For many years I had myself through informants formed several critique points against KNR: It did not send enough television, did not send enough Greenlandic television[3] to meet the interests and needs of both the 'mainstream' viewers who often have other possibilities such as satellite and digital foreign channel broadcasts subscribed to at great expense from providers such as Nuuk TV, and the 'marginal' viewers who often are KNR's most devoted viewers including children, the young and the older people. The children need to hear their mother tongue spoken, and to see their own culture represented in order to start a firmly established cultural identity. The young people who are curious, eager to learn, but also faithless and impatient towards their entertainment channels want to be entertained as they wish according to their media needs and interests. And finally, the older people whose lives take place outside the labour market and therefore have excess time, who perhaps are immobile and who want to be entertained with programs which represent recognisable 'older days' and well-known places – in their own language.

However, having followed both the recurrent[4] and recent 2012 economic crisis in KNR, and the related public debate in the newspapers and on their websites, as well as on the web sites of KNR itself, which are angry, hateful, heated and emotional, I now want to turn my attention to the possible background for these feelings. Why is it that KNR stirs up so many emotions, so many negative accusations? KNR is the people's channel – *our* channel! We don't pay directly for the programs in KNR via a license tax as done in Denmark and the Faroe Islands – countries to which we are normally compared. A person who lives in Nuuk has, furthermore, the possibility to buy access to a lot of foreign channels via the competing Nuuk TV and many do so at great expense. So why do we all love to hate KNR instead of appreciating having a national PBS station that is paid for through taxes collected and not through licencing fees?

The answers can be discussed in three ways, three catagories which I will investigate throughout this article. One aspect is the presumed paradox of a public service station that has the underlying purpose of educating, of having 'a know-all attitude' to fulfil the very notion of PBS (Public Broadcast Service), and that service's contract with The Self

2 AG, September 5th 2012, p. 11

3 Rygaard: 1999; 2000/2001; 2002; 2004.

4 Through papers in 1974-75 as described in this article as well as the years from 1979-1987 in: Rygaard, 2004

Rule Government of Greenland. Another aspect is that the people who potentially *love* the channel are precisely those who are not always present in certain fora active in the newspapers, blogs and KNR's own digital sphere of the web and thus can be considered to be the "silent" viewers. Lastly, there have been since the start of simultaneity television (programs shown in Denmark appear 'simultaneously' in Greenland with only the intended 4 hours time zone delay) in1982 ambivalent feelings towards KNR-television: television that functioned as the young cuckoo who came into the old radio's nest to take a substantial share from the always weak economy without bringing in additional monetary support.

Be it as it may, let us try to investigate the very idea of KNR, its history in the landscape of Greenland's media and also to take a brief look at the opinions of the general viewer and the silent viewers: the children, the young and the older people. Furthermore we will have a closer look at the PBS philosophy which KNR subscribed to thirty years ago. And, I will also cast a glance at the competition and the resulting pressure KNR has been subjected to by the ever transforming media universe we experience now.

Finally, I want to look into the recent not at all new public debate (2012) - which as we shall see offers a recurring theme throughout the years - presented as a case study of the media sphere - for thereafter in conclusion, to wind up the debate by presenting some wishes, suggestions, and some practical solutions for the ever recurring problems of KNR in the light of recent solutions from the Greenlandic politicians made to help the one PBS channel in Greenland.

Maybe it's time for a change of attitude towards KNR, a station that we all are supposed to feel a responsibility for because it as our PBS station. We should all hate not to love KNR, and not vice versa.

The history of the media landscapes in Greenland

The newspapers

The media – at least the newspapers – have a relatively long history in Greenland. The first newspaper *Atuagagdliutit* (now also referred to as AG) began as a free *Nybrudt Tidende* (News Tidings) on January 1st 1861. The subtitle was 'distributed reading matter – reports that might be interesting to hear about'. By all accounts it was the first known paper in the world to bring regular letterpress illustrations. During the first year five issues were published. In 1874 the paper was issued regularly, monthly. In recent years a total of one hundred and four per year were published, i.e. twice a week. Today, the numbers, due to economic problems have been reduced to 52 issues a year, i.e. once a week.

In 1942 the paper ceased being offered for free and started to bring in advertisements. 1952 was in more ways than one a landmark year for *Atuagagdliutit*. The job as manager for the printing house had hitherto included being the editor for the paper as well.

Now this shared role was separated into two independent positions.[7] Furthermore, *Atuagagdliutit* fused with the Danish language *Grønlandsposten* (The Greenlandic Post),[8] a paper that was established in 1942 during the Second World War when Greenland and Denmark were divided. The name was later changed to *Atuagagdliutit/AG*. In 1958 a local Greenlandic-written paper, *Sermitsiaq* was started in Nuuk.[7] Just some few months later[8] *Sermitsiaq* was published as a bilingual Greenlandic/Danish newspaper. Multiple jobs per person was also the reality for *Atuagagdliutit*, and what was seen as the 'old radio'. The editor was the head of the *both* the radio and the paper until 1958 at which time the "New Radio" was started as we shall describe later.

Picture 2. AG's board of successive editors depicted in this drawing by Hans Lynge: From left to right we see the first editor of Atuagagdliutit, Rasmus Berthelsen, the founder inspector H. J. Rink, Lars Møller who edited it for 50 years, Samuel Kleinschmidt, the famous philologist who played a decisive role in the start of the paper and Kristoffer Lynge, who edited the paper until it became bilingual [cf. AG, year 114, 1975,no. 1:9.

It was a sorrow-stricken day for democracy when the announcement came on November 17th 2011 that *Sermitsiaq* and *Atuagagdliutit/AG* were to fuse as of January 1st, 2012, owing to failing advertising revenue (among other things) and the withdrawal of financial

5 AG, 1975 no. 12: 9

6 *Grønlandsposten* was established marts 16th, 1942

7 May 21st 1958

8 November 14th, 1958

support for distribution (postage support) from the Self Rule Government[9] resulting in drastic rationalization, reductions of the number of annual issues, housing the editorial staff together and of course the sacking of employees and journalists. The hope, however, was to secure as many journalist as possible, to have both papers survive and to safeguard a free and independent press[10] – a task the two papers have succeeded in accomplishing because they now exist side by side maintaining two different perspectives.

At the time of the fusion both the journalists from Greenland and their union, titled *Tusagassiuussuseqarfiit Sulinut Peqatigiffiat*, and their sister organization in Denmark, *Dansk Journalist Forbund* (The Danish Journalist Union) requested urgently a solution for the media problem from *Naalakkersuisut* - The Greenlandic Government. They requested "a media system of subsidies to secure that the media [...] were able to set the standards according to the fundamental obligations for PBS and to secure the principles for a critical press as well as to live up to the expectations from the population of having [access to] a multiple media coverage."[11] As we will see later, the media problem in Greenland has still not found a solution, and the recent debate reverberates years and years of earlier discussions – one of them being the 'Communication debates' of 1974-1975 in AG.

Readers and their newspaper

In the autumn of 1974 AG started a communication debate, asking both their readers and some cultural celebrities to comment on the problem of communication in Greenland. Even though only about 20 readers answered an enclosed questionnaire in AG and the same number submitted a letter to the editor, AG tried to offer some modest conclusions, eg that "... the Greenlandic population - someday - will acquire a serious printed press, which with respect to quality and quantity [will be] just a little above the phase of a developing country".[12] In general people just wanted more real information about the world inside and outside of Greenland, to such a degree that they were willing to give up both pictures of 'tomfooleries such as princesses and beauty queens and comic strips for the children'[13] in favour of news, letters to the editor and critical articles. A reader from K'agssiarsuk wanted "more of everything" and he ended his questionnaire with a resounding: MORE! ... and, an explanation (author's translation):

> "For a people who are in the making rapid strides, enlightenment and edu-

9 http://sermitsiaq.ag/node/71341, seen September 18th, 2012

10 http://sermitsiaq.ag/node/71341, seen September 18th, 2012

11 http://sermitsiaq.ag/node/71341, seen September 18th, 2012

12 AG, 1975, no. 11: 7

13 Ibid.

cation are equally as important as the life raft for the shipwrecked. In this connection, AG – the only nationwide newspaper – plays an important part. Unfortunately however, AG, for certain different reasons, has been rather meagre in the literal sense of the word. Therefore I can only answer the AG questionnaire with nothing but MORE! The framework for AG is too cramped and constricted. It has to be increased."[14]

The 'Communication debate' that AG launched in 1974 was followed by a line of columns, articles, critique points and defences. The manner of arguments in many ways sadly carried reminiscences of recent debates, above all, that the media have a social mission to fulfil, that the politicians' primary objectives are to place a policy aim for the media within the framework of a general system and supplied with sufficient economic measures, and most important by doing so with the principles of "at arm's length"[15], so the media – in a worn-out metaphor – becomes a *guard dog* and not a *lapdog*. As one controversialist argues: "The watchdog is of no use with a muzzle".[16]

Picture 2. An extract of headlines from the 'Communication debate' of AG, year114, 1975 no 2: 9

In addition to the readers' answers AG also conveyed about 25 debating points well into 1975 from politicians, culture personalities and media professionals. Almost all of them urgently requested a thorough debate on the media problem in Greenland. "There is no

14 AG, 1975, no. 11: 7
15 AG, 1975 no. 3:10; Rosing & Steenbek, 1998: 105
16 AG, 1975 no. 3:10

room for doubt about the fact that the communication is an issue that ought to be dealt with, with extreme seriousness by all responsible leaders and politicians in Greenland."[17] More controversialists agreed and claimed that it was about time to start this debate[18] - which could now be looked upon as a sinister warning of the 2012 debate now taking place almost 40 years after. Now as then, people asked for political action and thorough deliberation; now as then they needed news, that their politicians take part in the discussion of culture matters,[19] "that co-operation and partnership, not ruthless competition should be the Greenlandic way",[20] and above all that the news be able to reach people in a fast, reliable and satisfying manner. An early survey sent out by AG and Vagn Hersted in 1953[21] certified among other aspects this wish for reliable media access and that the politicians shared the responsibility for a vigorous media situation in Greenland. A recent survey from 2010, 'The media habits of the population' enclosed in a Government-ordered media report, Strong Media[22], confirms these demands and reports the still present perception of some democratic deficiency in the population.

The 2010 survey does not reveal an overwhelming interest in reading the newspapers. Only around one third (24 – 30%) of the 708 randomly chosen persons from 16 years of age and up from all over Greenland that answered a telephone interview read the papers *AG* and *Sermitsiaq* every time they are published. Equal as many (29 – 32%) never read them, as can be seen in table 1 below.

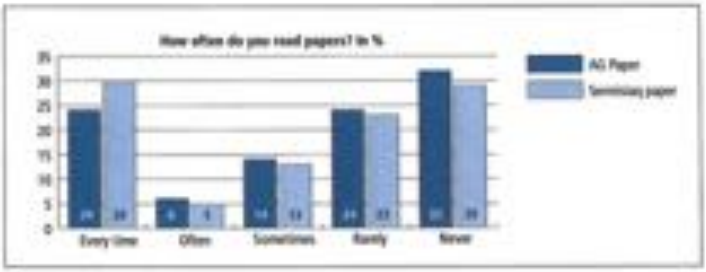

Table 1: HS ANALYSE 2010: The media habits of the population 2010 enclosed in the Strong Media Report

17 AG 1975, 45
18 AG, 1975 no. 12: 9
19 AG, 1975 no. 2: 9
20 AG, 1975 no. 2: 9
21 Vagn Hersted in: *Atuagagdliutit – Grønlandsposten*, 1953 no. 20: 170-172. 2000 questionnaires were sent out, 286 were received and 1542 persons were respondents behind the received questionnaires.
22 HS ANALYSE 2010

Apart from regular disinterest, these answers also could reflect the problems of infra-structure.

Papers must go by ship, plane or helicopter to reach their readers. This traffic is not always effective and quick due to the vast distances, vulnerable infra-structure and un-predictable weather conditions.

The disadvantage of the infra-structural effect could rightfully be compensated for by use of internet news, and as you see in the table 1A below, at least 37% (i.e. 23 + 14%) read the news on AG/ Sermitsiaq once a day and at least 17% (i.e. 9 + 8%) read the news on KNR once a day, while 43% (i.e. 9 + 34 %) rarely or never read AG/Sermitsiaq on the web and 67% (i.e. 16 + 51%) rarely or never read news on KNR's website.

Other obstacles to be seen as responsible - apart from a presumably disinterest in the media - are that only around half of the population has access to the internet at home and only a few of the older Greenlandic speaking population and those from the smaller towns and settlements along the coast have access to internet at home. The economic means needed to subscribe to an ADSL connection in Greenland is substantial, flat rate has been non-existent, and only as an experiment in the capital Nuuk and in Qaqortoq in South Greenland from marts 1st, 2013 are they going to have the possibilities to buy a flat rate connection: cheap it still is not.[23]

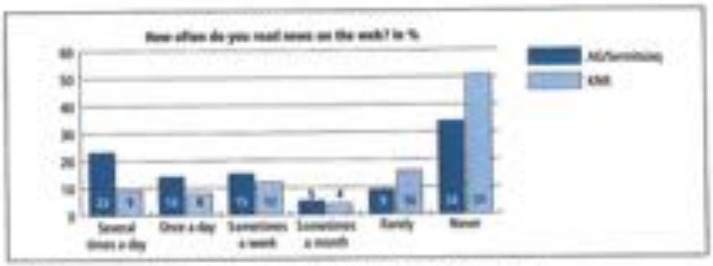

Table 1A: The media habits of the population 2010 ac. the Strong Media Report.

These barriers are – as the *Strong Media Report* from 2010[24] claims – obstacles for democratic participation – barriers that have to be dealt with by efficient politicians.

23. For private customers a 2 Mbit connection will cost 1,099 DKK per month and for 4 Mbit, the price will be 1,499 DKK a month, cf. http://sermitsiaq.ag/node/146713, seen February 2nd, 2013.

24. *Strong Media* 2010

KNR-Radio

The history of radio in Greenland is not to be expanded here as it has already been dealt with thoroughly and with great affection elsewhere.[25] The radio has a relatively long history that began already in the late 1920's (1928) with some few transmissions of brief news. In the 1930's local transmissions of music and stories from here and there were produced by volunteer, fiery souls. In the 1940s a more regular news radio began.[26] The institution we know now as 'the new radio', *Kalaallit Nunaata Radiua*, *KNR*, was inaugurated in 1958 with an outstanding program from 7 in the morning until late night.[27]

Radio programme from Rosing & Steenbæk[28]

25 Oxbrein, Olsen & Lynge, 1978; Rosing & Steenbæk, 1998, Lindskof, 2008

26 Rosing & Steenbæk, 1998: 4

27 Rosing & Steenbæk, 1998: 4

28 Rosing & Steenbæk, 1998: 11

You don't have to ask many people to learn how popular the radio was and still is among the professionals who have contributed to its history as well as among the listeners along the coast. In the fifty-year anniversary publication[29] from 1978, the former head of the broadcasting network, Finn Lynge,[30] claims that "the radio is one of the strongest working cultural media we have and therefore any programme policy automatically will turn into a bit of culture policy".[31] In another celebration of the radio – the new radio – in 1998,[32] Finn Lynge again celebrated the radio stating that "Greenland is a radio land par excellence. [...] You cannot tag a television around in a rucksack in the mountains as you can with a radio. The radio is the servant of the people's soul. The television just rapes".[33] Another of Greenland's cultural celebrities, the author Hans Lynge, in the same publication considered the radio as "just as indispensable as food". He continues: "As long as word was spoken in the radio, nobody said anything aloud".[34]

In the listener and viewers study carried out by IIS Analyse at the request of *Kalaallit Nunaata Radioa* – KNR in 1998 a recurrent theme was the interest for the radio, which the population on average listened to 5.8 hours a day. 90% of the time was dedicated to KNR and only 10% to the local radio programming. The older listeners were the self reported[35] "heavy listeners" who listen to their radio 3 times more than younger listeners. Also, they revealed that they often had the radio tuned in[36] together with the TV screen turned on though the sound turned off, owing to the prevalence of Greenlandic language programming on the radio – 80% Greenlandic, compared to television's about 12-18% Greenlandic.[37]

In another listener and viewer report from 2005[38] the average listener spent 7.2 hours a day listening to their radio, of which 5 hours were time spent on KNR. Again the older listeners were the most faithful listeners to KNR.[39] As a general rule one can say that the older the listener the more they listen to the radio; the more they consider themselves Greenlandic speaking the more they listen to the radio.[40]

29 Oxhelm, Olsen & Lynge, 1978
30 Finn Lynge was the director general in the period of transition from 1974-79.
31 Olsen & Lynge, 1978: 75
32 Rosing & Steenbak, 1998:109
33 Rosing & Steenbak, 1998:107
34 Oxhelm, Olsen & Lynge, 1978: 17
35 *IIS ANALYSE* 1998
36 *IIS ANALYSE* 1998: 5
37 Rygaard: 1999; 2002; 2004
38 IIS ANALYSE 2005: 3
39 IIS ANALYSE 2005: 4
40 IIS ANALYSE 2005: 15

In the recent survey *The media habits of the population 2010*[41] the average of radio listening dropped to 5 hours a day, while the aged, the pensioners, the Greenlandic speaking people and the ones living in a settlement had much higher figures,[42] as seen in the Tables 2 through 2C below.

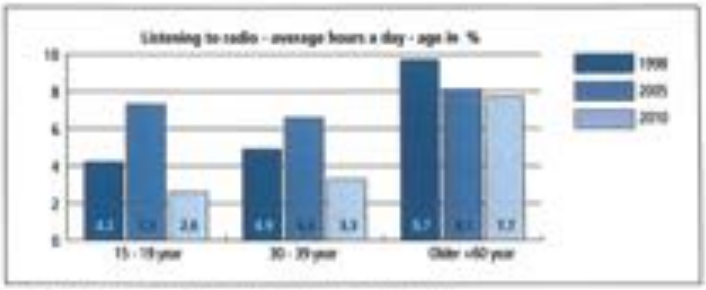

Table 2: HS ANALYSE 1998, HS ANALYSE 2005, HS ANALYSE 2010

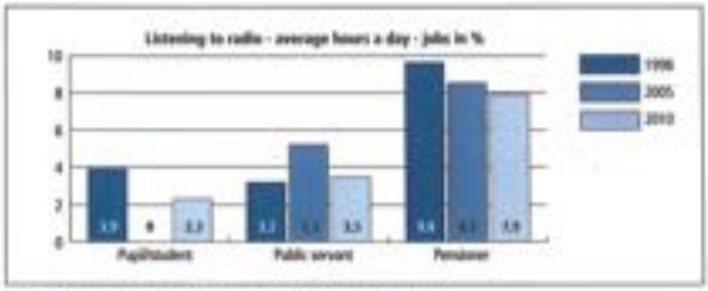

Table 2A: ANALYSE 1998, HS ANALYSE 2005, HS ANALYSE 2010

In the 2005 survey no category for pupil/student was listed. The 0 in the 2005 graph indicates that although the survey is to some extent equivalent in all three years, small differences as fx. to occupation are be found.

41 HS ANALYSE 2010
42 HS ANALYSE 2010

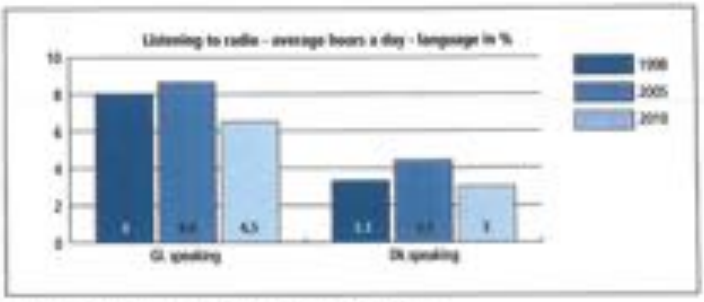

Table 2B: ANALYSE 1998; MS ANALYSE 2005; MS ANALYSE 2010

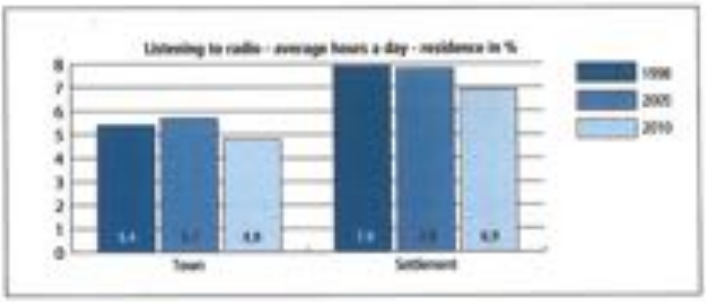

Table 2C: ANALYSE 1998; MS ANALYSE 2005; MS ANALYSE 2010

The groups shown in table 2 display the older i.e. 60+, the young people between 15-19 years of age and the grown-ups of 30-39 years of age. The pattern through the years is evident. The older people are still the most faithful listeners (Table 2) as well as the Greenlandic speaking groups (Table 2B), and the settlement viewers (Table 2C) listen more than the town viewers.

Another recurrent trend is that the development from 1998 to 2010 in general also reveals a declining tendency to listen to the radio. One could imagine that television through the years in spite of everything else has gained a foothold in the homes around Greenland just as the Internet has contributed to more media opportunities. The reason

for this weakening of the radio's impact has probably to do with 'the pictorial turn',[43] in which audiences in postmodern times are still more influenced by a visual culture and interactive opportunities for self-expression. Furthermore, the radio has been transformed from a primary medium to a secondary medium. During the radio's childhood, everybody was listening with attentiveness without any other distractions as we heard in the devotion Hans Lynge told about in the previous quote.[44] The radio now is something you are listening to *while doing* housework, driving, sailing, studying etc. The radio under competitive pressure (from television) was already anticipated by a member of the Danish parliament and the Greenlandic Council, Nikolaj Rosing in 1975: "Television, the closed TV-net, occupies now many hours in the evening and can be a severe competitor for the radio."[45] Television at that time was on the air 3 hours from 19:15 till about 22:30, so by comparing the drastic increase in television hours as well as the multiple array of other media we see everywhere now, the decrease in the radio listening are quite comprehensible.

The Internet

The Internet age really placed Greenland in the *Global Village*.[46] The Internet began in August 1995 in experimental conditions. The first web-based paper in Greenland *Atuagg* began in December 1995 continuing until 2002, and was run by the political party *Atassut*.

It did not take many years to convince the population in Greenland that the web fit well into Greenland's geography and infrastructure. In 2007 the households in Greenland that had ADSL[47] had risen to 10,480 and in 2011 to 11,522. The numbers of Internet users are still fairly constant, about half the households in Greenland, which in the latest statement from Greenlandic Statistics in 2012 amounted to 23,312. even though the prices are extremely high as we noted above. These rates are a challenge in a web-based world. Nevertheless, the consumer behaviour reflects the international development in areas such as information retrieval, data exchange, Internet shopping, participation in social networks such as *ARTO.dk* for the younger generations, *Facebook, Twitter*, Linkedin, *MySpace* ect. Obviously, the product that Tele Greenland is selling is attractive enough for people to buy in spite of the high prices. The Media Panel in their 2010-report *Strong Media*[48]

43 Mitchell, 1992. Mitchell argued for a "pictorial turn" in the humanities, registering a renewed interest in and prevalence of pictures and images in an increasingly extensive and diverse visual culture.

44 Note 34

45 AG, 1975 no. 5: 7

46 The Canadian media researcher McLuhan (1911 - 1980) coined that expression in his books *The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man*. 1962 and *Understanding Media*. 1964.

47 Asymmetric Digital Subscriber Line

48 *Strong Media* 2010

saw on the other hand the prices as a barrier for the people in Greenland and appealed in forceful arguments to the Self Government, who had ordered the report that they should try to find a solution as soon as possible, solutions which now, slowly, are on their way.[49] With experiments of selling flat rate connections.

It is impossible to compare the traffic on the Internet by using the previous surveys because the 1998 reports do not ask questions about the Internet. The 2005 report asks some questions of use and the 2010 report which would have given a new perspective of Internet use and its spread, asks only questions about looking at news on the Internet.

Instead, I will compare the different groups who have access to the Internet in 2005 according to the 2005 survey,[50] shown in the tables below.

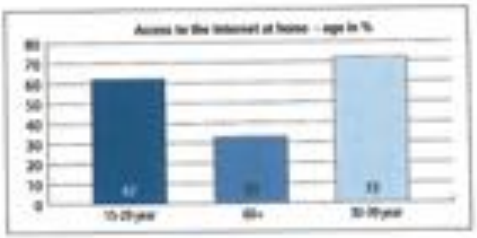

Table 3: HS ANALYSE 2005

If we are looking at Tables 3 and 3A we see, not unexpectedly, that the younger groups as well as the grown-up group are the eager Internet users. Especially, we see that the public servant group has a strong representation probably because they very likely both have a good job and also are accustomed to using the Internet in connection with their job. As in tables above, the pupil/student category did not exist in the 2005 survey.

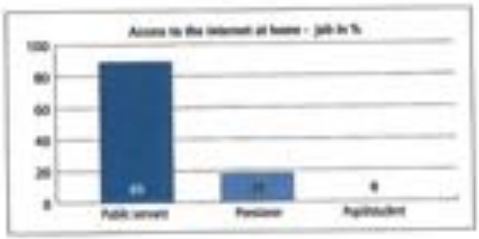

Table 3A: HS ANALYSE 2005

49 http://kne.gl/nyheder/flatrate-pNC3%A5-internet-i-eusik-og-qaqortoq Seen February 2nd 2013 + note 23

50 HS ANALYSE, 2005

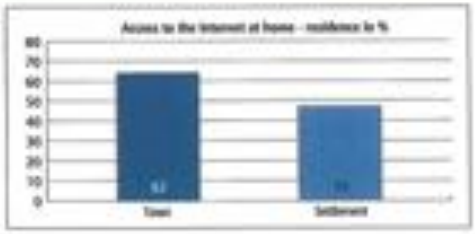

Table 3B: HS ANALYSE 2005

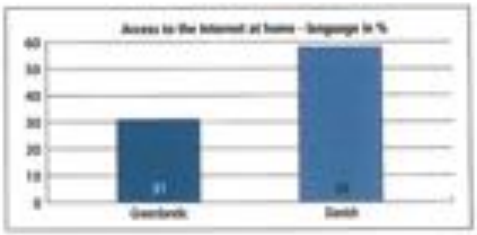

Table 3C: HS ANALYSE 2005

The next two tables 3B and 3C do not hold any surprises because it is to be expected that the town population uses Internet a little more. In the same manner, we see that the Danish speaking population has more access to the Internet than does the Greenlandic speaking population, which again has to do with jobs and earnings.

The Television: From non-simultaneity via simultaneity to non-simultaneity

The title "from non-simultaneity via simultaneity to non-simultaneity" is a presentation of the history in three phases depicting the early start of the Greenlandic television. The first phase is the early times before simultaneity television started. Television as it is now was not so at the beginning of national television in Greenland. This was the time in which VHS (recorded video programming shown at home) was the channel to watch "some kind of television"[51]. The second phase took place during the years in which the new Home Rule Government of 1979 in Greenland had to find a solution for the "TV-problem" and came up with simultaneity TV in 1982. The third phase from 2002 and

51 Rygaard, 2004

forth is now again characterized by non-simultaneity because television changed into media convergence with multiple platforms and altered the media habits of the public. A development we have seen taking place globally.

The Years of non-simultaneity	The Years of simultaneity	The future of non-simultaneity
1966 – 1982	1982 – 2002	2002 -

The years of non-simultaneity: 1966 - 1982

A decentralized and Danish Television slipped in through a backdoor in 1966 when private television associations started in Nuuk, the first being '*Godthåb closed Tele-network*'.[52] These associations were spreading rapidly: in 1975 possibilities to watch television were found in 18 towns[53], representing more than 3,000 members[54] and in 1982, 25 associations provided entertainment-starved Greenlanders with news, Danish culture, entertainment and information from abroad.

Stephen Heilmann was the head of Greenland's largest TV-association in Godthåb (now Nuuk). At this picture he opens a new shipment of TV-tapes, previously recorded from Danish Television, cf. AG, year 113, 1975, no. 8-19

52 '*Godthåb lukkede telenet*'. The following section is a short version of the longer story as seen in: Rygaard, 2004, pp. 163-202

53 Frederiksdal, Nanortalik, NarsaK, NanoarsaaK, AmuK, Frederikshåb, Grønnedal, Fiskenæsset, Godthåb, Sukkertoppen, NapaasK, Holsteinsborg, Egedesminde, Christianshåb, Julianehåb, Godhavn, UmanaK and Mannerillik cf. AG, 1975 no. 5, p. 5. The names of the towns are rendered in the Danish names in the manner of the time.

54 AG, 1975 no. 5, p. 5

Radio programs from Monday January 20th to January the 26th 1975 and television programs from Godthåb TV. January 16th - 22nd, 1975 in: AG, 1975

The news was not new and often the transmissions were imperfect, insufficient and films were lacked their conclusions.[55] The associations were based on private enterprises. Each association hired a dubbing-person in Denmark who taped programs from Danish Television and shipped them to Greenland. Once in Greenland the videotapes were sent out via the local cable network. Seen from a now almost fifty years laps in time, this practice was not without its amusing moments and problems as one eye-witness observed.[56] "The programs were always old and often the videotapes did not come at all. Sometimes the sledge dogs gobbled up the cables."[57] In one of the associations in Ilulissat in North Greenland all the programs, news, films etc. always stopped abruptly in the middle of a climax because the 'dubber' a little old lady became tired at ten o'clock and just wanted to go to bed, and therefore turning off the tape recorder.[58] Apart from that, many Greenlanders did not understand Danish so they had grown accustomed to just watching the screen pictures while listening to the radio.

Another and more important issue for the new Home Rule Government of 1979 was that this private enterprise practice of dubbing Danish programs did not satisfy the copyright act and was therefore illegal. Before Home Rule Government, on May 1st 1979, the Danish Television (DR) had turned a blind eye to the illegality. After that date the Greenlandic Government had to find a solution. This was not without its challenges. How does one get a national and legal television network, technical equipment, trained personnel, the money needed? How does one establish a real Greenlandic-speaking television? And how does one secure a free and independent media institution in the manner of the true PBS in the Nordic countries – what is referred to as the BBC-model,[59] without a centralized government influenced board of directors[60] – who often provide more "flipper-length" than arm's-length principles? Eager anticipation alternated with fears and anxiety among the involved professionals, the leading people of politics and culture as well as among the progress-eager population. People just wanted "real television" no longer content anymore with recorded, old and incomplete news programs.

On the other hand, in line with the modernistic enlightenment project it was in reality a rather patronizing project to work for a national PBS corporation as the media researcher Van den Bulck tables: "A typical modernistic project for the cultural elite".[61]

55 Rygaard, 2004
56 Rygaard, 2004: 166-70
57 Rygaard, 2004: 169
58 Rygaard, 2004: 167
59 British Broadcasting Company
60 Rosing & Storbæk, 1998: 106; Strong Media', 2010: 8
61 Van den Bulck, 2001: 341

The great expectations of the new and legal public service TV was to raise democratic awareness, to inform and educate citizens, to keep young people "off the streets", to keep people from drinking alcohol, to keep people entertained in the cold winter nights, etc.[62] Some few critics expressed their concern that the television still would be Danish without a Greenlandic face (i.e. language!),[63] would obstruct the 'Greenlandization'[64] process, and that family life would be spoiled[65] – that television simply would "rape Greenland" as Finn Lynge coined it.[66] Reports on the experiences from the Inuit in Canada who twice turned down the introduction of television in their territories in 1978 and 1979[67] before finally submitting under the pressure of modern times, offered a scenario of dread. An anthropologist and professor from Canada, R. C. Jensen-Williamson, recounted the language influence that the Inuit in Canada were subjected to: "In Canada we are also very marked by the television, which are one hundred percent English. And of course now you are saying that here [in Greenland] they also send only Danish television. OK, it is true. But it is in spite of everything only during the nights. Over there they are on the air *all* day - it is a very heavy effect."[68]

Anyway, the progression was not to be stopped.

Negotiations between Greenland and Denmark ended in an advantageous offer from The Danish Radio (DR) to lend the Home Rule Government 4 million Danish kroner from the Radio Foundation of DR. As the first director general with a real radio background Peter Fr. Rosing explained, the money was not originally meant as initial capital to start one's own production, but rather to legalize the TV associations, so the ancillary interests were considered the main objective.[69] Building up a Greenlandic television in the context of KNR was, however, crowned with successes. Firstly, the radio's back-up cable was in working order, and secondly, the TV equipment could be purchased cheaply. To start one's own production was suddenly within reach as Peter Fr. Rosing remembered.[70] Others feared that an awful lot of money meant for radio production would suddenly disappear to the ever-consuming "cuckoo in the nest" – television.[71]

The debate about language, culture and the public service obligations by and large

62 Rygaard, 2004
63 Rygaard, 2004
64 Rygaard, 2004: 177
65 Ibid.
66 Rosing & Stenbæk, 1998: 107 + note 35
67 Rygaard, 2004
68 AG, 1979 no. 2: 12
69 Rosing & Stenbæk, 1998: 79
70 Rosing & Stenbæk, 1998: 80
71 Rosing & Stenbæk, 1998: 107

quite often drowned in matters of money, jurisprudence and technology. Nevertheless, the progress could not be stopped.

The years of simultaneity 1982-2002

Simultaneity TV began November 1st 1982, and following that event it became clear through the following years that neither the audience nor the demanding money-monsters needs were easy to satisy from the meager subsidy from the Government. The plans were good however, programs in Greenlandic language – not their content - were planned to consist of 85% Greenlandic produced programs or at least Greenlandic versioned Danish/ foreign programs. Reality was proved different.

The audience had hoped for a real Greenlandic television, but they got – as in the TV-association days – a lot of Danish programs. The language ratio was in the start - and through the years - around 20/80% Danish/Greenlandic. At best the program's ratio was 20% Greenlandic and 80% Danish or Danish versioned foreign programs, exactly the opposite of the language ratio of the much loved radio, as can be seen in the tables 4 and 4A below for television broadcasts.

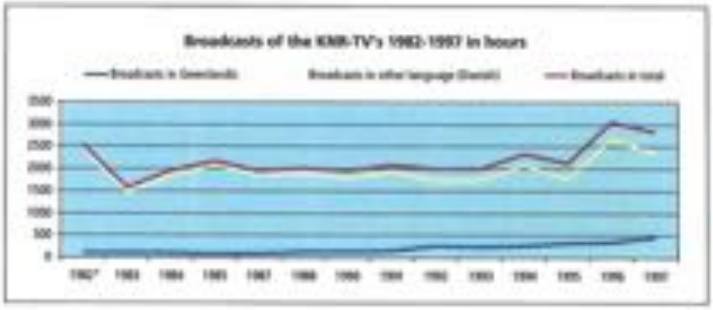

Table 4: KNR-TV's transmission from 1982 – 1997 in hours. The numbers are taken from Greenlandic Statistics through the years. The figures from 1988 have not been available.

1982: Greenlandic: 16 min – Danish: 6 hours 42 min – Total: 6 hours 59 min
1987: Greenlandic: 12 min – Danish: 5 hours 08 min – Total: 5 hours 22 min
1990: Greenlandic: 23 min – Danish: 4 hours 58 min – Total: 5 hours 20 min
1994: Greenlandic: 44 min – Danish: 4 hours 39 min – Total: 6 hours 23 min
1997: Greenlandic: 1 hour 17min – Danish: 6 hours 29 min – Total: 7 hours 46 min

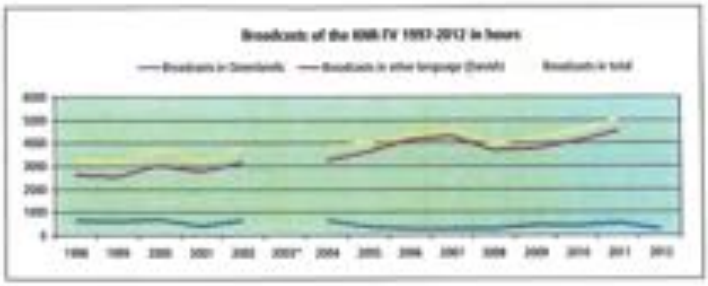

Table 4.6. KNR-TV's transmission from 1997 – 2012 in hours. The numbers are taken from Greenlandic Statistics through the years. In 2003 the figures have not been available either at Greenlandic Statistics or through KNR.

From 2009 Greenlandic Statistics has stopped the registration of program numbers and KNR has declined to give access to their information on account of 'reorganization' (E-mail correspondence in 2011). The figures for Greenlandic programs below from 2009-2011 are taken from a recent KNR-"Epinion" Report in December 2011 and the figures for 2012 are taken from the result contract with the Self Government, and may not give a justified picture. Figures for Danish programs is not available.

1998: Greenlandic: 1 hour 49 min – Danish: 7 hours 15 min – Total: 9 hours 4 min
2000: Greenlandic: 1 hour 54 min – Danish: 8 hours 23 min – Total: 10 hours 14 min
2002: Greenlandic: 1 hour 49 min – Danish: 8 hours 41 min – Total: 10 hours 30 min
2004: Greenlandic: 1 hour 29 min – Danish: 8 hours 54 min – Total: 10 hours 43 min
2005: Greenlandic: 59 min – Danish: 9 hours 58 min – Total: 10 hours 57 min
2007: Greenlandic: 45 min – Danish: 11 hours 48 min – Total: 12 hours 29 min
2008: Greenlandic: 47 min – Danish: 10 hours 5 min – Total: 10 hours 52 min
2009: Greenlandic: 1 hour 11 min – Danish: 10 hours 22 min – Total: 11 hours 33 min
2010: Greenlandic: 1 hour 10 min – Danish: 11 hours 16 min – Total: 12 hours 26 min
2011: Greenlandic: 1hour 26 min – Danish: 12 hour 25 min – Total: 13 hour 52 min
2012: Greenlandic: 43 min

As we can see through the years, the efforts have always been to consolidate KNR's position as a Greenlandic PBS channel and provide the population with Greenlandic programs – not only in language, but also in content. From starting the simultaneity years in 1982 with 16 minutes of Greenlandic produced programs a day, the culminating point appeared in 2000 with almost two hours of Greenlandic produced programs a day. The ascending curve however was difficult to maintain and in 2007 it dropped to 45 minutes a day due to the ever existing economic problems of expensive technology, huge travel

expenses required to reach the outlying districts, rapid replacement of journalists and persistent demands of supplementary training of the staff, not to mention the insidious competition from commercial television and the demands of the media convergence that moved the media in many directions, also towards the new web based platforms. On top of that the process of going digital[72], an unfortunate consequence of the occurrence of mould fungus attacks on the buildings and the desperate demand for up-to-date equipment requiring 17 million DKK[73], totally sabotaged the good intentions. Of several crises the ones in 2007 and then again in 2012 have been among the worst. KNR's constant debt became a source of devastating popular criticism and the politicians' apparent indifference to problems of the national public service organisation did not help either. In 2007 Juuka Lyberth, chairman of the board of directors of KNR, appealed to the Minister of the Government for Culture, Doris Jakobsen, to renegotiate the achievement contract, and later the same month, the board again called for a solution, again without a result. Lyberth explains: "Thus it is KNR that pay[s] for the technical innovation. Owing to account-technical demands the owners of KNR [the Self Government] makes [sic.], it means that KNR in many years ahead, has to live with red figures on the bottom line and no net capital, because loan and interests have to be repaid. This is [sic.] the terms the board had to accept."[74] Lyberth regrets this downward trend that lead to a "bad image", run-down employees and negative comments from the other media."[75] As Lyberth claims, this approach to KNR has an impact on the political system and he wonders why neither of the owners – the *Landsting* nor the Government – feel the desire for "bringing KNR into the twenty-first century."[76] Like Finn Lynge in the beginning of the TV-era, he reproached the outdated and very tight system of government that frustrates the independence and resolutions of KNR. What is needed is independence, an economic boost, freedom for the journalists, a guarantee of the board's integrity, a political, fundamental discussion about the media in Greenland and a new media house (and not the old helicopter hangar that is providing KNR with a building now) – in short "to create anew the magic of KNR."[77]

Neither Lynge's nor Lyberth's articulated wishes for a KNR free from political intervention, nor theirs and 'the communication debaters' expectations for a thorough discussion of a media strategy in the seventies were met with any serious political solutions. Still, in the 2012 crisis, the same hopes, demands and problems are being discussed, but quite recently it seems as if the political parties finally have listened, as we shall see later.

72 A reality reached June 2007 in: News from the board of directors: http://www.knr.gl/index.php?id=1052: 3. Seen 11.05.2008

73 http://www.knr.gl/index.php?id=1052: 3. Seen 11.05.2008

74 Ibid.

75 http://www.knr.gl/index.php?id=1052: 4. Seen 11.05.2008

76 http://www.knr.gl/index.php?id=1052: 7. Seen 11.05.2008

77 http://www.knr.gl/index.php?id=1052: 3. Seen 11.05.2008

The above-mentioned problems were of a quantitative nature: money, measures for self-produced programmes, etc. Another type of problem was, and is, of both a quantitative and of a quality assessment nature related to the amounts of the programs and their content. While KNR always has tried to measure up to the standards of a Public Broadcast Service station in the manner of the Nordic PBS model, the audience and the critics have always wished for something else. More Greenlandic programs,[78] more cultural programs,[79] more programs from the outlying districts,[80] more children and youth programmes,[81] more programmes for the older,[82] ... more, more, more!

Picture 8: Public service's offer of a bite of Eve's apple, i.e. knowledge

The intentions of KNR's leaders have through the years been to achieve the best: "That KNR should be the bearing compass that guides us safely and confidently through our life".[83] "That KNR shall describe the national and regional diversity, that we shall be investigative and comprehensive to serve viewers and listeners in every part of Greenland both concerning programs appealing to a minority of viewers, to old people, children and the young. The core values should be reliability, independence, versatility and multiplicity."[84] The deeper purpose is to be a guarantor for democracy, for the national

78 *Strong Media*, 2010; Lyberth, 2009; Lynge, 2011; Hensel, 1953

79 AG, 1975 no. 10: 11

80 Ibid.

81 Rygaard, 1999; 2000/01; 2002; 2003a; 2004; 2008

82 Lyberth, 2009; Lynge, 2012

83 KNR's philosophy and role as a public service station: http://www.knr.gl/index.php?id=&type=98. Seen 18.05.2008

84 Ibid.

culture and for the institutions of society, i.e. to sow knowledge in the sense borrowed from a metaphor of agriculture: programs broadcast.

For KNR to acknowledge themselves as a serious public service station is maybe not the solution to be a universal favorite the audiences themselve favor. Especially if the particular part of entertainment seems to be wanting.

The public service broadcasting ideal is in its theoretical background a'typical modernistic project for the cultural elite."[85] It could be seen as an 'idyllic naivety'[86] to imagine that programs meant to inform, educate and entertain at the same time and sent to the citizens through a national broadcasting service would be the most popular. For instance when the public service idea took root in Denmark in the beginning of the nineteen century, the leading idea was exactly that the citizens were not aware of what was best for them and therefore the Public Service Institution, DR (The Danish Radio) aimed to raise the population to a higher intellectual and cultural level,[87] as we also saw in the intentions in Greenland in the 1980.[88]

Generally, we divide types of programs in A-types that are characteristic of public service television i.e. news, topicalities, documentary, information and educationalist programs, culture- and music programs, children's programs etc., and B-types that are characteristic of commercial television i.e. drama, feature films, soaps, reality shows and general entertainment. As we are observing the most common KNR programs, we see that mostly their own productions are not exceedingly A-type programs. Furthermore, if we for instance ask the young people from12-19 years of age which genres they prefer, the answer is a loud: movie, crimes and action, youth soaps etc..[89] Consequently, they will interpret the KNR supply as an attempt to educate – almost like school.

In USA in the 1980s the advertising consultants of the commercial channels discovered that their audience or segment was not the ones with great purchasing power. The sponsors aimed at the audiences with high salaries, which often corresponded to the intellectual and those having a higher education,[90] i.e. the ones who mostly preferred programs ranking with the public service offers. Greenland as a young democracy is populated with a limited increase in inhabitants per year (approximately 50 a year in 2005/06[91]) that have completed a long-cycle higher education and are often first generation academics. If the experiences from USA prove to be correct, the greater majority in

85 Van den Bulck, 2001: 46
86 Paddy Scannel, 2003: 97
87 Buch, 2010: 112
88 Rygaard, 2004
89 Rygaard, 2006/01: 178
90 Josefin Grigorad, 2005: 315
91 Grønlands Statistics, 2007: 396

Greenland would prefer the commercial channels that in Nuuk are the worst enemy of KNR. Another indicator for sticking to KNR is of course the perpetual language problem as I have mentioned before. This line of argument will serve as my initial proposition that the people who love KNR – the dedicated users – are not the ones likely to engage in critical debates on web sites.

In the tables below we see that the older, those living in a settlement or the more Greenlandic speaking, are most addicted to watching KNR they will be. The argument in this case adheres to both the principles of language preference and content.

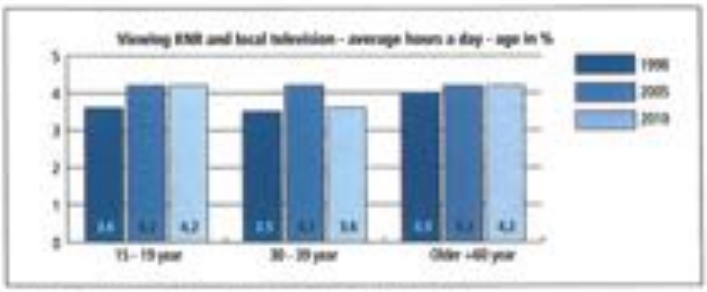

Table 5: IIS.ANALYSE, 1998; IIS.ANALYSE, 2005; IIS.ANALYSE, 2010.

According to the 2005 report which declares some mistrust to the answers for viewing television in total, I have left out the answers for 'satellite dish' which is not asked about in the other surveys, please see IIS.ANALYSE, 2005: 44.

Regarding the 2010 survey we see that viewing television on the computer is listed as well, and is therefore used in my tables.

In both the young group from 15-19 years of age and the grown-up group from 30-39 years of age, we see an almost stable viewing interest through the years – in spite of KNR's offered increasing flow as seen page 172 - 173 and accentuated below.

1998: Greenlandic: 1 hour 49 min – Danish: 7 hours 15 min – Total: 9 hours 4 min
2005: Greenlandic: 59 min – Danish: 9hours 58 min – Total: 10 hours 57 min
2010: Greenlandic: 1 hour 10 min – Danish: 11 hours 16 min – Total: 12 hours 26 min

The effect of the media convergence and the Internet are most likely responsible. These groups' moves to other platforms and especially the younger group swing to the computer's many faceted possibilities, we will see in the next section.

In Tables 5A - 5C below we still see the same tendency as above, that the pensioners group, the settlement group and Greenlandic speaking group are the groups mostly interested in their local television, except for a small equalization for the pupil/student group of 2010 in Table 5A below.

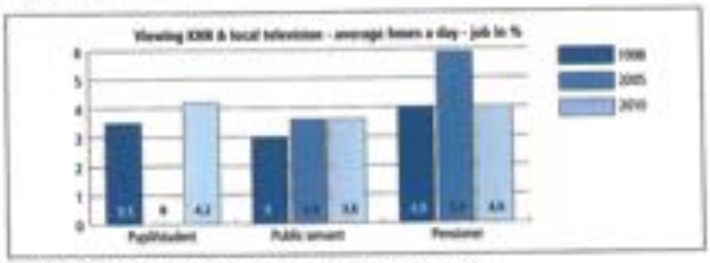

Table 5A: *HS ANALYSE, 1998; HS ANALYSE, 2005; HS ANALYSE, 2010*

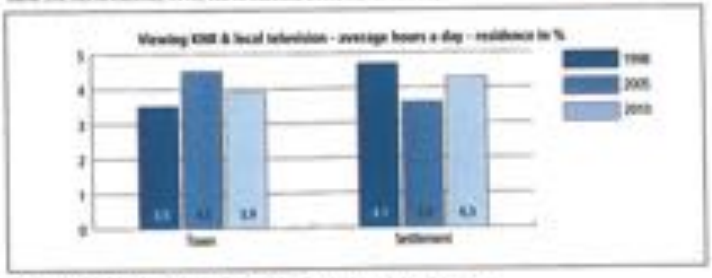

Table 5B: *HS ANALYSE, 1998; HS ANALYSE, 2005; HS ANALYSE, 2010*

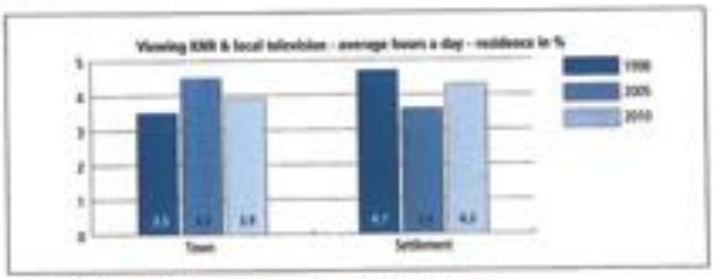

Table 5C: *HS ANALYSE, 1998; HS ANALYSE, 2005; HS ANALYSE, 2010*

The future of non-simultaneity 2002: Public Broadcasting Service under pressure

In this phase the commercial service as represented by Nuuk TV that started digital TV-distribution August, 1st 2002, ranks among KNR's worst enemies.

Nuuk-TV's self-reported goal is to offer a broad and wide range of TV-channels with the motto of constantly giving its audience the all-but-paternalistic: *'Liberty to choose.'*[42] Nuuk TV has 14 full time employees and a number of freelance correspondents who produce and air daily: news in programs titled *18:45* and *19:15*, music and theme programs, talks and as well the offer of access to all the Danish, Nordic and European TV channels. Nuuk TV has an annual turnover of 22 million Danish kroner i.e. = 4.14 million USD. More than 70 percent of Nuuk's households are members. They air as well news on WEB-TV.

The public service television, like KNR, in a way has all the disadvantages as opposed to the commercial channels as Nuuk-TV who enjoy the advantages. KNR has the obligation to provide programming for marginal groups and minorities, has to serve the national language, and has to strive for quality, innovations, professionalism and social relevance. Furthermore they have to offer a mix of different programs like news, culture and debate as well as the small and exotic programs. In fact they have to mirror society and the social reality and all its groups.

The commercial service based Nuuk-TV on the other hand, just has to be popular. They are able to concentrate on the secure "audience magnets" in a world in which "ratings" equal money. They have no language obligations and they are obliged only to offer broad popular programs like sport, music, entertainment, film and popular series – the type B programs. They mirror society only if it pays to do so.

This phase from 2002 in Greenland is characterized by the convergence of a quite new media landscape. Media convergence means that all forms of media could be placed in one technology – the computer for example. The push technology, that means that producers or institutions push their products towards an audience, is replaced by a pull technology. The pull technology means that audiences just "pull" or choose whatever they want, from whichever platform or channel they want; whenever they want. The ultimate goal for media access is "everybody, everything, always, everywhere". No "gatekeepers" interfere with individualization, and personification and continuous access prevail through mobility and portable terminals.

42 http://www.nuuktv.com/, Seen August, 5th 2012

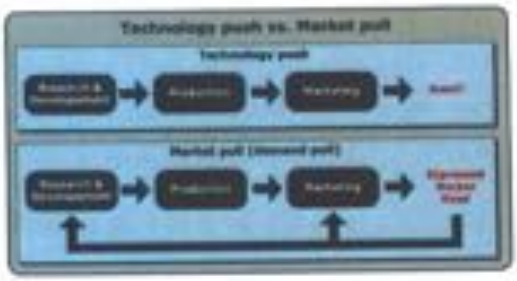

Push technology versus Pull technology[93]

At the beginning of the new century in 2002, *Sermitsiaq /AG* and KNR followed the trend and set up websites in connection with their institutions. Now they provide news around the clock. In the 2010 survey many users answered that they were visiting these web sides more times a day. Again this habit looks like it corresponds with jobs and earnings as shown for instance that 41% of the public servants group reads *Sermitsiaq / AG* several times a day.[94] Whenever some news hits the headlines an animated debate on the site's debate forum often follows, as was the case with the recent KNR-discussion on recent KNR crisis to which I will refer later in this article.

On top of economic problems through the years, severe competition is what KNR is up against including its loss of a monopoly on audience, its fight for its share i.e. popularity and advertisements, etc. The pull technology is a 1) crisis for PBS's identity, finance and legitimacy, 2) increased competition presses PBS channels to down scaling of PBS commitments and compete with new possibilities, new genres, innovations and 3) it makes it necessary to re-invent institutional and financial forms of PBS.

In defense of KNR I must admit that they have attempted to do all these in recent years. They have stopped being "paternalistic and patronizing"[95] and have invented new genres, new programs and produced or found more Greenlandic innovative content. They have tried to brand KNR yet a public service channel, but with new initiatives such as a news-culture programs, Tamassa,[96] Inngerut[97] and Saqqaarpaa,[98] childrens program as Meeqqanut[99] and the recent and most popular a satiric, youth program Labrador Kangi-

93 http://en.wikipedia.org/wiki/Push%E2%80%93pull_strategy. Seen September 9th 2012

94 HS ANALYSE, 2010, table 10

95 Paddy Scannel, 2003: 97

96 http://www.knr.gl/tamassa/. Seen August 15th 2010

97 http://www.knr.gl/inngerut/. Seen August 15th 2010

98 http://www.knr.gl/saqqaarpaa. Seen August 15th 2010

99 http://www.knr.gl/meeqqanut/. Seen August 15th 2010

amiut.[100] They attempt to hold on to young people by new semi-interactive programs utilizing telephone, SMS answers etc..

On the collaborative plan they are trying to establish collaboration with partners, free lancers and to build alliances and networks with channels such as *Nordvision*, *EBU* (European Broadcasting Union), *APTN* (Aboriginal peoples Television Network, Canada) and *WITBC* (World indigenous Television Broadcasting Company) to mention a few.

All the same, KNR is a Public Broadcasting Service channel, is under the audience's, the taxpayer's and the Self Rule Government's thumb, and, as we have heard, are not that popular.

Maybe it is time for the people to forgive the cuckoo for nesting in the beloved radios nest and maybe it is time for the Self Rule Government to assume their responsibility for a sufficiently financed and independent PBS station, rendering KNR capable of transacting their own business?[101]

The recent KNR crisis and a vox-pop web discussion as a way to conclude

Following the recent – but not just in 2012 alone – economic problems in KNR, the democrat's political spokesman, Anda Uldum, proposed to contribute a special additional cash payment of 10 million DKK this year to control "the public-service stations drastic economic problems."[102] The only demand from the politician was that the money should be found as compensated by budget cuts within the Self Governments finance bill for 2013. He proposed the retrenchment be taken from the ICC's (Inuit Circumpolar Council) 5 million a year subsidy along with a reduction of 5 million for the purchase subvention of seal skins. Uldum knew that his proposal would be met with a hail of objections – not least from ICC and KNAP (the fishermen and hunters organisation), but his conclusion was, "Do I want a boosted KNR or do I want continuously to support an NGO organisation (like ICC) and a still growing stock of seal skins that cannot be sold?"[103] To get circumvent the expected critique he made it clear ahead of time that the democrats considered KNR as considerably more important than for instance the ICC.

100 http://www.knr.gl/fahrados/. Seen August 15th 2010

101 Since the first draft of this article, several things has happened: KNR has been relieved of their debt by the politicians, the director has reacted by this severe turbulence, critiques and distrust from the employees at KNR by leaving the job, and the station has totally changed their range of programs by showing exclusively their own productions programmed in a repeated loop. What will happen with the range of programs if we take the long view is hard to say at this present time.

102 http:// sermitsiaq.ag/node/134133, p. 2. Seen 12.9.2012

103 http:// sermitsiaq.ag/node/134133, p. 2. Seen 12.9.2012

His two suggestions were a blow to the Greenlandic self-awareness of itself as a traditional sealer/whaler culture and as an indigenous people, and the public debate was for the most part against his propositions. Not unexpectedly, the patrons of the two involved organisations protested. At the newspaper *Sermitsiaq*'s web platform the *KNAP* leader, Leif Fontaine, reacted promptly early in the morning of September 4th 2012 by first addressing the price-raising effect of the Denmark-imitating double administration in Greenland stating, "Do cut down on the double administration. We use several hundred million a year to copy dear mother Denmark with regard to administration. We use gigantic resources on foreign experts, who in spite of everything know nothing about the factual conditions in the Arctic. Our system is tainted with modern colonialism: with a vengeance!"[104] Even though several debaters agreed, Fontaine in a certified manner resumed the offensive tone later the same day now addressing the still existing colonial issue and exploitation from Denmark as for instance the Danish financial block sum grant that for the most part goes back to Denmark and the European boycott of sealskin, to conclude that the sealer trade every year yields a profit of 120 million that goes to the society."[105] Fontaine also defended ICC by advocating the raison d'être of this organisation which for the last 30 years has been fighting for Arctic interests and for indigenous peoples rights in the Permanent Forum of FN. He ended his defence by exclaiming, "We can't afford to cut down on our own interests. It would simply be stupid and without meaning."[106]

Several very interesting discussions swayed back and forth as an attack of the spokesman of the Democrats among other made the contradictory suggestion of "keeping up the very bad work, so we can be sure you are losing the next election" ... and "gagging the political spokesman."[107] The same commentator continued with more contributions about the two identity-creating cultural areas, i.e. the sealers and the ICC saying, "This reduction should not afflict the sealers' sphere, which is a field that is already severely affected. Our sealers are already threatened by climate change and diminishing approval and support from the young population ...", "The Democrats' idea to cut the subvention of ICC is simply too stupid to comment on."[108] At a later comment the same woman made another denunciation of KNR to protect the sealers declaring, "Do you think that KNR

104 Fontaine, September 4th, at 8.57: http:// sermitsiaq.ag/node/134133, p. 3. Seen 12.9.2012

105 Fontaine September 4th, at 14.24: http:// sermitsiaq.ag/node/134133, p. 3. Seen 12.9.2012

106 Fontaine September 4th, at 16.42: http:// sermitsiaq.ag/node/134133, p. 3. Seen 12.9.2012; https://www.facebook.com/plugins/comments.php?xpa_key=662661406598&channel, p. 8. Seen 12.09.2012

107 Female, September 4th at 8.29: https://www.facebook.com/plugins/comments.php?xpa_key=662661406598&channel, p. 1. Seen 12.09.2012

108 Female, September 4th at 8.29: https://www.facebook.com/plugins/comments.php?xpa_key=662661406598&channel, p. 1. Seen 12.09.2012

is more important than our fellow-countrymen? … I don't think that our sealers ought to pay for the overconsumption of KNR!"[109]

Apart from another participant in the debate that judged harshly the problems in KNR for its inability to observe the budgets,[110] this discussion to a high degree left the debate topic of KNR to continue along the same lines of defending the sealers and the ICC.

These discussions make me wonder why are people reacting so emotionally regarding sealers and the ICC and seem to be so indifferent to one of the most important democratic organizations, their own media?

Why is it that KNR stirs up so many emotions, so many negative accusations? KNR is the people's channel – our channel! We don't pay directly for the programs like we who live in Nuuk gladly do at great expense in our subscriptions to the commercial television corporation.

The answer is probably hinted at by two things I have analysed in this article 1) partly, the paradox of a public service station that has the underlying purpose of educating – of having a 'know-all attitude' to fulfil its Public Service contract… and 2) partly, that the people who love the channel are precisely those who are not present in the streets of Nuuk and not engaged in the digital sphere of the web.

The possible defenders are the silent majority along the coast that if sometimes asked[111] they express a much greater interest and 'love' for their KNR TV, because they watch all the Greenlandic programmes. They love them: just wish for more.

The solution in my opinion is that the politicians now have at least to get this picture … in a democracy we have to have a strong and hardy media to secure what we all know: that the media has to be independent, autonomous, critical, doing investigative journalism, considers the interests of different groups, different geographic areas, to entertain, to enlighten etc.

If we can learn from history … and our neighbours?

In 1996 at the suggestion of The Minister of Culture for the social-democrats,[112] Denmark

109 Female, September 4th at 11.03: https://www.facebook.com/plugins/comments.php?sps_key=66266140659&channel, p. 3. Seen 12.09.2012

110 "That KNR are unable to observe the budgets are not to be paid for by either ICC or the outlying districts. To cut a long story short." Man, September 4th, at 13.29: https://www.facebook.com/plugins/comments.php?sps_key=66266140659&channel, p. 6. Seen 12.09.2012

111 Two students have interviewed old people at the old people's homes, Lyberth, 2009 & Lynge, 2011

112 Jytte Hildes

committed to a broad media compromise supported by most of the political parties, in order to secure the competition of the media in a strong democracy. Among other initiatives was an "earmarked appropriation" i.e. money granted specifically for aiming at web-improvement in the realization that still more people, the users, are making a movement towards the Internet's interactive universe.
In Greenland the same thing has happened. Both KNR and *Sermitsiaq* / AG provide their users with around-the-clock news, and almost for free. The only one who really makes money out of the ever increasing web traffic is Tele Greenland ... and, as we all know they are not in economic problems. Recently they published their half-yearly statement and showing a before tax surplus of 85 million DKK.

As an intellectual experiment what if we imagined that paying for our television was a possibility?

As a comparison we know that Nuuk citizens gladly pay from 326 to 499 DKK a month in subscription for the possibility of watching Nuuk TV's digital channel package.[113] Program packages are being bought by 70% of Nuuk's approximately 6500 households i.e. 4550 subscriptions. Nuuk TV has an annual turnover of 22 million Danish kroner – 4.14 million US dollars.

What if ... every household would pay the modest fee of 500 DKK per year – 1.37 DKK a day as a license fee for their Public Broadcast Service station? KNR would thus be secured about 10 million a year ... and maybe we would all get to love our public service broadcast station in the manner of our neighbors in Denmark.

This way of thinking is neither new nor untested among the viewers. Already in the "communication debate" in AG in 1975, the suggestion to pay license fees for radio was discussed. At that time the Minister for Greenland, Holger Hansen raised the objection that the expenses would be too heavy to manage and that in order to pay for half of the expenses for the running of the radio it would call for a 700 DKK license fee payment a year for 80% of the households.[114]

In 1998 *ISI ANALYSE* asked listeners and viewers about their readiness to pay 100 DKK for an extra TV channel. 51% answered "yes, absolutely", while 27% answered "yes, maybe". The reports conclusion hence was that 78% of the viewers were predominantly positive towards the possibility.

Also the former member of the board of directors in KNR, Magnus Larsen[115] appealed in a recent contribution to the debate in AG to the politicians to lead KNR

113 2012 Figures that pr. 1.5.2013 raises with about 40 %.
114 Hansen in: AG, 1975, no. 12: 2.
115 Member of the board of directors of KNR from 1980-1984 and 1997-2001

a helping hand'[116] in order to pay for the telecommunication installation itself – the telecommunications cable – or else to try a new way, license fees. He argued, "About 25% of Greenland's population who are residents of Nuuk pay subscription fees to Nuuk-TV for their own consumption, corresponding to several thousand kroner a year. We have learned to pay for the products. Why are we going to pay 'this bill' through the tax deduction card with the result that that KNR will be strapped for cash for yet decades?"[117]

People in Greenland have jumped on the same bandwagon as everybody else in the world. They want interactive media, they want the Internet, they want to be able to follow the breaking news both in TV and at the media's websites and they want to comment and discus ... and as the experiences from Tele Greenland and the expensive ADSL shows, we are willing to pay for our services – why not pay a small amount for a KNR PBS station that we all – and not only the silent viewers – could love to love?

116 As they finally did, see note 101

117 Atuagagdliutit/GG, September 12th 2012, p. 33

References cited

Berger, Arthur Asa,
- 2001: *Essentials of Mass Communication Theory*. SAGE Publications, Inc

Bjach, Roger,
- 2010: Public lived for anger? [Public what?] In: *Public service – i praksis og fremtiden [Public service – in praxis and in the future]* (ed). Erik Nordahl Svendsen). Forlaget AJOUR, Århus.

Greenlandic Statistics, 2007

Grigorieff, Jeanett,
- 2001: Medielokalise, mediemarkfand. Hans Reitzels Forlag

Hallin, D.C. & Mancini, P.,
- 2004: Comparing Media Systems. Three Models of Media. Cambridge University Press

IIS ANALYSE:
- Accomplished at the request of *Kalaallit Nunaata Radio – KNR*, 1998
- Radio- and TV- boards Listener- and viewer report no. 1, October 2005: 3
- *The media habits of the population 2010*. A survey of the population's use of papers, TV, radio and news on the Internet, enclosed in *Strong Media* 2010

Liebes, Tamar & Curran, James & Katz, Elihu,
- 1998: *Media, Ritual and Identity*. Taylor & Francis Group.

Lindelof, Anja,
- 2008: *KNR 50 år – Hvad med fremtiden?* [KNR – 50 years – What about the future?] Ilisimatusarfik/ Atuagkat.

Lyberth, Arnaja,
- unpublished university paper at Ilisimatusarfik, The University of Greenland. Department of Language, Literature and Media: *Older people in Greenland and Public Service*, January 2009.

Lynge, Minik,
- unpublished university paper at Ilisimatusarfik, The University of Greenland. Department of Language, Literature and Media: *Young and older People's television consumption*, June 2010.

McLuhan, Marshall
- 1962: *The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man*. University of Toronto Press.
- 1964: *Understanding Media*. University of Toronto Press.

Mitchell, W. J. T.,
- 1992: Picture Theory. University of Chicago Press.

McQuail, Denis,
- 2002: *McQuail's Reader in Mass Communication Theory*. Sage Publications.

Oxholm, Ole, Olsen, Mouse & Lynge, Finn (red.),
- 1978: *Tusarnaviparsut ukiune 50-ine Kalaallit-nunaat radio [50 år I luften]*. KNR.

Scannel, Paddy,
- 2003 IN: *Media, Culture & Society*: A Critical Reader (Media Culture & Society series) by Richard E. Collins, James Curran, Nicholas Garnham and Paddy Scannell. Sage Publications.

Rosing, Peter Fr. & Steenbæk, Marianne

- 1998: *Radioavisen Kalaallit Nunaata Radiua*. Grønlands radio. KNR/ Atuakkiorfik. Nuuk

Jette Rygaard:

- 2008: "Let the World in! Globalization locally in a mediated world" in: K. Demmer & S. Livingstone, eds., *Handbook of Globalization*, Sage Publications, London
- 2004: "En TV-historie" *[A Television story]* in: Birgitte Jacobsen et alii (eds.): *Grønlænder og Global – grønlandsk sprog, litteratur og medier i 25-året for Atuagagdliutit/Grønlandsposten*. Ilisimatusarfik, Nuuk
- 2003a: "Youth Culture, media and globalization processes in Greenland" in: Young. Nordic Journal of Youth Research, vol 11. Number 4, November.
- 2002: "Medier og magt i et demokratisk samfund. Børn og unges mediebrug i Grønland" [Media and power in a democratic society. Children's and youth's media use in Greenland] in: Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.
- 2000-01: "Den kulturelle globalisering i Grønland" [The cultural globalization in Greenland] in: Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.
- 1999: "Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. De 12-19 åriges TV-præferencer i Nuuk, Grønland [Television in a Bi-cultural Community. The television preferences of 12-19 year-olds in Nuuk, Greenland] in: *Børn, unge og medier – Nordiska forskningsperspektiver*. Red. Christa Lykke Christensen. Nordicom, Göteborgs Universitet.

Strong Adults – We create the future together. December 2010. Carried out on request of the Greenlandic Self Government

Van den Bulck, Hilde,

- 2001: Can PBS Stake its Claim in a Media World of Digital Convergence?

The Case of the Flemish PBS Management Contract Renewal from an International Perspective in: *Sage Publications Journal*, August 2008 vol 14 no. 3: 335-349

Papers and web articles

Bay, Poul in: AG, 1975 no. 10

Hansen in: AG, 1975, no. 12

Hansen, Jørgen Peder, MP in: AG, 1979 no. 3

Hentzel, Vagn (1953): in: *Atuagagdliutit – Grønlandsposten*, 1953 no. 20

Hentzel: The listeners' cravings and wishes. An interpretation of the received survey by Vagn Hentzel in: *Atuagagdliutit – Grønlandsposten*, 1953 no. 20: 370-372.

Jensen-Williamson in: AG, 1979 no. 12

Jóhá in: AG, 1975 no. 12

Larsen in: *Atuagagdliutit/AG*, September 12th 2012

Lynge in: AG, 1975 no. 2

Ingvar Friis Rasmussen in: AG 1975, 45

Rosing in: The Communication Debate: AG, 1975 no. 5

Silfa, in: AG, 1975, no. 11

AG, September 5th 2012
AG, 1975, no. 11
AG, 1975 no. 3
AG 1975, 45
AG, 1975 no. 12
AG, 1975 no. 5
http://www.knr.gl/index.php?id=1052: 3 (seen 14.05.2008)
http://www.knr.gl/index.php?id=&type=98 (seen 18.05.2008)
http://www.nuuktv.com/ (seen 01.08. 2012)
http://en.wikipedia.org/wiki/Public%E2%80%93private_strategy (seen 05.08. 2012)
http://www.knr.gl/kalaallisut/ (seen 15.08. 2010)
http://www.knr.gl/dansk/ (seen 15.08. 2010)
http://www.knr.gl/taqqaarpaa/ (seen 15.08. 2010)
http://www.knr.gl/naaqqanut/ (seen 15.08. 2010)
http://www.knr.gl/labrador/ (seen 15.08. 2010)
http://.sermitsiaq.ag/node/134133 (seen 12.9.2012)
http://sermitsiaq.ag/node/7/341, seen September 18th
https://www.facebook.com/plugins/comments.php?api_key=66266140679&channel (seen 12.09.2012)

5. KNR- lille tv station blandt giganter. Udfordringer for TV og public service i Grønland (2016) pp.173-189 IN: *Grønland i Tal. Kilder og cases gennem 300 år* Red. Jørgen Fink, Klaus Georg Hansen & Ole Marquardt. Århus. Århus University Press.

KNR – lille Tv Station blandt giganter

Udfordringer for TV og public service i Grønland

Af Jette Rygaard

Når man kommer til et land og tænder for fjernsynet, får man ofte et ganske godt billede af landet og dets indbyggere. Set i lyset af public service-begrebet er det ikke så mærkeligt, eftersom medier – her fjernsynet – har indbygget en række krav til, hvordan landet repræsenterer sig selv, sin kultur og sine indbyggere. Desuden er der tre vigtige parametre for, hvordan et lands medier klarer sig, nemlig 1) landets geografiske størrelse, 2) dets population og befolkningstæthed samt 3) landets økonomiske formåen, dets BNP og BNP pr. indbygger.

Set i historiens lys er fjernsynets start i Grønland en interessant historie, da den dels fortæller historien om et land, der gik fra at være en kolonі fra 1721 med ca. 6.000 sjæle til at være en amtsligestende del af Danmark i 1953 og videre til at have forhandlet sig til Hjemmestyre fra 1979 og senere til at opnå Selvstyre fra 2009 med nu knap 57.000 indbyggere. Denne udvikling og proces kan spores først og fremmest historisk og økonomisk, men også psykologisk og i kampen for en selvstændig og stærk identitet.

Denne artikel ser på det historiske og økonomiske aspekt af et folks kamp for dets medier, selvrepræsentation og kommunikation. Udviklingen fra at være underlagt Danmark til at opnå Hjemmestyre spores om noget på godt og ondt ved landsdækkende fjernsyns start i Grønland i 1982. Det var en direkte konsekvens af, at de grønlandske forhandlere havde ønsket, at det kulturelle område skulle hjørnestages blandt de første. Folketinget vedtog i 1978 blandt andet Lov om radio-og fjernsynsvirksomhed i Grønland.[247] Radio- og fjernsynsområdet var blandt de første ansvarsområder, der blev overført med virkning fra 1. januar 1980.

En af effekterne af hjemtagningen af radio- og fjernsynsvirksomhed var Hjemmestyrets krav om at legalisere de illegalt privat baserede tapninger fra dansk fjernsyn, som eksisterede succesfuldt, siden de første private TV-foreninger blev oprettet i 1966. Folk i Grønland havde allerede hurtigt vænnet sig til billedmedier fra den første avis *Atuagagdliutit* begyndte at udkomme i 1861 og frem til 2. verdenskrig, hvor magasiner, film, musik oversvømmede landet, samtidig med at amerikanerne overtog forsyningen af Grønland, da Danmark blev besat af tyskerne. Ligeledes kunne man allerede fra 1930'erne sporadisk se film rundt omkring i forsamlingshuse, skoler og organisationer. Et af disse sporadiske fremvisningssteder var en art 'walk-in-biograf' i Nuuk/Godthåb i 1922, hvor to ekspeditionsskibe med hvide sejl lå for kaj, så folk kunne se film på de store sejl (Lynge 1978: 16). I 1997 fik Grønland endelig sin første rigtige biograf, Katuaq, i Nuuk/Godthåb.

Ligesom blandt folk andre steder mødte billedmedier en hurtigt voksende interesse blandt grønlænderne, og da muligheden for at se 'illegalt' forenings-TV opstod fra 1966, var de ikke sene til at hoppe på TV-bølgen. TV-foreningerne var organiseret af frivillige ildsjæle, og udsendelserne var tappet i Danmark og sendt med post til Grønland. Den beskrevne praksis var ikke uden problemer, men fortsatte indtil 1982, hvor et legalt og professionelt organiseret samtidigheds-TV blev oprettet. Diskussionen om økonomi, programstyring og -indhold samt public service har bølget lige siden.

Artiklen beskriver TV's situation fra den første spæde TV-forenings start over Hjemmestyrets indførelse, og indtil det grønlandske KNR-TV (Kalaallit Nunaata Radio) under Selvstyret tog konsekvensen af mange års ihærdige forsøg på at skabe en TV-station med fokus på de public service-forpligtelser, som Grønland havde sat som mål i et nyt Hjemmestyreejet demokrati, men som også siden har været en kilde til stadige problemer i forhold til økonomi, teknik, programindhold og en hovedsagelig dansk produceret sendeflade.

Artiklen beskriver fordelingstallene mellem danske TV-programmer og grønlandsk egenproduktion i årene fra 1982 til 2013. Ligeledes vil vi se på den økonomi, der tegner TV's kamp for at opfylde public service-forpligtelser i forhold til det befolkningsgrundlag, som gennem sin skattebetaling tjener til at opretholde det økonomiske grundlag. At se på TV's genre-indhold i forhold til publikums interesse og seervaner er et andet aspekt, som af pladshensyn må udelades i den aktuelle sammenhæng.

Nogle af denne artikels tal og tabeller er skrevet før i andre sammenhænge, som man kan se af litteraturlisten. Nogle artikler er kommet i engelsk- eller

danskprogede antologier eller tidsskrifter, eller de er kommet i konferencepublikationer, som ikke er så lette at finde frem, og endelig er denne fremstilling skrevet med henblik på at samle et talmateriale vedrørende en grønlandsk mediehistorie til brug for *Grønland i tal*. Programtal, nationalitet og sprog er sat i forhold til det velkendte problematiske forhold i at være *small among giants* (jf. litteraturlisten) – et stort land med en lille befolkning og samme mediemæssige behov som giganterne, både fra Danmark og fra udlandet, som KNR til stadighed har været i hård konkurrence med.

TV-foreningerne

Starten på en slags TV i Grønland var VHS-baserede kopierede programmer fra dansk TV. Den første TV-forening, *Godthåb Ikkinde TV-net*, blev indstiftet af radioforhandler Ole Winsted i 1966.[249] Foreningen var medlemsbetalt og hovedsageligt baseret på frivilligt arbejde. Trangen til at se fjernsyn voksede hurtigt, og i 1981 var der 25 foreninger. Trods succesen med VHS-kopierede udsendelser drømte man om 'det rigtige fjernsyn', hvor man ikke skulle vente i månedsvis på, at danske TV-programmer blev tappet, sendt med skib og endelig blev udvalgt og udsendt af de lokale TV-foreninger. VHS-kopieringsstrategien gav tappeproblemer[249] samt medførte ventetid, transport- eller lokale hundeproblemer[250] og indebar desuden en slags censur i forhold til, hvad det blev bestemt, at man kunne se. Man kan på den baggrund let forestille sig, hvorfor 'rigtige' fjernsynsudsendelser, der blev sendt direkte fra KNR-TV i Grønland, var ventet med længsel.

En af de TV-foreninger, der var meget energisk, og som hele tiden udbyggede og udfordrede rækkevidde, teknik og indhold, var Arctic TV i Ilulissat/Jakobshavn, der i 1985 producerede 80 timers TV og satsede på at udvide til 100 timer i 1989. På samme måde investerede Arctic TV også 7-800.000 kr. i udstyr, så man kunne opnå en bedre og mere præsentabel teknisk kvalitet og en rækkevidde, så de omkringliggende bygder Oqaatsuut/Rodebay, Saqqaq/Solsiden, Qeqertaq/Øen og Ilimanaq/Claushavn øjeblikkeligt eller over en årrække kunne opnå dækning. Arctic TV var desuden den station, der opererede med egen TV-kanal, kanal 4. På indholdsfronten ville de nye investeringer i Ilulissat/Jakobshavn også medvirke til, at man kunne lave direkte udsendelser fra f.eks. sportsarrangementer i idrætshallen, men også at man med vejrresistent udstyr kunne sende direkte fra hundeslædevæddeløb. Endelig indgik det i planerne at kunne udsende TV-bingo en eller to gange om ugen, hvilket afstedkom en lille

Stephen Heilmann er leder af Grønlands største TV-selskab i Godthåb. Her åbner han en ny sending TV-bånd, der er optaget fra dansk TV. Kilde: Atuagagdliutit/Grønlandsposten, februar 1975, s. 19. Avisproduktion v. Statens Avissamling, Statsbiblioteket.

og meget tidstypisk diskussion om TV-bingo og manglende fællesskabsfølelse versus hal-bingo og fællesskabsfølelse ved at være fysisk sammen.[111]

Med indførelsen af samtidigheds-TV oprustede Hjemmestyret også aflytningsforholdene, således at der blev arbejdet på dækning i det meste af Grønland. I 1979 blev FM-senderen i Maniitsoq/Sukkertoppen officielt sat i drift, og Tasiilaq/Ammassalik på østkysten fik etableret en stabil programføring tværs over indlandsisen ved hjælp af telefonlinjer i det amerikanske kommunikationssystem, DEW-line systemet. Samtidig blev der truffet beslutning om en videre udbygning af kommunikationssystemet ved brug af satellitdækning ved satellitten Inuksat. Dette system skulle være færdigt i slutningen af 1982 og ville således give 'kvalitetsdækning' også i de fjerntliggende områder som Ittoqqortoormiit/Scoresbysund på østkysten og Upernavik på vestkysten. Desuden ville en række byer få bedre dækning ved at indsætte kanalomsættere til radiokæden.[112] Visse steder var der imidlertid stadig problemer med at få ordentlig dækning, og i juli-september 1985 blev der etableret et nyt FM-sendeanlæg, der skulle servicere samtlige bygder i Tasiilaq/Ammassalik. Bygderne Tiniteqilaaq og Ikkatseq

ville modtage signalet direkte fra Tasiilaq/Ammassalik, mens signalet til de fem øvrige bygder ville blive udsendt via DYE-FOUR-stationen[153] ved Kulusuk.[154]

Samtidigheds-TV

I 1981 var der 25 fjernsynsforeninger i Grønland med ca. 8.000 medlemmer. To år tidligere, den 1. maj 1979, var det længe ventede Hjemmestyre blevet indført. Målet for de grønlandske politikere var med Hjemmestyret *'at skabe et mere grønlandsk Grønland og i højere grad at klare sig selv og styre det grønlandske samfund.*[155] Økonomien blev aftalt til at være bloktilskud, som svarede til de udgifter, som Grønland forud havde kostet. I 1980 svarede det til 2 milliarder, men efterhånden som Grønland overtog flere og flere områder, voksede bloktilskuddet til 3.533 mio. kr. i 2011.[156]

Hjemmestyret hjemtog de fleste af de kulturelle områder fra 1. januar 1980 og 1. januar 1981. Forud havde landstinget primært i oktober og november 1979 vedtaget en række landstingsforordninger, der stipulerede retningslinjer for det oplysningsmæssige og det kulturelle område. Landstingsforordning nr. 17 af 25. oktober 1979 om Grønlands Radios styrelse, som var rådgivende for radiovirksomhed i Grønland, blev ændret i en landstingsforordning nr. 3 af 1. april 1982, idet samtidigheds-TV[157] nu var på trapperne.

Den såkaldte 'nye radio' startede i 1958 og oplevede i årene 1974 til 1979 en næsten revolutionær teknisk udvikling, der kulminerede med, at 'radiokæden', som stod færdig i 1978, nu kunne sende 'klokkerene FM-signaler' af international standard. Udviklingen var skræmmende for mange. Forandringen til en fælles radio/TV virksomhed betød en konkurrence på mange niveauer. Dels skulle midlerne nu fordeles mellem radio og TV, og man frygtede, at det, som nogle opfattede som det meget pengeslugende og dyre TV-medie, skulle løbe med broderparten. Dels skulle radioen nu også til at konkurrere med et nyt spændende billedmedie om tid.

Radiochef i KNR i årene 1974 til 1979, Finn Lynge, mente så afgjort, at Grønland var bedre tjent med radio:

> Man kunne tage radioen med sig ud i sin båd eller på fjeldtur: 'Radioen tjente folkets sjæl. Fjernsyn voldtager. Og så koster det en hulens masse penge, som skal tages fra radioens budget. Vi følte, at grønlandsk TV simpelthen var en gøgeunge i KNRs rede.'[158]

Ligeledes mente Finn Lynge, at Grønland ikke var parat til konkurrence hverken i økonomisk eller menneskelig henseende:

> Hverken på det kommunikationsmæssige eller på andre områder kan vi tillade os at spilde kræfter på konkurrence. Grønland har så få ressourcer økonomisk og menneskeligt, at vi i stedet har pligt til at samarbejde med hinanden. Vi kan ikke bære en konkurrencesituation på kommunikationsområdet, hverken bevillingsmæssigt eller psykisk. I et lille samfund er konkurrence ofte en meget stor menneskelig belastning.[159]

Mens nogle glædede sig og tænkte på, at TV-oplevelser kunne holde de unge fra at hænge ud på gaderne og fra forskellige former for dårlig påvirkning, var der andre, der frygtede for kulturel og sproglig påvirkning. Det gjaldt f.eks. professor Robert Pedersen, der var bange for et TV uden' *et grønlandsk ansigt*'.[160]

I kommunikationsdebatten, som foregik i 1975 i avisen *Atuagagdliutit/Grønlandsposten*, gav Stephen Heilmann udtryk for, at hvis man fik et nationalt TV, så kunne de penge, der nu gik til at opretholde TV-foreningerne, bruges til at opruste både et nationalt og et lokalt TV.[161] Sådan blev det imidlertid ikke, skønt samtidigheds-TV var etableret som et samarbejde mellem Danmarks Radio og TV-foreningerne. Pengene, som folk betalte til TV-foreninger, gik aldrig direkte til KNR, hvor de ellers kunne have udviklet sig til at være en slags licens, der kunne have reddet økonomien for KNR.

I årene forud for 1982 bølgede diskussionen om økonomi, kultur og sprog frem og tilbage. Både politikere og mediefolk var dog overbeviste om, at fik man først teknik og økonomi på plads, så ville det gradvist blive muligt at producere grønlandske udsendelser, som kunne opfylde public service-betingelserne, om at bringe nyheder, kultur, underholdning og stof, der både ville tilgodese marginale grupper som børn og ældre samt tilgodese, hvad man i dag vil kalde udkantsområder via programmer med umiddelbar relevans for folk, der boede langs kysten uden for Nuuk/Godthåb.

I planlægningsfasen forestillede man sig, at man ville få en overvejende grønlandsksproget TV-flade, som ville bestå af 85 % grønlandske programmer, enten versioneret fra dansk til grønlandsk svarende til 73 % eller produceret på grønlandsk svarende til 12 %.[162] Virkeligheden viste sig dog at blive lige den modsatte, som man kan se i tabel 1 og 1A, idet versionering aldrig blev muligt på grund af manglende menneskelige eller økonomiske ressourcer.

Samtidigheds-TV etableres: Avisoverskriften lød: Nu stjæler vi ikke mere. Kilde: *Atuagagdliutit/Grønlandsposten* 29.12.1982, s. 31. Avisreproduktion v. Statens Avissamling, Statsbiblioteket.

Samtidigheds-TV starter

Daværende landsstyreformand, Jonathan Motzfeldt, som tonede frem på skærmen den første aften, anså ved indvielsen af den første TV-udsendelse 1. november 1982 TV '*som en kulturbærende faktor, som også ville blive yderst vigtig for den grønlandske identitet*'.[263]

Da *Atuagagdliutit/Grønlandsposten* i sin leder skrev om det nye konkurrerende public service-medie, TV's, ankomst på den offentlige grønlandske mediescene, var det med lige dele ironi og mediepanik. Overskriften den 17. november 1982 lød: '*Frem med pudderkvasten*' og hentydede til den magt, som TV angiveligt skulle have på folks valg af politikere. Lederen refererede til fjernsynets magt med hensyn til påvirkning af vælgere, som man så det i den amerikanske valgkamp i 1960 mellem Richard Nixon og John Kennedy, hvor Nixon angiveligt skulle have tabt på udseende og fremtoning til den yngre solbrændte og energiske Kennedy. Denne TV-debat var efterhånden blevet et legendarisk 'bevis' på TV's magt, som også lige så legendarisk her i *Atuagagdliutit/Grønlandsposten* krydredes med henvisninger til de alarmerende reklamebudgetter i USA's TV.[264] I lederen var også det sædvanlige hip til beslutningstagerne om børns opslugthed af mediet. I Canada, som det nævnes, er børns leg blevet til indendørs henslængthed på sofaen i stedet for sunde udendørslege. Opråbet til de grønlandske politikere var med lederen af Inuit Broadcasting Corporation (IBC) Josepi Padlayats ord:

> Det vigtigste er at bevare kontrollen med mediet. I må være klar over, at TV vil få indflydelse på befolkningen. Men hvis I ikke lader kontrollen glide jer af hænde, kan I undgå mange negative påvirkninger.[265]

Atuagagdliutit/Grønlandsposten tilføjede for egen regning og med henvisning til Nixon-Kennedy-debatten: *'Grønlandske politikere bør mærke sig disse kloge ord. Også for deres egen skyld. Ellers kan de godt finde uinteresserede og pudderkvast frem.'*[266]

I starten blev der sendt TV ud til 17 byer og bygder på Vestkysten via radiokæden og derefter ud gennem de lokale TV-net. De byer og bygder, der ikke kunne tilsluttes direkte, måtte stadig lade sig nøje med optagede videobånd, men i det mindste nu kun fra Nuuk/Godthåb og KNR-TV. Stadig foregik der imidlertid en udvælgelse på KNR af de danske programmer, som man mente grønlænderne kunne være interesseret i. I 1983 foregik egenproduktionen i samarbejde med TV-foreningerne, ligesom de resterende 31 endnu ikke tilsluttede TV-foreninger havde mulighed for selv at producere og udsende til deres egne medlemmer. I 2004 nævnes i Grønlands Statistik, at KNR's radio og TV-udsendelser kan høres og ses overalt i landet, bortset fra enkelte isolerede fårholdersteder, hvor det er umuligt at modtage TV. I 2014 er der 100 %'s dækning.[267]

TV-mediet blev på forhånd diskuteret med hensyn til sproglig og kulturel påvirkning. Fra politikere og mediefolks side havde man regnet med, at man i starten primært ville sende grønlandsk versionerede udsendelser fra dansk

FIGUR 1: TV-udsendelser i Grønland 1982-2000 – antal timer pr. år

TABEL 1A: TV-udsendelser fra 1982-2000 i timer og minutter. Gennemsnit pr. dag

1982*: Grønlandsk: 03 min – Dansk: 4 timer 25 min – Total: 4 timer 28 min
1983: Grønlandsk: 17 min – Dansk: 4 timer 03 min – Total: 4 timer 20 min
1984*: Grønlandsk: 17 min – Dansk: 5 timer 07 min – Total: 5 timer 23 min
1985: Grønlandsk: 14 min – Dansk: 5 timer 44 min – Total: 5 timer 58 min
1986*: Grønlandsk: 20 min – Dansk: 4 timer 36 min – Total: 4 timer 56 min
1987: Grønlandsk: 15 min – Dansk: 5 timer 08 min – Total: 5 timer 22 min
1988: Grønlandsk: 17 min – Dansk: 5 timer 12 min – Total: 5 timer 29 min
1989: Grønlandsk: 21 min – Dansk: 5 timer 13 min – Total: 5 timer 33 min
1990: Grønlandsk: 23 min – Dansk: 5 timer 21 min – Total: 5 timer 44 min
1991: Grønlandsk: 37 min – Dansk: 5 timer 17 min – Total: 5 timer 44 min
1992: Grønlandsk: 43 min – Dansk: 4 timer 46 min – Total: 5 timer 29 min
1993: Grønlandsk: 58 min – Dansk: 4 timer 50 min – Total: 5 timer 29 min
1994: Grønlandsk: 44 min – Dansk: 5 timer 39 min – Total: 6 timer 24 min
1995: Grønlandsk: 55 min – Dansk: 4 timer 37 min – Total: 5 timer 32 min
1996: Grønlandsk: 59 min – Dansk: 7 timer 23 min – Total: 8 timer 21 min
1997: Grønlandsk: 1 time 17 min – Dansk: 6 timer 29 min – Total: 7 timer 46 min
1998: Grønlandsk: 1 time 49 min – Dansk: 7 timer 13 min – Total: 9 timer 05 min
1999: Grønlandsk: 1 time 39 min – Dansk: 6 timer 58 min – Total: 8 timer 37 min
2000: Grønlandsk: 1 time 54 min – Dansk: 8 timer 21 min – Total: 10 timer 29 min

FORKLARING TIL FIGUR 1 OG TABEL 1A: Tallene er taget fra Grønland/Grønlands Statistik igennem årene.

Tallene fra 1982*, 1984* og 1986* er uskre beregninger. 1982 er i Grønland 1982 (Grønlands Statistik) vagt angivet, men desuden skal man huske på, at sarntidighedsTV først startede 1. november 1982 og derfor kun repræsenterer 2 måneder.

I Grønland 1984 er der angivet 200 timer grønlandske udsendelser, men i den følgende årgang 1985 angives tallet kun til 101, hvilket passer med gennemsnittet i de andre år, og derfor er det benyttet. Tallene fra 1986 mangler både i Grønlands Statistik og i KNRs egne tal og er her beregnet fra programoversigter med tal fra de første 9 til 11 dage i hver måned, hvorefter det årlige gennemsnit er beregnet.

Det bemærkes, at udsendelsestallene i figurerne 1-3 og tabellerne 1A-3A er mere omfattende end de tal, jeg har præsenteret i andre artikler og sammenhænge.

JETTE RYGAARD

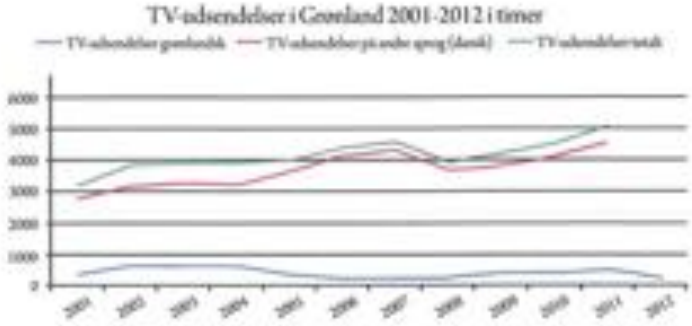

FIGUR 2: TV-udsendelser i Grønland 2001-2012 – antal timer pr. år.

TABEL 2A: KNR/TV's udsendelser fra 2001 – 2012 i timer. Gennemsnit pr. dag.

2001: Grønlandsk: 1 time 08 min – Dansk: 7 timer 42 min – Total: 8 timer 50 min	
2002: Grønlandsk: 1 time 48 min – Dansk: 8 timer 41 min – Total: 10 timer 29 min	
2003*: Grønlandsk: 1 time 47 min – Dansk: 8 timer 54 min – Total: 10 timer 41 min	
2004: Grønlandsk: 1 time 47 min – Dansk: 8 timer 54 min – Total: 10 timer 41 min	
2005: Grønlandsk: 1 time 00 min – Dansk: 9 timer 18 min – Total: 10 timer 18 min	
2006: Grønlandsk: 44 min – Dansk: 11 timer 18 min – Total: 12 timer 05 min	
2007: Grønlandsk: 45 min – Dansk: 11 timer 09 min – Total: 12 timer 56 min	
2008: Grønlandsk: 47 min – Dansk: 10 timer 05 min – Total: 10 timer 52 min	
2009: Grønlandsk: 1 time 11 min – Dansk: 10 timer 22 min – Total: 11 timer 33 min	
2010: Grønlandsk: 1 time 18 min – Dansk: 11 timer 10 min – Total: 12 timer 28 min	
2011: Grønlandsk: 1 time 27 min – Dansk: 12 timer 25 min – Total: 13 timer 52 min	
2012: Grønlandsk: 43 min – Dansk: ingen data – Total: ingen data	

FORKLARING TIL FIGUR 2 OG TABEL 2A: Tallene er taget fra Grønland/Grønlands Statistik igennem årene. I 2003 har tallene ikke været tilgængelige, hverken fra Grønlands Statistik eller gennem KNR. Tallet fra 2003 er taget fra Grønlands Statistik 2004, som nævner dem lidt usikkert.

Fra 2009 er Grønlands Statistik stoppet med at registrere programtallene. KNR har under henvisning til 'reorganisering' i en e-mail-korrespondance fra 2011 afslået at give indsigt i deres egne informationer. Tallene fra de grønlandske programmer for 2009-2011 er taget fra en Epinion-rapport om KNR fra december 2012, og tallene fra 2012 er taget fra resultatkontrakten mellem Selvstyret og KNR, hvor kun tallene for grønlandsk er tilgængelige.

182

TV. Men man forventede også en stadig stigende grønlandsk egenproduktion. Imidlertid viste det sig over årene at være op ad bakke både teknisk, økonomisk og med hensyn til uddannet personale at forsøge at opfylde de public service-forpligtelser, som politikerne og KNR havde aftalt. Igennem årene har det været forhold som disse, der har ligget bag en stor del af den megen uro omkring KNR og institutionens sproglige, indholdsmæssige og økonomiske formåen.[268]

I figur og tabel 1, 1A, 2 og 2A ser vi fordelingstallene mellem KNR's egenproduktion, de danskprogede programmer og den samlede programtid. Versionering blev lige fra starten næsten helt opgivet og figurerer ikke i statistikker, hverken KNR's egne eller i Grønland/Grønlands Statistik. Kun enkelte særligt udvalgte programtyper, som blev anset for at være særligt interessante for den grønlandske befolkning, er gennem årene blevet versioneret til grønlandsk. Et af de programmer, der blev versioneret, var f.eks. den danske stort anlagte udsendelse *Flygtning 86*, som blev sendt i Grønland hen over en hel uge i første uge af november 1986.[269]

Som det ses nedenfor var KNR rigtig god til at opfylde folks behov for stadigt mere sendetid. I starten i 1983 sendte KNR 4 timer og 20 minutter i gennemsnit pr. dag, og kun 17 minutter om dagen var der tale om grønlandsk produceret programmer. Dagen startede ofte sen eftermiddag med en eller anden form for børneprogram, hver dag var der indlagt en sendepause, og man sluttede ved 22-tiden på hverdage. I weekender var sendetiden en smule længere. I 2011 var man nået op på en betragtelig sendetid på 13 timer og 52 minutter. Heraf var 1 time og 27 minutter grønlandsk egenproduktion, der var ingen sendepause, og man sluttede sent. KNR havde i løbet af disse år opdyrket forskellige nyheds- og aktualitetsprogrammer som f.eks. *Qanoroq*, en TV-avis og *Tamassa*, hvor en studievært inviterede aktuelle personer ind i studiet til underholdning eller debat i lighed med danske aktualitetsprogrammer.

Gøgeungen i KNR's rede: Økonomien

Når KNR-TV af deres samlede årlige udsendelser kun har produceret 12 % selv – eller i realiteten 9 %, når man fratager de 'ikke rigtige programmer' som oplysning til borgerne og selvreklame (programinformation og lidt reklame)[270] – er baggrunden herfor naturligvis i høj grad et spørgsmål om ressourcer. En letsælig sammenligning med den tilsvarende danske public service-kanal (DR1) viser klart, at det ville være helt umuligt at forvente mere. Hvis man ser DR1's egen-

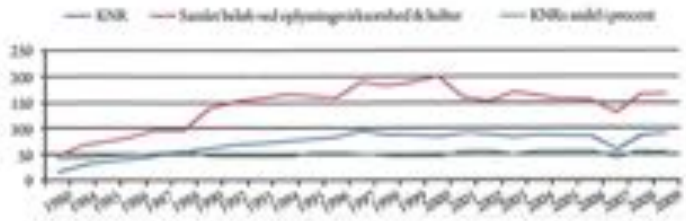

FIGUR 3: KNRs tilskud fra Hjemmestyre/Selvstyre samt det samlede beløb, som Hjemmestyre/Selvstyre bruger på oplysningsvirksomhed og kultur. Mio kr. Nederst ses KNRs andel i procent af det samlede beløb. Tallene er taget fra Grønland/Grønlands Statistik i de relevante år.

produktion i relation til Danmarks indbyggertal med ca. 5.6 millioner mennesker over for KNR's egenproduktion i et land med kun ca. 56.000 indbyggere, så viser det sig, at for at få tilbudt en eget-sproget udsendelsesmængde på kun en niendedel af, hvad en person i Danmark får tilbudt, 'kostede' det en person i Grønland ti gange mere, end hvad det kostede en person i Danmark at have eget-sprogede TV-udsendelser.[171] At det er dyrt at være et stort tyndtbefolket land, ligger i selv termen broadcasting, hvor konceptet størrelse integreres i selve ideen om at sende til en stor befolkningsmængde.[172] Man kan spørge sig selv, om et mediemarked i et kæmpestort land med en lille befolkning realistisk set kan forvente at have de samme muligheder, som man har på medie-markeder med millioner af betalende seere? Eller som en dansk journalist, Lasse Jensen, sagde til mig i en diskussion om medier i Grønland: *'Hvad fanden kan man forvente af mediesalbud i et land med en befolkning på størrelse med Bornholms?'*[173]

Fra Grønlands Statistik 1989 oplyses det, at KNR repræsenterede den største post i Hjemmestyrets udgifter til oplysningsvirksomhed og kultur, og at institutionen takket være en kraftig stigning siden 1987 nu tegnede sig for mere en halvdelen af samtlige udgifter på oplysnings- og kulturområdet.[174] Andre udgiftsposter på oplysnings- og kulturområdet var Det grønlandske Forlag, Landsbiblioteket, Landsarkivet, Museumsvæsenet, Bygningsfredningen, Voksenundervisningen, Højskolerne, anden fritidsundervisning og andre kulturelle formål.

I figur 3 og tabel 3A vises KNR's andel af de midler, Hjemmestyret i perioden 1980 til 2009 anvendte til kultur- og oplysningsvirksomhed.

Danmark hører i forhold til Grønland til giganterne, men ser vi Danmark i forhold til USA, der er et af de mest formående medielande, så hører Danmark

TABEL 3.1: KNR's tilskud fra Hjemmestyre/Selvstyre samt det samlede beløb, som Hjemmestyre/Selvstyre bruger på oplysningsvirksomhed og kultur. Mio. kr. Nederst ses KNR's andel i procent af det samlede beløb. Tallene er taget fra Grønland/Grønlands Statistik i de relevante år.

År	1980	1984	1985	1986	1987	1988	1990	1992	1993	1994	1995	1996	1997
KNR	18	29,7	34,4	39,3	44,7	54,1	61	68	71	77	80	84	96
Samlet beløb ved oplysningsvirksomhed & kultur i mill. kr.	43	68,1	73,2	83,7	97,3	97,3	138	150	155	165	160	160	191
I procent	42	44	46	47	50	55	44	45	46	47	50	53	50

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
KNR	86	87	83	91	86	85,2	83,7	85,3	84,7	89	87	89
Samlet beløb ved oplysningsvirksomhed & kultur i mill. kr.	182	187	199	158	151	169	160,6	153,7	134,4	130	163	160
KNR's andel i procent	47	47	43	58	57	49	53	55	55	45	53	54

til blandt de små og derfor dyre medielande. I endnu større grad er Grønland et dyrt mediland. At en medieudbyder som KNR bruger omkring halvdelen af de midler, der på landsplan bruges til oplysningsvirksomhed og kulturelle formål, siger noget om de problemer, Grønland er oppe imod med hensyn til befolkningsantal versus økonomisk fundament. Medtænker vi, at Grønlands totale areal er på 2.166.086 km² over for Danmarks areal på 42.895 km², og at Grønland har en befolkningstæthed 0,03 pr. km², hvor Danmarks er på 126,1 pr. km², [175] samt at Danmarks bruttonationalprodukt i 2011 var på 1.786.477 mio. kr., mens Grønlands var på 12.295 mio. kr., så sættes KNR's både tekniske og økonomiske udfordringer i relief.[176]

Konklusion: Nye tider nye udfordringer

I 2013 omorganiserede KNR sit programflow, så blandingen af danske og grønlandske programmer blev afløst af udelukkende grønlandske programmer, men med nødvendige genudsendelser og pauser. Danske kanaler som DR1 og DR2 blev samtidigt gjort umiddelbart tilgængelige for de grønlandske seere. Programchef for KNR-TV's nyhedsredaktion Jan Berg forklarede den nye udsendelsesstrategi på følgende måde:

> KNR1 kan ikke fylde en hel programflade ud, hvorfor vi vil gå fra at være en såkaldt flow TV-kanal til en niche-TV-kanal. Det betyder, at udsendelserne vil blive vist i et fast mønster, et såkaldt programloop. Loopet vil give seerne mulighed for at se KNR's egne produktioner på flere forskellige tidspunkter i døgnet, og hvis man hellere vil se for eksempel TV Avisen i DR eller X Factor, så skal man zappe over på DR1.[277]

Danske programmer blev herefter broadcastet direkte fra DR, således at al kanal- og programudvælgelse nu kunne ske af TV-forbrugerne selv. De gratis DVB-T[278] kanaler i Grønland var nu: KNR1, DR1 (nu i HD), DR2, DR Ultra (der er den 'nye' Ramasjang-kanal for de lidt større børn på 7-12 år) og KNR2. Til gengæld mistede folk i Grønland den kulturelle DR K som gratis kanal.

KNR nævner selv, at konkurrencen fra andre digitale medier gør, at de vil søge at fastholde seerne og brugerne med nye tiltag, som ifølge daværende bestyrelsesformand i KNR Hans Peter Poulsen er nødvendig i en tid med konkurrence og en stadigvæk problematisk økonomi:

> KNR har en lang række udfordringer – brændende platforme om man vil – som gør, at vi skal ændre programudbuddet. Ellers vil vore lyttere og seere i fremtiden simpelthen flygte til andre TV og Radio kanaler, hvilket vil sætte hele public service konceptet under pres. Vores niche i KNR skal være, at formidle nyheder og aktualitet, kultur, underholdning mv. med et endnu stærkere lokalt og nationalt udgangspunkt. Vi vil planlægge og arbejde ud fra stærke grønlandske præmisser med baggrund i vores egen unikke historie, levevis, humor, kaffemik og alt det som gør os til noget helt specielt og som vi alle elsker og holder af. Udfordringen bliver at fastholde alle på vore platforme – ikke mindst de unge, som har en anden og mere digital tilgang til nyheder og underholdning end de voksne.[279]

Flere nye brugerflader og øget konkurrence er imidlertid ikke ligefrem proportionalt med økonomisk stagnation, hvilket Poulsen er klar over:

> De nye programflader skal finansieres ved fortsat tæt økonomisk styring, outsourcing af visse nuværende programmer til lokale produktionsselskaber og et øget fokus på andre forretningsmæssige muligheder, som kan holdes inden for den nye medielov og lov om KNR.[280]

1318_grønland_1_tal_26.indd 186 09/12/2015 14:16

Økonomien, som har været trængt i mange år, faktisk lige fra starten af det såkaldte samtidigheds-TV, er ikke blevet bedre af denne ændring, og der er stadig kritik over, at der er for få grønlandske udsendelser og for mange genudsendelser.[181] Økonomien blev ikke ændret i væsentlig grad af denne kanalændring, for der var stadig behov for at sende genudsendelser for at få sendefladen fyldt ud. Men selve flowet var nu helt og holdent grønlandsk. Skiftet fra en delt dansk/grønlandsk sendeflade gik i starten ikke helt stille af på de sociale medier, hvor folk talte om de kedelige og evindelige genudsendelser.[182] Siden har der været stille om denne programorganisering. Det, der står tilbage at få at vide, er, hvilket seermønster denne adskilte TV-organisering har betydet for seerne. Svaret på det spørgsmål er imidlertid ikke denne artikels sigte og må derfor afvente en senere lejlighed.

Litteratur

Atuagagdliutit/Grønlandsposten (grønlandsk avis) 1975-2012.

Ferrell, G., Berg, C.E. & Nissen, C.S. (2011) Size Matters for TV broadcasting Policy, i: Gregory Lowe, G.F. & Nissen, C.S. (eds.) *Small Among Giants. Television Broadcasting in Smaller Countries*, Gothenburg.

Grønland/Grønlands Statistik 1976-2011. http://www.stat.gl/default.asp?lang=da

Lov om Radio- og TV-virksomhed nr. 585, 29. november 1978 (hentet 12.12.2014). http://lovgivning.gl/lov?rid=-%7B615OF845-BB7A-4A4E-B7EE-AEF593C19C83%7D

Lov om Fritidsundervisning nr. 584, 29. november 1978 (hentet 12.12.2014)

Lov om Radio- og TV-virksomhed nr. 585, 29. november 1978. http://lovgivning.gl/lov?rid=-%7B615OF845-BB7A-4A4E-B7EE-AEF593C19C83%7D

Lov om Bibliotksvæsenet nr. 589, 29. november 1978 (hentet 12.12.2014) http://lovgivning.gl/lov?rid=-%7B615OF845-BB7A-4A4E-B7EE-AEF593C19C83%7D

Lynge, H. (1978), "perK'usileK'inaasaK'aoK/ "Det ville være flovt" i: Outlohs, O. & Lynge,F. (red.) *Tusarnaartsivfarve ukiuuv 50-inut Kalaallit-nunaanut radio/50 år i luften*. Kalaallit nunâta radioa/Grønlands Radio, Nuuk.

Picard, R.G. (2011) Broadcast Economics, Challenges of Scale, and Country Size, i: Lowe, G.F. & Nissen, C.S. (eds.) *Small Among Giants. Television Broadcasting in Smaller Countries*, Gothenburg.

Rosing, P.F. & Steinbak, M. (1998) *Radiovirut. Kalaallit Nunaata Radioa*. Grønlands radio. Nuuk.

Rygaard, J. (2004) En TV-historie *[A Television story]*, i: Jacobsen, B. et al. (eds.): *Grønlænder og Global – grønlandsk sprog, litteratur og medier i 25-året for Hjemmestyrets indførelse*, Nuuk, 163-203.

Rygaard, J. (2002) Medier og magt i et demokratisk samfund. Børn og unges mediebrug i Grønland i *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*, 87-107.

Rygaard, J. (1999) Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. De 12-19 årtges TV-præferencer i Nuuk, Grønland, i: Christensen, C.L. (red.) *Børn, unge og medier – Nordiske forskningsperspektiver*. Göteborg (engelsk oversættelse: Television in a Bicultural Community. The television preferences of 12-19-year-olds in Nuuk, Greenland, 95-125).

Rygaard, J. (2013) Media and Public Service in a democratic society. A historic survey and a recent debate of the media's role in Greenland', i: *Modernization and Heritage – how to combine the two in Inuit Societies*. Tiniatusarfiks IPSSAS publikation 2013 (IPSSAS International Ph.D School for Studies of Arctic Societies), 151-187.

WEB

http://en.wikipedia.org/wiki/DYE_Stations (hentet 14.12.2014)
http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/groenland/ (hentet 12.12.2014)
http://da.wikipedia.org/wiki/Bloktilskud_til_Gr %C3 %B8nland (hentet 14.12.2014)
http://da.wikipedia.org/wiki/Verdens_landes_befolkningst %C3 %A6bed (hentet 12.12.2014)
http://www.dst.dk/pukora/epub/upload/16252/19fam.pdf (hentet 14.12.2014)
http://www.TVnyt.com/artikel/default.asp?id=21321 (hentet 14.12.2014)
http://en.wikipedia.org/wiki/DVB-T Digital Video Broadcasting – Terrestrial (hentet 14.12.2014)
http://www.TVnyt.com/artikel/default.asp?id=21321 (hentet 14.12.2014)

Andet

Personlig samtale med teleoperator Jørgen Thude, 16. december 2014.
Personlig samtale med journalist Lasse Jensen, november 2011.

1319_grønland_j_lat_36.indd 188 09/12/2015 14:18

Kapitel 6. Artiklerne 6-7-8-9-10: Indledning til unge, medier og urbanisering - postkolonialisme. Sammenfatning af analyse af medieindhold med tværtemaet urbanisering med perspektiv til postkolonialisme i film

6. Arktiske Apokalypser. Film og virkelig i 'urban'-regi' (2007) pp. 147-167 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2006-07*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat

7. Film, facts, fascination of følelser (2012) pp. 77-107 IN: Grønlands Kultur- og Samfundsforskning, Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

8. The City Life of Youth in Greenland pp. 33-55 IN: (2008) Inuit Urbaines /Urban Inuit. Etudes Inuit Studies vol 32 (1). Quebec. University Laval.

9. Proksemik Nuuk (2006) pp. 153-173: Byliv og ungdomskultur i Nuuk' IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning*, Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

10. Searching for Greenland's Youth Culture before the Internet Age (2015) pp. 65-87 IN: *Lost Histories of Youth Cultures* Ed. Christine Feldman-Barrett. New York. Peter Lang

Efter at have beskrevet afsenderpositionen i kapitel 5, bevæger vi os nu til selve medieprodukterne, som andet led i den tredelte kommunikations model. Især vil jeg fortsætte diskussionen om urbanitet i Grønland her og nu med filmisk perspektiv til postkolonialisme. Den grønlandske medieproduktion (musik, litteratur og film) er, skønt omfattende for et lille samfund, alligevel begrænset og udstrækkes derfor ofte til andre postkoloniale landes medieprodukter som f. eks. film. Dette faktum gør, at emnerne både i undervisning og forskning meget ofte kommer til at beskæftige sig med de samme værker og undersøgelser ud fra flere forskellige vinkler og analyseres af de samme forskere gang på gang. En gang imellem har vi, lærere og forskere, lidt en følelse af at vi slås om de samme emner. Perspektiv og teorier udstrækkes ofte til andre lande og deres teoretikere og medier, men bruges på det samme materiale. Derfor vil man som læser af alle artiklerne på samme sted i denne afhandling opleve genkendelige overlap, nye vinkler på allerede behandlede projekter og undersøgelser, især når artikler er 'bestillingsarbejder' skrevet for udenlandske læsere, der i forvejen ikke er bekendt med f.eks. Grønlands historie. Et sådant eksempel udgør artiklen nr. 10: *Searching for Greenland's Youth Culture before the Internet*. Artiklen blev 'bestilt' af en australsk forsker, der havde svært ved at tro, at ungdomskulturen før Internet og TV ikke var

omfattende i et land på Grønlands indbyggermæssige størrelse. Bogen *Lost Histories from Youth Cultures* (Feldman-Barrett, 2015) var et geografisk komparativt projekt og skulle udkomme på et amerikansk forlag. Af denne grund var jeg nødt til at ridse Grønlands historie op – og af den grund handler artiklen ikke udelukkende om urbanisering, men er alligevel placeret i dette afsnit. Bandet *Sume*, som artiklen blandt andet beskriver, var nemlig en vigtig del af ungdomskulturen og skarpe kritikere af forholdet Grønland-Danmark og af moderniseringen G50 og G60. En indflydelsesrig grønlandsk kulturpersonlighed, Finn Lynge, talte om denne tid som præget af 'historisk depression' og effekterne af postkolonialisme som 'fantomsmerter' (artikel 10: 69). Som led i *Sumes* moderniseringskritik blev den kulturpolitiske personlighed Aqqaluk Lynge inviteret som gæstepoet på den første LP med sit digt 'Ode til Danaiderne', hvori han ridser mange forskellige overgreb op mod Grønlands befolkning: Et af dem lyder i en engelsk oversættelse fra 2008: "The Greenlandic culture – urbanized" (artikel 10: 72). Artiklen behandler i øvrigt også mediernes udvikling fra 'face - to -face interaction'[214], over 'mediated interaction'[215] til den nuværende mediated quasi-interaction'[216] som den fandt sted i Grønland og den identitetsdannelse, der fulgte med de forskellige kommunikationsformer.

Den mediehistoriske udvikling skildres artiklerne 3 - 4 - 5 også til dels i kapitel 5, og skal derfor ikke gentages her. Det samme gælder ungdom og medie forbruget som nævnes (artikel 10: 78-79) og som vil blive omtalt nærmere i kapitlerne 7-9.

Det, som er nyt for artikel 10, er imidlertid, at jeg beskriver bandet *Sumes* betydning fra den første LP udkom i 1973 til senere optrædener rundt om Grønland så sent som op i 2010'erne. Som *Atlantic Music* skriver på deres hjemmeside - og som - hvis den kan læses - er at finde i oversigten herunder, figur 1: "*Sume* er ikke bare et band, men en kulturarv for det grønlandske folk". [217]

[214] Samtidighed: Samtale eller gengivelse af mundtlige fortællinger (artikel 7: 70).
[215] Kommunikation adskilt i tid og sted: Breve, plader, telefonsamtaler (ibid.).
[216] Samtidighed og adskilthed i tid og sted: Bøger, aviser, radio, TV, Internet (ibid.).
[217] *Atlantic Music* http://atlanticmusicshop.gl/cd-35/ (set 03.10.16).

Figur 1: Historisk overblik og tidslinje over nogle af Grønlands mange betydningsfulde bands. Da Grønland har rigtig mange bands er oversigten er ikke fyldestgørende og stopper på grund af den forstsatte mangfoldighed i 2010. En større udgave af figuren indsættes i bilag efter kapitlet.

For nu at blive i musikperspektivet så er nogle af de andre bands, der omtales i denne sektions artikler (eksempelvis i artikel 6: 154-155; 9: 165-166) *Ole Kristiansen band* fra 1988, *Preussic* fra 2003, *Nuuk Posse* fra 1995, *Mechanics in ini* fra 2001 og *Chilly Friday* fra 2000, alle bands der har betydet meget i den Grønlandske musikhistorie. Nogle bands er holdt op og har fundet andre udfordringer, mens nogle som stadig udkommer. Kristiansen, *Preussic*, *Nuuk Posse* og *Mechanics in ini* har alle været bands, der havde politiske budskaber på hjertet (artikel 9: 165), mens *Chilly Friday* i 2001 i et interview proklamerede, at de ville gøre op med 'budskaberne' i de grønlandske tekster og ikke tilslutte sig "den ynkelighed mange grønlændere […] bruger som en dårlig undskyldning for ikke at gøre noget ved landets problemer" (Malik Kleist i artikel 9: 166). Kleist vil i stedet lave glade tekster, som priser det moderne, civiliserede Grønland (ibid):

> Koloniseringen er blevet et påskud for alt lige fra druk til børnemishandling. Det holdt måske en gang, men vi kan ikke bruge den undskyldning længere i det moderne Grønland. Unge grønlændere vil videre med livet i stedet for at være ynkelige (artikel 9: 166).

Malik Kleist er en fremtrædende ung mand i det grønlandske kulturliv. Han spiller på flere strenge. I 2011 var Kleist instruktør for sin første film: *Qaqqat Alanngui* (*Skyggen i fjeldet*) og i 2014 for sin anden spillefilm *Unnuap Taarnerpaaffiani (Når natten er mørkest)*. Begge film satsede internationalt i udgangspunkter og knytter an til internationale ungdoms horror film

som *Scream (Wes Craven, 1996), the Blai Witch Project (Daniel Myrick, Eduardo Sánchez, 1999)* etc., men har dog indført elementer fra den grønlandske fortælletradition, som er fyldt med qivitooq'er, spøgelser og er filmet lokalt. Uhyggen er i højsædet, men ikke spor af oprør mod politiske eller etniske traditioner. At den grønlandske filmtradition udvikler sig kan man se af de senere års produktioner, der ikke mere kun tæller danske film om Grønland eller Dansk-Grønlandske co-produktioner, men derimod rene grønlandske produktioner på alle niveauer af filmproduktionen. Se oversigt herunder.

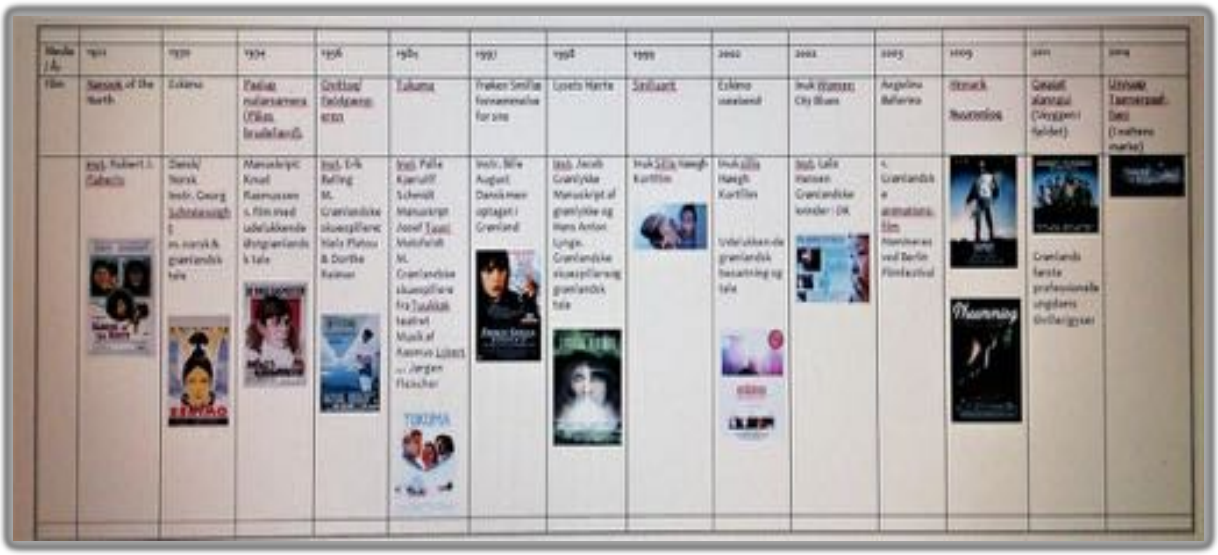

Figur 2: Historisk overblik og tidslinje over nogle af Grønlands film – outsider film tidligere og flere og flere insiderfilm lavet af grønlændere. En større udgave af figuren indsættes i bilaget efter kapitlet.

Imellem disse nye tiltag har Kleist sammen med *Chilly Friday* udgivet sit 4. album samt et par soloalbum, hvoraf det sidste udkom i juni 2016 med titlen *Ulloq Nutaaq Takkuppoq (En ny dag indfinder sig)*. Genren er stadig rock, men mere "varm, ærlig og følelsesbetonet … skønt nogle sange er lidt hårde", - som Kleist selv siger.[218] Sermitsiaqs anmelder, Juaaka Lyberth kalder den "Indestængt energi som i tornado, "[219] og ser den røde tråd i sangteksterne som det, at finde sig selv og den eneste ene. Anmelderen gav den 5 ud af 6 stjerner.

En af de markante grønlandske kunstnere, jeg ikke har med i oversigten figur 1 eller i mine tidlige artikler, skal alligevel nævnes her, nemlig *Nive and the Deer Childen*. Nive Nielsen er en af de grønlandske kunstnere som har formået at nå rigtig langt ud over Grønlands grænser. Hun og hendes band turnerer meget, og Nielsen lever i en alder af 37 "et kuffertliv" (Suluk 04, 2016: 18-19). Jævnligt besøger hun dog sit hjemland og ikke mindst Børnehjemmet i

[218] Interview i *Sermitsiaq* http://sermitsiaq.ag/rocke-reykjavik 6.10.2016 (set 7.10.16).
[219] Interview i Sermitsiaq http://sermitsiaq.ag/rocke-reykjavik 6.10.2016 (set 7.10.16).

Uummannaq, hvor hun underviser børnene i musik. Børnehjemmet i Uummannaq er et inspirerende sted, hvor lærerne og ikke mindst den karismatiske leder Ann Andreassen sørger for at finde det enkelte barns styrker og kreative evner. Sørger for at give dem selvtillid og en 'god barndoms historie at bygge videre på'.[220] Børnene fra hjemmet medvirkede på Nive Nielsens nye CD med nummeret *Tulugaq* (*Ravn*). Nielsen er højt uddannet, men musikalsk autodidakt, hvilket gør, at musikere ofte finder hendes musik skæv, interessant og meget speciel. Hendes stil er 'indierock' med grønlandske elementer, og hun har vundet den prestigefyldte pris for 'indiemusik: *Independent Music Awards* i USA (ibid.). Nielsens debut album fra 2012 hed *Nive sings*. Hun har netop sammen med sit band *The deer childen* produceret "den svære toer" (ibid): *Feet first* (2016), som anmelderne har kaldt 'et forførende lydunivers […] som tager dig på en odysse, du ikke var klar over at du ønskede dig" (Ibid). Nive Nielsen er en af den type nye grønlændere, der ikke nødvendigvis har et politisk etnisk budskab, men som ser sig selv som globale verdensborgere med fødder og hjerte alle vegne, men også på hjemstavnens klippegrund:

> "Det er […] desuden vildt fedt at komme rundt i verden og spille og møde nye folk. Det giver perspektiv på tilværelsen. Andre kulturer er nødvendigvis hverken værre eller bedre. De er bare anderledes. Det får mig til at se på min egen kultur på en anden måde, og det er fascinerende" (ibid).

Nive Nielsen er blot en af mange unge kunstnere med dette perspektiv på tilværelsen, og det kan virke uretfærdigt bare at fremhæve en, når der nu er så mange at tage af. Vi vil høre mere til kreative, globale unge som Kleist og Nielsen i senere kapitler 7 - 9.

Lidt om de øvrige artikler i denne sektion

Artikel 8: *The city life of youths in Greenland*, lapper over artikel 2: *Look at my Picture; Read my text* og artikel 6: *Arktiske apokalypser*. Artikel 8 og 2 lapper over med hensyn til analyse af empiri, hvor begge bygger på CAM-projekterne, men hvor den sidstnævnte (2) sigter på en analyse af visuelle metoder og den førstnævnte (8) på analyse af urbanitetstemaet, som også artikel 6 behandler. De er således ikke identiske, men har fællestræk. Artikler er jo som nævnt ofte bestillingsarbejde til et bestemt formål eller publikum, og ofte rummer de projekter, som kom til at indeholde flere perspektiver end man egentlig i udgangspunktet

[220] Hjertehjemmet: *Weekend avisen* 2016-09-23 https://www.weekendavisen.dk/ (set 04.10.16) + personlig samtale, september 2016.

sigtede på. CAM projekterne er et af de eksempler på projekter, som kom til at spænde vidt. Imidlertid kan sådanne artikler analyseret med forskellige teoretiske briller på samme empiri måske bidrage til et multivinklet syn på den grønlandske kultur og ungdomskultur. Artikel 8 var beregnet til et canadisk publikum og har derfor en lidt anden vinkel end artikel 9: *Proksimik Nuuk*, som kom først.

I Artikel 8: *The city life of youths in Greenland* er data, som behandler urbanitetstemaet isoleret med analyse af billeder og tekster fra det, man kunne kalde en metropol eller et urbant center, Nuuk på Vestkysten set i modsætning til en af de mindre byer, nemlig Ittoqqortoormiit på Østkysten. Da jeg skrev artiklen, var kommunesammenlægningen på tale, men endnu ikke en realitet, hvilket den blev, som beskrevet (kap. 4) 1. januar 2009. Tanken var, at Nuuk, som landets primære uddannelses by og økonomiske center, kunne være lokomotiv for udviklingen i Østgrønland. Desværre går udvikling ikke helt i denne retning, hverken hvad folketal, økonomisk vækst eller inklusion af landets unge på mediefronten gælder (kap. 4), som jeg vil påpege senere i dette kapitel og kapitlerne 7 - 9.
Som det ses i artikel 9; *Proksemik Nuuk – By og ungdomskultur i Nuuk* har jeg indsat en tabel over befolkningstilvækst: Fødsler og flytninger fra de byer og bygder som mit materiale hovedsagligt kredser om i mine projekter og artikler (artikel 9: 154). Denne tabel går imidlertid kun til 2004, og da der er sket meget siden da, vil jeg forlænge tabellen til 2016 for at kunne beskrive udviklingen både generelt og blandt min målgruppe, ungdommen. Ellers beskriver artiklen ud over urbanitet, som vil blive beskrevet grundigt nedenfor, også dele af subkulturelle forekomster i tre niveauer som ungdomsforsker Thomas Ziehe foreslår: Det samfundsmæssige, det kulturelle og det individuelle niveau (artikel 9: 161-167). Det samfundsmæssige viser byens institutioner og vises frem af de unge fotografiske guider. Det kulturelle niveau består af det ovenfor uddybede musikoprør, men også af graffiti og unges, til tider, lidt farefulde leg-for sjov. Begge dele omtales seneres i denne artikel, ligesom det individuelle niveaus polykrone livsstil (artikel 9: 167).

Artikel 6: *Arktiske Apokalypser*. Film og virkelighed i 'urban' regi beskæftiger sig med både en grønlandsk musikvideo, *Zoo Inuillu*, en novellefilm, *Eskimo Weekend*, og en spillefilm, *Lysets Hjerte*, som modstilles med en canadisk spillefilm, *Trial at Fortitude Bay*, i erkendelse af tematisk identiske postkoloniale forhold for inuit i Canada og Grønland. I denne artikel valgte jeg at analysere urbanitetskritikken, som var at finde i disse værker, men fokus kunne

med lige stor ret have været en analyse af kulturmødet, postkolonialisme og forskelsbehandling i disse værker som i andre af mine artikler (Rygaard, 2015, 2016) og som også i artikel 7: *Film, facts, fascination og følelser* (Rygaard, 2012). I denne artikel prøver jeg at påvise relationen mellem historie og film. Filmeksperter er enige om, at film for mange mennesker, og unge i særdeleshed, er blevet en historisk kilde (Schepelern, 2008; artikel 7: 78-80) og at dokumentarisme versus fiktion efterhånden er glidende, især når det gælder postkoloniale film. Film som er skabt som det, der i den postkoloniale litteratur ses som 'modfortællinger', undertryktes forsøg på at fortælle deres egen eller deres folks historie set indefra - 'insiders'. En sådan film er *Sume*, der beskriver et bands musik og politiske budskab parret med interviews fra dem, der oplevede tiden mod Hjemmestyret i 1979. Den unge generation blev også hørt og kunne fortælle om de følelser som de har hørt deres forældres generation synge med på om danskernes undertrykkelse af grønlænderne. Historisk-filmiske budskaber skabes imidlertid også af 'outsidere', der sympatiserer med en given undertrykkelse. Vi har set det i den danske film *Eksperimentet* (Friedberg, 2010) der er bygget over den danske socialrådgiver Tine Brylds bog *I den bedste mening* (Bryld 1998/2010). Filmen er optaget i Grønland, med grønlandske børn og skuespillere og beskriver det, som senere er blevet set som et overgreb mod 22 grønlandske børn. Som et eksperiment blev de taget, lokket eller overtalt til at forlade deres familier for at blive opdraget i Danmark som elite-grønlændere. Sprogproblemer gjorde, at familierne i mange tilfælde ikke var klar over hvad de sagde ja til og de kendte heller ikke altid til konsekvensen og fortsættelsen, som indebar ophold på børnehjemmet i Nuuk bagefter, for ikke at bremse den angivelige udvikling og uddannelse. Brylds bøger har igennem mange år trukket overskrifter og filmens emotionelle og voldsomme fremstilling satte atter historien på mediernes forsider. Filmen anvender historisk footage, ligesom *Sume* filmen, for at ridse Grønlands kolonihistorie op, som også er omdrejningspunktet i den tidligere omtalte *Lysets Hjerte* (Grønlykke, 1997) i (artikel 6: 157-59).

Mange kulturprodukter beskæftiger sig med effekterne af kolonisering, modernisering G50 og G60 og afkoloniseringen, som stadig for nogle trækker problemer og følelser med sig. Alle disse film (og kunst i det hele taget) skaber ofte både debat, goodwill og nogle gange indrømmelser af tidligere uret, som tilfældet var med de andre film som er behandlet i artikel 7. Vi så det i *The Rabbit Proof Fence* (Noyces, 2002) og i *Australia* (Luhrmann 2008), som begge knyttede an til den bølge af vidnesbyrd, historier og retssager, der verserede i Australien om behandlingen af de indfødte aboriginals og de såkaldte *stolen generations*

(artikel 7: 82). Udkommet blev en *Going Home Conference* i 1994, en Kommission blev nedsat og endnu en stor rapport blev udgivet i 1997, ligesom der blev skabt en hjemmeside som siden stadig updateres (artikel 7:82-83). Canada har været igennem samme proces og med de samme effekter, hjemmesider og en undskyldning (artikel 7: 92).
Dette arbejde med at få *the subaltern* – de undertryktes stemme frem, som den postkoloniale teoretiker Gayatri Chakravorty Spivak, (Spivak 2006) ser som et af de vigtigste måder at få helet sårene fra kolonitiden på (Rygaard, 2016; Rygaard & Vanek, 2017), endte på papiret tilfredsstillende i Australien. I 2008 fik den indfødte befolkning en officiel undskyldning fra regeringen. Når jeg siger på papiret tilfredsstillende er det, fordi en undskyldning kun er et skridt på vejen. Der er stadig lang vej for en fuldstændig ligestilling for de forskellige befolkningsgrupper i Australien - som i andre postkoloniale dele af verden. En undskyldning var også på tale - og et ønske - fra den grønlandske befolknings side, både med hensyn til behandlingen af elite-børnene, men også med hensyn til andre forflytninger, lukning af bygder etc. (artikel 7: 96). Fra den danske regerings side var der ikke et ønske om at efterkomme dette behov (artikel 7: 99). Efterfølgende blev der i 2014 nedsat en Forsoningskommission,[221] med et kommissorium der lød…

> … for lægge afstand til koloniseringen af vort land, er det nødvendigt at der finder forsoning og tilgivelse sted. Der udarbejdes en handlingsplan for dette.[222]

Danmark med statsminister Helle Thorning-Schmidt i spidsen mente ikke, at der var behov for sådan et arbejde, historikeren Thorkild Kjærgård, mente at "det var en grønlandsk folkekomedie"[223] og forfatteren Kim Leine, der forsvarede det grønlandske standpunkt imod Kjærgård indgik, sammen med mange andre, i en ilter debat der strakte sig over det meste af 2015.[224]

Forsoningskommissionen har levet et lidt tumultarisk liv, med diverse medlemmer som rykker ind og ud, men som stadig ser ud til at drage Grønland rundt, lave borgermøde og indsamle udsagn. Endnu er der dog ikke, i skrivende stund, kommet en endelig rapport. Men

[221] http://www.emu.dk/modul/gr%C3%B8nlands-forsoningskommission-en-vigtig-debat (set 08.10.16)
[222] http://www.emu.dk/modul/gr%C3%B8nlands-forsoningskommission-en-vigtig-debat (set 08.10.16)
[223] http://www.kamikposten.dk/global/maskinrum/rutine/leksikon.aspx?tag=kilde&folder=hvadermeningen&sprog=da&punkt=Thorkild%20Kj%C3%A6rgaard&anker=20141225120802b26&indgang=link (set 08.10.16)
[224] http://knr.gl/da/nyheder/kim-leine-kj%C3%A6rgaard-mangler-argumentation // http://www.b.dk/foedselsdag/samfundsrevseren // http://www.b.dk/kultur/hvor-meget-maa-en-forfatter-digte (set 08.10.16)

givet er det, at når historiens lys rammer på fortidens uret mod tidligere kolonilande, er det for mange et særdeles følsomt emne, der betyder meget for selvtillid, selvrespekt, positiv selvforståelse - og i sidste ende identitetsdannelse. Selvtillid (self-confidence), selvrespekt (self-respect) og positiv selvforståelse (self-appreciation) er den tyske filosof, Axel Honneths 3 begreber som han ser som grundstenene i kampen for en succesfuld individuationsproces (Honneth 2003: 15-16: kapitel 7). Disse begreber er baseret på mellemmenneskelig og social anerkendelse og går både på de nære relationer (selvtillid), over de samfundsmæssige, hvor individet opretholder de samme legale rettigheder som andre i samfundet (selvrespekt) og til den (positive selvforståelse), hvor individet ser at andre i samfundet respekterer en som et værdifuldt medlem af samfundet. Ser man Honneths begreber i forhold til en kolonihistorie som Grønlands, skal der ikke meget fantasi til at se, at de to sidste samfundsmæssige begreber er dem, der skader et folk, når der kommer et koloniherrefolk og 'overtager' beslutninger, ændrer vaner, tro og livsstil, mens - som det tidligere hed sig, de lokale blev tilskuere til deres eget lands udvikling. Jeg beskrev denne tilstand i artikel 9: *Proksemik Nuuk*: 1955-58). Jeg vil vende tilbage til den i et senere kapitel 7 om *Unge, medier og identitet*. Som det har vist sig igennem historien og mange af de grønlandske kulturprodukter, er det de generationer før Hjemmestyre og Selvstyre der føler, at de har lidt skade på sjælen. De, der har den følelse stærkt inde på livet, kan være i fare for ikke at videregive den næste generation den tilstrækkelige selvtillid, som Honneth beskriver det. For nogle lever drømmen forståeligt nok videre om at opleve et selvstændigt Grønland i en ikke for fjern fremtid, som det her i begyndelsen af 2016 ses af nuværende politikeres ihærdige indlæg i aviserne.[225]
Nu vil vi imidlertid vende os imod det emne som er gennemgåede i artiklerne, urbanisering.

Urbanisering

Selve urbanitetstemaet i Grønland er et paradoks og derfor interessent set fra en videnskabelig synsvinkel - hvilket selvfølgeligt spejles i landets kunstværker (Rygaard, 2007, Rygaard, 2015: 77). Mens drømmen om det tætte nære familieprægede liv i små samfund som Ferdinand Tönnies kalder *gemeinschaft*-liv (artikel 6: 151) stadig er intakt blandt mange og de fleste steder i Grønland, så viser udviklingen derimod, at flere og flere folk flytter til byen og indretter sig efter et *gesellschaft*-liv, domineret af anonymt byliv med selskabelige relationer,

[225] Kim Kielsen i: http://sermitsiaq.ag/kim-kielsen-forklarer-pragmatiske-linje // Aleqa Hammond i: http://baggrund.com/i-min-levetid/ (set 17.10.16).

sekundære forbindelser og subkulturelle mønstre (artikel 6: 151) – uden det af den grund generelt skader deres psykiske tilstand. Modernisering og urbanisering er blevet 'a way of life' (Brenner & Keil, 2006; Gehl, 2011) og ikke som så mange andre fremskridt et skræmmesyn for teoretikere og kunstnere, der ofte skildrer urbanisering som et apokalyptisk efterslæb på underholdningens alter både i Hollywood og Grønland (artikel 6: 147-149, 162).

Når jeg siger, at urbanitet som begreb er paradoks i Grønland, er det fordi, fraflytningen fra bygderne, tilflytningen til de store byer og selve synet på de store byer er et følsomt emne. Et emne, der diskuteres af befolkningen, politikerne og som jeg især beskæftiger mig med i kunst og kultur. Det kunstneriske aspekt er behandlet indgående i artiklerne, derfor vil jeg i denne sammenfatning gå lidt videre og forklare lidt af bagrunden og nutidens syn på urbanisering.
Ofte er det de unge, som flytter enten ud af de små bygder og ind til de store byer i Grønland – eller de flytter til Danmark eller udlandet. De skal uddanne sig, og senere får de måske gode job i byerne og/eller de har fået smag for de mange flere muligheder, byerne tilbyder, som det også omtales i artiklen 9: *Proksemik Nuuk*.
Netop 'i går' talte jeg med en mand og far fra et mindre samfund[226], der fortalte om sine tre døtre. De var alle færdige med eller under uddannelse i Nuuk, men tilsyneladende havde de ingen intentioner om at vende hjem. Flere huse står tomme i hans lille samfund, og han havde lige købt et ekstra hus som han gik og restaurerede i sin fritid i håb om, at en af dem ville komme hjem på et eller andet tidspunkt.

Figur 2: Tomme huse i de mindre byer versus fyldte højhuse i Nuuk. Foto: Jette Rygaard, 2016, 2015

[226] Samtale under feltarbejde i Nordgrønland, efterår 2016

At dømme efter antallet af de tomme huse i de små samfund i Grønland (måske lige Ilulissat undtaget) - og statistikken - så er tendensen, at en flugt fra de små byer og bygder er et faktum, der nødvendiggør et stadigt stigende behov for at bygge boliger i Nuuk. Men Danmark trækker også både på grund af uddannelser, job og bedre og billigere adgang til genuint byliv og den store verden lige uden for Danmarks grænser. På nuværende tidspunkt bor der 18.000 grønlændere i Danmark.[227]

I tabellen herunder (figur 3) ser vi udviklingen i indbyggerantal fra 1980-2016 i nogle af de byer mit projekt har løbet over. De ses klart hvordan de grønne søjler for Nuuk stadig stiger og der finder en stadig centralisering sted. Se videre for befolkningsudvikling i de særskilte byer i kapitel 2.

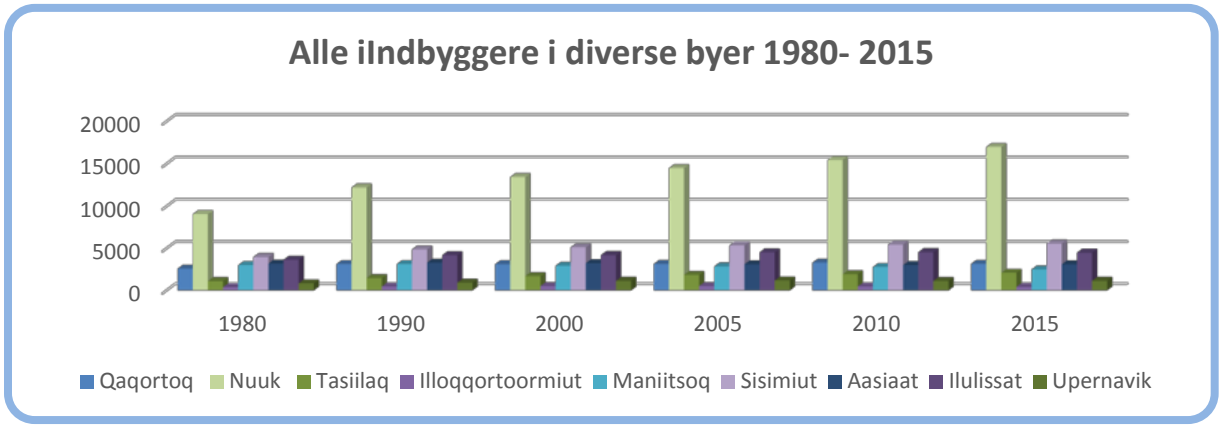

Figur 3: Indbygger antal fra1980-2015 i byer i Grønland. I slutningen af artiklen kan tabellen ses i tal. Kilde: Grønlands Statistik.

I tabel (figur 4) herunder ser vi fluktuationer i den 12-19 årige befolknings ændringer fra 1996 til 2015 i Grønland generelt, min afhandlings periode og lidt længere nedenfor (figur 5 og 6) i de byer jeg har forsket i.

[227] *Sermitsiaq*, onsdag, februar 11, 2015 - 09:14 http://sermitsiaq.ag/nedadgaaende-befolkningstallet-56000 (set 04.10.16)

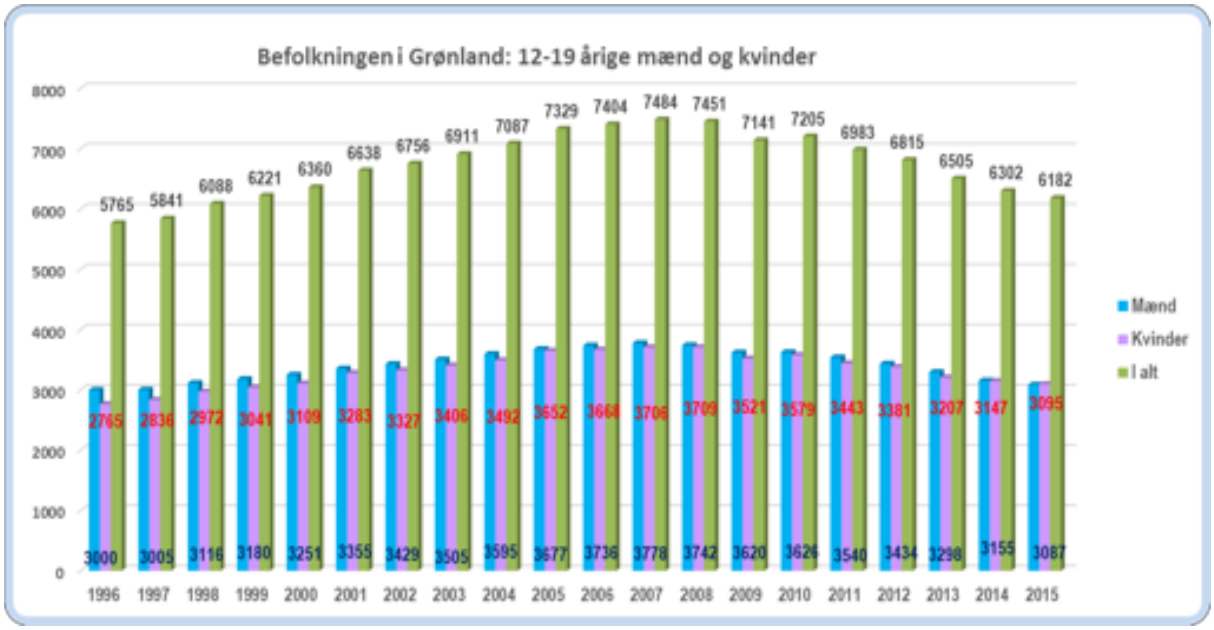

Figur 4: 12-19 årige befolkningsantal i Grønland fra 1996-2015. Fra Grønlands statistik. De mørkeblå tal nederst på søjlerne i tabellen er mænd, de røde tal øverst på søjlerne er kvinder og tallene over de grønne søjler i den totale befolkning. Kilde: Grønlands Statistik.

I et land med en lille befolkning ønsker man jo netop ikke, at de unge forsvinder eller at antallet stagnerer. Efter et par års fremgang fra 2000 og frem toppede nogle store ungdomsårgange fra 2004 og til 2008. Efter den tid vendte udviklingen, og i 2015 er antallet nu på linje med 1998-99. Det gælder imidlertid befolkningen som sådan. Sidste år lød overskriften alarmerende i *Sermitsiaq*: "Vi bliver færre og færre i Grønland. Det viser nyere tal fra *Grønlands Statistik*. "[228] Artiklerne med dette indhold er fakta-prægede, men det interessante er, at læse folks holdninger i kommentarfelterne under artikler i avisen. Der er følelser på spil. Folk sætter 'flugten fra Grønland' - som også var en udsendelse i TV i 2007,[229] og som flere i kommentarerne henviser til - sammen med dyre priser, dårlig lægehjælp, manglen på boliger i Nuuk, arbejdsløshed, danskernes favoritposition mht. arbejde og mange, der anklager politikerne for zikzak-kurser og især det 'demokratiske' parti Siumut for kammerateri og bommerter.[230] For de helt unge er der også andre ting af betydning, der mangler: f.eks. medieadgang, som giver andre landes unge globalt tilhørsforhold - og som de unge i Grønland kommer til at mangle, som jeg har omtalt (kap. 4) med Banksy's

[228] *Sermitsiaq*, onsdag, februar 11, 2015 - 09:14 http://sermitsiaq.ag/nedadgaaende-befolkningstallet-56000 (set 04.10.16).
[229] https://www.dr.dk/undervisning/samfundsfag/flugten-fra-groenland (set 07.10.2016).
[230] Kommentarfeltet i *Sermitsiaq*, 11. februar, 2015 - 09:14: http://sermitsiaq.ag/nedadgaaende-befolkningstallet-56000 (set 04.10.16). Der er flere forskellige navngivne indlæg, men selv om det er et offentlig debatforum, vælger jeg alligevel ikke at afsløre deres navne her.

kunstneriske udsagn: ”The lifestyle you ordered is out of stock. ” Det kommer jeg tilbage til senere her og andre steder.

Sermitsiaq satte i 1915 tal på grønlandskfødte, der bor uden for landet: ”Antallet af grønlændere, der forlader landet, er højere end antallet af grønlændere, der vender tilbage. Helt præcist bor 22,8 procent grønlandskfødte uden for Grønland. Og ser man specifikt på aldersgruppen 30-40 år, så bor 31,6 procent uden for landet. ”[231] I foråret 2016 stiller Selvstyret spørgsmålet: ”Hvorfor vælger nogle borgere at flytte, mens andre bliver? ” Selvstyret forsøger at få svar på spørgsmålet ved hjælp af en spørgeskemaundersøgelse lavet af projektleder Klaus Georg Hansen fra Afdelingen for Landsplanlægning i *Selvstyret*. Undersøgelsen løb fra den 6. til den 20. maj.[232] Undersøgelsen er endnu ikke blevet offentliggjort,[233] men også til den artikel var der mange kommentarer i *Sermitsiaqs* kommentarfelt. Rigtig mange nævner den dårlige skole, og en af kommentarerne lyder: ”Selvstyret er nødt til at omgøre Siumut-regeringens beslutning i slutningen af 80erne og genopbygge folkeskolen. ”[234] En nævner ”klanvælde” og rigtig mange mener, at ”kammerateri” og ”nepotisme” er problemet.[235] En enkelt yngre kvinde fra en Sydgrønlandsk by siger det uden omsvøb: ”Fordi vi kan. Rigsfælleskab er ensbetydende med at vi kan rejse frit imellem disse lande. Inkl. Hvor som helst. Herligt! Sikke en dejlig mulighed! ”[236] At en Nuumioq - Nuuk-boer - med eftertryk tilslutter sig manglen på boliger i Nuuk, er udsagn, der går igen i mange af kommentarerne: ”Kort sagt, Boligmangel, Boligmangel og atter Boligmangel og for gamle Boliger! Der ikke renoveres! For høj skat og for lav løn! Min mening. ”[237] En velorienteret kommentator mener, at der er en naturlov, som man ikke kan lave om på, nemlig: ”urbanisering”, men vedkommende henviser også til en FN rapport, som har projekteret Grønlands befolkning til at være på 41.000 i år 2100.[238]

De dystre fremtidsudsigter bekymrer også forskerne. Samfundsforsker Birger Poppel fra Ilisimatusarfik synes, det især er bekymrende, at det er de unge veluddannede der tager af sted: ”Det er især problematisk med den store gruppe grønlandske unge, der tager til Danmark for at studere, for det er en veluddannet gruppe, der taler flere sprog, og som ikke i

[231] 1. marts, 2015 - 11:30: http://sermitsiaq.ag/tilbage-groenland (set 04.10.16).
[232] 6. maj, 2016 - 13:23http://sermitsiaq.ag/hvorfor-forlader-groenland (set 04.10.16).
[233] Maj 2017
[234] Kommentarfeltet i Sermitsiaq, 8. maj 2016: http://sermitsiaq.ag/hvorfor-forlader-groenland (set 04.10.16).
[235] Kommentarfeltet i Sermitsiaq, 6. maj 2016: http://sermitsiaq.ag/hvorfor-forlader-groenland (set 04.10.16).
[236] Kommentarfeltet i *Sermitsiaq*, 6. maj 2016: http://sermitsiaq.ag/hvorfor-forlader-groenland (set 4.10.16).
[237] Ibid. (set 4.10.16).
[238] Ibid. Kommentatoren henviser til rapporten og siger at man især skal læse p. 19: http://esa.un.org/.../Pub.../Files/Key_Findings_WPP_2015.pdf (set 4.10.16).

tilstrækkelig grad vender tilbage, siger han.[239] De unges meninger i kommentarfeltet siger det samme; der er ikke nok job, ingen boliger, dårlige skoleforhold og sundhedsforhold. I Danmark er det hele tilsyneladende lettere:

> Mange grønlændere forlader Grønland af nød og ikke af lyst. Det synes jeg er ulykkeligt, og det gør ikke noget godt for integration af de grønlændere, der allerede er i DK. Det fastholder fordomme og problemet vokser. Der er ikke noget, der tyder på at kurven stiger. Tvært imod vil endnu flere flytte ifølge den rapport som […] nævner herunder.[240]

Som man kan se i tabellerne herunder (figur 5 og figur 6) giver tallene et fingerpeg om den stadige centralisering i byerne med Nuuk, som den, der stadig trækker flest folk til sig. De unge på grund af uddannelse og muligheder, Sisimiut - og til dels Qaqortoq af samme grund. Begge steder er der flere slags uddannelser, men Aasiaat er også hjemsted for en GU-uddannelse (gymnasieuddannelse), uden at den generelle befolkning af den grund vokser (se kapitel 3 for yderligere om de enkelte byer). Ilulissat har gjort sig fordelagtigt bemærket på grund af indlandsis, gletchere, isbjerge, turistkultur med blandt andet flere fantastiske hoteller og restauranter og er ikke mindst på listen af over Verdens Naturarvs steder. Det mest uforudsigelige og uforklarlige er, at Tasiilaq på Østkysten næsten har fordoblet sit indbygger tal fra 1114 i 1980 til 2093 i 2015. Det er den største by på Østkysten og mens folk forlader Ittoqqortoormiit hvor der før kommunesammenlægningen i Kommuneqarfik Sermersoq (i 2009) i 2005 var 530, er tallet nu faldet til 426.[241]

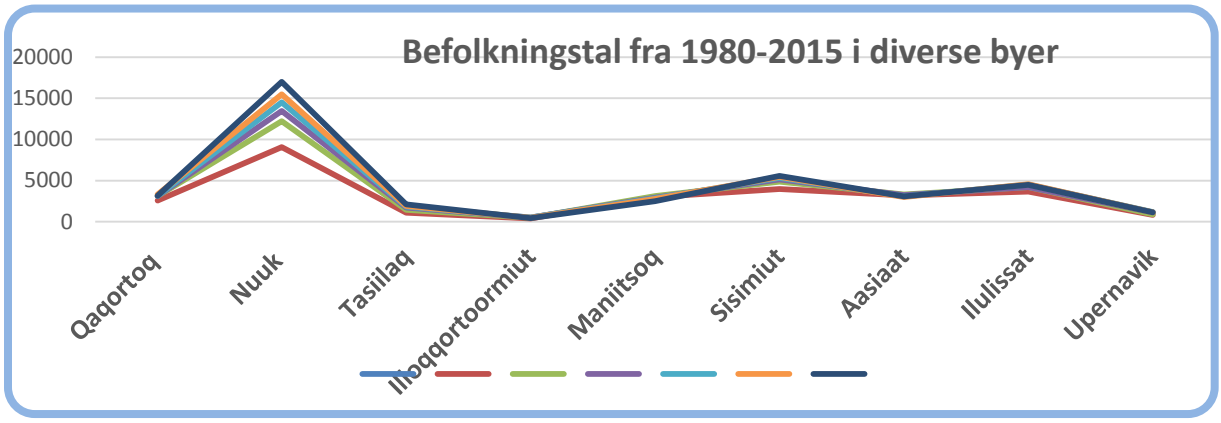

Figur 5: Befolkningstal efter byer. Hovedsageligt de byer mit materiale repræsenterer. Bygder ikke med i denne figur, men tendensen fra de mindre byer her er den samme eller mere markant, dog med en undtagelse: Tasiilaq. Kilde: Grønlands Statistik.

[239] *Sermitsiaq*: http://sermitsiaq.ag/kloge-flygter-groenlands-problemer lørdag, februar 28, 2015 - 13:32 (set. 5.10.16).
[240] Det er FN rapporten som kommentatoren der hentydes til ovenfor. Kommentarfeltet i *Sermitsiaq*, 6. maj 2016: http://sermitsiaq.ag/hvorfor-forlader-groenland (set. 4.10.16).
[241] Tabellen med tal findes efter errata i dette afsnit.

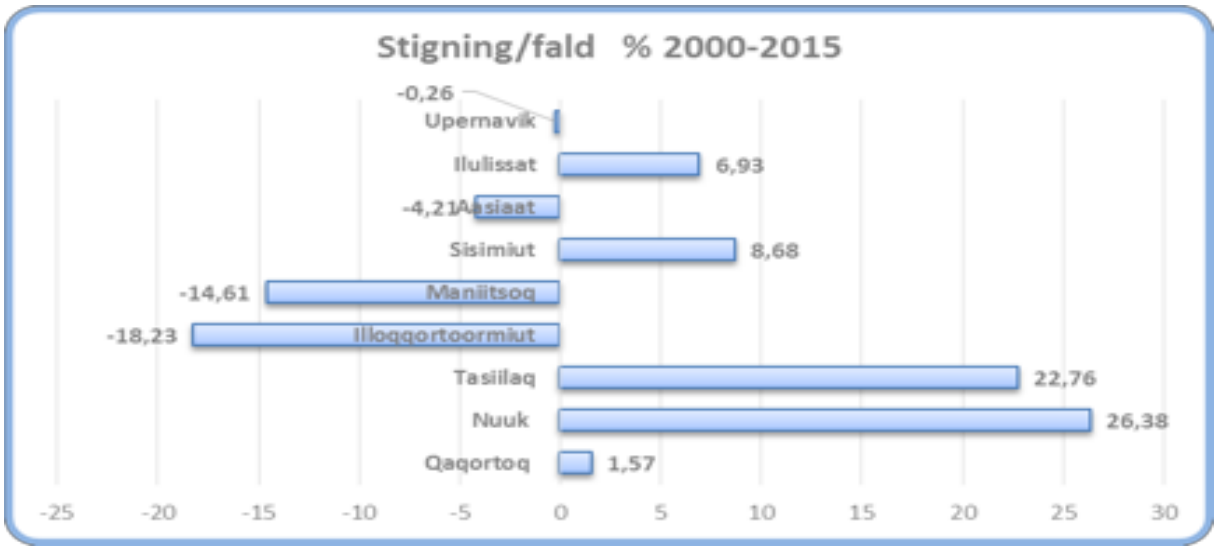

Figur 6: Stigning eller fald i befolkningstal efter byer – beregnet efter de samme tal som ovenfor – dog her i vist i % for overskuelighedens skyld. Kilde: Grønlands Statistik.

For Tasiilaqs vedkommende kan man måske sige, at politikernes centraliseringsbestræbelser virker, men to andre ting kan også gøre sig gældende: At de mindre byer ikke har klasser ud over 10. klasse og børns realistiske forhold til flytning. Fra mit materiale, når jeg har spurgt om flytteønsker, er det klart, at unge gerne vil flytte til større byer og kan være nødt til det, når de skal forsætte efter 10. klasse – eller anden uddannelse (Berliner & Hagedorn, 2013, 34: 584). Dog kan det også være lidt af et kulturchok at flytte til noget helt andet og fremmed, som vi også ser det, når grønlandske studerende i Danmark føler savn og hjemve (Pedersen, 2002). De unge i spørgeskemaundersøgelserne viste sig at have ret realistiske ønsker om flytte - selv når de blev spurgt om deres vildeste drømme for flytning eller jobønsker (kapitel 8 & artikel 15). Børns fortsatte skolegang og det at flytte til noget større og alligevel velkendt parret, med politikernes bestræbelse på centralisering på grund af økonomi, kan være skyld i Tasiilaqs vokseværk. Og selvfølgelig det Anne Knudsen nævner (artikel 9: 160 og herunder) at flere mennesker skaber flere muligheder - også for handelsmæssigt vækst. Som jeg nævnte i kapitel 4 er medieforholdene imidlertid ikke fulgt med og udkantsområder kæmper stadig for et stabilt og betaleligt internet (kapitel 4; kapitel 8).

Som man kan se af tabellerne, er den nu 288[242] år gamle hovedstad Nuuk højdespringeren igennem alle årene og med en stadig stigende kurve, så at tale om en 'cool capital' eller en arktisk 'metropol' (artikel 9: 158, 168) er ikke helt forkert. Selv en hård kritiker som journalisternes grand old man, Jørgen Fleischer måtte overgive sig og ønske tillykke med 275

[242] Nuuk fejrede 275 års fødselsdag i 2003 (artikel 8: 158).

år fødselsdagen i 2003 hvor alle moderniseringens frygtede konsekvenser viste sig at være fejlbedømt. I byen ser man ikke mere snavs og elendighed og tabere, der står med en bajer i hånden (Fleischer i artikel 8:157) end andre steder, men derimod folk der indtager byens 'piazzaer' (artikel 9: 169) og bor i en - moderne storby med alle mulige bekvemmeligheder (Fleischer i artikel 9: 159). Folk der har polykrone[243] relationer, som viser at sig at være i modstrid med de analyserede kunstværker i artikel 6: *Arktiske apokalypser*. Apokalyptiske visioner er ofte interessante emner for film og litteratur på grund af den dramatiske underholdningsværdi både internationalt og i Grønland (artikel 6: 147ff), men kan også i et land med et begrænset kunstudbud tiltvinge sig mere fokus end godt er. Kritikken af moderniseringen er til dels historie at dømme efter flere nye unge kunstneres kredsen om almenmenneskelige problemstillinger, som Malik Kleist agiterede for og producerer efter, og som også vil blive omtalt i kapitel 9 med overblik over strømninger i mediekulturen til i dag. Tidligere landsstyreformand og årelang politiker Jonathan Motzfeldt så udviklingen komme i et interview tilbage i 2002:

> Der er ingen vej tilbage. Slæden er kørt. Grønland er et moderne industrisamfund, der konkurrerer på verdensmarkedet. Vi må glemme den gamle drøm om kajakken (artikel 9: 159).

De senere års politiske strategier, der har fået udenlandske investorer til at opgive drømme om lukrative forretninger inden for olie og mineindustri, er imidlertid en anden sag for Grønland - og noget som kunne fylde resten af afhandlingen. Det falder imidlertid uden for mit emne, så det må man læse om andre steder (Breum, 2014).

Forholdet Nuuk urbanisering versus bygde-udsultning er imidlertid og har altid været et sprængfarligt emne. Først var det de danske loves skyld, og nu er de grønlandske politikere ofte uenige om strategien. Lektor Kåre Hendriksen fra Danmarks Tekniske Universitet, DTU, der har skrevet ph.d. om bygderne advarer mod at afskrive dem (Hendriksen, 2014). Han henviser eksempelvis til, at bygderne i Upernavik-distriktet, der lever af at fiske hellefisk, klarer sig rigtig godt, fordi der er fabrikker på stederne til at aftage deres fisk.[244] Alligevel udsultes bygderne med de nuværende politikeres velsignelse og prioritering, helt i modstrid hvad den i 2005 siddende landsstyreformand, Hans Enoksen, havde som sit opgør mod urbaniseringen. Han blev kendt for at ville gøre "bygderne selvbærende" (artikel 9: 156).

[243] Som kan multitaske (artikel 8: 160).
[244] *Sermitsiaq:* http://sermitsiaq.ag/kloge-flygter-groenlands-problemer Lørdag, februar 28, 2015 - 13:32 (set. 05.10.16).

Andre vinde blæser imidlertid nu med Kim Kielsens realistiske laden-stå-til-strategi, som man kan læse i *Sermitsiaq*:

> Massiv udvandring dræner Grønlands befolkning, der nu er den mindste i 18 år. Især bygderne er ved at dø, og i Nuuk er den politiske redningsplanke langt væk. Kim Kielsen kender udfordringen. Formanden for Naalakkersuisut, Siumuts Kim Kielsen, erkender, at de offentligt støttede tilbud i bygderne bliver færre: "- Men når udviklingen går den vej, den gør, så må man også justere servicen i bygderne efter den. Man er nødt til at tilpasse butikker, el-værker og andre offentlige anlæg, hvis en bygd, der engang havde 400 indbyggere i dag kun har 30, siger han. - Men er det ikke starten på en spiral, der ender med bygdernes langsomme død?
>
> - Det er jo ikke vores mål her fra central side, men igen: vi må følge udviklingen, og det giver jo ikke mening at have varer på hylderne til teenagere, hvis der ikke er teenagere tilbage i bygden, siger formanden for Naalakkersuisut til Ritzau.[245]

Der *er* ikke altid meget for de unge teenagere 'på hylderne' de små steder: Ikke altid de internetforbindelser, de unge har brug for for at kunne deltage i et globaliseret ungdomsliv, ikke altid klubber, cafe-muligheder, for slet ikke at tale om biograf eller muligheder for at købe de ting, som teenagere ønsker og kan få andre steder. Det er sådan, som Anne Knudsen siger i min artikel 9: *Proximik Nuuk*, at mange folk skaber meget udbud - det som Kim Kielsen ikke kan sikre i bygderne:" … Fordelen ved at stable folk op [i byerne, JR] er nemlig aldeles ikke, at de så 'kommer hinanden ved. […] Fordelen er en helt anden, og det er netop hemmeligheden ved civilisationen: Naboerne køber ind. Og går i biografen, på restaurant, til frisør og tandlæge, på udstilling og til koncert … " (artikel 9: 160). Der *er* andre muligheder i Nuuk end der er i andre mindre byer og bygder – sofistikationsniveauet er højere - som jeg fordomsfrit kalder det (artikel 9: 161) - og det viser sig tydeligt i min analyse af CAM-projektets materiale, hvor de unge fotografer stolt viser deres mest 'fotogene' bygninger frem 9: 161). Der var simpelthen flere og større bygninger og selvfølgelig en flot biograf, Katuaq siden 1997, i materialet fra Nuuk som det beskrives i artikel 8: The *City Life of Youth in Greenland*. Medaljens bagside af urbaniseringen som de tidlige urbanitetsforskere, Ferdinand Tønnies, Georg Simmel, Louis Wirth, Max Weber og Emile Durkheim malede frem (artikel 6: 151ff), og som ofte nu bruges i kunst og underholdning, ser man helt ærligt ikke så meget til nu, hvor det er hipt og cool at bo i byen (artikel 6: 150). Tværtimod viser CAM billederne

[245] *Sermitsiaq*: http://sermitsiaq.ag/kloge-flygter-groenlands-problemer Lørdag, februar 28, 2015 - 13:32 (set. 05.10.16).

veloplagte unge, der leger, er sammen og ser ud til at nyde alle de muligheder Knudsen taler om (artikel 7). … Og på byens *Piazza* foran brugsen handler folk fisk, kunsthåndværk eller lopper så snart solen skinner en lille smule.

Figur 7: Nuuks piazza: Solen skinner og folk handler. Foto Jette Rygaard, 2014. Ansigterne er retoucherede for anonymitet

I Ittoqqortoormiit var det mere de basale bygninger som skolen, politistationen, butikken og alderdomshjemmet, som de unge med kamera og dagbog guidede tilskueren rundt til, men også her så venskab og morskab ud til at være normen for de unge. Der blev danset og vist medier på billederne. Dog vidnede enkelte af især dagbogsnotaterne også om unge, der kendte lidt til de alvorligere side af livet (artikel 8: 235).

Sammenstillingen urbanisering versus småsamfund og bygder er imidlertid ikke en enkelt ligning. Man skal ikke nødvendigvis ønske urbanisering al la Europa alle steder. I de grønlandske byer og bygder er der andre fristelsen som by-børn og -unge i andre lande som f.eks. Danmark bruger formuer på at dyrke som ferie- eller fitnessprægede aktiviteter. Trekking, skisport, rappelling, bjergbestigning, sejlads, fiskeri og fangst og den smukkeste natur - alle aktiviteter som er 'gratis' lige uden for døren, samt selvfølgelig ikke at glemme noget så 'eksotisk' som hundeslædekørsel nord for polarcirklen, som selv kronprisen af Danmark dyrker. Grønland har meget at byde på, og det ser også ud til at de unge værdsætter det - selv om de ikke altid lige husker på de muligheder, de har kendt hele deres liv.

En del af ungdomskulturen, en slags subkultur, visse steder på kanten af loven er graffiti. Graffiti kan man lave alle steder – og det gør de unge også. Graffitikulturen i Nuuk er, skønt ikke på det mest kunstnerisk udviklede plan – mest 'bombing af tags' (artikel 8: 162 ff), ret omfattede. Yndede steder er især boligblokkenes trappeopgange og busstoppesteder, som oprør mod de tomme borgerlige vægges tyranni. Tags bekræfter graffiti kunstnerens følelse af empowement og bekræftelse af hans/hendes identitet (ibid). Ofte er det kunstneriske udsagn

bare et navn og et årstal for personens fødsel eller et elsket bands eller persons navn. Seksuelle udsagn og hade-henvendelser er også normen. Graffiti er dog bestemt ikke kun et Nuuk fænomen. Tomme ind bydende vægge er at finde overalt – selv klipper kan bruges. På det seneste ses nye former for graffiti – de såkaldte skabelon graffiti at dukke op. Rigtige graffiti kunstnere synes man skulle føle sig for god til det og hellere øve sig, til man er i stand til at levere noget bedre (artikel 9: 164). Men hvem stopper det? Herunder ses eksempler på skabelon graffiti trenden som også har indfundet sig i Sisimiut.

Figur 8: skabelon graffiti fra Sisimiut, Foto: Jette Rygaard, 2016

Vi har nu været igennem kunst og kulturprodukter i urbane og lokale områder med afstikkere til film med historiske budskaber både i Grønland og internationalt. Alle disse film, kulturelle eller subkulturelle forekomster af at arbejde med identitetsopbygning, spiller ofte en rolle i samfund som det Grønlandske, der har en kolonitradition at bære på eller forholde sig til. Ud fra materialet kan vi se at de unge ofte vælger en problematiserende holdning til historien eller de gør totalt det modsatte som er at forklare hvorfor de ikke behøver at forholde sig til historien, som vi hørte Nive Nielsen og Malik Kleist berette om.

En af de unge kunstnere der problematiserer historien er Julie Edel Hardenberg. Hun har lavet en serie værker, der på forskellig vis spiller op imod forholdet Grønland-Danmark, som det ses herunder.

Figur 9: Frimærke af Julie Edel Haredenberg og grønlandsk flag på den nu nedrevne Blok P. Værket hedder Namminersorneq og er lavet af gamle indfarvede T-shirts - i sandhed folkets sjæl, der møder et levn fra G60'ernes byggeri.

Bygningen til højre, Blok P, blev under stor bevågenhed - og en ulykke med en sammenstyrtet væg over en gravko - revet ned i 2012. Den havde været forhadt som en rest fra fortiden og blevet ofret som en slags check af hvad man så som værdig at bevare, som jeg vil vende tilbage til i kapitel 8).

Litteratur

Ashcroft, Bill Gareth Griffiths and Helen Tiffin (1989/2003). *The Empire Writes Back*. *Theory and Practice in Post-Colonial Literatures*. London & New York: Routledge

Berliner, Peter & Karen Hagedorn (2013): UNGES FORTÆLLINGER OM RESILIENS pp. 576-596 IN: *Psyke & Logos*, 2013, *34*. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Brenner, Neil & Roger Keil (2006*): The Global Cities Reader*. *Urban Reader Series*. London. Routledge.

Breum, Martin (2014). *Balladen om Grønland*. *Trangen til løsrivelse, råstofferne og Danmarks dilemma*. København. Gyldendal.

Bryld, Tine (1998/2010): *I den bedste mening*. København. Gyldendal.

Feldman-Barrett, Christine Ed. (2015): *Lost Histories of Youth Cultures*. New York. Peter Lang.

Gehl, Jan (2011): *Life between the buildings*. *Using public space*. Washington. Islands Press

Hendriksen, Kåre (2014). *Grønlands bygder: økonomi og udviklingsdynamik*. Serien: Inukssuk. Nuuk. Naalakkersuisut.

Honneth, Axel (2003): *Behovet for anerkendelse - en tekstsamling*. København. Hans Reitzels Forlag.

Pedersen, Birgit Kleist (2002): Hjemve som en brik til en selvforståelse – ud fra flytte ønsker blandt 12-19 årige i Grønland in: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning 00/01*. Ilisimatusarfik. Nuuk

Rygaard, Jette (2007): Arktiske Apokalypser. Film og virkelig i 'urban'-regi' pp. 147-167 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2006-07*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat

Rygaard, Jette (2012): Film, facts, fascination of følelser pp. 77-107 IN: Grønlands Kultur- og Samfundsforskning, Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, Jette (2008): The City Life of Youth in Greenland pp. 33-55 IN: Inuit Urbaines /Urban Inuit. Etudes Inuit Studies vol 32 (1). Quebec. University Laval.

Rygaard, Jette (2006): Proksemik Nuuk pp. 153-173: Byliv og ungdomskultur i Nuuk' IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning*, Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, Jette (2015): Searching for Greenland's Youth Culture before the Internet Age' pp. 65-87 IN: *Lost Histories of Youth Cultures* Ed. Christine Feldman-Barrett. New York. Peter Lang

Rygaard, Jette (2016): KNR- lille tv station blandt giganter. Udfordringer for TV og public service i Grønland pp.173 - 189 IN: *Grønland i Tal*. *Kilder og cases gennem 300 år*. Red. Jørgen Fink, Klaus Georg Hansen & Ole Marquardt. Århus. Århus University Press.

Rygaard, Jette & Susan Vanek (2017): 'Smukke umoralske kvinder': Rejsebeskrivelser og 'den anden' i Rockwell Kents *Salamina* pp. 117-139 IN: *Grønlandsk Kultur- & Samfundsforskning 15/17 Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat*. (In print).

Spivak, Gayatri Chakravorty (2006) 'Can the Subaltern Speak?' pp. 28-37 i: Ashcroft, Griffiths, Tiffin. 2006.

Suluk In-flight magasin - Air Greenland: 04, 2016.

Websider som de fremkommer i teksten

Atlantic Music http://atlanticmusicshop.gl/cd-35/ (set 03.10.16).

Sermitsiaq http://sermitsiaq.ag/rocke-reykjavik 6.10.2016 (set 7.10.16).

Weekend avisen 2016-09-23: *Hjertehjemmet*. https://www.weekendavisen.dk/ (set 04.10.16).

http://www.emu.dk/modul/gr%C3%B8nlands-forsoningskommission-en-vigtig-debat (set 08.10.16).

http://www.kamikposten.dk/global/maskinrum/rutine/leksikon.aspx?tag=kilde&folder=hvadermeningen&sprog=da&punkt=Thorkild%20Kj%C3%A6rgaard&anker=20141225120802b26&indgang=link (set 08.10.16).

http://knr.gl/da/nyheder/kim-leine-kj%C3%A6rgaard-mangler-argumentation // http://www.b.dk/foedselsdag/samfundsrevseren // http://www.b.dk/kultur/hvor-meget-maa-en-forfatter-digte (set 08.10.16).

Kim Kielsen i: http://sermitsiaq.ag/kim-kielsen-forklarer-pragmatiske-linje // Aleqa Hammond i: http://baggrund.com/i-min-levetid/ (set 17.10.16).

Sermitsiaq, onsdag, februar 11, 2015 - 09:14 http://sermitsiaq.ag/nedadgaaende-befolkningstallet-56000 (set 04.10.16).

https://www.dr.dk/undervisning/samfundsfag/flugten-fra-groenland (set 07.10.2016).

Kommentarfeltet i *Sermitsiaq*, 11. februar, 2015 - 09:14: http://sermitsiaq.ag/nedadgaaende-befolkningstallet-56000 (set 04.10.16).

1. marts, 2015 - 11:30: http://sermitsiaq.ag/tilbage-groenland (set 04.10.16).

6. maj, 2016 - 13:23http://sermitsiaq.ag/hvorfor-forlader-groenland (set 04.10.16).

Kommentarfeltet i Sermitsiaq, 8. maj 2016: http://sermitsiaq.ag/hvorfor-forlader-groenland (set 04.10.16).

http://esa.un.org/.../Pub.../Files/Key_Findings_WPP_2015.pdf (set 4.10.16).

Sermitsiaq: http://sermitsiaq.ag/kloge-flygter-groenlands-problemer Lørdag, februar 28, 2015 - 13:32 (set. 5.10.16).

Film

Craven, Wes (1996): Scream.

Friedberg, Louise (2010): *Eksperimentet*.

Grønlykke, Jacob (1998): *Qaamarngup uummataa* (*Lysets Hjerte)*.

Kleist, Malik (2011): *Qaqqat Alanngui* (*Skyggen i fjeldet*).

Kleist, Malik (2014): *Unnuap Taarnerpaaffiani (Når natten er mørkest)*.
Luhrmann, Baz (2008): *Australia*.
Myrick, Daniel & Eduardo Sánchez (1999): *The Blair Witch Project*.
Noyce, Philip (2002): *Rabbit-Proof Fence*

Errata artikel 6: Arktiske apokalypser

I artikel 6: *Arktiske apokalypser* findes der flere fejl som ikke blev opdaget af korrekturen.
P. 149 midtvejs, nævnes en film *Det kunne ske for dig*, som hverken har reference eller findes i litteraturlisten. Filmen er instrueret af … og er fra ….
P. 160 er der en reference til nye urbanitets kritikere Robert & Syjes fra 2000. Referencen mangler i litteraturlisten og ser sådan ud:
Robert & Syjes (2000). *Urban Regeneration*. London. Sage Publications.
P. 156 findes en irriterende fatal fejl, hvor jeg simpelthen har bygget om på *Gemeinschaft* og *Gesellschaft*. Det er synd for læserne – ikke mindst mine mulige studerende – når de i forvejen vanskelige tyske begreber undslipper både peer review og korrektur. Fejlen er dog selvfølgelig udelukkende min, men altså ærgerlig.
Gemeinschaft er selvfølgeligt det tætte liv som f.eks. i bygder, mens *Gesellschaft* på Tönnies tid blev brugt om bylivets sekundære og komplekse liv og forbindelser. Paradokset er selvfølgeligt i artikel 6: 157 at den modernist-truede Rasmus vender tilbage til et *Gemeinschaft*-liv i et *Gesellschaft*-bysamfund efter sin sledge - trip - altså en slædetur fra *Gesellschafts-by til Gemeinschafts-by*. (ibid.)
P. 163 er der i en reference faldet er bogstav ud, der skulle stå Bidstrup og ikke B strup.

Errata artikel 8: The City Life of youth in Greenland

P. 36. Den opmærksomme læser vil have bemærket at optællingerne i CAM projektet varierer – i forhold til f.eks. artikel 2: *Look at my picture* p. 199. I mange tilfælde var nogle billeder utydelige, slørede eller ubrugelige af andre årsager. I andre tilfælde kunne det netop en pointe at billeder var utydelige når noget skulle illustreres og så ændrede optællingen.
P. 224 og 226 er der indsat et par tabeller af henholdsvis dagbogstekster og fotos taget af de 12-17 årige i Nuuk og Ittoqqortoormiit. Tabellerne i artiklen er vist i numeriske tal, men kunne bedre være vist i gennemsnit, som det ses herunder, al den stund at der er 14

informanter fra Ittoqqortoormiit og 7 fra Nuuk og alt det andet talmateriale er udregnet i gennemsnit.

Tabellerne er herunder:

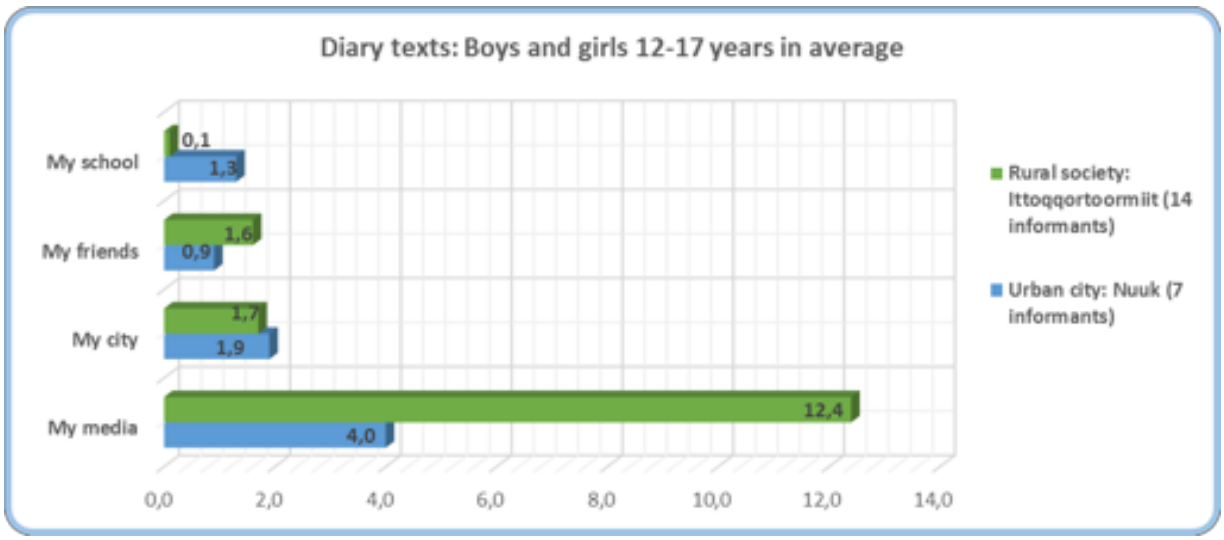

Tabel/ figur 2A fra p. 224

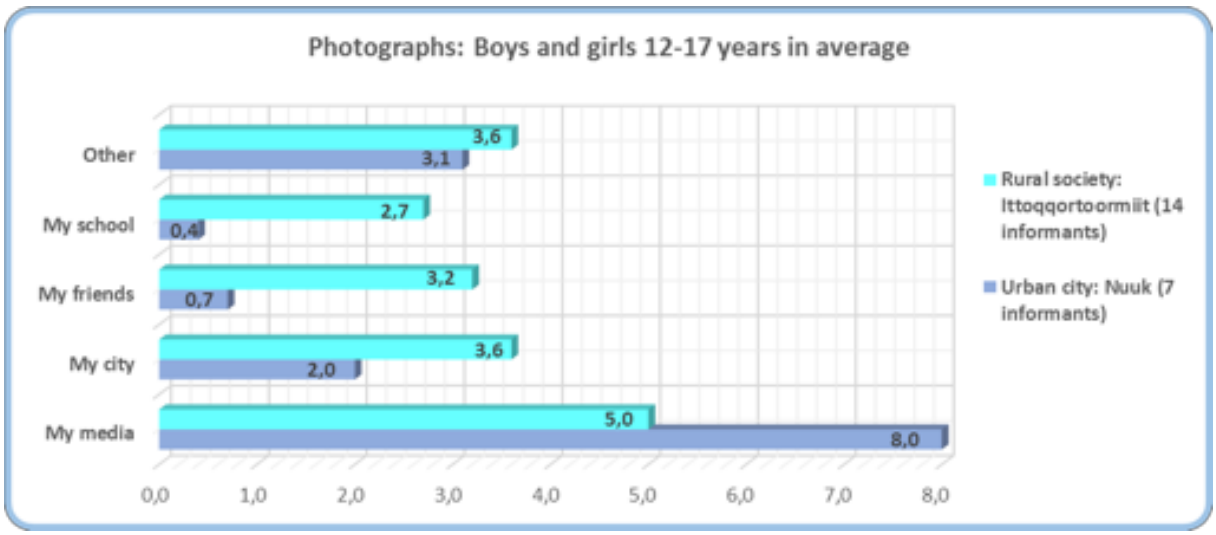

Tabel/ figur 3A fra p. 226

Appendiks

Indbyggertal efter Statistikbanken							
		1980	1990	2000	2005	2010	2015
Qaqortoq		2594	3128	3115	3144	3300	3164
Nuuk		9077	12217	13445	14501	15469	16992
Tasiilaq		1114	1465	1705	1848	1930	2093
Illoqqortoormiut		391	461	521	530	469	426
Maniitsoq		3008	3135	2929	2859	2784	2501
Sisimiut		3976	4871	5127	5350	5460	5572
Aasiaat		3196	3308	3234	3100	3005	3098
Ilulissat		3648	4191	4200	4533	4546	4491
Upernavik		844	918	1143	1178	1129	1140

Stigning/fald % 2000-2015	
Qaqortoq	1,57
Nuuk	26,38
Tasiilaq	22,76
Illoqqortoormiut	-18,23
Maniitsoq	-14,61
Sisimiut	8,68
Aasiaat	-4,21
Ilulissat	6,93
Upernavik	-0,26

Figur 5 og 6: Tabeller i tal.

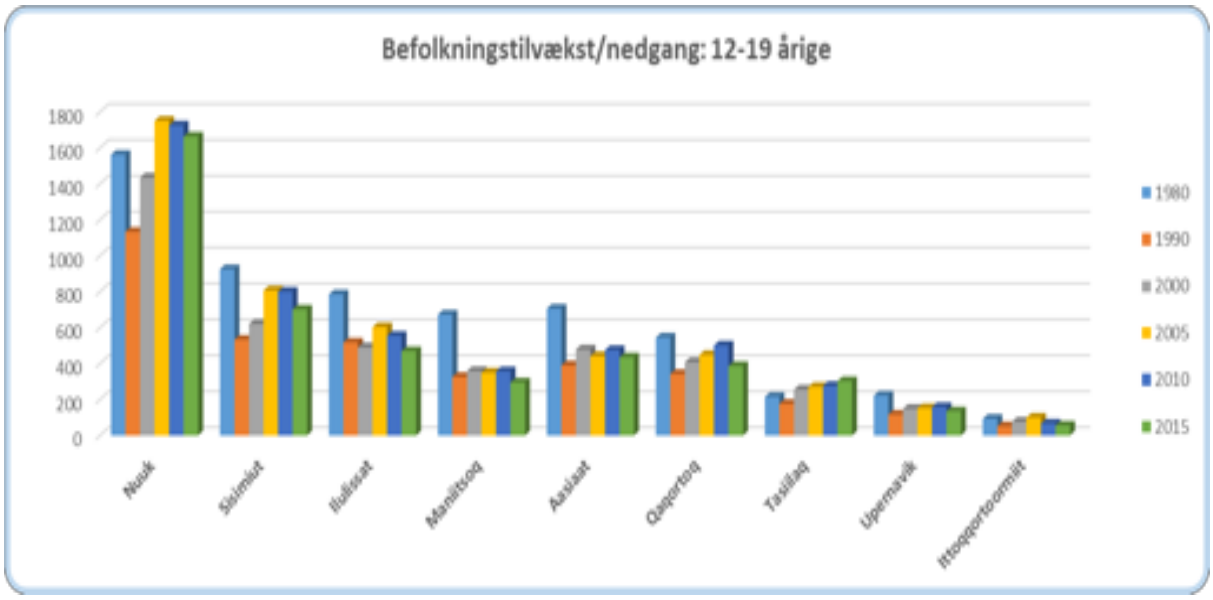

Figur 4A: 12-19 årige fordelt på byer fra 1980 til 2015: Kilde: Grønlands statistik. Det er samme tal som i figur 4, bare vist på en anden måde.

Artiklerne 6-10

6. Arktiske Apokalypser. Film og virkelig i 'urban'-regi' (2007) pp. 147-167 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2006-07.* Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat

Jette Rygaard

Arktiske apokalypser. Film og virkelighed i 'urban'-regi

Film og virkelighed

På en familieudflugt på vej til New York over Brooklyn Bridge på sad den 5-årige Ishan, en hindi-film-fan, ivrigt hoppende på bagsædet af familiens bil: *'Hvorndr kommer Frihedsgudinden?'* Han fik at vide, at det ville vare en rum tid, men det kunne ikke passe, insisterede han: Den ville komme nu!

Grunden til hans forventning var, at han tit havde set en indisk film, *Kal Ho Naa Ho* på video sammen med sin mor, som også var hindi-film-fan. I denne film danser stjernen over alle stjerner i indisk film, Shahrukh Kahn, på broen med Frihedsgudinden monteret dekorativt i baggrunden[1]. Ishan 'vidste' fra sin filmvirkelighed, hvor Frihedsgudinden var i forhold til Brooklyn Bridge, og med sine kun 5 år ventede han ikke andet, end at den ville være på sin plads.

Film og billeder repræsenterer verden for os og giver os tit denne velkendte følelse af deja-vu. Eller vi har fra vores filmvirkelighed en forventning, der kan virke forførende sand som Ishans. På samme måde lærer vi ofte også et lands kultur og byer at kende gennem filmiske repræsentationer – eller gør vi nu også det? Den franske filosof Jean Baudrillard har været til meget inspiration for litteratur om film og byen. En af hans tanker er, at byen synes at være trådt ud af filmen: *'De amerikanske byer synes at være udgået levende fra filmen. Vil man gribe byens hemmelighed, skal man derfor ikke gå fra byen til filmlærredet, men fra filmlærredet til byen'* (Baudrillard, 1987:60). For Nezar AlSayyad, en urbanitetshistoriker, er det ikke et spørgsmål om at starte med byen eller lærredet, da han mener, at man efterhånden ikke kan tænke den ene uden det anden – filmen er blevet en så vigtig del af vores verdensopfattelse, at man skal tænke *'the real and reel'* simultant[2] (AlSayyad: 2006). Som Woody Allen selvbevidst beretter: *'I constantly run into Europeans whose only sense of New York comes from Manhattan and Annie Hall'* (Baxter, 1998: xvii, citeret i Jensen, 2004:14).

Forud for en rejse i 2006, til et helt nyt land for mig, Indien, så jeg en masse indiske film for at stifte bekendtskab med kulturen. Nu er film fra Indien måske en lidt anden sag, for Bollywood – Indiens Hollywood - er ikke just kendt for sin realisme. Følgelig var den virkelighed, der mødte mig med hverdagslivets Indien med snavs, overbefolkning, fattigdom og gadebørn, lysår væk fra den filmiske virkelighed, hvor Shahrukh Kahn danser med skønne kvinder i farvestrålende sarier.

På samme måde er virkelighed og filmverden også to forskellige ting, når vi taler om grønlandske film.

Det Grønland, der møder en i virkeligheden, synes for nogle også langt fra det billede, der males af Grønland i kunst, nyhedsmedier, dokumentar- og fiktionsfilm. Filmen *Lysets Hjerte* (Grønlykke, 1997) har før har været til debat (Brandt, 1999; Rygaard & Pedersen, 2003) vedrørende bl.a. filmvirkelighed versus reel virkelighed. Er denne film en troværdig beskrivelse af virkelighedens Grønland, eller falder den netop i den fælde, som også især udenlandske (danske) journalister falder i - at skildre den sorte del af en sort/hvid verden i avisartikler? Forskellen mellem disse to holdninger: the real and the reel, kom frem på en filmfestival i Nuuk i 1999[3] og kan forklares med dels generationsforskel og dels det, at se en kultur indefra og udefra. En gruppe unge studerende genkendte i filmen hverken bylivets bingoliv og alkoholisme eller naturen og en mytisk traditionalisme som virkelighedens marginaler i deres Grønland, mens en udefrakommende 'turist' og filmopkøber fik et eksotisk *kick* og troede at se 'det 'virkelige Grønland'.[4]

Nogle af de spørgsmål, som jeg vil undersøge i denne artikel, er relateret til en tidligere artikel om Nuuk som et urbant fænomen (Rygaard, 2005). I denne artikel vil jeg fokusere på det urbane repræsenteret gennem kulturen – først og fremmest filmen repræsenteret ved to spillefilm, den grønlandsk-danske film *Lysets Hjerte* (Grønlykke, 1997) og den canadiske film *Trial at Fortitude Bay* (Sarin,1995), den grønlandske novellefilm *Eskimo Weekend* (Høegh, 2002), den grønlandske dokumentarfilm *Inuk Women City Blues* (Hansen, 2002) og endelig en musikvideo *Zoo Inuilly* (Kristiansen, 1988). I denne tværs-tematiske behandling af hvad man kunne kalde 'anti-urbane perspektiver', repræsenterer disse film og billeder, som også kunne have en anden tolkningsramme,[5] reminiscenser fra de tidligste urbane sociologers forestillinger om byen. Det vil sige byen som et meget negativt sted at opholde sig i for mennesker – en forestilling som trods skiftende holdninger i det urbane felt har vist sig at være en sejlivet forestilling. I grønlandsk filmindustri er produkterne desværre fåtallige. *Lysets Hjerte* er den eneste nye spillefilm siden 1997, der er således ikke meget materiale at tage af. Det gør imidlertid kun det temmelig ensidige civilisationskritiske sigte så meget mere iøjnefaldende. Især udenlandsk (dansk) presse deler det pessimistiske syn på livet i Grønland (Rygaard, 2005). Man hører ofte om, hvor galt det går med forsømte og misrøgtede børn, med arbejdsløse, alkoholiske voksne og med samfund, der bare ikke fungerer. Det er der 'gode' historier i, og det er der lyttere og seere til, som filmindustrien viser, men det er samtidig et væsentlig aspekt af pressens selvforståelse, som kritisk, debatskabende og som samfundets vagthund (Weis, 2007).[6] Populariteten af film som de unge menneskers referencerammer (Rygaard, 2008) viser os, at film er blevet en vigtig del af et repræsentationssystem, vi alle sammen støtter os til, lærer af og forstår virkeligheden igennem – også selv om kulturen i en film er anderledes end den lokale (Rygaard, 2008). Ligeledes influerer den måde film, vinkles på, på vores opfattelse af verden. Det er derfor ikke uden betydning, hvordan filmene fremstiller vores tilværelse, især ikke i en kulturelt smal kultur som den arktiske, hvor hver enkelt produkt får så meget opmærksomhed og betydning og derfor næsten kan tiltvinge sig en 'sandhedsværdi'.

På trods af den oplagte fortolkningsmulighed disse film og billeder også indgår i, nemlig som postkoloniale film eller film der skildrer kulturmøderne, så er urbanitetstemaet et forsøg på at se disse film i en ny ramme. Begge disse rammer tilslutter instruktøren til fx *Lysets Hjerte*, Jacob Gramløkke sig også: *'Lysets Hjerte handler grundlæggende om problemerne ved at tilpasse sig en moderne tilværelse, når rødderne stadig står i fangertilværelsen'* (Gramløkke IN: Blendstrup, 1998). *'Lysets Hjerte kunne lige så godt foregå på Sydfyn [...] for den kulturelle splittelse er universel'* (Gramløkke IN: Steinmetz, 1998)

With a view to Hollywood

Amerikanske Hollywood-produktioner synes også ofte at være tegnet op i meget skarpt sort-hvide farver. En amerikansk sociolog, som har kastet sig over urbane film, Douglas Muzzio, har undersøgt fremstillingen af byen som et negativt sted i Hollywoodfilm fra 1970 til 1996 efter dels kvalitets- og dels popularitetskriterier (Muzzio, 1996:211) for ikke at drukne i materiale. Af de 39 film han valgte, som enten havde fået præmier eller var *box-office climbers*', fremstillede kun 15 af dem storbyen positivt – som mulighedernes sted. Et sådant eksempel, som ikke er fra Muzzios liste, er filmen *'Maid in Manhatten'* (Wayne Wang, 2002), hvis danske titel *'Storbyens små mirakler'* mere end den engelske lægger op til temaet om storbyens som mulighedernes sted. New York hyldes både som kulisse og som det sted, hvor den dygtige, foretagsomme ... og smukke, har uanede muligheder for kærlighed og social opstigning. Billederne orkestrerer kælent filmens indhold og byen i det ligeså romantiske som usandsynlige kærlighedsdrama på samme måde som fx en anden romantisk komedie: *'Det ku' ske for dig'* (???) samt mange af Woody Allens film gør det, tydeligst af alle *Manhatten* (Allen, 1979).

Fra Muzzios liste skildrer 24 af de 39 film storbyen i meget dystre farver som et sted, hvor mennesker slås og går til bunds, hvor kriminalitet og korruption florerer - byen som et kaotisk og depraverende sted. Blandt de mest kendte film i denne genre er *Taxi Driver* af Martin Scorsese fra 1976, en film, hvor storbyens menneskelige bundfald og korruption forandrer og forråe hovedpersonen, taxi chaufføren Travis Bickel (Robert De Niro). Han ender syg, voldelig og depraveret, mens hans iscenesætter og håndhæver sin egen - og storbyens uofficielle - lov.

Muzzios tese er, at filmene meget nøje afspejler den tid og den historie, de er skabt i, og, at det syn, der møder folk i filmene, påvirker deres syn på deres egen dagligdag (Muzzio, 1996:190). Et andet bud kunne være, at disse dystre, filmiske storbybeskrivelser måske kan ses som reminiscenser af en tidlig urbanitetskritik - et efterslæb på underholdningens alter.

Storbylivet

'Decent people shouldn't live here. They'll be happier somewhere else' siger Jokeren om Gotham City i filmen *Batman* (1989). Den holdning til byerne har været en af de meget

sejlivede forestillinger om dette nye fænomen, der fulgte i hælene på hele den moderne udvikling.

Moderne byer er skabt af kapitalismens vækst, da den industrielle revolution og markedsøkonomien forvandlede små samfund til store industricentre i det 18. og 19. århundrede i USA og Europas førende lande. Især i det 19. århundrede var væksten så hastig, at man talte om '*the urban revolution*'(Hubbard, 2006:12).

Byernes fremmarch ses som en hensblæsende beskrivning af den rurale idyl – en forandring, der ikke alene på godt og godt ville forandre livet for menneskene i byerne, men også hele verden (Wirth, 1930:41); og unge sociologer sloges om at beskrive dette nye fænomen: *The Human Jungle* (Newman & Lonsdale, 1996). Især sociologer som Max Weber (1922), Ferdinand Tönnies (1855-1936), Louis Wirth (1930), Emile Durkheim (1933) og Georg Simmel (1950) har i deres 'storbyartikler' - efterfulgt af generationer af sociologers forsøg på at efterprøve teorierne om bylivets usundhed[9] - været banebrydende for de livskraftige forestillinger om byerne som beskidte og farlige steder, hvor horder af mennesker på samfundets bund arbejder og bor, uden at kende eller at bekymre sig om hinanden. Hvor klimaet af emotionel fremmedgørelse, hård konkurrence og menneskelig fornedrelse driver mennesker ud i kriminalitet, alkoholisme, sygdom, selvmord eller voldsom død.

Byerne er imidlertid kommet for at blive, og de bliver større og større. Bortset fra væksten i befolkningstal er urbanisering den mest dominerende demografiske trend siden 1950'erne, hvor andelen af folk, der lever i byer, er steget fra 30 % i 1950 til 47 % i 2000[10]. Alene i Grønland går strømmen så rask, at der nu i hovedstaden Nuuk bor knapt en fjerdedel af landets ca. 56.000 indbyggere. I USA lever 70 % i urbane centre[11] Rygaard, 2005:142). Nye urbane studier er igennem årene vokset frem med fornyede positive formål for forbedring af bylivet. I 1950'erne var fokus især på det sociale område i et forsøg på at forbedre levevilkår og boliger, i 1960'erne satsede man på at forbedre den sociale velfærd, i 1970'erne søgte man at gøre de lokale værdier mere fremtrædende etc. (Robert & Syjes, 2000:14). Nu fra 1990'erne og frem har urbaniserings-teoretikeres visioner om byplanlægning, konsum og underholdning etc. udspecificeret sig som selvstændige begreber af stor - og stadig mere positiv - betydning (Katz, 1994). Byer er nu blevet til steder, der er *'hip and happening'*, *'hot'* eller *'cool'* (Sorokin, 1992 in: Hubbard, 2006: 5) - steder man ønsker at være, flytte til eller 'lege med' og læse om. De mest populære computerspil i vore dage er spil, der skildrer storbylivet: kriminalitet, udsvævende liv, alkoholisme, sex og vold (ibid.). Ligesom en af de mere kendte tegneserier *Sin City* er blevet til filmen *Sin City* (Miller & Rodriguez, 2005) som med narrativ og grafisk akkuratesse levendegør den klassiske urbane kritik.[12]

Selv om byerne imidlertid nu er blevet *hippe* steder, hvor kun de rigeste har råd til at bo langs byens åndehuller og havnefronter - Nuuk er et godt eksempel - så hænger der alligevel en dunst af fortidens mistænkeliggørelse ved urbane forestillinger i kunst og kultur – ikke mindst, fordi sådanne forestillinger fortæller gode historier. Lad os derfor lige kaste et blik på disse forestillingers ophavssteder og deres indhold for senere at se dem udfoldet i de nævnte filmeksempler.

De klassiske 'urban studies' i hovedtræk

På basis af tre overordnede begreber: 'number' (antal), 'density' (befolkningstæthed) og 'heterogeneity'(forskelligartethed) (Wirth, 1930: 38), er det muligt at forklare gennemgående træk ved bylivet ud fra tre aspekter: 1) fysiske omgivelser og teknologi, 2) social organisation og sociale relationer 3) kollektiv adfærd og attitader. Træk, som skulle medføre, at bylivet skulle virke patologiserende i forhold til tidligere tiders landlige sunde liv, fordi en sammenhobning af mennesker i usunde omgivelser og på lille plads skaber stress og problemer (Choldin, 1978).

Max Weber bidrog med sit berømte essay *'Die Stadt* fra 1922 til fremmedgørelsesteorien i byen ved at understrege byens store antal beboere og deres manglende kendskab til hinanden: En by er *'en beboelse af tæt anbragte boliger som danner en koloni så omfattende at indbyggernes gensidige personlige bekendtskab, som ellers er karakteristisk for nabolag, mangler'*(Weber, 1922 IN: Hubbard, 2006:20).[13] Ferdinand Tönnies (1855-1936), som ofte er blevet taget til indtægt for en vis sentimentalisme over det svundne, beskriver den fysiske og geografiske forskel på samfunds- og fællesskabsformerne i det lille samfund og i de store urbane centre med begreberne *Gesellschaft* og *Gemeinschaft*. I den lille by, hvor samfundet er organiseret omkring familien og det nærliggende lokale arbejde, dominerer de primære emotionelle og nære relationer i det han kalder *Gemeinschaft* - fælleskabssamfundet. Bylivet derimod domineres af anonymitet, idet ingen kender hinanden rigtigt, men kun dele af hinandens liv. I dette *Gesellschaft*-selskabssamfund dominerer sekundære forbindelser i byens forskellige områder, subkulturer eller i byens komplekse arbejdsliv.

En tredje af de klassiske urbaniseringssociologer, Louis Wirth, opsummerer flere af de foregående tanker i sin artikel fra 1930: *Urbanism as a Way of Life*, som igennem tiden har været meget omdiskuteret (se fx. Choldin, 1978 for referencer). Wirth tilføjer med sin minimale, eknakte definition af urbanisering også individualismen og den sociale forskelligartethed, idet han ser byen som *'en relativ stor, tæt, og permanent beboelse af socialt forskelligartede individer'*[14] (Wirth, 1930:34). Ud fra de klassiske betingelser, der løber igennem alle teorierne: antal, befolkningstæthed og forskelligartethed (Wirth, 1930:35), fremanalyserede han en social struktur i forandring. Det store antal byfæller, en byboer mødte, gjorde, at det primære gruppetilhørsforhold, som også Tönnies efterlyste fra det lille samfund, uundgåeligt blev erstattet af sekundære kontakter, som var upersonlige, overfladiske, flygtige, og som kun udgjorde et lille udsnit eller segment af byens befolkning, afhængig af arbejde, [beboelse] eller interesse (ibid.). Storbybeboeren siges derfor at have – eller være nødt til at have - en skizoid karakter, at være kameleonagtig og farve sig efter omgivelserne. Det betyder ikke, at byboeren *face to face* har færre bekendte end landboeren - måske tværtimod, men netop at kendskabet til de mange folk, han/hun møder, er meget overfladisk (ibid.).Ved hastige møder med så mange mennesker er byboen nødt til at 'immunisere' sig (Wi-

rth, 1930: 35) over for andres krav og forventninger, hvorfor han/hun bliver nødt til at optræde reserveret og blasert (Wirth, 1930: 35; Simmel: 1998: 196) for ikke at nå en tilstand af voldsom *'intensivering af nervelivet'*, som Simmel kalder det (Simmel, 1998: 192). Bliver nerverne påvirkede af for mange indtryk og for mange friktioner mennesker imellem, ser vi stress og skænderier, der kan udarte sig til slagsmål, vold og mord.

Senere urbaniseringsteoretikere hævder, at byboen i menneskemylderet slår *'nærmest lyver'* til (Newman & Lonsdale, 1996: 18), der filtrerer ydre, perifere, stimuli fra. På den måde vindes koncentration og/eller diskretion. Ikke kun er andre mennesker forstyrrende for byindividet, men at blive grebet i at stirre er flovt og et kodebrud i den menneskelige jungle, som også filosoffen Jean-Paul Sartre langt senere har beskrevet så indgående med 'blikket' og blikkets virkning, der førte ham til den afslørende sætning: *'helvede er de andre'* (Sartre: 1966: 71). At manøvrere på offentlige steder i trængsel er en march fyldt med blikke, og det er måske en af grundene til, at så mange mennesker på overfyldte, offentlige steder iferer sig solbriller for at undgå social kontakt. Dermed skaber de sig et lille privat rum, kan selv ligge uden skam og fremtræder desuden som smart, moderigtig og 'cool' i McLuhan'sk forstand (McLuhan, 1994: 31). En 'cool' person giver indtryk af at være uransagelig og utilnærmelig og inviterer med sin cool udstråling til nærmere kontakt – uden rigtigt at ville det alligevel. Den urbane kultur er nemlig først og fremmest en visuel kultur. Det sofistikerede, rationelle og nytte-prægede forhold til andre mennesker, som man generelt tilskriver byboere, er en rolle, man spiller i en verden, hvor man vil opnå noget for sin egen skyld (Wirth, 1930: 35), eller en arbejdsfunktion evt. med en uniform (Wirth, 1930: 35), som man har påtaget sig. I sådanne tilfælde ser andre mennesker kun funktionen, uniformen, og slet ikke personen bag. Denne afstandtagende holdning til andre mennesker skaber individer, som er ubundne, løse og ledige (Wirth, 1930: 36). Bagsiden er ensomhed og isolation, men denne ubundne eksistens giver imidlertid også frihed (Wirth, 1930: 35). De små *Gemeinschafts*-samfunds tætte relationer og social kontrol erstattes af mulighed for selvrealisering - for at skeje ud - eller mulighed for at passe sig selv og synke til bunds (ibid.) Denne socialt vægtløse tilstand, svarer til Durkheims *'anomie'* (ibid.) eller det menneskelige tomrum, hvor byindividet kan ligge død i flere måneder, uden at naboer reagerer på andet end stanken, der breder sig.

Den form for tæt kontakt, hvor nabo- og slægtskab og solidaritet var de bærende piller i samfundet, afløses i befolkningsrige samfund af konkurrence, forsøg på at rage til sig (Wirth, 1930: 36) og gensidig udnyttelse. De formelle kontrolmekanismer i samfundet som love, ure og trafiklys bliver det symbolske fundament for den sociale orden i det urbane samfund, ligesom de pekuniære forbindelser nu har gjort, at ting og ydelser (fx. pleje og omsorg), som før i de små samfund var baseret på solidaritet og sammenhold, nu er varer (Wirth, 1930: 37). Familierne skrumper og består nu ofte af familier med færre eller ingen børn, mødrene arbejder ude, og alle søger nu at realisere sig selv og forfølge deres egne mål med hensyn til arbejde, uddannelse, religion, interesser og politik langt

fra familiens traditioner (Wirth, 1930: 39). Byen bliver *'a melting pot'* eller *'a mosaic of social worlds'* (Robert Pack IN: Hubbard, 2006) - en sammenstilling af arbejdsmæssige og dermed sociale grupper, hvor race, religion eller individualitet lever side om side. Selvom en sådan individorienteret holdning skaber et heterogent samfund, danner det også et fundament for udjævning, for udviskning af personligheden, som symboliseret i *'massen'* (Wirth, 1930:37). Når et stort antal mennesker skal benytte sig af samme institutioner og udbud, må disse nødvendigvis tilpasses de fleste (Wirth, 1930: 38). Når man skal kommunikere med mange forskellige mennesker, må samtalen ligeledes foregå på et elementært niveau (Wirth, 1930:40), hvor alle kan være med, hvis man ikke skal snakke i øst og vest eller forbi hinanden – hvad man ofte i en travl og upersonlig storby, kan komme til. Paradokset er nu, at hvis bymennesket vil deltage i det offentlige liv, må det ofre den individualitet for massens krav, som han/hun ellers nu eller i byen havde mulighed for - eller de må melde sig ud af samfundet.

Det hårde, rutinemæssige arbejde, som bylivet er centreret omkring, kræver imidlertid også sit, og bymennesket rekreerer sig med forlystelser, barer og fester. Alt for ofte bliver det imidlertid for mange mennesker til blot det at være en passiv tilskuer til bylivets kulørthed (ibid). At være 'med' og 'på toppen' i bylivet kræver, at man er i stand til at udføre højst forskellige funktioner (det, vi i dag 'på dansk' kalder at multitaske), at man har en integreret personlighed, der er i stand til at modstå og trives med stimuliooverbelastning, at man har hurtige reaktioner og samtidig kan udvise vedholdenhed for at nå sine mål. Superman kan klare det, Jokeren måske ikke? I hvert fald beskriver Wirth klart og tydeligt, hvad man kan risikere, hvis man ikke har en bylivspersonlighed og alligevel bor der: *'Personal disorganization, mental breakdown, suicide, delinquency, crime, corruption, and disorder might be expected under these circumstances to be more prevalent in the urban than in the rural community'* (Wirth, 1930:40). Det lyder som om, alle nok ville være lykkeligere alle andre steder end netop i urbanitetskritikkens skildring af byen - men filmene, som vi nu skal se på, ville, set fra et underholdningssynspunkt, måske - være meget kedeligere uden.

Den grønlandske urbaniserings kritik

Alle disse trøsteløse storbyskildringer, som man ser, blandt mange andre, i Hollywoodfilm, er ingen undtagelse hverken i grønlandske eller arktiske film (musikvideoer eller dokumentarfilm). Eller rettere: undtagelsen er, at i en meget smal filmproduktion som den nyere grønlandsk-arktiske repræsenterer, har civilisationskritikken langt overvægt. I Grønland begyndte moderniseringen i halvtredserne og tresserne (Rygaard & Pedersen, 2003; Rygaard, 2005) på en måde, som ofte beskrives som temmelig hårdhændet i historiske fremstillinger, i personlige beretninger, i litteratur, i musik og i film.

Musik i Grønland har igennem tiderne været en vigtig faktor, både som lokal underholdning og som en næve i ansigtet på den nationale selverkendelse, og den musiklinie fortsætter den yngre generation. Rock, rap og hip-hop er nu genrer, som tager pulsen

på samfundet, og som bruger kunsten som talerør for frustrationer og som rambuk for tabuer.

Zoo Inuillu - Den menneskelig Zoo

En af de tidlige, unge kunstnere, som henledte opmærksomheden på umenneskeligheden i den menneskelige jungle og på bylivet som den 'menneskelige zoo' er sangeren og musikeren Ole Kristiansen med sin cd og musikvideo fra 1988: *'Zoo Inuillu'*.

Ole Kristiansen beskrev det moderne byliv som en zoologisk have, og folk i hans sang var *'zoo mennesker'*. Bygrænserne var et bur som spærrede folk inde i zoo'en.[11] På tekstsiden udtrykker Ole Kristiansen ensomheden og forureningen ved at leve i byen. Som en zombie synker mennesket ned i byen, hvor der ingen luft er at ånde: *'Into a town I sink [...] In where human beings Wander like zombies. ... [...] ... outside Nature has much more air to breathe'* (Kristiansen, 1988: 2). Selv fugle flyger, mens mennesket, der også prøver at forlade byen, ikke kan finde udgangen: *'Now I'm leaving the town, ...[...] ... But I can't find the exit. It seems I'm lost on my own Inside the city walls'* (Ibid.).

Fotos fra video: Jette Rygaard: Storbyens dg versus fællesskabets tid

I musikvideoens slutning er manden tilbage ude i sollyset, smiler og holder kærligt et lille barn, baggrunden og setting'en er udefinerbar. Vi er i en tidløs tidslomme, hvor menneskeligt samvær betyder noget. Forløsningen går både på tiden og stedet: Før havde vi det bedre, da byen ikke opslugte os i et sort ensomt mørke. Det tætte samvær mellem folk i et *Gemeinschaft*-samfund, som var arven fra forfædrene, er på retur i byen. Mennesket - en elendig mand med forvrængede ansigtstræk - slæber sig alene af sted i en blåsort, regnvåd tunnel med et af det modernes fremskridts symboler, bilen, bag sig som et åg. Som billedsproget viser i den lange sekvens, hvor mennesket er slave af bilen og ikke omvendt,

har fremskridtet ikke været lykkeligt. Scenen er en stærk kontrast til den samme mands lykkelige omsorg for et barn i blødе billeder og toner i slutningen af musikvideoen, som dermed antyder dikotomien by/land, civilisation/natur, ensomhed/fællesskab. Længslen efter det, der ligger uden for bylivet er stærk, men frustreret: *'The countryside is calling me ... [...] ... but I can't find the exit'* (Ibid.).

Meget ofte ser man i grønlandske kulturprodukter en nostalgisk trang til at ønske sig tilbage (Pedersen, 2002; Langgård, 2006), tilbage til den forsvundne by, den forsvundne familie eller det forsvundne bosted. Længslen efter det forsvundne bliver ofte til en nedvurdering af nutiden og byen, som det sted der forandrer, ødelægger eller opsluger, mens fortiden og traditionen synes at indeholde humaniteten som det sted, der heler, forklarer og retter op.

Rejsen ud og ind ad byen

En af de stærke amerikanske filmgenrer i 1970'erne og i 1990'erne, roadmovien (Schubart og Jørgensen, 2003:15), er også et tema i de grønlandsk-arktiske film (Rygaard & Pedersen, 2003). Rejsen har en indbygget dynamik, der befordrer den analytiske struktur hjemme-ude-hjemme for protagonisten både reelt med køretøjet og bevægelsen, og symbolsk med den mentale forandring eller tilpasning, som det oftest handler om: *'Rejsens beskriver oftest enerens opgør med kollektivet, den undertryktes kamp mod autoriteterne, og uanset om den foregår i bil, på motorcykel eller på anden måde, og uanset hvor lang den måtte være i kilometer, så er den ydre rejse som regel den mindste. Det er den indre rejse det handler om'* (Hans Jørgen Møller, 2003, citeret i Schubart og Jørgensen, 2003:15).

Den grønlandsk-danske film *'Lysets Hjerte'* (Grønlykke, 1997), er næsten en rendyrket roadmovie – eller her sledgemovie. Vi møder først Rasmus 'hjemme', forsumpet, *fordi han ikke er rejst*, og vi oplever rejsens forvandling i det hvide, øde 'ude' og endeligt hans succesrige 'hjem'komst.

I den canadisk-inuit film *'Trial at Fortitude Bay'* (2001) er to parallelle rejser forandrende – i hver sin retning til og fra *Gesellschaft*-liv. Den canadiske kvindelige advokat, Gina Antonelli, rejser til den arktiske del af Canada for at forsvare en 19-årig dreng, der er anklaget for voldtægt. På baggrund af en stadig stigende opmærksomhed imod en hvid, men inuit-venlig dommers meget milde domme, rejser forsvarsadvokat Antonelli af sted for at håndhæve de strenge canadiske love. Mødet med de arktiske realiteter forandrer ikke alene hende privat, men også dommen, der bliver det lille samfunds dom - samfundsmæssig rehabilitering og ikke fængselsstraf. I samme film er rejsen fra *Gesellschaft*-liv til *Gemeinschaft*-liv er også et bagvedliggende tema og helt afgørende for tolken Simon, som er fremmedgjort, *fordi han rejste*. I erkendelse af forandringen i ham selv og i forhold til hans tidligere tætte relationer i hjembygden, ender han rejsen hjemme i en, efter generelle forhold, ulykkelig slutning, selvmord.

I *Inuk Women City Blues* (Hansen, 2002) er alle storbyens kvinder *rejst dertil* på flugt fra moderniseringen, for at skjule sig fra en skam eller for at få lov til at forsumpe i fred. Alle synger disse film den gamle pessimistiske sang om det ødelæggende *Gemeinschaft*-by-liv over for det 'rurale' *Gesellschaft*-liv.

I *Eskimo Weekend* (Høegh, 2002) er rejsen en transit til storbyen Nuuk og videre ud i den store verden. Rejsen er dermed en anledning til at genoplive et kærlighedseventyr og derfor ikke i sig selv betydningsbærende som urbanitets kritik. Opholdet i weekendens ungdoms-, fest- og drukkultur behøver ikke som sådan, at ses som en negativ skildring af byens liv. Ikke desto mindre er menneskerne i byen skildret som typiske storbymennesker, der bærer solbriller og masker som afværgemekanismer, som er ensomme i mængden, og som på trods af mulighed for samvær alligevel går galt af hinanden.

Tilflugt i storbyens slum

I *'Inuk Women City Blues'* er den store by, København et opsamlingssted for skadede kvinder fra Grønland. En var blevet såret og ødelagt af en far, der havde forulempet hende; en var blevet offer for danskernes hastige og hårdhændede modernisering. I København med dens anonymitet, blev kvindernes fortællinger ofte til fortællinger om sorg, skam og fremmedgørelse. Skjult for familie og venner hjemme i Grønland kunne de gå til bunds i storbyen uden at stille deres skam til skue, kun med drukvennerne på Cafe Nuuk og omkring Istedgadekvarteret som faste holdepunkter i tilværelsen.

Foto fra video: Jette Rygaard: I skjul i storbyen

På slædetur fra Gesellschafts-by til Gemeinschaft-by

I *Lysets Hjerte* (Grønlykke, 1997) går rejsen fra en by, hvor folk er utilpassede, arbejdsløse og fremmedgjorte over for hinanden, et rigtigt *Gesellschafts*-samfund, ud til den enorme, farlige og enorme natur, der alligevel byder på samvær, venskaber og forløsning, altså et *Gemeinschafts*-samfund - og tilbage til byen, hvor hovedpersonen, Rasmus, nu med sin indre ro og sit fangstbidrag til fællesskabet genfinder sin plads og derved også forandrer både sin familie og samfundets respekt og fællesskabsglæde. Han ender, i modstrid med modellen, ikke, hvor han var før, i et *Gesellschafts*-helvede, men vender tilbage til byen med ny indvunden selvtillid, der forandrer ikke alene ham, og folk omkring ham til et varmt solidarisk *Gemeinschafts*-samfund, men også selve byens fremtoning er nu varm og indbydende – noget så sjældent som en byidyl.

Byen før rejsen skildres i slørede eller mørke farver som en kubistisk inspireret film-noir med ucharmerende betonblokke i grelle farver. Byen tegnes i filmens slutning i lyse farver, pæn lav bebyggelse og mennesker forenet i godt naboskab.

Rasmus' søn, Simon, arbejder i en bingohal, hvor han tjener til studierne. Bingohallen skildres i et tåget gult skær, og bingooprøberen messer bingotallene med maskekode, tomme og opadvendte øjne, som en fanatisk ypperstepræst set fra frøperspektiv i dette urbane stammefællesskab. Ingen taler med hinanden, men lytter kun - ossende på cigaretter. Skæve kameravinkler understreger det forkerte i dette liv. Simon og hans kæreste, Karina, er iklædt arbejdspladsens uniform; grønne plasticjakker med kasketter, der sætter arbejdet - at uddele bingopræmier - og tilstedeværelsen i dette helvede i relief til Rasmus' indtrængende opfordring til Simon om at tage med på jagt. Menneskets overlevelseskamp er nu med hinanden og ikke mere med naturen, som Simmel formulerede det: *'... bylivet har forvandlet overlevelseskampen med naturen til en kamp mellem menneskene, (at) den gevinst man kæmper om, her ikke kommer fra naturen, men fra mennesket'* (Simmel, 1998: 203). Det står tydeligt for enhver, hvor fornedrende og ligegyldigt dette arbejde - og disse gevinster – er, også selv om lønarbejdet opfylder et ellers fremadrettet mål i pagt med nutidens idealer: uddannelse. For Simon er der ikke hjælp at hente hos faderen: *'Du har jo ikke råd til at betale for Fairbanks College. Du har jo ikke engang et arbejde'* (0.09.51). Simon bliver symbolet på familiens opløsning, hvor enhver går sine egne veje med hensyn til arbejde, uddannelse og interesser (Wirth, 1930: 39)

Rasmus' arbejdsløshed komplementeres desuden ikke, som oftest i virkelighedens verden i Grønland, af hans fangerevner. Hans udstyr er i ringe tilstand: hans slæde er itu, hans tøj er vestligt og passer ikke til klimaet, og hans hunde lystrer ham ikke, ligesom han ældste søn heller ikke lytter til ham: han kan ikke sætte sig i respekt hverken i familien eller i samfundet. Han har slet og ret *'vanskeligt ved under storbyens dimensioner at gøre sin egen personlighed gældende'* (Simmel, 1998: 204). Al denne elendighed ender med den totale ydmygelse: han bliver smidt ud af et værtshus, for i fuld tilstand at leve sin fangerrus ud, vildt skydende imellem byens blokke. Folk angiver ham, stirrer ud af de oplyste vinduer i blokkene og råber, at politiet hellere

må beholde ham. Han er overvåget og slet ikke integreret. Den ultimative fornedrelse oplever Rasmus med et svimlende ophold med en 360° swirl fra skærvt fugleperspektiv i detentionen.

Foto fra video: Jette Rygaard: På samfundets bund - fangselscellen

Det endelige slag er den yngste søn, Niisis' mord på to venner og hans efterfølgende selvmord med just den riffel, der som et symbol indvarslede fremskridtet, da den blev overdraget af Chr. X til Rasmus' far for at implementere det moderne fremskridt.

Rasmus møder skammen og sorgen med spørgsmålet: *Hvem er jeg?* Efter at ligget under for byens 'synder': fordrukkenhed og fremmedgørelse, er Rasmus på en nedadgående spiralkurs med manglende selvværd, snæversynethed og fjendskab over for alt nyt, der er fremmed – i filmen regi: dansk. Selvindsigten rammer ham som en snestorm: han er en dårlig ægtemand, far og fanger, og han ikke kan blive ved med at leve på denne måde: *Kun ved at rejse kan jeg forsone mig med ham* (Simon) (0.24.49).

Rasmus' middel mod byens og civilisationens håbløshed er en flugt ud af byen og samfundet. Rejsen giver Rasmus forløsning på et indre problem, han lærer sine dæmoner at kende og at møde dem uden at flygte, og i yderste nød (gen)opdager han fangernes fangstmetoder. Han møder og genfinder *Gemeinschaft*-samværet med dem, der lever uden for civilisationen: Qivitoq'en og den gamle fanger og lokalpolitiker, der advarede imod den hastige modernisering.

Rejsen har forvandlet Rasmus fra yderst til inderst. Han kommer kørende tilbage i solnedgangen i fuldt fangerudstyr med sælskindsjakke, isbjørnebukser og kamikker, som han har arvet. Slæden er læsset med sæler, og hunde og udstyr er velpasset. Rasmus selv er fuld af selvtillid, han kan nu gøre sin personlighed gældende. Folk stimler sammen, og solen skinner. Selv den før så vrede myrdede piges mor tager imod en sæl i forsoningsgave og deler den friske sællever med Marie – et tegn på forsoning. Med fast blik smiler Rasmus strålende i sit fangertøj til sin søn, indtil han gengælder smilet som en søn, der endelig respekterer sin far.

Foto fra video: Jette Rygaard: Forsoning i Gemeinschaft-samfundet

Gemeinschaft-idyllen er genoprettet lige så troværdigt som i en Hollywoodfilm i stil med *'Hverdagens små mirakler'* (Wang, 2000) eller *'Det ku' ske for dig'*(Bergmann, 1994). Måske ku' det?

Menneskets metamorfose i – og uden for - storbyen

I den canadiske film fra 2001, *Trial at Fortitude Bay* (1994), går rejsen i den modsatte retning af rejsen i *Lysets Hjerte*. Simon Amitaq blev som dreng sendt til hospitalet og senere på skole i den store by, Ottawa, for til slut at vende tilbage til sit barndomssamfund Fortitude Bay, uddannet, forandret og fremmedgjort fra sig selv og sit tidligere samfund. Rejsen *hjem* var mere arbejde end ønske, da hun skulle tolke for den kvindelige forsvarsadvokat i en voldtægtssag, mellem en 14 årig pige og en ung mand.

Foto fra filmens webside: Jette Rygaard: Simon i bytøj

Simon præsenterede sig selv med et af tegnene på storbyens forfald, en drink i hånden, lettere ironisk over for forsvarsadvokaten: *'jeg er inuk* ... [og] og jeg bor i *'the urban paradise, Ottawa'*(ref..). Set udefra med øjne fra 'down south', som det siges, synes der ikke at være meget 'fortitude' (sjælestyrke) i Fortitude Bay. Samfundets minimale og isolerede størrelse tegnes lidt klaustrofobisk op med politimandens bemærkning til forsvarsadvokaten om forbryderens manglende fængsling: *'Selv hvis han var Jack the Ripper var der ingen steder at gå hen'*. Den meget lille befolkning, som næsten alle er i familie med hinanden, kæmper med de unges trang til fjernsyn, pornofilm og trang til en levevis *'som i det 20-århundreale'*, som byens købmand, der sælger videofilm, siger. Jagten er på piget og ikke på dyr, og sjælen, *atiq*, er for længst gået tabt hos nogle af de unge. Købenanden forsøger på fjerde år at få hævet spiritusforbudet, men byens gamle traditionelle jægere og støtter stritter imod. Vejen til at finde eller genfinde sin *atiq* går gennem traditionen og de gamle dyder – også når det gælder rehabilitering af en ungdomsforbryder som voldtægtsmanden. Bliver han dømt til fængsel i Ottawa, mistes han for samfundet for evigt, som *'the elder'* Metusalem siger med henvisning til Simon: *'Fængslet betyder død – og vi har allerede mistet alt for mange.'* Men ikke alene fængslet betyder død – at have boet i storbyen i mange år gør det også. Simon forsøger forgæves at blive lukket ind i samfundet igen, men han har tabt smagen for den traditionelle mad, han kan ikke begå sig succesfuldt på jagten, og ingen regner med ham – hans *atiq* er forsvundet – og han er selv klar over det: *'Min atiq har forladt mig'*.

Fotos fra video: Jette Rygaard: Simon afført sit bytøj - selvmordet som forsoningens vej

I en dybrød solnedgang, slutter han sit eget liv ved at afføre sig sit citytøj og vandre nøgen ud i det kolde vilde landskab, syngende en sang, han husker fra sin barndom. Ved hans begravelse bekræftede samfundsmedlemmernes svar den gensidige fremmedgørelse og

anomie, da de uden sorg meddelte: *'Vi mistede ham ikke i dag. Vi mistede ham for adskillige år siden – da han flyttede til byen'.*

Storbyen Ottawa ser vi ikke noget til – kun byens indvirkning på den, der kommer derfra. Rejsen den modsatte vej fra storbyens lovprægede retssystem til det lille tætte samfunds nære tackling af lovbrydere forandrer ligeledes storbyforsvareren, Gina Antonelli, der pludselig ser sin baggrunds menneskelighed fra en anden side.

Kis-pus i storbyen. *Eskimo Weekend*

Den 27 minutter lange kortfilm med reminiscenser bagud til *Pulse Bruderfærd*[4] (Lynge, 2005: 61) skildrer en weekends ungdomsliv med fester, druk, koncerter og kærlighedsforviklinger – et storbyliv for fuld speed med biljagt, ensomhed, menneskelige misforståelser og selvmordsforsøg i drukkenskab på grund af jalousi.

Den forelskede Vivi besøger Nuuk i transit på vej til et års ophold i Australien for at få genoptaget et tidligere forhold med rockmusikeren Siiva. Den flamørke, jaloux og utilnærmelige Siiva, der sky gemmer sig bag solbriller, svinger ikke rigtigt i det hurtige bymiljø og er ikke til at komme ind på livet af. Uanset Vivis direkte forsøg, slår tunnelsynet til, eller de taler ustandseligt forbi hinanden. Han svinger heller ikke rigtigt med vennen Miki, der tager livet let, og tager hvad der kommer. Presset af Miki indgår Siiva og Mike et væddemål om, at Miki kan forføre Vivi. I den tro at det er lykkedes, mukker Siiva, så Mike anklager ham: *'Maskemand. Du lever bag en maske'* (0.15.08). Siiva fortryder tilsyneladende væddemålet og ser det som et svigt fra Mikis side. I en rockduel a la tidligere tiders sangduel på ord, musik og drønbende blikke, trusler og anklager Siiva Miki: (0.20.50)

Med ord vil jeg kløve, med skarpe ord...
I min ryg dolkede du mig, en kniv i mit hjerte
Du angreb mig indeni
Jeg troede du var min ven.....

Foto fra video: Jette Rygaard: Siiva nedstynger Miki i jalousi

I bedste Hollywoodstil bliver misforståelsen opklaret, og efter en dramatisk biljagt igennem byen trænger Siiva helt ud til Vivi på vej op i flyet. Endeligt forstår de hinanden, og mens de forelskede udveksler kys og gaver, når byens lovhåndhævere, politiet, frem og anholder Siiva, der har overtrådt lufthavnens strenge sikkerhedsregler.

Konklusion

Storbyen: *Decent people shouldn't live here* - men det gør de i høj grad på det hvide lærred. Sorte dystre billeder af ensomhed, mislykkede relationer, mennesker på samfundets bund, der sætter sig ud over samfundets love og følger deres egen kurs, korruption og vold er, hvad filmens emner handler om her i min artikel. Ud fra Muzzios undersøgelse af film fra 1970-1996 havde to tredjedele af filmene i Hollywood en kritik af storbyens liv som tema. Ud fra et meget mere overskueligt grønlandsk/arktisk materiale er det lettere at se, at tesen holder. Kritikken af storbyen og storbyens liv er gode historier. Måske kan disse emner ses som en slags kulturelt efterslæb fra de tidlige sociologers fremstilling af livet i byen – måske har de blot holdt sig friske, fordi disse emner udgør et spændende underholdningsmateriale.

I Muzzios artikel skildrer han, hvordan filmenes budskaber rent faktisk påvirker den almindelige amerikaner til at tro, at deres samfund, fx New York, er mere voldeligt og mere farligt at bo i, end det er. Mængden i den amerikanske filmproduktion er imidlertid så omfattende, at den dystre urbanitetskritik ikke kommer til at stå alene. Mere alvorligt er det imidlertid, at den grønlandske/arktiske filmproduktion i den grad ensidigt fremstiller byer og byens civilisation som ødelæggende for mennesker og deres relationer - og i et forsøg på alligevel at lave en happy ending, som i *Lysets Hjerte* og musikvideoen *Zoo Inuilla*, fremstiller en mytisk fortid som det sted, hvor mennesker kan eksistere og være sammen. *Decent people shouldn't live here* ... og i disse films univers er menneskene langt lykkeligere i en uopnåelig fortid. Hvad denne baglæns bevægelse imidlertid gør ved den grønlandske filmtilskueres forestillinger om verden, er et andet spørgsmål, men måske er der lys forenden af generationskløften, når sidste skud på en kunstnerisk stamme, som Inuk Sillis Høegh, lader sin Eskimo Weekend ende med et løfte om en lykkelig forsoning imellem unge mennesker, der trods alt nåede hinanden – om end næsten i luften og næsten i detentionen.

Noter

1 Historien er lånt fra AlSayyad, 2006:xii).
2 virkeligheden og lærredet. Reel betyder egentlig spole for filmspole.
3 Første filmfestival i Grønland: 12. Nordiske Filmfestival, 14.-18. april i Nuuk (jf. Pedersen 2003:11).
4 Tysk filmopkøber (jf. Rygaard, 2003).
5 I de nærvist grønlandske og arktiske film er der imidlertid også andre træk, der springer i øjnene, og som der med lige ret kunne fokuseres på, nemlig det etniske aspekt: kulturmødetemaet og det post-koloniale aspekt, som før har været behandlet (Rygaard & Pedersen, 2003+2002).
6 Palle Weis er chefredaktør på Information.
7 Som har solgt mange billetter.
8 Citatet er brugt som titel på Muzzios artikel (Muzzio, 1996)
9 fx 'Urban Density and Pathology' (Choldin, 1978, 4: 91-113) eller 'Urbanism as a Way of Life' (Gutterman, 1969, vol. 74, no. 5: 492-499)
10 http://www.ulfeovej.dk/HisMalthus/kapitel14htm, besøgt 1.10.2005.
11 www.Wikipedia.com, besøgt 9. 09.2005.
12 Jeg takker medicholdet F2007 for at have gjort mig opmærksom på denne film. *Sin City* holdet bestod af Aviaq Jørgensen, Jinnguaq Fleischer, Hanne Sørensen og Tikaajaat Kristensen.
13 *... 'a settlement of closely spaced dwellings which form a colony so extensive that the reciprocal personal acquaintance of the inhabitants, elsewhere characteristic of the neighbourhood, is lacking'.*
14 *... 'a relative large, dense, and permanent settlement of socially heterogeneous individuals'*
15 Noah Malgaard: http/www.G:\DVM.mht, besøgt 10.05.2007.
16 *Palæ Broadyland* (Friedrich Dalsheim, Palladium, 1934)

Litteratur

Allen, Woody (1979)
Manhattan. Jack Rollings & Charles H. Joffe Productions. USA.
AlSayyad, Nezar (2006)
Cinematic Urbanism. A History of the Modern from Reel to Real.Routledge. New York.
Baxter, (1998) IN. Jensen (2004)
Baudrillard, J. (1987)
Amerika. København. Akademisk forlag.
Bergmann, Andrew
I could happen to you [Det ku' ske for dig]. TriStar Pictures. USA.
Berman, M.(1983)
All That is Solid Melts into Air: The Experience of Modernity. New York. Verso.
Brandt, Maren (1999)
Lysets Hjerte. En dokumentaristisk læsning af filmen. Bachelor projekt. Ilisimatusarfik. Nuuk.
B strup (1998)
Jyllandsposten 23.1.1998

Choldin,Harvey M. (1978)
Urban Density and Pathology IN: *Annu. Rev. Sociol.* 1978:4 pp. 91-113
Dalsheim, Friedrich (1934)
Palos Brudefærd. Palladium.
Durkheim, Emile (1933/1997)
The Division of Labour in Society. New York. Free Press.
Grønlykke, Jacob (1997)
Lysets Hjerte. Nordisk Film. Kobenhavn.
- (1998) IN: Blendstrup
- (1998) IN: Steinmetz
- Hans Anton Lynge (1997)
Quamarngup uummatua. Lysets Hjerte. Filmmanuskript. Atuakkiorfik. Nuuk.
Guterman, (1969), vol. 74, no. 5: 492-499)
Hansen, Laila (2002)
Inuit Women City Blues. Nils Vest film. DK.
Haegh, Inuk Silis (2002)
Eskimo Weekend. Atlantic music. Nuuk
Hubbard, Phil (2006)
City. Key Ideas in Geography. Routledge. New York.
Jensen, Jan Ovholm (2004)
Blik for New York City ... I Martin Scorseses Taxi Driver *og Woody Allens* Manhatten. Kobenhavn. Frydenlund.
Katz, Peter (1994)
The New Urbanism. Towards an Architecture of Community. New York. McGraw Hill.
Kristiansen, Ole (1988)
Aimiit ilikkumat. Sweet Silence Studio. Aasiaat.
Langgård, Karen (2006)
Interetniske realtioner – og den grønlandske skønlitteratur form og indhold IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning* 04/05. Ilisimatusarfik, Nuuk.
Lynge, Anaga (2005)
Mental afkolonialisering i Grønlandske film. Speciale. Københavns Universitet. DK.
Miller & Rodriques (2005)
Sins City. Dimensions Films. USA.
McLuhan, Marshall (1994)
Understanding Media. The Extensions of Man. London. The MIT Press, Cambridge, Massachusetts.
Mazzio, Douglas (1996)
'Decent People Shouldn't Live Here': The American City in Cinema IN: *Journal of Urban Affairs* 1996:18 pp. 189-215.
Newman, Stanton P. & Susan Leondale (1996)
The Human Jungle. An Intriguing look at how we have adapted to cope with city life. Ebury Press. UK.

Pedersen, Birgit Kleist (2002)
Hjemve som brik til en selvforståelse – ad fra flyttemøster blandt 12-19årige i Grønland IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning* 00/01. Ilisimatusarfik, Nuuk.
- (2003)
'Filmens indtog i Grønland. Grønlands film og medier' in: *Kosmorama. Tidsskrift for filmkunst og filmkultur: Film fra Nord.* København. DFI/Museum & Cinematek.
- **& Jette Rygaard** (2004)
Analysis of Heart of Light – as minor part of Reception of film with national/international content from aboriginal informants from Greenland, Australia, Canada and Norway IN: *Dynamics and Shifting Perspectives. Arctic Societies and Research.* Proceedings from the First IPSSAS Seminar, Nuuk 2002. Ed. Michèle Therrien. Ilisimatusarfik, Nuuk
Robert & Sylas (2000)
Rygaard, Jette & Birgit Kleist Pedersen (2003)
Lysets Hjerte – en rejse til fortiden – eller addrivelsen af historien in: *Kosmorama. Tidsskrift for filmkunst og filmkultur: Film fra Nord.* København. DFI/Museum & Cinematek.
Rygaard, Jette (2005)
Proximik Nuuk IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning* 04/05. Ilisimatusarfik, Nuuk.
- (2008)
Let the World In! Globalization in Greenland IN: Dreznor & Livingstone: *Handbook of Globalization.* Sage Publication. London.
Saria, Vic (1995)
Trial at Fortitude Bay. Atlantis Film Limited. Canada.
Sartre, Jean-Paul (1966)
Luklede døre. Skuespil. København. Hasselbalch.
Simmel, Georg (1903/1950)
The Metropolis and Mental Life IN: The *Urban Sociology Reader. Urban Reader Series.* (Ed. Jan Lin and Christopher Mele, 2005). Routledge. London.
Scorsese, Martin (1976)
Taxi Driver. Bill/Phillips. USA.
Schubart R. & H. & Jørgensen (2003)
Made in America: Tendenser i amerikansk film. København.
Tønnies, Ferdinand (1887/1963)
Community and Society IN: The *Urban Sociology Reader. Urban Reader Series.* (Ed. Jan Lin and Christopher Mele, 2005). Routledge. London.
Wang, Wayne (2002)
'Maid in Manhattan'. USA. Revolutions Studios.
Weber, Max (1922)
The City IN: *Wirtschaft und Gesellschaft,* Tübingen: J.C.B.Moir
Weis, Palle (2007)
Interview på DR1, august 2007.

Wirth, Louis (1930)

Urbanism as a Way of Life IN: The *Urban Sociology Reader. Urban Reader Series.* (Ed. Jan Lin and Christopher Mele, 2005). Routledge. London.

http://www.uffeo-oj.dk/HinMalthus/kapitel14htm besøgt 1.10.2005.
www.Wikipedia.com, besøgt 9. september, 2005.

7. Film, facts, fascination og følelser (2012) pp. 77-107 IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning*, Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Jette Rygaard

Film, Facts, Fascination og Følelser ... og de stjålne generationer

Abstract

Based on a true story! *We know the opening from movies. Art, film and narratives based on historical facts, possess the gift of reaching a wider group of people than do matter-of-fact proclamations and scientific articles. Narratives can via artistic effects penetrate the media sphere and owing to stirred emotions fascinate, arouse indignation, shock and help set focus on, or possibly help change, historical injustices and encroachments. Behind these film with a message, stand directors who have to make a choice between a puristic tradition i.e.* Cinéma Vérité *or a more creative and artistic adaption of an historical incident or a person's life. Genres and the artistic temperament make the choice. And the critics are they reviewing the film or the story behind?*

Examples from movies from Australia, Canada and partly also from Greenland show us how injustices committed by the former colonial powers that tried to force the assimilation of the indigenous people, known as "the stolen generations", aroused debate through films. The uproar that accompanied films such as Rabbit Proff Fence *(Noyce 2002),* Australia *(Luhrmann 2008),* Martha of the Nord *(Lepage 2008),* The Experimental Eskimos *(Greenwald 2009) and* The Experiment *(Friedberg 2011) contributed to a passionate debate. In some instances also to acknowledgements of the injustices, in others a veil of oblivion soon obscured the topic.*

Based on a true story! Vi kender starteksten fra film.
Kunst, film og fortællinger baseret på historistiske facts kan noget som alverdens nøgteren opråb, klager og videnskabelige artikler ikke kan hamle op med: Nemlig gennemtrænge medesfæren og fascinere, forarge, ryste, og derved via følelser nå ud til en meget større kreds.

Film, som er baseret på en sand historie, rører ofte publikums følelser og introducerer dem til historiske begivenheder eller personer. Mange instruktører vælger ofte at skabe film indenfor denne genre ud fra et genuint ønske om at sætte fokus på et historisk problem og bruge problemet eller den historiske epoke som en gennemgående rød tråd, som filmens handling udspiller sig på. Indimellem melder tanken sig imidlertid hos tilskueren og kritikeren om, at der også er en vis del kalkuleret politiske korrekthed indblandet: Vil man være sikker på, at en film sælger, kan det være opportunt at ramme ned i en stående

debat og at opildne følelser, så politikere og magthavere bliver presset til at agere og måske dermed til at ændre historiske overgreb.

Vi har set det ske i Australien, Canada og til dels også i Grønland, hvor overgreb begået af den tidligere kolonimagt, som fx har forsøgt tvangsassimilation af oprindelige folk ind i den dominerende kultur, har været i fokus og til debat i bøger, film og medier.

Efter en kort introduktion til film som historisk vidnesbyrd vil jeg i det følgende beskrive to australske, to canadiske og en grønlandsk film ud fra samme vinkel, nemlig ud fra deres historiske baggrund, som på forskellige måder beskriver det, der under en fælles betegnelse kunne rubriceres som "de stjålne generationer" omsat til narrativer. Derefter vil jeg gå til selve denne hybride genres fundament i virkeligheden, til kritikken i medierne, responsen fra publikum og nationale institutioner for at prøve på at sætte fokus på alvorlige emner behandlet som underholdning – og deres evne til at fremkalde folkelig "vækkelse".

De film, jeg vil omtale, er *Rabbit Proff Fence* (Noyce 2002) (herefter *Rabbit*), *Australia* (Luhrmann 2008), *Martha of the Nord* (Lepage 2008) (herefter *Martha*), *The Experimental Eskimos* (Greenwald 2009) (herefter *Eskimos*) og *Eksperimentet* (Friedberg 2011). *Rabbit* og *Eksperimentet* udgør mest rendyrket samme genre, spillefilm baseret på en sand historie. *Australia* er en "vaskeægte Hollywood" med historisk problemkolorit. *Martha* og *Eskimos* er dokumentarfilm baseret på en sand historie, og de vil kun ganske kort blive omtalt.

Det problemkompleks, som alle film på en eller anden måde berører, er "de stjålne generationer", som de kaldes i Australien, i Grønland "den tabte generation", og i Canada *residential schools generation*. I alle tilfælde er der tale om kolonialt overgreb på børn og familier, der som led i moderniseringstanken blev adskilt i forsøg på "hvid assimilation" med store menneskelige konsekvenser til følge.

Da min artikel baserer sig på film, der har ført til politiske debatter, på interview med skuespillere og instruktører og på anmeldelser af de omtalte film, er materialet i høj grad hentet i den mediesfære, som er fora for diskussionerne, og som findes på websider.

Film som historisk vidnesbyrd

Film, som smykker sig med at være "based on a true story", bygger enten på et individs historie eller på en historisk begivenhed – eller begge dele. Historiske film har ofte en ideologisk funktion, der udstiller historiens store nationale begivenheder eller individer i et af deres "store øjeblikke" i den kollektive fortid – "our heritage on screen" (Hayward 2000: 185). Autenticitet er nøglen til historiske film og viser sig i filmens *mise-en-scene*,[1]

1 Egl. iscenesættelse.

æstetik, optagestil, miljø, baggrund, kostumer, dialog, *footage*, og gør det ofte på en måde, der konnoterer "en indeksikalsk forbindelse til den profilmiske verden" (Ward 2008: 8). I visse tilfælde forankres virkeligheden tydeligere ved at indsætte en forklarende *footage* af gamle billeder, avisudklip, en historisk forklaring eller en "advarsel" om henvisning til autentiske personer.

Visse filmforskere mener, at æstetik føjet til den historiske sandhed fordrejer den virkelighed, som repræsenteres (Ward 2008: 8). Autenticitet frem for alt står således *Cinéma Vérité*[2] og *Direct Cinema*[3] traditionen for. Deres puristiske og politiske tradition gjorde en dyd ud af, at der ingen *mise-en-scene* måtte foretages. Sandheden skulle være uredigeret og tjene til at vise en anden end magthavernes officielle sandhed (Hayward 2000: 59). Samme puristiske standpunkt indtager filmforskeren Jerry Kuehl, som hævder, at drama-dokumentar film, aldrig kan siges at være sandhed, fordi fremstillingen kun er simulerede fremstillinger, "iscenesættelse strå" (Kuehl 1988 i Ward 2008: 16). Selv om der gives en næsten ordret gengivelse fra rapporter og love, mangler fremstillingen alligevel alt det væsentlige, som et menneske kan udtrykke med sin personlige stil, stemmeføring, gestik etc. (ibid.)

At fascinere er derimod det, som dokumentarismens *grand old man* John Grierson (1898-1972) vil. Han er ophavsmand til det berømte liberale *dictum*, at selv dokumentarfilm har brug for en "kreativ bearbejdelse af virkeligheden" (Grierson 1933 i Ward 2008: 21, n.2). På samme måde mener den tyske instruktør Werner Herzog, at digtere er langt bedre end andre til at udtrykke "en dyb, iboende, mytisk sandhed" (Herzog i Movin 2008: 23), og at det kun kan ske gennem opfindsomhed og konstruktion og iscenesættelse. Herzog kalder i sit manifest: *Minnesota Declaration: Truth and Fact in Documentary Cinema* (ibid.), *cinéma vérités* ideologi for en "bogholder-sandhed" (Herzog i Movin 2008: 23), der ikke er i stand til at ramme folks følelser.

Vi ser således, at en filminstruktør let kan lande i paradokset mellem et ønske om at vise autenticitet over for et ønske om at fascinere publikum.

Filmforskerne Steven N. Lipkin og Dai Vaughan mener med receptionsforskningen, at en film i sidste ende handler om publikums respons. Der er meget stor forskel på, hvordan forskellige personer reagerer på det samme budskab. Som også ved romaner, der skaleres fra selvbiografi til erindringsroman, er også skaleringen fra dokumentar til spillefilm i sidste ende en "kontrakt", der forhandles med publikum. Med den rette titel, annoncering og *footage* vil publikum være i "en dokumentarisk respons-modus" (Vaughan

2 *Cinéma Vérité* startede i 20'ernes Soviet, hvor Dziga Vertov filmatiserede udgaver af avisen Pravda's *newsreel* (Ward 2008: 11).

3 *Direct Cinema* stod for de samme observerende, puristiske og politiske værdier og blev fulgt af franske og amerikanske dokumentarister i 1960'erne (Hayward 2000: 59; Ward 2008: 11).

1999 i Ward 2008: 15) i forhold til visse værker eller mere i *exkapsone-modus* i forhold til andre værker, og de vil derefter reagere adækvat.

Grænserne mellem kategorierne fakta, dokumentar og ren fiktion er i de senere år gennem tv blevet *hybridiseret*, så der findes utallige undergrupper af genrer (Ward 2008: 8), og disse historiske filmgenrer er i høj er grad blevet til nutidens videnformidlere. Især for ungdommen er spændende spillefilm ofte den kilde til fortiden, som de vælger frem for originalkilder eller faghistoriske bøger (Schepelern 2008: 75).

I det følgende vil jeg prøve at beskrive forholdet mellem facts og fiktion, at se på hvordan den samme historie fortælles på forskellige måder igennem filmene og medierne. Og ikke mindst hvem der beretter historien. Hvem har "ret til repræsentation"? Skal de, den historiske sandhed henviser til, fortælle deres egen historie? Kan en solidarisk og indigeneret instruktør med lige ret gøre det? Har hun eller han *hjemmel* til at gøre det, eller havner man så i et problematisk udbytningsforhold igen? Vi vil igennem de diskuterede film prøve at få svar på nogle af disse spørgsmål.

Follow the Rabbit Proof Fence: Bogen

I 1996 udkom bogen *Follow the Rabbit Proff Fence* (herefter *Follow*), skrevet af datteren til hovedpersonen i bogen og filmen, og selv offer for den australske assimileringstanke, Doris Pilkerton Garamara. Hun fortæller sin mors historie, efter at hun selv som voksen genfandt moderen, som hun troede havde forladt hende med fuldt overlæg. Moderen, Molly Craig (senere Kelly), blev som 14-årig fjernet fra deres reservat Jigalong af det hvide regeringspoliti sammen med sin kusine Gracie, som var 10 år, og sin halvsøster Daisy på 8 år og kørt til Moore River Native Settlement. Året, hvor flugten fandt sted var 1931. I 1940, hvor Molly var gift med en indfødt og havde to små piger, blev hun igen bortført til Moore River sammen med sine døtre. I 1941 flygtede hun igen, bærende på sin 18 måneder gamle datter Annabelle, men var nødt til at efterlade sin 4-årige datter Doris hos en slægtning. Doris genfandt og blev forsonet med sin mor 21 år efter i 1962 og skrev efterfølgende bogen *Follow* om sin mors historie i 1996.

Rabbit Proof Fence: Filmen

Bogens og filmens titel henviser til det "kaninsikrede hegn", der skærer sig nord-syd igennem Australien for at forhindre kaniner i at æde sig ind på afgrøder, og som filmens hovedperson Molly Craig bruger som pejlemærke og følger på sin flugt fra opdragelsesanstalten Moore River.

Rabbit Proof Fence instrueret af Philip Noyce i 2002 følger i store træk de første kapitler

af bogen, men er af filmtekniske grunde strammet op, så filmens historie kun beretter om de tre pigers tilfangetagelse, deres tur til Moore River og deres efterfølgende flugt hjem. Turen tog 9 uger, strakte sig over 2.400 km og var strabadserende især for de to små piger, som den ældste Molly dels slæbte og dels bar igennem ørken og vildt landskab uden andet mad end det de kunne stjæle, tigge sig til eller selv fange og med politi og en indfødt *tracker*, Moody, i hælene. De to søstre kom tilbage til det øde beliggende Jigalong-reservat, hvorfra de blev bortført, mens kusinen i sit forsøg på at finde sin mor i en nærliggende by, blev fanget og sendt tilbage til Moore River.

Filmens fokus er på visuelt affektskabende optrin: Den dramatiske bortførelse, den ydmygende rejse i bur og på lastbil, det korte ophold og introduktionen til opdragelsesanstalten, hvor hård disciplin, tvang og straf hersker. Det, der fylder mest, er den lange og hårde rejse hjem, som er en del af Mollys modstand og flugt. Derudover skildres den historiske faktuelle baggrund; vi møder både i filmens narrative struktur Molly, Daisy og Gracie, og i sidste scene møder vi virkelighedens nu gamle kvinder Molly og Daisy. Alle, ligesom Mr. Neville, virkelighedens *Chief Protector* (*Bringing them Home* 1997: 23 (herefter *Bringing*)) i Vestaustralien, har bevaret deres navne i filmen. Igennem ham oplever vi regeringens værdisæt, ideologi, love og handlinger, næsten ord til andet gengivet korrekt i filmen, og som repræsenterer *den store fortælling*, som filmens *lille fortælling* om Molly er fortalt på baggrund af.

Rabbit er partisk og følelsesmæssigt fortalt fra barnets og de indfødtes side, hvilket ses i filmens perspektiv, i teknik, farver, lyssætning og lyd. Ofte ses regeringspolitiet fra barnets og de undertryktes side i frøperspektiv, så overmagtens dominans bliver understreget.

Mr. Neville set fra barneperspektiv. Foto fra dvd: Jette Rygaard

Ligeledes vises Mr. Neville flere gange i *ultra-close* frøperspektiv, som når et barn i en vugge ser en voksen tale til sig. Pigerne på flugten ses ofte i fugleperspektiv, der viser dem hjælpeløse i den store natur. På samme måde skildres den aboriginale verden: natur og mennesker i bløde "naturlige" ørkenfarver, medens den hvide mands civilisation males i skarpe kolde farver.

Magtrelationen understreges på det tekniske plan i filmen med alle midler og kobles til filmens ideologiske og stærkt visuelle budskab med billeder, der kræver *tissues* eller *denial* – lommetørklæder eller fornægtelse, som nogle kritikere agiterede for.

Historien bag bog og film

Bog og film blev et symbol på kolonisternes dårlige behandling af aboriginerne, og Molly, som satte sig op imod systemet, blev et symbol på aboriginernes kamp med kolonisterne – symboler der rakte langt ud over det blotte kunstneriske aspekt. Historien viste tilbage til et sort kapitel i Australiens historie, et overgreb, der strakte sig igennem en meget lang historie fra de første hold briter ankom i 1770'erne til op i 1970'erne.[4]

Briternes kolonisering var en brutal og regulær krig mod de oprindelige beboere, optaget som de var af at løse "aboriginerproblemet", hvilket de gjorde med henrettelser, forgiftning af drikkevand og fødevarer, i koncentration af aboriginaler i reservater[5] samt i forsøg på tvangsassimilation på de hvide opdragelsesskoler. Halvkaste "lyse" børn skulle opdrages til at blive indlemmet i den hvide civilisation, hvilket ofte betød opdragelse til tjenestefolk, slaveriagtige tilstande, vold og seksuelle overgreb.[6]

Nogle familier genfandt aldrig hinanden, andre var adskilt det meste af deres liv. Alle havde de livsvarige ar på sjælen, og mange endte som "alcoholics, drug addicts, psychologically damaged or imprisoned".[7]

Reaktionen på bog og film trak overskrifter og kastede benzin på et allerede ulmende bål, der blev til en passioneret debat om de såkaldte *stolen generations*. Presset blev så stort, at der blev afholdt en *Going Home Conference* i 1994, og en kommission blev nedsat for at undersøge tvangsforflytningerne. I 1997 udkom en over 500 sider grundig rapport:

4 www.dreamtime.net.au/indigenous/family.cfm#hi & http://daa.nsw.gov.au/publications/StolenGenerations.pdf, set 3.03.2012. Både årstal og tal er meget usikre se http://www.leksikon.org/art.php?n=2883, set 10.5.2012.

5 www.leksikon.org/art.php?n=2883, set 10.5.2012.

6 www.creativespirits.info/aboriginalculture/politics/stolen-generations-abuse.html, set 3.3.2012.

7 www.rabbitprooffence.com.au, set 3.3.2012.

Bringing them Home og en hjemmeside[8] med stadigt opdaterede udsagn og forsøg på at støtte en forsoningsproces. Rapporten, der også udkom som en forkortet *Community Guide* (ibid.), gennemgik i detaljer de forskellige love gennem tiderne, forsøgte at opspore adskilte familier, forsøgte at få hold på, hvor mange det igennem tiderne havde drejet sig om, interviewede hundredvis af overlevende og ikke mindst igennem *surveys* og statistikker sammenlignede de indfødtes livsomstændigheder med tilsvarende hvide australiers. På postkolonial teoretisk vis gav rapporten stemme til de undertrykte, beskrev historien på ny indefra og på solidarisk vis og var ikke mindst mangefacetteret og multiperspektivistisk.

De mange udsagn, stemmer og statistikker fortæller om dårlig uddannelse, ustabile livsomstændigheder, ensomhed, identitetstab, fratagelse af sprog og kultur, manglende mulighed for at leve sammen med en partner, geografisk mobilitet (omflakken), misbrug af alkohol, narkotika og kriminalitet (*Bringing* 1997: 11ff).

De personlige beretninger om tab og sorg, der fylder side efter side, har været ubærlig læsning for mange: Det internationale samfund[9], flere politikere, organisationer etc., der forsøgte at støtte eller agitere. Men også kritiske røster fra politisk side, fra historikere og journalister nægtede at anerkende beretningerne som sandhed og hævdede i stedet for, at der var tale om beretninger "without a hint of evidence", og at alle, der aflagde vidnesbyrd, "all had fallen victim to false memory syndrome".[10]

Den 13. februar 2008 fik den indfødte befolkning endelig en officiel undskyldning fra regeringen.[11]

Filmfacts og kritik

Med sin indledende *footage* med advarslen om faren for genkendelse af personer og stemmer fra *Torres Strait Islander*-folket lægger filmen op til en dramatiseret tolkning af historiske begivenheder og følger både bogen og de historiske facts så tæt, at man næsten ordret kan genkende passager fra gamle aviser fx *Brisbane Telegraph*, maj 1937, der er gengivet i *Bringing* rapporten og viser scenen, hvor Mr. Neville holder foredrag om sin assimileringspolitik, der i løbet af tre generationer skulle "udavle" den sorte race (*Bringing* 1997: 23).

8 www.creativespirits.info/aboriginalculture/politics/stolen-generations-timeline.html, set 3.3.2012.

9 FN kritiserede i 2000 regeringens inadækvate svar på rapporten og Pave John Paul II undskyldte fra Vatikanet i 2001.

10 www.enlar.org/rabbit.html, set 3.3.2012.

11 www.creativespirits.info/aboriginalculture/politics/stolen-generations-sorry-apology.html, set 3.3.2012.

Mr. Neville forklarer sin racisteori. Foto fra dvd: Jette Bygaard

Filmforfatter Christine Olsen var den, der overtalte australskfødte Philip Noyce, som hun beundrede på grund af en tidligere film,[12] til at se på Garamaras roman. Olsen anså den historiske timing for perfekt og fik overtalt Noyce, som selv i sin retorik (se kursiv nedenfor) solidarisk identificerede sig med de indfødte og ønskede med sin film at nå videre ud med sit budskab end blot til et almindeligt filmpublikum:

> *I could feel in the wind* that white Australia wanted a vehicle – whether it was a movie, whether it was a book or whatever – that got beyond the slogans and allowed them to come to terms with the history of race relations in this country.[13]

Noyce afslog at producere filmen, som en af sine ellers kendte og glittede Hollywood *blockbusters*.[14] I stedet tog han med sin lokale *fawling* et politisk standpunkt: Han ønskede at lave "a movie with a difference",[15] der skulle sende et budskab lokalt og internationalt

12 Noyce: *Backroads* 1977

13 www.eniar.org/news/rabbit6.html, set 3.3.2012 (min fremhævning, JR).

14 Som fx *Patriot Games, The Bone Collector, Salt.* www.eniar.org/news/rabbit6.html og www.eniar.org/news/rabbit11.html, set 3.3.2012.

15 www.eniar.org./news/rabbit6.html, set 3.3.2012.

om, at Australien stadig er et "sort og hvidt land". Han var meget bevidst om sin rolle som *medium* for Garamara og for de historiske personer. Han prøvede at *føle* som dem (ibid.) og mente dermed også, at filmmediet kunne noget andet end anden debat, nemlig røre folks følelser og sprede et vigtigt budskab: "So much rhetoric doesn't go any deeper than candy. But by emotionally affecting people, I hope this film helps them to understand" (ibid.).

Hans tro på appellen til publikums følelser og forståelse viste sig at holde stik. Selvom filmen blev til på et relativt beskedent budget på $ 10.5 millioner, hvor den britiske skuespiller, Kenneth Branagh afstod sit sædvanlige Hollywood honorar for at spille Mr. Neville, og der blev brugt lokale skuespillere som David Gulpilil fra *Walkabout* (Roeg 1971) samt tre unrønede småpiger; Evelyn Sampi, Tianna Sansbury og Laura Monaghan som Molly, Gracie og Daisy, blev filmen en succes på næsten alle fronter: publikum i Australien som i resten verdenen var begejstrede. I medierne og blandt kritikerne var der hovedsageligt medvind, og det regnede med flere vægtige priser.[16] Den indfødte befolkning oplevede filmen som en sejr.[17]

Anmeldelserne verden over gik imidlertid hurtigt fra en overfladisk omtale af filmen som film til en mere grundig henvisning til både den tidligere og den nutidige "sande" historiske virkelighed fx de nu nedværdigende forhold for asylsøgere i Australien (ibid.). De fleste anmeldelser var hovedsagligt positive, fordi filmen havde sat de indfødtes historie på et internationalt verdenskort (ibid.), og fordi filmen kunne gøre det, som mange rapporter og politiske debatter ikke kunne, nemlig "puts a human face on The Stolen Generation" (ibid.) og dermed tvinge Australien "to face its demons".[18]

De kritiske røster kom hovedsageligt fra politisk hold, hvor tidligere *Aboriginal affairs minister*, Peter Howson, stærkt kritiserede fremstillingen af historien ved bl.a. at hævde, at Neville som virkelighedens *Government Protector*, handlede i "god tro", at han forsøgte at beskytte børnene mod dårlige forhold og overgreb, og endeligt at bogen og filmen "overdramatiserede situationen".[19] Et andet medlem af parlamentet, Peter Slipper, hævdede at filmens vinkel var "sensationalising, misleading, and grossly distorting."[20] Flere var bange for, at filmen ville stemple Australien som et racistisk land (ibid.).

En journalist, Andrew Bolt anmeldte filmen som "a monstrous falsehood"[21] og hævdede som Howson, at Neville handlede i "god tro," kun forsøgte at beskytte børnene og at de ikke blev "stjålet", men at mødrene i mange tilfælde "sendte" deres børn til fx Moore

16 www.eniar.org/rabbit.html, set 3.3.2012 & http://www.imdb.com/rabbit, set 1.5.2012.
17 www.eniar.org/rabbit.html, set 3.3.2012.
18 www.eniar.org/news/rabbit11.htlm, set 3.3.2012.
19 www.eniar.org/news/rabbit15.html, set 3.3.2012.
20 www.eniar.org/rabbit.html, set 3.3.2012.
21 www.eniar.org/news/Bolt.html, set 3.3.2012.

River for at få dem i sikkerhed og give dem uddannelse. De mange "letkøbte fordringer på undskyldning og erstatning", var ifølge Bolt blot kyniske forsøg på at opnå økonomisk gevinst (ibid.).

Én kritiker anmeldte, i modsætning de fleste, filmen som film: "Problem: The film sucks. It uses a hackneyed, conventional narrative, a contrived approach to character, some very bad dialogue and some acting that are worse" (ibid.).

En katolsk organisation udtrykte håb om, at australske aboriginals med tiden selv ville tage hånd om den måde, de blev repræsenteret på, at de selv ville styre repræsentationen på både store og små skærme: film og tv (ibid.).

Indfødtes organisationer, historikere[22] og journalister som fx Robert Manne har på mange måder forsøgt at tilbagevise Bolts påstande som "a clear case of historical denialism"[23] ligesom andres forsøg på at skabe tvivl om omfanget af de fjernede børn ved at bestride begrebet "generationer".[24] Mannes svar er, at generationer er en metafor for en kollektiv oplevelse af lidelse.[25] Som vi skal se senere, er begrebet generation langt fra bare en metafor, men også en videnskabelig term for et psykologisk forskningsresultat. Forståelsen for børn og forældres sorg, lidelse og senere livsproblemer som følge af at være fratrævet deres familiemæssige tilknytning er et relevant perspektiv at lægge over den koloniale historie om "de forspildte generationer", som senere forskning med tydelighed har vist.

Australia: Filmen

Som titlen antyder, beskriver filmen en stor episk fortælling om landet, dets skikke, forhold mellem aboriginals og hvide, og de halvblods børn, som er resultatet af hvide mænds forhold til indfødte kvinder. Historien er hverken *based on a true story* eller baseret på en roman. En række australske manuskriptforfattere og den australske instruktør Baz Luhrmann har sammen skrevet filmmanuskriptet. Plottet er *true Hollywood*: en konflikt hvor en kvægkonge prøver at snyde sig til monopol, en traditionel kærlighedshistorie mellem to unage personer: En vild kvægdriver, Drover, og en aristokratisk engelsk kvinde, Lady Sarah Ashley, og endelig fortalt gennem Nullahs identitetskonflikt, som

22 Bl.a. Peter Read fra the Australian National University som var den første til at bruge benævnelsen *The Stolen Generation* i en avisartikel og senere i titlen på en bog fra 1981.

23 www.theage.com.au/news/robert-manne/the-cruelty-of-denial/2006/09/08/1157222325267.html, set 14.5.2012.

24 Fx den konservative Aboriginal Affairs Minister, John Herron: http://e..wikipedia.org/wiki/Stolen_Generations, set 3.3.2012 og historikeren Keith Windschuttle: *The Fabrication of Aboriginal History, Volume Three. The Stolen Generations 1881-2008* (2009), Macley Press.

25 www.wikipedia.org/wiki/Stolen_Generations, set 3.3.2012

repræsentant for de halvkastebørn, som myndighederne prøvede at fjerne fra familierne som led i assimileringspolitikken.

Filmen er "klassisk Hollywood" med spænding, følelser og kærlighed, hvor den *store fortælling*, som handlingen udspiller sig på, er anden verdenskrig, Japanernes angreb på Darwin og ikke mindst Australiens kolonihistorie, der er den samme som skildret i *Rabbit*, og som derfor ikke skal gentages. Den *lille fortælling* handler om Nullahs, Sarah og Drovers historie. Alligevel er det klart, at filmen og instruktøren Baz Luhrmann også havde et budskab, der skulle ud. Begyndelsen og slutningens *footage* sammen med Nullahs *voice-over* bidrager til, at filmens kritik mod regeringens overgreb mod de oprindelige folk indrammer selve plottet og løber som en underliggende rød tråd igennem filmen.

Begyndelsens *footage* viser et australsk logo, der lyder: "A life lived in fear is not a life". Der zoomes ud til en flyvende panorering, hvor man ser landet fra en flyvemaskine. Teksten fortæller om Australiens som det vilde land, rig på natur, overtro og eventyr og går over i en rullende tekst, der fortsætter: "Det var også det sted, hvor indfødte børn af blandet afstamning med tvang blev taget fra deres familier. Disse børn blev kendt som den stjålne generation" (*Australia*: 00120). Filmen indledes ligesom *Rabbit* med, at der "advares" om autenticitet og virkelige personer fra *Torres Strait*. I slutningens *footage* opsummeres de historiske facts: "Regeringen opgav officielt assimileringspolitikken over for indfødte Australier i the Northern territorium i 1973. I 2008 gav Australiens statsminister de stjålne generationer en officiel undskyldning".

Skal man kreditere rammen for den betydning, den lægger op til, venter man at se en film, hvor kulturkampen ville være mere i fokus, men Luhrmann har tilsyneladende ikke haft til sinds at opgive sin Hollywood-glamourøse spænding til fordel for et rendyrket politisk budskab.

Selve plottet, som refererer til den historiske baggrund, har fået et dramatisk twist i *Australia* i forhold til *Rabbit*. Ikke alene ser vi regeringspolitiets gentagne jagt på Nullah, men for at berede den barnløse Sarahs følelsesmæssige tilknytning til Nullah og vice versa, oplever vi også, at hans mor Daisy drukner i en vandtank, mens han gemmer sig sammen med hans (*Australia*: 04032). Vi hører også historien om Drovers kone, der døende syg af tuberkulose som indfødt ikke kunne blive behandlet på hospitalet, og vi ser, hvordan dobbeltmoralske hvide mænd tiltvinger sig retten til den sorte kvinde, og som ikke ser frugten af deres forhold, Nullah, som noget man behøver at føle familiebånd over for. Nullahs gennemgående problem: identitetskrise i et racedelt land, formulerer han vedvarende igennem filmen: "Ser I jeg er ikke sort, jeg er heller ikke hvid. De hvide kalder mig blandet blod (*Australia*: 0210) … Jeg hører ikke til hos nogen. Strisserne vil sende mig til Mission Island – gøre mig til hvid" (*Australia*: 02507).

Da Lady Ashley presser på for at få lov til at adoptere den moderløse Nullah, bliver

Sarah udfordrer den engelske overklasse i spørgsmålet om moderfølelser. Foto fra dvd. Jette Rygaard

hun irettesat af den engelske overklasse, der har et andet projekt med blot at "avle farven ud" (*Australia*: 12807). På Sarahs spørgsmål om, hvad mødrene siger til, at deres børn fjernes, svarer en Dr. Barker: "Det er videnskabeligt bevist at en aboriginal mor hurtigt glemmer sit afkom" (*Australia*: 12829).

Filmens udsigelse beretter om, at overkomme personlige problemer og relationer, at bryde tabuer om sorte kvinder og hvide mænd, at bryde regeringens lovgivning, men udligner også andre uretfærdigheder af race- og kønsmæssig art. Alt dette lader sig gøre på celluloid-strimlen og på grund af Hollywoods fortælling om rigtig helte m/k, der besidder den nødvendige stamina og aristokratiske og økonomiske status.

Filmfacts og kritik

Australia var på ingen måder en smal film, hverken i indhold eller mht. økonomi. *Australia* var en af de dyreste film, der nogensinde var produceret i Australien og kostede over AU$130 millioner.[26] Mens kritikken var blandet, med tendens mod det negative, og de store, vægtige filmpriser udeblev, så publikum – ikke uventet – helt anderledes på

26 www.imbd.com/title/tt0455824/, set 11.3.2012.

Australia: "We totally enjoyed every minute: it is what cinema can be – stirring, fun, involving – and made us forget the world for nearly three hours" (ibid.), og en enkelt filmkritiker overgav sig trods kritik: "Still what a gorgeous film, … The kind of movie that is a movie, with all that the word promises and implies."[27]

Ligeledes var *box-office*-indtægter allerede fem måneder senere på verdensplan $ 211,282,098,[28] hvortil kom kanal- og dvd salg, som langt overskyggede biografindtjeningen. De prisnomineringer filmen fik, var ikke vægtige (ibid.), men gik hovedsageligt på historiske kostymer og kinematografi, som landskabet og fotograferingen lagde op til, sammen med flere priser til den unge utrænede skuespiller Brandon Walters, som spillede Nullah.

Luhrmann, som i ti år havde drømt om at skrive den store episke film om sit "beloved country",[29] gjorde ligesom Noyce et nummer ud af, at han støttede de oprindelige befolkningsgrupper og at han konsulterede dem for ikke at støde dem.[30] På samme måde forsøgte han at øge filmens autenticitet ved at statister i nogle tilfælde selv var medlemmer af "den stjålne generation" (ibid.). Ligesom Noyce mente Luhrmann, at tiden var inde til at fortælle netop denne historie, og ligesom hos Noyce går solidariteten også i retorikken, når han kalder sig selv for *whitefella* Luhrmann (ibid.)

Det tog ni måneders hårdt arbejde at indspille den. Alting drillede og Luhrmann gentog scener i en uendelighed. Ustandseligt måtte der søges ny *funding*.[31] At filmen blev flot er noget de fleste, trods kritikken, er enige om.[32]

Luhrmann er kendt for sin flamboyante filmstil med store romantiske følelser og visuel scenografi. En filmkritiker siger, at hans "vocabulary doesn't include words like restrained and low-key" (ibid.), og en anden udnævner landskabet til "the real star".[33] Nogle tager afsæt i netop de imponerende landskaber og den flotte *visualitet* til at anmelde filmens plot, dens påklistrede og alt for detaljerede l a n g e slutning, dens manglende *continuity* (narrative sammenhængskraft), dens *auristiske* effekter og dens musiske, narrative og *intertekstuelle* referencer til *The Wizard of Oz* (Fleming 1939).

Hvis, hvad mange kritikere synes at mene, Australia er "a crappy mess of a movie" og for lang til dette liv, hvis man ikke har en levealder på 101,[34] så er anmeldelserne

27 www.rogerebert.suntimes.com/apps/pbcs.dll/article?AID=/20081125/REVIEWS/811, set 11.3.2012.
28 www.imbd.com/title/tt0455824/ratings, set 1.5.2012.
29 www.infilm.com.au/?p=604, set 11.3.2012
30 www.creativespirits.info/resources/movies/australia, set 3.3.2012.
31 www.imdb.com/title/tt0455824/trivia, set 11.3.2012.
32 reelviews.net/php_review_template.php?identifier=1404, set 11.3.2012.
33 www.com.au./home/view.asp?a=15087&s=Reviews, set 11.3.2012.
34 www.infilm.com.au/?p=604, set 11.3.2012.

virkeligt underholdende i sig selv. Lokale Luke Buckmaster harcelerer over alle de dejlige skattebetaleres dollars, der er skudt i en film, that "stinks", og lister alle de noter, han har taget, mens han så den. De er ikke lige "stuerene", hvad han er helt klar over: "The little half-Aboriginal kid's narration annoys me. He is starting to shit me. I am not a racist" etc. (ibid.).

Alt i alt er de fleste kritikere enige om, at filmen er præget af klicheer (ibid.), og at den driver af "politically correct sentimentality."[35] I modsætning til *Rabbit* anmelder kritikerne filmen som film og ikke som det store episke og historiske vidnesbyrd om de stjålne generationer, som filmens *footage* lægger op til.

Filmens Hollywood-fernis og -slutning argumenterer for problemløsninger af køn og etnicitet. Nogle af de kritikpunkter, der har været mod Luhrmanns film, er da også, at i og med, at han forsøger at sætte et berettiget spørgsmålstegn ved regeringens behandling af den aboriginale befolkning, så dekonstruerer han sin egen fortælling ved at overspille sin solidaritet med dem. Han skaber en ny myte af og om de indfødte, som han forherliger til det nedladende, når han overdyrker deres mytiske evner: "The Australians, having for decades treated their native people as subhuman, now politely endow them with godlike qualities. I am not sure that is a compliment".[36]

Helt overordnet: Canadiske dokumentarfilm som protest

Den canadiske filmhistorie, som omhandler mørke pletter i den canadiske kolonihistorie, er præget af individers livsberetninger om regeringens overgreb mod den oprindelige befolkning, både hvad angår tvangsforflytninger af hele samfund, hvad angår børn som blev sendt på de forhadte hvide regeringsskoler "residential schools generation" eller hvad angår folk, som på grund af tuberkulosebehandling blev sendt til den hvide civilisation. Alle følte de sig rykket op med rode, og alle mistede de deres sprog og kultur og ofte familier. På mange måder er den canadiske historie også præget af regeringsovergreb, hjælp i den bedste mening, kulturmøde i bred forstand, og protesten bliver artikuleret både som film og dokumentarer. Således beskriver film som *Ce qu'il faut pour vivre* [*The Necessities of Life*] (Pilon 2010) et kulturmøde på et tuberkulosehjem i Ottawa, og *Trial of Fortitude Bay* (Sarin 1994) tager udgangspunkt i det samme, men føjer dertil et retsligt kulturmøde.

Jeg vil kun nævne nogle få af de drama-dokumentarer, som omhandler disse emner, og som derfor også sender et autentisk budskab om overgreb til omverdenen. Filmene er anderledes end de australske og den grønlandske film i både form og indhold, idet de

35 www.tfgate.com/cgi-bin/article.cgi?f=/c/a/2008/11/26/DDB714B4GG.DTL, set 11.3.2012.
36 www.inflm.com.au/?p=604, set 11.3.2012.

Nullah og hans bedstefar King George tæmmer vilde tyre med "black magic". Foto fra ded: Jette Rygaard.

meget ofte lever op til det fra australsk side artikulerede ønske om, at de oprindelige folk selv står bag deres repræsentation.

Filmen *Martha Qui Vient du Froid* (Martha of the Nord) (Lepage 2008) er skrevet af Martha Flatherty sammen med instruktøren Marquise Lepage, og Martha, som titlen omhandler, er selv fortælleren. Filmen er produceret i samarbejde med *The National Film Board of Canada*, som er en organisation, der arbejder med oprindelige folks organisationer og medier,[37] og støtter deres bestræbelser for selvrepræsentation. Som titlen antyder, er det Marthas historie, filmen fortæller, da hun som 5-årig med familien og sit samfund af regeringen blev tvangsforflyttet til øde og golde steder i "the far North".

Dokumentarfilmen *The Experimental Eskimos* (Greenwald 2009), instrueret i 2009 af Barry Greenwald, er umiddelbart den film, der trods det, at det er en dokumentar, passer bedst i artiklens tema, idet den omhandler, hvad den føderale regering kaldte "et eksperiment".

I 1962/63 forlod tre 12-årige inuit drenge, Zebedee Nungak, Peter Ittinuar og Eric Tagoona, deres familier i det canadiske Arktis for at leve hos plejefamilier og gå i skole i Ottawa. Drengene var nøje udvalgt efter deres høje IQ af regeringen som led i et assimileringsforsøg. Ideen var at se, hvordan så kvikke drenge ville klare sig i den konkurrenceprægede hvide mands verden og at opdrage dem, så de kunne blive fremtidige ledere

37 Bl.a. *APTN* (Aboriginal Peoples Television Network), *Radio-Canada*, *TV5*, *CBC* (Canadian Broadcasting Company).

og optræde som mellemmænd for regeringen i deres små samfund. Som også i andre tilfælde og andre lande forudså regeringen hverken konsekvenserne eller omkostningerne for de implicerede, og først i 1998 opdagede de nu voksne mænd eksperimentet, de var ofre for. Personlig tragedie, men også oprør, var den pris, de tre betalte; de kæmpede hele deres voksne liv med efterdønningerne af deres opvækst i form af umulige parforhold, misbrug af forskellig art, kollisioner med loven, identitetstab og tab af sprog, kultur og kulturelle færdigheder og følte at de mistede alt to gange: "first when they moved South and again when they returned North".[38]

Filmen blev et manifest over et socialt eksperiment, som ikke alene nær havde ødelagt drengene, men som også forvandlede nationen: "the film is the untold story of how an experiment in social engineering changed not only the boys, but changed a nation" (ibid.). Hvad regeringen ikke havde forudset var nemlig, at alle tre blev aktivister og inuitledere i en indædt kamp for oprindelige folks rettigheder og dermed "ended up biting the government in the butt."[39]

Filmens instruktør fortæller om besværlighederne med dels at filme de tre mænd over lang tid og store afstande og dels med at researche og finde arkivmateriale "weaving two decades of history from the battle for aboriginal rights through to the creation of Nunavut, in a three character documentary" (ibid.). Omend filmen er et vægtigt dokument i den canadiske historie og efter dokumentarstandarder fik mange fornemme priser (ibid), kan den ikke siges at have været en publikumssucces i hollywood'sk forstand, men har bidraget til at holde debatten om oprindelige folks rettigheder i gang i medierne.

Canadas premierminister Stephen Harper undskyldte offentligt 11. juni 2008 over for den indfødte befolkning for mere end et århundredes forflytning, tvangsassimilering, misbrug og mishandling på "residential schools". Harpers lange og intense undskyldning gennemgik i detaljer alle de ting, der var forbrudt imod den oprindelige befolkning og gentog mange gange: "We are sorry."[40]

"I den bedste mening": Bogen

Tine Brylds bog med titlen *I den bedste mening* fra 1998 er baseret på virkelige hændelser og handler om det, som nu anses for et dansk overgreb på 22 grønlandske børn: De blev, sammen med deres familier, ofre for et eksperiment: et forsøg på at skabe en velud-

38 www.cbc.ca/passionateeye/episode/experimental-eskimos.html, set 11.3.2012.

39 www.straight.com/article-321096/vancouver/aboriginal-stories-go-beyond-poli, set 11.3.2012.

40 Se fuld tekst: www.straight.com/article-321096/vancouver/aboriginal-stories-go-beyond-poli, set 11.3.2012.

dannet elite af grønlandske borgere i det "nye dansk-grønlandske rige" siden 1953, hvor Grønland officielt fik ny status som del af Danmark. Børnene skulle danne fortrop for en tiltrængt hurtig udvikling i Grønland i efterkrigstids-årene og dermed hjælpe Danmarks kvæstede omdømme som kolonimagt i den internationale verden.

Børnene blev i første omgang udvalgt efter tre kriterier. Alder, evner og forældreløshed, men manglen på egnede børn fik udvælgelsen til at skride, så også børn med familier vilkårligt blev sendt af sted. 22 børn blev endeligt udvalgt til danmarksophold, kun 16 vendte tilbage til Godthåb til børnehjemmet efter 1½ år. De resterende 6 børn af de 22 blev i Danmark, adopteret af danske familier, fordi de angiveligt var forældreløse.

Familier og børn var kun sparsomt underrettede, og i visse tilfælde var de slet ikke klar over, at "danmarksturen" var en rejse for livet. Kun få af disse børn i "prestigeprojektet" (Bryld 1998: 14), som det blev kaldt, klarede sig så godt som det var meningen med disse børn. Ingen af dem fik den højere uddannelse, som gjorde dem til grønlandsk elite. Enkelte fandt et lille stålsted i livet, ofte i Danmark, enkelte viede deres liv til at hjælpe andre, mange gik i hundene: ind og ud af fængsler, hash, druk, selvmord eller et liv på landevejen, Christiania eller det yderste Grønland.

En af dem, der klarede sig godt, var Helene Thiesen, som har viet sit liv til en frivillig pionerindsats for at forbedre grønlandske syges og dømtes vilkår i Danmark. Da Tine Bryld mødte hende og spurgte, hvorfor hun påtog sig sådan et krævende ekstraarbejde, svarede hun: "*Jeg ved hvad det vil sige at blive deporteret*" (Bryld 1998: 25). Sådan blev bogen til. Tine Bryld opsporede og interviewede sammen med Thiesen de nu voksne "danmarksbørn", deres forældre, deres søskende og familier. Ved mødet med Bryld kendte ingen af dem, heller ikke Thiesen, til deres egen historie, mange af dem vidste ikke, hvorfor netop de var sendt af sted – alle bar de på en følelse af sorg og skyld: Som en af dem sagde til sin familie senere: "Undskyld, jeg blev født" (Bryld 1998: 35).

Læser man interviewene med 21 af disse tidligere "elitebørn", er forundringen over, hvad der skete, hvorfor netop de blev sendt væk og deporteret af deres familier, det gennemgående træk: "Vi stillede aldrig spørgsmål om, hvorfor vi var på børnehjemmet, det var bare sådan. Alt blev bestemt af andre" (Bryld, 1988:33). Men jeg tror nok, at vi alle har haft den følelse af at være udstødt, at være uønskede, både af vores familie og vores folk "(Bryld, 1998:46). Helene Thiesens mor i bogens virkelige historie husker sagen, ligesom medlemmer fra andre familier som et "tilbud, man ikke kunne sige nej til":

> Ingen fortalte mig eller de andre hvor lang tid opholdet i Danmark skulle være – og … da de kom tilbage … var det svært for alle forældrene, at de ikke længere kunne tale med deres børn. … Men tiden var anderledes. Husk, vi boede i en dansk koloni, vi var vant til at gøre, hvad der blev sagt (Beyld 1998: 49).

Andre familiemedlemmer fortæller enslydende beretninger om, at de heller ikke var ordentligt informeret. Et genkommende træk er, at man husker, at danskerne bestemte alt, og det kunne ikke nytte at sige imod: "Danskerne fortalte os, hvordan tingene skulle være. De gav besked. Man diskuterede ikke med danskerne, man talte ikke med dem, ligesom man heller ikke taler med Gud" (Bryld 1998: 55).

Eksperimentet: Filmen

Filmen *Eksperimentet*, instrueret af danske Louise Friedberg i 2010 og med manuskript af Louise Friedberg og Rikke De Fine Light, bygger i store træk på Brylds bog. Filmen er imidlertid dramatiseret omkring kun en del af historien, hvor 16 af de 22 børn, som led i et danificeringseksperiment, vendte tilbage til Grønland, ikke tilbage til familierne, men til det nyligt opførte børnehjem i Godthåb for at fortsætte skolingen til grønlandske "danskere" med danske normer, indlæring og opførsel: "Et land, et folk, et sprog" (Eksperimentet 2010: 03240) lyder det gentagne mantra fra de danske embedsmænd. De hjemvendte børn husker ikke deres modersmål og kommer af den grund i direkte modstrid med det omgivende samfund på grund af deres tillærte danskhed, deres manglende grønlandske sprog og deres grønlandske udseende: "Grønlænderen, der taler dansk og har fået jakkesæt på, vil stadig være grønlænder inderst inde", (Eksperimentet 2010: 05941), som det lyder det fra den danske skoleinspektør Svendsen, som mange af de ubehagelige replikker er lagt i munden. Børnene kan ikke hente hjælp eller forståelse hos deres mødre, som de ikke må se og ikke kan tale med, og de lider

Skoleinspektør Svendsen ser eksperimentet som en fiasko. Foto fra dvd: Jette Rygaard.

af hjemve, følelsen af hjemløshed og mangel på familiemæssige tilknytning, præcis som Brylds bog skildrede.

Filmen er fiktion, som Friedberg siger. Børnene i filmen har ikke bibeholdt deres navne, og plottet er dramatiseret omkring børnenes ankomst, ophold på børnehjemmet, skolegang og nederlag samt et par hjerteskærende mor-barn-scener, som hverken lader *Rabbit* eller *Australia* noget efter. Vi ser et par af pigerne blive revet fra deres mor: Dorthe ved ankomsten til Godthåb, Karen ved moderens flytning med resten af familien, og vi hører lille Daniel have hjemve efter sin danske plejemor. Et par dramatiske højdepunkter ridser erkendelsen af eksperimentet som fiasko op. Vi ser landshøvdingens og embedsmændenes primære bekymring om økonomi og ikke menneskeskæbner. Vi ser forstanderindens forgæves kamp for børnene mod de danske embedsmænds magt, og vi ser de grønlandske politikeres bekymring om børnenes tab af eget sprog blive fejet væk. Følelserne af fiasko, nederlag og sorg kontrasteres af poleret overflade, der manifesteres i filmens toppunkt og – slutning ved kongeparrets besøg på børnehjemmet.

Filmen er en historie fortalt i roligt 50'er stil med fokus på følelser og nærvær, og der er gjort meget ud af historisk lokalkolorit.

Historien bag bog og film

Eksperimentet starter som de andre her omtalte film med en *footage*, hvor den historiske situation ridses op:

> Den danske kolonI Grønland har under 2. verdenskrig været isoleret fra Danmark. Da de første danskere vender tilbage til Grønland efter krigen, chokeres de over de rystende forhold. Befolkning lever i dyb armod og er plaget af tilbagevendende tuberkuloseepidemier. Danmark møder kritik i FN. Hvis de danske myndigheder ikke kan påtage sig ansvaret for Grønland, er f.eks. USA parat til at overtage den store ø med de enorme naturressourcer. Derfor sætter den danske regering alle kræfter ind på at modernisere og "danskificere"[41] det grønlandske samfund. Danmark skal vise verden, at landet formår at føre Grønland ind i den moderne tid, og at man er i stand til at gøre det hurtigt. (*Eksperimentet* 000.012)

Eksperimentet er lagt an på den personlige historie og stærke følelser i sin skildring af børnenes skæbne, filmens *lille historie*. Den *store historie* som udgør den politiske og

41 Stavemåde bibeholdt.

tidsmæssige baggrund, det grønlandsk-danske koloniforhold, som skildres i *footagen* ovenfor, er det her kun nødvendigt at ridse kort op.

Grønland har en lang kolonihistorie bag sig siden 1721, da Hans Egede ankom for at missionere. Tanken var dengang, at Grønland skulle hvile i sig selv, og kulturen ikke skulle ødelægges af indflydelse udefra. Et monopol fra 1776 betød derfor, at Grønland var lukket for besejling for alle andre end *Den Kgl. Grønlandske Handels* skibe. Som et andet Torneroseland – nogle har kaldt det for frilandsmuseum – eksisterede Grønland således afskåret fra verden og uden mulighed for at udvikle nye og anderledes erhvervsbetingelser end de gamle fangstmuligheder.

I Danmark vidste man generelt ikke meget om Grønland, idet Grønlands afsperring fra omverdenen betød, at det var meget vanskeligt for privatrejsende og mediefolk at få adgang.

Vendepunktet for Grønlands lukkethed kom ironisk nok ved udbruddet af 2. verdenskrig. Da Danmark blev besat af tyskerne i 1949, blev Grønland på en måde frit. Danmark og Grønland blev afskåret fra hinanden, og USA overtog forbindelse og forsyninger. Grønlænderne oplevede det som et under, at nye spændende varer pludseligt oversvømmede landet: biler, flyvere, veje, postordrekataloger, tyggegummi, musik og film var blandt oplevelserne. Betalingen for USA's forsyninger til Grønland var Kryolit fra minen i Ivittuut og rakte mere end rigeligt til betalingen.

Grønlænderne oplevede også, at deres land var placeret strategisk i militær henseende, og oplevede både oprettelse af flyvebaser, samt anlæg af et militært anlæg i Thule i 1951. Befolkningen i Thule blev tvangsforflyttet, hvilket senere førte til sagsanlæg og erstatning, der kom til at gå under navnet *Hingitaq 53*, der betyder "Deporteret 53".

Grønlænderne oplevede på mange måder, at Grønland var i fremgang under krigen, med højere levestandard og nye muligheder. Senere voksende en opinion af unge intellektuelle frem, der som den senere politiker Augo Lynge udtrykte et stærkt ønske om, at grønlænderne efter krigen blev indlemmet som borgere i den danske stat (Rosing Olsen 2005: 20):

> Vi ønsker en udvikling indenfor det danske rige til social, politisk, økonomisk og kulturel ligestillethed. Samme pligter, samme chancer for danskere som for grønlændere eller med andre ord, vi ønsker ud af grønlænderen at gøre en god dansk borger (Bryld 2010: 11).

Efter stærkt pres fik en gruppe danske journalister i efteråret 1946 lov til at rejse til Grønland. Deres beretninger i medierne var ikke opmuntrende læsning. De beskrev et land, der var ladt i stikken, og en befolkning, der levede under kummerlige forhold (Højlund 1972: 28). Pressen og verdenssamfundet med FN i spidsen fik Danmark til at forpligte sig til at forbedre forholdene for befolkningen i sine kolonier. Det hastede på mange måder, hvis Danmark ville bevare sin stilling.

Det er i dette lys, vi må se Danmarks paniske bestræbelser for at vise, at de kunne få Grønland på fode, som blev til Nyordningen i 1950, hvor bl.a. skoleloven udtrykkeligt krævede at danskundervisningen skulle styrkes. De 22 børn, som bog og film henviser til, skulle udvælges og uddannes til at være fortrop for en ny grønlandsk elite. *Røde Kors* foreslog at stå for et byggeri af et børnehjem i Godthåb, og *Red Barnet* påtog sig opgaven med at tage ansvaret for børnene i Danmark. En majoritet af både danske og grønlandske politikere stemte for forslaget, der blev anset for et prestigeprojekt (Brydl 2010: 15).

Efter en voldsom modernisering i 1950'erne og 60'erne, blev der indført Hjemmestyre i 1979 og Selvstyre i 2009.

Danmarks kolonialisme har haft ord for at være, og har i egen formening været, en human kolonialisme. Kolonialisme har det imidlertid været, og den tavshed, som Danmark igennem denne kolonialisme på mange måder har pålagt Grønland, begynder først nu med grønlændernes egne fortællinger om deres historie at blive nuanceret. Det skete så alligevel ikke med filmen *Eksperimentet*, som var en dansk produceret film, med kun få grønlændere involveret.

Filmfacts og kritik

Filmen er selv efter danske standarder ikke nogen dyr film, men kostede alligevel 20 millioner kroner (Schultz-Lorentzen 2010a: 17).

Friedberg er en nyere instruktør og fik temmelig meget opmærksomhed, mere på grund af emnet end på grund af filmens egentlige kvaliteter. Friedberg siger om sin film, at den er lavet "i dybeste respekt" (Schultz-Lorentsen 2010a), og hun havde ligesom instruktørerne af *Rabbit* og *Australia* også et budskab om, at tiden var inde til et dansk-grønlandsk opgør og ikke bare til at hænge om et glansbillede:

> Der er ingen tvivl om, at eksperimentet blot er ét ud af mange glemte kapitler fra vores tid som kolonimagt. … hvis vi skal lære af vores fælles fejl, er det nødvendigt at sandheden kommer frem og det kan kun ske ved, at vi som fle skabt en kritisk gennemskrivning af vores historie som kolonimagt (ibid.).

Hovedrolleindehaveren som forstanderinden Gert, Ellen Hillingsø, ser også filmens historiske baggrund som en plet på den danske kolonihistorie, som hun kalder "en udpræget kolonialistisk form for blindhed" (ibid.), der sætter os i liga med andre kolonilande, og som vi burde viske væk med relevante tiltag så hurtigt som muligt: "Jeg forstår ikke, at Lars Løkke Rasmussen afviser at give en undskyldning … hvem skulle der gå skår af?" (Ibid.). Hillingsø var dybt indigneret over filmens tema og researchede sin rolle grundigt

hos en familieterapeut. Han var "dybt berørt" over børnenes skæbne, som hun kalder "uhyrlig", "imperialistisk" og "brikker i et politisk spil":

> I 1950'erne var der stor opbakning blandt grønlandske politikere for at gøre dansk til hovedsproget i Grønland. Siden har erfaringerne fra tvangsfjernede børn i Danmark vist, at selv børn fra meget vanskelige kår har bedst af at bevare kontakt til deres familie. Det fik de grønlandske børn ikke lov til (Schultz-Lorentsen 2010a: 17).

De fleste anmeldelser var politisk korrekt begejstrede, men gik som ved *Rabbit* hurtigt fra omtalen af filmen til omtalen af kolonihistorien og videre til nutidige overgreb som behandlingen af fangerne i Herstedvester: "Filmen er noget så sjældent som et politisk drama, ... der ... udfordrer danskernes selvforståelse af forholdet mellem Danmark som tidligere kolonimagt og en kolonI. En film med postkoloniale og genkendelige træk op til i dag" (ibid).

Men, ikke alle anmeldere faldt for budskabet om den "sande historie". Flere kaldte filmen velment, sympatisk, skåret ud i pap, men aldrig noget, der kom til leve som en filmfortælling."[42] Scope film-sitet anmeldte også filmen som film, og lagde ikke fingrene imellem. Overskriften lød "Væsentlig historie, dårlig film" og fortsatte med at kalde filmen "klodset, smalgabende, langsom og uvedkommende". Friedbergs manuskript blev kaldt "umådeligt og smådedeligt og ubehjælpsomt" og filmens pointer var sort/hvide, så man som publikum ikke var i tvivl om hvad man skulle mene: "Man skal have mindst to slag med forhammeren, så hver en pointe 100 % sikkert siver ind."[43] Anmelderen mener ikke desto mindre at emnet er væsentligt, og at det derfor havde fortjent en bedre behandling og – implicit mener han måske – at være behandlet af nogle andre end danskerne: "Der er en grund til, at nogle grønlændere stadig kan udtale ordet *qallunaaq*, danskere, med had i stemmen (ibid.)."

Publikum i Grønland var imidlertid begejstrede og rørte, ikke mindst fordi mange til stede ved premieren i Nuuk selv havde familiemedlemmer, som havde været på "danmarksophold" i årene fra 1950'erne: "Filmen er ikke en nøjagtige gengivelse af begivenhederne på børnehjemmet. Det er en fortolkning. Men de følelser, filmen frembringer, er helt i tråd med datidens realiteter" (Thiesen i Schultz-Lorenzen 2010: 18).

I Danmark arrangeredes tre foredrag-film-diskussions-aftener under konceptet Vidensbiffen,[44] og efter premieren i Nuuk blev der arrangeret debat om filmen, hvor bl.a. formand for Naalakkersuisut Kuupik Kleist talte og diskuterede med publikum. En und-

42 www.scope.dk/forumemne/64511-eksperimentet, set 2.3.2012.

43 www.scope.dk/forumemne/64545-væsentlig-historie-daarlig film, set 2.3.2012.

44 Vidensbiffen under Folkeuniversitetet 2010: http://faas.dk/main.aspx?pagetype=51&id=122

skyldning, som australierne og canadierne havde fået, mente hverken Kleist eller den daværende danske statsminister Lars Løkke Rasmussen kunne komme på tale. Eksperimentet var et samarbejde med grønlandske politikere, hed det, men der blev diplomatisk affalt en kulegravning af sagen. Andre daværende politikere mente, at en undskyldning ville være på sin plads og lovede at støtte op om sagen (Schultz-Lorentzen 2010a: 17).

I månederne omkring premieren på filmen var der i medierne: aviser, internet, tv og radio voldsom gang i debatten. Helene Thiesens egen erindringsbog *For flid og god opførsel* udkom i 2011 med hendes version af historien og med mange billeder. Der blev arrangeret debataftener, seminarer, og et nummer af tidsskriftet *Social Kritik* fik temaet og titlen "nedsendt i mangel af bedre" og analyserede både børnehjemsbørnene og et andet sort kapitel af den dansk/grønlandske historie: Fangerne i Herstedvester fængsel (*Social Kritik* nr. 123, september 2010). Bryld udgav en opdateret version af *I den bedste mening* i 2010, der med en reference til filmen har et følelsesladet billede på forsiden, i modsætning til Brylds tidligere bog og meget sobre fremstilling.

En forsker blev udpeget til kulegravning af sagen,[45] men pengene blev aldrig fundet, og efter en heftig opblussen i medierne hviler nu tavsheden over emnet.

Efterskrift: Historien nyfortolket med nyere forskning

Det centrale problemkompleks, som præsenteres i alle film, og som fremstilles i centrale følelsesladede scener, viser, hvordan børn bliver adskilt fra deres mødre. Det er også disse historier baseret på en sand historie, der har rørt følelser, har skabt debat, protester og krav om forandring, undskyldninger og erstatninger.

Den britiske psykolog John Bowlby (1907-1990) har med sine epokegørende værker om "tilknytning" (Bowlby 1969/80) været med til at ændre nyere tids forståelse af barndommens betydning af en "sikker base", som han kalder tilknytningen til en omsorgsfuld mor eller forældre. Hans studier viser, at abrupt separation, som et mindreårigt barn udsættes for, kan have negativ indvirkning på barnets emotionelle og kognitive liv og kan på længere sigt føre til en manglende normal udvikling, en skade, der ikke overstås på en generation. Et skadet barn udvikler ikke kompetencer til sundt forældreskab og fører derved den negative arv videre til næste generation, jf. generationsdebatten nævnt ovenfor, s. 85-86. Bowlbys videnskabelige studier af hjemløse børn i et efterkrigstids Europa (Bowlby 1951) og hans veldokumenterede værk om moderligt afsavn (Bowlby 1962) blev anvendt af WHO (World Health Organization) og brugt som forskningsbaggrund i *Bringing*-rapporten vedrørende synet på eftervirkningerne af den tvungne adskillelse af forældre og børn.[46]

45 En ung grønlandsk nyuddannet ph.d. Jens Heinrich.

46 *Bringing* 1997: 27.

Konklusion

For alle de gennemgåede film gælder det, at de er film med "et budskab". Hvad enten det er dokumentarfilm eller spillefilm, behandler de et emne fra virkeligheden. De er politiske eller bare *politisk korrekte*; de vil forandre, vække følelser og gøre en forskel. Graderne af dramatiseret fiktionalitet er forskellige, og hvis man ikke hører til den puristiske *Cinéma Vérité*- eller *Direct Cinema*-tradition, er det nødvendigt at foretage en kritisk, fiktionaliseret bearbejdning af virkeligheden, som Grierson mente: Det virker og sælger. Spørgsmålet er bare, *hvad* de sælger: Filmen eller historien bag? I de fleste tilfælde må vi nok indrømme, at selv spillefilm "based on a true story" sælger nok så meget på grund af deres politisk korrekte indhold, som tiden er inde til at sætte fokus på. Indimellem lider film af at ville for meget, som Luhrmanns *Australia*, men den monetære publikumssucces udeblev ikke, selv om den professionelle kritik var hård. Selv de oprindelige folk synes, at filmen gavnede deres sag ved igen igen at sætte fokus på historien. Andre af filmene som *Rabbit* og *Eksperimentet* blev, skønt trofast mod deres litterære forlæg og med seriøs fokus på problemet, og hyldet af de "politiske debatter", heller aldrig til "store film": Kritikken lød derimod på gabende kedsommelige narrativer. Det var virkeligheden bagved, der trak – og trak overskrifter og debatter.

De canadiske dokumentarfilm er på mange måder lidt udenfor og alligevel ikke. Canadierne er virkelig gode til at få historiens skæbner frem – fortalt af de oprindelige folk selv, så deres debatter hele tiden holdes i kog. Og man kan sige, at både den australske og den canadiske undskyldning til de oprindelige folk for koloniale overgreb fortæller noget om, at mange forskellige tilgange til og fortællinger om historien hele tiden holder emnet varmt.

Den grønlandske historie er på mange måder anderledes. Grønland er et langt mere moderne land i mange henseender med den oprindelige befolkning som landets egne herrer. Men anerkendelsen, undskyldningen og erstatningen for overgreb mod de nedsendte børn, er det aldrig blevet til. Og debatten er lige for tiden forstummet.

Udsagnet om at handle i "god tro" og i den "bedste mening", som flere af filmanmeldelserne fremfører til undskyldning af de historiske overgreb, er hørt igen og igen. På sin vis har den videnskabelige udvikling også været med til at ændre synet på de tidlige overgreb radikalt – og det ses i debatterne. Skole, pædagogik og psykologi har ligesom andre grene af videnskab udviklet sig meget siden 50'erne. Vi ved nu, at børn har brug for deres forældre, tætte familierelationer og tryghed i vante rammer, hvis de ikke på livstid og i generationer skal føle den identitetsløshed og utryghed, som Bowlby og andre taler om. Også synet på kulturelle normer har undergået en forandring. At der er stor forskel mellem den oprindelige og den "indtrængende" kultur, ved vi også nu. Og med den bevidsthed er det mere end nogensinde vigtigt, at de berørte mennesker fortæller *deres* historie, så billedet af fortiden kan blive så "sandt" som muligt … og det bliver det kun, hvis det er mangefacetteret, multiperspektivistisk og … måske endda også underholdende?

Anvendt litteratur

Bowlby John
- 1969/80 *Attachment and Loss I-III*. The International Psychoanalytic Library.
- 1951 *Maternal Care and Mental Health*, London.
- 1962 *Deprivation of Maternal Care: A Reassessment of its Effects*, London.

Bryld, Tine
- 1998 *I den bedste mening*. Gyldendal. København.
- 2010 *I den bedste mening*. Gyldendal. København.

Garanara, Doris Pilkerton.
- 1996 *Follow the Rabbit Proff Fence*. Univ. of Queensland Press.

Hayward, Susan
- 2000 *Cinema Studies - The key Concepts*. Routledge London.

Højland, Niels
- 1972 *Krise uden alternativ. En analyse af dansk grønlandsdebat*. Gyldendal. Kbh.

Mevin, Lars
- 2008 Begboldersandhed versus poetisk sandhed. Werner Herzog som dokumentarist i: *Kosmorama*. Tidsskrift for filmkunst og filmkultur: Mellem fakta og fiktion. Nr. 242, vinter. Kbh.

Tupaarnaq Rosing Olsen
- 2005 *I skyggen af kajakkerne. Grønlands Politiske historie 1939-79*. Atuagkat. Nuuk.

Schepelern, Peter
- 2008 Rekonstruerede sandheder, Når det iscenesatte fungerer som historisk dokumentation i: *Kosmorama*. Tidsskrift for filmkunst og filmkultur: Mellem fakta og fiktion. Nr. 242, vinter. Kbh.

Schultz-Lorentzen, Christian
- 2010 Brug for nytænkning – i den bedste mening i: *Atuagagdliutit*, 18. august
- 2010a Børnehjemsbarn vil udgive mindringsbog i: *Atuagagdliutit*, 25. august. Nuuk.

Social Kritik
- 2010 Tidsskrift for social analyse & debat: Temanummer: Nedsendt – i mangel af bedre, nr. 125 – september.

Wind, Paul
- 2008 Adskilte verdener? – Nogle kernepunkter i diskussion om fiction, fakta og dokumentarisme i: *Kosmorama*. Tidsskrift for filmkunst og filmkultur: Mellem fakta og fiktion. Nr. 242 – vinter. København.

Film

Friedberg, Louise
- 2011 *Ekspeimentet*

Greenwald, Barry
- 2009 *The Experimental Eskimos*

Howard, Ron
- 2000 *Far and Away*

Luhrmann, Baz
- 2008 *Australia*

Noyce, Philip
- 1977 *Backroads*
- 2002 *Rabbit Proof Fence*
- 1992 *Patriot Games*
- 1999 *The Bone Collector*
- 2010 *Salt*

Fleming, Victor
- *1939 The Wizard of Oz*

Lepage, Marquise
- 2008 *Qui Vient du Froid [Martha of the Nord]*

Pilon, Benoît
- 2010) *Ce qu'il faut pour vivre [The Necessities of Life]*

Roeg, Nicklas
- 1971 *Walkabout*

Sarin, Vic
- 1994 *Trial of Fortitude Bay*

Internetsider

Bringing them Home-rapport
- *1997* http://www.reconciliation.org.au/nsw/education-kit/stolen generations/, set 3.3.2012.

hfm, set 14.5.2012.

Videnskiftes under Folkeuniversitetet 2010: http://fuau.dk/main.aspc?pagetype=51&id=122

www.creativespirits.info/aboriginalculture/politics/stolen-generations-abuse.html, set 3.3.2012.

www.creativespirits.info/aboriginalculture/politics/stolen-generations-timeline.html, set 3.3.2012.

www.creativespirits.info/aboriginalculture/politics/stolen-generations-sorry-apology.html, set 3.3.2012.

www.creativespirits.info/resources/movies/australia, set 3.3.2012.

www.creativespirits.info/resources/movies/australia, set 3.3.2012.

www.uom.au./home/view.asp?a=15087&s=Reviews, set 11.3.2012

http://daa.nsw.gov.au/publications/StolenGeneration.pdf, set 3.03.2012. http://www.dreamtime.net.au/indigenous/family.cfm#hi &

www.cbc.ca/passionateeyo/episode/experiential-eskimos.html, set 11.3.2012. http://www.eniar.org/news/compo1.html, set 3.3.2012.

www.eniar.org/stolengenerations.html, set 3.3.2012.

www.eniar.org/news/rabbit.html, set 3.3.2012

www.miar.org/rabbit.html, set 3.3.2012.
www.miar.org/news/rabbit11.htm, set 3.3.2012.
www.miar.org/news/rabbit15.html, set 3.3.2012.
www.miar.org/news/Bob.html, set 3.3.2012.
www.imbd.com/title/tt0455824/, set 11.3.2012.
www.imdb.com/title/tto455824/trivia, set 11.3.2012.
www.imbd.com/title/tt0455824/ratings, set 1.5.2012
www.imdb.com/rabbit, set 1.5.2012
www.imdb.com/title/tt0252444/ratings, set 1.5.2012.
www.imdb.com./title/tt1525830/ratings, set 3.3.2012.
www.lekxikon.org/art.php?n=2883, set 10.5.2012.
www.rollingstone.com/movies/reviews/Australia-20081211, set 11.3.2012.
www.rabbitprooffence.com.au, set 3.3.2012.
http://nzfvriews.net/php_review_template.php?identifier=1404, set 11.3.2012.
www.rogerebert.suntimes.com/apps.pbcs.dll/article?AID=/20081125/REVIEWS/811, set 11.3.2012.
www.scope.dk/forumemne/64545-vaesentlig-historie-daarlig film, set 2.3.2012.
www.sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?f=/c/a/2008/11/26/DDBT14B4OG.DTL, set 11.3.2012.
www.straight.com/article-321096/vancouver/aboriginal-stories-go-beyond-poli, set 11.3.2012.
www.straight.com/article-321096/vancouver/aboriginal-stories-go-beyond-poli, set 11.3.2012.
www.theage.com.au/news/robert-manne/the-cruelty-of-denial/2006/09/08/1157222325267.
www.wikipedia.org/wiki/Stolen_Generations, set 3.3.2012

8. The City Life of Youth in Greenland pp. 33-55 IN: (2008) *Inuit Urbaines /Urban Inuit. Etudes Inuit Studies* vol 32 (1). Quebec. University Laval.

The city life of youths in Greenland

Jette Rygaard*

Résumé: La vie urbaine des jeunes au Groenland

Dans la littérature groenlandaise traditionnelle comme chez les critiques de la civilisation moderne, la modernisation et l'urbanisation sont des sources d'aliénation, de misère urbaine et de stress. Pourtant, plus en plus de gens essayent de se rendre dans les grandes villes. Un centre urbain comme Nuuk apparaît d'ailleurs comme un modèle de succès. À l'opposé, les petits villages isolés font face à des problèmes insolubles de pauvreté et de désordres sociaux, à cause du chômage et du coût de la vie très élevé. Dans cet article, des jeunes originaires de Nuuk et du petit village est-groenlandais d'Ittoqqortoormiit discutent de la vie urbaine. Les données proviennent de trois projets successifs, CAM I-II-III, réunissant photos et textes de jeunes Groenlandais entre 10 et 20 ans concernant des thèmes comme «mon école», «mes amis», «mes moyens de communication», et «ma ville». L'analyse des données révèle que ces jeunes se présentent en conformité avec les théories urbaines courantes sur les différents styles de vie, soit comme des ruraux appréciant leur tranquillité et les liens sociaux étroits, soit comme des urbains attachés au rythme de vie plus rapide de la ville.

Abstract: The city life of youths in Greenland

In traditional Greenlandic literature as among the critics of modern civilisation, modernisation and urbanisation correspond to alienation, loneliness, urban misery, and stress. On the other hand, more and more people try to get to the big cities. An urban centre like Nuuk seems to be a success. In contrast, the small remote settlements in Greenland continuously face major problems of social disorders and poverty because of extreme living costs and unemployment. In this article, life in the city is discussed through the eyes of youths from Nuuk and the rural East Greenlandic small town of Ittoqqortoormiit. The data come from three succeeding projects, CAM I-II-III, which included photos and texts from young Greenlanders between 10 and 20 years of age regarding themes such as "my school," "my friends," "my media," and "my city." An analysis of the material produced reveals that the views of these young people fit urban theories concerning life style and behaviour; rural dwellers submitting to a life with close connections and tranquillity opposite to the hectic city dwellers' life in an urban area.

* Department of Language, Literature and Media. Ilisimatusarfik/University of Greenland. P.O. Box 279, DK-3900 Nuuk, Greenland. jery@ilm.uni.gl.

ÉTUDES/INUIT/STUDIES, 2008, 32(1): 33-54

Introduction

"With our new culture house we can gather the whole world into it" (Girl, 17 yrs, Nuuk, CAM I: 73). "Here we have 'Telen' [the telecommunication station]. The 'Tele' is a very important place, very important. It makes everything much closer" (Girl, 12 yrs, Ittoqqortoormiit, CAM I: 78). These statements from young Greenlandic participants in one of three succeeding projects, CAM I, II, III, document that the idea of the world outside their local hometown is appealing. To get the world closer, to take part in both national and global events and happenings are a sign of not being left out on the otherwise somewhat isolated and enormous Greenlandic island. On the other hand, their openness towards the world is *not* evidence of *not* being proud of their home society whatever size or offers it holds.

For the CAM research projects on youth culture, media and globalisation, youth participants were asked to use disposable cameras and small diary books to answer our questions. A more theoretical reason was that the objects in photographs are multidimensional and therefore place multiple meanings into the viewer's hands, based on content, perception of intent, and context. The research projects were not intended originally to reveal traits of urbanisation. Views on urbanisation were an extra asset that came spontaneously from the young people. Using a camera at a distance from the researchers set their creativity free. About half of their pictures and diaries gave us some answers to our explicit questions about media, consumerism, and globalisation. The rest of the material was their way to show *us* about their close surroundings and life world. Being in possession of the research means empowered them to be their own authorities and shoot what we wanted, and what they themselves wanted, while obviously they had fun with the little camera toy. The photos showed us that it inspired them to tell their stories about who they were, what they liked, and who their friends and families were. Going through the results, 1,536 photos and 987 diary texts from 137 young Greenlanders between 10 and 20 years old was an exciting surprise. Several possible new research themes revealed themselves, apart from the questions originally asked about "A week with Media" (CAM I)[1], "Tweens as consumers" (CAM II)[2], and "Youth and Globalisation" (CAM III)[3].

In this article, I will primarily focus on the issues of urbanisation, *i.e.*, the more or less explicit statements/photographs of urban life and behaviour in the youths' hometowns: Nuuk and Ittoqqortoormiit. The city of Nuuk was chosen as it is the capital of Greenland and a urban centre with 14,719 inhabitants, and Ittoqqortoormiit because it is the smallest community that has a rural town-status with 529 inhabitants (Greenland Statistics 2008). My focus here will deal with only a small fraction of the whole project. Most of the material will be from CAM I and will consist only of data

1 CAM I was carried out in 2000 by Birgit Kleist Pedersen and Jette Rygaard of Ilisimatusarfik.

2 CAM II was carried out in 2003 as a teaching project by Ilisimatusarfik students Mette Larsen Lyberth, Lona Lynge and Johanne Berthelsen. Note that "tweens" are teenagers between 10 and 12 years old.

3 CAM III was carried out in 2006 as a teaching project by Ilisimatusarfik students Katti Frederiksen and Marianne Hansen.

from 21 informants aged 12 to 17. Some photos will be shown from the CAM II. Fourteen of the young people were from Ittoqqortoormiit (10 girls and 4 boys). Nuuk was represented by seven young people (5 girls and 2 boys) who attended high school or vocational school and were over 17 years old. The young people from Ittoqqortoormiit are a perfect frame of reference to contrast the metropolitan life in Nuuk, in which one finds real traits of an urban culture. Consequently, Nuuk provides a good example of how a "city-dweller-life" can be lived just below the polar circle.

In addition to theories of photography and of urbanisation, the youths' verbal and pictorial narratives are the guiding lines in this article. With a camera in hand, even a somewhat old fashioned disposable camera, they told stories with their photos, texts, or photos with anchoring texts, a combination of data material which raised some interesting methodological problems on how to interpret such different and non-homogeneous results.

The method: A visual ethnographic challenge

Why ask young people around Greenland to take pictures and write anchoring diary texts? The answer is simple: to attempt to break up the hierarchy between the researcher and the researched (Lather 2000). As a grown up researcher you will never have access to children's and young people's life and minds if you are just an ethnographic fly on the wall. In contrast, an informant-insider with a camera can and will go anywhere as demonstrated in other similar research projects (Hubbard 1996; Staunæs 1998). Some of the pictures we received were truly seen from the youths' point of view: playful, funny and sweet, some were very private, which we of course respected, and some were real and full life stories that touched our hearts as Roland Barthes famous "*punctum* pictures." Barthes (1987) tells us that a *punctum* picture "pierces the viewer" and denotes a wound, through personally touching details which establish a direct relationship with the object or person within it. In contrast, his twin concept of *studium* denotes the scientific, cultural, linguistic, and political interpretations of a photograph (*ibid.*). In the CAM material there were lots of *studium* observations and some touching, stirring *punctum* pictures. Most of the *studium* pictures were direct answers to our questions, and denoted the resourcefulness and creativity of the young co-researchers[4]. Examples of *studium* pictures are photos of media such as television, play station, and cellular phones.

At the starting point, the *punctum*-pictures were treated as scientific results, but in the long run these photos by individual researchers "demanded" to be analysed as specific case stories that often stood alone without an anchoring text, and told a story that was hard to forget. Although subjectivity is the essence of a *punctum*-picture, the world history of collectively felt *punctum*-pictures is well-known: the concentration

4 The use of the term "co-researcher" to name the informants is part of a transgressive method that feminist researcher Patti Lather (2000), among others, coined in recognition of the all-important role of "the other," "the investigated," in post-modern research.

camp photographs from 1945 (Sontag 2003: 119), the little Vietnamese girl that was hit by a Napalm fallout during the Vietnam war, and the global horror that we all felt by looking at people jumping from the towers of the World Trade Center at the never-to-be-forgotten 9/11. Not to compare it to world atrocities, I will display one picture from an exquisite series of lively photographs shot by a group of tweens playing around on the ice in Nuuk (Figure 1). These kids are healthy and happy and playfully, fooling around and shooting, as a compliment to us the viewers. Needless to say that this *punctum*-picture contrasts with so many statistical sad facts about Greenlandic children (*e.g.*, Abelsen 2007; Bjerregaard 2008).

The results

We analysed the material produced as quantitative research data with numbers, percents and graphs (Pedersen and Rygaard 2003). Of the total of the extracted material of 334 texts and 540 photos, in the listed categories (my school, my friends, my media, and my city), I will primarily focus on the ones that are listed under "my city," but as photographs are multifaceted and as friendship and media are important parts of being both young and city dwellers, the categories sometimes overlap. Since there were almost twice as many photos as texts, not all of the photos had an anchoring text. Some photos stood by themselves, some texts stood by themselves, and finally some photos were anchored with a text. In between these categories, there were also problems of a photo and a text in combination that did not hold a meaning for the viewer, photos that were blurred or damaged or did not correspond to the text at all. For the present article, I will only deal with the clear categories of texts, photos and combinations.

The data from Nuuk and Ittoqqortoormiit displayed an obvious difference. In the case of Nuuk, texts preponderate slightly, while for Ittoqqortoormiit it is unmistakable reversed; more photos are taken than diary texts are written. The difference is in direct ratio to the age of the co-researchers. The older the informant, the more textual capability he/she holds and expresses. In Ittoqqortoormiit, the co-researchers were younger, 12.0 years old on average as the school system is at elementary level only, whereas in Nuuk, an educational centre, the youth were 15.8 years old in average. The 7 young people from Nuuk wrote 111 texts in total (in average 16.8 each), while the 14 from Ittoqqortoormiit, 114 texts (in average 9.1 each). As evidenced by their photos and texts, research with a practical, creative angle is thus best suited for tweens.

Texts alone can be analysed through various textual theories. When contrived as a unity however, such as a photo and a text, their meaning could be very implied and referring, and when the photo is missing, it is difficult to know the meaning. In Figure 2, we see differences in answers to the four categories of questions (media, city, friends and school). The youths from Nuuk answered chiefly the question about media, almost skipped the one about school and were equal with the youth from Ittoqqortoormiit on the friends question. These young urbanites, however, were not so explicit regarding the issue of their city, far beyond the obvious interest the young people in Ittoqqortoormiit displayed in their non-urban-like town.

Figure 1. Example of a *punctum* picture celebrating play and friendship. Photo by a 13 years old girl from Nuuk (CAM II, 9: 24).

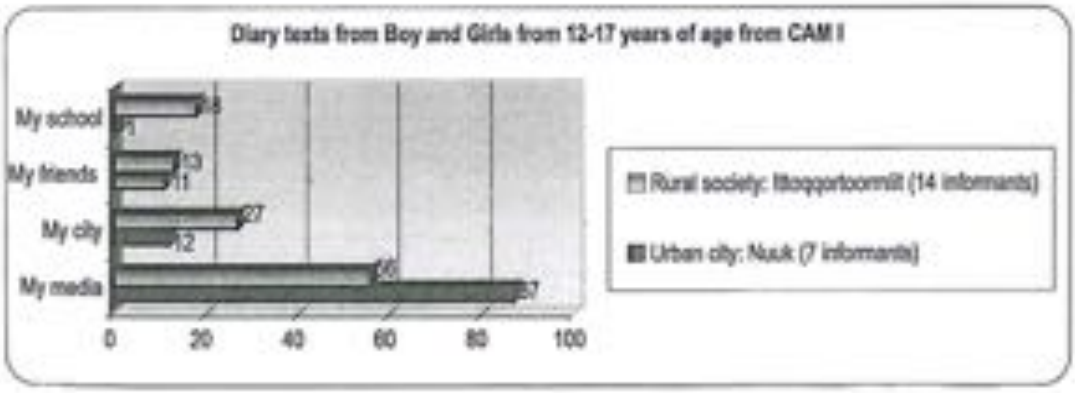

Figure 2. Division of diary texts including those from the photo/text combinations.

The **combination of a text and a photo** is a strong one. We look upon texts and photos as a strategy of authenticity. The text guides us towards a meaning. The picture functions as a quotation or a proof to the ethnographic evidence: "I was here!" (Pink 2001: 123). This unity of text and picture acts as a truth and constitutes a "privileged knowledge" (*ibid.*). The photo, however, in that combination often "loses its autonomy" (*ibid.*: 125) and confirms the traditional text-over-photo hierarchy.

Photos alone are a negotiation of meaning. In the opinion of Barthes (1987), the referent sticks to the photo and is simultaneously proof of reality and of the past. New theories of photography however, display the sense of being lost *vis-à-vis* photos that do not reveal their secrets even with the most careful reading: their meaning is an unfinished process, a dialogic movement (Lundström 1995).

Quantification of the photos revealed that there was again a difference between co-researchers from Nuuk and Ittoqqortoormiit. The young teenagers from the small rural society were the most eager photographers in almost all categories. They shoot 255 pictures (on average 18.2 each) while the young people from Nuuk shot 100 pictures (14.2 on average). Because the photographic lens is objective and catches the whole picture with details, we had to incorporate a fifth category named "other" as seen in Figure 3. We see here that the Ittoqqortoormiit youth prevailed in all categories.

Two kinds of pictures without texts were present in the material: "information weak" pictures and "information loaded" pictures. The "information weak" pictures could be portraits of young girls flirting almost model-like with the camera. Of course, we know who "owns" the camera, but who actually shot the picture, and why, is a mystery. What was the sender's message, if any?

Information loaded pictures needed less explanation and were often easy to read for several reasons. Firstly, because they appeared as "visual inventories of objects, peoples and artifacts" (Clark-Ibanez 2007: 167). The CAM photos were often answers to our questions. Secondly, since they depicted events that were part of "collective or institutional paths" (*ibid.*), the CAM photos included recognisable buildings or places which held a certain familiarity. Thirdly, because they were "intimate dimensions of the social" (*ibid.*), the CAM photos displayed recognisable social conduct.

In the following section, after presenting various theories on urbanisation, I will discuss the combination of texts and photos, as well as the information loaded pictures that were about life in the city.

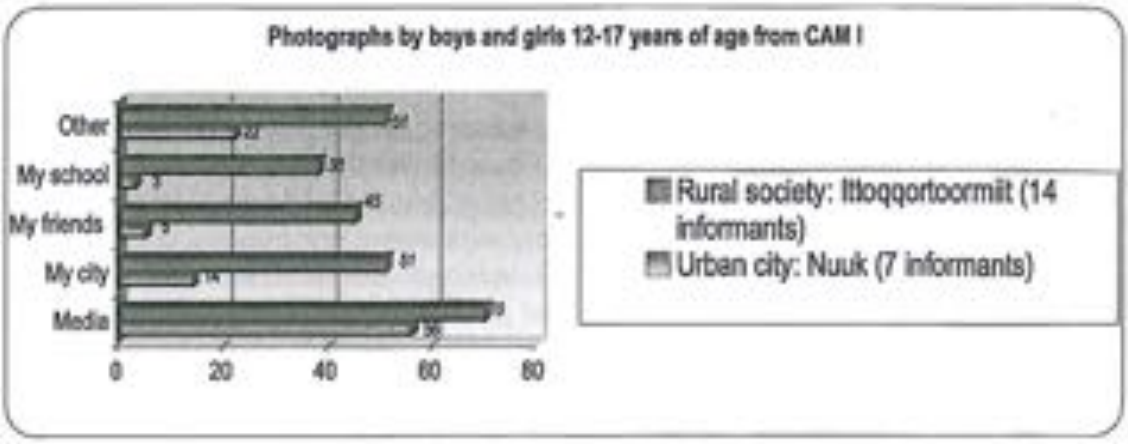

Figure 3. Division of photographs including those from the photo/text combinations.

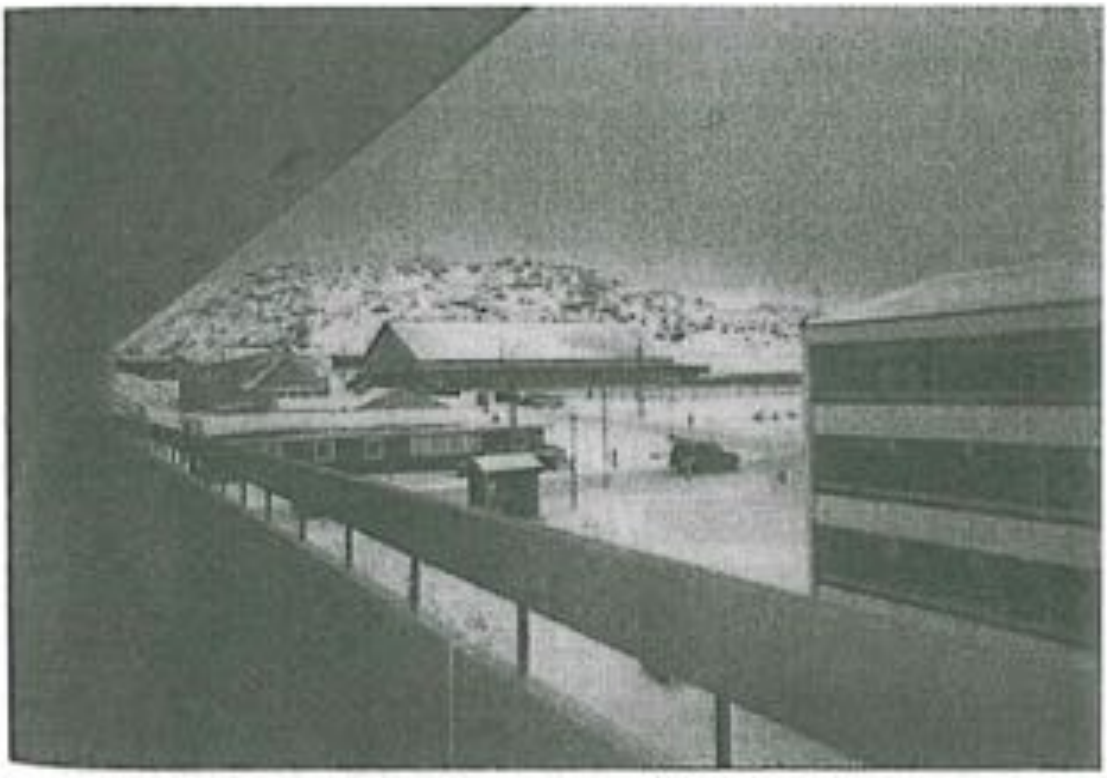

Figure 4. Examples of information loaded pictures with recognisable buildings or places: apartment blocks in Nuuk. Photo by a 13 years old girl from Nuuk (CAM II, 5: 8).

Urbanisation

Urbanisation as a general term describes the change from rural life to urban conditions and refers to how large a part of the population in an area lives in cities, in which way they live and in which way it changes their behaviour and social interaction. Except for the growth in population, urbanisation is the dominant demographic trend almost everywhere since the 1950s. It could be said that the push toward urbanisation in Greenland began when the first colonies were founded after the missionary Hans Egede's arrival in 1721 even though a society with only a few hundred souls does not constitute an urban centre. However, no universal standard of what constitutes urbanisation exists. In regard to numbers and percentages, Greenland is unique: a very small population of 56,000 people, with almost 25% living in Nuuk. Another parameter for urbanisation is population density. In that respect too, Greenland, is also rather unique. While Canada and Australia are characterised by enormous, sparsely populated areas with only an average of two or three persons per km^2, Greenland has only 0,03 people per km^2. By way of comparison, the numbers amount to 126 in Denmark and 30 in the USA (Rygaard 2007). We are thus talking of relative traces of global city culture when we speak of Greenland, and yet modern technology and globalisation have had an impact.

Theories of urbanisation

Modern cities are the outcome of the growth of capitalism, the industrial revolution and the market economy that during the 18th and 19th centuries transformed small societies into big industrial centres. Especially in the 19th century, the growth was so rapid that it was an urban revolution (Hubbard 2006: 12). On the basis of three concepts, number, density and heterogeneity, it is possible to explain the general features of urban life from three perspectives: 1) physical surroundings and technology; 2) social organisation and social relations; and 3) collective behaviour and attitudes (Wirth 2005: 38). All of these features were said to cause pathological conditions inversely proportional to former rural times with a healthy life, because crowding of people in unhealthy surroundings and in small spaces creates stress and problems (Choldin 1978). The classical urban theories that were "deterministic" (Fischer 2005: 54) vigorously promoted conceptions of the cities as filthy, dangerous, noisy places (Simmel 2005[1903]) where hordes of people work and live at the bottom of society without knowing nor worrying about one another (Tönnies 2005[1887]), places in which the climate of emotional alienation, severe competition and human degradation force human beings into crime, alcoholism, sickness, suicide or violent death (Weber 1985[1922]: 1212 in Hubbard 2006: 20).

Ferdinand Tönnies (2005[1887]), who has been cited for a certain sentimentalism of past times, describes the physical and geographical differences in the forms of society and the spirits of community. In the small city in which the society is organised around families and the nearby local work, the primary emotional and close relations dominate in what he calls a *Gemeinschaft* society. On the other hand, city life is

dominated by anonymity because nobody really knows each other and the inhabitants are familiar with only part of the other peoples' lives. Secondary connections, depending on conditions of work, residence or interest, dominate in this *Gesellschaft* society.

Because of the hasty meetings with many people, the city dweller has to immunise her- or himself to the demands made by other people, and has to act reserved and blasé (Wirth 2005[1938]: 35) in order to avoid reaching a fierce state of "intensification [of] the nerves" (Simmel 2005[1903]: 192). The urban culture is one of sensory stimuli—sights, sounds, smells, actions of others—a hasty and chaotic city culture (Fischer 2005: 54). Furthermore, the urban culture is a visual culture. Later critiques of urbanisation claim that while among swarms of people, the city dweller switches on a form of "tunnel vision" that filters out outside stimuli of marginal importance in order to gain concentration or to behave with discretion (Newman and Lonsdale 1996: 87). To be caught staring at somebody is considered embarrassing and a breaking of the codes in the human jungle. Because of these behavioural rules, many smart and city-like individuals wear sunglasses as shields and to act "cool" (McLuhan 1964: 31).

The pillars of traditional society—close contact, neighbourly conviviality, kinship and solidarity—are in modern *Gesellschaft* societies replaced by playing roles, being in competition, mutual exploitation, and regulations such as laws and traffic lights (Wirth 2005[1938]: 36). Services like nursing and care, that were formerly based on unity and solidarity, have now become commercial products offered for sale (*ibid.*: 37), as seen in one of the young girl's description of the old people's home in Ittoqqortoormiit: "In the old people's home [there] are many old people who do not have a home. But their home is the old people's community. They are sent from their children that are grown-up children, because they are too busy.' (12 years old girl from Ittoqqortoormiit CAM I, 78: 21). The hard, routine work on which city life is centred makes demands on people, and the city dweller needs to recuperate by engaging in amusement and the pleasures of the city, that in a caricature could change to an existence of a passive bystander (*ibid.*: 40). Being *in* and *on top* in the city demands that one is able to master quite diverse functions, possess an integrated personality which is capable of resisting the effects of thriving in a condition of stimulus overload, and simultaneously is able to react quickly yet maintain the endurance required to reach one's goals.

The determinist theory followed the initial period of urbanisation. Another one is called "compositional theory" and claims that the urban city becomes a melting pot or a mosaic of social worlds—a juxtaposition of shrinking families, work-related and social groups where race, religion or individuality co-exist side by side (Fischer 2005: 56). However, it is not the size of the urban centre, the density or the heterogeneity that transforms human life. What matters are the individuals' economic position, their social class, ethnicity, and stage in the life cycle, as well as their marital and family status (*ibid.*). A third theory with the name of "subcultural theory" see social groups as ways to create and strengthen meaningful social worlds (*ibid.*: 57).

Various new urban studies have over the years given birth to renewed attempts to improve city life. Since the 1990s, the visions of city planning, consumerism, and entertainment by urban theorists have had a positive significance (Katz 1994). Now the architects and city town planners distinguish between "the necessary city life" and "the optional city life" (Gehl et al. 2006: 8). Around 1900, in the cities, the necessary, work-oriented life dominated. Around 2000, it is quite the opposite. The necessary city life plays only an unimportant part as most of the exchanges of goods, news, and transport now are indoor activities (*ibid.*: 9). In the same manner, the private sphere is quickly developing as more and more activities are done individually, and in the privacy of the homes where everybody owns means for washing, printing, web-surfing, television entertainment, etc. (*ibid.*: 14). The optional city life is characterised by recreational activities, leisure time and consumption. In order to provide cities with recreational areas, urban-planners have laid down criteria of quality, listed in three categories: "protection, comfort and splendour," that are requested to secure safe, comfortable and attractive city spaces for the urban dwellers (*ibid.*: 106-107).

Cities have now become places which are "hip and happening," "hot" or "cool"; places you want to be in, move into, read of, or "play with" (Sorokin 1992 in Hubbard 2006: 5). Even if the cities now have become hip places in which only the rich can afford to live along the parks and waterfronts—Nuuk is a good example—the reek of the past's denigration of urban impressions is nevertheless apparent in art and culture, not least in that such stories (movies and PC games about urban crimes) tend to make good entertainment (Rygaard 2008). Young people's vibrant subculture that flourishes in Nuuk often still makes a display of a deterministic attitude towards the urban society. We see it in graffiti terms of abuse (*ibid.*) and rage against society in music texts. The band NU-GEN's recent album: *Magnetic Northpole*, in which the 'intro-song' is called *City of Hell*, is an unmistakable manifestation:

City of Hell
Gim'me a one good reason to stay here
I cannot walk alone without fear
Cos', this is the fucking city of hell
[...]
The streets are small but lot of fear
They would kill if they all want her
There is no fucking peace and equality
The city is dying for cos' there's no activity
[...]
It's ruled by drug dealers and criminals
The parties are we're all criminals...
[...]
I hate the smell the fucking view but say it's all fine
[...]
Cos', this is the fucking city of hell

Simmel and Wirth could not have phrased it more precisely: An urban centre with smells, anger, crime, fear and no peace, but at the same time with no activity! If the Nuuk youth find that no activity is there for them, what about the small towns?

Looking at Greenland, living in a city versus living in a small community is totally different, much more in line with the subcultural theory and later theories. In the cities and towns of a certain size, there are lots of opportunities to choose among in every aspect of life. In the small communities around Greenland, the inhabitants' lives are restricted. They are confined to crowed households (Greenland Statistics 2008) living in small and obsolete houses without running water or toilets (Andersen 2008). Besides that, they have to face lives with unemployment (Greenland Statistics 2008), missing opportunities, language problems, *i.e.* most of them do not master Danish which is the way to education (*ibid.*), missing infrastructures (Frederiksen and Frederiksen 2008: 17) and no leisure facilities (Andersen 2007). In the last years of an antiquated, corrupt and "nepotism-marked" *Siumut* government (a Social Democratic party), the scandals have been numerous (Thorsen 2008), the lives of the people in small communities have grown from bad to worse (Halskov 2005: 8) and poverty is a real threat (Abelsen 2007: 29).

The fact is, however, that the cities are here to stay; everybody wants to live there as illustrated by the example of a 20 year long waiting list for a flat in Nuuk. City life is much more rewarding in so many ways in Greenland than living in small under-supplied and under-funded societies in the outer districts. Nuuk often draws the attention, the business and the money for centralisation and urbanisation.

Nuuk as an urban centre

"Nuuk—cool capital" is written on a big poster that first meets the eyes in the airport of Nuuk. Visitors marvel at the existence of a metropolis with only 15,000 inhabitants[5] living close to the polar circle. Visitors see Nuuk as "one of the smallest capitals in the world" (Hyllested 2003), "a charming shanty town" (Andersen 2003: 2), and when they discover it matches any other city, surprise surfaces: "They are no fools out here in the wilderness" (Bjørnvig 1998: 5).

The municipality of Nuuk, and particularly its former active mayor, Agnethe Davidsen, looks upon "Nuuk as a locomotive for the development" not only for the city but also for the whole country. (Nuup Kommunea Indstiksavis 2003). The city council has been planning—until now in vain—an enlargement of the Nuuk Airport to the standards of international size airplanes. In recent years, Nuuk's two new quarters, Qernertunnguit and Qinngorput, have forced their way into the original recreational areas, and more people now live in the satellite towns of Nuuk.

5 On January 1, 2007, 14,719 people (Greenland Statistics 2008: 468).

Though only the size of a small provincial town in Europe, Nuuk is nevertheless an urban centre. Many inhabitants, both in relation to the extent of the city and to the number of inhabitants of the country, have many possibilities to choose among as far as public buildings, institutions and city-spaces are concerned: numerous schools and educational establishments at almost every level, leisure time activities: a cinema, youth clubs, discotheques, cafés and more cultural offers such as concerts, museums, meetings and public lectures, possibilities for shopping sprees, and public means of transportation such as local buses[6] or taxis. In Nuuk, as in any other urban centre, a modicum of anonymity is also possible. On the personal level, one can manage to live a global lifestyle at full speed, adapting to high levels of noise, the feeling of being comfortable together with many people of different kinds, and to use all these possibilities and challenges on a physical as well as a psychical level. In other words, to live in Nuuk—as in bigger urban centres—you have to react and adapt to the human jungle life (Newman and Lonsdale 1996) appropriately.

Many journalists arriving in Nuuk stay at the renowned Hotel Hans Egede. There is a fine view from its rooms and restaurant to the informal meeting place and trading street in front of the co-op *Brugsen* just on the opposite. If town planners do not place squares and public spaces where people can meet, talk or relax simultaneously (Gehl 2006; Hall 1973: 155), people will devise such spaces for themselves. The square in front of the Co-op is an example: it was never planned as a meeting place; there are no benches, no real shelters for wind and weather. Nevertheless, this place has become the piazza of Nuuk, where people meet, loiter, talk and even organise impromptu flea markets in shelters of the Co-op. Although an official sign on the walls announces that alcohol drinking is prohibited, hash dealers and other befuddled people are also visible in this crowded, central part of Nuuk as in every city, and thereby contribute to the local fear of modernisation.

Pessimistic urban critics are never hesitant to direct their attention to the darker side of urbanisation. They are joined by artists with a critical view towards developments, as is manifested for instance in the Greenlandic artist Ole Kristiansen's video *Zoo Inuillu* (Kristiansen 1988) in which he describes people in the city as zoo people and the city limits as a cage. Inside this cage is darkness and despair, much in line with the deterministic theory (Rygaard 2008: 154). Nuuk of course has its black localities and blemishes such as the many blocks of cement apartments. The reputation, however, is often worse than reality. But then again, there is the other side of the city coin; the proximity to everything in town, its large number of choices, its light and, not least, its neighbours. Danish anthropologist Anne Knudsen (1998: 12) terms the city as the "El Dorado" of civilisation because many people being stacked together is "the secret of civilisation," a place that creates many possibilities. The city Knudsen describes presumably is bigger than Nuuk, but the many possibilities also hold true for the capital of Greenland as can be seen in the youth photos and descriptions from the CAM projects.

6 There is no such thing as ground transportation between towns and smaller communities.

Buildings, institutions and public life in Nuuk

In a city such as Nuuk that has many cultural activities, a part of life is transferred from the domestic to the public sphere. People meet in the city space and sub-cultures grow up around things of mutual interest: leisure time activities as shopping, cinema, café visits, graffiti painting, dangers-for-fun like wall climbing or bus-skating, urban ways of life well known in many bigger places and cities of the world (Rygaard 2007). To look at the young people's photographs of Nuuk is like taking a walk with a tourist guide. The camera's "eye" proudly stops at the city's sights: the culture centre and cinema, called Katuaq (Figure 5). We see how the photographer zooms in on the *première* posters in the windows, the sun is captured by the big blue globe in front of the Vocational school with Katuaq in the background, the library of the Eskimoslottet ('The Inuit castle') College, a building painted barn red, Tele's (the telecommunication station) parabolic antenna which provides connections to the whole world, a view from a bus stop where graffiti is seen on its green, wooden walls, a bus trip, a close up on the notice board of the late-night service kiosk, young men in front of the landmark of the city, Kagssagssuq—things that tell of a city with many and varied offers.

In Nuuk, the level of sophistication of urban life is much higher than in any other city in Greenland. There is a great variety of things to do, and many possibilities to unfold an urban life. Apparently, the young photographers in Nuuk focused on buildings and objects that they were proud of the most. The dark underbelly of Nuuk, the decay—peeling paint on apartment blocks, destroyed doors, plain graffiti and drunken people in front of the general store—are not caught by the camera's eye except on photos where the focus apparently is the friends, but where the camera's impartial eye also discloses crude graffiti on the staircase of one of Nuuk's five-apartment blocks. Could it be that slums are not to be displayed? Or they did not see them? When somebody asks you to take some photos of your city (which of course we did not), the tourist metaphor may be appropriate: you imagine what "the other" wants to see, but you also censor— consciously or unconsciously—what you want to show or conceal about your "own place." Both in the photos and in the accompanying diary, the explicit sender and the implicit recipient are felt. The pact of presentation is given: "I want to show you..."

Life style, leisure activities and friends in Nuuk

People who live in the cities have developed a new culture of conviviality. As *polychrone* people[7], urban dwellers are establishing contact, used to loud noise and information overload. Accustomed to many and different people, *homo urbanus* (Newman and Lonsdale 1996: 10) adapts to hectic city life by staging him/herself and experimenting with different expressions of personality or by using a mask as a protection against crowds. These results can be seen as play, fun and imaginativeness.

7 *Polychrone* people are highly involved in each other and are inclined to do several things at the same time as jugglers (Hall 1973: 155).

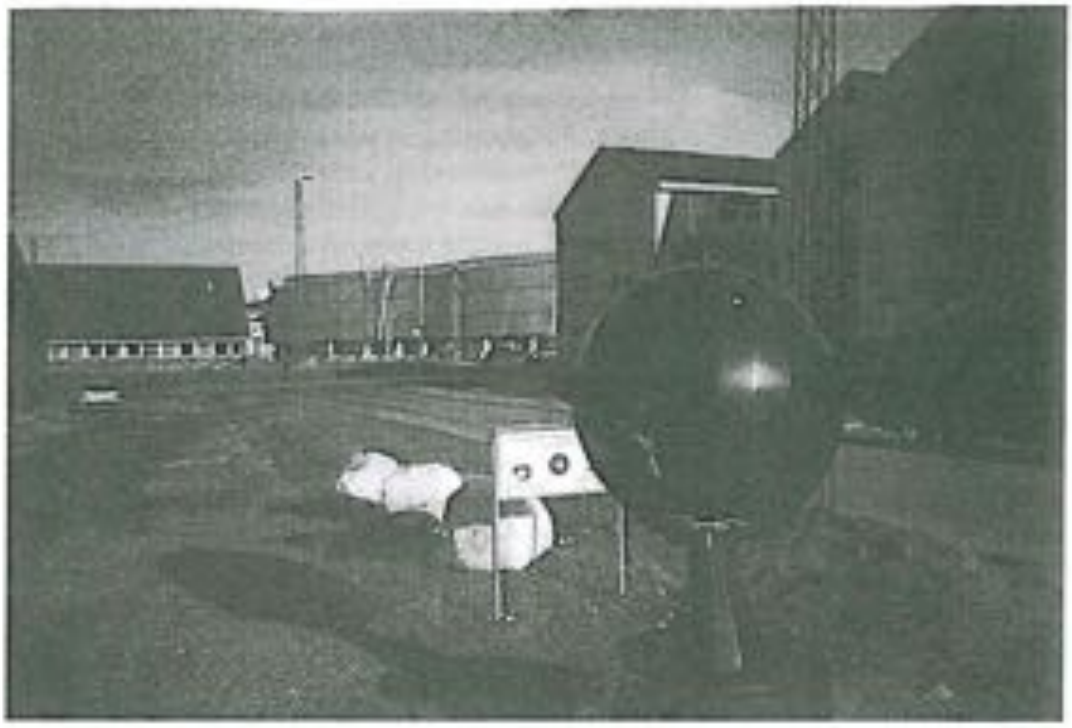

Figure 5. The globe of Nuuk's vocational school with the cultural center Katuaq in the background. Photo by 19 years old young man, Nuuk (CAM I, 35: 9).

Figure 6. Example of photo without text: Joyous tweens anticipating the fun of playing around with a camera as co-researchers and symbolically occupying the global world. Photo by 12 years old girl, Nuuk (CAM II, 9:34).

Ittoqqortoormiit: A mirror contrast to urbanity

Ittoqqortoormiit is a small society of 529 inhabitants at the edge of the National Park and neighbour to one of Greenland's richest treasures of seals, walruses, polar bears, narwhals, foxes, alpine hares etc. Yet this society is not rich anymore. It is not only the climate change that disrupts the possibilities for hunting, sealing and whaling, but also the care for sustainability, catch quotas or the international communities' morally ambivalent attitudes towards traditional cultures and their ways of living. Although the profession of hunter still has a great importance for the Greenlandic identity and self-knowledge, most of the traditional, material or tangible culture has disappeared into the museums. Substantial parts of the immaterial culture however, are still intact; the hunters' skills, the experience of weather conditions, of the landscape, and of the behaviour and habits of the animals. Nowadays, some of these valuable skills are being transformed into tourism.

In a small remote society like Ittoqqortoormiit, paid work is hard to get and the difference between West Greenland and East Greenland are extensive. In her recent book, Danish journalist Marianne Krogh Andersen (2008) tells of the few possibilities to get paid work in a society in which the old hunter culture is reduced to a spare time occupation (Andersen in Rasmussen 2008: 1). When one reviews papers and articles about East Greenland and Ittoqqortoormiit for the last five year, the most conspicuous feature of this neglected area focuses on severe problems. Drinking problems, children abuse (Rasmussen 2008: 1) and a suicide rate nine times that in Denmark (Bjerregaard 2008) are the issues that receive the most notice. Recently, a heated debate flourished concerning the moral indignation concerning killed narwhals that added fuel to the debate about the hunters' culture (Nielsen 2008: 1). The most positive contributions dealt with powerful nature as an allurement to adventure tourists (Betak 2004: 1).

On the other hand, if one investigates this small town's own home page, it is almost poetic and tells about the meaning of the Greenlandic name Ittoqqortoormiit, meaning 'Big House.' The inhabitants indeed are living in a big house. In the numbers for population versus the area of the municipality extremes meet; 537 inhabitants in the town of Ittoqqortoormiit, 9 in the neighbouring village and 235,000 km^2 area, hence a population density of 0,002. It is hard to imagine an urban existence here and yet, in many ways the global world does not seen *that* far away. The telecommunication station that keeps television, the telephone and the Internet is the life nerve of this small remote society as the young photographers were most aware of directing our attention to their media. The people in charge of the home page do not seem to acknowledge that the world is far away nor see their society as left hanging in the past. They tell us that satellite TV, Internet, fast food and fashion are trends which have a visible influence on life here, like anywhere else (OTWEG 2008).

Buildings, institutions and public life in Ittoqqortoormiit

The home page of Ittoqqortoormiit proceeds to take us on a guided tour among the buildings and institutions of the town exactly in the same manner as the youth's photographs took us on a guided tour. One marked difference is, however, highly conspicuous. The youth's photographs are taken with a primitive camera, and consequently the quality is not always the best, but the motives, the angles and their anchoring texts are superb; creative, emphasising the best view and, in addition, some provide long and informative explanations. In a little society such as Ittoqqortoormiit, it is obvious that it is not possible to display a large number of city buildings and institutions, but the young people did it all the same, to the degree these buildings were there. Maybe precisely because of the shortage of official buildings our young photographers seem to be especially eager to display for us the signs of urban institutions. They proudly displayed, via their shots and their diary texts, everything from the school to the jail and used—like the rest of the participants—a lot of celluloid, and paper on one of the great interest of young people, the shopping facilities (Rygaard 2003). In Ittoqqortoormiit the big shopping store, the Co-op and its storage house, as well as the new "hot" 24-hour convenience store Sumaar formed these desired facilities. Not only did Sumaar double the town's places of purchase, but it also had—by young girls' standards—a very interesting young man on the staff. The real surprise, however, was their interest in carefully and proudly describing and photographing their institutional buildings.

Nunu[8], a 13 years old girl was unique as she shot 31 photos with long anchoring texts. Her 12 years old girl friend Aviaja was walking besides her during the whole one-week photo session. Their stories of city institutions as well as their photographs with anchoring text reveal a comprehensive knowledge of the use of the official buildings. Their narration of the "the satellite dish," "the church," "the jail" (Figure 7) and the "the old people's home" are extensive stories as well as the rest of Ittoqqortoormiit's official buildings, the Co-op and the Sumaar store. Fourteen buildings represent this little town in their photos. For some reason, they both wrote in Danish. The language and spelling is wonderfully precocious, but hard to reproduce in English. These diary entries, as the rest of their long narratives, unintendly tell of some of the hardships that they have witnessed: dying, being sent to jail, addiction, being abused, etc.

In the town of Ittoqqortoormiit, the camera also reveals the lower standards of living and one feels a little ashamed to notice things obviously not intended as the focus. In one picture for instance, a younger brother with a newly slaughtered seal on the floor is the subject of legitimate pride and an intended subject of the photograph, but nevertheless, a little cupboard with an open curtain containing provisions that would normally be refrigerated mercilessly claims our attention as we understand that they have no fridge. Barthes (1987: 28) would say that he met a *punctum*; an element in a photo that has the effect of constantly attracting one's attention.

8 All names are made anonymous.

Life style, leisure activities and friends in Ittoqqortoormiit

The most eager and creative group among the Ittoqqortoormiit-group were the 12 and 13 year olds. They wrote rather long and thoughtful texts about the use of media in a very thorough manner, implicating both use and an almost philosophic explanation on the issue of globalisation. These young peoples were much attentive to please our requests. This could be a consequence of their young age, or maybe they were a little authoritarian—a possible feature of inhabitants from a more traditional society. Apart from the media objects and the many village photos, friends were presented one by one in a bilateral case-to-case contact: the photographer and an "easy" target. What stands out in the photos from Ittoqqortoormiit are the relatively few family photos, as compared to other smaller towns as for instance, Sisimiut. The most characteristic photos are from the school and display in a few exceptional cases, a school class of five students. Their attitude is reluctant and they are covering their heads or are looking down or away. This attitude is so much in contrast to the photos from Nuuk, where the same age groups are posing, showing off and playing around as homage to the camera. In contrast to *polychrone* individuals in the cities, *monochrone*[9] modes of existence seem to prevail in sparsely populated regions and small towns. People are exposed to less contact and one seldom does several things at the same time (Hall 1973: 155-156). In the photos, this simplicity in life style seems to prevail. The differences between the photos from Nuuk and those from small towns such as Ittoqqortoormiit support the polychrone/monochrone dichotomy.

Conclusion

In traditional Greenlandic literature as among the critics of modern civilisation, modernisation and urbanisation correspond to alienation, loneliness, urban misery, and stress. Nevertheless, more and more people try to get to the big cities. An urban centre like Nuuk seem to be a success. The waiting time for housing is over 20 years there although the local authorities are frantically building houses. On the other hand, the small remote settlements in Greenland continuously face major problems of social disorders and poverty because of extreme costs of living and unemployment.

In spite of its relatively small number of inhabitants and size, Nuuk is without doubt an urban centre. Nuuk also brands itself similarly. The city-like organisation and the urban speed of life create urban dwellers with *polychrone* and *Gesellschaft* behaviour in contrasts to a quiet *monochrome*, and more *Gemeinschaft* existence in smaller settlements like Ittoqqortoormiit. In Nuuk, urban phenomena like graffiti, a few drunken people, flea markets and local bands prevail. Kids and youths engage in leisure activities and a life style that could be seen in any big city in the world: they play, stage themselves and apparently enjoy convivial gathering in homes, cafés and piazzas not meant to be recreational centres. People and city change each other in a continuous

9 *Monocrone* people have a low degree of contact, portion out the time in small sections and get disoriented if they have to occupy themselves with many things at a time (Hall 1973: 155).

Figure 7. The police station. "You can be put in jail if you have killed someone, if you are a drug addict, or if you have stolen some money from a place of work [...]. And if you have tried to kill someone or have misused them [...] or if you have been too drunk. In that case they get handcuffed and are thrown into jail." Photo by a 12 years old girl from Ittoqqortoormiit (CAM I, 78: 25).

Figure 8. A comparison between photos from Nuuk and Ittoqqortoormiit concerning attitudes towards the camera. Top photo from Nuuk taken by a 13 years old girl (CAM II, 27: 25A), bottom photo from Ittoqqortoormiit taken by a 13 years old boy (CAM I, 83: 27).

mutual influence. People are in a constant dialog with their surrounding world and on the lookout for being seen or heard as individuals active and present. Hence the "*Uangalu* [...] and me—I was here too!" as an exclamation from one graffiti text photographed in Nuuk.

In smaller communities, such as Ittoqqortoormiit, the photographs of young people are more "down to basics" and proudly display their church, police station, and old people's home. They also focus on their relational existence: 'Anne my good friend – I have shot again!' (13 years old girl, CAM I, 80: 2). Their photos display a much slower lifestyle, more person-to-person relationships among friends, much more focus on school and a *Gemeinshaft* life. They eagerly love their town as in this closing remark: "The photograph is called Ittoqqortoormiit! East Greenland YAAH! Bye!" (*ibid.*: 10).

Unpublished sources

CAM I
2000 Project carried out by Birgit Kleist Pedersen and Jette Rygaard, Nuuk, Ilisimatusarfik/University of Greenland.

CAM II
2003 Teaching project carried out by Mette Larsen Lyberth, Lona Lynge and Johanne Berthelsen, Nuuk, Ilisimatusarfik/The University of Greenland.

CAM III
2006 Teaching project carried out by Katti Frederiksen and Marianne Mansen, Nuuk, Ilisimatusarfik/The University of Greenland.

References

ABELSEN, Malina
2007 Om fattigdom i Grønland ('About poverty in Greenland'), *Sermitsiaq*, 39: 27.

ANDERSEN, Marianne Krogh
2003 Yndigt Klondike ('A lovely Klondike'), *Weekendavisen*, August 8, section 2: 2.

2007 I det saftige Sydgrønland ('In the succulent South Greenland'), interview with Ivar Sillis, *Weekendavisen*, September 14, section 1: 7.

2008 *Grønland. Mægtig og afmægtig* ('Greenland. Powerful and powerless'), Copenhagen, Gyldendal.

BARTHES, Roland
1987 *Det lyse kammer. Bemærkninger om fotografier* ('The Chamber Éclair. Observations on photography'), Copenhagen, Politiks Revy.

BETAK, Judith
2004 Grønland er også rått. Turisme ('Greenland is also rough. Tourism'), *Berlingske Tidende*, December 11, section 4: 2.

BJERREGAARD, Peter
2008 One in four young women tries suicide in Greenland, *Breaking News*, August 28 (online at www.newsinfo.inquirer.net).

BJØRNVIG, Bo
1998 Sæl og Sjæl ('Seal and Soul'), *Weekendavisen*, February 6, section 2: 5.

CHOLDIN, Harvey M.
1978 Urban Density and Pathology, *Annual Review of Sociology*, 4: 91-113.

CLARK-IBANEZ, Marisol
2007 Inner-City Children in Sharper Focus: Sociology of Childhood and Photo Elicitation Interviews, in Gregory C. Stanczak (ed.), *Visual Research Methods. Image, Society, and Representation*, Los Angeles, Sage Publications: 167-197.

FISCHER, Claude S.
2005 Theories of Urbanism, in Jon Lin and Christopher Mele (eds.), *The Urban Sociology Reader*, London, Routledge: 51-58.

FREDERIKSEN, Line and Rikke FREDERIKSEN
2008 Kære Hans ('Dear Hans'), *AG*, October, 14: 31.

GEHL, Jan, Lars GEMSØE, Sia KIRKNÆS and Britt Stenhagen SØNDERGAARD
2006 *The new city life*, Skive, The Danish Architectural Press.

GREENLAND STATISTICS
2008 *2007 Yearbook*, Nuuk, Greenland Statistics.

HALL, Edward T.
1973 *Den skjulte dimension. Menneskers opfattelse og brug af rum* ('The Hidden Dimension'), Copenhagen, Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck.

HALSKOV, Lars
2005 Hvor findes Grønlands Sjæl? ('Where to find the soul of Greenland'?), *Politiken*, September 4, section 4: 8.

HUBBARD, Jim
1996 *Lives Turned Upside Down. Homeless Children in Their Own Words and Photographs*, New York, Simon and Schuster.

HUBBARD, Phil
2006 *City. Key Ideas in Geography*, London, Routledge.

HYLLESTED, Anette
2003 Vandbussen, *Fyns Stiftstidende*, May 18 (article ID e00752c6 online at http://skoda.emu.dk).

KATZ, Peter
1994 *The New Urbanism: Towards an Architecture of Community*, New York, McGraw-Hill.

KNUDSEN, Anne
1998 Etage-etikkette ('Story-etic'), *Weekendavisen*, July 24, section 1: 12.

KRISTIANSEN, Ole
1988 *Zoo Inuillu*, Atlantic Music, Nuuk.

McLUHAN, Marshall
1964 *Understanding Media. The Extensions of Man*, Washington, MIT Press.

NEWMAN, Stanton and Susan LONSDALE
1996 *Human Jungle. An intriguing look at how we have adapted to cope with city life*, Ebury Press, London.

NIELSEN, Jacob
2008 Hvaldrab puster til følsom debat om fangstkultur ('Whale killings add fuel to the debate of hunters culture'), *Politiken*, August 28, section 1: 4.

NUUP KOMMUNEA INDSTIKSAVIS
2003 Nuuk 2012. Fremtid og Visioner ('Nuuk 2012. Future and Visions'), *Sermitsiaq*, February 26: 14.

OFFICIAL TOURISM WEBSITE OF EAST GREENLAND (OTWEG)
2008 Ittoqqortoormiit (www.eastgreenland.com/database.asp?lang=eng&num=435).

PEDERSEN, Birgit Kleist and Jette RYGAARD
2003 Grønlandske unge mellem Tradition og Globalisering ('Greenlandic youth between tradition and globalisation'), in Helena Helve (ed.), *Ung i Utkant. Aktuell forskning om glesbygdsungdomar i Norden ('Youth in on the fringes. Current research about youth in sparsely populated areas in the North')*, Copenhagen, Nordiska Ministerrådet, Barn och Unga: 339-157.

PINK, Sarah
2001 *Visual Anthropology*, London, Sage Publications.

RASMUSSEN, Frede
2008 Nødråb Nordfra ('Cry for help from the North'), Review of *Grønland. Mægtig og afmægtig* by Marianne Krogh Andersen, *Jyllands Posten*, May 27, section 1: 14.

RYGAARD, Jette
2003 Youth Culture, Media and Globalization Processes in Greenland, *Young. Nordic Journal on Media*, 11(4): 291-308.

2007 Proximik Nuuk, *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2005/06*, Nuuk, Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat: 153-171.

2008 Arktiske Apokalypser ('Arctic Apocalypses'), *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2007*, Nuuk, Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat: 147-166.

SIMMEL, Georg
2005[1903]The Metropolis and Mental Life, in Jon Lin and Christopher Mele (eds.), *The Urban Sociology Reader*, London, Routledge: 23-21.

SOROKIN, M.
1992 *Variations on a Theme Park: The New American City and the End of Public Space*, New York, Hill and Wang.

STAUNÆS, Dorthe
1998 *Transit liv* ('Transit life'), Copenhagen, Hans Reitzels Forlag.

THORSEN, Rosa
2008 Utroværdigt landsstyre mod selvstyre ('Untrustworthy government against self-rule'), *Sermitsiaq*, October 9: 25.

TØNNIES, Ferdinand
2005[1887] Community and Society, in Jon Lin and Christopher Mele (eds.), The *Urban Sociology Reader*, London, Routledge: 16-22.

WEBER, Max
1985[1922]*Wirtschaft und Gesellschaft*, Tübingen, J.C.B. Mohr.

WIRTH, Louis
2005[1938]Urbanism as a Way of Life, in Jon Lin and Christopher Mele (eds.), *The Urban Sociology Reader*, London, Routledge: 32-41.

9. Proksemik Nuuk. Byliv og ungdomskultur i Nuuk (2006) pp. 153-173: IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning*, Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Jette Rygaard

'Proksemik Nuuk' - By og ungdomskultur i Nuuk

'Forleden dag' sad jeg sammen med en veninde i en af de travle cafeer i Nuuk. 'Et nyt hoved i byen' – en yngre kvinde satte sig sammen med os og fortalte hvor dejligt det var at komme tilbage til storbyen hvor man kunne sidde på en café med en cafe latte efter at have levet i en lille by med kun knapt 4000 indbyggere i de sidste ti år: 'Man føler sig så dejligt storbyagtig!'

Storbyagtig? Ja, selvfølgelig er Nuuk en storby! Ons end en lille en af slagsen. Men hvad er det at være storbyagtig? Kan man være storbyagtig i en lille by? Og hvad betyder det i forhold til modernisering og globalisering? Hvad karakteriserer urbanisering, og hvordan fortælles historien om urbaniseringen i Grønland?

Adskillige ting karakteriserer livet i et urbant område i henseende til proksemik som er den måde ingttagelser om menneskets brug af (byens) rum som kulturelt fænomen fremtræder på (Hall, 1973: 11). Denne brug kan anskues både på 'det samfundsmæssige niveau', 'det kulturelle niveau' og 'det individuelle niveau', som den tyske ungdomsforsker, Thomas Ziehe (1993) beskriver den forandring der skyldes moderniseringen. Artiklens eksempler vil følge denne opdeling.

Igennem forskellige øjne: avisdiskursen fra udefrakommende journalister, som jo er dem der ser på fænomenet med 'nye' øjne, indenlandske politikere der vil profilere deres by eller politik og unge mennesker som lever med i byens beat, vil jeg tage temperaturen på livet – og ungdomslivet i Nuuk som Grønlands urbane centrum. Nuuk er *den* by der beskrives om og om igen. Byerne på Østkysten og yderdistrikterne nævnes indimellem, men mest for det man kalder bagsiden af civilisationens medalje: selvmord, alkoholisme (Lauritsen, 1999: 5) og mangel på muligheder. De større byer på Vestkysten lever et mere ubemærket liv i medierne. De unge som i denne artikel vil karakterisere 'deres by', Nuuk med fotos taget af et engangskamera, er bare en del af de unge mennesker mellem 10 og 25 år som har deltaget i adskillige projekter[1] mellem 1996 og 2004 dels i Nuuk og dels i Upernavik, Aasiaat, Sisimiut, Qaqortoq, Tasiilaq og Ittoqqortoormiit.

Tal og urbanisering

Etymologisk betyder urbanisering at gøre bymæssig, omdanne til by og hentyder til hvor stor en andel af et områdes befolkning som bor i byer. Bortset fra væksten i befolkningstal er urbanisering den mest dominerende demografiske trend siden 1950'erne, hvor andelen af verdens befolkning der lever i byer, er steget fra 30 % i 1950 til 47 % i 2000[2].

Urbaniseringen i Grønland har – med lidt god vilje, været i gang siden de første kolonier blev anlagt efter Hans Egedes ankomst i 1721. Men et lille samfund med kun et par hundrede sjæle gør intet urbant center. Der er imidlertid ikke nogen universale standarder, så generelt set udvikler hvert land dets eget sæt kriterier for at adskille urbane områder fra lokale. USA har for eksempel defineret et urbant område som en by med en minimumspopulation på 2.500[3], mens FN's definitioner for et urbant område er et område med mindst 20.000 indbyggere. Set i forhold til USA - standarder er der flere urbane centre i Grønland som Sisimiut, Qaqortoq og Aasiaat som det ses af nedenstående tabel, men i forhold til FN's definition lever Nuuk knapt op til at være et virkeligt urbant center i Grønland.

Befolkningstilvækst: Fødsler og flytninger					
By / år	1980	1990	2000	2004	Tilvækst i alt
Nuuk	9.077	12. 217	13. 445	14. 350	4.045
Sisimiut	3.976	4.871	5.127	5.247	1.015
Ilulissat	3.648	4.191	4.200	4.470	822
Maniitsoq	3.008	3.135	2.929	2.883	-128
Aasiaat	3.196	3.308	3.234	3.129	7
Qaqortoq	2.594	3.127	3.112	3.177	598
Tasiilaq	1.114	1.465	1.705	1.824	470
Upernavik	844	918	1.143	1.168	99
Ittoqqortoormiit	391	470	525	531	85

Tabel 1: Kilde: Grønlands statistik 2004, tabel 4.4.x. 470ff.

Taler vi om tal og procenter er Grønland enestående; en meget lille population på 56.000 hvoraf knapt en fjerdedel lever i hovedstaden Nuuk. Set i denne relation optager Grønland en plads på niveau med Kina hvor 'kun' en fjerdedel af befolkningen lever i urbane centre. I USA er det 70 %.

En anden målestok for urbanitet er befolkningstætheden. Også i forhold til den standard er Grønland tommelfig unik. Mens også Canada og Australien er karakteriseret ved at være enorme, tyndt befolkede områder med i gennemsnit kun henholdsvis 3 og 2 mennesker pr. km², tager Grønland førstepladsen med kun 0,03 pr. km². Til sammenligning er der 243 i England, 126 i Danmark og 30 i USA.

Det er ikke vanskeligt at forestille sig at vi taler om relative spor af global citykultur når vi taler om Grønland … og dog …

Modernisering

Det er svært at tale om urbanisering uden at tale om modernisering. For at undgå de traditionelle misforståelser omkring begrebet modernisering, modernitet og modernisme[4] vil jeg lige klargøre hvad jeg taler om når jeg taler om modernisering i Grønland.

Modernisering er blevet opfattet som den proces hvor et samfund bevæger sig fra at være traditionelt[3] til at være et samfund præget af udpræget rationelle handlinger (Lawson & Garrod: 2000:4).[4]

Teorien om modernisering var den dominerende tilgang til udviklingsmæssige spørgsmål i 1950'erne og 1960'erne og var karakteriseret ved en søgen efter de faktorer for udvikling som underudviklede samfund manglede, og som blev anset som selve grunden til den manglende udvikling - faktorer som uhensigtsmæssige værdier for udvikling, mangel på teknologi, kapital og overbefolkning, mangel på iværksættere og (Lawson & Garrod: 2000: 178). Kritikernes modargumenter mod moderniseringsteorien er primært at den er 'eurocentrisk' og altså ser på den 3. verden' fra et vestligt synspunkt, og at den mangler et historisk perspektiv idet den slår alle 3. verdens lande sammen under ét uden at tage hensyn til de enkelte landes individuelle kultur og historie. Ligeledes antager teorien at mange af de træk som 3. verdenslande besidder, og som blev importeret af kolonimagterne, var naturligt hjemmehørende. Skulle 3. verdenslande moderniseres – og det var jo bedst for dem – skulle de bare gentage erfaringerne fra 1. verdenslandene[5], uden at nogen tænkte på dels det ikke-fornuftige i blindt at overtage erfaringer fra andre lande med helt andre økonomiske, geografiske og kulturelle karakteristika, og dels det svære i at udvikle sig i konkurrence med 1. verdenslandene – en ulempe som disse ikke havde på dette udviklingstidspunkt.

I moderniseringens barndom var der ofte blandt fortalere for moderniseringen en blanding af ideologi og optimisme over for udsigten til en tilværelsesform der var økonomisk rentabel, tidssvarende og attraktiv. Moderniseringens kritikere har imidlertid altid primært set negativiteten – bagsiden blandt andet med teorier hentet fra adfærdseksperimenter med alt fra rotter (Calhoon, 1962: 132ff) til adfærdsundersøgelser blandt franske arbejdere (Chombart de Lauwe, 159: 41ff). Resultaterne var samstemmende at overbefolkning førte til stress og psykiske og fysiske sygdomme (Hall, 1973: 32 + 154). Moderniseringen generelt ville uvægerligt ødelægge traditionelle værdier og producere umenneskelige sociale forhold som henvistes i højhusbebyggelse hvor bymæssig snavs og elendighed, alkoholisme, misbrug, sygdom og kriminalitet florerede, og som i sidste instans ville udvikle sjælløse, uniformerede og ulykkelige individer. (Lawson & Garrod: 2000: 178). Denne diskussion har også været fremherskende i Grønland, om end i mere afdæmpet form.

Modernisering og urbanisering i Grønland

Set på verdensplan synes vanskelighederne og afsavnet ved at leve i meget små samfund generelt at tilskynde folk til at flytte til de store byer af egen fri vilje. Men sådan har det ikke altid været i Grønland.

I det antropologen Bo Wagner Sørensen kalder *den klassiske grønlandske litteratur*[6] (Stensgaard, 2005: 9), findes en håndfast modsætning mellem storbyen og det ægte Grønland der skildres romantisk og med ideologisk problematisering af det tidligere koloniforhold:

'En rigtig grønlænder bor i en bygd, som er en lomme af oprindelig kultur. Der er smådt og godt, mens byerne er gennemsyret af danskhedens og unaturlighedens. Byen er et fremmedelement, opfundet og udbygget af danskerne, især i 1960'erne og 70'erne' (Stensgaard, 2005: 9).

Som følge af de ideologiske vinde der blæste i 1960'erne og en konsekvent bevidst politik, den såkaldte G-50 og G-60 politik, voksede byernes befolkning stærkt. En af de forhadte anbefalinger fra den danske regering var blandt andre at affolke de små samfund som ikke var profitable. Intentionen var at bringe levestandarden op på et dansk niveau, og et af midlerne var altså at samle befolkningen i større økonomisk rentable enheder (Grønlands statistik, 2003:73).

I 1960 boede 58 % af befolkningen i byer. I 2003 var det 82 % af befolkningen. 51 % af disse er bosat i Nuuk, Sisimiut og Ilulissat (Grønlands statistik, 2003:74) som ofte betegnes som vækstcentre i Grønland, og som ses på med misundelse fra de mindre steder som ladet i stikken og skrumper.

Koncentrationspolitikken var imidlertid ikke udelukkende en dansk opfindelse, men blev støttet – mere eller mindre åbenlyst – af nogle grønlandske politikere både i 1960'erne (Foschammer, 1999:24) og senere. Den i 2005 siddende landsstyreformand, Hans Enoksen, repræsenterer oprøret mod urbaniseringen – 'ruralificeringen' – og gik i 2002 til valg på en vision om et selvstændigt Grønland baseret på *'de traditionelle værdier'* (Hal-skov, 2005: 8) … og for bygderne:

'Før jeg blev landsstyreformand, var det kun de fire største byer i Grønland, som skulle udvikles, og det skete på bekostning af bygderne […]. Jeg vil gøre bygderne mere selvbærende. I lang tid har det offentlige begrænset bygderne, fordi alting blev besluttet centralt' (ibid.).

Som de senere år imidlertid har vist, kan selv ikke den 'centralt besluttende', siddende landsstyreformand beskytte de dyre yderdistrikter, og Enoksen står nu i efteråret 2005 foran et usikkert valg og i et *'politisk kaos'*:

'… nu er opbakningen fra bygderne begyndt at smuldre. Især efter at landsstyre-formanden har accepteret at skære i den livsnødvendige statsstøtte til skibsfarten med passagerer langs kysten. Det kan føre til lukningen af sejlruterne, og så er der kun de dyre billetter til helikoptere og fly tilbage' (ibid.).

Journalisten Jørgen Fleischer så helt eksplicit pessimistisk på urbaniseringstendenserne i Grønland da han i en kommentar i *Sermitsiaq* i begyndelsen af 1990'erne rasede profetisk mod Landsstyrets forsøg på at spare 350 millioner kroner ved en koncentrationspolitik der mindede om det Fleischer kalder G-60-spøgelset:

'To i sin tid unge og idealistiske grønlandske politikere maner i dag G-60 spøgelset frem og bilder deres landsmænd ind, at befolkningskoncentrationen er den eneste redning i en tid, hvor torsken er forsvundet, og alle markets magter synes at rotte sig sammen om landets økonomi. Nu vil de redde landet på bekostning af det grønlandske menneske' (Fleischer, 1992).

Fleischer forudså at flugten fra småsamfundene på kysten til de store byer ville forvandle sig til menneskeliv *'under kaotiske tilstande'* hvor alle civilisationens ulykker ville vise sig i et mentalt sygt samfund som boligproblemer, arbejdsløshed, kriminalitet, alkoholisme og skørlevned.

'Der bliver ikke meget hjb ved Godthåb, når et monstrum af en arktisk by folder sig ud i al sin ulykke, med kriminalitet og skørlevned, der stiger spar to til alt, hvad man tidligere har oplevet i Arktis [...]. Nuuk bliver de store modsætningers by som i Rio, en brutal og nådesløs by, hvor unge mennesker går til grunde i kobetal. En hær af unge samfundsstøbere vil blomstre frem forventningerne. De vil stå tavse med en bajer i hånden som G-92s dårlige samvittighed. En af de arbejdspladser, der får mest travlt i den hektiske by, bliver landshospitalet og den psykiatriske afdeling i særdeleshed' (ibid.).

At det *er* gået stærkt med udviklingen, og at en gennemgribende modernisering er blevet presset igennem på godt 50 år *... den udvikling man i Europa har været 200 år om'*, som en dansk journalist, Maria Kentorp (Kentorp, 2002:3) lidt benovet siger, er der ingen tvivl om. Livet især i de store byer har ændret sig markant fra et enkelt bygdeliv eller småbyliv til et storbyliv med globale træk som via it og medier kan leves næsten uanset geografisk beliggenhed (Rygaard, 2002). Også myten om byen som den danske opfindelse florerer i bedste velgående:

'Før fangerfolket vidste af det, havde mor Danmark installeret et industrisamfund på den store isdækkede ø. Bygget endeløse boligblokke med træk og slæb, hospitaler, slagterier og tvangsflyttet folk fra bygder til byer for at gøre landet rentabelt'(Kentorp (2002: 3).

Eller som en dansk håndværker, der har tilbragt hele sit arbejdsliv i Grønland siger:

'At der i dag er stor arbejdsløshed i Grønland, hører til fortidens synder. Når jeg tænker på, hvordan vi i sin tid gik 120 tilkaldte håndværkere og byggede Blok P og det meste byggeri den gang, så forstår jeg ikke, at man ikke har brugt mere tid og flere kræfter på at uddanne grønlænderne. Det er belastende at stå som tilskuer til udviklingen i sit eget land. Den skal man selv være med til at præge og være en del af' (Geisler, 1991:6).

Tegning: Bo Bojesen, *Politiken*, u.å.

Om det imidlertid har betydet store menneskelige omkostninger (ibid.) som alkoholisme, selvmord, kriminalitet og - endda generationskløfter - for de som ikke rigtigt nåede at tilpasse sig nye tider og nye krav, er stadig til debat. En tilskuer til verdenspremieren på *Lysets Hjerte* i Katuaq den 25. januar 1998 beskrev det tabubrud som filmens skildrede med hensyn til alkoholisme og selvmord, som en effekt af hastig modernisering: *'Den* [filmen, JR] *siger meget om vores udvikling, der er gået alt for stærkt'* (Jensen, 1998: 1).

En yngre Siumutpolitiker ser denne hurtige udvikling som et element der bidrager til generationskløften i Grønland som han ser det fra den politiske arena:

> *At være ung og gammel i dagens Grønland er to vidt forskellige ting. Næppe noget andet sted i verden har generationerne så forskellige erfaringer. Nogle af de ældste vælgere ved tirsdagens landstingsvalg* (i 1999, JR) *voksede op under næsten stenalderagtige vilkår i kolonitidens Grønland. Mange af de yngste færdes ubesværet på Internettet og har ambitioner om at uddanne sig i USA og Canada* (Lauritsen, 1999: 8).

Ved Nuuks 275 års fødselsdag i 2003, ellove år senere end G'60-spøgelsesartiklen, har Fleischer imidlertid overgivet sig til det urbane livs bekvemmeligheder og synes at have glemt alle de profetier der ikke gik i opfyldelse. Nu er også han blevet grebet af urbaniseringens fortræffeligheder og de mange muligheder og tilbud man kan fristes af. Han føler sig som Jeppe i baronens seng da han begejstret omtaler 'Nuuk – Metropolis i Arktis tillykke' og beskriver Nuuk som '... *en storby i Arktis, en moderne by med alle de*

nutidige beliggenheder' (Fleischer, 2004). Ikke et ord om Nuuk som Rio, om ubygge, skurlevned og kriminalitet.

Udviklingen er i fuld gang i Grønland, og alle – ikke mindst de unge, ønsker mere og mere af verden. Og de 'gamle' samstemmer som Jonathan Motzfeldt, der af mange især uden for Grønlands grænser bliver opfattet som inkarnationen af *'Mr. Grønland'*, der siger:

> *'Der er ingen vej tilbage. Slæden er kørt. Grønland er et moderne industrisamfund, der konkurrerer på verdensmarkedet. Vi må glemme den gamle drøm om kajakken'* (Kentorp, 2002: 3).

Nuuk som urbant centrum

Nuuk bliver til kaldt alle mulige ting af både folk her i landet og af tilrejsende der undrer sig over at der kan ligge en metropolis på knapt 15.000 indbyggere [ii] ligt under polarcirklen. Mange kalder den lidt forundret *'en af verdens mindste hovedstæder'* (Hyllested, 2003), *'et yndigt klondike'* (Andersen, 2003: 2), og når de ser at byen i it-forstand stort set svarer til enhver anden storby, kan man forundret læse: *... 'Ile er ikke helt talt bag en vogn her ude i ødemarken'* (Bjørnvig, 1998a:1). Kommunen og især den driftige borgmester Agnethe Davidsen ynder at se *'Nuuk som et lokomotiv for udviklingen'* (Nuup Kommunea indtikaavia, 2003) – som et vækstcenter der skaber udvikling i hele landet, og ikke mindst satser hun og kommunalbestyrelsen på at få en udvidelse af Nuuk Airport så internationale fly kan lande direkte i hovedstaden og ikke som nu kun i Kangerlussuaq og Narsarsuaq. Udbygningen af to nye bydele, Qernertunguit og Qinngorput har sprængt sig vej ind i byens rekreative områder i de senere år, så sammen med den gamle bydel fra halvfjerdserne, Nuussuaq, bor der nu langt flere mennesker i Nuuks satellitbyer end i selve det gamle Nuuk som voksede op omkring kolonihavnen.

Nuuk er – skønt kun på størrelse med en lille provinsby i Europa – alligevel en storby med alle dens karakteristika som kendetegner *'a human jungle'* (Newman og Lonsdale, 1996). En ansselig befolkningsstørrelse i forhold til både landets indbyggertal og byens udstrækning, en mængde muligheder at vælge imellem af offentlige bygninger, institutioner og by-rum: mange skoler og uddannelsessteder på alle niveauer, fritidsaktiviteter: biograf, ungdomsklubber, diskoteker og cafeer; kulturtilbud: koncerter, museer, møder og foredrag, masser af indkøbsmuligheder, det at have mulighed for at tage offentlige transportmidler som bybusser hver dag til arbejde eller i skole eller taxaer ved særlige lejligheder, en sensle anonymitet på grund af byens antal og udstrækning, en bestemt global livsstil så som at leve livet for fuld speed, at være i stand til at leve med et højt stejniveau, at føle sig tilpas sammen med mange og forskellige typer mennesker, at nyde og at bruge alle de mange muligheder der er både på et fysisk og et psykisk niveau samt at reagere på alle disse stimuli og at tilpasse sig dem hensigtsmæssigt. (For uddybning om 'human jungle'-fænomenet, se Newman og Lonsdale, 1996).

Mange er de journalister der kommer til Nuuk for at dække en eller anden begivenhed og derfor bor på byens velrenommerede Hotel Hans Egede, der ligger med vinduer og en udsigtsrestaurant direkte ned til byens mødested og handelsgade. Tilrettelægger byplanlæggerne ikke pladser og by-rum som er egnede til polykrone fælleskaber (mennesker som kan foretage sig flere ting på samme tid) (Hall, 1973: 155) som man ser udvikle sig i pulserende byer, konstruerer folk selv disse 'mødesteder'. Skønt slet ikke egnet til at være 'byens mødested' fordi der hverken er bænke eller egl. rum til det, så er pladsen foran Brugsen alligevel blevet Nuuks 'piazza'. Synligheden gør at beskrivelserne af hashhandlere og fulde folk foran Brugsen (Geisler, 1991:1) således bidrager til den lokale moderniseringsskræk. Faktum er at netop denne placering og centrums 'tæthed' gør problemet usædvanligt synligt.

Som traditionen er med den berømte medalje, viser Nuuk sig således på flere måder at indeholde en bagside. Den som pessimistiske urbaniseringsforskere ser som et uomgængeligt faktum ved storbyer. Byen har sine sorte sider og skønhedspletter, som den grønlandske musiker Ole Kristianson brugte som inspiration for sin samfundskritik i sin musik-video 'Zoo Inuit' (Geisler, 1991:1):

> *'Blok P er et hul, der er vokset opad' ... Blokken rejser sig midt i Grønlands hovedstad. Dens hvidmalede betonelementer skaller, og grønne alger pletter altanerne som pest. På svalegangen flyder affaldet side om side med barnevogne. Blok P er berømt og berygtet. Men blok P er ikke et hul. For verden er ikke kun sort og hvid, slet ikke i Grønland.'* (Lenler, 2001: 8).

Byens blokke har et ry der ofte er værre end realiteterne. Klager over husspektakler, larm og øltflasker der ryger over altanerne, er hvad man forventer her, men den anden side: nærheden til alting i byen, de mange udvalg, lyset og ikke mindst naboerne - kan ses fra den anden side: Antropologen Anne Knudsen kalder byen for civilisationens *'blaraffenland'* og det skyldes både naboer i det hele taget og de ellers forhadte overboer der tramper:

> *'Fordelen ved at stable folk er nemlig aldeles ikke, at de så 'kommer hinanden mere ved. [...] Fordelen er en helt anden, og dét er netop hemmeligheden ved civilisationen. Naboerne køber ind. Og går i biografen, på restaurant, til frisør og tandlæge, på udstilling og til koncert. Hvis man har naboer nok, har man forretninger nok inden for rækkevidde. [...] Vi byboer kan spadsere på vore fødder og alligevel finde det hele. Og hvis vi ikke gider gå, kan vi altid finde en taxi'* (Knudsen, 1998: 12).

Det urbane centrum som Knudsen her beskriver, er givetvis en storby som er lidt større end Nuuk, men som vi kan se af de unges billeder, indeholder Nuuk trods alt de fleste af alle de her skildrede bekvemmeligheder.

Det samfundsmæssige niveau: 'By-bygninger, institutioner og offentlige tilbud'

Et vue ud over billederne fra Nuuk er som en spadseretur for en turist med en stedkendt guide. Kameraet stopper op ved byens sevværdigheder som man er stolt af: Kulturhuset og biografen Katuaq, der zoomes ind på premierepiakaterne i vinduerne, solen fanges i Jern-og Metalskolens store blå globus med Katuaq i baggrunden, gymnasiets bibliotek, 'Eskimoslottet' i den smukke, karakteristiske røde bygning, Teles store parabol der sørger for forbindelse og inspirationer fra den globale verden, et kig ud fra et busstoppested hvor der ses graffiti på de grønne vægge, en bustur, et nærbillede fra en døgnkiosks opslagstavle – alle ting der afslører en by med meget og mange forskelligartede ting at byde på.

Figur/billede 3: Foto: Deltagere i KAM I: Byens stolthed: Fra venstre. Katuaq, Jern- og Metalskolens globus, Eskimoslottet, Teles parabol i det fjerne.

I Nuuk er 'sofistikationsniveauet' for urbant liv meget højere end i andre, selv store byer, i Grønland - der er mange flere ting at vælge imellem - og der er udstrakte muligheder for at leve et storbyliv som i ethvert andet urbant centrum. I andre små byer som f.eks. Ittoqqortoormiit er man mere 'down to basics' og fremviser her stolt kirke, politistation, alderdomshjem (Pedersen & Rygaard, 2003). Det synes som om de unge fotografer både i Nuuk og i de andre byer skød det de var mest stolte af i deres by.

Byens bagside, forfaldet: Afskallede blokke, ødelagte døre, grim graffiti og de fulde foran Brugsen fanges generelt ikke af kameraets øje - bortset fra et enkelt billede hvor fokus ejendommeligt er kammeraterne på billedet (Rygaard og Pedersen, 2006), men hvor kameraets uvildige øje afslører graffiti på trapperne til en af byens blokke på 5 etager. Det skal ikke vises frem? Eller det bliver ikke set? Når nogen beder en om at tage billeder for sig af sin by, så er turistmetaforen måske på sin plads: Man forestiller sig hvad 'den anden gerne vil se', men man censurerer – bevidst eller ubevidst - også hvad man gerne vil vise om 'sit' sted.[11] Både i billederne og i den tilhørende dagbog mærkes tydeligt den eksplicitte afsender og den implicitte, delvis ukendte modtager. Formidlingspagten er på plads: *'Jeg vil vise dig ... '*.

I en by med mange kulturtilbud flyttes en del af livet fra hjemmelivet ud i den offentlige sfære, venner mødes i byens rum, og subkulturer udvikler sig omkring fælles interesser som man genkender som storbyfænomener fra andre dele af verden.

Det kulturelle niveau: Storbyfænomen: graffiti, rap, rockoprør, graffiti og fare-for-sjov

Dårligt oplyste steder hvor forfald og graffiti trives side om side, er de steder, 'zoner', i en storby som folk frygter på grund af risiko for overfald. I storbyer er disse ydede graffitisteder normalt knudepunkter for offentlige transportmidler: undergrundsstationer, togstationer og tunneler. Så vidt som det er muligt, følger de unge i Nuuk disse 'regler' for 'wall-art', vægkunst' bortset fra udbredelsen og arten af det kunstneriske udtryk. De største offentlige transportmidler er bybusserne, og de små grøntmalede huse, der tjener som busstoppesteder synes – sammen med de store blokkes etageejendommes opgange – at være de ydede 'lærreder' for kunstneriske udtryk.

I mange storbyer bliver graffiti betragtet som kriminalitet, og graffitikunstnerne jages og idømmes store bøder hvis de fanges. Graffiti anses af politikere som et udtryk for forfald, og områderne hvor det florerer, anses for farlige – ganske uberettiget som en af de unge graffitieksperter der på nettet svarer FAQ's[12] om graffiti, hævder: *'The streets aren't any safer because the walls are clean, it just looks that way'* (Celtic: Graffiti Q & A: 2005:1).

Graffiti er i Nuuk et udbredt fænomen, men tilsyneladende ikke noget egentligt problem, eftersom det hverken når mediernes forsider eller lokale prinsessine nyheder. Der tales ikke meget om graffiti her – hvis overhovedet? Her er skriblerierne tilsyneladende ikke direkte forbudt ved lov som i andre storbyer hvor man bruger meget ideriigdom, mange penge og lovforslag på at bekæmpe det som myndigheder ser på som vandalisme. En rundgang til stoppesteder og trappegange i blokkene i Nuuk viser da også at graffitien kun (endnu) er på et af de første stadier ifølge graffitiens snart 25-40-årige historie.

Eftersom graffiti er så gammel som primitive hulemalerier, de romerske katakomber eller ruinerne af Pompeji (*ibid.*), fordi mennesker til alle tider har skriblet deres navn - eller deres elskedes navn - på sten og træet, er der flere myter om hvordan graffiti som det storbyfænomen vi kender i dag, startede. Susan, en graffitikunstner fra USA, mener at hun så de første i de tidligere 60'ere på vandtårne etc. En anden, SaCe, hævder at *'All forms of public writing is graffiti'* (sic!), og at det først startede som skriblerier på toiletter (*ibid.*), mens deres kammerat Schmoo helt præcis ser starten i begyndelsen af 70'erne hvor en rolling rendte rundt og skrev Taki 183 alle vegne i L.A. (*ibid.*). Fælles for de fleste henvisninger er imidlertid bestræbelsen af at det synes at være et amerikansk fænomen der ligesom anden kultureksport 'from over there', spreder sig globalt.

Sarah Giller fra Brown University i USA (Giller, 2005) ser graffitien starte som en politisk manifestation og en subkulturel trend i New York i 1970'erne. For unge marginaliserede minoritetsgrupper af afro-amerikanere og puerto ricanere, som ikke kunne finde et fodfæste i den elitære, etablerede 'monokulturelle' kunstverden hvor kunsten var hvid og eurocentrisk, blev graffitien en a-hegemonisk måde at tilvejebringe en 'stemme' på. I disse gruppers jagt på identitet og 'empowerment' ses graffitien som en af-kulturalisering af den

mainstreamkunstverden som ikke ville kendes ved dem (ibid.). En kulturpolitik med elementer af udelukkelse/indlemmelse, 'andethed' og magtrelationer definerer identitet. At være set på som 'den anden' er ikke et valg som man ville gøre hvis alt var muligt. At finde en gruppe og gruppeidentitet blandt ligesindede som kan kommunikeres via kunst, er en 'act of empowerment': *'To speak and to be heard are empowering experiences'. [...] Look! We are here! We exist! Remember us'* (Giller, 2005: 2).

Jack Pelsinger der grundlagde NOGA (Nation of Graffiti Artists), hævder at alle har et behov for at være betydningsfulde, og det kunstneriske udtryk ser han som den hurtigste vej til at føle sig betydningsfuld og vigtig for andre (ibid.). Et af de helt centrale udtryk for at etablere en selvidentitet er overvejende forbundet med ens navn, fødselsår og det sted man bor. Den trang til at give sin identitet et udtryk, at se sine egne fodspor i sneen eller sit navn på en tom væg er en almenmenneskelig foretoelse globalt set, således også i Nuuk:

Billede 4: Foto: J. Rygaard, august september 2005. Graffiti fra blokkenes opgange samt fra et busstoppested af typen: Jeg har været her: Billedet tv. siger det eksplicit: 'Sandra, Nana og Nick har været her! Husk altid hvem der har været her'. Billedet i tv. i midten ser ud til at remse en række personers initialer op og slutter med 'Uangaluʼ – 'og mig'. Billedet th. i midten er en helt eksplicit opfordring: Call me – følge af et telefonnummer. Billedet th. er bare et navn efterfulgt af et fødselsår der således afslører at der er en ung mand på 16 år der vil gøre opmærksom på sin eksistens.

Fra at være en subkulturel etnisk gruppes forsøg på at lave rivaliserende kunstudtryk er der ikke langt til storbyungdoms brug af graffiti som et forsøg på at tage deres kvarter i besiddelse og transformere det til deres eget sted – et sted for dem: *'Graffiti is a visual means of resisting the privatization of public space'* (Giller, 2005: 3). En tom væg i byen udfordrer ved at repræsentere værre ting som f.eks. magt og undertrykkelse for de unge end de 'slemme ting' som de selv kan skrive: *'Blank walls are ugly and repressive'* (Schmoo: Graffiti Q & A, 2005: 5) og et sted der ligefrem skriger på at blive til baggrund for unges afprøvning af frække, seksuelle ytringer:

Den enkleste form for graffiti er 'tags' – bare det at finde på et 'navn' – sædvanligvis på 3-7 bogstaver (Graffiti introduction, 2005: 1) og at skrive det på en bestemt måde, som

Billede 5: Foto: J. Rygaard, taget september 2005. Graffiti taget i en af blokkenes opgange: ungdommelig afprøvning af seksuelle fantasier.

kendetegner 'kunstnerens stil'. Et 'tag' tager bare sekunder at lave (Schmoo: Graffiti Q & A: 2005: 11). Når man er på begynderstadiet og bare laver tags, kaldes man 'a toy' (Graffiti introduction, 2005: 2), et legetøj, en helt uerfaren skriver. Jo mere 'professionel' en graffitikunster bliver, jo mere kunstneriske bliver hans/hendes 'name-tags' også, og jo mere synlig ønsker han eller hun at være, derfor gentages mærket om og om igen ('bombing') så mange steder som muligt: *'At its roots, modern graffiti is still about words and writing words on surfaces'* (Schmoo: Graffiti Q & A: 2005: 1). En lidt mere bearbejdet form er 'throw-ups' der tager minutter at lave (ibid.), og endeligt er der 'big pieces' der tager 5-10 timer at lave (ibid.) og som man ofte kan være flere om.

At skrive graffiti er at øve sig og udvikle sin egen stil. At stjæle eller efterligne en anden stil er noget af det usleste man kan gøre, og kaldes 'biting' (Graffiti introduction, 2005: 2), ligesom det at bruge skabeloner - som på det seneste er begyndt at dukke op på husfacader i Nuuk - også ses som noget man skal holde sig for god til: *'... if an artist is not good enough to make it on his own then he should practice some more before trying to impress'* (Kairos: Graffiti Q & A, 2005: 1)

I Nuuk er graffitien 'tags' navne, datoer og primitive billeder bare skriblet ud over det hele med enkel skrift. På indholdssiden er det hovedsageligt private udsagn om potentielle

Billede 6. Foto: J. Rygaard, taget september 2005 i blokkene og i et busstop: 'Tags'. Den enkleste form for graffiti er at finde sig et navn med 3-7 bogstaver og 'bombe' det ud over ledige vægge.

eller tidligere kærester med hjerter, telefonnumre og udsagn om forelskelse eller afsky, seksuelle afpræsninger og tegninger med kvinder og mænd med overdrevne attributter og i stiliserede men alligevel naturtro stillinger og endelig gentagne afskrivninger af ynd-lingsbandets navn: *Prussic, Marilyn Manson, 2pac*, ofte med engelsksprogede udsagn; *'Fuck, Fuck, Fuck'* som det forekommer naturligt med en amerikansk 'kunst'form:

> *'Modern graffiti comes from America, so naturally if someone is going to start do-ing an American art form, they are going to take a lot from what has already been done, which includes the use of English words'* (Graffiti introduction, 2005: 2).

Rap og Rockoprør

Som i enhver cool storby har musikken sin fremtrædende plads. Ikke mærkeligt findes rap-bandets navn *Prussic* flere steder som graffiti på busstoppesteder og opgange i Nuuk idet bandet dels på deres cd-cover og dels i teksten selv henviser bl.a. til graffiti som deres udtryk for en fredagsadspredelse: Lidt raseri i Brugsen, graffitimaling, legen flugtleg med politiet, druk og intertekstuelle henvisninger til et andet band: Nuuk Posse der i 'Inupiluaqqat' også synger om *småkriminelle indbrudstyve som smadrer vinduer og laver graffiti på væggene'* (*Prussic*: Taallat/Tekster, u.å.):

> *'Det er fredag og jeg vil lave Graffiti, hvad skal jeg finde på, lort*
> *Her er brugsen, jeg går ind, ser de mange sprøjter jo ingen mennesker jo*
> *Går hen til dem (ho) jeg tager en dåse og lugter til den (puse) de stinker*
> *Spidse emballager og små proppet, jeg putter 20 sprøjter i min taske*
> *Jeg udede lige ud uden at blive opdaget lige inden jeg blev taget,*
> *det er aften nu og jeg har rigeligt med sprøjter og har lavet en masse graffiti...'*
> (Prussic: Taallat/Tekster, u.å.).

Et andet Nuuk band *'Mechanics in ini'* spiller også på sammenkædningen mellem graf-fiti, storbyliv og det som civilisationskritikerne ser som moderniseringens konsekvenser: menneskelig forarmelse og misrygtede børn. Bandets navn og titlen på cd *'Inimi'* fra 2001 er på coveret skrevet på væggen af en ussel trappeopgang, og den sang som bærer cd'ens navn er gengivet på et dystert billede hvor tre små drenge står, sidder og ligger forknytte foran en dør med en glasrude. Bag rudens står en mand bøjet ben over en kvinde som i et slagsmål. Den engelske tekst lyder

> *'...where the days become all alike,*
> *Walls wherever I turn*
> *Like in a room with no windows*
> *Lead astray by the voices I hear...'*
> (Mechanics in ini: *Inimi*, 2001)

Væggene som trænger sammen om dem, er ikke kun fysiske, men også de psykiske konsekvenser af dommedagsversionen af livet i civilisationens trængte urbane center.

Rockbandet Chilly Friday vælger optimismen. Det populære band annoncerer deres egen spillestil som 'eskimock og 'grunge' (Lenler: 2001: 7) inspireret af '... bands som Soundgarden og Pearl Jam blandet op med grønlandsk rocktradition' (ibid.). Chilly Friday gør i teksterne op med *den ynkelighed, mange grønlændere ifølge forsangeren Malik Kleist bruger som en dårlig undskyldning for ikke at gøre noget ved landets problemer'* (ibid.). I stedet priser de det moderne, civiliserede Grønland med *'glade tekster'* (ibid.) der overvejende på engelsk *'... handler om grønlændernes nye tid:'*

> *'Vi skal være mere åbne over for os selv. Se både problemerne og de gode ting i øjnene. Indtil nu har vi kunnet undskylde ethvert problem med, at danskerne ødelagde vores fangersamfund og tog det gamle erhverv fra os. Koloniseringen er blevet påskud for alt lige fra druk til børnemishandling. Det holdt måske engang, men vi kan ikke bruge den undskyldning længere i det moderne Grønland. Unge grønlændere vil videre med livet i stedet for at være ynkelige. Vi vil ikke arve de dårlige undskyldninger fra vores forældre'* (ibid.).

Fare-for-sjov

I storbymiljøer dannes subgrupper omkring grænseoverskridende – og til lovbrydende adfærd: 'Lovbrud for sjov' (Poulsen, 2005) så som rapelling op ad høje bygninger, trainsurfing - det at køre bagpå eller uden på et tog i fuld fart og streetracing: bilvæddeløb i byens gader eller som omtalt ovenfor: graffiti maling. I en storby som Nuuk hvor der findes masser af ekstreme udfordringer *ab natura* som at bestige udfordrende fjelde, har de unge fået rejst et rapellingtårn, og indtjeningen kan man dyrke rapelling ned ad Hotel Hans Egedes glatte nordøstlige side fornødelst 195 kr. pr. tur (Nuuk Ugeavis, nr. 43, 2005: 48). Man kan spørge sig hvorfor man gider klatre op ad en lille betonvæg med knopper, når man har 'the real thing' lige uden for døren. Svaret er ifølge hjerneforskeren Morten L. Kringelbach (Rasmussen, 2005) at det er det sociale, fællesskabsfølelsen, men også det forbudte og det usædvanlige der tæller. Streetracing kræver jo bare en bil og så speederen i bund. I Nuuk findes der en ekstra udfordring både fordi der det meste af året ligger sne og is på vejene, og fordi man her kan køre på snescootere som ikke alene kan – men også ofte gør – sprede skræk på veje og gangstier. Naturen ligger uden for bygrænsen, og de høje fjelde her udfordrer snescooterfolket. At suse op ad Malenebjergenes sommer stoder meget stejle sider er virkelig en modighedstest – om end ikke forbudt af de offentlige myndigheder! Trainsurfing kan man af gode grunde ikke lave her, men opfindsomheden fejler ikke noget: For et par år siden var det et stort problem at meget unge på 8-10 år hængte bagpå byens busser (Nuuk Ugeavis, nr. 45, 2003: 1) og brugte dem som slæde for deres 'rush' henover isdækkede veje.

Det individuelle niveau: livsstil, fritidsinteresser, venner og familie

Folk som lever i byer har udviklet en ny samværskultur som polykrone (Hall, 1973: 155) 'homo urbanus'*er* (Newman og Lonsdale, 1996:10), bymennesker som lever 'cheek-by-jowl'[1] (Newman og Lonsdale, 1996:11), som er kontaktsøgende og selskabelige, vænnet som de er til en masse støj og informationsoverflod og vant til at lave flere ting på en gang. Ved at være vant til at være sammen med mange og forskellige mennesker kan man tale om at 'homo urbanus' tilpasser sig det hektiske urbane liv ved at iscenesætte sig selv, at bære masker og på den måde også lege med forskellige personlighedsudtryk som beskyttelse imod nærværet. Resultatet kan blandt andet tolkes som leg, sjov og fantasifuldhed.

I modsætning til polykrone individer synes det monokrone aspekt at være fremtrædende i mindre befolkede områder og små byer. Folk bliver ikke udsat for så megen kontakt, tiden udstykkes i mindre sektioner, og man beskæftiger sig ikke med tusind ting på en gang (Hall, 1973: 155-156). Folks 'pace', gangart, speed, værensmåde i småbyer bliver præget af den monokrone tilværelsesform. Forskellen mellem billederne fra de mindre byer og fra Nuuk understøtter denne teori, for så vidt still-billeder kan vise 'pace', men hvad der er fremtrædende i disse billeder, er de mange familiefotos (Rygaard & Pedersen, 2006).

Når man kigger på de unges billeder fra Nuuk træder et signifikant træk frem i forhold til billeder fra andre mindre byer: Der er ikke så mange familiefotos, og uanset aldersgruppe synes ungdomskulturen meget synlig; de unge fra Nuuk synes at klumpe sig sammen, iscenesætte sig både som enkeltpersoner og som grupper, og ikke mindst gjorde de vores ønske om at fremstille deres liv [14] til et påskud for at optræde, iscenesætte og lege.

Billede 7: Taget af deltagere i KAH I & KAH II. Fra v. gymnasieelever iscenesætter deres medieforbrug: Bemærk avisen er vendt på hovedet. Midten tv: Unge mænd fra en STI-skole bygger sig på et værelse. Midten th. En ung mand iscenesætter sig selv – igennem en hel række billeder – som medieforbruger. Tv: 'Teens' leger dekorativ tv-leg og kysser for 'kjov', som de selv udtalte.

Konklusion

I den 'traditionelle grønlandslitteratur' som i den generelle civilisationskritik synes mange forskere at plædere for det synspunkt at modernisering og urbanisering aktiverer fremmedgørelse, misbrugsuygdomme, alkoholisering, kriminalisering, ensomhed, hyclendighed, stress .... *'and you name it'*. På den anden side synes byer generelt og Nuuk

her at være en succes. Flere og flere mennesker forsøger at skaffe sig ind til byerne. Ventelisterne for at få tag over hovedet er op til 10 år i Nuuk selvom de lokale myndigheder bygger som vanvittige.

At Nuuk på trods af små tal og små forhold – globalt set – er et urbant center, er der ingen tvivl om, og 'Nuuk' reklamerer da også selv for det. Det første man får øje på ved ankomsten til Nuuk, er en stor plakat med lokkende tilbud i Nuuk: *'Nuuk is more – the cool urban Kapital'*. Selve indretningen af de bymæssige omgivelser skaber storbymennesikers polykrone og prosumidke livsverdenet. I Nuuk florerer således storbyfænomener som graffiti, lidt fulde folk, lokale populære bands, og ungerne og de unge dyrker fritidsinteresser og livsstil som kunne foregå hvor som helst i verdens storbyer; de leger, iscenesætter sig selv og nyder tilsyneladende nærvær – samvær. Mennesket og byen forandrer hinanden i en stadig påvirkning. Der skribles på vægge og skure, og 'piazzaer' og mødesteder opstår hvor de måske aldrig var tænkt. Mennesket er i konstant dialog med sin omverden og konstant på udkig efter at blive set og hørt: .... *'Uungaalu'*.

Noter

1 Birgit Klaist Pedersen & Jette Rygaard, Surveys 1996, 1997, 2004, kvalitative projekter 1997, 2001, 2003, herblandt KAM I (Kameravidagbogsprojekt med 12-19årige) & KAM II (med 10-12årige, udført af stud. mag. Lona Naja Lynge, stud.mag. Johanne Berthelsen Tobiassen og stud. mag. Mette Larsen Lyberth under et undervisningsforløb i 'frenigvensive methods').

2 (http://www.uffe.cc/ej.dk/HimMalthus/kapitel 14.htm hentet 1.10.2005).

3 (WWW.Wikipedia.com hentet 9. septemberr, 2005)

4 En bevægelse i kunst, kultur og arkitektur som accepterer 'oplysningsprojekter', og som er særligt optaget af form og funktionalitet. Modernismen står i modsætning til postmoderne kulturformer.

5 I.e. samfund hvor sociale holdninger og handlinger er styret med en grad af ritualitet efter hvordan man altid har gjort generation efter generation. Der er en tradition i at se traditionelle samfund som 'primitive' og 'gammeldags', men disse samfund har deres egen særlatkerede kultur som ofte viser sig at være en effektiv tilpasning til omstændighederne. (Lawson & Garrod, 2000: 296).

6 Man opererer med tre termer som lejerspringende karakteristika for forskellige samfundsformer: 'Traditional action': en form for handling hvor opførelen er styret af vaner og tro der er vanemæssige snarere end rationelle ('rational action'). Sociologen Max Weber så præmoderne samfund som karakteriseret af traditionelle handlinger – at gøre som man altid har gjort. Sådanne handlinger er ofte meget resistente over for forandringer. Ligeledes mener Weber at præ-moderne samfund også er karakteriseret af *'affective (or emotional) action'* hvor opførsel udløses efter individets indfald uden eftertanke, og hvor rationalitet var en mindre almindelig form for opførsel (Lawson & Garrod: 2000:4.)

7 En omdebatteret betegnelse for mindre udviklede lande i hvilke fattigdom og mangel på udvikling er dominerende. Henviser traditionelt til de fattigere lande i Asien og Afrika som er kraftigt afhængige af landbrug i deres økonomi.

8 Den sektion på kloden der er højst industrielt udviklet med henzyn til teknologisk forfinelse, en avanceret servicesektor og et engagement baseret på privat initiativ (Lawson & Garrod: 2000:106). 2. verdenslande er tilsvarende de tidligere socialistiske lande i Østeuropa og Sovjetunionen. Mens disse lande rummede højt udviklede sektorer så som rum-programmer, så var de også kendetegnet ved omoderne og usofistikerede teknologier. Kommunismens kollaps i slutningen af 1980'erne afslørede de underliggende svagheder i disse 2. verdenslandes økonomier (Lawson & Garrod: 2000:251).

9 Stensgaard omtaler Bo Wagner Sørensens forskningsprojekt om Nuuk (Sørensen, 2003/05, + note 3).

10 14.715 pr. 1. januar 2004, (Grønland, Statistisk Årbog 2004: 468).

11 Det skal siges at de unge fotografer i forvejen blev stillet over for en opgave: "Vis os dit liv med medier på en uge"! Det gjorde de … delvist…! Omkring halvdelen af billederne forestillede den bestilte medieopgave, den anden halvdel kunne hans overskriften: Mit liv. En lille del af disse billeder, ca. 340 livsbilleder' fra KAM I – projektet har fokus på byens liv, hvorfor det er oplagt at fokusere på dette perspektiv i materialet også. (For yderligere om KAM I se Pedersen og Rygaard, 2003).

12 Frequently asked questions.

13 'side-om-sideekvistens'.

14 Se note 9 samt (Pedersen og Rygaard, 2003).

Litteratur

Andersen Marianne Krogh (2003)

Nuuk: Yndigt Klondike. *Weekendavisen*, 8. August, 2. sektion. Kbh.

Bauman, Zygmunt (1998)

Globalization. The Human Consequences. Cambridge. Polity Press.

Bjørnvig Bo (1998)

En Hemmelig kultur. *Weekendavisen*, 7. februar, 3. sektion Bøger. Kbh.

Bjørnvig Bo (1998a)

Sæl og Sjæl. *Weekendavisen*, 6. februar, 2. sektion Kultur. Kbh.

Fleischer, Jørgen (1992)

G-92 for judsepenge. *Sermitsiaq* 11 nr. 36. Nuuk.

Fleischer, Jørgen (2004)

Nuuk – Metropolis i Arktis. *Sermitsiaq* 16 nr. 34. Nuuk.

Forchhammer, Søren (2001)

Modernisering i Grønland. *Tidsskrifter Grønland*, nr. 4. Kbh.

Geisler, Sophia (1991)

Det er også mit land. *Politiken*, 3. marts, 6. sektion. Kbh.

Giller, Sarah (2005)

Graffiti: *Inscribing Transgression on the Urban Landscape*. www.graffiti.org/faq/giller.html (besøgt 4. September, 2005)

Graffiti Introduction (2005)

http://www.graffiti.org/faq/graffiti_intro.html (besøgt 24. August, 2005)

Graffiti Q & A (2005)

http://www.Graffiti.org/faq/graffiti_questions.html(hosagt 4. September, 2005)

Grønlands Statistik/Grønlands Hjemmestyre (2000).

Greenland Statistics, vol. 5. Special Publication. Nuuk.

Hall, Edward T. (1973)

Den skjulte dimension. Menneskers opfattelse og brug af rum. Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck. Kbh.

Halskov, Lars (2005)

Hvor findes Grønlands sjæl. *Politiken* 4. September, 2005, 4. sektion.

Hyllested, Anette (2003)

Fyne Stiftstidende 18. maj. Odense.

Jensen, Rune Hovendick (1998)

Grild og glæde i Grønland. *Politiken*, 27. januar, Kultur & debat. Kbh.

Kontorp, Maria (2002)

Mr. Grønland. *Berlingske Tidende*, 16. oktober 2002, 2. sektion, Magasin.

Knudsen, Anna (1998)

Etage-etikette. *Weekendavisen*, 24. juli, 1. sektion.

Lauritsen, Nina (1999)

Valg i Grønland: Generationsskillet. *Politiken*, 21. februar. Kbh.

Lauritsen, Nina (1999)

Udvikling: Spirende hilb for Grønlands bagside. *Politiken*, 28. marts, PS. Kbh.

Lawson, Tony & Joan Garrod (2000)

The Complete A-Z Sociology Handbook. Hodder & Stoughton. London.

Lenler, Jens (2001)

Portrait – Blok P, Nuuk, Grønland: *Politiken* 4. februar, Liv og Stil. Kbh.

Lenler, Jens (2001)

Chilly Friday: Satirock på en iskold fredag. *Politiken*, 17. februar, kultur.Kbh.

Mechanics in ini (2001)

Inimi". Ulo, Nuuk.

Newman, Stanton & Susan Lonsdale (1996)

Human Jungle. Ebury Press, London.

Nilsson, Anders

Debat: Det er vores eget ansvar. *Weekendavisen*, 20. december 2002, 1. sektion

Nuup Kommunes indstikkavis (2003)

Nuuk 2012. Fremtid og Visioner. *Sermitsiag*, 26. februar. Nuuk.

Pedersen, Birgit Kleist & Jette Rygaard (2003)

Grønlandske unge mellem Tradition og Globalisering. *Ung i Ulkant. Aktuell forskning om glæshygds-ungdomar i Norden.* (Red. Helena Helve). Nordiska Ministerrådet: Barn och Unga. Kbh.

Poulsen, Rasmus (2005)

At bryde loven for sjov. DR 1: *Klubvarelser*, 19. oktober, 2005. Kbh.

Prussic (u.å.)

Tasiilat/Tekster: Udgivet i overrættelse af Nuup Kommunes. Projekt- og forebyggelsesafdelingen / SSPK. Line Dalsmult. SSPK Beat production i samarbejde med NUIF. u.å.

Rygaard, Jette (2002)

Grønland og den kulturelle globalisering. *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2000/01*. (Red. Jansmen et all.)

Rygaard, Jette & Birgit Kleist Pedersen (2006)

Med egne øjne. (Arbejdstitel, kommende). Nuuk

Stoengaard, Pernille (2005)

Cool storbylin. *Weekendavisen* 26. august – 1. september, Idaer.

Sørensen, Bo Wagner, Hans Lange & Hulda Zeber Holm (2003)

Nuuk: Fremmedgørelse i storbyen. Særtryk, Nuuk

Sørensen, Bo Wagner (2003/05)

Nuuk. I: Byer II. Nuuk – Ådhus. *Tidsskriftet Antropologi*, nr 4. Kbh.

Trasberg Pernille (2002)

Interview Futuna Ali (Grønland: Somalier gør ind i Grønlands sjæl). *Politiken* 15. juli 2002, 1. sektion. Kbh.

Ziehe, Thomas & Herbert Stubenrauch (1993)

Ny ungdom og usædvanlige læreprocesser. Kulturel fiksættelse og subjektivitet. København. Politisk Revy.

10. Searching for Greenland's Youth Culture before the Internet Age (2015B) pp. 65-87 IN: *Lost Histories of Youth Cultures* Red. Christine Feldman-Barrett. New York. Peter Lang.

CHAPTER FOUR

Searching for Greenland's Youth Culture before the Internet Age

JETTE BYGAARD

This history of Greenland's youth culture is intricately tied to the country's popular music. One of Greenland's first rock bands, which emerged in the 1960s after a period of modernization, was The Eskimos. Here, the inspiration from foreign bands was clear—both from their name and their most popular numbers such as "My Bonnie" and "Mr. Twist." The music scene in Greenland has been marked by American, English, and Danish influences, together with a core of local Greenlandic sensibilities. For the most part, and contrary to many of the inspirational foreign bands, the local influence consisted of lyrics with a strong political message. While The Eskimos primarily played English-language covers, the most popular Greenlandic band, and one that initially found fame in the 1970s, is a band named Sume.

Sume (meaning "Where?") was known for having its music produced in Denmark, as the group members met while studying there. In the beginning, their lyrics were nostalgic, describing a longing for and love of Greenland. The lyrics later became political and sharp-tongued, including references to the wrongdoings suffered by the Greenlanders at the hands of the Danish colonial power. While the group's members wrote most of their own lyrics, one of Greenland's youthful rebels, Aqqaluk Lynge, was a guest poet on the first LP and wrote one of the sharpest attacks on Denmark, "Ode to the Danaides." The song refers to Danish colonialism as "inhuman humanistic imperialism" (Lynge, 2008, pp. 106). During this period, lyrics and novels had this strong political reference and were written

in Greenlandic to reconstruct the Greenlandic language and support the Greenlandic sense of identity (Langgård, 2004, pp. 103–104). Considering the longevity of the band—its members have been together on and off now for over 40 years—there are many stories in Greenland that tell of Sume's popularity. Here is one retold by a Danish journalist:

> A man went for a walk in the wilderness. After he had walked around six miles, he suddenly heard the silence broken by rock music. He followed the sound and, behind a rock, found a young guy listening [to] Sume's first LP on a battery-powered portable gramophone. Truly a charming little story, if not for the reason that [why] the guy was sitting there in the wilderness [was because] his parents had strictly prohibited hearing as much as a single tone of Sume's music inside the house. (Ellegaard, 1975, p. 36)

Older generations often perceive new music as "noise" or as something disturbing. In the case of Sume's music, the band's lyrics and political commitment—both in using the Greenlandic language and the group's lyrical messages—have proved long-lasting and have been a unifying phenomenon among generations from the 1970s onward. The older generation growing up with Sume acknowledges the group's significance for Greenlandic culture and the political process toward Home Rule Government. Meanwhile, younger generations still appreciate Sume's old records and attend the band's occasional concerts.

Sume and the poet and political activist Aqqaluk Lynge were some of the most prominent members of the generation born in and around the 1950s. Essentially, they became Greenland's youth rebels of the 1970s, and many young people were happy to have a rock group to which they could relate culturally (Langgård, 2004, pp. 95–96). While the example of Sume provides an important insight into Greenland's youth culture landscape during the late 20th century, this chapter examines not only popular music but also how print media and television informed and entertained young people during the pre-Internet age. Given the sociohistoric context of Greenland in the late 20th century, this chapter looks at how the country's youth attempted to establish their identity while enjoying leisure activities in light of a changing political landscape.

As will become apparent, popular music, along with poems and novels, were among the most prominent aspects of Greenlandic youth culture. Arguably, this was true—at least partly—because Denmark's cultural climate at the time, like that of many Western countries, was one of youth rebellion. Because Danish culture still greatly influenced Greenland, it is understandable that some of this youth rebellion would appear locally. In Denmark and most of Western Europe, there were revolts over the generation gap, demonstrations against nuclear power and weapons, and those advocating for women's liberation (Thyssen, 1978, pp. 48–49). Such issues were not yet dominant in Greenland, as people there were more preoccupied with independence from their colonial masters, Denmark. Also, because

the development of media like television and film was a bit behind that of other countries, much of the "rebellious" youth culture of the 1960s did not "transmit" to Greenland until a decade later. This was still a period where most communication between Greenland and the outside world was slow. Local print media, such as lyrics and novels, were in Greenlandic, which remained an obstacle for most Danes. Hence the influence and exchange of ideas were mostly one way.

Because access to youth culture attitudes and activities was forever changed by the Internet in 1995, the timeline of this chapter will span the 1970s to the mid-1990s. As this examination covers about 20 years, the discussion focuses on unique points of media-related cultural impact that strongly influenced the sense of identity among Greenlandic youth. While popular music plays a key role in this narrative, leisure activities and practices linked to print, television, and film also are explored. However, to understand such points of impact, it is necessary for readers to familiarize themselves with some key aspects of Greenland's history.

GREENLAND'S SOCIO-HISTORIC CONTEXT: FROM COLONIZATION TO HOME RULE GOVERNMENT

Greenland underwent a lengthy period of colonization beginning in 1721, when the Norwegian-Danish priest Hans Egede arrived as a missionary. This peaceful event initiated the eventual colonization of the country by Denmark. A dozen colonial settlements were subsequently established along the coast over the next 20 years (Fleischer, 2003, pp. 32–33). While colonizing the country, the Danish government still believed that Greenland was to remain self-contained and that the local Inuit culture should not be spoiled by exposure to and/or "contamination" from the outside world. A monopoly was therefore created in 1776, according to which Greenland was closed to all but Denmark's Royal Greenland Trading ships. Its isolation made Greenland a metaphorical "Sleeping Beauty" country, with some calling it a kind of "open-air museum" (Hejbøl, 1972). Greenland was cut off from the rest of the world and was therefore unable to develop new and different occupational possibilities. Instead, working in the seal or whale trade remained likely outcomes for young Greenlanders (Rygaard, 2003, 2012).

Although the country was under Danish rule, most Danes did not know much about Greenland or its culture. This was another result of the Danish government's active barricading of its remote colony. Consequently, both private travelers and members of the media, including journalists and photographers, were barred from visiting. It was therefore impossible to report on Greenland to those elsewhere—even the Danes. The turning point occurred much later, at the outbreak of World War II. Since Denmark was occupied by Germany in 1940, the U.S.

government assumed responsibility for communication with and the servicing of the Danish colony with food and supplies. In many respects, this was Greenland's first taste of freedom (Rygaard, 2012, p. 96). Suddenly Greenlanders experienced the arrival of new and exciting goods: for example, cars, aircraft, mail-order catalogues, chewing gum, and American music and movies. The "grand old man" of Greenlandic journalism, Jørgen Fleischer (2003), remembers taking in such thrilling sights and sounds:

> The war time opened the door ajar to a wonderful world...The Hollywood movies disclosed a disgraceful luxury...January 5, 1942 was a red-letter-day, as Radio Greenland was inaugurated with a transmission of the first radio news pieced together from BBC news. Some of the cultural heritage from the American period, especially country music, still is popular...The Americans enriched the Greenlandic language with two loanwords which are still heard: 'alusa,' ('hello') and 'baaj' ('bye-bye'). (p. 59)

Regardless of Denmark's longstanding tight rein on its colony, it was becoming increasingly difficult to keep Greenland isolated from the outside world. After several failed attempts, a group of Danish journalists finally obtained permission to travel to Greenland in the autumn of 1946. The journalists' initial photojournalistic reports did not make for very cheerful reading. They described a place left in the lurch and a population leading miserable lives in many regions. As one critical Danish reader of these reports observed, "Nobody accused Denmark of exploitation, but the neglect was palpable" (Højlund, 1972, p. 28). The Danish press, the international community, and the United Nations pressed Denmark to improve Greenlanders' situation. Obviously this matter required urgent attention if Denmark wanted to maintain its reputation as a compassionate colonial power (Rygaard, 2012, p. 97).

During the pivotal World War II period, Greenlanders also experienced more "modern" ways of life and an emergent sense of prosperity. There was renewed hope in the future, linked to expectations of a higher standard of living. Greenlanders' loyalty to Denmark remained quite strong, and this was especially true among a group of young intellectuals who hoped that Greenlanders would become Danish citizens after the war (Olsen, 2005, p. 20). Those supporting this view were most likely pleased that a joint decision in 1953 between Greenland and Denmark incorporated the colony as part of Denmark. Although Greenland was no longer a colony, many changes still had to be made for Greenlanders to feel a sense of equality. Unfortunately, these new Danish citizens still suffered due to further incidents of colonial encroachments, such as the forced transfer of populations, insufficient civil rights, mistreatment due to poor Danish-language skills, and a lack of practical training and education, among other things (Thor. Thorleifsen, Mortensen, & Marquardt, 2012, pp. 450–451).

During the 1950s and 1960s—the first phase of Greenland's modernization—Denmark initiated a frenzied era of development that lasted until the 1970s. In this period, the Danes aimed to transform Greenland into a modern state. New roads, houses, and schools were built, and all manner of social organizations thrived (Olsen, 2005, p. 145). Importantly, too, hospitals improved and the once-rampant rate of tuberculosis declined substantially (*Atuagagdliutit*, 1970, p. 4). As this development needed to be rapid, and as many Greenlanders did not have the education and skills to develop their own society, many Danish craftsmen, technicians, health and sanitary personnel, teachers, public servants, and so forth flooded into Greenland. While this was necessary to develop the basic infrastructure, it unfortunately also rendered the majority of Greenlanders bystanders (Olsen, 2005, p. 159). To use a film analogy, the locals were only making cameos in their country's development while the Danes secured all of the "starring roles."

Nonetheless, Home Rule Government was eventually established in Greenland by 1979 and, for the most part, many struggles linked to attaining independence ended. While this was seen as a landmark turn in terms of decolonization, many Greenlanders nonetheless retained strong emotional feelings regarding their past. One of the Greenlandic intellectuals critical of the Denmark–Greenland connection, Finn Lynge (2002), described this feeling as akin to "phantom pains"—pains that occur where amputated limbs used to be:

> Even today, a lot of people exist for whom it is painful to think about how their grandparents and grandparents' grandparents have been forced to kneel in front of the Danish civil servants. Or that the Danish houses had a Danish entrance in the front of the house and a door for Greenlanders in the back....People tell a lot of stories that will continue to be encountered in generations to come about the humiliation and injustices endured by the people....This [is a] 'historic depression' that many people continue to feel is like a knife in the back. (Lynge, 2002, p. 72)

This feeling of a "historic depression" is spoken about by many middle-aged and older people who were young in the 1960s and 1970s. They are trying to come to terms with former feelings of injustice. These people's stories are about encroachment due to the Danish system. One story is told by a woman who was the illegitimate child of a Danish workman and a Greenlandic mother. She was denied the legal right to bear her father's name (Hastedberg, 2008). Other stories are told by people who were forced to move from a small settlement, Qullissat, in 1974, as it was not considered economically sustainable (Sørensen, 2013). Testimonies like these are now being worked through and are ending up as content in books, films, poems, and songs as a way to deal with Greenlanders' "phantom pains" (Rygaard, 2012, p. 77).

In 2009, Greenland began Self-Rule Government, which it continues to enjoy today. As of 2014, Greenland is ruled by the left-wing Siumut Party, which strives toward economic independence. Such independence would require the renunciation of the annual Danish block grant of 3.2 billion DKK (more than half a billion U.S. dollars). The Greenlandic expectations of being able to develop oil, gas, and mineral activities are based on foreign investments and negotiations with the Danish government about Greenlandic rights to the resources available underground (Breum, 2011, pp. 89–90). Given Greenland's geographic isolation and history of colonial rule, with Self-Rule a relatively new reality, Greenland's youth have long struggled to build their own culture as well as find their place in the globalized world. Nonetheless, and despite their remote locale, young Greenlanders have still found ways to cultivate a youth culture based on mediated leisure practices.

IDENTITY FORMATION AND THE ROLE OF MEDIATED CULTURE

Methods of communication are always defined by social, political, and economic contexts. In Greenland, the ways in which different generations have reacted to and communicated history, culture, and media have changed in the traditional, modern, and postmodern periods. This development could be seen as progress in a tripartite structure of communication, such as "face-to-face interaction," "mediated interaction," and "mediated quasi-interaction," represented through the different media (Thompson, 2001, pp. 95–98). Face-to-face interaction demands simultaneous presence. In Greenland's oral tradition, legends were important for socializing, entertainment, and preserving the norms of society. Miscommunication could be solved immediately through dialogue (Thompson, 2001, p. 96). In mediated interaction (such as letters, records, or telephone calls), communication between individuals is separated in time and space (Thompson, 2001, p. 96). These forms of communication have played significant roles in knowledge about Greenland. They are, however, reliant on interpretation.

Mediated quasi-interaction, or parasocial interaction (Horton & Wohl, 1956), via books, newspapers and magazines, radio, television, and, above all, personal computers and all digital media, is today's dominant form of communication. These media provide "quasi-interaction" because they make us feel that we inhabit a common space regardless of geographic realities. Digital and social media, however, mix different forms of interaction—as we see, for example, in interactive television programs and particularly social media. In many ways, these various forms of communication function as archives for our lives: the more we experience, the more information is stored, and therefore the more stories and types of

information are available to us. In the following sections, attention will be paid to various forms of communication and media in Greenland and how their histories have influenced youth culture there.

Oral Traditions: From Storytelling to Music-Making

Prior to 1953, which marks the end of Greenland's colonial period, most Greenlanders occupied themselves with preserving their lives in a harsh country. This was especially true during the extreme winters, where survival was not necessarily guaranteed (Marquardt, 2011, p. 242). Moreover, locals regularly faced a dangerous sea alongside periods of famine and epidemic disease, such as tuberculosis, which often prompted individuals to ignore their own desires while subjugating themselves to the advantages of community solidarity. These generations of Greenlanders were socialized to understand that the survival of the collective and one's adherence to traditions were the most important principles by which to live (Pedersen, 1978, p. 231). In this kind of traditional society, where people were constantly battling to survive and ensure a stable food supply, young people often transitioned to adulthood and adult roles with little pomp or ceremony. In such a culture, there was no place for youthful experimentation, much less a concept of "extended youth." This was not a mediated society, so communication and interactions were face-to-face and based on oral communication.

Greenland has a rich history of oral traditions that include the telling of myths and legends. Music, especially drumming, "told stories" as well. Greenlanders used three forms of drum songs for different occasions: spiritual, legal, and "entertaining" (Hauser, 1960, p. 442). The *spiritual* songs were drummed exclusively by the shaman. *Legal* drum songs were used to settle quarrels. The drummer/singer with the funniest and sharpest tongue won the quarrel and winning was based on the audience's laughter (p. 442). The *entertaining* drum song had the same function as the telling of myths and legends: to share stories about achievements and to inform of the unwritten, but very important, rules and laws of the society. Knowing and respecting these rules could mean the difference between life and death in small settlements. Although the traditional use of the drum was banned and repressed by the missionaries, the drum has always played a symbolic role in Greenland's rich musical traditions (Hauser, 1960, p. 444). Even in contemporary film and music, young people connect to this traditional use of the drum as a stamp of identity (Greenland.com, n.d.). Similarly, Greenlandic myths and legends shared holistic views of Greenlandic life. Stories were told about both hunting and everyday life, as well as about spiritual life and the spirit world. Storytelling traditions

remain commonplace to this day, both at private gatherings and among professional storytellers at parties.

Print Media

Mediated communication started in earnest with the first Greenlandic book in 1857. It was entitled *PGK* after the protagonist, a Greenlander who made a journey to Denmark. The first newspaper, *Atuagagdliutit*, soon followed in 1861, as did a small selection of books such as *The Eskimo Greenlandic Folktales and Legends* (Rink, 1866–1871). The first person to buy a printing press was Danish colonial administrator Hinrich Johannes Rink (1819–1893), who thought that the "Greenlanders' poverty and passivity in his time were due to the Christian Missions' suppression of the traditional cultural legacy" (*Den Store Danske Encyklopædi*, n.d.). Hoping to strengthen their self-esteem, he invited them to write down their stories.

Soon there was a rich tradition of fiction—relative, of course, to a small population. Poems and highly informative song lyrics have been cultivated over the years and until the present day. I have already mentioned one of the most significant poems, "Ode to the Danaides" (with the subtitle "Danish Colonialism in Greenland") by Aqqaluk Lynge, in connection with Sume's first album (Lynge & Lafon, 2008). In the poem, Lynge (2008) writes about injustices done by the Danes toward the Greenlanders and Greenland: "The Thule people pushed out—strategically. The Coalminers of Qullissat relocated—uneconomic. The Greenlandic cod production—unprofitable. The Greenlandic people—unqualified. The Greenlandic culture—urbanized" (p. 107). He warns against revenge: "If you harm someone, do it thoroughly, that you do not fear revenge" (p. 107). Although a literary attack on the colonialists was a popular way to express feelings of injustice, another way was also to look back and glorify Greenland's precolonial history. This method was a well-known line of action, described by the colonialist writer Frantz Fanon (1968) as "abrogation," or the second phase of decolonization—a way to "restore and recall" the good old days before colonization (p. 144). This literary trend during the 1970s and early 1980s often placed the plot and action in precolonial times and described the protagonists as "supermen in hunting skills" (Langgård, 2011, p. 139). One such example is the cult novel *Qaqqa* by Ole Brandt (1971). Greenlandic literature, especially poems and lyrics, held much importance for the formation of a Greenlandic national identity, both prior to and after the Home Rule Government (Langgård, 2011). The 1970s in particular, as mentioned previously, were characterized by uproar and revolt against the Danish government. At this time, more vocally than ever before, Greenlanders called for Home Rule Government.

This generation's young people—those born between 1945 and 1950—were generally intellectual and trendsetters. Many left Greenland to obtain an education

in Denmark. They were immersed in the Danish and European political currents of the youth revolution, Marxism, and women's liberation and were inspired to reflect further on their own role in the contemporary world order. These young people divided their time between their education and political and/or intellectual activities. The mass media at the time—newspapers, political documents, novels, poems, and song lyrics—offered them an opportunity to voice their concerns. They wanted to reach out and inspire their fellow countrymen back home. These intellectuals were the ones fighting Denmark in poems and political debates, and they were the cohort of young Greenlanders who ultimately obtained Home Rule Government (Langgård, 2011, pp. 138–43).

Television

Television slipped in through the cultural back door in 1966. Private dubbing enterprises from Denmark began spreading from town to town. At this point, people just wanted "some kind of television," like the rest of the world (Rygaard, 2004, pp. 166–168). Actors were hired to dub Danish broadcasts that were recorded onto VHS and subsequently shipped to Greenland regularly. This enterprise was not without its humorous or challenging moments: sled dogs sometimes ate the cables on the roads, packets containing VHS tapes disappeared in the mail, and tapes arrived many months overdue. While the news from Denmark was always out of date, this television imagery was nonetheless "a window to the world" for adventure-starved Greenlanders (Rygaard, 2004, pp. 168–169). One thing that was hard to accept in the small, northwest town of Ilulissat, for example, was that even by 1972 many televised movies, which were popular despite often being American with Danish subtitles, were cut off before the end of the film. Upon complaining about these inconspicuously abrupt endings to the individual responsible for the dubbing, the elderly woman in charge replied: "I always go to bed at ten o'clock" (Rygaard, 2004, p. 167). Obviously her bedtime schedule was more important to her than any obligation toward the audience's need for film endings!

It was during this period from 1966 until 1982—the year when "real" television finally arrived—that Greenlanders had to content themselves with their primitively dubbed television programs. Those were the years of pioneering, of the fiery souls who found joy in making their own local productions. As I have interviewed many "television pioneers" from that time, it is clear that most of them remember the early VHS-TV days as something new and exciting, even as they (and many others) had to watch television from outside the shop in Godthåb (now Nuuk) that sold televisions, VHS tapes, and radios:

> In...Nuuk...was a radio store. When we were children [the proprietor] had a TV in the window, and we stood there, many children, watching from the outside...We knew that

> feeling and experience of watching together from the village hall and the movies we saw there. It was as if the world opened up for us, because all kinds of programs were broadcast... We...could get knowledge and information...pretty cool. (Rygaard, 2004, p. 166)

Based on frenetic work by the new Home Rule Government of 1979 to legalize television, the so-called simultaneity TV started in 1982. Simultaneity referred to people in the same area watching the same programs at the same time (Uricchio, 2008). Although this technology was innovative in Greenland, the newspaper *Atuagagdliutit* did not announce this event until one and a half months later, with the following headline: "Now we don't steal anymore" (*Atuagagdliutit*, 1970–1990). So much for the latest news! Many people had lofty expectations of what benefits this medium would offer. There was a sense that television would raise democratic awareness, educate citizens, and "keep young people off the streets." It was also hoped that this quality of entertainment would prevent people from drinking excessively by providing an alternative form of leisure on cold winter nights (Rygaard, 2004, p. 179). Nevertheless, some critics expressed their concern that television was still predominantly Danish and lacked a "Greenlandic face"—that is, a lack of Greenlandic dialogue or cultural references (Rygaard, 2004, p. 179). In this sense, critics worried that this programming would obstruct the "Greenlandization" process and that traditional family life would be spoiled by this "raping of Greenland," as voiced by Finn Lynge, the general director of the KNR radio station between 1974 and 1979 (Rosing & Steinbeck, 1998, p. 107).

The plans for producing Greenlandic television seemed in order. However, the reality proved difficult due to a lack of financing, technology, and educated staff. Over the years, KNR television has reached a maximum language distribution of around 15% to 20% of programming in Greenlandic language and content, and 85% Danish programming or foreign programs produced in Danish (Rygaard, 2011, pp. 170–171). For young Greenlanders, television was new and exciting. Some of them worried about the massive foreign impact, as told by a young teacher who, in Canada, experienced how the indigenous culture drowned in American programs and feared the same would happen in Greenland: "It was Danish television, Danish language and Danish culture and—everything else than Greenlandic culture" (Rygaard, 2004, p. 177). Although this fear proved relevant during the years in which the Greenlandic programs never exceeded 20%, many loved this new and inspiring medium. Without television, Greenlanders felt far too isolated (Rygaard, 2004, p. 178). This fear of isolation, which Greenlanders had experienced before their incorporation into Denmark in 1953, was eliminated by television:

> For the isolated Greenlandic societies, television also is a large window to the outside world...before we were just a big ice hump people flew across, but now we are being known...a synergy with the outside world is created...we do want to be a part of the world. (Rygaard, 2004, p. 178)

In the years to come, people watched television but also complained that television was too Danish, with only meager offerings of Greenlandic television. This consisted of mostly news and educational programs, with no quality "entertainment" in their own language, let alone programs pitched at youth (Rygaard, 2011, pp. 177–179).

THE INTERNET: A NOTE ON HOW IT CHANGED GREENLANDIC CULTURE

While the aim of this chapter is to shed light on Greenlandic youth culture prior to the "Internet Age," some discussion of this medium's introduction is necessary to provide a fuller picture of the country's (mediated) youth culture more generally. It is not overstating the case to say that the Internet was the technology that finally brought Greenland into the "Global Village" (McLuhan, 1962). The first web-based news site in Greenland, *Atiagu*, began in December 1995 and continued until 2002. It was operated by the right-wing party Atassut (Rygaard, 2006, 2011). As a consequence of media convergence, both the *Sermitsiaq* and *Atuagallaatit/AG* newspapers and the KNR television station eventually were represented online. It did not take long to convince the population that the World Wide Web was well suited to Greenland's geography and infrastructure. The lack of a robust infrastructure could be compensated for by reading Internet news, online shopping opportunities, and the ability to connect with friends and relatives across a vast country without roads between most settlements.

In the late 1990s, however, the Internet was not yet fully integrated into the culture because most people only had some access at work. The young people we asked about the Internet via surveys and interviews from 1996 to 1997 had barely even heard of it. Some progressive schools had an Internet connection in their school libraries, but only for use under strict regulations. Things have changed greatly since then. Currently, there are 11,522 Greenlandic households with ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) broadband access. The number of Internet users has been fairly constant in recent years, with about half of the households in Greenland having an Internet connection. The latest figures released by Statistics Greenland in 2013 amounted to 23,112 households with a population of 56,370 (Grønlands Statistik, 2013). Even though Internet access remains extremely expensive today, Greenland's youth—not unlike youth elsewhere—have embraced the Internet as their preferred medium. Most young people have their own computers, tablets, and mobile phones. They are all connected to the Internet and their favorite devices serve to get them online at any time and from any place. This enables them to be their own editors, bloggers, photojournalists, and narrators of their own lives.

"POINTS OF IMPACT" IN GREENLAND'S YOUTH CULTURE HISTORY

Sume, Music and Poems: The 1970s

Sume was the first band to record a Greenlandic LP. The band members were all Greenlandic, sang lyrics in their native tongue, and showcased local melodies in their songwriting. Their first record was entitled *Sawaa?*—meaning "Where are we going?" This title emphasized a latent political message: Where in the political development are we and where are we going? (Berthelsen, 2010, p. 25).

Although criticism of Denmark during the 1970s was part of the Greenlandic–Danish relationship, no hard feelings existed among young people or those in the arts in either country. The two founders of the band were the poet and guitarist Malik Heegh and singer and guitarist Per Berthelsen. They met in Denmark while they were both studying there. Many other fine musicians stepped in from time to time, but those two remained the core of the band. The name Sume came spontaneously when they were asked to perform on Danish television (DR 1). They did not have a name at that point, and the Danish host suggested the name of one of their songs—not least because Sume was easy to pronounce, unlike many other Greenlandic words. The song "Sume" was not in fact included on the band's first album, as there was concern that it was too provocative and blasphemous, even asking the question, "Savior, whoever that is ...?" (Berthelsen, 2010, p. 25). The song is about an inner struggle between faith and sorrow and refers to a friend's premature death—a theme relevant to Heegh, since his best friend drowned at age 14 (Berthelsen, p. 2010, p. 29).

Sume recorded three albums: *Sawaa* (1975), *Inuit Nunaat* (The People's Land, which paraphrases *Kalaallit Nunaat*, the Inuit name for Greenland; 1974), and *Sawaa—ULGI* (1976). The group broke up in 1977 but has continued to make occasional live appearances. The band members reunited to record the album *Pirrarfaaru* (Drifting Snow in Stormy Weather) in 1994. Moreover, a movie about the band was released 2014 (Facebook). The band's importance to Greenlandic youth culture is manifold. For instance, Sume's album cover illustrations are all significantly Greenlandic. As an example, the cover illustration for *Sawaa* is a wood engraving from 1860 by the famous Greenlandic artist Aron from Kangeq (1822–1869). It depicts a formidable Greenlander cutting off the arm of a Norseman. Related to Greenlandic history, this illustration can be interpreted as a symbol calling for rebellion against Danish authority.

Sume's significance as a Greenlandic band with a focus on the Greenlandic language has been unrivalled. Berthelsen himself once described the group's music as "Ice Rock" (Ellegaard, 1975, p. 37), and it was rock music in the manner

of Jimi Hendrix and many international bands. However, it was distinctly Greenlandic at the same time. The band often has used a specific Greenlandic refrain ("Aajai ja aai aajaa aa") in its songs and included characteristic Greenlandic drumming. Both are references to local tradition. Many contemporary bands now use these same traits to achieve a characteristic Greenlandic sound. Sume's songs were often about current issues in Greenland, such as alcohol abuse, moving from the country into towns, premature death, or the longing for political independence. Or they voiced criticism of the colonial power, as did Aqqaluk Lynge's poem "Ode to the Danaides," which was featured on Sume's first album (Lynge, 2008, pp. 107–109).

The group still sometimes performs locally and remains popular among its contemporaries, while occasionally appealing to some young Greenlanders. One young blogger, Dortheivalu (2010), reported from a concert in Sisimiut, the second largest town in Greenland:

> It is not the usual young boys we listened to yesterday…but my, they know how to press on…*It is not without reason*, they are *popular* and their music has survived several decades and will outlive many other bands in the future…young and old alike know their lyrics and music by heart…It is long-life music, which is deeply preserved in the Greenlandic soul of the people.

Although Sume became very popular and often performed concerts and various engagements in Greenland, the band's success in Denmark was not insubstantial early in its career. Sume debuted at number 16 on the Danish charts and was promoted widely in the newspapers (Berthelsen, p. 2010, p. 29). Strangely, the band received little mention in the Greenlandic media, much to band members' chagrin (Berthelsen, 2010, p. 34). Berthelsen—and not for his own sake—was annoyed at the general tendency of Greenlandic media to mostly ignore local culture during the 1970s and 1980s. This was, unfortunately, quite commonplace, and something about which Greenlandic intellectuals often complained (Langgård, 2004, p. 131). Aqqaluk Lynge, who later became president of the Greenlandic Society of Writers as well as president of the indigenous institution the Inuit Circumpolar Council (ICC), often lamented that young journalists avoided engaging in criticism or writing reviews of cultural content (Langgård, 2004, pp. 134–135). The same complaint was made by the former president of the Greenlandic Society of Writers, Hans Anton Lynge: "If we are only [a country with] 50,000 [people] then at most 5,000 are reading, and only 500 of those are reading literature and poems. And of these, only five are active writers" (Langgård, 2004, p. 120). It is commonly lamented that a population of 57,000 is not enough to sustain literary and artistic talent. But the truth is that Greenlandic art and music scenes have had more success in general relative to the size of the population (Ortte, 2014).

YOUTH AND THE FOREIGN MEDIA CONTENT DURING THE 1980s AND EARLY 1990s

Genre divisions generally divide television programs into two categories. "A-types" are characteristic of public service television including news shows, current events, documentaries, informational and educational programs, cultural and music programs, and children's programs. "B-types" are characteristic of commercial television such as drama, feature films, soap operas, reality shows, and general entertainment (Bondebjerg, 1990, pp. 101–102).

In observing the most common KNR television programs, it is clear that many of their productions are not A-type programs (Rygaard, 2008, 2011). Furthermore, if young people aged between 12 and 19 are asked which genres they prefer, the answer is clear: movies, crime and action shows, and youth soap operas top the list (Rygaard, 1999, 2001, 2011). Consequently, young people tend to interpret KNR programming as both paternalistic and an attempt to educate them. Additionally, young people have often aired their complaints about KNR, typically protesting that it is "unprofessional and dull" (Rygaard, 1999, p. 106). These young people were able to access their preferred genres by watching VHS tapes or DVDs or by watching overseas television if their parents had satellite dishes.

Little research had been done about Greenlandic youth culture before my colleague and I carried out our first survey in 1996. This study, plus later surveys and interviews, focused on television and film consumption in relation to other leisure interests and media (Pedersen, 1999, 2000; Rygaard, 1999, 2001, 2003, 2004, 2008; Rygaard & Pedersen, 1997). The Internet was not fully present in youth culture before 1998–1999, as this medium was introduced slowly and did not reach most users in Greenland until the end of the 20th century.

Our 1996 survey revealed that young people did watch a lot of VHS movies, often in the evenings and often together with family and/or friends (Pedersen, 1999, pp. 142–143). Young boys (aged 12–15) preferred "Action, Horror and Thrillers," whereas the 16- to 19-year-old males preferred "Action, Comedy and Science Fiction" (Pedersen, 1999, p. 138). Conversely, the females in both age groups preferred "Romance and Comedies" (Pedersen, 1999, p. 138). The younger female group put "Action" in third place and the older group had "Thrillers" as that preference (Pedersen, 1999, p. 138). As none of these genres are produced in Greenland, the influence of foreign cultures secures their entrance.

Greenlandic young people also loved to watch television series, which at the time were predominantly American, such as *Roseanne*, *Beverly Hills 90210*, *Cheers*, *Columbo*, and *Melrose Place* (Rygaard, 1999, p. 109). In a 1997 interview with a group of young girls in Ittoqqortoormiit, a small settlement of around 450 inhabitants on the wild and isolated east coast of Greenland, the girls spoke about their

daily afternoon television treat, a German version of *Melrose Place*, which they received via satellite dish. A little surprised by this interest in German-language programming, we asked them whether they were able to understand German and follow the action. "No," they replied, they did not understand German. All the same, they did not want to miss a single episode. Our rather insistent questioning revealed that what was important to them was to see the clothes, the jewelry, the house décor, and the interactions between sweethearts and lovers—all the things young girls try to imitate. Certainly, this would be challenging when growing up in a small settlement in which no new and exciting boys are available and no real opportunities for shopping are found in the single general store that carries everything from diapers to guns (Rygaard, 1999, p. 113). Considering these young people's favorite forms of mediated leisure, it is no wonder that, even prior to the advent of the Internet, isolated Greenlandic youth were somewhat "globalized" and postmodern (Rygaard, 2003). These young girls, like most young Greenlanders growing up between the 1970s and the early 1990s, had to content themselves with media produced overseas.

Film

The first real cinema in Greenland was built in the capital city of Nuuk in 1997. It was located in the city's then-new cultural precinct known as Katuaq. One of the opening movies, *Lysets hjerte* [*Heart of Light*] (Grønlykke, 1998)—often considered the first "real" Greenlandic movie—had a very successful premiere there. People from throughout the city appeared, and at one point everyone was moved to tears when, during a funeral scene, a young girl in the movie stood up and sang a well-known Greenlandic hymn, often used in relation to the familiar incident of youth suicide (Bjerkøstén, Bjerregaard, & Kripke, 2005, pp. 205–207). In fact, this film was a joint Greenlandic/Danish-produced "road movie" and, in the Greenlandic context, we could dub it a "sled movie." The film's beginning depicts an apocalyptic version of modern society in which Greenlandic people are shown feeling uneasy: without work, alcoholic, miserable, and estranged from each other. As the "road trip" portion of the film gets underway, the cinematography also showcases the dangerous, lonely, and beautiful wilderness traversed by sled. Indeed, the sled dogs serve as the protagonist's only company. In this enormous natural expanse, the protagonist, who is presented as an anti-hero, eventually "finds himself" as a man and human being. He returns to society as a hero, an acknowledged hunter and member of Greenlandic society. He has also regained the respect of his family (Rygaard, 2012, p. 157). Since this epoch-marking cultural event, a number of young Greenlandic filmmakers have entered the film scene, but since these young auteurs all made their debut in the 21st century, they are not truly part of this lost

history of youth culture. However, they most certainly are part of a sparkling new beginning in Greenland.

CONCLUSION: UNCOVERING "OFFLINE" GREENLANDIC YOUTH CULTURE

Greenland's status as a closed country came to an end with the outbreak of World War II, when a wave of new and exciting media flooded into Greenland from overseas: popular music, Hollywood movies, and new ways of communication. These imports had a strong influence on Greenlandic youth culture in the years that followed. Such cultural influences left their mark on the first media in Greenland, which were mostly of the print variety: books, papers, and sheet music. The colonial relationship between Greenland and Denmark also had a significant influence on most youth-oriented print media during the 1970s and particularly until Greenland achieved Home Rule in 1979. Greenlanders have used writing and print media in their formation of a national identity. Not surprisingly, they have also used media outlets to express rebellious sentiment toward the colonial master, Denmark.

As this chapter has shown, this is especially true when considering Sumé, one of the first Greenlandic rock groups to air these issues of politics and identity through its debut album, *Sumut* (literally "Where are we going?"). Sumé's significance as a Greenlandic band staunchly singing in Greenlandic cannot be underestimated. The group proudly displays its cultural inheritance on LP covers and shows reverence for its background by including (or alluding to) traditional hymns and drum songs. Sumé's cultural legacy contributes to the band's continued popularity today, but the group's past achievements made its members highly influential figures within Greenlandic youth culture during the 1970s and 1980s. So pivotal was the band's role that many fans—both young and old—continue to see Sumé as symbolizing the soul of the Greenlandic people.

Popular music, television, and to a much smaller extent film have played key roles within Greenland's pre-Internet youth culture. With the introduction of television—first in the form of pirate transmissions and dubbed Danish programs and later via genuine broadcasts by the KNR television station—it became clear that, in a country of 57,000 inhabitants, television imagery was largely a reflection of foreign cultures. Consequently, Greenland's young people have tended to opt out of watching the scant national programming available and have chosen instead to continue viewing imported foreign content. Today, young Greenlanders continue to watch their preferred movies or television series on DVDs, via satellite dishes, or on their computers. In these ways, young people's viewing practices since the early 1980s and 1990s have opened a window to the world and assisted

several generations of otherwise isolated Greenlanders to become more globalized. In this respect, the youth culture of Greenland has always looked for inspiration beyond its borders, even prior to the Internet, while also accepting and cherishing its country's unique position in the world.

REFERENCES

Atuagagdliutit. Grønlandsposten [The Greenlandic Post]. (1950–1990). Greenlandic/Danish paper, Nuuk. Retrieved from http://timarit.is/view_page_init.jsp?pubId=314&lang=en

Berthelsen, P. (2010). *Sume—En Grønlandsk rockhistorie* [Sume—A Greenlandic rock legend]. Nuuk, Greenland: Milik.

Bjerkatin, K. S., Bjerregaard, P., & Kripke, D. F. (Eds.). (2005). Suicides in the midnight sun: A study of seasonality in suicides in West Greenland. *Psychiatry Research, 133*(2–3), 205–213.

Bondebjerg, I. (1990). *Medier og samfund: 90'ernes samfund* [Media and society: 90s society]. Copenhagen, Denmark: Borgen.

Bruun, M. (2011). *Når isen forsvinder.* [When the ice cap disappears]. Copenhagen, Denmark: Gyldendal.

Den Store Dansk Encyklopædi [The Great Danish Encyclopedia]. (n.d.). Retrieved from http://www.denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Grønland/Grønlands_navnford,_kultur_og_historie/Hastrich_Johannes_Rink

Dorthelvalu. (2010). Retrieved from http://dorthelvalu.blogspot.dk/2010/02/sume-i-siniriut.html

Ellegaard, L. (1975). Det Grønlandske rockmirakel [The Greenlandic rock miracle]. *Tidsskriftet Grønland, 1–2.* Copenhagen, Denmark: Det Grønlandske Selskab [The Greenlandic Society], 36–39.

Fencn, F. (1968). *Fordømte her på jorden.* [*The wretched of the Earth*]. Copenhagen, Denmark: Rhodos.

Fleischer, J. (2003). *Grønlands historie—kort fortalt* [The history of Greenland—briefly told]. Copenhagen, Denmark Aschehough.

Greenland.com. (n.d.). Retrieved from http://www.greenland.com/da/om-groenland/kultur-sjael/musik

Grønlands Statistik [Statistics Greenland] (2013). Retrieved from: http://www.stat.gl/default.asp?lang=da

Hardenberg, J. E. (2008). *Mere en.* Nuuk, Greenland: Milik.

Hauser, M. (1960). Grønlandske trommesange [Greenlandic drum-songs]. *Grønland, 8,* 441–457.

Højland, N. (1972). *Krise uden alternativ. En analyse af Dansk Grønlandsdebat* [Crisis without alternative. An analysis of Danish Greenland debate]. Copenhagen, Denmark: Gyldendal.

Horton, D., & Wohl, R. R. (1956). Mass communication and para-social interaction: Observations on intimacy at a distance. *Psychiatry, 19,* 215–229.

Langgård, K. (2004). Litteraturen er folkets øjne, øre og mund [Literature is the people's eyes, ears and mouth]. In B. Jacobsen, B. Kleist Pedersen, K. Langgård, & J. Rygaard (Eds.), *Grønlænder og global—grønlandsk sprog, litteratur og medier i 25-året for Hjemmestyrets indførelse.* [Greenlander and global—Greenlandic language, literature and media in the 25 years before the introduction of home rule government] (pp. 95–163). Nuuk, Greenland: Ilisimatusarfik.

Langgård, K. (2011). *Ethnic-national discourses in the Greenlandic media 1861–1950.* Nuuk, Greenland: Ilisimatusarfik.

Lynge, A. (2008). *The veins of the heart to the pinnacle of the mind.* Hanover, NH: IPI International Polar Institute/UPNE.

Lynge, A., & Lafon, M. (2008). *Aqqaluk Lynge.* Ann Arbor: University of Michigan Press.

Lynge, F. (2002). *Arctic wars, animal rights, endangered peoples.* Helsinki, Finland: UPNE.

McLuhan, M. (1962). *The Gutenberg galaxy: The making of typographic man.* Toronto, Ontario, Canada: University of Toronto Press.

Marquardt, O. (2011). Dyder og laster i grønlænderens folkekarakter [Virtues and vices in the national character of the Greenlander]. In O. Højris & O. Marquardt (Eds.), *Fra vild til verdensborger: Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet* [From wild to world citizen: Greenlandic identity from colonial times to the globalization of today] (pp. 233–273). Århus, Denmark: Århus University Press.

Olsen, T. R. (2005). *I skyggen af kapitalerne: Grønlands politiske historie 1939–1979* [In the shadow of the capitals: Greenland's political history 1939–1979]. Nuuk, Greenland: Atuagkat.

Otte, A. (2014). *The music in Greenland and Greenland in the music: Globalization and performance of place.* Copenhagen, Denmark: GAGA-Productions.

Pedersen, B. K. (1999). Medieprofil blandt 12–19 årige i Nuuk, Grønland [Media profile among 12–19 year old youth in Nuuk]. In C. L. Christensen (Ed.), *Børn, unge og medier—Nordiske forskningsperspektiver* [Children, youth and media—Nordic research perspectives] (pp. 125–151). Göteborg, Sweden: Nordicom.

Pedersen, B. K. (2000). Hjemve som brik til en selvforståelse—ud fra flyttemønstre blandt 12–19 årige i Grønland [Nostalgia as a piece of self-understanding—seen in relation to wishes for moving among 12–19-year-olds in Greenland]. In E. Jannussen, B. Kleist Pedersen, D. Thorleifsen, K. Langgård, & J. Rygaard (Eds.), *Grønlandsk kultur- og samfundsforskning* [Greenlandic research for culture and society] (pp. 149–169). Ilisimatusarfik, Grønland: Atuagkat.

Pedersen, R. (1978). Grønlandsk identitet under hjemmestyret [Greenlandic identity during home rule]. *Tidsskriftet Grønland.* Retrieved from http://www.tidsskriftetgronland.dk/archive/1978-6-Artikel12.pdf

Rink, H. J. (1866–1871). *Eskimoiske Eventyr og Sagn* [The Eskimo Greenlandic folktales and legends]. Godthåb, Grønland: Atuagagdliutit.

Rosing, P. Fr., & Steenbak, M. (1998). *Radioavisut: Kalaallit Nunaata Radiua. Grønlands Radio* [Greenland's radio]. Nuuk, Grønland: KNR/Atuakkiorfik.

Rygaard, Jette (1999). "Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. De 12–19 årigers TV-præferencer i Nuuk, Grønland." ["Television in a Bi-Cultural Community. The Television Preferences of 12–19 year-olds in Nuuk, Grønland."] In C. Christensen (Ed.). *Børn, unge og medier – Nordiske forskningsperspektiver.* [Children, youth and Media—Nordic research perspectives] (pp. 95–125). Göteborg: Nordicom - Göteborgs Universitet.

Rygaard, J. (2005). Den kulturelle globalisering i Grønland [The cultural globalization in Greenland]. In B. Kleist Pedersen, F. Nielsen, K. Langgård, & J. Rygaard (Eds.), *Grønlandsk kultur- og samfundsforskning* [Greenlandic research for culture and society] (pp. 169–189). Ilisimatusarfik, Grønland: Forlaget Atuagkat.

Rygaard, J. (2005). Youth culture, media and globalisation processes in Greenland. *Young: Nordic Journal of Youth Research, 13*(4), 291–308.

Rygaard, J. (2004). En TV—historie [A television story]. In B. Jacobsen, B. Kleist Pedersen, K. Langgård, & J. Rygaard. (Eds.), *Grønlænder og global—grønlandsk sprog, litteratur og medier i 25-året for Hjemmestyrets indførelse.* [Greenlander and global—Greenlandic language, literature and media in the 25-years before the introduction of home rule government] (pp. 163–203). Nuuk, Grønland: Ilisimatusarfik.

Rygaard, J. (2006). Er hjem er et hjem? Jagten på identiteten—socialisering i cyberspace [A home is a home? The pursuit of identity—socialization in cyberspace]. In A. Haukadóttir, E. Skyum-Nielsen, & R. Hjörvar (Eds.), *Nordiske sprog- og litteraturdage i København* [Nordic language and literature days in Copenhagen] (pp. 88–108). Copenhagen, Denmark: Nordatlantens Brygge.

Rygaard, J. (2008). Let the world in! Globalization locally in a mediated world. In K. Drumer & S. Livingstone (Eds.), *Handbook of globalization* (pp. 254–270). London, UK: Sage.

Rygaard, J. (2011). Qunorooq? Identiteten i medieälderen [Qunorooq? Identity in the media age]. In O. Hejris & O. Marquardt (Eds.), *Fra vild til nordenskorger—Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet* [From wild to world citizen: Greenlandic identity from colonial times to the globalization today] (pp. 525–559). Århus, Denmark: Århus University Press.

Rygaard, J. (2012). Film, facts, fascination og falskor…og de stjålne generationer. [Films, facts, fascination and feelings…and the stolen generations]. In B. Kleist Pedersen, F. Nielsen, K. Langgård, K. Pedersen, & J. Rygaard (Eds.), *Grønlandsk kultur- og samfundsforskning* [Greenlandic research for culture and society] (pp. 77–107). Ilisimatusarfik, Greenland: Atuagkat.

Rygaard, J., & Pedersen, B. K. (1997). Feltarbejde, metode og teori—medieforskning i Grønland' [Fieldwork, method and theory—media research in Greenland]. In C. Andreasen, B. Jacobsen, B. Kleist Pedersen, & J. Rygaard (Eds.), *Grønlandsk kultur- og samfundsforskning* [Greenlandic research for culture and society] (pp. 51–103). Ilisimatusarfik, Greenland: Forlaget Atuagkat.

Sørensen, S. P. (2013). *Qullissat: Byen der ikke vil de* [*The society that would not die*]. Copenhagen, Denmark: Frydenlund.

Sume. (1973). *Sumut*. Copenhagen, Denmark: Demos.

Sume. (1974). *Inuit Nunaat*. Copenhagen, Denmark: Demos.

Sume. (1976). *ULOI*. Copenhagen, Denmark: Sweet Silence Studio.

Sume. (1994). *PerserSume*. Nuuk, Greenland: ULU.

Thompson, J. B. (2001). *Medierne og modernitetet: En samfundsteori om medierne* [The media and modernity: A social theory of the media]. Copenhagen, Denmark: Hans Reitzels Forlag.

Thor, J., Thorleifsen, T. D., Mortensen, A., & Marquardt, O. (Eds.). (2012). *Nabor i Nordatlanten: Færøerne, Island og Grønland. Hovedlinjer i Vestnordens historie gennem 1000 år.* [Neighbors in the North Atlantic: Faroe Islands, Iceland and Greenland. Main lines in the West Nordic history through 1000 years]. Thorshavn, Faroe Islands. Fridskapur–Faroe University Press.

Thyssen, O. (1978). Ungdomsoprøret i 1960'erne og 1970'erne [Youthful revolution in the 1960s and 1970s]. In J. B. Madsen & C. Stjerne (Eds.), *Om unge. Aspekter af ungdomsproblematik* [About young people: Aspects of youth problematic] (pp. 48–69). Copenhagen, Denmark: Gyldendal.

Uricchio, W. (2008). Television's first seventy-five years: The interpretive flexibility of a medium in transition. In R. Kolker (Ed.), *The Oxford handbook of film and media studies* (pp. 286–306). Oxford, UK: Oxford University Press.

Kap. 7 Unge, medier og identitet: Sammenfatning: Indledning til unge, medier og identitet

11. Et hjem er et hjem? Jagten på identiteten - socialisering i cyberspace (2007) pp. 88-108 IN: *Nordiske Sprog- og litteraturdage i København*. København. Nordatlantens Brygge.

12. Selvudvikling i et glasbur: Medieovervågning versus privatliv på nettet (2014) pp. 69-87 IN: Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2013-14. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat

13. Qanorooq? Identitet i mediealderen (2011) pp. 525-559 IN: Højris, Ole & Ole Marquardt: *Fra vild til verdensborger – Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet*. Århus. Århus Universitets Forlag.

For en umiddelbar betragtning synes grønlændernes identitet at være tæt forbundet med deres lands historie; en kolonihistorie, en kamp for Hjemmestyre, Selvstyre og et fremtidigt håb om Selvstændighed. Håbet om selvstændighed skal finansieres af fremtidige økonomiske ressourcer fra fiskeri, olie, uran, mineraler og ædelstene. Disse fund venter imidlertid stadigt på det store gennembrud. At være påvirket af både historie, social organisering og -struktur så vel som individets bestræbelser på at skabe sit eget liv er selvfølgelig ikke specielt for det grønlandske folk, men er - netop i disse år - en vedvarende debat om, hvordan identitet skabes, forandres og opretholdes (Giddens, 1996, Baumann, 1996, 2001, Brinkmann, 2008, Frello, 2012, Jenkins, 2010, Gergen, 2006 etc.).

De forskellige generationers reaktion på - og kommunikation af - historie, kultur og medier gennem modernisme og postmodernisme har forandret sig parallelt med de forskellige kommunikationsformer fra face2face-interkation, over medieret interaktion og til kvasi-medieret interaktion, repræsenteret gennem de forskellige medier. Specielt for Grønland og andre koloniserede og de-koloniserede lande er imidlertid, at der i løbet af historien har fundet nogle hændelser sted, som har sat sig koloniale spor (art. 7; Rygaard, 2016). Disse sorte pletter i Grønlands historie har befolkningen lidt under, har følt sig som ofre for og har været en stor del af deres identitetskonstruktion igennem tiden. I større eller mindre grad er forskellige generationer påvirket - ofte mest den generation der har kæmpet for Hjemmestyre i 1970'erne. Nogle unge har 'arvet' disse følelser og føler derfor stadig, om ikke deres trivsel, så i hvert fald deres identitet krænket (Berliner & Hagedorn, 2013: 578; Curtis et al., 2006; Nicklasen, Løngaard, Laursen, Schnor, 2007). Nogle af disse hændelser er igennem tiden

blevet kommunikeret af passionerede fortællere gennem den medierede interaktion af aviser, bøger, film - og kultur og subkultur i det hele taget (Artikel 7). Nogle af disse hændelser har efterladt sig spor, som har krævet gentagne beskrivelser og fortællinger, men også tilpasning eller modstand - og det ser ikke ud til, at emnet er udtømt endnu. Ikke mindst er debatten stadig levende og passioneret i de føromtalte kommentarfelter efter avisartikler (art. 6) og på de sociale medier. Grønlands historie er stadig vedkommende og bliver også holdt i live af politikerne og af drømmen om selvstændighed. Den 27. oktober 2016 blev en ny politisk koalition lanceret mellem de politiske partier Siumut, Inuit Ataqatigiit og Partii Naleraq, og som noget nyt er selvstændighed blevet et særligt naalakkersuisutområde med Suka K. Frederiksens som Naalakkersuisoq for Selvstændighed, Miljø og Natur samt Landbrug. Ikke siden 2003, hvor Jørgen Wæver Johansen havde selvstyre som et af sine ansvarsområder, har der været et medlem af Naalakkersuisut med den type ansvarsområde.[246] Suka K. Frederiksen fra Siumut hævder, at der skal fart på selvstændighedsprocessen, og at selvstændighed er en af koalitionens vigtigste prioriteter:

> ”Jeg er utrolig glad for, at det nu er mit ansvar i fællesskab med Naalakkersuisut at få sat fart på processen. Vi skal i gang med en samtale i landet, og jeg ser frem til at tale med alle landets borgere om, hvordan vi vil arbejde hen imod selvstændighed… ”.[247]

Ikke kun politikerne, men også nogle unge ønsker sig inderligt selvstændighed. Tre unge fra GUX i Sisimiut har i foråret 2016 lavet en dokumentarfilm: *Grønlands fremtid*. En af de unge mænd, Kaaleeraq Møller Andersen, håber nu på at se sit ønske om et selvstændigt Grønland opfyldt igennem sit politiske arbejde for Siumut: ”Jeg vil gerne føle, at dette er vores eget land, og kun vores eget land … […] 21. juni 2021 skal Grønland erklære sig uafhængigt... ” [248]

Trangen til at gøre op med historien løber som en rød tråd gennem igennem store dele af befolkningens kollektive identitetskonstruktion, mens der for andres vedkommende satses mere på et globalt udsyn og udlængsel og de mere individuelle identitetskonstruktioner, som jeg også vil beskrive i dette kapitel og kapitel 8 om globalisering.

De tre artikler, jeg her vil tage udgangspunkt i, er bl.a. de identitetskonstruktioner, jeg har analyseret i internettets barndom i artikel 11: *Et hjem er et hjem? Jagten på identiteten –*

[246] http://sermitsiaq.ag/ny-koalition-vaegter-selvstaendighed-oeget-lighed 27.10.16 (Set 29.10.16)
[247] http://sermitsiaq.ag/ny-naalakkersuisoq-braender-selvstaendighed 29.10.16 (Set 29.10.16)
[248] *AG Atuagagdliutit, Grønlandsposten* 26. oktober, uge 43: 41.

socialisering i cyberspace og i artikel 13. *Qanorooq? Identitet i mediealderen*, hvor film og tv-serier analyseres fra forskellige seerpositioner fra de ironiske, over de identifikatoriske og til de reflekterende (artikel 13: 542; Pasquier, 2000:54). Den sidste artikel 12. *Selvudvikling i et glasbur: Medieovervågning versus privatliv på nettet* er taget med som en slags modvægt til den meget positive indstilling til nettet som identitets laboratorium, som jeg skildrer i artikel 11 fra 2007. Vi skal ikke være bange for internettet – og intet kan stoppe brugen af det, men der er smart at vide lidt om hvad vi har med at gøre.

Nettet har udviklet sig meget siden den første artikel i 2007 og i artikel 12 fra 2014 beskriver jeg bagsiden af friheden, som nettet giver, nemlig at 'informations-mennesket gladelig åbner døren/skærmen på vid gab til deres inderste tanker, deres sovekammer, toilet og hverdag i det hele taget' (artikel 12: 69). Identitet, medier og privatliv er blevet en umage konstellation (artikel 12: 72) og 'det beskyttede miljø' på *Arto.dk* (artikel 11: 94) og *Facebook* (artikel 12: 72-73) er nu også blevet et sted for hvor hate-mobning, unges nøgenbilleder og -videoer deles på 'delingens hjerte'[249] som det poetisk kaldes.

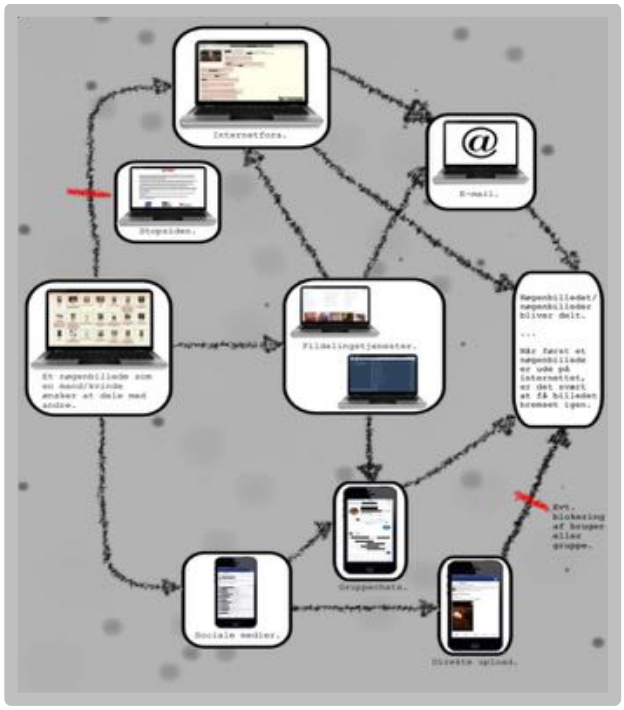

Figur 1: Delingens hjerte efter en TVSyd artikel, se fodnote 4. Figuren er gengivet i forstørret tilstand i bilag efter artiklen.

[249] http://www.tvsyd.dk/artikel/forbudte-noegenbilleder-flyder-paa-nettet-saadan-undgaar-de-unge-politiet (set 07.11.2016)

Problemet er nu så omfattende, at fire ud af 10 unge mellem 15 og 30 år angiver at have sendt, delt eller modtaget nøgenbilleder.[250] Selvom *Facebook* har en "notice and take down"-procedure,[251] som kræver at de skal fjerne indhold, som brugerne finder krænkende eller ulovligt, så undslipper mange billeder alligevel både den ikke-permanente fjernelse eller deres proaktive, automatiske Microsoft-program PhotoDNA til at blokere børnepornobillede, kropsdele[252] eller i det hele taget *sexting*-billeder, som et australsk medie døbte det at 'texte sex meddelelser'[253] En 14-årig Nordirsk pige har i oktober 2016 anlagt sag mod *Facebook* for ikke permanent at fjerne et nøgenbillede af hende. Sagen vil blive principielt interessant for brugerne og potentielt dyr for *Facebook*, hvis hun får medhold når sagen kommer for retten i det nye år 2017.[254]

Man kan jo undre sig over, at børn og unge falder i 'nøgenfælden', men når deling og likes er så vigtige for dem, generelt, glemmer mange konsekvenserne, siger Charlotte Smerup, børnefaglig konsulent hos *Børns Vilkår*.[255]

Disse lidt dystre emner, betyder nu ikke, at jeg er blevet mindre fortaler for det, medier kan gøre for unge med "informal learning" (Sørensen, Danielsen & Nielsen, 2007: 21) og "erfarings- og kunnen-fællesskaber" (Jessen i Sørensen & Olesen, 2000: 153; Sørensen, Jessen & Olesen, 2002: 18) - og heller ikke at de unges interesse er svækket, hvilket jeg vil opsummere i kapitel 9. Jeg prøver i artikel 12 blot at komme med et par advarsler om nettets evne til aldrig at glemme (artikel 12: 73), at man selvfølgelig skal tænke på sit eget selvimage og sine venner, når man poster, men også at eventuelle arbejdsgivere, lærere, udlejere, unge eller voksne med ondt i sinde kan kigge med. Den sociale profilering kan således ende med et socialt, fagligt og digitalt selvmord. (ibid.). Der er ikke tvivl om, at computerkyndige og IT-geniale er vores dages rige, magtfulde eller oprørere som Mark Zuckerberg - grænsende til kriminelle som Edward Snowdon og Julian Assanges f.eks. Vi er alle afhængige af den viden, de og den slags mennesker besidder, men den verden er også fyldt med paradokser: Mens Zuckerberg mener, at vi bliver mere og mere identitetsmæssige entydige, så det, at have to

[250] https://www.dr.dk/nyheder/indland/unge-deler-noegenbilleder-som-aldrig-foer (set 07.11.2016).
[251] https://www.dr.dk/nyheder/indland/ekspert-facebook-retssag-er-relevant-i-dansk-sammenhaeng (set 07.11.2016).
[252] https://www.dr.dk/nyheder/udland/haevnporno-14-aarig-pige-kan-starte-lavine-af-retssager-mod-facebook (set 07.11.2016).
[253] Har du været nøgen på nettet?: 2016: 3. https://redbarnet.dk/nyheder/naar-boern-og-unge-deler-intime-billeder-paa-nettet/ (set 17.06.2016).
[254] https://www.dr.dk/nyheder/indland/ekspert-facebook-retssag-er-relevant-i-dansk-sammenhaeng (set 07.11.2016).
[255] http://ekstrabladet.dk/112/unge-laegger-noegenbilleder-paa-nettet-for-at-faa-likes/6262066 (set 07.11.2016).

identiteter "er et eksempel på mangel på integritet" (artikel 12: 74), køber han selv 4 huse på samme adresse for at skabe distance til sit eget privatliv (ibid.). Men når nettet nu ikke egner sig til hemmeligheder, bør vi alle nok sætte os lidt mere ind i at beskytte vore profil og identitet - hvad enten vi så alligevel har både *backstage* og *frontstage* identiteter som Goffmanns tanke var (artikel 12: 73). På *Facebook* er vi ikke kunder, men 'produkter', ofre for cookies, videresalg og reklamer (artikel 12: 75, 83), og at sætte sig ind i disse spilleregler, programmer for indstillinger og hjælpe-apps er at være digitalt ansvarlig og på forkant (artikel 12: 79ff). For de unge er nettet den luft, de indånder, og de fleste *er* ret smarte til at manøvrere sikkert, men når man har at gøre med et net, der aldrig glemmer, kan man også sige, at mediemennesket tilpasser sig og ændrer karakter og identitet. Frihed og privathed bliver relative begreber (artikel 12: 86), og det kan være godt at kende sine forholdsregler, som findes på enhver hjemmeside.[256]

Feltarbejdet til artikel 11 fandt sted i 2007, hvor ungdoms portalen *Arto.dk* var virkelig populær hos de unge i Danmark, men også i Grønland, hvor der var flere klubber, der henvendte sig til folk, der var grønlændere eller som bare var vild med Grønland – "som en fed ø" (Artikel 11: 101). Inden jeg går videre med at beskrive identitetskonstruktioner, vil jeg påpege, at de ret alvorlige emner, de unge tog op på *Arto.dk,* vidnede om et stort og modent engagement, når de diskuterede identitet; hvad det egentligt ville sige at være grønlænder; om det var sproget, maden, naturen eller udseendet, der afgjorde det. De diskuterede fordomme og diskriminering, de havde mødt og som de kunne hjælpe hinanden med at forstå, acceptere og håndtere. Mere almindelige ungdoms diskussioner om musik, skønhed, kærester, forelskelse og kærlighed var også på skærmen. Jeg argumenterede i denne artikel for at *Arto.dk* kunne bruges som et "identitetslaboratorium" (Amichai-Hamburger, 2005; artikel 11: 94-95), hvor man kunne afprøve sine argumenter, hvor gruppesammenholdet var udtalt i svære emner som diskriminering, men hvor man også kunne få lidt emoticons-ledsagede cyperklaps - i al venlighed. Det var peer socialisering uden voksen indblanding (Sørensen, Jessen & Olesen, 2002) - og med selve set-uppet var *Arto.dk* i stand til at puffe venligt og lokkende til at få de unges profiler optimeret ved, at man kunne samle point til en perfekt profil. *Nudging* var allerede på mode dengang og ses nu også på sider som *Facebook* og *LinkedIn*! Jeg var på *Arto.dk* gennem et par måneder og oplevede, at de unge faktisk opførte sig temmeligt voksent i dette fora fjernt fra forældre og skolernes skarpe blik. Hvis man

[256] *Har du været nøgen på nettet?* 2016: 8.; *Når Børn og unge deler intime billeder på nettet*, 2016. https://redbarnet.dk/nyheder/naar-boern-og-unge-deler-intime-billeder-paa-nettet/ (set 17.06.2016).

kunne initiere sådanne diskussioner i skoleklasserne, ville meget være vundet. Desværre var *Arto.dk* på et tidspunkt i stigende grad 'blacklisted' fra lærere, pædagoger og forældres side, og på mange skoler rundt omkring i Grønland var computerne blokeret, som det også var på Ilisimatusarfik på dette tidspunkt (artikel 2007: 99).

I denne artikel har jeg tre figurer (artikel 11: 95, 96: figur 5, 6, 7), som er data fra 2004 survey'et. Spørgsmålene drejer sig om det 'bedste ved computeren' (opdelt efter alder og kønt) samt 'hvilke web sider, der er de foretrukne'. Da nærværende afsnit hovedsagligt handler om medier og identitet, gemmer jeg denne diskussion til det afsluttende kapitel 9: Ungdom, medier og medieforbrug i Grønland set i et længere perspektiv, hvor data fra survey 2015 også vil blive inddraget. *Facebook* har nu overtaget førerrollen hos de unge mange steder og helt klart også i Grønland (se kapitel 9). Det er imidlertid svært at få oplyst, hvor mange brugere der er i Grønland (artikel 12: 71), men stifteren Mark Zuckerberg oplyser at *Facebook* netop har rundet 2 milliarder månedlige brugere på verdensplan i juni 2017,[257] men igen denne diskussion gemmes. Noget knapt så eksakt er, at jeg igennem mit feltarbejde, workshops, med 140 unge i Nordgrønland i byerne Illorsuit, Uummannaq og Sisimiut fra maj-november 2016 har oplevet, at selv steder, hvor der ikke er internet på skoler eller biblioteker, har alle børn og unge en mobiltelefon - og dér kan de komme på *Facebook*. Jeg ved det positivt, for reglen er, at hvis man har talt med en ung - eller med hans eller hendes ven eller veninde, så får man en anmodning om venskab lige efter. Og når jeg som voksen sidder omkring kl. 23-24 og er 'på', så skriver de til mig eller *liker* mit foto fra dagen. Jeg skal passe på ikke at være for læreragtig, og synes det er for sent, når vi skal mødes i skolen kl. 8 næste morgen. ☺ I skolerne i Sisimiut, som har fået penge fra danske fonde til at personlige IPads, kan de ikke komme på sociale medier i skoletiden, men de har frit spil efter kl. 16. Det er ret fantastisk at opleve, at de har uhindret adgang, noget mange af os misunder dem i Nuuk, men som det helt klart ville være meget, meget ønskeligt for alle unge i Grønland - ikke mindst i de mindre bygder jf. citatet fra min lærer-informant i (kapitel 4). Visse fonde har ytret ønske om hjælpe økonomisk, så måske vil det snart være almindeligt, at de unge har mulighed for at være globale unge på nettet i større dele af Grønland.

Jeg vender kort tilbage til *Facebook* senere, men nu først identitet, som er hovedbegrebet i dette afsnit.

[257] http://ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/facebook-runder-to-milliarder-brugere-paa-verdensplan/6724976 (set 28.06.2017).

Artikel 13: *Qanorooq? Identitet i mediealderen* fra 2011 beskrives i forlængelse af identitetstemaet, da denne artikel tæt redegør for selvets positioner og identitetskonstruktioner.

Identitetsudvikling over tid

Mens begrebet identitet i dag er en af de mest debatterede og vigtige ideer, som social videnskaberne og psykologerne vedvarende forsker i, var spørgsmålet om identitet i traditionelle samfund relativt simpelt – "mekanisk eller solidaritet identitet" (Durkheim i Bo, 2012, 33: 10). I det vestlige perspektiv kan man inddele den historiske udvikling i tre modernitetsperioder: "Den restriktive liberale modernitet" (19. århundrede), "Den organiserede modernitet (fra begyndelsen af det 20. århundrede og indtil de tidlige 1970ere) og "Den udvidede liberale modernitet" (fra 1970erne og frem) (Wagner, 1994: 16, 17, 18). I den grønlandske kontekst ville transformationen gå fra det traditionelle samfund til det organiserede samfund (slutningen på kolonitiden) for at ende i den udvidede liberale modernitet – alt i alt en temmelig forceret udvikling, som det også ofte lyder (art. 6 & 9; Rosing Olesen, 2005). I hver af disse tre modernitetsepoker er der tre forskellige livsformer tilknyttet 1) Eksistensen hvor det materielle liv med fokus på mad og ly er hovedproblemet, som i nederste del af Abraham Maslows velkendte pyramide (Malow, 1954: 2) En post-materiel kultur i hvilken mange af livets nødvendigheder er taget for givet, og individets livsvej ikke er belemret med krav om udskudt gratifikation, og individets eget selv og identitet er i fokus og 3) Autenticitetens æra, i hvilken selvet ikke er underlagt nogen tvang for at være nødt til at lægge bånd på sig selv og grænserne for handlen og frihed - og alt hvad det giver individet af muligheder for blomstre - er udstrakt (Kaufmann i Petersen 2011: 263-264): "Autentisk selvrealisering fremstår som det højeste princip i nutidens livsførelse" (Ibid. ; 264).

I Grønland før og indtil slutningen af kolonitiden, som formelt endte i 1953, var hoved aspektet at opretholde livet i et barsk land, i hvilket den simple overlevelse ofte igennem vinteren, på det ekstremt farlige hav og gennem perioder med hungersnød eller epidemier ikke tillod individet at se bort fra de fordele der var forbundet med samfunds sammenhold og - kontrol (Marquardt, 2001). At være trænet i at opretholde livet i kollektivet og at overholde eller tilslutte sig traditioner var samfundets og individets styrende principper. I dette

traditionelle samfund, havde folks problemer af eksistens-økonomisk art, som tvang unge mennesker til at overtage voksne roller uden nogen nærmere formaliteter. Der var ikke plads til en forlænget ungdom eller ungdommelige eksperimenter. I deres kommunikationsform var mund til mund interaktion som beskrev livets hændelser om jagt, fangst, liv og død som både underholdende og opbyggelige fortællinger. Disse fortællinger, som har et ganske anseeligt omfang, er nu bevaret i nedskrevne fortælling indsamlet af H. J. Rink (1819-1893) og Knud Rasmussen (1879-1933). Traditionen for at fortælle historier finder man nu i begavede historie fortællere, i nye fortælle former som film og teater og blandt private. Meget ofte ender fester med en lille kreds af folk, der fortæller spøgelseshistorier (Pedersen, 2002). Moderniteten har i de fleste vestlige samfund været en tid med bevægelse, forandring, strømninger, uforudsigelighed og ængstelse. I Grønland var denne udvikling endnu mere bemærkelsesværdig, da den voksede fra en udefrakommende påvirkning, som delvist besluttet og bestemt af danskerne, og som grønlænderne delvist haltede bagefter (Fleischer i art. 9; Rosing Olsen, 2005). I den organiserede modernitet blev folks skæbne at frigøre sig fra traditionen - beskrevet som den 'kulturelle frigørelse' (Ziehe, 1975). Derved vandt de retten til at tage deres egne livsbeslutninger i forbindelse med valg af job, partner, sted at bo etc. Det kunne ses som en positiv udvikling at blive fri for traditionens snærende bånd og forældre og samfunds kontrollerende interesse. På den anden side var grønlænderne nødt til hurtigt at tilpasse sig mange nye ting, forventninger og krav, og meget ofte endte mange med at være tilskuere til udviklingen i deres eget land (art. 9: 157; Rosing Olsen, 2005: 85, 59). For grønlænderne indebar denne epoke ofte et problem med at forlade den traditionelle grønlandske identitet for i stedet at fokusere på en ny og ukendt fremtid som på samme tid indebar et kultursammenstød:

> Grønlænderne har det helt afgørende kendetegn til fælles med […] indfødte folk, at de er bærere af en kultur, en livsform, der er *ikke-europæisk*. Dette betyder, i den vestlig definition af situationen, at deres kulturer er uforenelige med og uacceptable for den vestlige verdens politiske og administrative systemer. Mindre elskværdigt udtrykt kunne man sige, at alle fremmede kulturer pr. definition er irrelevante over for de systemer, Vesten påtvinger os alle, der kommer ind i dets magnetfelt. Vesten har erobret det meste af verden uden at acceptere eller i nævneværdig grad at søge lærdom og indsigt af de tusinder af alternative livsformer, vi mødte på vor march over jorden. Vor ekspansions dybeste tragedie ligger måske i vores arrogante blindhed over for alle disse alternativer (Kleivan, 1973:178).

På dette tidspunkt var kommunikationsformen den medierede interaktion og mange af de bedst uddannede og kritiske grønlændere begyndte at blande sig debatterne i aviser, i kritiske sangtekster som fortællinger, film og romaner (Langgård: 2011 119ff). Den kritiske, nationalistiske kulturtendens blomstrede i disse år, som byggede op til den endelige sejr, Hjemmestyre i 1979.
Generationen, der var født efter 1979, så på mange måder deres lands historie i et andet lys og følte ikke - ligesom unge i andre lande - at de var nødt til personligt at kæmpe for alting. I den udvidede modernitet havde unge fuld frihed til at manøvrere mellem frihed fra tradition og det modsatte krav om at *skulle* skabe sit eget liv og identitet. Gennem den udvidede modernitet og den postmoderne tidsalder er kravet om individets identitetsformation blevet intensiveret, så vi nu, ikke alene taler om "a lifelong learning process" som den engelske sociolog Anthony Giddens beskriver det (Giddens, 1991: 124) men også som " a production [of identity] always in process", som en anden identitetsforsker Stuart Hall ser det (Hall et al., 1999: 279). Den polsk-engelske sociolog Zygmunt Bauman ser denne bestandige stræben efter at skabe, udvikle, forandre eller vedligeholde en interessant identitet som en bestandig "making and remaking of identity" (Bauman, 2007: 49). Den franske identitets forsker Jean-Claude Kaufmann formulerer det som en ny version af Descartes berømte dictum[258]: "I change thus I am" (Kaufmann i Petersen, 2011: 266).

Internettet har faciliteret denne udvikling og den kvasi-medierede-interaktionsform, hvor folk har mulighed for at være deres egen 'gatekeeper', blogger, forfatter og forlægger. Den konstante identitets afprøvning via forbrugskultur, oplevelseskultur (Rygaard & Kroløkke, 2008), medier og specielt de sociale medier som *Arto.dk* tidligere og nu *Facebook*, *MySpace*, *Instagram*, *YouTub*e, *Snapchat* ect. er blevet hverdagsforeteelser og leverer fora både til identitetsopbygning (artikel 11) og til frivilligt ophold i et overvågningssamfund - som at udvikle sig i et 'glasbur' (artikel 12). Den postmoderne interpellation til at 'være nogen' kan for nogle unge mennesker ses mindre som en mulighed og mere som en tvang. Mens mange forskere har beskrevet de mange muligheder på internettet som et "identity lab" (Amichai-Hamburger 2005: 39, Rygaard 2006: 89) og en måde at skabe en performativ platform for selvet på, i en Goffmann'esk forstand (Petersen, 2011: 13), så har andre på den anden side set at unge mennesker, som i deres bestræbelse på at udvikle deres yderste potentiale - "to

[258] René Descartes (1596 – 1650). Cogito ergo sum, latinsk for "Jeg tænker, derfor er jeg" i "Principia Philosophiae" (prima pars, art. 7). Den Store Danske, Gyldendal. http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=57960. (set 02.11.16).

colonize the future" (Giddens, 1996: 106) - er tilbøjelige til at bukke under for en voksende usikkerhed, rodløshed og eksistens frygt (Rygaard, 2011: 527) med psykisk smerte, depression (Petersen, 2005; Honneth 2003: 134) og brug af lykkepiller (Petersen, 2007) til følge. At forsøge at udvikle en interessant identitet, der følger med og er på toppen, kan være et tveægget sværd - en mulighed, men også en mulighed for at mislykkes. I artiklerne 11 og 12, beskriver jeg mediernes indflydelse - og muligheder for unge på *Arto.dk*, men også i forbindelse med deres yndlings film og serier. Studerende i flere større og mindre undersøgelser (artikel 12: 538-39) har nævnt hvilke film og serier de har fulgt med i (artikel 12: 540). Som jeg har redegjort for før har der ikke været hverken grønlandske film eller serier i KNR, men film og serier har de unge set via dansk TV, eller for mange af ungdomsseriernes vedkommende som de elskede box-set, der har stået på deres værelser. Serier som *Beverly Hills 90 210*, *Friends* og *Sex and the City* har igennem alle årene rangeret højt på listen (artikel 12: 543). I dag ser de unge *Netflix* og *HBO*.

I erkendelse af at identitet er åben og foranderlig og i mange tilfælde også for alternative valg vælger mange identitets teoretikere at bruge betegnelsen identifikation i stedet for identitet (Brubaker & Cooper, 2000 i Frello, 2012: 27). Serie og film figurer leverer en rig mulighed for denne form for identifikation (artikel 13).

I artikel 13 har jeg prøvet at analysere de unges fascination af disse serier, som hver på deres måde giver inspiration til forskellige livsfaser via introjektion og identifikation (artikel 13: 531). Problemer og løsninger med at flytte hjemmefra for første gang, som mange unge i Grønland er nødt til når de skal fortsætte skolegang efter 8. klasse, tematiserer serier som *Beverly Hills 90 210* (artikel 13: 544). Næste skridt i livet hvor skole bliver til arbejde og kæresteforhold ses udviklet i den populære ungdomsserie *Friends* (artikel 13: 544). Endelig ser vi det voksnes livs jagt efter karriere og kærlighed udfoldet i *Sex and the City* (artikel 13: 544). Jeg argumentere for, at disse film og serier har en immanent selvterapeutisk parole, som kunne lyde 'recover or repeat' (artikel 13: 545). Unge mennesker fra små samfund, uden megen udefra kommende inspiration, har igennem årene fortalt, hvordan visse film havde så meget betydning for deres ungdomsliv, at de sled dem op indtil de fik nye film - og interesser.[259] De unge grønlandske informanters svar på hvad de bruger film og serier til, er helt i tråd med film- og receptionsforskeres anerkendelse af udviklings- og identitetspotentiale

[259] Samtale med ung kvinde fra et lille samfund i Nordgrønland, 2010; to mindre surveys 2010, 2011; Rygaard & Pedersen, 1999:113).

i medier og film, nemlig som 1) Underholdning/æstetik 2) Læring/ identitetsopbyggelse og 3) Fællesskab/følelser (artikel 13: 546). Netop det, at finde rollemodeller og bygge en fællesskabsfølelse op har jeg brugt som en case fra en studietur med studerende, hvor 4 kvindelige lærere kom til at indgå i en 'rejseleg' som de ældre over for de 4 yngre kvinder fra *Sex and the City*. Bare for at nævne et af de knapt så håndfaste læringselementer som at udforske berømte steder, shoppe, agere på barstole med New Yorker-attituder og pink *Cosmopolitans* i langstilkede cocktailglas (artikel: 13 547-50).

I artiklen gennemgår jeg forskellige selv- og identitetspositioner fra det 'fortættede selv', der fik besked på ikke at 'skabe sig' (artikel 13: 527, 530), der er blevet kulturelt frisat og derfor nu er 'det tømte selv', hvor budskabet netop kunne være 'at skabe sig' (artikel 13: 528). Senere er livet i højere grad blevet til 'det selv-refleksive-projekt' (artikel 13: 531), hvor alt fra medieoplevelser, eksperter og ekspertsystemer med coaching, spin- eller stilvejledning (artikel 13: 533) fører individet på sporet af det, som tidligere, men stadig aktuelle, teoretikere har kaldt 'det ideale selv' eller 'det sande selv' - idealer som man må arbejde med for at nå (artikel 13: 530). Den amerikanske sociolog Charles Horton Cooleys begreb 'spejlselvet', "The looking glass self" (Cooley i Bo, 2012, 33: 18, Cooley, 1902) er begrebet for erkendelsen af intersubjektivitetens betydning for individet, det at man ofte lever i en "andens bevidsthed" (Cooley i Bo, 2012, 33: 17-18). I nedenstående tegning ser vi eksemplificeret Cooleys tre stadier for hvordan vi forestiller os intersubjektiviteten 1) Hvordan vi opfattes af andre, 2) Hvordan vi forestiller os og reagerer på den andens bedømmelse af os og 3) Hvordan vi udvikler vores selv gennem anden andens forestillede bedømmelse af os, og føler stolthed, lykke, skam eller skyld.[260]

[260] https://archive.org/details/humannaturesocia00cooluoft. Open archive (Set 02.11.16).

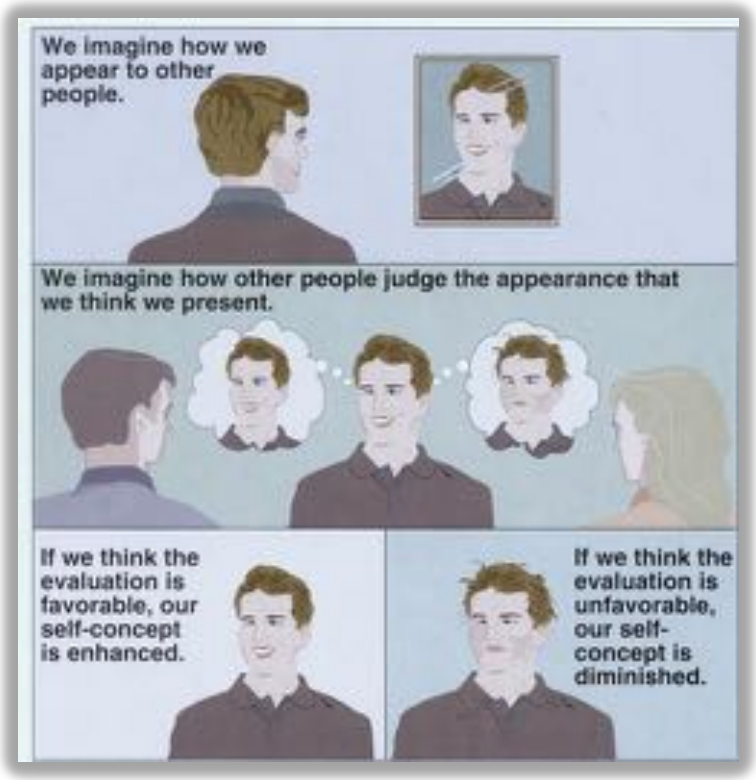

Figur 2: Cooleys"Looking Glass Self, 1902. Se note[261]

Når Cooley i 1922 beskriver denne skabelse af ens eget selv på baggrund af selviagttagelse, selvvurdering, social tilpasning, bedømmelse og evaluering er det næsten som han beskriver både den senere Goffmanns begreber om 'the front and backstage self ' (Gofmann, 1995) og til Scheffs interrelationsteori (Scheff i Bo, 2013). Disse begreber og forskeres teorier kan bruges og bliver brugt i forskningen om de sociale medier i dag.
Disse selvpositioner er imidlertid beskrevet i artikel 13, hvorfor jeg vil forsøge at 'forlænge' identitetsdiskussionen med lidt andre teoretikere, som er 'kommet til' siden artiklerne blev skrevet. Imidlertid er der også elementer af globalisering i denne artikel, så jeg vil referere til dette i kapitel 8: Unge, Medier og globalisering, hvor vi kan glæde os til at møde en "global inuit" (artikel 13: 534).

[261] https://robertsonrichardseakin.wikispaces.com/Looking+Glass+Self (Set 02.11.16).

Identitets konstruktioner

Selve beskrivelsen af identitet begyndte for alvor efter anden verdenskrig, hvor forbrugersamfundet udvikledes i Grønland så vel som andre steder. Det store identitetsspørgsmål *hvem er jeg og hvordan skal mit liv være* blev pludseligt påtrængende - et spørgsmål der inviterer til selvrefleksion. Dette spørgsmål blev ikke mindst relevant for grønlænderne, der med krigens komme og amerikanernes tilbud om spændende varer og følgende efterkrigstidsbeslutninger om tilhørsforhold og fremtidigt liv måtte vælge side. Identitetsforskningens 'grand old father' Erik H. Erikson hævdede at vi historisk set først begynder at tale om identitet i det øjeblik, identiteten bliver et problem (Fink, 1991: 208 i Brinkmann, 2015: 9).

Identitetsforskningen har ændret sig fra industrisamfundet til forbrugersamfundet. De klassiske identitetsteoretikere som Erikson og J. E Marcia har fokus på identitet, der skabes som en realisering af en indre kerne - indefra og ud - men som også er betinget af livsomstændighederne (Schack, 2010: 176). Andre, George Herbert Mead og senere identitetsteoretikere har det omvendte fokus og ser identitet som noget, der skabes udefra og ind, idet en vellykket socialisering skaber "den generaliserede anden" (Mead i Schack, 2010: 177; Honneth, 2006: 123) ligesom Cooley, som nævnt ovenfor, der fokuserer på interaktionen med andre som medspillere i udviklingen af en persons identitet.

En af de, der interesserer sig for de samfundsmæssige aspekter af selvfortolkning og identitetsopbygning er den tyske sociolog Hartmut Rosa (2004). Rosas hermeneutiske model over de forskellige sociale og politiske grupperinger med hensyn til økonomi, kunst, religion og sprog, opløser de sædvanlige grænser mellem social teori og psykologi og kan således bidrage til at bibringe individet en følelse af forståelse af verden og efterfølgende selvfortolkning. Ud fra en økonomisk baggrund ser den amerikanske, indiskfødte, økonomiprofessor Jagdish Bhagwati ligeledes selvidentiteten som en kompleks mosaik af individet over for samfundet og overfor etniske og historiske begivenheder konstruerede eller forestillede, men ser det som horisontale og vertikale strukturer:

> Indeed, human beings have a complex self-identity whose mosaic draws on 'horizontal' colors that come from living with others within a community and 'vertical' colors that come from ethnic and historical roots and memories, often reconstructed and imagined. Nearly all societies will therefore treasure the past, seeking to freeze and recall in museums the cultural heritage they decide to hold precious (Bhagwati, 2007: 112-13).

Jeg har nedenfor tilladt mig at videreudvikle lidt på en model af Rosa, der skitserer individets og samfundets interaktion, som jeg synes er vigtig i forståelsen af den grønlandske identitetsopbygning – også taget den historiske dimension i betragtning.

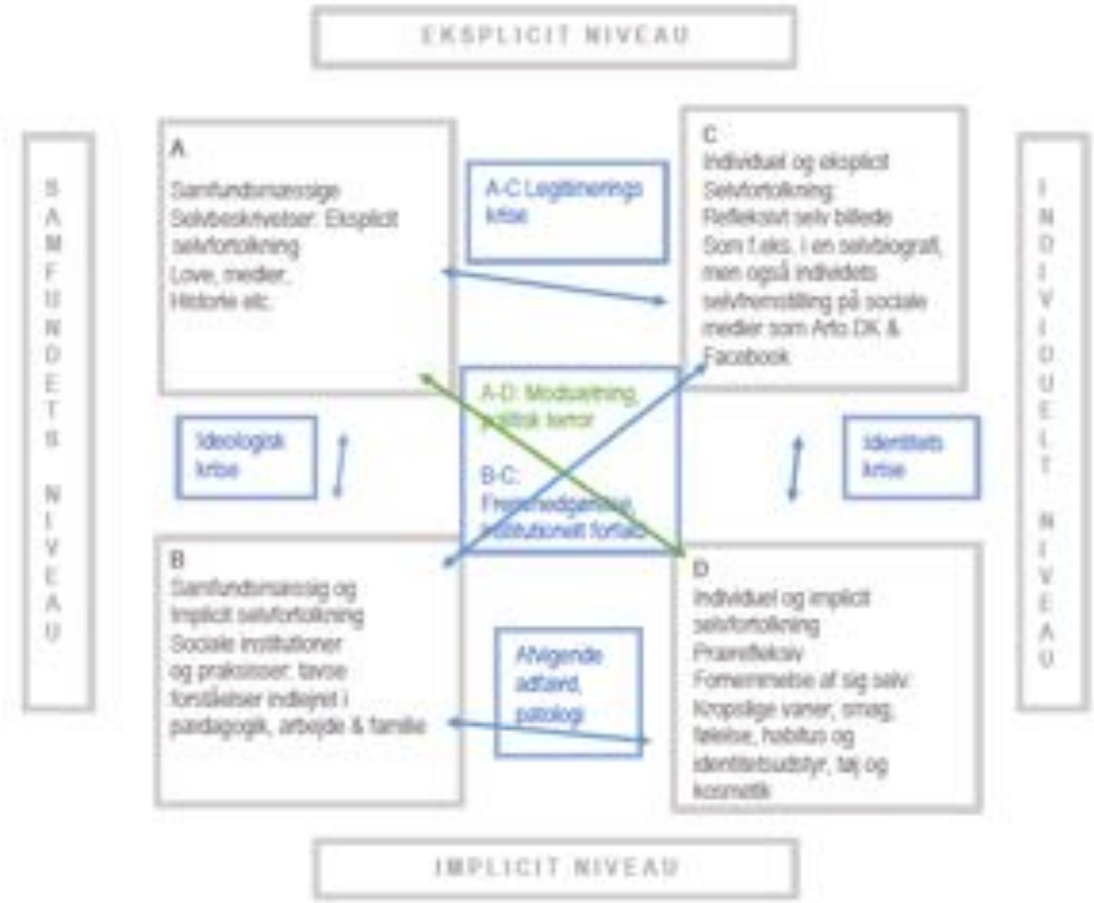

Figur 3: Bearbejdning af Hartmut Rosas model af taksonomiske niveauer af selvfortolkning efter (Brinkman, 2015: 79)

Rosas forskning viser, at et individs selvfortolkning i højere eller mindre grad er forbundet med landets historie, samfundet, sociale og familiemæssige processer, hvilket passer godt med lande som Grønland. Pilene indikerer, at alle niveauer principielt kan påvirke hinanden i positiv eller negativ henseende. Der kan opstå udviklingsmuligheder, men også konflikter og modsætninger. Forandring og tilpasning kan finde sted på alle niveauer og i alle retninger (Brinkmann, 2015: 80).

Rosa i Brinkman viser et skema (figur 3), som potentielt kunne være krisebetinget (Brinkmann, 2015: 80). Jeg vil dog ikke gå ind på alle aspekter af skemaet her, men blot forsøge at koble samfund og identitetsopbygning med to relevante teoretikere, Axel Honneth (2003, 2006)[262] og Erving Goffmann (1959), som har betydning dels i forhold til min analyse af individ versus samfund/historie (Honneth) og dels i forhold til de unges brug af sociale medier (Goffmann). Dog talte ingen af dem lige præcis for og om det grønlandske folk og ungdom. Det er klart, at et tidligere koloniseret land, som drømmer om selvstændighed, især kan påvise modsætninger mellem de samfundsmæssige og institutionelle niveauer og individers selvforståelse og respekt. Jeg har tidligere omtalt den tyske filosof Axel Honneths teori om en succesfuld individuation (kapitel 6), som er afhængig af tre former for intersubjektiv anerkendelse (Honneth i Petersen 2011: 225; Honneth, 2005: 129). Som den første af Honneths betydningsfulde anerkendelsesformer, der accelerer en sund identitetsfølelse, er *self-confidence*, der udvikles gennem kærlighed, intimitet og ansigt til ansigt anerkendelse i de primære relationer (Honneth, 2006: 51).[263] Skulle man indplacere denne position i Rosas skema, kunne man sige, at historien påvirker forældre generationen (B-C), der følgende ikke giver næste generation den nødvendige selvtillid. Den anden af Honneths anerkendelsesformer er *self-respect*, som bliver udviklet gennem det, at man bliver anerkendt som en lovlig indehaver af universelle rettigheder: "Through the universal rights, bestowed on all members of the society, the subject are capable of achieving self-respect or esteem for oneself as an equal member of the society among others" (Honneth 2003: 16). Denne form for (manglende) anerkendelse kunne ses som en krise på legimiteringsaksen (A-C). Den tredie form er *self-appreciation,* som bliver udviklet gennem individets sociale anerkendelse og positive deltagelse i samfundet: " […] It is through this spirit of community that the subject in common with others partly are able to recognize oneself and partly to be recognized for his/her own unique particularity" (Honneth 2003: 16). Rosas skema er jo ikke lavet til at inkorporere Honneths begreber, men selv-påskønnelser kunne være det, individet opnår, når det har ro og respekt med sig selv, og som man får, når man bliver anerkendt igennem sin sociale og samfundsmæssige væren (A-D). Som Honneth beskriver det, til enhver form for ikke-opnået anerkendelse oplever individet negative konsekvenser eller krænkelser af 1) ikke at blive elsket (eller værre, krænket eller misbrugt) i de primære relationer af 2) ikke at blive respekteret eller at blive diskrimineret i forhold til sine juridiske

[262] I øvrigt Rosas lærer og 3. generation af Frankfurterskolen
[263] I den grønlandske undersøgelse *Paamiut Asasara* var et af resultaterne at de unge mente at de havde brug for at få anerkendelse og støtte når de havde brug for det (Berliner & Hagedorn, 2013, 34: 577).

rettigheder eller 3) at blive ydmyget, krænket eller ikke at blive æret (Honneth, 2003: 18). Den amerikanske socialpsykolog Thomas Scheff er enig i dette synspunkt (Scheff i Bo, 2012, 33: 8) og argumentere yderligere for at efter ydmygelse følger skam (Scheff i Bo, 2012, 33: 8), 'afledt skam' eller 'uerkendt skam' (Lewis i Bo, 2012, 33: 20) og derefter også vrede (Scheff i Bo, 2012, 33: 15). Som Brinkmann bemærker, som Scheff argumenterer for, og som det fremgår af Rosas skema er vi skabt i alle mulige sociale relationer, som vi ikke er herre over (Brinkmann, 2015: 109, Bo, 2012, 33:), men som vi på en eller anden måde må forholde os til, udnytte eller lære at leve med - og det kan jo også være en måde at udvikle sin identitet på. Skam og vrede kan imidlertid have vedvarende konsekvenser som Giddens påpeger (Giddens i Bo, 2012, 33: 15).

Nogle af disse konsekvenser er det, som beskriver flere generationer af grønlænderes forhold til deres historie, hvor overgreb blev begået som "fødestedskriteriet" (Rosing Olsen, 2007: 120-25), "den tabte generation", som ikke blev uddannet til at medvirke til deres eget lands fremskridt (Rosing Olsen, 2005: 77), lukningen af kulminebyen Qullissat i 1972 og forflytningen af hele befolkningen på over 1000 mennesker, der med et slag mistede alt (Rosing Olsen, 2005: 198ff: Sørensen, 2013) og mange, mange flere hændelser (artikel 7). Forflytningen af Qullissat - og salget af den for 65.000 kr.[264] satte sig, ligesom andre hændelser, spor i det kulturelle liv i form af blandt andet en film: *Da myndighederne sagde stop* (Kirkeby og Lynge, 1972), en *Sume* sang fra LP'en *Inuit Nunaat* (1974), hvor en del af omkvædet lød: "I, der er tavse, regnes ikke for noget - jeres meninger regnes ikke for noget - K´utdligssat - vi må og skal komme igen" (Rosing Olsen, 2005: 201-02). Senere 'kom de tavse igen' i en 'erindringsbog' fra 2013 med titlen *Qullissat*. *Byen der ikke vil dø* (Sørensen, 2013), hvor de overlevende forflyttede i 2013 godt 40 år senere fortalte deres historie:

> "Marie kigger atter ud over Vaigat. Hun er tavs og fordybet i sine egne tanker. Hun tilføjer så, nærmest henvendt til sig selv. 'Der er meget vi skal have talt om. Hvorfor gjorde man ikke noget for at redde byen? Vreden ligger herinde', siger Marie og peger på hjertet: 'Men hvem skal jeg rette min vrede imod? Hvem bestemte det? Jeg ved det ikke. Jeg har aldrig fået det at vide'. Hun siger, at det er som et åbent sår for alle, der flyttede fra Qullissat. At de ikke vidste, hvem der havde besluttet, at de skulle flytte" (Sørensen, 2013: 10).

De mange vidnesbyrd, man ofte har hørt om koloniale overgreb, som ovenstående og som f.eks. skildres af *Sume* (kapitel 6), Finn Lynge og 'fantomsmerter', (kapitel 6), (artikel 10: 69)

[264] Rosing Olsen, 2005: 202: Jørgen Fleischer skrev i AG den 28. september 1972 om en hel by der for første gang var blevet sat til salg i Grønlands historie.

etc., er ifølge Honneths beskrivelse et overgreb, der går fra den samfundsmæssige akse til det individuelle niveau, og som derefter forplanter sig til kommende generationer. Vi så det i anklagerne fra bands som *Preussic*, *Nuuk Posse* og *Mechanics in ini*, der havde budskaber på hjertet (artikel 9: 165), som angik forældres omsorgssvigt (kapitel 6). Forældre de ikke kunne have som forbilleder, som også Berliner og hans forskningsteam fandt i deres forskningsprojekt *Paamiut Asasara* fra 2008-2012 (Berliner & Stender, 2013, 34: 559). I august 2016, fik både danskere og grønlændere tørt på af den unge grønlandske rapper Josef Tarrak Petrussen i et kritisk rapnummer *Tupilak*. Kritikken går på behandlingen af folk, der ikke kan tale dansk i uddannelsessystemet, på regulær diskrimination som når en lærer har kaldt rapperen for 'eskimoperker' og 'arktisk abekat',[265] og endeligt tager han en meget omtalt sag op fra 2014, hvor en grønlandsk mand, 'hjemløse Daniel', døde på Amagertorv efter at Alarmcentralen smølede og først spurgte om den fulde mand på fortovet i decemberkulden var grønlænder, *før* de sendte en ambulance - og *efter* at han var død.[266] Petrussen har sat det frigivne lydklip ind i musikvideoen, der kan høres på *Facebook* under hans navn og som i november 2016 har haft 102.316 visninger i et land med en grønlandsksproget befolkning på knap 57.000. Vreden og indignationen er stadig intakt. Selv om et af omkvædene i nummeret lyder "are we still a colonized people"?[267] sætter Petrussen sig ikke i offerrollen, men kalder både grønlændere og danskere for tupilakker (dem der vender tilbage til sin skaber og angriber ham hvis ikke magien er stærk nok) med en opsang til sine egne landsmænd om at rette ryggen og tage sig sammen. Men også den nye litteratur bærer ved til identitetsbålet: En ny grønlandsk serie noveller af Sørine Steenholdt *Zombieland* (2015) har lidt samme budskab – dog ofte med kritik set fra et børneperspektiv. Den er fornyeligt blevet indstillet til Nordisk Råds Litteraturpris 2016 med ordlyden:

> " […] I Zombieland føres man ind i en underverden af alle de følelser som en hård opvækst med omsorgssvigt og alkoholmisbrug har affødt. Ingen følelser er glemt, og man kommer ud i alle afkroge af de formørkede områder i hjernen som en alkoholiseret og afmægtigt forældre har forårsaget hos det lille barn. De er fortalt i en ramme af 10 noveller, velskrevne, vrede, magtesløse og til tider så præcise, at man kan fornemme den kvalmende lugt af mange dages druk i hjemmet. Barnet kommer i en zombietilstand, ind i Zombieland. Men bevarer sin iagttagelsesevne.
> Og ja, hvad er virkelighed og hvad er fantasi? At formå at bruge sine oplevelser fra den virkelige verden og sætte dem ind i en fiktion hvori

[265] http://www.mx.dk/nyheder/danmark/story/31532670 (set 06.11.16).
[266] http://politiken.dk/indland/ECE2491188/politiinspektoer-ja-vi-spurgte-om-bevidstloes-var-en-groenlaender/ (set 06.11.16).
[267] http://www.mx.dk/nyheder/danmark/story/31532670 (set 06.11.16).

> forskellige roller udspiller sig er en kunst som forfatteren Sørine Steenholdt har formået. Hun har her med sin første bog vist os hvad samfundets skyggeside bærer i sig og at samfundet omkring barnet på ingen måde kan lade som ingenting og unddrage sig et ansvar for at gribe ind. Hvis forældrene ikke magter deres opgave, skal samfundet tage over. Præcist ramt og beskrevet. […]."[268]

Den grønlandske litteratur og kunst har mange af den slags beskrivelser af det svære liv, som også ofte viser sig i rapporter og undersøgelser (Petersen & Bjerregaard, 2011; Berliner, 2011). Det skal ikke forstås sådan, at det er unikt i verden i det hele taget at være samfundskritisk, men i en lille befolkning og på et lands lille kunstscene kan man alligevel sige, at det fylder meget på samme måde, som det tidligere omtalte fokus på artistiske apokalypser (kapitel 6).
Man kunne indvende, at hvis vi skulle bruge Honneths tre former for respekt og anerkendelse, ville det i dette tilfælde nok være med en omvendt rækkefølge gående fra det samfundsmæssige til det individuelle niveau - og så videre til næste generation.

Den sidste artikel 12 skal ses som et forsøg på at danne modvægt til den tidligere *Arto.dk* artikel, som dels er skrevet meget tidligere (2007), og som med rimelighed kunne være gentaget med det, der nu er et meget mere brugt alternativ, nemlig *Facebook*. *Facebook* er imidlertid mere end bare de unges sociale medie. Som lærer og nu som deltager i et ungdomsprojekt *I Rockwell Kents fodspor 80 år efter*, må jeg indrømme, at det ville være meget svært for mig at forske alvorligt i *Facebook*. Dels er det etisk svært at gøre 'venner' til analyseobjekter, og dels er *Facebook* det sted, jeg kan nå studerende, som ikke altid checker noget så gammeldags som e-mails. Når jeg skal have afleveret en besked, er fremgangsmåden sædvanligvis at skrive en e-mail og så skrive på *Facebook*: Se mail og sig det videre. I løbet af *no time* har alle set og reageret - e-mails alene er som at tale ind i et *void*. Endeligt er *Facebook* det som alle i de mindre byer har og bruger - steder hvor internettet ikke altid kan nås på en internetopkobling på pc'en. Og selv om det kunne være fristende at analysere de mange spændende handlemønstre på *Facebook*, har jeg alligevel holdt artikel 12 på et mere overordnet plan vedrørende de mulige farer for overvågning, web crimes og manglende privatliv, som vi er rendt ind i de seneste år.

Som en slags bro mellem identitet og globalisering, vil jeg slutte af med et citat fra en ung grønlandsk kunstner, instruktøren for *Sume-filmen* og projektmager på en masse andet bl.a. en

[268] Www. norden.org/da/nordisk-raad (set 31.10.16), som Steenholdt dog ikke fik.

kontroversiel udstilling *Melting Barricades*,[269] hvor han kørte i kampvogn gennem København og *prøvede* at få grønlænderne til at melde sig under fanerne. Inuk Sillis Høegh, veludannet og med kunstnerforældre, er som så mange unge grønlandske kunstnere på jagt efter en national identitet, men er også en af den slag globale unge, der deler deres tid mellem Grønland, Danmark og hele verden, og ser det som det mest naturlige:

> ”Det bedste forsvar er et angreb har jeg lært […]. Skal vi forsvare vores grønlandske kultur, gør vi det bedst ved at sprede den over hele verden. Vi vendte imperialismen på hovedet [med *Melting Barricades*]. Det var jo absurd, at vi skulle invadere verden. Små kulturer er bange for at miste identitet gennem alt dét vi importerer udefra. Og vi ville gerne åbne en debat om kulturimperialisme. Der var også noget antinationalisme i det. Vi var trætte af hele den der debat om de dumme danskere. Vi grønlændere vil jo også gerne selv ud i verden” (Andersen, 2016, # 46: 8).

… og nu til globalisering!

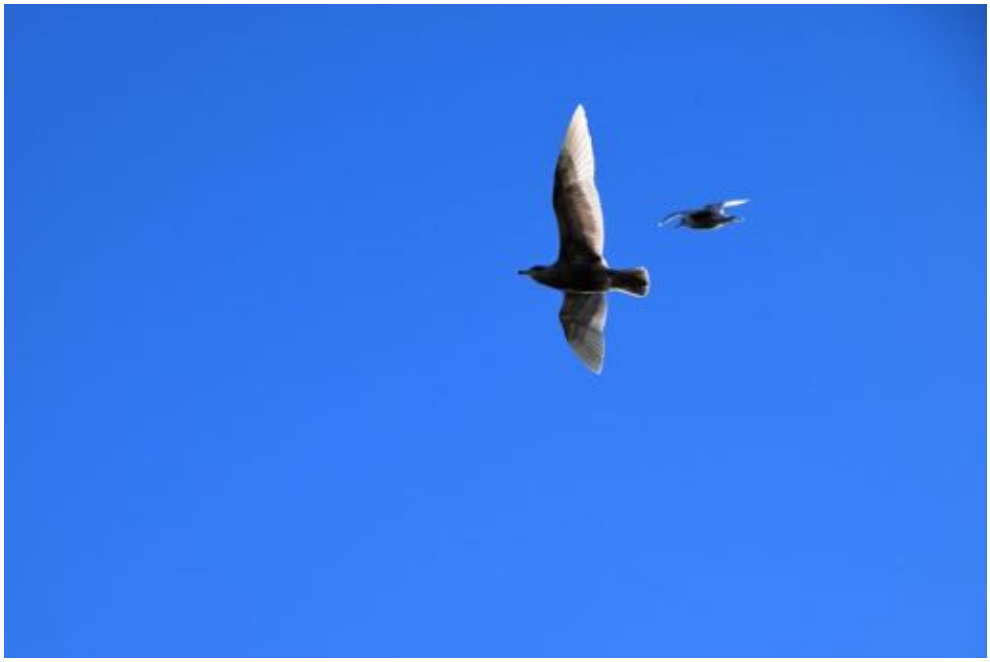

[269] *Melting Barricades*. Udstilling på Nordatlantens Brygge i København, 2004. Udført af Inuk Silis Høegh og Asmund Havsteen-Mikkelsen. http://www.nordatlantens.dk/da/udstillinger/2004/melting-barricades/ (set 22.11.17).

Litteratur

AG *Atuagagdliutit, Grønlandsposten* 26. oktober, uge 43: 41.

Amichai-Hamburger (2005): *The Social Net – Human behavior in Cyberspace*. New York. Oxford City Press.

Andersen, Marianne Krogh (2016): Himlen over Nuuk. Interview med Inuk Silis Høegh i: *Weekendavisen (Kultur) # 46*. 18. november 2016: 8. København.

Baumann, Zygmunt (1996): From Pilgrim to Tourist – or short history of identity in: S. Hall & P. du Gay (red.) *Questions of Cultural Identity*. London: Sage.

Baumann, Zygmunt (2007) *Consuming Life*. Cambridge. Polity Press.

Berliner, Peter (2011): Traume, Lidelse og Resiliens. Indledning i: *Psyke & Logos*, 2011: 32, 249-254. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Berliner, Peter & Hagedorn, Karen (2013): Unges fortællinger om resiliens i: *Psyke & Logos*, 2013, no. 34. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Berliner, Peter & Anne-Kristine Stender (2013): Glæde og styrker – En undersøgelse af værdier hos ældre mennesker i Paamiut i: *Psyke & Logos*, 2013, 34. København. Dansk Psykologiske Forlag.

Bhagwati, Jagdish (2007): *In Defense of Globalization*. Oxford. Oxford University Press.

Bo, Inger Glavind (2012): Det sociale bånd og følelser i menneskers interaktion i: *Psyke & Logos*, 2012, no. 33. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Brinkmann, Svend (2008): *Identitet. Udfordringer i forbrugersamfundet*. Århus. Klim

Brubaker, R. & F. Cooper (2000) Beyond identity i: *Theory and Society*, 29 (1): 1-47.

Cooley, Charles (1902): *Human Nature and the Social Order*. New York: Charles Scribner's Sons.

Curtis, T., H. Bøving Larsen, K. Helweg-Larsen, K., C. Petrine Pedersen, I. Olesen, K. Sørensen, M. E Jørgensen, & P. Bjerregaard (2006). *Unges trivsel i Grønland*. Inukssuk, Arktisk Forskningsjournal, 1. Nuuk.

Erikson, Erik H. (1959): *Identity and life Cycle*. New York. International University Press.

Fleischer, Jørgen (1996): *Forvandlingens år. Grønland fra koloni til Landsdel*. Nuuk. Atuakkiorfik.

Fleischer, Jørgen (2009): *Glimt – af mennesker og steder i Grønland*. Nuuk. Forlaget Atuagkat.

Fink, H. (1991): Identiteternes identitet i: H. Fink & H. Hauge (Red.) *Identiteter*. Århus. Århus Universitets Forlag.

Frello, Birgitta (2012) *Kollektiv identitet – kritiske perspektiver*. København: Samfundslitteratur.

Gergen, K. (2006): *Det mættede selv*. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Giddens, Anthony (1991): *Modernity and Self-identity*. *Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge. Polity Press.

Giddens, Anthony (1996): *Modernitet og selvidentitet: Selvet og samfundet under senmoderniteten*. København. Hans Reitzels Forlag.

Goffmann, Erving (1959): *Presentation of Self in Everyday Life*. New York. Doubleday.Anchor Books.

Hall, Stuart, David Held & Tony McGrew (eds.) (1999): The Question of Cultural Identity i: *Modernity and its Futures Cambridge*. Polity Press.

Honneth, Axel (2003): *Behovet for anerkendelse*. *En tekstsamling*. Ed. Rasmus Wille. Copenhagen. Reitzels Publishing.

Honneth, Axel (2006): *Kamp om anerkendelse*. *Social konflikters moralske grammatik*. Copenhagen. Reitzels Publishing.

Jenkins, Richard (2010): *Social Identity*. London & New York: Routledge.

Jessen, Carsten (2000): Det kompetente børnefællesskab - Leg og læring omkring computeren i: Sørensen & Olesen (2000) (Red.)

Kirkeby, Per og Aqqaluk Lynge (1972): *Da myndighederne sagde stop*. DK.

Kleivan, Helge (1973): Den fjerde verden. Baggrunden for en planlagt international konference af og for de indfødte folk p. 172-180 i: *Grønland* nr. 5. København. Det Grønlandske Selskab.

Langgård, Karen (2011): Greenlandic Literature from Colonial Times to Self-Government pp 119-189 IN Langgård, Karen & Kirsten Thisted (eds.): *From oral tradition to Rap*. *Literatures of the Polar North*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Malow, Abraham (1954): *Motivation and Personality*. Ney York. Harper & Row Publishers.

Marquardt, Ole (2001): Demografi, fertilitet og religion. Demografiske konsekvenser af overgangen til kristendom og kristne ægteskabsformer i Grønland i: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning 00/01*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

McAdams (2006b): *The person: A new introduction to personality psychology*. 4.ed. New York. Wiley.

Mead, George Herbert (1934): *Mind, Self and Society*. Chicago. Chicago University Press

Nicklasen, Birgit, K. Løngaard, L. K. Laursen & C. Schnor (2007): *Sundhed på toppen – Resultater fra Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) undersøgelsen i Grønland i 2006:* Inussuk, Arktisk Forskningsjournal, 1. Nuuk

Pasquier, Dominique (2000): Tolkning af seriepersoner i: *Mediekultur*. *Journal of media and communication research* no. 29. Århus.

Pedersen, Birgit Kleist (2005): Inuusuttut akisunnerat – unges frembrud i det anonyme rum i: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning 04/05*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.

Pedersen, Birgit Kleist, 2002: Gysergenren – gru eller trøst? *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning 2000*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat

Petersen, Anders (2011): *Selvet*. *Sociologiske perspektiver*. København. Hans Reitzels Forlag.

Petersen, Anders (2007): Depression - vor tidsalders vrangside. *Ørebro Studies in Sociology* 10. Ørebro.

Petersen, Cecilia Petrine & Peter Bjerregaard (2011): *Det svære ungdomsliv*. *Unges trivsel i Grønland 2011 – En undersøgelse om de ældste folkeskoleelever*. Nuuk & København. Naalakkersuisut. Government of Greenland. Statens Institut for Folkesundhed. Syddansk Universitet.

Rasmussen, Knud (1921/1934): *Mindeudgave I-III*. Udgivet af Peter Freuchen, Therkel Mathiassen, Kaj Birket-Smith. København. Gyldendalske Boghandel. Nordisk Forlag.

Rink, H. J. (1866-71): *Eskimoiske Eventyr og Sagn* I-II. København Reitzels Forlag.

Rosa, Hartmut (2004): Four Levels Self-Interpretation i: *Philosophy and Social Criticism*, 30(5-6)

Rosing Olesen, Tupaarnaq, 2005: *I Skyggen af kajakkerne*. Nuuk. Forlaget Atuagkat.

Rygaard, Jette (2007): Et hjem er et hjem? Jagten på identiteten - socialisering i cyberspace pp. 88-108 IN: *Nordiske Sprog- og litteraturdage i København*. København. Nordatlantens Brygge.

Rygaard, Jette (2014): Selvudvikling i et glasbur: Medieovervågning versus privatliv på nettet pp. 69-87 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2013-14*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat

Rygaard, Jette (2011): Qanorooq? Identitet i mediealderen pp. 525-559 IN: Højris, Ole & Ole Marquardt: *Fra vild til verdensborger – Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet*. Århus. Århus Universitets Forlag.

Rygaard, Jette (2016): Postkolonialisme og The Snow walker i: Jørgen Riber Christensen & Steen Ledet Christiansen (Red.): *Filmanalyse*. *MÆRKK – Æstetik og Kommunikation Nr*. *05*. Århus & Ålborg. Systime. (I print).

Rygaard, Jette & Charlotte Kroløkke, (2008): Få en på opleveren: By- kultur - og naturturisme i Danmark og Grønland *Grønlands Kultur -og Samfunds Forskning 2008/09*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.

Rygaard, Jette & Birgit Kleist Pedersen (1999): Feltarbejde, metode og teori - medieforskning i Grønland i: *Grønlands Kultur -og Samfunds Forskning 98/99*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.

Schack, Clara Møhl (2010): Identitetskonstruktioner på Facebook – en kvalitativ undersøgelse af unges brug af det sociale online-netværk Facebook i: *Psyke & Logos*, 2010, 31. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Sørensen, Birgitte Holm & Olesen, Birgitte R. (2000) (Red.): *Børn i en digital kultur*. *Forskningsperspektiver*. København. Gads Forlag.

Sørensen, Birgitte Holm, Carsten Jessen & Birgitte R. Olesen (Eds.) (2002): *Børn på nettet*. *Kommunikation og læring*. *København*. Gads Forlag

Sørensen, Birgitte Holm, Oluf Danielsen & Janni Nielsen (2007): Children's informal learning in the context of schools of the knowlwgde society i: *Educ Inf Technol* (2007) 12: 17-27 DOI 10.1007/s10639-006-9019-z. Germany. Springer Verlag

Sørensen, Søren Peder (2013): *Qullissat*. *Byen der ikke ville dø*. København. Frydenlund.

Steenholdt, Sørine (2015) *Zombieland*. Nuuk. Minik Publishing.

Wagner, P. (1994): *A Sociology of Modernity*. *Liberty and discipline*. London. Routledge.

Ziehe, Thomas (1975): *Ny ungdom og usædvanlige læreprocesser*. *Kulturel Frisættelse og subjektivitet*. København. Politisk Revy.

Websites som de fremkommer i teksten

http://sermitsiaq.ag/ny-koalition-vaegter-selvstaendighed-oeget-lighed 27.10.16 (Set 29.10.16)

http://sermitsiaq.ag/ny-naalakkersuisoq-braender-selvstaendighed 29.10.16 (Set 29.10.16)

http://www.tvsyd.dk/artikel/forbudte-noegenbilleder-flyder-paa-nettet-saadan-undgaar-de-unge-politiet (set 07.11.2016)

https://www.dr.dk/nyheder/indland/unge-deler-noegenbilleder-som-aldrig-foer (set 07.11.2016).

https://www.dr.dk/nyheder/indland/ekspert-facebook-retssag-er-relevant-i-dansk-sammenhaeng (set 07.11.2016).

https://www.dr.dk/nyheder/udland/haevnporno-14-aarig-pige-kan-starte-lavine-af-retssager-mod-facebook (set 07.11.2016).

https://www.dr.dk/nyheder/indland/ekspert-facebook-retssag-er-relevant-i-dansk-sammenhaeng (set 07.11.2016).

http://ekstrabladet.dk/112/unge-laegger-noegenbilleder-paa-nettet-for-at-faa-likes/6262066 (set 07.11.2016).

Har du været nøgen på nettet?: 2016: 3. https://redbarnet.dk/nyheder/naar-boern-og-unge-deler-intime-billeder-paa-nettet/ (set 17.06.2016).

*Har du været nøgen på nettet? (*2016): - et hæfte til teenagere, der selv har delt intime billeder eller film, www.sikkerchat.dk (set 17.06.2016).

Når børn og unge deler intime billeder på nettet. Nøgen på nettet - viden til fagpersoner www.sikkerchat.dk (set 17.06.2016).

http://ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/facebook-runder-to-milliarder-brugere-paa-verdensplan/6724976 (set 28.06.2017).

Den Store Danske, Gyldendal. http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=57960 (set 02.11.16).

https://archive.org/details/humannaturesocia00cooluoft. Open archive (Set 02.11.16).

https://robertsonrichardseakin.wikispaces.com/Looking+Glass+Self (Set 02.11.16).

http://www.mx.dk/nyheder/danmark/story/31532670 (set 06.11.16).

http://politiken.dk/indland/ECE2491188/politiinspektoer-ja-vi-spurgte-om-bevidstloes-var-en-groenlaender/ (set 06.11.16).

http://www.mx.dk/nyheder/danmark/story/31532670 (set 06.11.16).

www. norden.org/da/nordisk-raad (set 31.10.16).

Film og serier

Crane, David & Marta Kauffmann, 1994-2004: *Friends*

King, Michael Patrick, 1998-2004: *Sex and the City*

King, Michael Patrick, 2008: *Sex and the City*

King, Michael Patrick, 2010: *Sex and the City*

Star, Darren, 1990-2000: *Beverly Hills 90 210*

Errata artikel 13

Artikel 13: 535 fodnote 59: Fodnoten skulle henvise til CAM I: 2000 jvf. kapitel 4.

Artikel 13: 535 fodnote 62: Fodnoten skulle henvise til Thompson, 2002: 97.

Artikel 13: 536: KNR programmet *Tamassa* burde være oversat til 'kom ind/velkommen'.

Artikel 13: 538: Man vil have bemærket at tallene fra de forskellige undersøgelser ind i mellem varierer. Der kan være forskellige måder og in- eller ekskluderede aldersgrupper alt efter hvad eller hvilken aldersgruppe der er i fokus. Generelt er tallene fra skemaet fra kapitel 4: 31, de der står tilbage efter denne gennemskrivning.

Artikel 13: 539: Jeg har lavet nogle mindre curriculum kontekstuelle surveys som kun er kort omtalt i kapitel 4.

Artikel 13: 541: … er ikke en fejl, men *kunne* være mere grafisk fremstille. Det vil den blive samt forlænget i kapitel 9.

Artikel 13: 541, fodnote 153: Referencen skulle hedde Rygaard & Pedersen, 1999: 113.

Artiklerne 11-13

11. Et hjem er et hjem? Jagten på identiteten - socialisering i cyberspace (2007) pp. 88-108 IN: *Nordiske Sprog- og litteraturdage i København.* København. Nordatlantens Brygge.

Et hjem er et hjem?
Jagten på identiteten – socialisering i Cyberspace

Af Jette Bygaard

I'm not perfect – men tror du at du kender mig?

'*I'm not perfect*' lyder 15-årige K***s overskrift på sin hjemmeside[14] i www.arto.dk. Hun er en af de godt 10.000 (Lynge 2006: 13)[15] unge grønlændere som ikke nødvendigvis bor i Grønland, men som er medlem af grønlænderklubben på www.arto.dk. Ligesom de andre unge viser K*** de sider af sig selv, som hun lige i øjeblikket synes beskriver hende bedst, og lige nu (november 2006) plejer hun lige dele ulykkelig forelskelse og modeldrømme, poserer lidt foran kameraet og har skrevet et digt, hvori hun både fortæller en nu fraværende ven, at hun rummer flere sider end han – hvis det er ham hun taler til? – kender til, og samtidig lufter en lille knapt utalt sorg over at han er væk: *Du er her jo ikke mere.*

Figur 1: http://www. Arto.dk (besøgt 25. november, 2006)

Besøger vi K***s hjemmeside på et senere tidspunkt, er det formodentlig helt andre emner, der optager hende, andre billeder, hun har sat ind, og andre venner, hun er tæt på – eller hendes profil er slettet, som den var i maj 2007. I ungdomsårene afprøver og konstruerer de unge bl.a. på deres hjemmesider en række multiple identiteter, som de danner i en selvfortolkende proces for at få rede

[14] Navnet er hemmeligholdt, for skønt det er sat på en offentlig side, skal man af etiske grunde passe på ikke at hænge nogen ud. Besøgt 10. november 2006

[15] Her samler tallet til 10.000 i 2006. Tallet er usikkert da det hele tiden ændres

på sig selv, deres identitet i forhold til andre og deres omverden. En sådan leg med roller og identitetsafprøvning er ikke kun forbeholdt unge, for mange er det en livslang proces, men netop i ungdomsårene er jagten på selvet alligevel langt mere intensiv – en del af at blive voksen.

I denne artikel vil jeg se nærmere på jagten på identitet, socialisering og unges selvfremstillinger i *real life* (RL) og i *Cyberspace*. En vigtig komponent i det at tilegne sig en sikker identitet er at få lejlighed til at formulere sig om sit eget selv. I psykoterapi følges stadig selvfremstillingen som det middel, som Sigmund Freud og Joseph Breuer opfandt i 1895 under betegnelsen *talking cure*, men over for enhver refleksivitet og ethvert forsøg på selvudvikling kræves også en slags *empatisk lytter*. Ofte er det i ungdomsårene den bedste ven eller veninde, men somme tider kan en fremmed virke som en katalysator for selvindsigt – også kendt som *strangers on a train* fænomenet.[16]

I løbet af adskillige forskningsprojekter, både surveys (1996, 1997, 2004), hvor der var blevet gjort plads til "bemærkninger", igennem interviews (1997, 2001) (Rygaard & Pedersen 1999) og igennem mere informantstyrede projekter som fotoprojekter med engangskameraer og dagbøger (KAM I-III, 2000, 2003, 2006) insisterede informanterne på at blive hørt og set af en empatisk tilhører, som godt nok var en fremmed, men som ifølge hele projekt-ideen formodedes at være en meget interesseret lytter. Dette empatiske øre – og øje – udnyttede de unge i høj grad, hvilket jeg kort vil fortælle om, med udgangspunkt i kameraprojektet (KAM I: 2000): et forskningsprojekt med 12-19-årige, som lykkeligvis ikke helt blev som ventet, da trang til frihed, selvbestemmelse og *empowerment* tog over.

Derefter vil jeg mere udførligt gå ind på identitetsjagten og relle-legen som vigtige komponenter til succesfuld socialisering i relation til Internettet generelt og til den grønlandske klub på websiden Arto.dk specielt.

Internettets karakteristika med uendelige muligheder, hvor man kan være synlig, kropsløs eller anonym, som man selv foretrækker det, og hvor enhver nu kan være sin egen redaktør, forlægger og udgiver, er et ideelt *'identity lab'* (Amichai-Hamburger 2005:39), hvor man kan lege med identiteter, øve sig i sociale roller, finde venner og interessegrupper, være sky eller lettere ekshibitionistisk, som ens personlighed er til det, uden at skulle stå over for en mere krævende face-to-face konfrontation i virkelighedens verden – real life (RL).

Nettet har mange fortalere, og der findes lige så mange net-hadere, men antallet af de unge, som tiltrækkes af steder som www.arto.dk med knap 600.000 brugere/profiler[17] eller den amerikanske variant MySpace.com med ca. 100 millioner brugere/profiler (www.kommunikationforum.dk, besøgt maj, 2007), taler sit eget tydelige sprog om en succes, der tilsyneladende kan bruges til noget vigtigt af de unge. I det følgende vil jeg prøve at beskrive hvorfor.

Hvem er jeg? Hvad er identitet?

Kravet til vores identitet er følelsen af at være unik, af at være speciel i forhold til omgivelserne, at være nogen eller noget. Tilegnelsen af identitet er en af de vigtigste udviklingsopgaver i ungdomsalderen. Skønt en sådan identitetsafprøvning ikke kun er forbeholdt unge, men for mange nu er '*a production always in proces*' (Hall 1999:279, Eriksen, 1968), så er identitetsjagt og

[16] Hvor folk på et tog føler sig sikre nok til at fortælle intime hemmeligheder til en medrejsende (Rubin, 1975)

[17] ...og et ukendt antal 'lurere' som ikke har registreret sig med en profil

-afprøvning netop i ungdomsårene fra 12-18 år det punkt i livet, hvor identiteten konstant er i fokus bl.a. andet i forhold til jævnaldrende, som har overtaget en stor del af forældrenes rolle i de unges socialisering (Harris 1998).

De unges identitetskamp har mange sider og indebærer mange valg, men de helt afgørende spørgsmål er: *Hvem er jeg? Hvordan ser andre på mig? Og hvor går jeg hen i mit liv?* Flere andre spørgsmål trænger sig på efterhånden såsom: Hvad slags arbejde skal jeg vælge, hvem vil elske mig, og hvem vil jeg elske, og dertil spørgsmål om livssyn, moral, politik. For unge grønlændere er den nationale identitet, som vi skal se af diskussioner på hjemmesiden www.arto.dk, også et påtrængende problem. Dette store spørgsmål om identitet er noget, man gerne vil afprøve og formidle til omverdenen, og den unge bliver på en helt ny måde optaget af, hvordan han eller hun fremtræder for andre. Den unges egen person kommer derfor meget i fokus sammen med forholdet til 'peers', jævnaldrende, venner og kliker, hvor man udforsker og afprøver sig selv. Det at skabe sin begyndende voksne identitet er en fysisk og en kognitiv udfordring, og derfor bliver mange af de fænomener, som er karakteristiske for ungdommen, f.eks. den stærke identifikation med peer-gruppens idoler og helte – søgning efter det ideale selv (Rogers 1968), opgøret med forældrene og det nærmest desperate behov for social tilknytning og afhængighed af jævnaldrende – så fremtrædende.

Identitetsdannelsen tager tid. De mest afgørende ændringer i identitetsstatus sker for de flestes vedkommende ikke før end i slutningen af teenagealderen, men undersøgelser viser (Marcia 1966) at de fleste 12-18-årige stadig har en diffus identitet. Før har man troet, at identitetsdannelsen og -krisen var overvundet i 15-18-års alderen. Nu siger man imidlertid at 'barndommen er forsvundet' (Postman, 1982). Børn bliver 'voksne' tidligere og på andre måder end før, dels på grund af samfundsændringer, der har adskilt børnene fra arbejdet (Giesecke 2000), og dels på grund af mediernes åbenhed og umiddelbare tilgængelighed (Postman 1982). Fra en tidlig alder, hvor børn slet ikke tiltror at være kognitivt beredt til at se og høre alt – kan de alligevel se og høre voksne ting: kærlighed, sex, vold og mulige farer – og det modser.
Børn bliver således skubbet hurtigt ind i udviklingsfaser, de måske ikke er mentalt parate til, og til gengæld hænger de længe fast i en social sen-pubertet (Marcia 1966).

Denne udvikling hænger – ligesom de unges identitetsudvikling – sammen med sociale, historiske og etniske vilkår. I traditionelle samfund overtog de unge uden videre de voksnes roller, og derfor var der hverken plads til eksperimenter eller forlænget ungdomsliv. I industrialiserede samfund er der mulighed for at udforske mange muligheder og roller, før man lægger sig fast på en identitet (Giesecke 2000). I det post-industrielle informationssamfund har 'den kulturelle frisættelse' (Ziehe 1975) imidlertid fritaget de unge fra de etablerede normer, de snærende traditioner og forældrenes kraftige indflydelse. Den unge har nu selv ansvar for at finde sit eget stående og er tvunget til at finde frem til sine egne værdier i stedet for at overtage dem, som samfundet og forældrene formidler. Dette kan være en fordel, men for den svage unge kan bagsiden være, at han eller hun i sin søgen efter stående og værdi bliver for meget overladt til sig selv og derfor kan føle sig rodløs, historieløs og retningsløs. At finde eller opfinde sin egen identitet i en verden fuld af muligheder kræver meget af den unge. At være en ung mand eller en ung pige med et etnisk tilhørsforhold til en minoritetsgruppe kan medføre et yderligere problem i forhold til identitetsdannelse. De skal ikke alene etablere en personlig identitet, men også en etnisk identifikation med gruppens værdier og traditioner.

90

Søgen efter identitet – roller og selvets scener
Unge har altid afprøvet deres identitet som et led i processen med at blive voksen. Der har altid været forskellige scenarier for denne afprøvning i feltet mellem det private og det offentlige: Det latente eller stillede spørgsmål: *Hvem er jeg?* har ikke mindst været afprøvet i RL, real life, hvor ens personlige fremtræden skulle vise, hvem man var mht. tøj, frisure, smykker, piercinger, tatoveringer, interesser, gestik og talemåder – alt det, som adfærdsforskeren Erwin Goffman beskriver som et led i at 'forhandle identitet' (1967), når man forsøger at præsentere et acceptabelt selv, der både giver indtryk af at være specielt og unikt og samtidig ligner den gruppe, man er … eller ønsker at være … en del af. Arbejdet med at 'se ud' er den form for 'backstage'-forberedelse som kan hjælpe med til at fremvise en effektiv 'front-stage' – en social maske (ibid.). I face-to face kommunikation er der somme tider forskel på den information, som vi 'videregiver intenderet', og den information, 'der siver ud eller lækker' ufrivillig, som når f.eks. kropssproget forråder en, og man rødmer, sveder og stammer, hvor man mindst af alt ønsker det. Ens fremtræden er i det offentlige rum *face-to-face* afhængig af nærhed, fysik og samvær, som kan lægge pres på ens præstation, og som alt for tydeligt afslører, hvor socialt sikker – eller usikker – man er.

En anden sfære for at fortælle, hvem man er, er indretningen af ens værelse: hvilke medier til musik og billeder man har, hvilke interesser, idoler og musikere. Denne sfære er halvprivat – man inviterer venner ind …, og forældre har – *desuarre* – også adgang. I denne halvprivate sfære hører også bedste ven eller veninde til som nærmeste fortrolige og alter-ego. Har man kreative evner, har man desuden muligheden for at søge efter sig selv og fortælle sin egen historie i digte, sangtekster, noveller, fortællinger og romaner – om ikke andet så til skuffen.

Disse scenarier for selvets afprøvninger har eksisteret på denne måde næsten altid, men med mediernes fremkomst er grænserne mellem det private og det offentlige blevet stadig mere udviskede. Fremkomsten af nye medier – ikke mindst computeren – og Internettet tillader enhver bruger 'at tale', og mange flere mennesker kan opleve at 'være kendt', at få den narcissistiske gratifikation at 'blive set' og 'lyttet til' fordi bl.a. Nettet tillader enhver, som kan skrive og sende, at 'opfinde' sig selv. Selve betegnelsen 'Hjemmeside' viser den afgørende forskel mellem real life og det virtuelle liv, som John Seabrook beskriver det:

> *'Et hjem i den virkelige verden er – blandt andre ting – en måde at holde verden ude. Et on-line hjem, er på den anden side, et lille hul du borer i væggene til dit virkelige hjem for at lukke verden ind'*
> (Seabrook 1997)

***Kom ind i mit hjem.* KAM-projektet – Bag facaden, halvprivat og alligevel offentligt –**
I forskningsprojekter har man somme tider en mulighed for at komme ind bag de unges facade ved hjælp af lidt god 'gammeldags' teknologi som engangskameraer. På universitetet i Nuuk, Ilisimatusarfik, har vi i flere omgange, som led i forskning og undervisning, afleveret engangskameraer til over 200 unge i alderen mellem 10 og 20 og har bedt dem om at skildre deres liv med henholdsvis 'medier', 'konsum' og sidst 'globalisering og ungdomskultur'. Skønt jeg i denne artikel udelukkende vil referere til det første projekt (2000), var resultaterne vedrørende de unges svar med hensyn til autoritet og *empowerment* – i hvor høj grad informanterne gjorde hvad vi bad dem om, eller om de tog friheden til sig og viste os hvad de *synes* vi skulle se – i alle projekterne fuldstændigt identiske (Pedersen & Rygaard 2003). Muligheden for at have en platform

til at fortælle sin historie som et narrativ, som iscenesættelse af sig selv, til beskrivelse af venner eller familie har været en uimodståelig fristelse for dem, som de tog, da den bød sig – og heldigvis! Idet man giver kameraet til de unge, tager de over, frigør sig fra den autoritet, der har stillet dem opgaven, og føler sig fri til at udforske … ikke alene hvad de er blevet bedt om, men i høj grad også deres identitet i vid forstand med familie, venner, skole, byens attraktioner … og hvad de sådan i al almindelighed interesserer sig for. Denne form for forskning har muligheder for at virke frigørende og empowerment-skabende (Lather 2000) på de unge, og det gør den – har vi erfaring for. De over 600 fantastiske billeder, vi har fået ind, taler for sig selv.

Skønt opgaven i det første KAM I (kameraprojekt 2000) lød på: beskriv dit liv med medier, valgte både drenge og piger at vise os ca. halvdelen af det, vi havde spurgt om – 'medielivet', for derefter at tage magten over kameraet og billedernes indhold for resten, og vise os deres liv eller 'livsverden'. Pigerne var lidt mere interesserede i livsverdenens refleksioner end drengene, – eller var de mindre autoritetstro?

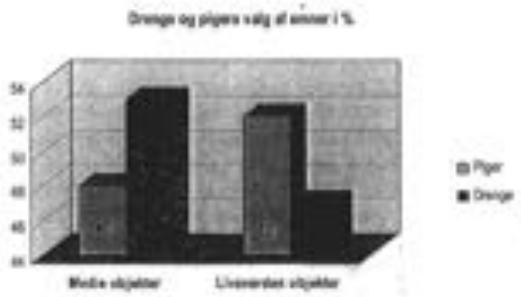

Figur 2: Kameraprojekt 2000: Spørgeskl til 12-19årige: Beskriv dit liv med medier. N = 101

Medieverdens billeder var imidlertid heller ikke bare medier – men også dobbeltbudskaber, der fortalte om idoler, interesser, venner – alt det, der hører med til identitet. De unge inviterede os ind i deres hjem, deres værelser og i deres liv. At billederne var konstrueret på en måde, så man fik set mest muligt af den unges identitetsudfoldelse – det subjektive forsøg på at fremstille det ideale selv (Rogers 1980) trang til selvfremstilling – er der ikke tvivl om. Bemærk de vinkler, deres unge pigeværelser er skudt i, så man fra fugleperspektiv ser den fotograferede pige og alle værelsets detaljer med idolfotos etc. i eksemplerne herunder.

Figur 3: KAM I, 2000. Fotograf: Pige 13 år, [illegible]

92

Det helt specielle ved undersøgelsen var imidlertid det ekstra resultat, som livsverdensens billeder fremstillede. I mange tilfælde viste og berettede disse billeder og dagbogscitater utrolige og sørgende historier. I nogle tilfælde blev reportagen til en færdig fortælling om en ung piges eller drengs liv, inderste tanker, forhåbninger og drømme – som skrev de i en dagbog beregnet kun for deres øjne. (Rygaard & Pedersen 2003)

På samme måde som når man har brug for at 'fortælle sin historie' ved at skrive et digt, en novelle eller en roman, blev de unge tilsyneladende anspornede af tanken om den 'empatiske lytter' – og tilskuer – i den anden ende af et stillet spørgsmål (ibid.).

Ny selv-former – virtuelle selv?
Internettet og den genre, som hedder personlig hjemmeside (en blanding af at komme ind i en persons værelse og at snakke med ham eller hende om interesser og tanker) eller blogs (weblogs) (et kommunikationsforum, en slags dagbog, hvor alle kan lege webjournalist), har afgørende træk, som er væsentlige for at stimulere fænomenologiske skift i opfattelse af selvet, som i vore dage er under konstant konstruktion og revurdering.

Internettets hjemmesider introducerer et helt nyt træk i grænserne mellem det private og det offentlige: Websider kan ikke alene automatisk publiceres ved et tryk på send-knappen, men det er også muligt løbende at forbedre og konstruere sin identitet på hjemmesiden, som vi skal se under Arto-afsnittet.

Hjemmesider og blogs er på samme tid dybt private og fuldt offentlige selv-afprøvninger og en mulighed for på en langt mere omfattende måde end tidligere at lege med formerne. Hvis selvpræsentationen i RL, real life, var afhængig af frisøring, tøj og smykker, så bliver billederne på hjemmesiden vigtige i fremstillingen af et acceptabelt socialt jeg, de links, der er på ens hjemmeside, oplysende på samme måde som idoler og helte på væggen i ens værelse og bøger, blade og musik i reolerne. Den personlige hjemmeside er langt mere end en skreven genre – den er i Levi-Strauss'sk forstand det, man i antropologien kalder for *bricolage* '(Chandler 1998), – en gør-det-selv mulighed med de forhåndenværende midler i en kreativ aktivitet baseret på *trial-and-error* – man prøver sig frem – men mulighederne for selvpræsentation og identitetsafprøvninger er større end nogensinde.

Ungdomsliv og socialisering på Internettet
I ungdomslivet gennemgår den unge mange forvirrende faser, hvor det handler om at 'blive sig selv' og finde sit eget kerne-jeg og samtidig at være en del af en gruppe, altså om at opnå autonomi og evne til tilknytning (Bowlby 1958). Vejen til modenhed og voksenhed går ifølge psykologer (Eriksen 1968) (Rogers 1980) (Goffmann 1967) igennem en række stadier eller faser, der helst skal overvindes succesfuldt for at kunne leve et sundt og fuldbyrdet voksenliv. Hvert af disse stadier indeholder psykologiske personlighedstræk, som kan komme i spil via socialisering på Internettet.

Carl Rogers er behaviorist og beskæftiger sig ligesom Erwin Goffman med den facade, en person fremviser, og som dækker over eventuelle bagvedliggende træk. En personlighed består ifølge Rogers (1980) af tre forskellige selv-opfattelser: *the self concept*, den subjektive opfattelse af selvet,

93

the true self, det sande selv, som er ukendt for de fleste mennesker, og som for det meste også er uopfyldt – det er noget man forsøger at nå – og så endelig *the ideal self*, det som en person gerne vil være og derfor stræber efter at fremvise for andre. Især det ideale selv er særlig velegnet til at lufte på sin hjemmeside (Wallace 1999), mens ejeren forsøger at finde det sande selv.

Nettet og hjemmesider kan på en måde minde om et terapeutisk miljø (Amichai-Hamburger 2005:27). Rogers (1968) opstiller tre karakteristika, som er væsentlige for et psykoanalytisk klima, og som befordrer vækst: en følelse af sandhed og overensstemmelse, en positiv respons og en empatisk forståelse. Terapeuter, forældre, lærere skulle under optimale forhold skabe et sådant miljø, men sådan er realiteten desværre ikke altid i *face to face*-relationer.

På trods af mediepanikken, som dukker op med jævne mellemrum i medierne (Drotner 1999), kan Internettet på mange måder alligevel siges at udgøre et beskyttet miljø bl.a. ved dets (1) anonymitet, (2) den kropsløse væren (Haraway 1996), (3) den fysiske distance og[18] (4) den større kontrol med både tid, hastighed af interaktioner (McKenna and Bargh 2000) og endelig (5) at man i sidste ende har magten til bare at slukke for kontakten ...

Figur 4: Arto.dk, besøgt 30. maj, 2007

Disse træk synes at være i stand til at befordre psykisk vækst i forhold til *face to face* konfrontationer (McKenna and Bargh 2000), og nettets funktion som et identitetslaboratorium for brugerne giver mulighed for forhold, der kan skabe forandringsprocesser, og som kan forvandle social ængstelse til mere sikre relationer.

Magten til at slukke for strømmen, ligesom de 4 andre karakteristika: anonymitet, kropsløshed, distance og kontrol gør, at selv introverte (Jung 1939) (Amichai-Hamburger 2005) og socialt ængstelige personligheder 'tør' mere i nettets beskyttende og trygge omgivelser, hvorfor de kan bruge nettet som øveplads, og i det lange løb i de fleste tilfælde kan forbedre deres sociale

[18] Forskningsprojektet er kunstprojektet KAM I-III (2000-2006), hver deltagerne, to lærere og 5 studerende fra Eksimatuserfik, Grønlands Universitet i tre fortløbende projekter har afleveret ongangskameraer og dagbøger til i alt 235 unge mellem 10-20 år i byer rundt om i Grønland. Spørgsmålene til de unge har drejet sig om:

- Medier i 2000: KAM I: Lektor, Birgit Kleist Pedersen & lektor, Jette Rygaard – 110 unge mellem 12-19 år i Skoppetoormilt, Sisimiut, Nuuk,
- Kontrol i 2003: KAM II: Stud. mag. Mette Lyberth Larsen, stud. mag. Lona Lynge & stud. mag. Johanne Berthelsen – 66 unge mellem 10-12 år i Nuuk og
- Globalisering i 2006: KAM III: Stud. mag. Marianne Hansen, stud. mag. Katti Frederiksen – 59 unge mellem 17-20 år i Aminat, Nuuk, Qaqortoq.

færdigheder (Amichai-Hamburger 2005), udvide deres sociale cirkler og eventuelt tage deres færdigheder med over i real life-tilværelsen. Personer, som i forvejen har let ved socialt samvær, ekstroverte (Jung 1939) (Amichai-Hamburger 2005), er ligeledes i stand til at forbedre deres præstationer, udvide deres sociale cirkler og justere på deres identitet efter *'the rich gets richer'*-formlen (Kraut et al. 2002). Disse typer er socialt sikre i forvejen, men de forbedrer alligevel deres 'væren'. En ren win-win-situation, der ikke tales nær så meget om som om frygten for Internettet.

Arto.dk – Et mødested for unge … også grønlændere

Signifikante forskningsresultater fra 2004 samt et speciale fra Ilisimatusarfik (Lynge 2006) henlede min opmærksomhed på unge grønlænderes interesse for virtuelle samlingssteder på websiden Arto.dk.

I en undersøgelse fra 2004 spurgte vi[19] 344 unge bl.a. om deres pc-vaner. Et af spørgsmålene lød: *Hvad er det bedste ved din computer?*

Figur 5: Survey 2004: *Hvad er det bedste ved din computer?* N=317

Svaret var, som man kan se af figur 5, meget overbevisende: Internettet er den absolut mest foretrukne *feature* på computeren blandt alle aldersgrupper fra 12 til 19 år, som de grønne søjler viser, sammen med den turkise, som også delvist er en hyldest til Internettet.

I figur 6 herunder ser vi ligeledes, at der blandt piger og drenge også er samme holdning til Internettet: Det er det absolut foretrukne, som både de grønne og de turkise søjler viser, med en svag overvægt hos pigerne.

[19] Udført af Birgit Kleist Pedersen og Jette Rygaard i 2004, hvor 344 unge mellem 12-25 år fra 3 byer i Grønland svarede på 75 spørgsmål og fritid, interesser og medievaner.

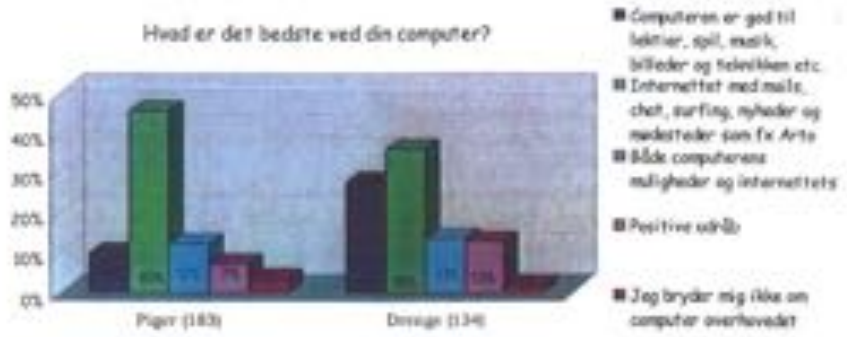

Figur 6: Survey 2004: *Hvad er det bedste ved din computer?* N=317

Hvis vi spørger mere ind til specielle steder på Internettet, er Artos popularitet, de grønne sejler, endnu mere markant i forhold til Internettets uendelig mange sider, man kan besøge, og igen med en svag feminin overvægt.

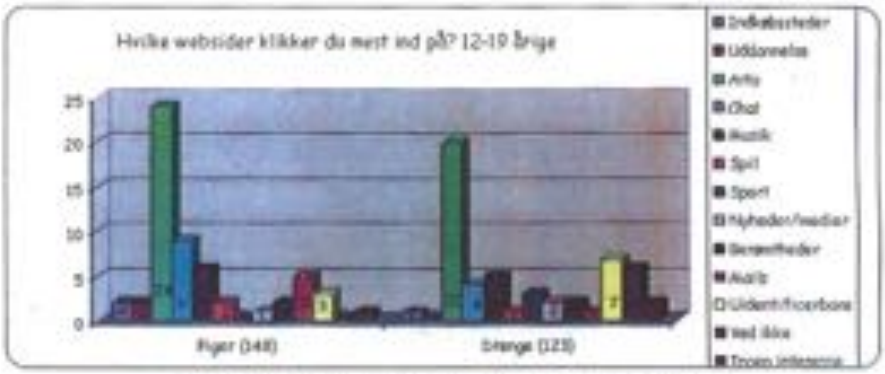

Figur 7: Survey 2004: *Hvilke websider klikker du mest ind på?* N=271 i %

Arto.dk blev lanceret i slutningen af 1997 og betegnes som Danmarks største online mødested for unge. Målgruppen er 12 år og opefter. Arto finansieres af reklamer (bannerreklamer) og brugerbetaling for særlige funktioner, men ellers er Arto gratis for brugerne. Arto startede som en lille hjemmeside lavet af en dengang 18-årig mand, Morten Borg, men har i dag udviklet sig til at have ca. 557.334 medlemmer fra alle egne af Danmark, Færøerne og Grønland.

Hjemmesiden www.arto.dk er, skønt med domæne i Danmark, befolket af også andre landes grupper, hvis de imødekommer kravet om at skrive dansk. I Arto er der forskellige klubber, chatrum og bloga. Der findes 25.031 klubber (maj 2007) med alle mulige temaer for alle Artos medlemmer. Specielle grønlandske klubber med forskellige overskrifter findes direkte under klubber, nemlig:

96

Klub Grønlænder, Grønland - Grønlænder klubben BD, Feed Grønlænder Klub og *Grønlændere ude i verden* med tilsammen 33 medlemmer. Se figur 8, hvor der straks henvises til nationale symboler: sæl og spæk.

Søgeord: GRØNLÆNDER Kategori: - Alle - Find klub

NAVN	BESKRIVELSE	MEDLEMMER
Klub Grønlænder	Klub Grønlænder er klubben for alle Grønlændere, der har lyst til at finde og skrive med andre grønlandere...! Du kan også bare være med i klubben hvis du interessere dig for det..	12
Grønland - Grønlænder klubben BD	Klub for Grønlændere og alle :D	11
Feed Grønlænder Klub	Hvis du ædder spæk til morgenmad og går med sæl sokker , så er du bar en Feed Grønlænder BD	5
Grønlændere ude i Verden	Klubben er for alle som er studerter uden for Grønland	5

Figur 8: Grønlænder klubber på Arto.dk, besøgt 30. maj, 2007.

Går man imidlertid ind under klubber og derefter kultur, finder vi endvu en klub med navnet 'Grønland', hvor man bliver modtaget og budt velkommen med mulighed for hjælp, hvis man har brug for det – så meget lettere er det at komme ind som ny her, end at komme ind i en gruppe i *real life*. Se Figur 9 herunder.

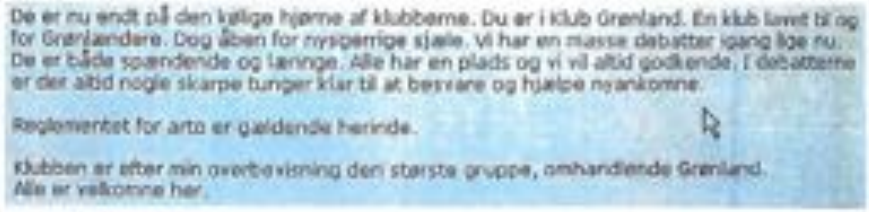

De er nu endt på den kølige hjørne af klubberne. Du er i klub Grønland. En klub lavet til og for Grønlændere. Dog åben for nysperrige sjæle. Vi har en masse debatter igang lige nu. De er både spændende og lærnige. Alle har en plads og vi vil altid godkende, I debatterne er der altid nogle skarpe tunger klar til at besvare og hjælpe nyankomne.

Reglementet for arto er gældende herinde.

Klubben er efter min overbevisning den største gruppe, omhandlende Grønland. Alle er velkomne her.

Figur 9: Arto.dk/Grønland, besøgt 30. maj 2007

Der er pr. 30. maj 2007 429 medlemmer, og i modtagelsen spilles der på konnotationer til både *hot* og *cool* – McLuhan'ske kommentarer (McLuhan 1964) til klimaet dvs. dets kølige hjørne og det at være *hot*, dvs. smart på den dumme måde. I den klub udspiller der sig nemlig en masse debatter bl.a. om udseende, sprog, kulturforskelle og små-racisme om det at være grønlænder.

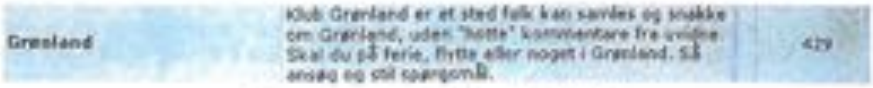

Grønland	Klub Grønland er et sted folk kan samles og snakke om Grønland, uden "hotte" kommentare fra vidine. Skal du på ferie, flytte eller noget i Grønland. Så ansøg og stil spørgsmål.	429

Figur 10: Arto.dk/Grønland, besøgt 30. maj 2007

97

Udover at få debatteret vigtige emner har de unge grønlændere her på Arto.dk øjnet samme chance som unge i Danmark for at iscenesætte sig selv og for at lege med identiteten i et offentligt rum, som de alligevel føler er privat - omgivet af venner – og fri for voksne. Uafhængigt af geografi viser denne side sig at være en meget national platform for peer-socialisering.

Denne hjemmeside danner således en voksenfri platform for diskussioner om vigtige emner som nationalitet, kærester, fremtid etc. og bliver dermed til et socialiserende forum, hvor kroppen højst repræsenteres af frivillige mere eller mindre vellignende fotos, hvor tanker omsættes til skrift, og hvor følelsesudtryk udtrykkes med 'emoticons' som erstatter fysik, gestik, ansigtsudtryk og lyde i et efterhånden meget omfangsrigt sprogligt system f.eks. :) = standard smil for dovne personer (se f.eks.www.muller-godschalk.com).

Figur 11: Emoticons fra Arto.dk som afbilder forventede reaktioner for provokerende bemærkninger

Men der er mange flere grønlændere – bosat i Grønland – end bare dem, der har meldt sig til en af grønlænderklubberne. Arto giver mulighed for at søge medlemmer efter mange forskellige kriterier. Søger man efter f.eks. alder og postnummer, kan man præcist se hvor mange der er fra hver by. Her har jeg for et halvt år siden søgt (november 2006) efter Aasiaat (3950), Ittoqqortoormiit (3980), Sisimiut (3911), Nuuk (3900) og Qaqortoq (3920), de byer, som optræder i de fleste af vores forskningsprojekter. Ved et besøg igen i maj 2007 er tallet for Nuuks vedkommende steget til 1313 for bare de 12-19-åriges vedkommende.

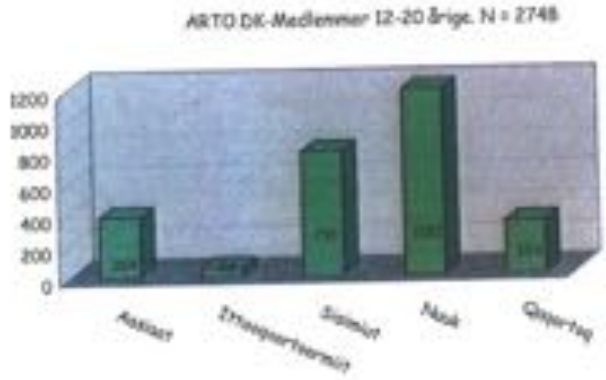

Figur 12: www.arto.dk besøgt 24.11.2006

En hjemmeside er en dynamisk, levende del af livet. Der 'sker' altid noget. Man kan ved ankomsten straks se, hvor mange der er 'online' – tallet vises, og der lyser en lille grøn knap ved hver profil.

98

Man kan ligeledes se, hvilken musik de hører lige nu – man har med andre ord fornemmelsen af at være sammen med nogen i et fælles 'rum'.

Netop denne fascination af en følelse af fællesskab har været en af de store farer som 'voksne': lærere, pædagoger, journalister etc. har fokuseret på, nemlig at de unge vender sig *mod* Internettet og *fra* den virkelige tilværelse. Mange undersøgelser viser imidlertid, at selv om fascinationen i starten af ens 'netliv' kan virke opslugende, så er tendensen, at det virkelige liv ikke taber i intensitet i det lange løb, tværtimod så tages netvenskaber: kærester og venner, meget ofte med ud i det virkelige liv – eller de er importeret derfra i forvejen. Fra en undersøgelse berettes, hvordan 63 % dagefter har talt i telefon med en netven, 56 % har udvekslet 'rigtige' fotografier, 54 % har afsendt mails og 54 % har mødt deres netven *face to face* (Amichai-Hamburger 2005:35).

I en tidsalder, hvor enhver ved hjælp af de nye digitale og interaktive medier kan være sin egen 'forlægger', sættes helt nye standarder for socialisering. Pædagogikken i den etablerede skole halter i mange tilfælde frygtelig dagefter de unges ubundne og vidtstrakte fritidsliv ikke mindst på Internettet, sådan som en række restriktioner mod netop Arto dk viser både i Danmark og i Grønland.

Artos betydning for de unge, sikkerhed og mediepanik

I en henvendelse til forældre – kaldet 'forældreinformation' (www.Arto.dk/forældreinformation, maj 2007) – benævner Arto sig selv som *'det barns andet hjem'* (ibid.), et sted hvor mange finder nye venner, men hvor langt de fleste har kontakt med nogen, de i forvejen kender fra *'deres omgangskreds, skole, ungdomsklub, sportsklub eller lignende'* (ibid.). Arto handler – ifølge Artos besked til forældrene – *'om at skabe og opretholde venskaber'*. Ifølge Arto er det muligt at have mere end 100 venner, og venskaberne er med til at opretholde de unges sundhed, i.e. følelse af fællesskab, så de ikke får *'en indre fornemmelse af ensomhed'*, som Arto mener at mange unge i dag lider af (ibid.).

Under overskriften *'Artos betydning for de unge'* (www.Arto.dk/Artos betydning for de unge, maj 2007) beskrives, hvordan dette mødested i cyberspace fungerer som dagbog for især blogs vedkommende og generelt er et sted, som hjælper de unge med at finde deres egen *'identitet og stilsted i livet'* (ibid.), som hjælper dem med at føle sig *'værdsat og interessant for andre'*, og som er et "åndehul" der giver de unge "luft" (ibid.) og mulighed for at komme af med det, der glæder eller plager dem i et ikke voksenkontrolleret rum.

Arto citerer i dette afsnit cand. mag. Malene Charlotte Larsens speciale: *Ungdom, venskab og identitet* – en etnografisk undersøgelse af unges brug af hjemmesiden Arto fra 2005 (Larsen 2005), hvori hun har stillet 60 Arto-brugere 25 spørgsmål. Et lignende speciale er skrevet i 2006 om unge grønlænderes brug af Arto af cand. mag. Lona Lynge. Nye samværs-og kommunikationsformer i Grønland – en undersøgelse af unge Grønlænderes identitet og narrative kompetencer på hjemmesider (Lynge 2006). Men hverken Larsens meget omtalte speciale – prøv bare at google det – eller Artos egne forsikringer om sikkerhed, synes at virke gavnligt for opretholdelsen af en hjemmeside, som synes at have så stor betydning for de unge. Her er der virkelig tale om en 'digital divide' – digital generationskløft – for flere og flere skoler lukker ned for, at de unge kan besøge Arto via skolens computere. Denne afskærmning har også ramt grønlandske skoler samt Ilisimatusarfik, hvilket sat lidt på spidsen betyder, at et speciale som Lona Lynges ikke mere kan skrives!

Arto selv hævder derimod, at de gør *'meget for sikkerheden'*. Ikke alene har de sikkerhedsregler for optagelse af medlemmer, de har også en chat-robot, der scanner for ord og vendinger, som ikke kan godtages, ligesom over 100 frivillige og ansatte ligeledes scanner for uønsket indhold. Som Arto-bruger kan man blokere for at modtage uønsket post fra visse personer, der advares mod at møde folk i *real life* (RL) uden at have en voksen med, og endelig kan man anmelde mistænkelige personer til Arto, som lover, at de inden for 24 timer anmelder beskeden til *'myndige personer'* (www.arto.dk besøgt maj 2007). Den mulighed har bl.a. kostet en meget omtalt politianmeldelse (www.dr.dk/nyheder/Arto) og en stadig stigende mediestorm i 2005-2006. Arto er blevet kaldt *'en mobbecentral'* og et *'slaraffenland for pædofile'* i medierne (www.kommunikationsforum.dk, besøgt 30. maj 2007), og skoler, pædagogiske institutioner, Red Barnet, UNICEF etc. har bidraget til mediepanikken i en sådan grad, at de fleste skoler i Danmark har spærret adgangen til Arto på skolens computere (www.dr.dk./Nyheder, besøgt maj 2007). Det samme er sket i Grønland for over 1 ½ år siden.

Som altid igennem historien er nye medier blevet anset for farlige, og de har skabt mediepanik, som Kirsten Drotner påviser i sin bog: Unge, medier og modernitet (Drotner 1999). Tegneserier, tv, video etc. er igennem tiden blevet anset for at være skadelige og farlige, inden de er blevet integreret fra unge brugergrupper til samfundet og det dagligdags liv generelt. Sådan vil det også gå med hjemmesider og Arto – bare at lukke ned hjælper intet. Universitetsprofessor Henning Bech, kalder angsten for bl.a. sex på Internettet for *nyparitanisme* (www.kommunikationsforum.dk, besøgt maj 2007) og hvis noget skulle gøres, ville en dialog med brugerne være på sin plads, siger Alrksander Petersen, formand for danske skoleelever, til Radioavisen (www.dr.dk/nyhder, besøgt juni 2007)

***'Kom ind i mit andet hjem'*. Et besøg på klubben: Kultur: Grønland**

Et besøg i den grønlandske klub med ca. 500 medlemmer afslører mange interessante emner, mange af dem relateret til det at være grønlænder, men også mange helt etnisk-neutrale og alvorsgyldige emner som socialisering, kærlighed, popularitet og følelser. Ved at surfe lidt rundt der får man et rigtig godt billede af, hvad der rører sig blandt unge – et godt supplement til undersøgelser og projekter.

Eksempel 1: Hvem er de smukkeste?

En 17-årig fyr, der kalder sig 'Broe-Lort' udkaster spørgsmålet: *"Synes du at grønlænderne er pænere end f.eks. danskerne?"* (Alle følgende indlæg er fra Arto.dk, besøgt i november 2006). En enkelt synes, at den debat er 'lam', men mange andre tager livligt del i den. En masse diskuterer frem og tilbage, om grønlændere ligner asiater, filippinere, thailændere, om de fra Nordgrønland eller Sydgrønland er de smukkeste, om de er 'ine-perkere' eller 'slædo-perkere' (og hvad ordet perker egentlig betyder). De fleste er dog enige om, at 'halverne' – blandinger af grønlændere og danskere – er de smukkeste og … de sødeste. Jeg mener, en sådan debat burde læses af de folk, der arbejder i Selvstændighedskommissionen.

De unge får i løbet af den livlige diskussion afprøvet en masse fordomme, nogle kommer lidt op at skændes, kommer lidt for langt ud i diskussionen og får lidt cyber-klaps til *storgrinende emotikons* og *smileys*, og ender med at tage 'tilbageviisningen på sig med en vits' … om ikke ham *den kloge* så også kan sige hvem der bliver hans kommende kone.

Der er helt klart tale om peer-socialisering, hvor man afprøver sine argumenter i et offentligt forum, samtidig med at de unge prøver at finde deres egen sande selv-identitet i spørgsmålet Danmark-

Grønland. Ved vits-tilrettevisningen om at være 'klog' ovenfor ville der efter Goffman (1967) være tale om et facelift-forsøg = man vil jo helst ikke tabe ansigt. Men det at komme rundt om kulturforskelle på den måde er helt klart socialt og intellektuelt udviklende.

Eksempel 2: Grønland som 'fed ø'
En anden debat handler om, hvor man bor, og spørgsmålet fra en 15-årig pige lyder: *'Bor I i Grønland eller er I bare medlem af klubben fordi I synes at det er en fed ø'?* En emoticon-udførende 'lyys' beder om en afstemning: 69 ud af 105 bor der = 66 %, 27 = 26 % har boet der og resten 9 (9%) synes at det er en 'fed' ø.

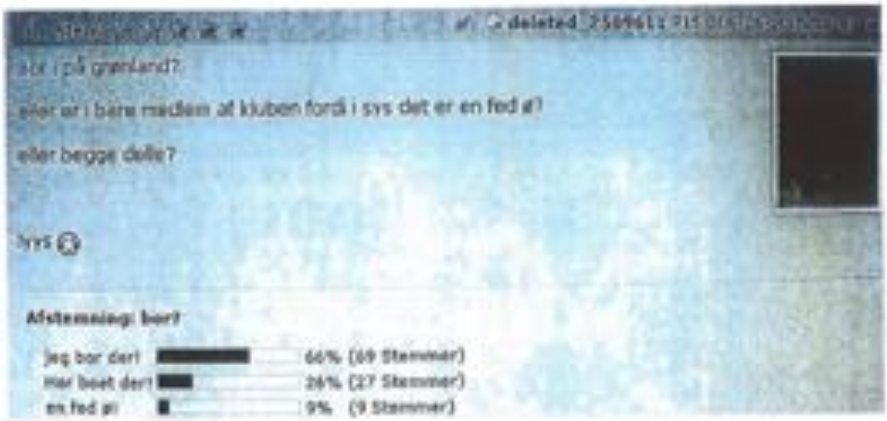

Figur 13: Arto.dk/Grønland, besøgt november 2006

Historier udspiller sig om efterskole, uddannelse, forældre der flyttede på grund af arbejde. En masse længes voldsomt hjem og savner alle de velkendte ting som fjelde, vidder, ure, hvaler, mad etc. Et par enkelte vover sig igen ud i et 'følsomt område' og vover at gå imod strømmen med det 'politisk ukorrekte': *'Jeg ville blive sindssyg hvis jeg blev her hele mit liv.'* Og begrunder med at *'det er for koldt'*. Helt bevidst om, at han er ude på lidt dybt vand, strækker han en masse sigende emoticons på og afbøder de forventede cyber-klaps ved at sige at *'selvom jeg elsker at være her ooksy??'* Men generelt går 'fed ø' igennem alle debatindlæggene som en rød tråd både fra dem som bor der, har boet der og dem som bare er 'på besøg'. Fædrelandskærlighed er ikke kun noget, man finder i de gamle romaner!

Midt i denne debat kommer et par piger op at skændes, fordi en har skrevet på grønlandsk og en anden derfor har kaldt hende halvhjerne. De skændes lidt frem og tilbage *OM* man må skrive på grønlandsk eller ikke … et af argumenterne er, at det jo er en grønlandsk klub og det følsomme emne at være grønlænder UDEN at kunne tale grønlandsk kommer op: Rådet lyder barsk: til alle dem der ikke kan grønlandsk: *'find en ordbog!'*

101

Eksempel 3: Mobning og diskriminering
Andre emner lidt i samme nationale boldgade handler om at blive mobbet og diskrimineret. De fleste unge grønlændere kender til at blive forbundet med nyrdrede sælunger, at blive kaldt alkoholikere eller som unge piger 'at være 'nem' i de danske fyres opfattelse. Debatten er her seriøs, vred, og generelt er alle enige. Det er ikke på dette område, at man finder nogen at skændes med – her er alle med i gruppen og står sammen. Det er ikke et emne, man skal spøge med! Emnet styrker gruppesammenholdet, og ingen finder her på at *smileye-sig* ud af smarte bemærkninger. Hvis man kunne få en så seriøs debat i skolerne, ville meget være vundet, men generelt kender lærerne slet ikke til, hvad der sker på disse sider, og i stedet for at besøge dem spørger de 'eksperter' til råds: *'over 100 skoler har søgt vejledning i, hvordan de skal forholde sig til Arto'* (www.dr.dk/nyheder/Indland, besøgt maj 2007). (www.Arto.dk/forældreinformation, maj 2007)

Eksempel 4: Identitet under konstruktion
Emnerne er utallige og genererer voldsom debat: Politik, musik, film, kærlighed, og netop de unges egne profilsider tilbyder øvelse i sociale omgangsformer – men vigtigst er, at identiteten hele tiden er under konstruktion. En vigtig del af unges tilværelse er, som jeg allerede tidligere har nævnt, spørgsmålet om, hvem man er, og om andre synes om en. I bedste 'bedsteborgerlige voksne statistik-stil' kan man stille spørgsmål til de andre brugere om, hvad de gerne vil være i relation til en. F*** på 14 år spørger: *Hvem skal jeg være i dit liv?* Hendes hjemmeside er moderigtigt og romantisk udformet. På sin hjemmeside *'O my home'*, på en baggrund af modemærkerne Louis Vuitton, LV og Dolce & Gabana, D&G holdt i pink og guld, præsenterer hun afsenderen sært et digt om, hvordan man genkender 'den eneste ene'. Drenge må (vist) meget gerne læse med.

Figur 14: Arto.dk/Grønland, besøgt maj, 2007

Selv om spørgsmålet kan besvares af alle *medlemmer*, så er der jo en oplagt mulighed for, at F*** venter på et helt bestemt svar fra en, hun håber vil svare som hun ønsker .... eller at der viser sig andre muligheder? Det socialiserende er imidlertid lagt med sociale omgangsformer, uden at det behøver at få andre konsekvenser end blot netop en leg på Internettet.

102

Der er masser af kærlige omgangsformer at øve sig i på Arto. Man kan få og uddele kys, kram og klask, man kan sende post og hilsner, man kan blive forlovet og gift – man kan lege voksenliv, som er så vigtigt i en socialiseringsproces. Vil man gerne gifte med en eller anden, kan man ansøge om det, og man udfylder så et skema om at få et Arto-bryllup.

Figur 15: Arto.dk/Grønland, besøgt november 2006

Har du imidlertid vovet dig ind som kyssesyg lurer, dvs. uden kontrolleret medlemskab, så bliver du venligt, men bestemt, afvist:

Figur 16: Arto.dk, besøgt maj 2007

Hvis man er en lidt introvert og usikker person, stiller Arto sig til rådighed. Har du en profil, men hverken har venner eller nogen, der har 'kysset dig' popper et vindue op, som opfordrer 'forbipasserende' til at standse op og evt. blive den første der uddeler kys.

103

Figur 17: Arto.dk/Grønland, besøgt november 2008

En vigtig ting for unge under en identitetskonstruktion er, at man kan måle sig med andre: *Er jeg i så god? Har jeg lige så mange venner? Hvad kræves der egentlig for at være populær?* etc. Man g det offline som online. Online er der bare meget bedre muligheder for at 'måle sig': der føres statistikker ...

Figur 18: Arto.dk/Grønland, besøgt maj, 2007: Smiuku's statistik

... og hvem overvåger og man kan på bedste personligheds-test-måder - som vinder frem både i erhvervs-ansættelse og som privat coaching – aflæse sine scores og dermed vide hvor man skal sætt ind. Det vigtigste er imidlertid at vide, at online på Arto bliver man hjulpet jf. kys ovenfor, offline n man klare sig, som man bedst kan.

Figur 19: Arto.dk/Gossland, besøgt maj, 2007: En ung 15årig piges score-skema over hvor langt hun er nået med sin hjemmeside: Hun er 79 % færdig. Hun har svaret på alle spørgsmål, der skal beskrive hvordan hun er, hendes interesser, hun har skrevet sin blog etc. Det, hun tilsyneladende mangler, er at forbedre billedsiden: fotos, videoklip og MMS'er.

Konklusion – arenaer for identitets-søgen: Udviklende, socialiserende, terapeutisk

Som vi har set eksempler på, kaster de unge sig ud i søgen efter og afprøvning af identiteter, så ofte de kan komme til det, og hvis lejlighed byder sig. Sådan var det i vores KAM-projekter, hvor de, uden at vi som forskere i virkeligheden havde haft fantasi til at forestille os rækkevidden af at give dem magten og kameraet, lavede om på projektet, tog kameraet i deres egen hånd og inviterede os ind i deres 'hjem'.

Internettet, og som vi har set her Arto, er specielt velegnede arenaer for identitetsafprøvninger og leg med sociale former i det, som cyber-eksperter kalder 'et beskyttet socialiserende miljø' eller et identitetslaboratorium. Imens ser hjælpeløse pædagoger til, og uden at sætte sig ordentligt ind i sagerne lader de medieangsten styre og befaler lukning, som i en anden diktaturstat.

Sikkerheden på Arto er hele tiden til debat, og mange problemer, man ser andre steder på Internettet, undgås her. På Arto er der ikke tale om det, der i cyber-sprog hedder *'computer-cross-dressing'*, hvor man f.eks. påtager sig falske andetkønnede identiteter. På Arto kontrolleres ens identitet til en vis grænse. Men visse muligheder for tilsløring, pynten på identiteten, er der selvfølgelig i en digital tidsalder, som siges at være *the end of photography as evidence of anything* for at citere forskeren Stephen Brand. Billederne kan lyve, og det ved jo alle – men ikke desto mindre er de fleste af

105

billederne på Arto tilsyneladende af helt almindelige unge, der måske poserer, sover eller laver ansigter – men som alligevel 'ligner'.

Nettets legeplads er en perfekt arena for 'smertefri socialisering' og giver ifølge cyber-forskeren Vivian Sobchack (1992) *power, freedom* og *action* i den stadige proces til konstruktion af identite som man ser på mange hjemmesider. *Power* fordi man ikke behøver at aflære mere af sig selv, end man har lyst til, *freedom* fordi man kan være kropsløs – hvis man vil – og bare deltage i debatter so en 'stemme', og *action* fordi man kan engagere sig i repræsentation af en subjektiv verden. Interne er en total social teknologi, hvor fraværet af fysisk tilstedeværelse skaber en hybrid imellem det offentlige og det private, det kendte og det anonyme, og hvor real-life hjemmet er det private udgangspunkt for hjemmesiders fællesskab med en lav grad af social risiko for virkelig at dumme som i *real life*.

K*** er blevet træt af at vente og puale om sin lille sorg over vennen, der blev væk. Efter lidt søgn finder jeg en ny hjemmeside (Arto dk, besøgt juni 2007) med virkelig knald på farver og udsagn, s koden *'I'm not perfect'* leder mig på sporet af hende – yndlingscitatet er stadig et hit – lidt stabilis skal der vel være i en afprøvende verden!

Litteratur

Amichai-Hamburger, Yair, *The Social Net – Human behaviour in Cyberspace*. Oxford City Pre New York 2005

Bowlby, J., The Nature of the Child's tie to his Mother in: *International Journal of Psycho-Analysis*, 1958, 39, 350-73.

Chandler, Daniel & Dilwyn Roberts-Young, *The Construction of Identity in the Personal Homepages of Adolescents*. University of Wales, Aberystwyth, 1998 (http://www.aber.ac., besøg oktober 2006)

Drotner, Kirsten, *Unge, medier og modernitet* – pejlinger i et foranderligt landskab, Borgen, København 1999

Erikson, Erik Homberger, *Identity: Youth and crisis*. Norton: New York 1968

Freud, Sigmund & Joseph Breuer, *Studies On Hysteria*. The pelican Freud Library, vol 3. Gre Britain. Pengquin Books 1980/1895

Giesecke, Hermann, *Opdragelsens endelighed*. Gyldendal. Kbh 2000

Goffman, Erwing, *Interaction Ritual*. Essays on Face-to-Face Behavior. Pantheon Book, New York 1967

Hall, Stuart, The Question of Cultural Identity in: *Modernity and its Futures*. (Red. Stuart Hall David Held & Tony McGrew)polity Press. Cambridge 1999

Haraway, Donna, A Cyborg Manifesto. Science, technology and socialist-feminism in the late twentieth century in: *The Cyber Cultures Reader*. (Red. David Bell & Barbara M. Kennedy). Routledge. New York 1996

Harris, Judith Rich, *The Nurture Assumption*. The Free Press. USA 1998

Kraut, R., Kiesler, S., Boneva, B., Cummings, J. N., Helgeson, V. and Crawford, A. M., Internet Paradox: A Social technology that reduces social involvement and psychological well-being? I: *American Psychologist*, 2002, 53, 65-77.

Larsen, Malene Charlotte, *Ungdom, venskab og identitet*. Ålborg Universitet 2005

Lather, Patti, Getting Smart. Feminist Research and Pedagogy with/in the Postmodern. Routledge. London 2000

Lynge, Loua, *Nye samværs- og kommunikationsformer i Grønland* – en undersøgelse af de unges identitet og narrative kompetencer på hjemmesider. Speciale, Ilisimatusarfik. Nuuk 2006 (Kan hentes på www.mipi.gl)

Marcia, J. E., Development and Validation of Ego Identity Status in: *Journal of Personality and Social Psychology* 3, 1966, 551-58.

McKenna, K. Y. A. and Bargh, J. A., Plan 9 from cyberspace: The implications of the Internet for Personality and Social Psychology in: *Personality and Social Psychology Review*, 4, 2000, 57-75.

McLuhan, Marshall, *Understanding Media*. The Extension of man. McGraw-Hill. New York 1964

Pedersen, Birgit Kleist & Jette Rygaard, Grønlandske unge mellem tradition og globalisering I: Helena Helve (Red.) *Ung i Uthost*. Aktuell forskning om glesbygdsungdomar i Norden. Tema Nord 2003: 519. Nordiska Ministerrådet. København 2003

Postman, Neil, The Disappearance of Childhood. Vintage, New York 1982
Rogers, C., *A Way of Becoming*. Houghton-Mifflin. Boston 1980

Rubin, Z., Disclosing oneself to a stranger: reciprocity and its limits. Journal *of Experimental Social Psychology*, 11, 1975, 233-60.

Rygaard , Jette & Birgit Kleist Pedersen, Feltarbejde, metode og teori – medieforskning i Grønland I: Grønlands Kultur- og Samfundsforsning 98/99. ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat. Nuuk 1999

Seabrook, John, *Deeper: A Two year Odyssey in Cyberspace*. Faber. London 1997

Sobchack, Vivian, The address of the eye: A phenomenology of cinematic and electronic presence I: H.V. Gumbrecht & L.K. Pfeiffer (Red.) *Materialität der Kommunikation*, Suhrkamp Verlag. GDR, 1992

Wallace, P., *The Psychology of the Internet.* Cambridge University Press. New York 1999

Ziehe, Thomas, *Ny ungdom og usædvanlige læreprocesser:* Kulturel frisættelse og subjektivitet. Politisk Revy. København 1975

12. Selvudvikling i et glasbur: Medieovervågning versus privatliv på nettet pp. 69-87 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning* 2013-14. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Jette Rygaard

Selvudvikling i et glasbur: Medieovervågning versus privatliv på nettet

Abstract

The focus on surveillance versus privacy has intensified in recent years, partly due to high-profile whistleblowers such as Julian Assange and Edward Snowden, but also because their revelations have made us all reflect on the use of our personal computers, tablets, mobile phones and all of the other gadgets we love to use every day. On the national and political levels, we have become aware of the NSA *(National Security Agency) surveillance of nations and politicians together with the somewhat shocking revelation that the data of private citizens is also scrutinized in the name of fear of terror. Companies such as* Facebook, Google, Yahoo *and* Twitter, *which help us to have fun, pursue interests and profile ourselves in a socially intelligent manner, are at the same time collecting our data as big data or meta data and selling it to other parties. On the Internet,* you are the product. *This article examines the problem of surveillance and how to avoid a digital identity leading to digital suicide.*

Vi lever i et glasbur – og det er vi ligeglade med. Den første del af udsagnet er den australske whistleblower Julian Assanges'. Den anden del er et konglomerat af flere forskeres fokus på, at "informations-mennesket" åbenbart gladelig åbner døren/skærmen på vid gab til deres inderste tanker, deres soveværelse, toilet og hverdag i det hele taget.

Assange forsøger sammen med mange andre at gøre os opmærksomme på den transparens, som vi stadig både helt gladelig, eller uden at vide det, finder os i at leve under. Whistleblowers som Assanges og amerikaneren Edward Snowdon afslører aflytning og sporing af informationer på internationalt regeringsniveau og bliver derfor straffet eller jaget af magtfulde regeringer og må opholde sig i asyl eller på ambassader, mens regeringer og efterretningsvæsner kræver dem udleveret til straf for højforræderi. Den tyske forbundskansler Angela Merkel rasede imod præsident Obama, da der kom formodninger om, at hendes mobil havde været aflyttet i årevis. Tilsyneladende har også selv Obama været overvåget. Både den tidligere danske statsminister Lars Løkke Rasmussen og den nuværende Helle Thorning-Smidt har afvist formodninger om ikke lovlige overflyvninger og aflytninger i Grønland. Både den tidligere formand for Naalakkersuisut Kuupik Kleist og det daværende grønlandske medlem af Folketinget, og nuværende formand for IA, Sara Olsvig har flere gange taget emnet op.

Man kan hurtigt henvise trusler om overvågning til noget, der har med lande, regeringer, politisk og national sikkerhed at gøre, men fakta er, at vi alle kan og bliver overvåget. Personlige data er vores dages guldminer, og vi ser virkningen af vores digitale slørbespor hver dag i vores mail boks, hvor firmaer køber sig til vores identitet, og vi bliver tilbudt de mærkværdigste ting – ofte fokuseret på vores vaner og forbrug, men somme tider skudt helt forbi, som når jeg – måske i den tro, at jeg er en mand, bliver tilbudt Viagra og penisforlængere! På den anden side synes de almindelige borgere i *Facebook*-land at være ligeglade. Der postes private informationer som aldrig før i de daglige updates, der lægges selfies ud, eller billeder af vennerne, børnene, familien. Der tagges og hackes og surfes, og vi trækker lange private spor af brødkrummer – cookies – efter os. Det giver reklamefolk mulighed for at målrette deres tilbud til os til næste gang, vi kommer på nettet – og næste gang – det er dagligt – mange gange om dagen!

En velkendt tankegang er: "jeg er da ligeglad med, at folk ved noget om mig – jeg gør ikke noget som jeg ikke kan stå ved. Jeg er hverken kendt eller kongelig, så hvem vil interessere sig for mine indkøb, mit kreditkort-forbrug eller mine rejser?" Sådan rullede sagen mod *Se og Hør*, *Aller Press*, *Nets* o.a. i maj 2014 på baggrund af en nagleroman: *Livet, Det Forbandede*, skrevet af en tidligere journalist på *Se og Hør*, Ken B. Rasmussen.

Vi bruger nettet over en stor del af jorden, og vi gør det i Grønland, hvor nettet er en gave til folk, som er spredt over store arealer og mellem lande – og hvor *Facebook* og andre sociale medier har overtaget dyr telefoni, lange afstande mellem familie og venner, og hvor det ofte er svært – og ligegyldigt? – at skelne mellem online/offline liv. Det er ikke svært at se, hvor meget de unge især – og alle vi andre – elsker de platforme for selvudvikling, som nettet jo også er.

Vi lever åbenbart i et glashus, og nettets evne til ikke at glemme kan ramme enhver på måder og af grunde, som vi slet ikke tænker på i det daglige. Er der noget som nettet faktisk hjælper os med at opnå i vores private liv og udvikling, eller udstiller vi bare vores narcissisme for fuld blænde uden at tænke på konsekvenserne i fremtiden? Udvikler nettet os som mennesker i et nutidigt liv, hvor selvudvikling/selvtoning er den nye gud? Eller er vi alle bare statister i et *Big Brother*[1]-game og indtægtskilder for dem, som har forstået nettets økonomiske magtstrukturer?

Artiklen vil hovedsageligt fokusere på nettet som berigelse og som en fare, som vi alle – tilsyneladende – gladelig går ind i med mere eller mindre åbne øjne. Artiklen vil prøve at

1 I George Orwells roman *1984* fra 1949, lever samfundets indbyggere i et overvågningssamfund, hvor Big Brother overvåger alt. Big Brother er blevet en talemåde for overvågning og er desuden blevet til en reality-tv-serie, hvor personer lever for åben skærm.

hjælpe med at gøre det til åbne øjne – i en analyse af både videnskabens og teknologiske insideres innovative, utopiske, positive eller dystopiske argumenter. Jeg vil ud fra generelle tonaer på nettet se på specielt Facebook, Google og apps som cases. Senere vil jeg bevæge mig fra den private, institutionsmæssige og økonomisk funderede overvågning til overvågning i en mere overordnet, politisk og regeringsmæssig betydning. Et par kendte whistleblowere har med konsekvenser for deres egne sikkerhed påvist regeringers overvågning af almindelige mennesker, som sker under dække af frygt for sikkerhed og terrorbekæmpelse, men som også rummer ufortalte økonomiske og politiske konsekvenser.

Metodeovervejelser

Følger man med på en Facebook-population, er man nogenlunde sikker på at have rigtige mennesker i en *naturalistic setting* (Gosling og Johnson 2012: 78) bag, da dette sociale medie kræver *real-name* medlemskab (Tranberg og Heuer 2012: 15) for folk over 13 år og med den hurtigst voksende demografiske gruppe af unge over 25 år (Gosling og Johnson 2012: 79). Facebook blev hurtigt efter sin start[1] i 2004 en så verdensomspændende succes, at der i februar 2014 var 945 millioner aktive brugere om måneden.[3] I Danmark er tallet i 2013 omkring 3,2 millioner og stiger stadig, mens tallet i andre lande som Storbritannien[4] og USA for tiden dykker (Tranberg og Heuer 2012: 19) på grund af det omsiggribende fokus på overvågning af mennesker på diverse platforme. Det er svært at få oplyst antallet af Facebook brugere i Grønland, men opretter man en annonce kan man få et estimat.[5] Givet er det at Grønlands infrastruktur lægger op til et heftigt forbrug på landets godt 14.000 internetadgange – lidt over halvdelen af samtlige husstande i Grønland.[6]

Mit ærinde er ikke at tage kontakt til Facebook-personer og at gå i detaljer om de enkelte. Facebook udgør ellers med sine mange oplysninger en perfekt arena for feltarbejde, fordi der bliver postet et bredt spektrum af oplysninger af alle slags, som i en offline verden ville kræve tid og tillid (Gosling og Johnson 2012: 79). Ved siden af det åbenlyse i at poste updates, svare med likes eller ord, beskrive ens sindstilstand med emoticons eller lade Facebook vise ens geografiske lokalitet, sportslige og biogenetiske præstationer med *Endomondo*, *Fitflit*, *RunKeeper* og et væld af andre applikationer, er Facebook jo

2 investor.borsen.dk/artikel/1/233058/facebook-aktien_springer_op_-_og_falder_tilbage_igen.html; borsen.dk/nyheder/virksomheden/artikel/1/273723/facebook_gaar_datasoergemaal_i_moede.html (set 02.06.14).

3 live.cnet.com/Event/Mark_Zuckerbergs_MWC_keynote?Page=1 (set 02.06.14).

4 qrkoder.internet.dk/hvem-er-pa-facebook/ (set 05.06.14).

5 www.facebook.com/help/www/449542958510885/ (set 05.06.14).

6 www.stat.gl/dialog/topmain.asp?lang=da&subject=Boligen&sc=BO (set 02.05.14).

netop kendetegnet ved at tilskynde til venskaber, *the viral-expansion loop*.[7] Når hver ny bruger på den måde fører til nye brugere, ligger den meget belejlige *snowball sampling* lige for (Bryman 2012:424).

Mit ærinde er her at se på fænomenet privathed og overvågning som helhed i sin videnskabelige kontekst. Derfor er ingen spurgt, og ingen anonymitet og etik sat på agendaen. I forhold til den grønlandske bruger af Facebook og fx den danske bruger er der ikke meget forskel i selve den aktive præsentation af ens jeg. Der er selvfølgelig helt klare kulturelle referencer i den Grønlandske Facebook, men det er ikke mit ærinde her.

Når man analyserer en Facebook-kohorte kan man med nogenlunde sikkerhed vide, at der er en virkelig person bag en profil, men alder kan der sagtens fifles med. Man kan ikke nødvendigvis have fuld tillid til udsagn og updates, det ligger i sitets natur (Gosling og Johnson 2012: 80). Selve tanken bag et socialt medie er netop at præsentere sig selv bedst muligt.

Identitet og medier

Identitet, medier og privatliv er blevet en lidt umage konstellation. Ifølge Gyldendals Store Danske Encyklopædi anvendes begrebet identitet i dagligsproget om de træk ved en person, der tilsammen kendetegner eller afgrænser personen som forskellig fra andre.[8] Denne definition svarer fint til det sen-moderne diktum om at "være nogen", blive nogen, udvikle sig og præstere og præsentere … et spændende liv, et dejligt kærligheds- og familieliv, filosofiske indsigter, interessante fritidsinteresser og venner, en tonet og slank krop – og selvfølgelig en succesfuld karriere med fuld drøn på. Det er blot nogle af dagens krav, som unge prøver at leve op til, og det går tilsyneladende helt fint for de fleste at dømme efter livet i cyberspace. Spørgsmålene, hvem er jeg? – og hvad vil jeg med mit liv? …, er centrale for unge mennesker, men efterhånden er aldersgrænserne for udvikling blevet til en *livslang refleksiv proces*, som mange forskere som fx den britiske sociolog Anthony Giddens peger på (Giddens 1996). Gennem denne proces skaber og reformulerer vi til stadighed vores identitet, godt hjulpet af medierne og nettet:

> *Vi spejler os i andre menneskers udtalt, og vi sammenligner ved hjælp af vores indre "billedarkiv" bestående af lagrede indtryk vores handlinger med andres i tilsvarende situationer. Mens vi iagttager noget, iagttager vi vores egen iagttagelse og bearbejder den ved hjælp af hjernens arkiv og klippebord. I dette*

7 www.fastcompany.com/1353535/how-much-are-you-worth-facebook (set 03.06.14).

8 www.denstoredanske.dk/Sprog,_religion_og_filosofi/Filosofi/Logik/identitet (set 02.6014)

> *vores indre billedarkiv har vi en lang række "billeder" og "filmstrimler" som udgør råmaterialet i vores identitetsarbejde: Vi ved hvordan man ser ud, når man elsker, hader, lider og dør – måske fra virkeligheden, men oftest fra en af massemedierne iscenesat virkelighed* (Prytz et alii 2012: 16).

Når vi bevæger os rundt i vores spændende liv på nettet, efterlader vi en række karakteristika, som samlet sammen under ét giver os, hvad flere forskere kalder en *kludetæppeidentitet*. Alt fra vores interesser og indkøbsvaner, vores musik- film- og litteraturpræferencer, vores foretrukne rejsemål, sammen med besøg på YouTube, fotos på Facebook, Pinterest og Instagram, tilkendegivelser som "likes", motionstrackere og updates på Facebook etc. danner tilsammen en digital identitet. Denne identitet *performer* på en gang det, som den canadiske sociolog og adfærdsforsker Erving Goffman kaldte *front*stage personligheden, men lige så ofte vises hele eller dele af *back*stage personligheden (Goffmann 1959). Det som ellers offline sker mest bag lukkede døre. Hvis man fx poster et "knust hjerte", træder vennerne hurtigt til og spørger ud, trøster, holder med, giver deres mening til kende og er i det hele taget ofte meget positive og empatiske. På den måde lever nettet helt op til sit ry som "et næsten terapeutisk laboratorium" (Rygaard 2006: 94). Hvis forholdet efterfølgende repareres, *har* det stået på Facebook for alle at se, også den, der måske blev talt om, kæresten. Selv om denne update i mellemtiden er fjernet, findes den "et eller andet sted" og kan graves frem:

> *Alt hvad du har delt eller tweetet flere år tilbage i tiden, ligger hen i en eller anden database. ... Opdateringer på Facebook eller Twitter forsvinder muligvis fra synsfeltet efter et par dage eller uger [eller fjernes, JR], men det betyder ikke, at en fremtidig ... [interesseret, JR] ikke vil kunne få fat i dem* (Tranberg og Heuer 2012: 45).

Lignende eksempler nævnes ofte i forbindelse med muntre omtaler af vildt partyliv, udeliv, mens man er meldt syg eller barske omtaler af chefer. Arbejdspladser kigger med på din *sociale profilering* (Tranberg og Heuer 2012: 42), udlejere orienterer sig om ansøgere til fremleje, og arbejdsgivere kan hente hjælp til at finde den helt rigtig til jobbet hos fx firmaer som Social Intelligence Corp,[9] eller danske ækvivalenter, der lover at skaffe rapporter, baggrundscheck på fremtidige medarbejdere, undersøgelser i forbindelse med forsikringssager, etc.[10] I cyberspace er det vigtigt at forsøge at bevare backstage og frontstage adskilte, at forsøge at bevare kontrollen over vores identitet, så vi kan værne om vores privatliv. Vi behøver ikke selv bidrage til digitalt selvmord!

9 www.socialintel.com/company/about.html (set 04.06.14).

10 Ibid.

Screenmanipulation og -shot JR.

Mark Zuckerberg, Facebooks grundlægger, der kræver et rigtig-navn-politik af sine brugere, ser imidlertid ikke et problem i denne sammensmeltning af scenerne: "Du har én identitet … De tider, hvor du havde et anderledes image overfor dine kolleger og venner på arbejdet, end overfor andre mennesker, vil sandsynligvis snart være forbi. At have to identiteter for dig selv er et eksempel på mangel på integritet" (Trainberg og Heuer 2012: 15).

Edward Snowden har den helt modsatte opfattelse af nutidens mediemennesker, og denne indsigt gjorde, at han følte sig moralsk forpligtet til at oplyse os andre om tingenes tilstand, så vi kunne beslutte os for, om vi ville forsvare disse værdier eller ej: "Man skal kunne begå fejl [på internettet, JR] uden at være bange for at blive overvåget. … Jeg vil ikke leve i en verden, hvor vi ikke har noget privatliv og ingen frihed, og hvor de særlige rammer, som internettet har givet os for at være private og frie, skal ødelægges" (Greenwald 2014: 61-62).

Mens Google og Facebook bygger identitetsbanker op, der omfatter millioner mennesker, ser Zuckerberg åbenbart helt anderledes på sit eget privatliv. Han har for 30 millioner dollars opkøbt de fire huse der grænser op til hans eget i Palo Alto i Californien, for at sikre *sit* privatliv (Greenwald 2014: 193-94). I en artikel i det journalistiske onlinemedie CNET[1] citeres han for at sige: "At værne om sit privatliv hører ikke til "de sociale normer" i den digitale tidsalder. … Folk er mere trygge i dag. De deler ikke bare flere informationer af forskellig art, de gør det også mere åbent og med stadig flere mennesker" (Greenwald 2014: 193-94).

Den samme holdning har Googles administrerende direktør, Eric Schmidt. Da han i et interview med TV kanalen CNBC (Consumer News and Business Channel) i 2009 blev

1) www.cnet.com (set 05.06.14).

bedt om en kommentar til den officielle bekymring for hans virksomheds praksis med at registrere og gemme brugerdata, var svaret: "Hvis folk har gang i et eller andet, de ikke ønsker, andre skal se kende til, skulle de måske lade være med at gøre det" (Greenwald 2014: 193). Google har imidlertid fået nok af at kommunikere med det kritiske CNET, for dets politik er nu, at ingen medarbejdere må tale med CNET, efter at det netop brugte Googles søgetjeneste til at skaffe private oplysninger om Schmidts adresse, løn, donationer til kampagner etc. for at demonstrere hvor let det var *(ibid)*.

Når nettet ikke egner sig til hemmeligheder, så kan man lige så godt lære at spille med, at kontrollere sin egen performance og sin egen identitet. I anledning af Facebooks børsnotering i 2012 gør abine.com/blog meget ud af at fortælle, hvordan fremtiden for Facebooks brugere bliver, nu hvor aktiecejere puster Zuckerberg endnu mere i nakken for at få deres penge forrentet. I bloggen hedder det bl.a.: "If you're on Facebook, you're not the customer: you're the product."[12] I hvor høj grad du bidrager til Facebooks velstand, kan du finde ud af ved at tage en test på abine.com/blog eller forskellige andre sider. Prøv selv – jeg turde ikke! Hvad vi hver især bidrager med, er ikke småpenge. Hvis regnestykket hedder 945 millioner brugere hver dag, som jeg nævnte ovenfor, og vi ganger det med et estimat der er beregnet til omkring $ 2,14 per bruger i det fjerde kvartal af 2013,[13] så bliver det til rigtig mange penge hver dag – og selv om brugertallet på Facebook dykker i visse lande, så stiger det samlede provenu.

Screenshot fra nettet, JR: Hvad er du værd for Facebook. Beregn hvis du tør!

12 www.abine.com/blog/2012/facebook-going-public-go-private-with-abine (set 04.06.14).

13 newyorker.com/online/blogs/currency/2014/01/what-youre-worth-to-face (set 04.06.14).

At miste eller at bevare kontrollen

Ifølge forskere, journalister og whistleblowere er der efterhånden rigtig mange måder, du kan miste kontrollen over dit liv og dine informationer på, og dermed måske dit privatliv og i værste tilfælde din identitet. Jeg vil bare nævne et par af dem og ellers opfordre til, at man tænker lidt over, at alt det sjove, man kan lege i cyberspace, helst skal blive ved med at være sjovt. Hvis man vil være på den sikre side og undgå at havne i situationer, som gør at man mister job, kærester eller får inviteret ubudne gæster ind i ens privatsfære, så vel online som offline, burde man læse Pernille Tranberg og Steffen Heuers lille informative bog *Fake it* (Tranberg og Heuer 2012). I den findes der en nyttig gennemgang af alle de faldgrupper, som jeg ikke kan nå at gennemgå her, og i sidste afsnit, "Værktøjer til digitalt selvforsvar", er der på en overskuelig måde listet, hvad du selv kan gøre. Det er rigtigt mange ting – og man kan jo altid starte med at gennemgå sine *settings* på Facebook, tablet og mobil – så kan det ikke gå helt galt.

Dine digitale spor – personlige data – er guld værd, de skaber enorme identitetsbanker online. Eksperter fra World Economic Forum kaldte det i 2011 "vore dages olie" (Tranberg og Heuer 2012: 15), og de kabler, der transporterer alle vores personlige oplysninger, kalder NSA for "internettets rygrad".[14] Facebook og mange apps på vore mobiler er gratis – eller næsten gratis – og det er de af en grund: Du er produktet. Hvis folk generelt bliver spurgt, hørvder de deres ret til privatliv, og hvis den er i fare, ændres vi gradvist som mennesker: "Når folk bliver overvåget, opfører de sig anderledes. Vi bliver bevidste om hver enkelt lille ting, vi gør, fordi andre kan bruge det imod os. Som de sociale dyr, vi er, er vi yderst bevidste om, hvordan andre opfatter os", siger Jan Stanley, senioranalytiker ved det amerikanske menneskerettighedsforum ACLU (American Civil Liberties Union; Tranberg og Heuer 2012:19). Når først frygten for overvågning er til stede, ændrer det vores adfærd og følelse af retten til selvkontrol og selvdefinition, og så er vores frihed begrænset (*ibid.*).

Social profilering er vigtig. I mange tilfælde får vi hjælp til nye job, nye venner og mange gode tilbud på den måde. Du kan bruge nettet som din egen reklamesøjle, du kan performe din intelligens og din professionalisme. Du er kort sagt nødt til at være "derude". Der er allerede forsket meget i hvad Facebook fx kan sige om os, og der er bred enighed om, at en Facebook-profil giver et langt bedre billede af en persons karakter end en personlighedstest (Tranberg og Heuer 2012: 42).

De lokalisationsbaserede apps som Facebooks *Foursquare*, Googles *Latitude* og nogle af de helt nye *PlaceMe* og *Google Now*-apps kan være en stor gevinst og desuden praktiske

14 www.information.dk/501256 (set 19.06.14)

og sjove i din hverdag. Teknologinørder har døbt disse tjenester *pleaserobme.com*, ligesom deres hjemmeside: Du kan finde cafeer, restauranter, tilbud og se, om der er venner i nærheden, der vil have kaffe. På den anden side må du regne med, at forsikringsselskaber, autoriter og en hel række offentlige instanser også kan kigge med, udover selvfølgelig det, som i branchen hedder "tredjeparter", som dine informationer sælges videre til, og som gør, at du lige pludselig får tilbudt et eller andet, som du netop har brug for, før du næsten selv nåede at tænke over behovet. Nogle af dem skal du selv checke ind på, men de nyeste af dem er allerede installeret på dine gadgets og klar til rapport. Selv checkede jeg lige nu – for sjov – ind på *Foursquare* på min pc, og den vidste med det samme besked om placering og nærmest mit behov. Rasmus T.... anbefalede mig den nærmeste dagligvarebutik med en bemærkning, der lød som noget fra De Nattergale:[15] "The best place to buy your daglivarer ; -)."[16]

Hvad kan man gøre? Hvordan sikre sig?

Selv om Mark Zuckerbergs vision er, at *alle* skal på nettet en gang i fremtiden,[17] og selv om han hævder, at folk er mere trygge i dag, og ikke er kede af at dele deres private ting med andre, hævder han samtidig, at Facebook er et meget sikkert sted, hvis man bruger sine indstillinger rigtigt.[18] På baggrund af en video af Tom Scott: *I Know What You Did Five Minutes Ago*,[19] som demonstrerede nogle konsekvenser af fremtidens sociale networking, fx intet privatliv og invitation til indbrud, skabte Facebook – som et eksperiment – en side der hedder *weknowwhatyouredoing*.[20] Ved hjælp af *Graph API*[21] henter Facebook updates inden for den sidste time, som de lover ikke bliver hverken samlet eller gemt.[22] Emnerne er sådanne, som man måske ikke ønsker hele verden skal se og huske: at have tømmermænd, at tage drugs, at bade sin chef og at give sit nye telefonnummer til hele verden. Som Tom Scott siger og demonstrerer i sin video: "People don't really know what public means".[23] Facebook stiller selv spørgsmålet, om folk virkeligt vil have gjort sådanne ting offentlige, og svarer på det med et udsagn om, at det ikke er Facebook,

15 Dansk Band/komikertrio.

16 foursquare.com/ (05.06.14).

17 live.cnet.com/Event/Mark_Zuckerbergs_MWC_keynote/?page= (set 04.06.14).

18 www.weknowwhatyouredoing.com/?action=about (set 05.06.14).

19 www.youtube.com/watch?v=cYVBnbcN7wU&feature=plcp (set 02.06.14).

20 www.weknowwhatyouredoing.com/?action=about (set 05.06.14).

21 graph.facebook.com/search?q=hate%20my%20boss&type=post&locale=en_GB (set 02.06.14).

22 *Ibid.*

23 www.youtube.com/watch?v=cYVBnbcN7wU&feature=plcp, 3.20:5.29 (set 02.06.14).

der er problemet: Hvis folk bruger deres indstillinger korrekt, så er privatindstillinger tilstrækkelige (i modsætning til Twitters, som det hævdes):

> *Just make sure your Facebook privacy settings are sufficient, for example don't publish status updates containing potentially risky material as "public" because then they have a good chance of showing up in the public Graph API. You don't even need an access token to get this info, but the problem is not with Facebook themselves, when used correctly, their privacy controls are very good. The problem is how people simply don't understand the risks of sharing everything.*[24]

Derpå følger en forklaring på, hvordan man undgår at ende på denne side. Check den selv ud – nyttig viden!

På *Mobile World Congress* i februar 2014 gav Zuckerberg en keynote-tale, som blev gengivet på live blogs minut for minut på CNET. Han talte om sin nyeste WhatsApp,[25] som er en ny tjeneste, der skal fremme hans vision om at forbinde alle mennesker i verden. Imidlertid erkender han, at der er langt til det mål: "One thing that I think it's easy to take for granted is that most people in the world don't have access to the internet at all."[26]

Screenshot fra nettet, JR: Mark Zuckerbergs keynote speech på Mobile World Congress i februar 2014 gengivet fra CNET

24 www.weknowwhatyouredoing.com/?action=about (set 02.06.14).
25 play.google.com/store/apps/details?id=com.whatsapp&hl=da (set 05.06.14).
26 live.cnet.com/Event/Mark_Zuckerbergs_MWC_keynote?Page=1# (page2 – set 02.06.14).

På trods af Facebook-koncernens stadig vækst og umådelige rigdom hævder Zuckerberg at have altruistiske bevæggrunde ud over de iøjnespringende økonomiske. *Connectivity* skaber millioner af job, hævder han, og kan endda dermed få børnedødeligheden til at falde.[27] Ligeledes understreger han at deres produkter er gratis. Læser man imidlertid *alt det med småt* på Facebooks hjemmeside om annoncering, cookies og pixeltags,[28] bliver forretningens omfang hurtigt klart for en:

> *De fleste* ... [virksomheder som Facebook, Google, Yahoo og Twitter, JR] *tjener ikke på mersalg til brugerne i form af abonnementer eller tilbudsydelser, så de får deres penge ind ved igen at sælge din tid og opmærksomhed, din adfærd og i sidste ende din identitet til annoncører og mange tredjeparter, du aldrig vil få kendskab til* (Tranberg og Heuer 2012: 27).

Zuckerberg indrømmer da også muligheder for fortjeneste på sine nye produkter: "If we do something that's good for the world we'll find a way to profit from that."[29] På et spørgsmål om alle medarbejdere i hans firma synes deres forretningsmetoder er OK, var svaret: "Yeah, they're on our board because they believe in our mission."[30] Interviewe-ren var tilsyneladende stadig interesseret i Zuckerbergs altruisme og spurgte derfor om ikke afsløringer, som de, Snowden kom frem med mod NSA, kunne få betydning for Facebooks fremtidige succes. Zuckerberg så ikke problemet, så længe man indgød tillid og var transparent i sine forretningsmetoder, som Facebook var, i modsætning til NSA: "NSA was way over the line."[31]

Indsidernes omvendinger

Transparens er ingen given sag i dag, og denne mangel er noget, der bliver stadig mere fokus på. Det er bemærkelsesværdigt, at de, der pludselig råber vagt i gevær overfor de stigende overvågningstendenser, er folk med insidervíden. De har en fortid som hackere,

27 *Ibid.*

28 Pixeltags (også kaldet "clear GIFs", "web beacons" eller "pixels") er små stykker kode på en webside, der tillader andre websider at gøre ting som at læse og placere cookies. Den forbindelse, der oprettes, kan indeholde oplysninger om eksempelvis personens IP-adresse, det klokkeslet, hvor personen fik vist den pågældende pixel, og hvilken type browser der blev brugt. www.facebook.com/help/www/449542958510885/ (set 05.06.14).

29 live.cnet.com/Event/Mark_Zuckerbergs_MWC_keynote?Page=2 (set 05.06.14).

30 *Ibid.*

31 *Ibid.*

journalister, som tidligere ansatte ved NSA, som ansatte i IT-firmaer, der netop har arbejdet på at indsamle oplysninger til brug for bl.a. reklamer. Vi kender dem fra de seneste år medieskandaler og opfindelser mod tracking.

Amerikanskfødte Brian Kennish forudser kun øget modstand mod nettets lukrative reklameindustri: "Teknologien i dag skubber til grænserne for, hvad privatlivet indebærer."[32] Kennish har arbejdet syv år hos Google med at indsamle brugeroplysninger om alder, køn, interesser, musiksmag, etc. til brug for målrettede reklamer. Efter disse år opdagede han pludseligt i oktober 2012, at Facebooks "like-knap" dukkede op, hvor han end surfede. Med sin insider-viden var han straks klar over, at Facebook kunne benytte disse mange informationer til at opbygge og sælge detaljerede profiler til reklamebureauerne. "Det var over stregen og en krænkelse i forhold til brugernes forventninger, synes jeg. Som Facebook-bruger ville jeg gerne have noget simpelt, så jeg kunne bruge Facebook, men samtidig stoppe denne dataindsamling på tværs af hele nettet", siger han.[33]

Kennish opfandt efterfølgende programmerne *Disconnect* og *Frictionless*, der dels sløfrer ens identitet og interesser på nettet og dels tillader en at læse artikler som er delt på Facebook uden at man bliver tilkoblet nye social-læser-apps. På Kennish' blog orienterer han om det spørløse liv på nettet,[34] – lige som mange andre IT-kyndige. Googles talsmand, Chris Gaither, hævder over for Kennish at de også har lavet en hjælpe-side til at af-personalisere data,[35] ironisk nok, da Google selv tjener på cookies. Kennish hævder da også, at Googles afpersonalisering udelukkende er kosmetisk; data ser anderledes ud, men bliver alligevel gemt i en genkendelig form i 18 måneder.[36]

Julian Assange og Edward Snowden er lidt i en anden liga med mægtige institutioner som USA's NSA som fjende.

Assange voksede op i et omtumlet og omkringfarende liv i Australien med sin fraskilte mor.[37] Allerede tidligt begyndte han at hacke for sjov, men klargjorde også i et regelsæt, at man ikke måtte gøre skade, og at man skulle dele information. Han fik prædikatet "Australiens mest berømte etiske hacker".[38] Kun 20 år gammel kom han i karambolage

32 www.b.dk/nationalt/foer-samlede-han-data-nu-kaemper-han-for-privatlivet (24-11-13).

33 www.b.dk/nationalt/foer-samlede-han-data-nu-kaemper-han-for-privatlivet (24-11-13).

34 hyoogle.blogspot.com/ (25.11.13).

35 support.google.com/accounts/answer/54048?hl=en (25.11.13).

36 hyoogle.blogspot.com/ (25.11.13).

37 Obrist, Hans Ulrich (May 2011). *In Conversation with Julian Assange, Part I*. e-flux (set 25.11.13).

38 "PdF Conference 2010: Speakers". *Personal Democracy Forum* (set 25.11.13).

med myndighederne på grund af mange sager om hacking og var heldig kun at få en bøde.[39]

Senere har historien udviklet sig dramatisk for Assange som stifteren af WikiLeaks, der sammen med sine mediepartnere, kendte aviser som *Der Spiegel*, *Le Monde*, *The Guardian*, *El Pais* og *The New York Times* i 2010 begyndte deres omfattende læk af fortrolige dokumenter. De publicerede detaljerede korrespondancer mellem The U.S. State Department og dets diplomatiske missioner rundt omkring i verden, kendt som *Cable gate* og hemmelige krigsdokumenter fra Irak og Afghanistan, kendt som *The War Logs*. Mange tusinde interne ambassadedokumenter[40] og hemmelige NATO-dokumenter, som angår USA's krigsførelse, blev også publiceret på Wikileaks hjemmeside.

Siden juni 2010 har Assange været eftersøgt af amerikanske myndigheder, da de anser ham for at være en trussel imod USA's sikkerhed. Assange blev i december 2010 anholdt i London efter at have været eftersøgt via Interpol for voldtægtsanklager i Sverige. Han flygtede af frygt for at blive udleveret,[41] og i juni 2012 søgte han diplomatisk asyl på Ecuadors ambassade i London.[42] Fra dette asyl holdt han en tale, hvori han bebudede at WikiLeaks allerede ligger inde med langt over en million dokumenter, som er klar til at blive frigivet. Dokumenterne vil påvirke alle lande i verden, sagde han – *Alle lande i verden.*[43]

Edward Snowden er forhenværende autodidakt datatekniker i CIA og har arbejdet for IT-selskabet Booz Allen Hamilton, som leverer løsninger til NSA. I begyndelse af foråret 2013 tager Snowden kontakt til en dokumentarist, Laura Poitras, og free-lance journalisten Glenn Greenwald, som i de kommende måneder arbejder sammen med ham og avisen *The Guardians* journalist Ewan MacCaskill om den serie artikler, der kom til at ryste verden. Via sit arbejde havde Snowden samlet et kæmpe arkiv. Snowden er allerede da flygtet fra sit hidtidige liv i USA til Hong Kong. Senere flygtede han videre til et sted i Sovjet, hvor han nu lever i asyl på andet år.

The Guardian afslører i maj 2013 at amerikanske efterretningsfolk og agenter har direkte adgang til computerservere hos ni førende selskaber i USA, blandt andre it-giganterne

39 Lagan, Bernard (10 April 2010). "International man of mystery". *The Sydney Morning Herald* (set 25.11.13).

40 www.kongressen.com/assange-en-glemt-mand-i-skyggen-af-snowden/ (set 05.06.14).

41 Assange flygter undan retssag og dødsstraf – Politiken.dk (set 25.11.13).

42 Julian Assange anholdt – Globalt | www.b.dk, Julian Assange for retten i dag – dr.dk/Nyheder/Udland (set 25.11.13).

43 www.b.dk/globalt/assange-lover-nye-afsloringer-i-2013 (set 05.06.14).

Facebook, Google, Microsoft, Skype, YouTube og Apple.[44] Via disse tjenester er de amerikanske myndigheder i stand til at registrere vores færden og kommunikation på internettet. Det eneste, det kræver, er en e-mail-adresse, der kan afsløre oplysninger gennem programmet *XKeyscore*. Ansatte i de ovennævnte firmaer kan bruge programmet uden godkendelse fra hverken chefer eller dommere, og for Snowden var det derfor ligetil at indsamle sit omfattende materiale. Efter august 2013 kommer der afsløring på afsløring fra Snowdens side, der dokumenterer, at NSA har hacket sig ind det kinesiske datanet, har skaffet sig adgang til millioner af SMS'er og har overvåget EU-kontorer og hovedkvarteret i Bruxelles, etc.[45] Artiklerne afslørede desuden programmet *Boundless informant*, som NSA havde udviklet for at registrere millioner af amerikaneres telefonopkald og e-mails hver eneste dag. Snowdens filer dokumenterer endvidere at NSA havde løjet om tjenestens aktiviteter overfor kongressen (Greenwald 2014: 43). En af de afsløringer, som var af betydning for den almindelige bruger, var at NSA bruger den populære spilapplikation *Angry Birds* til overvågning i en verdensomspændende – angivelig – jagt på terrorister. Når en smartphone-bruger åbner *Angry Birds*, gør et allerede installeret program det muligt, at britiske og amerikanske spioner kan registrere personens geografiske placering, alder, køn og andre personlige informationer, de såkaldte *leaky apps*-efterretningsværktøjer.[46] Persondata og metadata[47] er guld for firmaer, som sælger oplysninger videre. *Angry Birds* fx kan opsuge dine personlige oplysninger mens du spiller. Et godt råd fra to journalister fra Columbia University, Pernille Tranberg og Steffen Heuer lyder: "det er godt at bruge et af dine pseudonymer, når du opretter dig på spil. Med andre ord: Fake it, før du scorer" (Tranberg og Heuer 2012: 103).

Grønland og afsløringerne

Arktis har tidligere haft interesse for USA, og har også haft det i de senere år. I 2011 lækkede WikiLeaks dokumenter fra den daværende amerikanske ambassadør, James P. Cain, bl.a. en rapport: *Grønland som et land, på vej til selvstændighed*. I den hed det bl.a., at det kunne være "en unik chance" for amerikanske olieselskaber for at få en fod indenfor i Grønland.[48] Der blev også lækket oplysninger om ulovlige luftbårne fangetransporter, og den daværende formand for Naalakkersuisut, Kuupik Kleist,[49] stillede

44 www.dr.dk/Nyheder/Udland/2013/07/24/150055.htm (set 13.04.14).

45 Ibid.

46 ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/article2204119.ece (set 05.06.14).

47 Metadata er data om data og kan være tekniske data, der automatisk genereres og gengiver f.eks. tid og geografisk placering, eller vejledende metadata, der tilføjes manuelt som f.eks. ved tagging af billeder.

48 www.knr.gl/da/nyheder/wikileaks-usa-flirter-med-gr%C3%B8nland (set 05.06.14).

49 politiken.dk/indland/politik/ECE1163849/kleist-det-ligner-dansk-dobbeltspil/ (set 05.06.14).

regeringstoppen i udenrigspolitisk nævn i Danmark til regnskab for det angivelige dobbeltspil, som har fundet sted i forbindelse med formodede ulovlige CIA-fly med fanger på grønlandsk område.[50]

Snowden-affæren vakte også bekymring i Grønland. Folketingsmedlem Sara Olsvig har stillet spørgsmål om mulig overvågning af Grønland. Mange af de overvågningsprogrammer som Snowden har afsløret, viser at NSA havde til formål at holde ikke alene USAs befolkning under observation, men også mange andre lande, som ellers betragtes som USAs allierede. USAs efterretnings-partnere er opdelt i flere niveauer: *De fem øjne* er de anglofoniske lande USA, Canada, Storbritannien, New Zealand og Australien. Danmark er medlem af *De ni øjnes* partnere sammen med USA, Storbritannien, Canada, Australien, New Zealand, Holland, Norge, Frankrig. Dertil kommer de såkaldte *Tredjeparter*.[51] Eftersom Danmark rangerer på en relativ højtstående plads indenfor partnerskabet, synes den danske regerings undladende, "hule"[52] og henholdende svar til Kleist og Olsvig at vække lidt mistanke, ifølge flere eksperter.[53] Det er højst tænkeligt, at USA kigger Grønland over skulderen,[54] dels på grund af olie- og mineralinteresser og dels på grund af strategisk militær betydning. Greenwald kalder direkte den danske regerings holdning for "underdanig."[55] Seneste læk fra Snowden-papirerne tyder da også på et meget nært samarbejde – partnerskab – mellem Danmark og NSA.[56]

Vort tids Robin Hood'er, narcissistiske stakler eller adaptive unge?

Assanges og Snowden anses fra forskellige vinkler som helte eller forrædere eller ligefrem som syge stakler – de *dæmoniseres* som det hedder i Glenn Greenwalds bog *Overvåget* (Greenwald 2014: 258). Begge er de lette ofre på grund af deres private fortid. Assange, som efter en omtumlet tilværelse med en enlig mor, tidligt blev kriminel hacker, og som senere – konspiration eller ej – blev anklaget for to tilfælde af voldtægt i Sverige. Den britiske journalist Nick Cohen fra *The Observer* ser Assange som en *farlig stakkel*:

50 politiken.dk/indland/politik/ECE1163547/lookke-og-lene-e-skal-forklare-cia-sag-paa-hastemoede/ (set 05.06.14).

51 www.information.dk/497208 (set 05.06.14)

52 *Ibid.*

53 Peter Lauritsen, leder af Forum for Overvågningsstudier ved Aarhus Universitet og lektor i datalogi ved Roskilde Universitet Niels Christian Juul.

54 www.dr.dk/Nyheder/Indland/2013/12/25/231917.htm?rss=true (set 05.06.14).

55 www.information.dk/497930 (set 05.06.14).

56 Information, 19.06.14, pp. 2-11.

> *Assange er repræsentant for en ny mennesketype, som it-revolutionen har muliggjort: narsken som narcissist. Internettet har gjort Assange berømt, og det giver ham mulighed for at overvåge sin berømmelse. ... Under dække af at drage magthavere til ansvar svælger Assange i den magt, som nettet giver ham til at bringe andre menneskers liv i fare. Alt sammen for at sikre, at han kan forblive, hvad han altid har ønsket: centrum for opmærksomheden.*[57]

Snowden, der droppede ud af High School og aldrig fik en egentlig uddannelse, hævder selv, at han har lært sin verdensanskuelse gennem computerspil (Greenwald 2014: 60). Den sande frihed har han oplevet på internettet:

> *Internettet gav mig en reel mulighed for at opleve friheden og udforske mit potentiale som menneske. ... Mange unge bruger internettet til at søge selvindsigt. Internettet giver dem en mulighed for at undersøge hvem de er, og hvem de har lyst til at være. Men hvis det skal blive ved med at fungere på den måde, vil det kræve, at man har visshed for at kunne forblive privat og anonym. Man skal kunne begå fejl uden at være bange for at blive overvåget. Og i dag er jeg bange for, at min generation blev den sidste, som kunne nyde godt af den frihed* (Greenwald, 2014: 61).

Screenshot fra nettet, JR: Menneskerettighedsprisen: Sakharov prisen. Snowden blev nomineret for 2013, men måtte se sig slået af en 16 årige pige, den pakistanske forkæmper for pigers uddannelse Malala Yousafzai, men fint selskab var det.

Mens Snowden i 2013 er nomineret til årets menneskerettighedspris, Sakharovprisen af

57 *Ibid.*

Europaparlamentet,[58] bliver han hjemme i USA sigtet for spionage, tyveri og konvertering af statens ejendom. Assange karakteriserer ikke uventet Snowden for at være en helt "som har informeret offentligheden om en af de mest alvorlige begivenheder i det seneste årti."[59] Mange organisationer og berømtheder hylder imidlertid også whistleblowerne for at hjælpe almindelige mennesker med at få øjnene op for organisationers og regeringers overgreb. Både Assange og Snowden har fået eller er blevet nomineret til et væld af priser og hædersbevisninger,[60] der er lavet film,[61] mange TV udsendelser og endnu flere avisartikler og bøger om dem.[62] *The Guardian* og *Washington Post*, som bistod Snowden med de første afsløringer, fik den fornemme Pulitzer Prize for Public Service i april 2014. Denne pris gives til journalister, så Snowden kunne ikke få den, men indirekte var det alligevel en ære for ham. Komitéen priste bl.a. *The Guardian* for "revelation of widespread secret surveillance by the National Security Agency, helping through aggressive reporting to spark a debate about the relationship between the government and the public over issues of security and privacy."[63] Debatten er virkelig nået til alle os, der synes at nettet og alle vores mobile tjenester er en gevinst for vores liv, men som alligevel ikke ønsker at delagtiggøre den udbredte offentlighed i alle vores gøremål – uanset om vi har noget at skjule eller ej.

Konklusion

Fælles for Assange og Snowdon er, at de har ofret deres normale tilværelse for det, de tror på og det, de ikke kan lade være med at oplyse verden om – uanset hvilke grunde der ligger bag. Tilbage står, at en hel verden nu har fokus på transparens, bevarelse af privatliv og personlige oplysninger. Denne kamp udspilles med store økonomiske

58 www.europarl.europa.eu/aboutparliament/da/00f3dd2249/Sakharov-Prize-for-Freedom-of-Thought.html (set 05.06.14).

59 politiken.dk/udland/ECE1993677/assange-hylder-jaget-spion-sladrebonk-han-er-en-helt/ (set 05.06.14).

60 Amnesty International Media Award (2009), Le Monde Person of the Year (2010), den australske fredspris fra Sydney Peace Foundation (2011), *Time Magazine's* Person of the Year (nomineret 2010) og Martha Gellhorn Award for Journalism (2011). www.youtube.com/playlist?list=PL87BBF07D74286F83 (set 02.06.14).

61 *The Fifth Estate* (Bill Condon, 2013); *We Steal Secrets: The Story of WikiLeaks* (Alex Gibney, 2013) www.imdb.com/title/tt1837703/ (set 02.05.14).

62 *You Can't Read this Book: Censorship in an Age of Freedom* (Nick Cohen, 2012). *Julian Assange – the Unauthorized Autobiography* (2011). *WikiLeaks: Inside Julian Assange's War on Secrecy* (David Leigh and Luke Harding, 2010). www.amazon.com/Julian-Assange (set 05.06.14).

63 www.theguardian.com/media/2014/apr/14/guardian-washington-post-pulitzer-nsa-revelations (set 05.06.14).

fortjenester på den ene side og vores – brugernes – manglende lyst til at opgive vores spændende og informative liv på nettet på den anden side. På mange fronter ser det ud til at stå galt til, når regeringer og de organisationer, som vi bruger dagligt, mest af alt tænker på terror, overvågning, salg af oplysninger og økonomi. Når tilstanden er sådan, stiller det helt andre krav til os som vælgere af regeringer og som forbrugere af internettet og alle de mobile medier, som er fast bestanddel i de fleste menneskers liv lige nu. Det gælder for os alle, også i Grønland, selv om man ofte tænker, at overvågning og udnyttelse ikke rammer os. Det gør det, for Grønlands behov for internettet og mobile tjenester er stort på grund af infrastruktur og store afstande. Jeg tænker imidlertid også, at vores unge for det første ikke virker bange for, hvad de poster. Det kan skyldes flere ting. For dem er nettet den luft, de indånder, og de kender de fleste smutveje, så hvis de vil have privatliv, ved de for det meste også hvordan. Noget andet er, som mange forskere er inde på, at nettet og medierne i det hele taget ændrer os som mennesker. Frihed og privathed bliver nye relative begreber. Mediemennesket må også ændre karakter og blive mere overbærende. Når man har at gøre med et medie, der ikke glemmer, bliver kulturen nødt til at blive mere overbærende, ellers falder den fra hinanden, eftersom hver eneste idiotisk ting, man nogensinde har sagt, kan hentes frem igen på et øjeblik, som Tranberg og Heuer var inde på. Tilsyneladende er den yngre generation langt mere klar over, hvad de kan gøre og opdager hurtigt faresignaler og tilpasser sig så. Jeg husker at én studerende engang på et af mine kurser funderede over *sin narcissisme* på nettet. Indsigten gav vedkommende grobund for en mere refleksiv færden på sin profil. Webgenerationer er hurtige til at tilpasse sig – de lever med medierne og griner lidt ad det hele – og de mestrer også, i de fleste tilfælde, den svære balance mellem åbenhed og privatliv. Imidlertid gør det ikke noget, at vi alle bliver mere opmærksomme på alt det med småt, og at vi erkender, at vi mere og mere har brug for folk som Kennish, Assange og Snowden, der med deres insiderviden, kan fortælle os, hvornår den digitale lyst kan forvandle sig til det digitale selvmord.

Anvendt litteratur

Aitkenhead, Decca
- 2012: En jaget mand forklarer sig. Information 4. december. København.

Amichai-Hamburger, Yair
- 2005: *Human Behaviour in Cyberspace*. Oxford University Press.

Bauman, Zygmunt
- 2008: *Consuming Life*. Cambridge: Polity Press.

Deuze, Mark
- 2012: *Media Life*. Cambridge: Polity Press.

Domscheit-Berg, Daniel
- 2011: Inside WikiLeaks. Min tid med verdens farligste website. Århus: Jyllands-Postens Forlag.

Giddens, Anthony
- 1996: Modernitet og selvidentitet. Selvet og samfundet under senmoderniteten. København: Reitzel.

Goffman, Erving
- 1959: *The Presentation of Self in Everyday Life*. New York: Doubleday.

Greenwald, Glenn
- 2014: *Overvåget. En insiderberetning om Edward Snowden, NSA og den amerikanske overvågningsstat*. København: Informations Forlag.

Hansen, Torben
- 2003: *Selvbevidsthed. Hvorfor? Hvordan?* København: Aschehoug.

Prytz Clausen, Birgitte, Josefine Hjejle, Kirsten Knehan, Sidsel Rastrup Magnussen, Finn Rasmussen, Sylviana Schelde, Kjeld Mazanti Sørensen, Peter Dahl Thruelsen og Marianne Barthold Westergaard
- 2012: Unge og identitet. Socialisation i otte forskellige lande. København: Columbus.

Rygaard, Jette
- 2006: Et hjem er et hjem? Jagten på identiteten – socialisering i cyberspace. I: *Nordiske Sprog- og Litteraturdage i København*. Nordatlantens Brygge, s. 88-108.
- 2011: Qanoroog? Identiteten i mediealderen. I: Ole Høiris og Ole Marquardt (red.): *Fra Hild til Verdensborger*. Århus Universitets Forlag, s. 525-558.

Tranberg, Pernille og Steffan Heuer
- 2012: *Fake it. Din online identitet er guld værd. Sådan passer du på den*. København: Berlingske.

13. Qanorooq? Identitet i mediealderen (2011) pp. 525-559 IN: *Fra vild til verdensborger – Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet.* Red. Højris, Ole & Ole Marquardt. Århus. Århus Universitets Forlag.

Qanorooq? Identitet i mediealderen

Jette Rygaard

Indledning

Man kan få informationer i fjernsynet fx Qanorooq kan man få oplysninger fra f.eks. hvad der sker i Nuuk og f.eks. om musikere og om film[1]

I computeren kan man spille og gå på internetet og meele nogen eller bestille noget cd'er eller vej eller noget man har brug for[2]

... I TV-avisen ser vi, hvad der sker i [forsk.] lande, når der er noget dårligt, når der er krig eller når der er et arrangement ere ... I Qanorooq ur vi mest stof fra Grønland. Hvad der er sket, hvad der sker eller hvad der skal ske og hvad der foregår. ... Der er også barnevidendske. Tegnefilm (for børn) spændingsfilm, ukyggelige film, sjøse film og så er der bingo ere[3]

Når vi læser disse få uddrag af beretninger fra et kamera-dagbogsprojekt,[4] ser vi her og igennem hele materialet, hvor meget medierne internet, tv og film betyder for børn og unge. De er selv meget klare om deres brug af medier, og især hvad de kan få – og får – ud af dem, helt i stil med "uses-and-gratifications"-forskningen, som fra et socialiseringsperspektiv påpeger, hvilke sociale og personlige behov medierne opfylder.

Medierne anskues i dag som sociale og kulturelle ressourcer og socialisationsfaktorer i lighed med familie, skole og venner. Selv om selve informationsaspekter tydeligt fremgår af de unges egne udsagn om emnet, så er medierne ud over det også kilder til oplevelse og erfaringer, der kan bruges fra sikker afstand, symbolsk distance og via stedfortræder til identitetsleg og -afprøvning.

---

1 13-årig pige, Itsoqqortoormiit.
2 12-årig pige, Itsoqqortoormiit. De unges ortografi er bibeholdt.
3 12-årig pige, Sisimiut. De unges ortografi er bibeholdt.
4 KAMiteni projekt fra 2000, udført af Birgit Kleist Pedersen og Jette Rygaard, Ilisimatusarfik.

Selv om skolen og familien nok skulle være den primære identitetsopbyggende faktor, ser vi i vore dage medierne og fritidskulturen overtage førerrollen for identitetsopbygningen. Og at der virkeligt er noget at komme efter, ses tydeligt i de unges brug af medier, som både her i Grønland og i andre dele af verden bare stiger og stiger, og som de bruger flere og flere af på samme tid, samtidig med at både mediekonvergens (medier integreres) og divergens (medierne styrker deres egenart for at stå sig i konkurrencen) skærper interessen.

Medierne er kernen i de unges kultur, og i det følgende vil jeg forsøge at fortælle hvorfor, og hvad det betyder for deres identitet.

Tidligere har jeg beskæftiget mig med de unges valg af nationalt og ikke-nationalt medieindhold og den betydning, det har for deres sproglige og kulturelle identitetsdannelse,[5] ligesom jeg tidligere har analyseret de unges brug af computeren med dens mange muligheder, hovedsagelig de interessemæssigt eksploderende sociale platforme som især Arto for de yngre grupper.[6] Desuden vil jeg henvise til min og Kvoløkkes undersøgelse af identiteten som oplevelsesfunderet.[7]

I denne artikel vil jeg derfor kun ganske kort berøre disse arenaer for identitetsopbygning og i stedet koncentrere mig om de medier, som jeg er blevet opmærksom på ud fra de unges egne interesseanvisninger igennem adskillige projekter: deres foretrukne film, som de kan se igen og igen, eller serier som *Beverly Hills 90 210*,[8] *Friends*[9] eller *Sex and the City*[10] det vil sige tv og dvd. Mit fokuspunkt vil være de områder, hvor medier og identitet møder hinanden i det, der med et velvalgt udtryk kaldes det refleksive livsprojekt[11] – som bare en blandt mange måder at beskrive det postmoderne selv på.

[5] Rygaard 1999.
[6] Rygaard 2006.
[7] Rygaard og Kvoløkke 2008.
[8] Diverse Stat. mm. 1990-2000 (256 afsnit a 44 minutters varighed).
[9] David Crane og Marta Kauffmann, mm. 1994-2004 (236 afsnit a 22 minutters varighed).
[10] Diverse Stat, mm. 1998-2004 (94 afsnit a 40-45 minutters varighed). Sex and the City (film) Michael Patrick King, ins. 2008; Sex and the City 2 (film) Michael Patrick King, ins. 2010.
[11] Giddens 1996.

Tiden og de mange former for selv

Nutiden går under mange navne som blandt andet senmodernitet,[12] postmodernitet[13] og flydende modernitet.[14] Uanset hvilken betegnelse der anvendes, er det påstanden, at selvet har undergået en exceptionel forandring i overgangen fra traditionelle samfund til vor tid. Derfor beskrives nutidens identitetsbegreb, selvet, også på mange forskellige måder og som mange forskellige funktioner, alt efter hvilken teoretisk observans man tilhører sig. Disse selv-former kan for en overskuelighets skyld inddeles i to overordnede former: Det tomme eller focaliserede selv, der stræber efter opfyldelse, og det overfyldte eller mættede selv, der drukner i postmodernitetens malstrøm.

Traditioner og det tomme selv – og dets legepladser

I mange år har vi talt om, at traditionen er forsvundet, og at det traditionelle samfunds fortættede selv ("consolective self")[15] er blevet "kulturelt frisat"[16] og derfor nu er "tomt", "the empty self".[17]

Det fortættede selv levede i samfund, hvor folks synskreds var begrænset af de omgivende fælleskaber i de lokale områder. Interaktionen var begrænset til mennesker i den umiddelbare nærhed, og hverdagslivet var præget af rutiner og ritualer, der havde direkte at gøre med det, der havde indflydelse på dagligdagen, og med det at komme sikkert igennem livsfaserne. Fremtiden var fastlagt og rummede ikke plads til egne nye valg eller selv-eksperimenter, og et godt gammelt opdragelsesråd lød: "Skab dig ikke!" Der var ikke plads til individualisme.

Den traditionelle mennesketype havde sine problemer af mere eksistensøkonomisk art, mens nutidens mennesker i modernitetens og postmodernitetens tid har problemer med usikkerhed, rodløshed og eksistensangst. Disse problemer er så stærkt knyttet på jagten på at skabe sig selv og sin egen identitet:

[12] Giddens 1996.
[13] Lyotard 1979.
[14] Bauman 2008.
[15] Lerner 1958 s. 75.
[16] Ziehe 1995.
[17] Gotharian 1990.

> In the liquid modern society ... no identities are gifts at birth, none is 'given' ... Identities are projects: tasks to be undertaken diligently performed and seen through to infinitely remote completion.[18]

Det tomme selv skal fyldes af oplevelser, konsum eller selvprojektet, som er identitetsskabende,[19] og budskabet kunne nu være: "Skab dig".

Den polske sociolog Zygmunt Bauman argumenterer for forestillingen om "the consumerist self"[20]. Konsum er nøgleordet i bred forstand, der hjælper den flydende modernitets mennesker til at dulme den smertefulde jagt på at opbygge identitet. Forbrugeren lever i kraft af den interpellation, som adresseres til jeget,[21] og som får sin forløsning i konsum af varer, i fysisk og psykisk selvforandring eller oplevelser.[22] En overdrevet jagt på konsum fører til forsøg på at gøre sig selv til en attraktiv vare, "commoditize" [oneself][23] og resulterer i en stadig jagt på det nyeste nye inden for tøj, makeup, tekno-gadgets, ekstreme identitetsskabende oplevelser eller kropsforvandlinger, som diæt og kirurgi kan fremme. De arenaer, hvor denne jagt efter at skabe og genskabe sin identitet finder sted, udgør ad hoc-agtige "garderobe fællesskaber" eller karnevalsfællesskaber.[24] Medlemskabet er det festivalarmbånd, der købes ved indgangen, eller andre "købelige" identitetstegn på at tilhøre et fællesskab her og nu, på kort eller længere sigt.

En anden arena til rekonstruktion, afprøvning eller leg med identitet er ifølge Bauman internettet, hvor det, han kalder for "addicts of identity alterations",[25] har mulighed for en masse nye begyndelser, genfødsler og leg med fantasien, der kan føre dem direkte fra fantasi til social accept af denne fantasi uden fare for de sanktioner, man kunne risikere at møde offline: "I like" som påskønnelsen heddder på Facebook. For disse karnevalidentiteter eller "internauter" (internetsargonauter) er livet på nettet beskyttet, hævder Bauman, og mener det ikke positivt. Man bliver ikke afsløret for bluff på nettet, som man ville blive det offline face2face med andre, simpelthen fordi de andre kun er til for at støtte og hylde: "I dislike" findes som bekendt ikke på

[18] Bauman 2008 s. 110.
[19] Pine og Gilmore 1998, Howe 2006, Rygaard og Kvistekke 2008.
[20] Bauman 2008.
[21] Rygaard og Kvistekke 2008.
[22] Bauman 2008, Rygaard og Kvistekke 2008.
[23] Bauman 2008 s. 111.
[24] Ibid.
[25] Bauman 2008 s. 112.

Facebook!: "The Others are sought for no other purpose than for attesting, comforting and flattering the internauts virtual selves".[26] I december 2010 startede Jörg-Owe Schneppat[27] imidlertid en dansk gruppe på Facebook, der ville have "dislike" indført. Det er sigende for nettets potentielle betydning og omfang, at denne gruppe nu først i marts 2011 har 82.097 deltagere, og debatten er livlig. Et af indlæggene maner til forsigtighed: "Hmmm, skal vi gøre os selv til bestaltede smagsdommere over andres indlæg i et offentligt rum. Det kunne nemt udvikle sig til små hævntogter mod hinanden rundt om på Facebook".[28] En anden hvæser over, at nogen synes, det er en god ide: "fucking negative mennesker".[29]

Men netop denne arena af velvillighed, som Bauman ser som det negative aspekt ved nettet, opfatter andre, psykologer og netforskere, som den nye mulighed for et sikkert terapeutisk miljø.[30] Nettets arenaer opfylder tre karakteristika, som er væsentlige for et psykoanalytisk klima, og som befordrer vækst: En følelse af sandhed og overensstemmelse, en positiv respons og en empatisk -forståelse.[31]

Ud over de "andres" empati er der også fordele for brugeren såsom den mulige anonymitet, den kropsløse væren,[32] den fysiske distance og den større kontrol med både tid og hastighed ved interaktioner.[33] Endelig har man i sidste ende magten til bare at slukke for kontakten. Alle disse træk synes at være i stand til at befordre psykisk vækst i forhold til face2face-konfrontationer[34], og gør, at selv introverte[35] og socialt ængstelige personligheder "tør" mere i nettets beskyttende og trygge omgivelser. Nettet kan derfor bruges som øveplads for usikre personer, der i det lange løb, i de fleste tilfælde, kan forbedre deres sociale færdigheder, udvide deres sociale cirkler og eventuelt tage deres færdigheder med over i real life-tilværelsen.[36] Ekstroverte personer, som derimod

[26] Bauman 2008 s. 115 citerer Francis Jeanigaibervy.
[27] http://www.facebook.com/photo.php?fbid=10150090223127828&ctr=a.1015009021, besøgt februar 2011.
[28] Mand NN se adressen ovenfor.
[29] Kvinde NN se adressen ovenfor.
[30] Amichai-Hamburger 2005 s. 27.
[31] Rogers 1980.
[32] Haraway 1991.
[33] Bargh og McKenna 2004.
[34] Bargh og McKenna 2004.
[35] Amichai-Hamburger 2005.
[36] Amichai-Hamburger 2005.

i forvejen har let ved socialt samvær,[37] er ligeledes i stand til at forbedre deres præstationer, udvide deres sociale cirkler og justere på deres identitet efter "the rich gets richer"-formlen.[38] Uanset hvad modstandere og fortalere siger, stiger antallet af brugere på nettet. Facebook har netop rundet 600 millioner på verdensplan, og de grønlandske unge holder sig ikke tilbage. "Dagbogen" er blevet offentlig!

På sporet af det ideale selv

Allerede siden 1961 kappedes forskere om at navngive denne nye tids mennesketype, og vi mødte i en lind strøm "the ideal self"[39] som det selv, man stræber efter at fremvise, "the protean self",[40] der kan antage mange forskellige skikkelser, og "the flexible self",[41] der er kendetegnet ved, at vi eksperimenterer, genskaber og selv-fashionerer os. Erving Goffman (1922-1982) taler om, at vi spiller roller på forskellige niveauer, det vil sige foran og bag scenen, fordi vi basalt set stræber efter at leve op til "our true self".[42] Fælles for disse beskrivelser af selvet er, at selvet er blevet noget, man skal arbejde med for at nå et ideal.

Det mættede selv

Efter "det tomme selv" og dets stræben efter et idealt selv synes logisk nok at følge "det mættede selv", der i Kenneth Gergens optik ikke, som man kunne forvente, var et konsumerende selv i varemæssig betydning, men derimod et selv, der er for fuld af medietalderens alt for mange indtryk, der kommer til os gennem alle teknologiens manifestationer. Gennem den indirekte kommunikation via tv, dvd, telefoner, mails og internettets myriader af tilbud og platforme bliver det individuelle selv på en måde udvisket, så man ender i en stadig strøm af skiftende identifikationer og dis-identifikationer.[43] Det

[37] Amichai-Hamburger 2005.
[38] Kraut et al. 2002 i Bygaard 2006.
[39] Rogers 1980.
[40] Lifton 1993.
[41] Martin 2003.
[42] Goffman 1967.
[43] Gergen 1991 i Thornam 1996 s. 329.

overmættede selv får en slags vertigo af "unlimited multiplicity"[44] af billeder og brudstykker af andre folks liv, som vi introjicerer og identificerer os med, så vi kommer til at leve med projektioner i stedet for at leve i vores egne selv:

> We are constantly exposed to and bombarded by all kinds of virtual communications ... surrounded by partial interactions, abbreviated images of other lives, incomplete narratives; ... we engage with them and introject these objects and object relations, their loaded messages. We get addicted to 'maps', identifying with the characters, following their stories as if they were part of our lives – and that we live in projection instead of our selves.[45]

Introjektion og identifikation er den måde selvet konstrueres på, og Gergen ser denne proces i vores tidsalder som skabt, ikke af de mennesker vi har vore tætteste relationer til, men derimod af kvasi-medierede personer, fantasiprodukter og idoler.

Det selvrefleksive projekt

Den, som nok mest nøgternt, neutralt og med størst gennemslagskraft beskriver selvets status i en forandrelig verden, er Anthony Giddens, der med sit "the self-reflexive project" beskriver konstruktionen af selvet som et livslangt projekt mellem tradition og senmodernitet, mellem det lokale og det globale, som det enkelte menneske er nødt til at arbejde med: "The more tradition loses its hold, and the more daily life is reconstituted in terms of the dialectical interplay of the local and global, the more individuals are forced to negotiate lifestyle choices among a diversity of options".[46] Ligesom Gergen ser Giddens også, at selvidentitetens indhold må ses som en konsekvens af globalisering, medier og medierede oplevelser:

> In the high modernity, the influence of distant happenings on proximate events ... becomes more and more commonplace ... Mediated experience, since the first experience of writing, has long influenced both self-identity and the basic organization of social relations. With

[44] Ibid.
[45] Thornam 1996 s. 329.
[46] Giddens 1991 s. 5.

Ill. 1. Shopperparadis i New York til det 'pynteyge selv'. Foto: Jette Rygaard.

> the development of mass communication, particularly electronic communication, the interpretation of self-development and social systems ... becomes ever more pronounced.[47]

Individet er til stadighed optaget af at konstruere selvet ved hjælp af en stadig selverfleksivitet, der ansporer til en lang række af spørgsmål som, hvordan skal jeg leve, hvad skal jeg være, hvordan skal jeg opføre mig, hvad skal jeg have på, hvordan kan jeg forandre mig etc. – forsøg på at gøre projektet sandt ved en gennemgribende og stadig revideret jeg-fortælling i en tsunami af indtryk:

> In the post-traditional order of modernity, and against the backdrop of new forms of mediated experience, self-identity becomes a reflexively organised endeavour. The reflexive project of the self, which consists in the sustaining of a coherent, yet continuously revised biographical narratives, takes place in the context of multiple choice ... [and] ... among a diversity of options.[48]

[47] Giddens 1991 s. 4.
[48] Giddens 1991 s. 5.

Denne selvrefleksivitet bliver til daglige beslutninger om livets udfoldelse og til en udstrakt brug af eksperter og ekspertsystemer, der kan hjælpe med alt fra psykoterapi over coaching, spin- eller stilvejledning.[49]

Vi konstruerer vores liv som en del af projektet med at konstruere en identitet. Selv om Giddens ikke er hverken så negativ eller så følelsesladet i sin fremstilling af nutidens selvrefleksioner som Bauman og Gergen, ser han trods alt to problemer ved det refleksive liv. Det ene er, at det refleksive selvprojekt i en fattig, forarmet og depriveret kontekst kan blive til fortvivlelse ved ikke at lykkes, det andet er, at Giddens, ligesom Bauman, ser, at identitetsprojektet kan trivialiseres ved tomt konsum.

De klassiske identitetsmarkører og de nye mediedistribuerede

"Hvem er du? Føler du dig som beboer i den globale landsby eller som 'bare grønlænder'"? Sådan spurgte jeg i et lille survey unge universitetsstuderende på 20+ i 2007.[50] Selv om svarene ofte var lange og udførlige og bar præg af, at de unge hellere end gerne ville sætte sig selv i et globalt perspektiv, var det dog for 52 % vedkommende de traditionelle identitetsmarkører som slægt, sprog, geografi og nationalitet og "jeget over for de andre" som var de fremtrædende i svarene. I denne gruppe, som opfattede sig selv som udelukkende grønlandsk, var interpersonelle relationer med svar som: "Andre får mig til at føle, at jeg er grønlænder"[51] udbredt, ligesom følelsen af, at være unik i kraft af geografien og landet også var udpræget: "Jeg føler, at jeg er meget ulig andre unge andre steder i verden. Vi har nogle helt unikke betingelser her både med hensyn til naturen og kampen, vi har for at finde vores identitet og vores position i verden".[52]

En næsten lige så stor gruppe, 41 %, så sig ikke helt uventer som grønlændere i en global verden med et ben i den traditionelle verden af familie og geografisk lokalitet og med medierne som genvej ud i den store verden: "Jeg er grønlænder, men jeg er også et medlem af verden".[53] En lille gruppe på 7 % havde imidlertid foden på den globale speeder og så sig selv – let grinende "LOL"[54] –

[49] Giddens 1991 s. 53 i Thurøe 1996 s. 344.
[50] Rygaard 2008 s. 267.
[51] Kvinde, 27, Nuuk.
[52] Kvinde, 30 Uummannaq
[53] Kvinde, 33, Aasiaat.
[54] Laughing Out Loud.

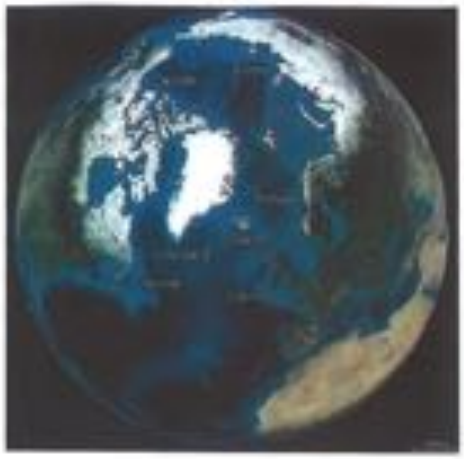

Ill. 2. Grønland, som nogle unge grønlændere ser den, et center i den globale verden.

som "en global Inuit".[55] Andre henviste til deres medier som det, der gav dem det globale kørekort: "Jeg ser mig selv som værende en del af verden… Min livsstil med mobiltelefon, internettet og mit personlige forbrug er langt hen ad vejen den samme som den unge selvbevidste forbruger i Europa".[56]

Svarene var interessante, men ikke helt uventede for unge, der bor i noget, man lettere etnocentrisk kunne kalde det lokale over for det globale, men netop bor i en verden, hvor ny teknologi og medier ophæver både geografisk placering og tid. Netop mediernes placering i de unges identitetsbegreber og identitetsfortællinger er mindre åbenlyst klassiske, men meget, meget mere vedkommende, i og med at de unges liv i så høj grad er centreret omkring deres liv med medier.

Medier og kommunikationsformer før og efter den digitale revolution i Grønland

Grønland er som geografisk arena betragtet som skabt til medier. Især de elektroniske medier ændrer det sociale lives "situationsafhængige geografi".[57]

[55] Mand, 31, Qaqortoq.
[56] Mand, 35, Sisimiut.
[57] Meyrowitz 1986.

og overskrider dermed manglen på økonomi, infrastruktur og indkøbsmuligheder: "More and more, media make us 'direct' audiences to performances that happen in other places and give us access to audiences that are not "physically present".[58] De unge fortæller os igen og igen, hvad den geografiske uafhængighed betyder for dem og deres interessante liv på nettet: "... på internettet, der kan man få alt at vide, eller man kan skrive sammen, og man kan bestille".[59]

De elektroniske medier kom relativt sent til Grønland. Video kom i 1966, som led i indførelse af tv via tv-foreningen, der på privat initiativ fik tappet, sendt og fremvist tv-programmer fra DR1.[60] Det nationale og simultane tv kom derefter i 1982, og internettet satte for alvor Grønland i forbindelse med den globale verden i 1997. På de sociale mediers platforme blev Arto som den første meget interessant for de meget unge i løbet af 1998, mens Facebook boomede for universitetsgenerationen fra 2004 og er med 600 millioner brugere (januar 2011) blandt de mest benyttede sammen med platforme som YouTube, MySpace og Twitter.

Før medierne for alvor fik tag i Grønlænd, bestod underholdning og informationer hovedsageligt af face2face-interaktion og de mundtlige fortællinger, som belærte og underholdt igennem de lange vinteraftener.[61] Denne form for ansigt til ansigt-kommunikation er kendetegnet ved nærvær og dialog.

Næste skridt på vejen mod vores nuværende mediesamfund var interaktionsformen, som krævede et teknisk medium, papir, trykpresse, telefonkabler, elektromagnetiske bølger osv., altså "medieret interaktion".[62] Denne interaktionsform muliggør overførsel af information og kulturelt symbolsk materiale over afstand i tid og rum, men kræver af denne grund en større bevidsthed til referencer og former for at blive forstået. På samme måde indtrænges også de symbolske spot, og man skal derfor huske f.eks. at angive sted og dato på et brev eller at præsentere sig ved en telefonsamtales begyndelse – noget som vore dages unge slet ikke synes er nødvendigt. En SMS fra en studerende får mig altid til at svare tilbage: "Hvem er du?". Og svaret på, hvorfor de ikke bekymrer sig om afsenderen, er selvfølgelig, at i mobiltelefonernes og vennernes nære, selskabelige univers i dag er man altid "på" og altid på forhånd kodet ind i sine venners telefonlure, så navnet automatisk dukker op. Imidlertid

[58] Meyrowitz i Giddens 1951 s. 84.
[59] 13-årig pige, Innaqqaaneersiit.
[60] Rygaard 2005 s. 167.
[61] Thisted 2004.
[62] Ibid.

indebærer disse indnævrede referenceformer også, at modtageren i højere grad må medvirke til fortolkning af meddelelser eller af symbolsk, fiktivt indhold, det som i teksteorien hedder at "udfylde de tomme pladser".[65] Denne udfyldning af tomme pladser skal, som vi vil se, give mulighed for at fylde pladserne ud med eget identitetsmateriale – noget som vi også finder i den tredje interaktionsform.

Den tredje form for interaktion er "medieret kvasi-interaktion".[66] Med denne form for kommunikation er vi nået frem til mange af de medier, vi kender i dag, bøger, aviser, radio, fjernsyn, film osv. Interaktionen i tid og rum er ligesom for den medierede interaktion udstrakt, men nu er den ikke beregnet for en person eller en lille bestemt gruppe mennesker, men derimod for en ubestemt mængde af mennesker. Medieret kvasi-interaktion er envejskommunikation, der har karakter af monolog, uden gensidighed, men dog alligevel med en form for symbolsk udvekslingsproces. Det er en slags social situation, hvor individer er knyttet sammen i en proces af kommunikation og symbolsk udveksling:

> It is a structured situation in which some individuals are engaged primarily in producing symbolic forms for others not physically present, while others are involved primarily in receiving symbolic forms produced by others to whom they cannot respond, but with whom they form bonds of friendship, affection and loyalty.[67]

I Grønland opstod medieret og kvasi-medieret materiale ret tidligt. Mundtlige fortællinger blev i midten af 1800-tallet nedskrevet af forskellige personer i den grønlandske fortælletradition på opfordring af H.J. Rink (1819-1893) og Knud Rasmussen (1879-1933).[68] Den grønlandske avis *Atuagdliutit*, hvis første nummer udkom i 1861, bragte fra 1864 underholdning, rejseberetninger og fiktion som f.eks. *Robinson Crusoe* ved siden af generelt avisstof såsom nyheder og informationer.[67] De mere klassiske former for fjernsyn passer fint ind i disse kommunikationsmønster, mens de nyere former som talkshows og paneldiskussioner, som det sidste skud på stammen i KNR, *Tassuse* er mere hybride. På den ene side leverer sådanne programmer face2face-kommunikation ved studieværtens samtale med de inviterede gæster i studiet, på den anden side

[65] Iser 1974.
[66] Thompson 2001 s. 97.
[67] Thompson 2001 s. 84-85.
[68] Thisted 2002 s. 118-119.
[67] Langgård 1999 s. 43.

sender de kvasi-medieret kommunikation ud til seerne, der i bedste fald kan få et interaktive element, når folk ringer eller sms'er ind.

Med den nyeste teknologi og internet-revolutionen er der skabe nyere former for kommunikation, der tillader langt mere input fra modtagerne: Med de nye digitale teknologier er enhver nu blevet sin egen forlægger, selvstændige journalist og blogger, og enhver fra net-generationen har sin egen profil på en social platform eller hjemmeside. Identiteten skabes nu i høj grad af tovejs-kommunikation eller af mange til mange-kommunikation i nettets uendelige mængder af "imagined communities", et begreb der nu har fået mange flere og fornyede betydninger, end Benedict Andersons[68] oprindelige begreb om de forestillede fællesskaber lagde op til.

Medierne har efterhånden magt til at påvirke langt ud over de personlige grænser, som når f.eks. en sanger med en ødelagt guitar hænger United Airlines ud for ikke at passe på kundernes bagage på en video på YouTube og dermed virkelig opnår at skade flyselskabets image med et uhørt stort antal besøg.[69] På samme måde ses mediernes gennemslagskraft i det, der nu er blevet kaldt Facebook-revolutionerne i Tunesien, Libyen og Egypten. På grund af de nye mediers evne til at spredte budskaber på grænsoverskridende både via medierede, kvasi-medierede og hybride kommunikationsformer, kan intet holdes hemmeligt. Folk kan ikke længere holdes i uvidenhed, ligesom også muligheden for at kalde til kamp og samling kommer til udtryk ved folkets brug af "symbolsk magt".[70] Jürgen Habermas forudså tidligt i sin karriere mediernes betydning for demokratiske processer og talte om, at: "... det [er] et afgørende træk ved moderne, demokratisk liv, at en kritisk offentlig opinion [kan] komme til udtryk gennem medierne".[71] Denne tendens er fortsat med en uhørt gennemslagskraft.

Skal vi atter vende os imod mediernes betydning for identiteten, må vi fremhæve mediers, og i det hele taget kulturprodukters, indhold af symbolsk materiale som identitetsdannende. Når vi læser en bog eller ser en film, er processen, at det er en aktiv tilegnelse og en kreativ fortolkningsproces, som læseren/tilskueren er i gang med for at få verden og værket til at hænge sammen og for at se sig selv placeret i denne relation. Der fyldes tomme pladser ud, eller tilskueren identificerer sig med en af karaktererne via ubevidste

[68] Anderson 1983.
[69] Sangeren Dave Carrol: United breaks guitar på YouTube: http://www.youtube.com/watch?v=5YGc4zOqozo. Besøgt februar 2011.
[70] Bourdieu i Thompson 2001.
[71] Habermas i Thompson 2001 s. 15.

psykiske processer som identifikation og overføring.[72] I denne kreative fortolkningsproces trækker tilskueren på sine evner til at forstå og tilegne sig stof, appropriation,[73] på sine psykiske evner til begrebsudvidelse, akkommodation[74] og på sine evner til tilpasning med verden, assimilation.[75] Endelig trækkes på, hvad Pierre Bourdieu kalder kulturel kapital,[76] det vil sige det, som vedkommende har erhvervet sig i forvejen af kulturel karakter. I tilegnelse af det symbolske indhold fungerer medieperceptionen som en generel udvidelse af tilskuerens erfaringsområde: Denne "tilegnelse som aktivitet er en del af en udvidet selvdannelsesproces, hvorigennem mennesker udvikler en opfattelse af sig selv og andre, af deres historie, placering i verden og i den gruppe af samfundet som de tilhører".[77]

Materiale og metode

Som en del af projektet *børn, unge og medier* 1996-97[78], som min kollega Birgit Kleist Pedersen og jeg var fælles om, blev et kvalitativt pilotprojekt sendt ud i Nuuk i 1996 til 220 unge mennesker mellem 12 og 19 år.[79] Herefter fulgte i 1997 et landsdækkende kvalitativt survey med 454 unge mennesker i samme aldersgruppe.[80] I 2004 udsendte vi atter et landsdækkende survey med 319 respondenter og en aldersmæssigt udvidet gruppe, de 12-25-årige. Spørgsmålene i alle de udsendte skemaer handlede om livsstil, medier, brug af medier og holdninger til mediebrug.

I 2000-01 forestår vi med et andet projekt: *Unge mennesker mediekultur i receptionsperspektiv*. Primært gennemførte vi en serie interviews med 12-19-årige unge i de byer, vi havde sendt spørgeskemaer til. Dernæst sendte vi et engangskamera/dagbogsprojekt, KAM/DI, ud til 12-19-årige informanter i Nuuk, Sisimiut og Ittoqqortoormiit og bad dem beskrive "deres liv med medier". 101 svarede tilbage med 696 billeder og 313 relaterede dagbogstek-

[72] Svejgaard 1994 s. 197.
[73] Thompson 2001 s. 53.
[74] Svejgaard 1994 s. 197.
[75] Ibid.
[76] Bourdieu 1984.
[77] Thompson 2001 s. 17.
[78] Udført af Birgit Kleist Pedersen og Jesse Rygaard. Rapportserie fra.
[79] Rygaard 1999.
[80] Rygaard og Pedersen 1999.

ster.[81] To gange til blev der sendt kameraprojekter ud af kandidatstuderende som led i undervisningen. I 2003 blev der spurgt til tweens' (10-12-årige) liv som forbrugere af medier og af andre forbrugsgoder i Nuuk. 66 tweens sendte 221 billeder, og 40 korte dagbogsbeskrivelser kom tilbage. I 2006 blev unge gymnasieelever i alderen 17-20 år i Aasiaat, Nuuk og Qaqortoq spurgt om deres forhold til globalisering i Grønland. 59 unge svarede tilbage med 729 fotos og 140 dagbogstekster. Endeligt har jeg spurgt studerende i alderen 20+ i 2007, 2008 og 2011 fra Nuuk om deres medieforbrug og herunder deres yndlingsfilm og serier. I denne artikel vil der implicit og eksplicit blive trukket på data fra alle disse undersøgelser samt kastet et blik på internetsiden Facebook.

I løbet af adskillige forskningsprojekter, hvor der var blevet gjort plads til "frie bemærkninger", interviews, hvor der efter de løst strukturerede interviews ofte blev snakket mere frit bagefter på opfordring af informanterne, samt mere informantstyrede projekter, hvor der blev lagt op til selvstyring og empowerment[82] af de unge, har informanterne præsenteret sig selv for os som nogle, der meget gerne vil ses, høres og lyttes til. I overensstemmelse med selve projektideen var vi som forskere selvfølgelig særdeles interesserede og empatiske lyttere, men selve det, at vi netop også var fremmede, ansporede tilsyneladende til "strangers on a train"[83]-fænomenet, der gav rum for meget intime og tankevækkende refleksive betroelser om liv, drømme, familier eller mangel på samme. En vigtig komponent i at tilegne sig en sikker identitet er at få lejlighed til at fortælle sin historie. De unges fremstillinger var somme tider visuelle selviscenesættelser, korte dagbogsopregnelser eller hele narrative selvhistorier – "det kreative selvs fortolkning", som også Giddens ser som en del af det senmoderne menneskes projekt.[84] Især pigernes billeder var dobbeltbudskaber, der ud over spørgsmålet om mediebrug også fortalte om idoler, interesser, venner – alt det, der også hører med til identitet. At billederne var konstruerede på en måde, så man fik set mest muligt af den unges identitetsudfoldelse – det subjektive forsøg på at tilfredsstille "det ideale selvs" trang til selvfremstilling,[85] som behavioristen Carl Rogers (1902-1987)[86] kalder det, er der ikke tvivl om. Budskaberne var klart tænkt som både empiriske

[81] Pedersen og Rygaard 2003.
[82] Lieber 2000; Pedersen & Rygaard 2003.
[83] Rygaard 2006 s. 89.
[84] Giddens 1991 s. 76.
[85] Rygaard 2006.
[86] Rogers 1980.

og æstetiske kommunikationer: De empiriske facts var svar på den opgave, vi stillede dem: Her er medierne i mine veninders værelse.[87] Den ekstra æstetiske dimension, som vi fik forærende via billedernes gengivelse af nips, idolbilleder, indretning og veninder, er en ikke uvæsentlig del af budskabet, som kunne formuleres sådan: Her er mine veninders værelser, som de har indrettet dem, med alt hvad de kan lide af ting, idoler og venner, som viser, hvem de er … og deres medier.[88]

Ikke kun i Grønland, men i hele verden er ungdommens forhold til medier et meget omdiskuteret emne, og for hvert nyt medies fremkomst analyseres og debatteres der blandt de ældre og hos pædagoger, videnskabsfolk og forældre, om netop fremkomsten af dette medie er en ressource for de unge, eller om det blot er hjernedødt tidsfordriv, der skader mere, end det gavner. Politikere kræver redegørelser fra fagfolk, så deres strategitænkning kan bareres på et så fagligt og videnskabeligt veldokumenteret grundlag som muligt, som der f.eks. var tale om, da Nalakkersuisut (Grønlands Selvstyre) nedsatte et medieudvalg i 2010, der blandt andet skulle belyse ungdommens forhold til medier. På globalt plan er kampen om de nye sociale medier, og helt eksplicit Facebook, bare en af disse debatter.

De unge selv er imidlertid ligeglade og kaster sig over alle de nye medietyper, samtidig med at også nogle af de gamle stadig bevarer deres fascination. Men hvad er det i unges mediebrug, der virker så tiltrækkende på dem, at de rask væk bruger mange timer om dagen på at se film i fjernsynet, på dvd – eller har Facebook som den arena, de poster deres jeg på dagligt. Lad os først se, hvad og hvor meget de unge bruger af/på medierne.

De unges medieinteresser og -forbrug: Film og serier

Spørger man de unge i Grønland om deres foretrukne genrer inden for tv-kigning, er der ikke meget at rafle om – svaret er film for 90 % vedkommende,[89] krimiserier for 92 % vedkommende og ungdomsserier for 92 %.[90] Spørger man løbende, er tendensen den samme; det fiktive materiale løber af med sejren.[91]

[87] Pige, 15 år, lemqqortnormiit, KAM/DI I.
[88] JR-fortolkning.
[89] Svarene stammer fra den landsdækkende undersøgelse i 1997, udført af Birgit Kirist Pedersen og Jette Rygaard.
[90] Rygaard, 2001 s. 178.
[91] Spørgeskemaer i 2008 og 2011 blandt unge 20+ i Nuuk.

Hvor ofte laver du følgende ting i din fritid? Angivet i %											
		Aldrig		En gang pr. mdr.		1-3 gange/ ugl.		4-7 gange/ ugl.		Total	
		Nuuk	Qaqortoq	Nuuk	Qaqortoq	Nuuk	Qaqortoq	Nuuk	Qaqortoq	Nuuk	Qaqortoq
Byliv	Går på værtshus, cafe eller grillbar	6	6	26	39	58	47	9	8	100	100
	Går på diskotek og danser	25	18	40	37	35	45	0	0	100	100
	Går i butikker	0	0	15	26	57	48	28	26	100	100
Medieunderh.	Ser video eller DVD	0	0	8	4	64	44	28	52	100	100
	Ser film i tv	0	2	11	2	51	52	38	44	100	100
Internet	Surfer og chatter på nettet	10	4	27	10	45	34	18	52	100	100
	Skriver breve eller e-mails	8	8	34	26	50	48	8	18	100	100
	Spiller på computer	25	36	31	8	27	34	17	22	100	100

Figur 1. 2004-Survey. 12-25-åriges fritidsvaner. Procentangivelse. N = 319.

Da der jo som bekendt ikke findes grønlandske serier og film i tv, er det udenlandske, hovedsageligt amerikanske film og serier, de unge ser. Indholdet, fiktion med symbolsk materiale, er vigtigt. At serier og film hovedsageligt er amerikanske, er ikke uden betydning, da netop "amerikanskhed" kan lægge op til et dobbeltsyn på indholdet. På grund af denne amerikanskheds forskel fra livsomstændigheder og kultur i Grønland tilbydes en overordnet fortolk-

Ill. 3. Facebook som identitetsarena.

ningsramme, der lægger afstand til det "for meget".[42] Serier kan da nydes fra forskellige seerpositioner: Ironiske, identifikatoriske og reflekterende,[43] som seerne kan veksle imellem afhængig af alder, kan, klasse og kulturelle kompetencer.[44] Seerpositioner fører til forskellige fortolkningsfællesskaber og fortolkningsmåder: De almindelige fortolkninger, fan-fortolkningerne og de kritiske og parodierende fortolkninger.[45] De unge, som hengiver sig til de to sidste fortolkningsmåder, er de eneste, der danner virkelige fællesskaber, og som skal se serien hver gang, da de ellers ikke kan deltage i det fælles sociale, symbolske fan/antifan-rum. De almindelige fortolkninger er mere fleksible fællesskaber, hvis det da overhovedet er fællesskaber og ikke bare individer med mindre undergrupper af to eller flere baseret på alder, kan eller klasse.

Ser man på tabellen herover, er det klart, at de unges tv og filminteresser sammen med interessetet fylder godt op i deres generelle tidsforbrug om ugen.

Spørger man videre til, hvilke genrer inden for film de unge piger og kvinder foretrækker, er tendensen også klar: Kærlighed, psykologiske film, thrillers og ungdoms-soaps med kærlighedsintriger og komedier.[46] Jeg vil i dette materiale hovedsageligt beskæftige mig med de unge piger og kvinders medievalg, dels fordi de med hensyn til film og serier er mest eksplicitte om deres "uses & gratification"-behov i mit materiale,[47] dels fordi jeg i de mindre undersøgelser i 2007 og 2008 hovedsageligt havde adgang til at spørge kvindelige studerende.

[42] Pasquier 1996, 2000, Poulsen 1999 s. 64.
[43] Ibid.
[44] Poulsen 1999 s. 65.
[45] Pasquier 2000 s. 54.
[46] Pedersen 1999 s. 71; Pedersen 1998 s. 138; Rygaard 2008; Spørgeskemaet i 2008 og 2011 blande unge 20+ i Nuuk.
[47] Samme tendens har også andre forskere bemærket, jf. Pasquier 1996 og 2000 s. 55.

Ill. 4. Sex and the City i et grønlandsk hjem – perfekt match. Foto: Jette Rygaard.

Endelig er det fra nogle af de første undersøgelser af medievaner[98] såvel som i mine egne undersøgelser blevet påvist, at køn betyder langt mere end klasse for, hvilke serier de unge foretrækker. Også at inddrage de unge mænds brug af medier[99] i den foreliggende analyse ville derfor kræve langt mere plads, uden at det overordnet set ville tilføre identitetsaspekter noget almengyldigt.

Ser man på de enkelte filmgenrer og -titler, er der på trods af forskel i år dog gengangere. Serier som *Beverly Hills 90 210*,[100] *Friends*[101] og *Sex and the City*[102] figurerer højt på listen år efter år, dels fordi de bliver genudsendt i en uendelighed på forskellige tv-kanaler, dels fordi de unge ejer disse eftertragtede serier i box-sæt, som de ser igen og igen. *Sex and the City* er desuden nu for tiden særlig populær, fordi den findes både som serie og i to nye filmversioner, og de hitter nu med forklaringen: "dejligt at se tøsefilm – pause fra det virkelige liv".[103] Ligeledes udmærker *Sex and the City* sig i forhold til de andre

[98] Altenloh 1914; Dromer og Sørensen 1996 s. 24.
[99] Se i øvrigt Rygaard 1999; Pedersen 1999; Pasquier 2000.
[100] Star 1990-2000.
[101] Crane og Kauffmann 1994-2004.
[102] Star 1990; Sex and the City (film) King 2008; Sex and the City 2 (film) King 2010.
[103] 2011: kvinde 23, Nuuk.

serier ved netop at have indbygget en gennemgående refleksion som en del af temaet. Carrie er klummeskriver på en avis og reflekterer derfor i hvert afsnit af serien professionelt over afsnittets overordnede tema.

For alle serier gælder imidlertid, at de tematiserer ungdomsliv med stigende aldersrelevant indhold. *Beverly Hills 90 210* eksplicitcerer i det første afsnit problemet med at flytte til ny "high school", finde venner, kæreste og blive accepteret, og udvikler sig derfra til at behandle alle ungdomsrelevante temaer som familie, kærlighed, sprut, drugs, selvmord osv. osv. I Grønland, hvor samfundets institutioner, geografi og infrastruktur tidligt tvinger de unge under uddannelse til opbrud fra familien, er det let at se attraktionen ved at se sådanne temaer gennemspillet igen og igen. Den grønlandske virkelighed kræver ofte, at de unge over i det at skulle flytte til ny skole også i de fleste tilfælde er nødt til at flytte fra familien på grund af, at gymnasier (og videregående uddannelser) kun findes i tre af de større byer. *Af denne grund må* de unge ofte gøre de nye venner til familier – og kærester. *Friends* tematiserer netop skridt i livet, hvor skole bliver til arbejde, men hvor venner og kærester stadig er i centrum, samt et normalt ungdomsliv i alle dets facetter. *Sex and the City* har fokus på kvinder, deres venskab, arbejdsliv og ikke mindst jagten på "Mr. Right", der i dette tilfælde er større end størst og derfor kaldes "Big". Imidlertid er det overskridende ved serien ikke jagten på Mr. Big, for så ville den blot ligne århundredets kærlighedsromaner og noveller, og kvinderne sætter da også nonchalant mændene i bås som netop "Mr. Big, Mr. Pussy og Mr. Perfect".[104] Nær, det centrale i disse kvinders liv er sammen med deres enlede Manolo Blahnik-sko, deres venskab, som tangerer kærlighedsforhold. Mænd, ja de kommer og går, som Big er helt klar over, da han siger til sin udkårne, Carries, tre veninder: "Det er jer tre, der er hendes liv kærlighed, og som mand er man bare heldig, hvis man kan klemme sig ind på fjerdepladsen".[105]

For films vedkommende er der over tid også gengangere, herunder nogle som de unge fortæller, at de ser igen og igen og igen: Om filmen *Du Havy mødte Sally*[106] hedder det blandt andet, at respondenten "Bliver bare ved med at vende tilbage til den".[107] Et andet svar til ynglingsfilmen *The Fast and the*

[104] Albinus 2010 s. 33.
[105] Albinus 2010 s. 115.
[106] Reiner 1989.
[107] 2007: Kvinde, 25, Nuuk.

Fartøso[109] var: "Det at man kan nå sit mål ... og biler".[109] *Titanic*[110] var også en ynglingsfilm, der virkelig trak genlagelsens glæde frem: "Har set den over 30 gange – ved ikke hvorfor".[111]

Det kan også være svært helt bevidst at forstille, hvorfor ynglingsfilmen er ynglingsfilmen, da perceptionen jo i lang tid er en ubevidst nydelse eller trang forårsaget af den immanente selvterapeutiske parole: "Recover or repeat".[112] En film som: *The Lakehouse*[113] var på listen hos flere, og at argumenterne var "spænding, konflikter og kærlighed"[114], "tålmodighed, fremtid, forstid"[115] undrer ikke, når man ser på filmens kærlighedsforhold, der var problematisk, ikke kun på grund af tidsmiddelens normale brydsomme natur, men også på grund af kærlighedens forskydning i flere tidsdimensioner. Til et par filmtitler ser vi umiddelbart trangen til assimilativ udvidelse, når svaret på begejstringen for de lidt udefinerbare "dansefilm" er: "Måske fordi jeg ikke selv kan danse",[116] eller man med en lignende begejstring for *Sound of Music*[117] finder svaret "Musik er min passion".[118] Også i 2011, altså flere år efter at den er udsendt, er *The Notebook*[119] atter på listen over ynglingsfilm. 4 ud af 18 svarer, at "man får at vide, at kærlighed kan være stærk",[120] at "den rører mine følelser",[121] at "den har bevæget mig",[122] og at "jeg kan lide drama og romantiske film".[123] At *Kill Bill* I + II[124] scorer højt på en kvindes liste, er ikke underligt, da der er meget identifikations- og udviklingspotentiale i dem, og svaret er da også "... stærk kvinde med et formål".[125]

109 Cohen 2001.
110 2007: Mand, 24, Norsk.
111 Cameron 1997.
112 2007: Kvinde, 27, Norsk.
113 Giddens 1991 s. 79.
114 Agresti 2006.
115 2008: Kvinde 25, Norsk.
116 2008: Kvinde 26, Norsk.
117 2008: Kvinde 27, Norsk.
118 Woe 1965.
119 2008: Kvinde 24, Norsk.
120 Cassavetes 2004.
121 2011: Kvinde, 20, Norsk.
122 2011: Kvinde 21, Norsk.
123 2011: Kvinde 25, Norsk.
124 2011: Kvinde 21, Norsk.
125 Tarantino 2003, 2004.
126 2011: Kvinde, 26, Norsk.

Film har næsten fra filmens begyndelse været diskuteret for andet end sit underholdende element.[126] Ret tidligt blev man klar over, at i disse dragende, visuelle narrativer fandtes et potentiale for mange former for læring, terapeutisk healing eller gennemarbejdelse af problemer – "working through" – af problemer, komplekser og kriser. I USA findes der terapeuter, der arbejder på baggrund af film, som det omtales i bogen *Let's Rent Two Movies and Talk About them Tomorrow*.[127] På baggrund af patientens symptomer får han/hun besked på at vælge film efter bestemte temaer. Den efterfølgende samtale kan berøre temaer fra patientens eget liv, men nu diskuteret på sikker afstand og uden mere personlig involvering, end der netop nu er overskud til. Hvis man ser unges gentagne behov for at vende tilbage til en bestemt film i dette lys, forstår man bedre trangen og fascinationen.

Forskere har opstillet en liste med tilskuernes besvarelser af deres medier/film,[128] der kan inddeles i tre kategorier: Underholdning/æstetik; Læring/identitetsopbyggelse; Fællesskab/følelser.[129] Den første kategori giver sig selv og er ikke vigtig for dette tema, men under den anden kategori finder vi ud af 7 undergrupper blandt andet klart angivne læringsforklaringer: "At finde rollemodeller", "at vinde autoritet" og "at se andre gøre fejltagelser".[130] I den tredje kategori springer det følelsesmæssige læringselement næsten mere i øjnene, og ud af 11 undergrupper er der klare meddelelser om det følelsesforløsende element, man i psykologien kan henføre til enten "acting out" eller "working through"[131]: "At opleve (fra en skyldfri position) voldsomme følelser"; "At blive rørt for ubehagelige følelser"; "Tro på romantisk kærlighed", "Seksuel acting out"; "Udforske tabu", "Opleve noget grimt".[132]

Stiller man de unge grønlændere det samme spørgsmål: "Hvad synes du, at du får ud af at se film?" kunne de både i 2007, 2008 og 2011 ikke være mere enige både i det læringsmæssige og det følelsesmæssige aspekt: "Identifikation med den gode person"; "Inspiration, noget at tænke over, lære af filmens budskab"; "Får øjnene op for modsætninger i livet"; "Afslapning og sociale informationer"; "... nye synsvinkler, opladning og stof til eftertanke"; "...

[126] Payne Fund Studies 1933; Alsaker 1914.
[127] Hedley og Hedley 2001.
[128] Mikkelsen i Højbjerg 1994 s. 77, note 2.
[129] Ibid.
[130] Ibid.
[131] Lapinski og J. B. Pontalis 1973 s. 5; McDougall 1989 s. 93; Rygaard 1992 s. 55 ff.
[132] Mikkelsen i Højbjerg 1994 s. 77, note 2.

virkelighedsflugt".[133] I 2011, er de unge ret enige i deres brug af films: "Underholdning, lærer ting og sprog"; "Viden, sjov, noget at tænke over, spørgsmål: Hvad nu hvis? Ideer. – Jeg elsker film"; "Man reagerer, får følelser ud af at se film, … Man kan bruge det i hverdagen og man lærer af det"; "Oplevelser, nye ting"; "Der er tankevækkende dele i film der får mig til at perspektivere"; "Nogen gange når jeg ser film, ændrer jeg min mening om noget"; "Man får tankerne i gang … eller man bliver glad – "Tarrarsornøq""; "Det giver inspiration og eftertanke som kan bruges i dagligdagen: Jeg får viden, indsigt og kommer af med mine følelser på den måde – også for underholdningens skyld".[134]

At medierne er kulturelle ressourcer, som de unge benytter sig af til at forstå sig selv og deres omverden til personlig udvikling, underholdning, identifikation, identitetsafprøvning – ja til at opnå kulturel dannelse, er klart, ud fra hvad de selv fortæller.

Idoler og forbilleder – soaps og film

På en kombineret konferencerejse og studietur i Canada og USA for fire studerende og fire lærere fra Afdelingen for Sprog, Litteratur og Medier på Grønlands Universitet i efteråret 2010, en rejse der blandt andet omfattede et eftertragtet besøg i New York, gik det pludseligt op for os fire kvindelige lærere, at vi var blevet deltagere – som den ældre generation – i *Sex and the City*. De studerende udnævnte forståeligt nok sig selv til den yngre generation, og vi lærere fik så hver især tildelt en rolle og dermed både et fiktivt forbillede og en yngre "medsøster" til spejling. Hele "set up'et" blev således til bonding i anden potens, med veninderne og med spejlingen, der sikrede oplevelsens succes. Mange oplevelser i den virkelig New York by blev herefter præget af seriens fiktive newyorkerbyliv, fra restaurant- og kulturoplevelser, steder at besøge, shopping og lige til de uundværlige lyserøde Cosmopolitans, der skulle drikkes fra høje bæstole og i fancy barer. Vi, lærerne, var uforvarende havnet i en rolle som idem – den samme, som er den latinske betegnelse for det klassiske identitetsbegreb. Men helt "den samme" blev vi dog ikke – især ikke da vist ingen af os lærere personligt følte identifikation med forbilleder. Derimod kunne vi let i udnævnelsen se det legende elements effekt, da vi blev tildelt en rolle som en gruppe på en fællesrejse til et potentielt uoverskueligt

[133] Informanter 2007.
[134] Informanter 2011.

Ill. 5. At shoppe markeraer og praje gule newyorker-taxier er kvasiøvet hjemmefra via film. Foto: Jette Rygaard.

sted – fællesskabet var vigtigt. Vi blev anskuet som værende Carrie, Samantha, Miranda og Charlotte fra serien, ligesom de studerende selv – åbenbart – legede Carrie, Samantha, Miranda og Charlotte. På denne tur var det åbenbart vigtigt, hvem vi var, for at holde fortællingen om fællesskabet og gruppen i gang,[135] og for at sikre at eventuelle mislyde, konflikter eller alliancer ikke overtog og ødelagde fællesskabet. Samtidig havde tv- og filmoplevelsen[136] forberedt den yngre gruppe, som aldrig havde været i New York før, på selve den nu konkrete oplevelse. De vidste præcist, hvad de ville se, opleve, spise, de kendte steder og bygninger og poserede perfekt og villigt som stjerner med de rette attituder foran alle de andres kameraer.

Jeg kunne ikke lade være med at tænke over rollefordelingen og selve ideen, og noget af baggrunden synes klar nok. 4 unge kvinder på fælles oplevelse i

[135] Giddens 1996 s. 70.
[136] Rygaard 2006-07 s. 147.

den by, som mest af alt indbyder til eventyr, og som på utallige film og serier er blevet skildret som "byen der aldrig sover", "det store æble som man vil have en bid af", og som den by der er standarden for at lykkes: "If you can make it there you can make it anywhere", som Liza Minelli synger. Forventningerne var høje ligesom skyskraberne, der omgav os. Fra tv-serier og film kommer denne trang til identifikation, som især i ungdomsårene bliver til processen, hvor den unge dels forsøger at indoptage en ny og farlig verden, dels forsøger at finde sin plads i gruppen, og endeligt forsøger at udvikle sig til et selvstændigt individ – appropriation, akkommodation og assimilation. Ved sådan en "risiko" som f.eks. at være en ung, der for første gang sætter sin stilet i en ny og spændende, men også lidt uovenkuelig verden, en by som New York, er det at opleve byen og livet i den fra en sikker position som en rekonteksualiseret oplevelse[137] ikke nogen dårlig idé. Filmens univers, indoptaget og forsøgsvis levet hjemme i Nuuk, kunne nu komme til udfoldelse og nyde i filmens hjemland, hvor alt nu var genkendeligt og allerede familiært fra day one efter uge efter uge med kvasi-medialiseret gensyn.

Livet i en medieret verden indebærer en konstant sammenfletning med forskellige former for oplevelse. Selv om konkret oplevelse i den virkelige verden i et land som Grønland fortsat er den hyppigste form for oplevelser for de fleste grønlandske unge, så suppleres oplevelserne i stigende grad af medierede og kvasi-medierede oplevelser, der spiller en større og større betydning for unge menneskers selvdannelsesprocesser: "Den voksende tilgængelighed af medieret oplevelse skaber således nye muligheder, nye valgmuligheder, nye skuepladser for selveksperimenter".[138] En ung person, der ser *Sex and the City*, er ikke bare en forbruger af et fantasiprodukt. Hun, for det er mest kvinders yndlingsserie,[139] udforsker muligheder, forestiller sig alternativer, eksperimenterer med parforhold, tøj, makeup, venner og livsstil, kort sagt eksperimenterer med selvprojektet.[140]

Nu kan man ikke sige, at de studerende, som fandt på denne tejseleg, befinder sig på, hvad Erik Homburger Erikson (1902-1994)[141] kalder den ungdommelige krises tidspunkt. Disse unge kvinder er i midten og slutningen af tyverne og skulle derfor besidde en allerede voksen identitet, der ikke

[137] Thompson 2001 s. 250.
[138] Thompson 2001 s. 255.
[139] Albinus 2010.
[140] Giddens 1996.
[141] Erikson 1968.

behøvede de unge års idolidentifikation gennem medieret kvasi-interaktion.[142] Imidlertid er der nu i den senmoderne tidsalder en tendens til at mene, at mennesket i løbet af hele sit liv til stadighed har et projekt med at konstruere en fortælling om selvidentiteten, baseret på det symbolske materiale fra blandt andet film, serier og litteratur, som vedkommende har til sin rådighed.[143]

Medierne er således ud over at være erfaringsforstærkere også fantasiforstærkere, der via "empati"[144] giver den unge mulighed for at opøve sin forestillingsevne, at se sig selv i en andens sted, i en ny situation og opleve oplevelser, følelser og steder pr. stedfortræder. Endelig er medierne også mobilitetsforstærkere.[145] De giver et stort udvalg af oplevelser, som normalt ikke er tilgængelige for folk uden f.eks. at rejse. Medierne og især de unges foretrukne genrer som fiktive serier og film løsriver erfaringsverdenen fra det lokale til det globale og gør, at de støtter sig mere og mere til medierede og ikke-lokale traditioner som middel til at forstå verden og til at skabe en oplevelse af tilhørsforhold. Alene i rejsebranchen ser man denne tendens forstærket i blandt andet veninderejser, som i Grønland sælges under betegnelsen veninde-, shoppe- og forkælelsesrejser til Island[146] og i Danmark som *Sex and the City*-tour til New York.[147]

Ved hjælp af disse forskellige former for "forstærkere" bliver selvet mere "ekspansivt, ærgerrigt og uforudsigeligt"[148] og en kaotisk, traditionsbefriet verden lettere at klare. New York-turen, der i sit udgangspunkt ved netop valget af New York var en mobilitetsforstærker, blev derefter til en rekontekstualiseret oplevelse samt et fællesskab, der var defineret dels af den virkelige rejse, dels af det fiktive forlæg. Set-up'et med Carrie, Samantha, Miranda og Charlotte blev til en løbende fortælling om fællesskabet på gruppeplan, som også indbefattede dag til dag-opsætning af billeder og fortællinger på gruppens Facebook side. Desuden blev selve det velkendte fokus på allerede internaliserede kvasi-medierede oplevelser på det individuelle plan til en identitetsleg, der intensiverede oplevelsen ved de genkendelige scenarier fra *Sex and The City*

[142] Thompson 2001 s. 279.
[143] Thompson 2001; Giddens 1996.
[144] Lerner 1958; Bordwell og Thompson, 2008.
[145] Thompson 2001 s. 209.
[146] http://www.airgreenland.dk/ besøgt februar 2011.
[147] Direktør for Spies Rejser, Jan Vendelbo: Deste "marked … er neget med noget der ligner 60 procent på fem år". Albinus 2010 s. 150.
[148] Thompson 2001 s. 209.

Kina og Grønland og Woody Allen: Symbolsk distancering – symbolsk læring

I Grønland som i andre lande trænger tv's budskaber over grænser og kulturer, uden at dette tilsyneladende generer tilskuerne. Medieforskeren James Lull[149] forskede i fjernsynets effekt i Kina, hvor det først fik sin store udbredelse i løbet af 1980'erne. Selv om udsendelserne var domineret af CCTV (Central China Television), der foresynede de regionale stationer med programmer, blev der dog også vist udenlandske programmer fra andre dele af verden, f.eks. Europa og USA.[150] De kinesiske seere var meget tiltrukket af de fremmede programmer, fordi de på denne måde kunne få informationer og underholdning, men også især fordi de kunne få et glimt af livet andre steder: "Tv giver os et billede af resten af verden".[151] Når folk ser udenlandske programmer, lægger de i lige så høj grad også mærke til gadebilleder, husene, tøjet og de sociale interaktionsformer som selve indholdet af udsendelsen. Under en interviewrejse til Ittoqoqtoormiut i 1997 oplevede min kollega og jeg samme interesse for at se fremmede steder og skikke, endog på tyske kanaler med tysk tale og uden undertekster. Vi talte med en gruppe unge piger om en af datidens ungdomsserier, *Melrose Place*[152], som de så på den tyske tv-station RTL, som det på det tidspunkt var muligt at se der sammen med KNR-tv. At se *Melrose Place* var eftermiddagens "must", men vi undrede os meget over interessen for en udelukkende tysksproget udsendelse: "Forstår I tysk?" spurgte vi. Det gjorde de ikke, men ud fra handlingen, tøjet, smykkerne, omgivelserne og ikke mindst kæresteproblemerne var der symbolsk informationsstof nok til at holde interessen fangen dag efter dag.[153] Forklaringen ligger, ud over i interessen for at se fremmede steder og skikke, i de unges trang til at blive socialiseret ind i interpersonelle relationer og følelser og derigennem få skabt somatiske og reproduktive bånd til andre mennesker.[154] På film og fiktivt tv iscenesættes en række basale dispositioner af det klassiske møde mellem mand og kvinde, og gennem empati over for hovedpersonen og indlevelse i dennes situation og handlinger bliver tilskueren i stand til via repræsentation og pt. stedfortræder

149 Lull 1991.

150 På dette tidspunkt udøvede Hollywoods økonomiske magt stadig en afgørende indflydelse på den internationale udbredelse af film og tv-programmer.

151 Lull 1991 s. 171.

152 Dansen Stax, mm. 1992-99 (18 episoder a 42 minuteres varighed).

153 Rygaard 1998 s. 113.

154 Kramer 2006 s. 53.

at reflektere over og gennemarbejde de situationer, der er opstået i fiktionens univers – som vi så det i de unges svar på ynd lingsfilms fascination: "Hvad nu hvis ...?". Det er en læreproces forbundet med at se fiktive dramaer udspille sig, for de forsyner seeren med strategiske og funktionelle redskaber til at tackle hverdagslivets situationer bagefter. Film iscenesætter på forskellig vis tankeeksperimenter, som den unge kan gå og tumle med "idet det audiovisuelle medie udnytter den naturlige undring samt hjernens meningsdannende processer".[155] Både på det verbale og det nonverbale plan er der hjælp at hente, idet film fremstiller situationer, der afslører funktionelle følelser i forhold til f.eks. partnervalg, ligesom vigtige scener i soaps, melodramaer og romantiske film til består af nonverbale tegn mellem partnerne, tegn som tilskuerne kan afkode.[156] "Levende billeder er generelt med til at berige den psykologiske indsigt ved at udvælge og forsimple handlingsforløb, som i den virkelige verden er mere diffus".[157]

Eller som en studerende forklarer: "Jeg tænker nok mest på hvordan personerne [i filmen] lyser problemerne, altså konflikterne i filmen, ... der snakkes direkte til hinanden uden at man skal gætte sig frem til hvad det er ... det hele er meget tydeligt... der er ik nogen skjulte dagsordener ... han [hovedpersonen] er ikke bange for at sige sin mening. ... Når han [hovedpersonen] bliver konfronteret med konflikter, så får jeg det sådan ligesom YES, sku ska det være ... jeg får det selv lidt bedre indeni ... måske fordi jeg selv er konfliktskyld eller sån... ".[158]

Masser af "chick flicks" - film som *Sex and the City*, *Bridget Jones's Diary*[159] og de andre af studenternes yndlingsfilm leverer samme vare blandt andet med hensyn til partnerskabsfiktioner, der netop i 20-40-årsalderen dukker op som et nødvendigt element i seriøse partnerovervejelser. Det fiktive univers er brugbart til at belyse mentale aspekter, så vi kan træne vores emotionelle kompetencer. Da der er begrænset, hvor mangesidet erfaring og hvor stor geografisk berejsthed et ungt menneske kan få, kan filmscenarier med deres fantasifulde variationer på typiske og atypiske sociale konstellationer og destinationer udvide det faktiske perceptionsfelt.[160] Disse film simulerer fiktive karakterers strategier for valg af partnere, og tilskuerne ser dem på to forskellige

[155] Grodal 2003 i Kramer 2006 s. 55.
[156] Kramer 2006 s. 59.
[157] Kramer 2006 s. 62.
[158] Kvindc, 22. Norsk. De unges ortografi er bibeholdt.
[159] McGuire 2001.
[160] Kramer 2006 s. 62.

måder: Som "film", underlagt en nuanceret realitetsvurdering, der fortæller os, at det er film, vi ser, og altså ikke noget, vi skal reagere på som virkelighed. Filmteoretikeren Joseph E. LeDoux kalder denne perceptuelle indtryksmåde for "the high road"[161] til hjernebarken og frontallapperne. The high road er en længere og mere kompliceret vej for det perceptuelle indtryk, og derfor opfattes disse film som ikke-virkelighed og derfor blot som underholdende, afslappende og sjove, noget man gerne ser sammen med venindenne.[162] Den anden måde, som disse film rammer hjernen på, er via den hurtige vej, "the low road",[163] som går direkte til følelsescentret og sætter os i stand til at reagere hurtigt i udsatte situationer som f.eks. ved synet af en slange eller en anden håndgribelig fare. LeDoux kalder denne vej "quick and dirty",[164] fordi vi igennem vores evolutionære kamp for at overleve har haft brug for at reagere hurtigt på ydre farlige situationer. I den situation lever vi på en anden måde med i filmen: Græder, røres og påvirkes ubevidst – og her kommer så læsingsprocessen til udfoldelse.

Konklusion

Medier og især internet har boomet i Grønland siden 1997; de unge har kastet sig over de medier, der hjælper dem til at overskride geografi, infrastruktur og manglende penge til at rejse. Medierede og kvasi-medierede oplevelser, tv, dvd, internet og alle de unges yndlingsfilm og soaps, hjælper dem som mobilitetsforstærkere til rekontekstualisede oplevelser, som fantasiprodukter for selvafprøvninger, som arenaer til bearbejdelse af deres identitetsmæssige selvprojektet i Giddensk forstand, og opøver dem til leg med personlige og kollektive fortællinger både offline og online.

Nalakkersaisoq i Grønland er endeligt blevet overbevist om, at de unge har ret i deres trang til, behov for og krav om let og billig adgang til medier, og forsøger sig nu med en strategi for at sikre de unge adgang til flatrate og pc'er. Medieprodukter skyller over os som informationstsunamier. Ældre forskere som Bauman ser heri kun skabagtige og uproduktive støttende karnevalsfælleskaber, mens andre som psykologer og netforskere ser nettets miljø som et terapeutisk

[160] Gondal 2003 i Kramer 2006 s. 99.
[161] Jensen 1998.
[162] LeDoux 1998 i Kramer 2006 s. 99.
[164] Ibid.

stærende miljø, der både giver introverte og ekstroverte personer. De unge er overhovedet ikke i tvivl. Medier er deres liv, og de ved, hvad de skal bruge dem til: "Computere er en del af opvæksten … er i nyere tid blevet en del af børns hverdag",[165] "… tv har stor indflydelse på børn/unges opvækst",[166] "Mediet bruges til at fortælle om oplevelser, følelser mm.",[167] "Det sidste jeg ser om aftenen: Normalt ligger jeg mig til at sove med fjernsynet kørende. Enten dvd eller CBS. Faktisk har jeg lært det meste af mit engelsk fra Canadisk og Amerikansk tv".[168]

Medierne er her for at blive: elskede, hadede … og stadig til debat.

Litteratur

Allinson, Iben 2010: *De Sex and the City-ombole veerker*. Gyldendal.
Altenloh, Emilie 1914: *Zur Soziologie des Kino: Die Kinounternehmung und die sozialen Schichten ihrer Besucher*. Leipzig.
Amichai-Hamburger Yair 2005: *The Social Net – Human behaviour in Cyberspace*. New York.
Anderson, Benedict 1983: *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London.
Bargh, John A. og Katelyn Y. A. McKenna 2004: THE INTERNET AND SOCIAL LIFE. *Annu. Rev. Psychol.* 2004. 55:573-90. New York.
Bauman, Zygmunt 2008: *Consuming Life*. Cambridge.
Berger, Arn 1995: *Essentials of Mass Communication Theory*. London.
Bordwell, David og Kristin Thompson 2008: *Film Art. An Introduction*. Boston.
Bourdieu, Pierre 1984: *Distinction: a Social Critique of the Judgement of Taste*. London.
Chandler, Daniel & Dilwyn Roberts-Young 1998: *The Construction of Identity in the Personal Homepages of Adolescents*. Wales. (http://www.aber.ac., besøgt oktober 2006).
Cushman, P. 1990: Why the self is empty: towards historically situated psychology. *American Psychologist*, vol. 45, no. 5, s. 599-611. New York.
Drotner, Kirsten 1999: *Unge, medier og modernitet – pejlinger i en forandrelig landskab*. København.
Drotner, K. og A. Sonni Sørensen 1996: Øjenblikssex: unge, medier, modernitet (red.) København.
Erikson, Erik Homburger 1968: *Identity: Youth and crisis*. New York.

165 17-årig pige. Norsk.
166 17-årig pige. Norsk.
167 18-årig pige. Norsk.
168 18-årig pige. Norsk.

Freud, Sigmund & Joseph Breuer 1980/1895: *Studies On Hysteria*. The pelican Freud Library, vol 3. London.

Gergen, Kenneth, J. 1991: *The Saturated Self: Dilemmas Of Identity In Contemporary Life*. New York.

Giddens, Anthony 1991: *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge.

Giddens, Anthony 1996: *Modernitet og selvidentitet. Selvet og samfundet under sen-modernitetens*. København.

Goffman, Erving 1967: *Interaction Ritual: Essays on Face-to-Face Behaviour*. New York.

Hall, Stuart 1999: The Question of Cultural Identity. I: David Stuart Hall (red.): *Modernity and its Futures*. Cambridge.

Haraway, Donna 1991: A Cyborg Manifesto: Science, Technology, and Socialist-Feminism in the Late Twentieth Century. I: *Simians, Cyborgs and Women: The Reinvention of Nature*. pp. 149-181. New York.

Hove, C. 2006: Synlighed er ekstrem – eller synlighed bliver ekstremt begrænsende I: de kommende år. I: Jantzen, C. og J. F. Jensen (red.): *Oplevelser, fortolkninger og transformationer*. Aalborg.

Hubley, John W. og G. Jan 2001: *Let's Row Two Minutes and Talk About these Tomorrow: Using popular Movies in Psychotherapy*. New York.

Hjarvard, Stig 2005: *Det selvbevidste Samfund. Essays om medier mellem mennesker*. København.

Iser, Wolfgang 1974: *Der Appellcharakter der Texte*. Hamburg.

Jensen, Anne 1993: *Kvinfolks & fjendebilleder*. København.

Jensen, Anne 1999: *Det er bare Kim. Unges risikofællesskaber og vold på film*. København.

Kramer, Mette 2006: Personvalg på film. *Medierådet* 40. Århus.

Lallyre, Maurice 1996: The Interpreting self: An experimentalist perspective. I: Richard Stevens (red.): *Understanding the Self*. London.

Langgård, Karen 1999: Fiktionen om werklaag: Perceptions of Fiskernes in *Anagodlliarit* before Two World War I: *Studier Arktetica*, nr. 4. Hull.

Laplanche, J. og J.B. Pontalis 1973: *The Language of Psychoanalysis*. New York.

Larsen, Malene Charlotte 2005: *Ungdom, venskab og identitet*. Århus.

Lasher, Patti 2000: *Getting Smart*. London.

LeDoux, Joseph E. 1998: *The Emotional Brain: The Mysterious Underpinnings of Emotional Life*. New York.

Lerner, Daniel 1958: *The Passing of Traditional Society: Modernizing the Middle East*. New York.

Lifton, Robert Jay 1993: *The Protean Self*. Chicago.

Lull, James 1991: *China Turns On. Television, Reform, and Resistance*. London.

Lynge, Lena 2006: *Nye sammen- og kommunikationsformer i Grønland – en undersøgelse af de unges identitet og narrative kompetencer på hjemmesider*. Upubl. Speciale. Nuuk.

www.uqi.gl besøgt 2006.

Lyotard, Jean-François 1979: *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*. Minnesota.

Martin, Fran 2003: Introducing Everyday Culture. London.

McDougall, Joyce 1989: *Jegets teater. Illusion og sandhed på den psykoanalytiske scene*. København.

Meyrowitz, Joshua 1986: *No Sense of Place. The Impact of Electronic Media on Social Behavior*. New York.

Mikkelsen, Jan Faghe 1994: Pragmatisk receptionsteori I: Lenaerd (red.): *Receptive of kvindelig kildeliv*. Helsingør.

Pasquier, Dominique 1996: Teen Series Reception. Television, adolescence and culture of feelings. *Childhood*, vol. 3, s. 351-373. London.

Pasquier, Dominique 2000: Tolkning af seriepersoner I: *Medierådets Journal of media and communication research*, no 29. Århus.

Payne Fund Studies 1933: Edgar Dale: *Children's Attendance at Motion Pictures*; C.C. Peters: *Motion Pictures and Standards of Morality*; P.W. Holaday: *Getting Ideas from the Movies*; Ruth Peterson: *Motion Pictures and the Social Attitudes of Children*; W.S. Dysinger: *Emotional Responses of Children to the Motion Pictures Situation*; H. Blumer: *Movies and Conduct*; H. Blumer and P. Hauser: *Movies, Delinquency and Crime*. New York.

Pedersen, Birgit Kleist 1998: Film genre preferences among adolescents in Nuuk according to age and language background. *ICASS III* (International Congress of Arctic Social Sciences), Copenhagen, 21st – 25th May 1998.

Pedersen, Birgit Kleist 1999: Medieopdåt blandt 12-19-årige i Nuuk, Grønland – et pilotprojekt med fokus på vidensform og læsepræferencer. I: Christa Lykke Christensen (red.): *Børn, unge og medier – Nordiske forskningsperspektiver*. Gøteborg.

Pedersen, Birgit Kleist 2005: Inuiaannut akisunerusut – unges forståelse af den moderne verden. *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning* 04/05. Nuuk.

Pedersen, Birgit Kleist og Jette Rygaard 2005: 'Det forbudte træ' i forskning og undervisning. *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk.

Pine B. J. and J. H. Gilmore 1998: Welcome to the experience economy. Harvard Business Review, July/August. Harvard.

Poulsen, Karen Kirkgaard 1999: Beverly Hills 90210: Sange, tekst og danske unge I: *Medier&kultur. Journal of media and communication research*, no 28. Århus.

Radway, Janice A. 1984: *Reading the Romance: Women, Patriarchy, and Popular Literature*. North Carolina.

Rainwater, Janette 1989: *Self-Therapy. A Guide to Becoming Your Own Therapist*. London.

Rogers, C. 1980: *A Way of Becoming*. Boston.

Rubin, Z. 1975: Disclosing oneself to a stranger: reciprocity and its limits. *Journal of Experimental Social Psychology*, vol. 11, s. 233-260.

Rygaard, Jette 1992: *Skriveskuret: Den kunstterapeutiske praksis set i lyset af objektrelationer og selvets manifester i Sylvia Plath's værker*. Upubliceret. Kølerskuret.

Rygaard, Jette 1999: Fjernsyn og identitet i et ildsjæleperspektiv. I: Christa Lykke Christensen (red.): *Børn, Unge og Medier*. Nordiske Forskningsperspektiver. Gøteborg.

Rygaard, Jette 2001: Den kulturelle globalisering i Grønland I: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Universitetsforlaget. Nuuk.

Rygaard, Jette 2003: Youth Culture, media and globalization processes in Greenland. *Young Nordic Journal of Youth Research*, vol. 11, number 4. November. London.

Rygaard, Jette 2005: En TV-historie I: Birgitte Jacobsen et al. (red.): *Grønlænder og global*. Nuuk.
Rygaard, Jette 2006: Et hjem er et hjem? Jagten på identiteten – socialisering i Cyberspace. *Nordiske Sprog- og Litteraturstudier i København*. København.
Rygaard, Jette 2006-07: Arktisk apokalypse. Sfinx og virkelighed i 'urban' regi. I: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk.
Rygaard, Jette 2008: Let the World in. Globalization in Greenland. I: Sunita Livingstone and Kirsten Drotner (red.): *Handbook of Youth and Globalization*. London.
Rygaard, Jette og Birgit Kleist Pedersen 1998/1999: 'Fiduciebejde, tavsi og omsorg – medieforskning i Grønland' I: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk.
Rygaard, Jette og Charlotte Kielsbkke 2008: Få en på opleveren: By- kultur- og naturturisme i Danmark og Grønland. *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning* 2008-09. Nuuk.
Simmel, Georg 1971: 'Sociability'. I: Georg Simmel: *On Individuality and Social Forms*. Chicago.
Sveigaard, Erik 1994: Medieforståelser. I: Mogens Bostrup, Lene Hauge og Ulrik Lyager Thomsen (red.): *Psykologibogen*. Oslo.
Thisted, Kirsten 2002: Teoretiske indfaldsvinkler til grønlandsk litteratur. *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk.
Thisted, Kirsten 2004: Som perler på en snor. Upubliceret ph.d.-afhandling. København.
Thomas, Kerry 1976: The defensive self: a psychodynamic perspective. I: Richard Stevens: *Understanding the Self*. London.
Thorgaard, John B. 2001: *Medierne og Medvirkerne. En samfundsmæssig om medierne*. København.
Ziehe, Thomas 1993: *Ny ungdom og ensrettende læreprocesser*: Kulturel frisættelse og udfordringer. København.

Internetsider

http://www.facebook.com/photo.php?fbid=10150090223127820&set=a.10150090021, besøgt februar 2011.
http://www.youtube.com/watch?v=5WGc4xOgnuo, besøgt februar 2011.
http://www.ai.gr.nl.dk/ besøgt februar 2011.

Film og serier

Agresti, Alejandro 2006: *The Lake House*
Cameron, James 1997: *Titanic*
Cassavetes, Nick 2005, 2004: *The Notebook*
Curtiz 1942: *Casablanca*
Cohen, Rob 2001: *The Fast and the Furious*
Crane, David and Marta Kauffman 1994-2004: *Friends*

King, Michael Patrick 2008: *Sex and the City*
King, Michael Patrick 2010: *Sex and the City 2*
McGuire 2001: *Bridget Jones's Diary*
Reiner, Rob 1989: *Da Harry mødte Sally*
Ross, Herbert 1972: *Play it again Sam*
Star, Darren 1990-2000: Beverly Hills 90210
Star, Darren 1992-1999: *Melrose Place*
Star, Darren 1998-2004: Sex and the City
Tarantino, Quentin 2003, 2004: *Kill Bill 1 + II*
Wise, Robert 1965: *Sound of Music*

Kapitel 8 Unge, medier og globalisering: Sammenfatning: Indledning til unge, medier og globalisering

14. Grønland og den kulturelle globalisering (2001) pp. 169-189 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

15. Youth Culture, media and globalization processes in Greenland (2003B) pp. 291-309 IN: *Young*. *Nordic Journal of Youth Research,* vol. 11. Number 4, November. London. Sage Publication.

16. Let the World in! 'Globalization locally in a mediated world" (2008D) pp. 254-271. IN: K. Drotner & S. Livingstone, eds., *Handbook of Globalization*. London. Sage Publications.

Den 11. september 2001 sad jeg i Sisimiut og ventede på gruppeinterview med en flok unge, og i dag den 8. november 2016 er jeg på feltarbejde i Sisimiut med unge. Mediernes interesse for det, der foregår i USA - dengang terrorangreb og nu et amerikansk *chok*valg – understreger, hvor lille og indbyrdes afhængig verden er. Dengang følte jeg mig trods alt i sikkerhed i Grønland, nu tænker jeg, at hvis man finder på at vælge en racistisk og kvindefjendsk mand frem for en kompetent og erfaren kvinde, så ser det slemt ud for os alle, hvor langt Grønland end ligger fra verdens tummel. Men selv om det jo er min private mening, så understreger det at globaliseringen er et fælles anliggende. Og nu natten efter: Trump vandt! Og at dømme efter de seneste medieomtaler, amerikanske demonstrationer, som vises i medierne og både grønlandske og europæiske lederes reaktion, er globalisering et uomtvisteligt faktum og det amerikanske valg ikke bare et *amerikansk* valg, men noget der vil have effekt på os alle. Grønland ikke undtaget, eftersom de amerikanske interesser i Grønland siden 2. verdenskrig og den kolde krig i 50-erne har været og er betydelige. Et eksempel er anlæggelsen af Thule Air Base (Pituffik), og at områdets oprindelige grønlandske befolkning, 116 personer efterfølgende blev tvangsflyttet til Qaanaaq i 1954, med et retsligt efterspil i 2003.[270] Trump er nu som ny præsident "øverstbefalende" for Thulebasen[271] og serviceringen

[270] Der blev afsagt dom om at det var et var et ekspropriativt indgreb og udbetalt en symbolsk erstatning til området og de overlevende. http://www.fredsakademiet.dk/ordbog/gord/gr%C3%B8nlands%20historie.pdf (set 17.11.16).
[271] *AG*, uge 46, 16, november 2016: 10.

af den, som har været under debat i det sidste år, bliver med Trump ved roret "spændende, " som formanden for Nalakkersuisut Kim Kielsen spår.[272] Et tredje eksempel er, at da Danmark blev besat af tyskerne overtog USA fra 1941 forsvaret af Grønland og anlagde i alt 14 Bluie-stationer med landingsbaner, radio- og vejrstationer rundt langs Grønlands øst- og vestkyst. Nu mange år efter ser man overalt i øde egne af Grønland at det flyder med det, grønlænderne kalder "amerikanske blomster".[273] Det lyder poetisk, men er militære efterladenskaber, der næsten på billeder ligner moderne installationskunst. En amerikansk fotograf, Ken Bower, har rejst Østkysten tynd og har taget billeder og har forsøgt at starte en underskriftindsamling for at få den amerikanske stat til at betale for oprydningen. Det har været en tilbagevendende diskussion i flere år. Danskerne nægter og amerikanerne nægter af frygt for, at det kunne danne præcedens i Filippinerne, Japan og andre steder i verden. Imens ligger "de amerikanske blomster" og forvitrer og affald, miljøfremmede stoffer, olie eller andre forureninger skader den grønlandske natur.[274] Hvem, der skal betale for oprydningen, er vist nu med Trump blevet meget mere end tvivlsomt. Endeligt er den indgåede klimaaftale fra december 2015 i Paris,[275] som betyder så meget for et klimaramt Grønland, med Trump ved roret meget usikker. Trump tror som bekendt, at den globale opvarmning er et kinesisk svindelnummer.[276] Der er imidlertid ingen tvivl om, at verden er et forbundet sted.

Figur 1: "Amerikanske blomster" i.e. miltært affald på Østkysten. Foto Ken Bower i Information[277]

De tre artikler i denne sektion er baseret på et lokalt foredrag: Artikel 14: *Grønland og den kulturelle globalisering*, og to 'bestillingsarbejder' artiklerne 15 og 16: *Youth Culture, Media and Globalization Processes* and *Let the world in*. De to sidstnævnte er skrevet for et

[272] *AG*, uge 46, 16, november 2016: 10.
[273] https://www.information.dk/udland/2016/08/usas-rustne-arv-groenland (set 17.11.16).
[274] https://www.information.dk/udland/2016/08/usas-rustne-arv-groenland (set 17.11.16).
[275] http://politiken.dk/oekonomi/2050/klima/ECE2973782/her-er-hovedpunkterne-i-klimaaftalen-fra-paris/(set 17.11.16).
[276] *AG*, uge 46, 16, november 2016: 10.
[277] https://www.information.dk/udland/2016/08/usas-rustne-arv-groenland (set 17.11.16).

internationalt publikum og derfor på engelsk, men nok så vigtig har de en mere historisk oplysende karakter. Den grønlandske historie er ikke forudsat og opridses i artiklerne, men springes over i denne sammenfatning, da den løbende bliver behandlet bl.a. på by niveau i kapitel 3.
I artiklerne har jeg især fokuseret på den del af globaliseringen, der har med medier, identitet og ungdom at gøre og bruger egne grønlandske data for at afdække, hvor meget globalisering, identitet og medier er knyttet sammen med Grønland og verden som kontekst. Efter omtale af artiklerne vil jeg i denne sammenfatnings 'forlængelse' prøve at se lidt mere på globaliseringen generelt, med Grønland som en del af verden.
De spørgsmål, jeg stillede i de tre artikler, var, i hvor høj grad de unge ser ud til at være globaliserede og i hvilken grad, de føler det. Om disse følelser af globalisering stadig er de i samme nu i 2015-16, vil jeg komme ind på i kapitel 9, hvor de sammenlignende og de nye data fra 2015 survey'et vil blive analyseret.

I (artikel 14) var min åbningsreplik en forundring over, at en 14 årige dreng fra en lille bygd på Østkysten var helt med på, hvilken ny Eddie Murphy film han ønskede sig i præmie for at have deltaget i spørgeskemaundersøgelsen fra 1997 (artikel 14: 169). Sagen var, at i internettets barndom i Grønland satsede skoler og biblioteker på at have og bruge dette nye værktøj / uddannelses- teknologi / legetøj, en pc med internetopkobling. Flere steder i Grønland blev der endda oprettet internetcafeer, og børnene i det første CAM-projekt sendte begejstrede billeder fra internetcafeer, skolens pc eller nogle gange forældrenes hjemme PC (artikel 2, 8, 9; Pedersen & Rygaard, 2003B). I og med, at internet er blevet mere almindeligt i de større byer og i flere private hjem, er de mindre byer sakket agterud, da bl.a. Internetcafeer er gået af mode. Forskellen mellem by og bygd er blevet betragtelig (kapitel 6; kapitel 9). Ud fra denne udvikling deler jeg derfor den amerikanske, indiskfødte universitetsprofessor fra Columbia University, Jagdish Bhagwatis ængstelse for, at de steder, som globaliseringen *går uden om*, bliver ladt tilbage på et "primitivt stadium" (Bhagwati, 2007: 107). Globalisering her forstået som adgang til PC og internetforbindelse, og manglen af dette som værende til skade for ungdommens udvikling og uddannelse.

Figur 2: Midt i verden … eller flyver alle bare over? Foto: Jette Rygaard, 2008

Den lille bygd, jeg mødte på Østkysten, var heller ikke stor nok til at rumme en *McDonalds*, som kunne redde en weekend uden mulighed for indkøb - og *MacDonalds* er stadig ikke kommet til Grønland, hvilket nok skyldes mere rentabilitet for *McDonalds* end protester fra Grønlands side. Burgere, pizzaer og thailandsk mad er imidlertid - og vi har nu i 18 år kunne læske os med *Coca Cola* (artikel 14: 171). På mange måder lever Grønland kun vagt op til den amerikanske sociolog, Georg Ritzers (1996) 4 dimensioner for McDonaldisering om effektivitet, kalkulerbarhed, kontrol og forudsigelighed (artikel 14: 170). Enhver, der har rejst i Grønland, ved, at landets størrelse, befolkningstætheden, naturen, vejret og infrastrukturen gør sit til at sætte en stopper for disse fire kontrol- og forudsigelighedsdimensioner. Tiden har imidlertid været med Grønland, idet mange turister nu mere end nogensinde søger det farlige, uforudsete, øde og anderledes – det, som man ikke kan opleve i *McWorld* (artikel 14: 182).

Figur 3. Det er let at forestille sig at effektivitet, kalkulerbarhed, kontrol og forudsigelighed ikke det man oplever i dette landskab, snarere det farlige, uforudsete, øde og anderledes. Foto: Jette Rygaard, 1997

En helt anden ting er medierne, der netop er som skabt til Grønlands infrastrukturelle mønster, som skildret i kapitel 5. Politikerne har fra slutningen af 1990'erne og til årene omkring 2010

talt rigtig meget om at etablere *Stærke Medier,*[278] der kunne få Grønland til at hænge sammen internt og med resten af verden. I 1999 var der et forslag til en meget ambitiøs national IT-strategi, hvor enhver husholdning skulle have mindst en pc med internetadgang, og alle under uddannelse skulle have en bærbar pc. Det daværende landsstyremedlem for Boliger og Infrastruktur, Steffen Ulrik Lynge, opfordrede på Landsstyrets vegne til at fremme IT tæthed og -ydelser, men sluttede med at trække lidt i land med formuleringen: "Landsstyret vil opfordre til, at IT-tætheden kommer af sig selv, fordi der er behov" (artikel 14: 184: note15). Naalakkersuisut iværksatte også i 2014 en digitaliseringsstrategi 2014-17, der skulle få Grønlands byer og bygder til at hænge digitalt sammen (se kapitel 5).[279] Jeg kan dog med skoleinspektøren fra Østkysten (kapitler 4) sige at, behovet er der – og har været der siden den første politiske indsats og nu gennem den næste, men at der slet ikke er IT-ydelser eller – tæthed i hele Grønland endnu.
Denne politikerdiskurs om vigtigheden af IT er i de senere år blevet afløst af fokus på folkeskolen og uddannelse i det hele taget, men også på det seneste af en stærk selvstændighedsretorik (artikel 7: 1-2). Den evige udfordring for både spredningen af IT og opretholdelsen af en lokal public service station som KNR har imidlertid været økonomien, landets størrelse og befolkningstal, - og det har endnu ikke ændret sig på trods af søkabler og andre tiltag for at skabe et sammenhængende Grønland.

I artikel 14 så jeg på de unges medieinteresser eksemplificeret ved TV udbud generelt over for det lokale TVs udbud (artikel 14: 176). Diskrepansen mellem, hvad de unge ønsker at se, og hvad de kan få af lokalt producerede programmer, gør, at de er nødt til at vende interessen udad mod Danmark i første omgang og derefter videre til de store TV producerende landes udbud, som det så ud med det udvalg, der var i TV på dette tidspunkt i 1997-survey'et. Min konklusion var derfor: " […] at de unge hovedsageligt hellere vælger udenlandsk end Grønlandsk" (artikel 14: 179) I artikel 18: *Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund*, som jeg har valgt at sætte i bilaget, diskuterer jeg eventuelle effekter på især mindre børn af ikke at blive sprogligt stimuleret af deres TV programmer. Der er forskningsmæssigt belæg for, at

[278] *Stærke Medier* var resultatet af et politisk udspil og en rapport i 2010, se kapitel 5: 7ff.
[279] National digitaliseringsstrategi 2014-2017. Digitalisering som drivkraft. Årsrapport 2014. Fra:http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Digitaliseringsstyrelsen/aarsrapport2014%20digitalisering%20dk.pdf (set 01.11.2016).

medierne til en vis grad kan fungere som identitets skabere og stimulere til sprogdannelse (artikel 18: 114-15).
Konklusionen på artiklen er, at Grønland og Grønlands unge i høj grad er præget af en trang til at udforske verden i forhold til medie indhold, i forhold til rejser, mode og gadgets - og at globaliseringen er en meget velkommen, men også en asymmetrisk relation. Asymmetrisk ja, men trods alt ikke så meget nu som i 1990. Grønland eksporterer mode, musik, kunst og lidt litteratur her i det nye årtusinde (kapitel 6 og 7). De unge tager imidlertid så vidt det er muligt alt, hvad de kan fra globaliseringens fristelser, men bruger dem også lokalt, så de bliver *glokale* unge, der søger en kosmopolitisk åbning af deres egen kultur (artikel 14: 183). Man kan også sige, at globale input og 'ting' bliver "disembedded" og derefter "embedded" i den grønlandske virkelighed, som Giddens formulerer det: " […] larger and larger numbers of people live in circumstances in which disembedded institutions, linking local practices with global relations, organize major aspects of day-to-day life (Giddens, 1990: 79).
Tabellen på side 178 om de unges TV forbrug vil jeg gemme til kapitel 9, hvor unge og medier er emnet, og jeg kan sammenligne med de nye tal fra 2015 survey'et.

Et andet parameter for globalisering kunne være unges livsstil og fritidsinteresser, hvilket jeg analyserer i (artikel 14: 180 og artikel 15: 302). Jeg skelner mellem det, jeg kalder 'global ungdomskulturel stil' versus 'lokal ungdomskulturel stil'. Tabellen i artikel 14 er mere enkelt beregnet, men tendensen er klar: De unge kan lide at shoppe, uanset forretningernes udbud, de vil gerne gå på diskotek eller ungdomsklub og danse, de vil se video og dyrke sport - det som globale unge gør alle steder. Derimod var der i 1997 ikke så mange af de unge, der opgav, at de var optagede af de grønlandske fritidsformer, som de havde lige uden for døren som jagt, fiskeri, sejlads, snescooter- eller hundeslædekørsel (artikel 14:180).[280] I kapitel 9 vil vi se på, hvordan disse fritidsinteresser har udviklet sig i de senere survey (kap. 9). Men allerede nu vil jeg komme lidt ind på nogle generelle tendenser for en slags revitalisering af den oprindelige kulturs fritids former, en udvikling som ikke kun ses i Grønland.

De seneste års flygtningestrømme har for alvor fået verden til at *løbe løbsk*, som Giddens allerede hævdede i begyndelsen af dette årtusinde (dette kapitel; Giddens, 2000). Brexit i juni 2016 og nu i november 2016 valget af Trump, som vil lukke grænserne for muslimer og

[280] Med hundeslædekørsel skal man selvfølgelig tage højde for bopæl over Polarcirklen, årstid og forældres interesser også.

bygge mure mod Mexico. Vi har set en lignende udvikling overalt i Europa, hvor mange lande i Europa nu lukker sig om sig selv og deres grænser. Det ser ud som om globaliseringen for alvor er under pres. Nogle så allerede i begyndelsen af årtusindet denne strømning som en 'revitalisering af nationalstaten' og en 'protest mod globaliseringen' (Bhagwati, 2007: 110-13). Denne udvikling går da også mange steder imod anerkendelse af multikulturalisme, 'fejringen af etnicitet', 'styrkelsen af de nationale og oprindelige sprog' (Bhagwati, 2007: 110), og revitalisering af de dele af kulturen, man virkelig ønsker at bevare (Bhagwati, 2007: 112). Denne rydden-op i den gamle kultur, som vi så (i kapitel 6) med nedrivningen af Blok P, for at få plads til nye elementer, medfører ofte en vis nostalgia, som Bhagwati ser som en nødvendig øvelse - et "reality check" - for et lands og en kulturs fortsatte udvikling:

> "Yet another reality check is in order. Cultures will certainly change over time, as invention, organizational innovation, political change such as democratization, and globalization on many dimensions occur. This process of decay of the old and evolution of the new always evoke nostalgia among more sensitive observers. […] Nearly all societies will […] treasure the past, seeking to freeze and recall in museums the cultural heritage, they decided to hold precious. As cultures evolve and elements of them vanish, we must decide what we need to remember and retain in our midst. All of the past cannot be frozen endlessly in time. This conscious choice of the element of one's heritage that must be preserved is precisely what happens as the old gives way to the new. […] Nostalgia, then, is used not to bottle up change, which in any case is inevitable, but to decide what a society really wants to remember in the context of change and then finds way to do so" (Bhagwati, 2007: 112-113).

Dette reality check har Grønland været igennem i bølger siden anden verdenskrig og 1953 hvor globaliseringen for alvor slog igennem i Grønland, op til både Hjemmestyre i 1979 og Selvstyre i 2009. Man kan ikke sige om det er drømmen om selvstændighed, der lige nu generelt - og ikke kun blandt unge - får grønlandsk polka, trommedans kurser og hundeslædevæddeløb til at florere over hele Grønland. Mens jeg bare var i Sisimiut i tre uger i oktober - november 2016, var der ikke mindre end en udstilling af grønlandske fotokunstnere i dialog med Jette Bang, et trommedans kursus i kulturhuset *Tasaralik* over to dage og endelig - desværre da jeg lige var rejst - et arktisk hundeslæde træf, *'Arctic Nomads'* også over to dage. Der kom folk fra hele verden for at bygge og køre slæder, filme og diskutere 'the noble art of dogsledding' - bare som et par eksempler på hvad der foregår rigtig meget af overalt i Grønland lige nu.

I Artikel 15 fra 2003 bruger jeg igen nogle teoretikere som f.eks. Ziehe, som jeg også benyttede i (artikel 9: 161-167) - denne gang dog med andre data.
Et tredje parameter for globalisering kunne være at se på, om de unge virkeligt drømte om at blive kosmopolitter, turister, rejsende, som Giddens hævdede, eller om de drømte om mobilitet i det hele taget som at flytte for at tage uddannelse eller job eller tage på ferie. I survey'et spurgte vi om 'realistiske ønsker' eller 'drømmeønsker' for både 'flytteønsker' og 'jobønsker' og spurgte også om oplevede feriemål for at se, om der var en korrelation.
I de første analyser af 1997 survey'et havde vi spurgt ind til forældres uddannelse og job og den sproglige baggrund i hjemmet, som vi så indplacerede svarene i efter 'socioeconomic status (SES) (artikel 15: 294), hvor 1 var den højeste og 5 og 0 den laveste socioøkonomiske gruppe. Der var en stærk korrelation mellem socioøkonomisk gruppe og sprog, således at dobbeltsprogede var fordelt jævnt over alle klasserne, men de dansksprogede tilhørte de to øverste klasser og de grønlandsksprogede tilhørte de tre nederste (artikel 15: 294). Disse spørgsmål gav ikke så meget mening i de efterfølgende undersøgelser, dels på grund af usikkerhed og dels af hensyn til reliabilitet. De unge havde svært ved at beskrive deres forældres uddannelsesbaggrund og arbejde og vi fik mange meget indforståede svar som 'min mor arbejder hos' … og så et navn eller et stort firma, hvor hun kunne være alt fra direktør til kassedame. Med hensyn til metodemæssige problemer, blev de enkelte kategorier ofte utilladeligt små i dataanalysen når man opdelte svarene i 5 SES grupper og desuden gerne ville se den forskel, der trods alt er på unge mellem 12-15 og 16-19 og piger og drenge, som beskrevet i (kapitel 4).
En del af svarmulighederne i survey-1997 var på åbne spørgsmål, hvilket krævede en del kodning. I (tabel tre p. 304 i artikel 15) er kodningen samlet i grupper 'local places', 'exotic places' og 'don't know' for både 'flytteønsker' og 'jobønsker'. Konklusionen på 'drømme steder at flytte hen' var i mange tilfælde pragmatisk, men med en stærk SES korrelation, der vidnede om at de højeste social klasser havde råd til avancerede feriemål (artikel 15: 303). Konklusionen på 'jobønsker' viste samme oplevelsesmæssig praksis; det største ønske job var i alle socialklasser pilot, noget som ethvert barn kender til i Grønland. På anden pladsen sporedes en mindre utalt medieindflydelse med fantasifulde jobønsker som astronaut, Hollywood star … eller endda vampyr (artikel 15: 304). I begge svarmuligheder viste det sig, at den personlige oplevelse - *the wet factor* - betød meget (artikel 17: 91). Artiklens konklusion er, som jeg ser det her 13 år, efter en anelse sort, men tegner alligevel stadig det billede, som jeg deler med andre som Bhagwati (Bhagwati, 2007: 107) og en ung respondent,

at globaliseringen er uafvendelig og kun kan gå for langsomt i Grønland – helt stik imod tendensen nu i Europa (og USA), der gerne ville lukke sig om sig selv jf. Englands brexit og Donald Trumps mur mod Mexico:

> ”In response to ambivalent attitudes towards globalization, it would be an exaggeration to claim that young people in Greenland are anything but locals in the globalized world. However, an answer to that problem would nevertheless be to ask for more globalization – in the sense of more rather than less standardized conditions in all of Greenland’s districts (artikel 15: 305).

I 2004 skrev Bhagwati *In Defense of Globalization* (Bhagwati, 2004/2007). Efter at have skrevet om økonomisk globalisering igennem mange år, tilbageviser Bhagwati anti-globalisters angreb på globalisering igennem kapitel efter kapitel om fattigdom, børnearbejde, kvinders ligestilling, demokrati, løn og arbejdsforhold, miljø etc. - og ikke mindst det, der interesserer os her, kultur og medier: Forsvinder den lokale kultur og medier, eller bliver de beriget? (Bhagwati, 2007: 106ff.). Bhagwati mener selvsagt nej. Som jeg citerede Zygmunt Bauman for i (artikel 15 og 16) mener han, at globaliseringen vil efterlade folk i lokale områder fornedret, forarmet og misundelige på andres muligheder: ”To be local in a global world is a sign of social deprivation and degradation” (Bauman, 1998 i artikel 15: 295). Misundelsen var også den norske medieforsker Anita Werners resultat af undersøgelser af børn og unges mediebrug i Finnmark (Werner, 1999; Evenshaug & Hallen, 2001: 223). Anthony Giddens i de samme artikler 15 og 16 mener, at globaliseringen giver os mulighed for et kosmopolitisk liv som turister, arbejdssøgende og uddannelsesrejsende (Giddens, 2000 i artikel 15: 295), men han mener også, at verden bliver mere og mere løbsk - *A Runaway World* (Giddens 2000). Giddens er meget aktuel lige nu med det, han dengang sagde, nemlig at globaliseringen bliver mere og mere decentreret, og ikke mindst ser han, at en ’reversed colonization’ breder sig over verden (ibid.). Med den omvendte kolonisering mener Giddens, at ikke-Vestlige samfund mere og mere påvirker Vesten (Giddens, 2000: 34-35). Man ser, hvordan Latinos påvirker kulturen i Los Angeles, hvordan TV serier fra Australien, Brasilien etc. sælges over hele verden, hvordan den Qatar-baserede Arabiske TV station *Al-Jazeera* for alvor har udhulet den amerikanske nyhedsdominans med et alternativt tilbud om ’around the clock news’, - fra 2006 også på engelsk. Ligeledes ser man, hvordan Bollywood film succesfuldt kæmper med Hollywood[281] som en slags forsvar imod amerikansk kolonisering.

[281] *Time Magazine* havde i 2003 (27. oktober, 2003) en forside historie, der beskrev hvordan Bollywood film havde udkonkurreret Hollywood med at udsende 1000 film om året imod Hollywoods 740 med et publikum på

Man kan rundt om i verden se, at kultur som en global og hegemonisk kraft ikke mere alene er begrænset til Vesten (Kumaravadiveli, 2008: 43). En af de særlige områder, hvor den omvendte kolonisering breder sig, er f.eks. inden for modeindustrien, madvarer, konsum i det hele taget, men altså også medier og mange kunstformer. Bhagwati ser, at verden mere og mere bliver a *two-way flow*, hvor udviklingslandenes musik, bøger, visuelle produkter, tv og andre medier fylder mere og mere, som opgjort af UNESCO:

> "The fearful notion that the world's many cultures are doomed to be buried under an American avalanche also ignores the fact that other cultures are doing very well indeed, and even exporting their own artifacts and products around the world. The United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO) has estimated that for music, printed matter, visual arts, photography, radio, television, and other media, the share of just developing countries has risen from 12 to 30 percent in the twenty years ending 1998" (Bhagwati, 2007: 111).

Denne udvikling har været bemærkelsesværdig i mange år, og ifølge UNESCO seneste rapport om kulturel mangfoldighed fra 2015 *Re*|*Shaping Cultural Policies* er udviklingen fortsat. 140 lande har ratificeret aftalen, hvor der fokuseres på 4 mål for kulturel diversitet: 1) Understøtte bæredygtige kultursystemer 2) Forsøge at udvirke et balanceret flow og styrke kunstnerisk mobilitet 3) Integrere kultur i en bæredygtig struktur 4) Fremme menneskerettigheder og frihed.[282] Procentdelen, som udviklingslandene byder ind med af kulturprodukter over for de udviklede lande, er i 2013 opgjort til 19.5 % overfor 80.5 % (UNESCO Global Report, 2015: 13)[283] – interessant nok præcis det forhold, som de grønlandske TV udsendelser havde i forhold til de danske TV udsendelser igennem mange år, som vi så i artikel (artikel 16: 260, i kapitel 5 og i artiklerne 3: 172 og 4: 172). Tallet i UNESCO citatet ser ikke ud til at svare helt til Bhagwatis opgørelse, men tendensen og fokus på målet er alligevel ikke til at tage fejl af.

> "Developing countries still have a long way to go before they reach the levels of digital access enjoyed by developed countries. However, over the last decade many regions in the global South have shown remarkable progress, particularly in the field of mobile connectivity" (UNESCO Global Report, 2015: 10).

3.6 milliarder mod Hollywoods 2.6 milliarder, som en slags Indiens modstand mod amerikansk kolonisering. http://content.time.com/time/covers/asia/0,16641,20031027,00.html (set 09.11.16).

[282] 1. Support sustainable systems of governance for culture, 2. Achieve a balanced flow of cultural goods and services and increase mobility of artists and cultural professionals, 3. Integrate culture in sustainable development frameworks, 4. Promote human rights and fundamental freedoms (UNESCO Global Report 2015: 18-19)

[283] Based on UN Comtrade, DESA/ UNSD, April 2015

Inuk Silis Høegh, som vi mødte i kapitel 7, er et eksempel på en af de repræsentanter for Grønlands kunst og kultur, som nyder godt af denne fokus på at skabe bæredygtige, ligeværdige forhold både på UNESCO og EU niveau. For selv om kunststøtten slet ikke er stor nok, er der dog begyndt at være flere muligheder for støtte både i Grønland, Danmark, inden for EU, og de grønlandske kunstnere er kosmopolitter som Høegh og Nivi Nielsen, som vi hørte om i (kapitel 6). Danmark stemte sig ind i EU i 1973, og Grønland kom med indtil de fik Hjemmestyre i 1979, hvorefter de meldte sig ud i 1985. På trods af, at grønlænderne altså stemte sig ud, har Grønland status som en tidligere koloni inden for EU, et af de 21 OLT-lande, dvs. oversøiske lande og territorier, som har en særlig forfatningsretslig forbindelse til de eksisterende (og for Storbritanniens vedkommende forhenværende) medlemsstater: Danmark, Frankrig, Storbritannien og Nederlandene.[284] Det giver større muligheder for støtte til kunst og mobilitet. En anden væsentlig del af at være grønlænder er tilknytningen til Inuit i andre lande som Canada, Alaska og Tjukotka i Rusland, der med stiftelsen af ICC (Inuit Circumpolar Council) i 1980 blev en NGO (non-governmental organization), som bl.a. har sæde i Arktisk Råd og FN's Permanente Forum for Oprindelige Folks Anliggender (UNPFII).[285] På utallige måder er Grønland en del af den globale verden.

Den større udbredelse og udveksling af varer, medier og kunst fra 'Vesten' betyder imidlertid ikke, at folk i forskellige kulturer nødvendigvis i højere grad accepterer Vestens ideologi og livsform uden oprør eller tilpasning eller disembeddedness /embeddedness (det er svært at finde et godt ord for disse begreber, men jeg mener at indlejret er det, der er konsensus om). Tværtimod. Igennem årene har der været demonstrationer imod McDonaldizeringen forskellige steder i verden. I 1999 protesterede en franskmand, José Bové og nogle bønder, mod byggeriet af en restaurant i det sydvestlige Frankrig. Bové endte med Andy Warhols berømte 15 minutters berømmelse og blev dømt til tre måneders fængsel (Bhagwati, 2007: 106-07). McDonalds åbnede imidlertid den ene velbesøgte restaurant efter den anden overalt i Frankrig - oven i købet tilpasset med franske specialiteter på menuen som 'espresso and brioche' (Ibid.).

Når Bové blev repræsentant for frygten for at globaliseringen ødelægger de lokale kulturer, som også Bauman argumenterede for (artikel 16: 256), ser Bhagwati derimod, at globalisering - og økonomisk globalisering - har mulighed for at berige kulturer alle vegne - hvis globaliseringen bare *når dem i* stedet for at gå uden om dem. At blive sat uden for

[284] http://www.eu.dk/da/spoergsmaal-og-svar-folder/hvad-er-olt-lande (set 09.11.16).
[285] ICC skiftede navn fra Conference til Council i 2002.

globaliseringen, som faren er mange steder, fører kun til en "primitiv" udvikling ifølge Bhagwati:

> … the tribal, often isolated cultures whose external contacts have been negligible enough to leave them at the level of 'primitive' development (Bhagwati, 2007: 107).

Skal vi se det lidt ovenfra, er det måske de primitive livsudfoldelsesmuligheder, som blandt andet (krig også) er det, som hele flygtningestrømmen i verden pt. drejer sig om. Folk vil have gode livsvilkår og muligheder og rejser/flygter gerne for at få det. I de foregående kapitler (4, 5, 6, 7) har jeg luftet samme ærgrelse over, at for eksempel internettet som en væsentlig del af den teknologiske globalisering ikke kom mere stabilt og økonomisk muligt ud til de mindre steder i Grønland, som også korrespondancen med en skoleinspektøren fra Østkysten vidnede om (kapitel 4).

Internt i Grønland har infrastruktur og transport på det sidste været et politisk emne, men nye vinde blæser også med Grønlands ønske om at ekspandere ud imod verden - og ikke bare til Danmark. Den årelange kontrakt imellem *Royal Arctic Lines* og Aalborg Havn droppes som basishavn til fordel for det fri valg af skiftende destinationshavne med en millionerstatning til følge. Med vekslende destinationer regner Grønland med bedre at kunne nå den store verden:

> Aarhus havn har de fuld forståelse for Aalborg Havns ærgrelser over muligvis at miste en stor kunde. Men samtidig er det også en fordel for *Royal Arctic Lines* at få mere direkte forbindelser til de globale markeder. [286]

[286] *Sermitsiaq* nr. 42, 21. oktober 2016: 8.

Figur 4: Den globale verden møder Grønland. Turistskib på besøg ved det gamle universitet, Ilisimatusarfik. Foto: Jette Rygaard, 2008.

Internt i Grønland har man ville spare på den dyre transport og har forsøgt at forhandle nye servicekontrakter for tranporten. Det - selvfølgeligt forventede – resultat er, at folks mulighed for at rejse bliver både forringede, dyre, og at folk i transportbranchen fx *Air Greenland* mister deres arbejde. En af de forringelser, der virkeligt vil ramme det grønlandske folk og rejsende turister, er i tilfældet af forsinkelser, hvor folk selv skal afholde udgifterne og med den eventuelle mulighed at miste deres billet.[287] Oppositionspartierne i Naalakkersuisut krævede en tilbagetrækning af disse indgåede aftaler, hvilket igen sandsynligvis ville betyde en kæmpe erstatning, men den nye koalition fra oktober 2016 skaber stadig usikkerhed om udfaldet. De mindre byer og bygder vil blive ramt hårdt, og borgerne rundt om på kysten har allerede protesteret.[288] En Turistoperatør i Sydgrønland, XXX fra *Nanortalik Tourism Service*, slutter et indlæg i *Sermitsiaq* med et vredesudbrud:

> ”Aldrig i mine 17 år i branchen og 47 år i Grønland har jeg set noget så ubehjælpeligt og amatøragtigt. Et samfund kan ikke overleve en sådan forringelse af infrastrukturen. ”[289]

[287] *Sermitsiaq* nr. 42, 21. oktober 2016: 2.
[288] *Sermitsiaq* nr. 42, 21. oktober 2016: 4.
[289] *Sermitsiaq* nr. 42, 21. oktober 2016: 5.

Denne forringelse af infrastrukturen betyder selvsagt meget direkte for grønlænderne, og i det større perspektiv kan det være vanskeligt at tiltrække turister, hvis infrastrukturen ikke arbejder sammen om at facilitere denne branche, som har så stor betydning for Grønland som turistland og for Grønlands økonomi. Vi ser i citatet (artikel 15: 296), hvordan en ung pige netop 'ømmer' sig over det dyre og besværlige i at komme til yderdistrikterne, og hvordan både vejr og infrastruktur kappes om at lægge hindringer i vejen for den frie udfoldelse. Og som vi så i (kapitel 6) vil grønlænderne rigtig gerne ud i verden - fordi de kan! Også i den følgende sammenfatning ser vi dette ønske om at være globale Inuit udtrykt.

Min konklusion er, at ligesom Bhagwati ønsker jeg med du unger mere globalisering, simpelthen fordi de har brug for personlige oplevelser, som vi ser de sætter højere end alt andet (artikel 15: 304) - helt i tråd med den holistiske socialisationsmodel (artikel 18: 118; artikel 17: 91; Evenshaug & Hallen, 2001: 223) - fordi de skal have inspiration og noget at vælge imellem for at drømme stort (artikel 15: 306).

Artikel 16 er skrevet noget senere end de andre artikler og fremstår derfor som et mere overordnet bidrag til globaliseringsdebatten, men nogle af de tidligere dataanalyser er benyttet igen, denne gang dog fra survey 2004 og et mindre lokalt survey blandt universitetsstuderende i 2006, hvor spørgsmålene blandt andet var som det ses herunder:

1) TV udsendelser i KNR (artikel 16: 261)	**2) Foretrukne TV programmer (p. 263)**
3) Hvilke film man bedst kunne lide (som åbent spørgsmål) (p. 263)	4) Hvilket medium man foretrækker (p. 265)
5) Hvilke aktiviteter man har på Pc'en (p. 65)	6) Favorit sites på internettet (p. 266)
7) Foretrukne ferie steder (p. 266)	8) Føler du dig som grønlænder eller global? (Lokalt survey i 2006 specielt til brug for denne artikel (p. 267)

Konklusionen på de enkelte spørgsmål og svar handler helt specifikt om de unges mediebrug, så nogle af disse svar gemmer jeg kapitel 9, hvor svar fra 1997, 2004 og 2015 vil blive forsøgt sat i forhold til hinanden, så vi kan se en udvikling over tid. Den separate konklusion, jeg vil omtale her, er spørgsmål 8, om hvorvidt de unge også føler sig som globale verdensborgere. På spørgsmålet, som jo er et åbnet holdningsspørgsmål (Bryman, 2012: 253), er der mange

interessante svar fra de unge, som angiver både humor og en kosmopolitisk indstilling til det at være grønlænder: "Jeg er en global inuit LOL LOL, "[290] som en 31 årig mand skriver (artikel 16: 267). Den største del, 52 %, ser sig udelukkende defineret som grønlænder på grund af familie, sproget, maden og de indre følelser, som kobler dem til landet (artikel 16: 267). Nogle nævner også den følelse, der opstår som at føle sig grønlandsk, når man bliver diskrimineret eller set ned på af andre. Vi så den samme debat udfoldet på *Arto.Dk* (artikel 11: 101 og kapitel 7). Følelsen af diskrimination stikker dybt og kommer op gang på gang i aviser og sociale mediers kommentarfelter og i kunst som bl.a. *Sume*-filmen (Høegh, 2014), som allerede omtalt (artikel 6: 1-6). Fra forskning ved vi, at hvis ungdomsårene er svære for unge generelt, så er det ekstra vanskeligt hvis man oven i købet kæmper med etniske identitetsproblemer. Det kan skade selvfølelsen, når man møder diskriminering som vi så i (kapitel 7), det kan give et modsætningsforhold til forældre, venner eller subkulturer (Markstom-Adam & Adams, 1995; Pinney, 1996 i Evenshaug & Hallen, 2001: 291), og endelig kan det sinke den normale udvikling og svække den ønskværdige stræben mod voksenliv og uddannelse (ibid.). En lille gruppe på 7 % ser sig som globale verdensborger og lægger vægt på, at det er teknologien, deres mobiler, Pc'er og muligheder for at rejse, der giver dem den følelse af at høre til verden - lidt som at leve i et 'tribal community' i McLuhan'sk forstand. Knap halvdelen, 41 %, ser sig selv - ikke uventet - som begge dele, både grønlænder og global. Den følelse er ikke ny for grønlænderne. I 2004 *udgav Institut for Sprog, Litteratur og Medier* en antologi for at fejre Hjemmestyrets 25 års jubilæum. Titlen *Grønlænder og Global* blev valgt, fordi den dækkede mange genkomne problemstillinger i artiklerne, men var også - og nok så vigtigt - et citat fra en betydningsfuld grønlænder, Moses Olsen (1938-2008), politiker, forfatter og medstifter af partiet *Siumut*.

I (artikel 16) gennemgår jeg mere detaljeret de globale positioner i globaliseringen generelt og den kulturelle globalisering bl.a. vedrørende medieforskningen fra Liebes and Katz' receptionsforskning (artikel 16: 256; Liebes & Katz, 1990). Med deres banebrydende undersøgelse af TV serien *Dallas* blev det en gang for alle slået fast, at det, man kaldte den imperialistiske diskurs, hvor man forestillede sig en total homogenisering af kulturer ud fra medieindtag, var forkert. Folk vælger fortolkninger af medier efter mange kulturelle baggrundsvarianter og fortolkningsfællesskaber, så man nogle gange med den amerikanske receptionsforsker Stanley Fish kan spørge sig selv: *Is There a Text in This Class?* (Fish, 1980)

[290] **L**aughing **O**ut **L**aud

- og dermed er vi ovre i receptionsforskningen, den forskningsretning, der gennemsyrer mit arbejde.

Nogle af de begreber, der går igennem mange positioner af den kulturelle globalisering, er Giddens begreb dis/embedded (artikel 16: 257) og begrebet de/territorialisme. De amerikanske forskere, Jonathan Xavier Inda og Renato Rosaldo (artikel 16: 257) har set de/territorialisme og den efterfølgende territorialisme brugt om udlejring/påvirkning fra et international marked og indlejring/ genbrug af medieindhold i det lokale. Receptionen af fremmed medieindhold og sociale relationer hives ud af andre tider og steder og genindsættes igen på tværs af tid og sted. Det er selv globaliseringens væsen, at tid og sted bliver uvæsentligt. På sin vis minder de/territorialisme om Giddens dis/embeddedness. Mens præfikset 'de' eller 'dis' hiver det kulturelle element ud af stedet, så sætter den sidst part altid elementet på plads i den lokale kultur igen - forandret, men alligevel det samme. Antropologen Arjun Appadurai kalder denne samtidig co-eksistens i tid og rum for 'alternative modernities' (Appadurai, 1996), mens antropologen Brian Larkin bruger det mere fængende navn 'parallel modernities' (Larkin i Ginsburg, Abu-Lughod & Larkin, 2006: 352). Mens nogle mener, at det er umuligt for periferien at have oplevelser/opfindelser uafhængigt af de metropole centre (Larkin i Ginsburg, Abu-Lughod & Larkin, 2006: 353), ser andre det som en postkolonial "inverted European narcissisme" (Shohat & Stam, 1994; Larkin i Ginsburg, Abu-Lughod & Larkin, 2006: 353), som blot reducerer ikke-Vestligt liv til et patologisk gensvar til Vestlig dominans (ibid.). Diskussionen viser i hvor høj grad vi alle er forbundne, bliver inspireret af hinanden, men også at den traditionelle *one-way flow* måske mere og mere bliver til en mere homogeniseret *two-way-flow*, som UNESCO målsætningen forsøger at styrke.

Denne diskussion om kulturel påvirkning er væsentlig i forhold til strømninger i Grønlands kultur og viser, at ingen lever i et globalt tomrum. De to nye grønlandske film *Qaqqat alanngui* (*Skyggen i fjeldet*) fra 2011 og *Unnuap Taarnerpaaffiani* (*I nattens mørke*) fra 2014 er gode eksempler på 'parallelle' kulturprodukter. De to film er som taget ud af den international rituelle ungdoms *Teenage-kill-film* fra 70'erne og 80'erne: (Schubart, 1993: 42), hvor handlingen altid er en helt forudsigelig gentagelse, og hvor netop forventningen og nydelsen er en vigtig del af ritualet og af kontrakten imellem instruktøren og publikum. Man kan sige, at kunsten i gyserfilm er at opfylde denne tilskuerkontrakt, at gengive og opføre filmen som genren er, men også samtidig at sætte sit eget præg på genren ved at aflevere

'klicheen' på en fornyende og lokal måde. Dette kendetegner disse to film. Hvor den oprindelige genres universelle monstre er vampyrer, galninge, gale doktorer og deres skabninger, nattens monstre, som varulve eller zombier, så er de grønlandske monstre de gode/onde kræfter, som man finder i den grønlandske kulturbaggrund med Qivitoq (fjeldgængere), Ilisiitsut (hekse), Inorroortut (forvandlinger), Asi/og eller inuilaaq (øde natur eller vildmarken), Nunap timaa (indlandet og fremmede steder) eller tupilakker [291](hævnskabninger) (Pedersen, 2002: 73-75; Rolf Gilberg, 2001). Det siges, at "Enhver kultur har fortjent de monstre, den får … " (Nicolas Barbano i: Lindboe, 1992). Disse to films monstre er specifikt grønlandske og bygger videre på traditioner fra de gamle myter og sagn, men holder sig ellers til den rituelle genres opbygning og narrative struktur, hvor ofrene er seksuelt debuterende teenagere - specielt i *Qaqqat alanngui*. Den anden film *Unnuap Taarnerpaaffiani* blander både den grønlandske *monstrologi*, men lægger også op til en psykoanalytisk fortolkning. Som vi har set igennem alle år og undersøgelser, er det netop gysergenren, der elskes af teenagere, også i Grønland, som vi skal se i (kapitel 9), - men er det nu også en sund genre? Jeg kan ikke lade være med lige at komme med en ekskurs - forskning fra den store verden.

I de rituelle genrer bliver tilskueren fysisk stimuleret, vi får hjertebanken, skriger, får svedige hænder, og håret 'rejser sig'. Netop i denne sansepåvirkning ligger genrens værdi (Schubart, 1993: 55). Siden 80'erne har forskerne diskuteret voldsfilm og disses indvirkning på de børn og unge, der ser dem, og man taler om, at der kan ske en emotionel og kognitiv tilvænning (Feilitzen, 1998; Haldar & Frønes, 1998; Rydin & Schyller, 1989). Nu er nyere neuroscience-forskning (Hasson m.fl., 2008) [292]inden for film imidlertid gået helt nye veje ved at fortælle om de fysiske reaktioners indvirkning på fysiologien. Den danske filmforsker Torben Krag Grodal har været inde på det samme, dog ikke på neuromedicinsk grundlag (Grodal, 1997). Blodprøver, puls og hjernescanninger er taget af nogle forskere, før, under og efter at publikum har set en gyserfilm, *Insidious* (Wan, 2010). Resultaterne er lidt skræmmende. Hjernen kan ikke skelne mellem virkelige og ikke reelle farer og reagerer som under virkelige farer. Billederne og lyden aktiverer hjernes frygtcenter *amygdala*, der sender signalstofferne, *glutamat* og *noradrenalin* til pandelapperne. Frygten får ligeledes hjernens frygtcenter til at alamere hypofysen, der beordrer binyrerne til at pumpe streshormoner ud i blodet. Forskere

[291] Ole G. Jensen: http://web.archive.org/web/20060708053413/http://www.ammassalik.gl/tupilak.htm (set 12.11.16).
[292] http://www.cns.nyu.edu/~nava/MyPubs/Hasson-etal_NeuroCinematics2008.pdf (set 18.11.16)

har fundet ud af, at folk har en øget risiko for blodpropper, fordi et forhøjet indhold af proteinet *koaguleringsfaktor VIII* svømmer rundt i kroppen og leder efter blodtab. Imidlertid er der en lille fordel ved gyserne, hvis man kan sige det sådan. Både den oftest bløde og rolige åbning samt den udglattende afslutning udløser for begge deles vedkommende *dopamin* i blodet, altså det, der giver lykkefølelser. Det vil sige, at hvis man overlever midten og gyset i filmen, så har man lidt lykkefølelse til gode (Hasson m.fl. 2008). Det er formodentlig denne forestilling om, at verden er af lave, kaotisk og at alting kan ske - og der så alligevel til sidste kommer skik på det hele, der appellerer til unge i teenageårene, hvor verden føles som om den *er* af lave på grund af de mange nye fysiologiske ændringer og følelser der kommer til (Jerslev (1999).

Men for til slut at vende tilbage til globalisering så kan man sige, at teknologi, medier og kommunikation har accelereret globalisering (Rantanen, 2005: 24) igennem den historiske udvikling af informations og kommunikationsteknologi - på engelsk normalt omtalt som ICT.[293]

Den canadiske medieforsker Harold Innis beskrev i 1950, længe før den nuværende debat, de tre stadier som ”oral, print and electronic” (Rantanen, 2005: 25), som de kommunikationsformer jeg allerede har diskuteret (artikel 6: 2), og den ligeledes canadiske medieforsker Marshall McLuhan var den, der koblede medier til globaliseringsperspektivet med sit begreb ’the global village’ (McLuhan, 1964). Rantanen har bearbejdet et skema over de strukturelle ændringer, som individet oplever igennem de fire medieformer fra teoretikere som James Lull og hans fire stadier (2000; Rantanen, 2005: 26) og Robert Robertsons 5 stadier (1992; Rantanen, 2005: 24). Efter som disse stadier kan tjene som forklaringsmodel for nogle af computer analyserne i kapitel 9, vil jeg her til slut gengive Rantanens figur, som jeg har oversat til dansk:

	Mundtlig	**Skrift (3100 f.kr.)**	**Print (1440-Europa)**	**Lednings elektronik (1830-)**	**Trådløs elektronik (1920-)**	**Digital (1990-)**
Medie		Breve, manuskripter	Kalender, bøger, aviser	Telegraf	Radio, TV	Computer, internet
Kommuni-kation	Interaktiv	Hovedsagelig interaktiv	Envejs	Hovedsageligt envejs	Hovedsagelig envejs	Tovejs
Tid	Samtidig	Forsinket	Forsinket	Øjeblikkelig	Øjeblikkelig	Internet tid

[293] Information and Communications Technology

Rum	Lokal	Udvidet lokalitet	Lokal, udvidet, national	Lokal, national og i større grad international	Lokal, national, global	Uvæsentlig
Række-vidde	Lille publikum	Begrænset publikum	Masse publikum	Kæmpe masse publikum	Kæmpe masse publikum	Alt publikum
Inklusion		Læsere	Læsere	Adgang baseret på national infrastruktur og økonomisk mulighed	Adgang baseret på national infrastruktur og økonomisk mulighed	Adgang baseret på national infrastruktur og økonomisk mulighed
Kontrol		Kirker, klostre, retssale	Kirker, klostre, retssale & bourgeoisiet	Regeringer og firmaer	Regeringer og firmaer	Regeringer, firmaer og individuelle

Figur 5: Medie og kommunikations stadier (Rantanen, 2005: 26)

Grønland har været igennem alle disse stadier som omtalt i kapitel 5, men kæmper stadig med inklusionsdelen, adgang baseret på infrastruktur og de økonomiske muligheder, men ellers har grønlænderne taget globaliseringen til sig, som jeg slutter artiklen:

> ” In Greenland, globalization has thus far primarily been a story of successful embedding the global into the local. The task now is for Greenland to turn the predominantly one-way cultural traffic into a two-way street in a climate yet based on what is still an extremely strong local identity” (artikel 16: 268).

De nye medieteknologier er meget mere end blot informationsteknologier men bliver en blanding af underholdning, kommunikation, sociale relationer, identitetsudvikling, leg, arbejde – alt (artikel 16: 257). Og de unge bruger det hele og accepterer kun de grænser, som adgang og økonomi sætter for dem, som vi ser i næste kapitel 9, hvor de unge gennem surveysvar kommer til orde. Men lad os som overgang til de unges medieforbrug og ord, slutte med en ung pige, som ser sig selv som en del af globaliseringen og som har drømmene i behold; om at komme ud i verden, om at blive en del af en rejsende arbejdsstyrke, om at opleve andre interessante folkeslag:

> ”Jeg går i skole der i [Sisimiut]. Jeg tænker (jævnligt) på min fremtid. I 2002 skal jeg på High School i Amerika, som EF'er. Jeg er næsten ikke interesseret i grønlændere, kun amerikanere, jeg ved ikke hvorfor jeg er sådan. Efter High School, skal jeg på efterskole i Danmark. Når jeg bliver voksen vil jeg være fly-stewardesse” Pige, 15, Sisimiut: KAM: 19).

Litteratur

AG, uge 46, 16, november 2016. Nuuk.

Appadurai Arjun (1996): *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*. USA. University of Minnesota Press.

Bhagwati, Jagdish (2007): *In Defense of Globalization*. Oxford. Oxford University Press.

Bauman, Zygmunt (1998): *Globalization: The Human Consequences*. USA. Columbia University Press.

Bryman, Alan (2012): *Social Research*. Oxford. Oxford University Press.

Feilitzen, Cecilia V. (1998): Är Rambo oskyldig? Om vold i og utenfor medierne i: Haldar og Frønes (red.) *Digital barndom*. Oslo. Ad Notam Gyldendal.

Evevshaug, Oddbjørn & Dag Hallen (2001): *Barne- og Ungdomspsykologi*. Oslo. Gyldendal.

Fish, Stanley (1980): *Is There a Text in This Class? The Authority of Interpretive Communities*. Massachusetts. Harvard University Press.

Giddens, Anthony (1990): *The Consequences of Modernity*. Stanford. Stanford University Press.

Giddens, Anthony (2000): *En løbsk verden - hvordan globaliseringen forandrer vores tilværelse*. København. Hans Reitzels Forlag.

Gilberg, Rolf (2001): Tupilakken - den usynlige dræber og turistfiguren i: *Tidskriftet Grønland*: http://www.tidsskriftetgronland.dk/archive/2001-2-Artikel04.pdf (set 14.11.16).

Ginsburg, Faye, Lila Abu-Lughod, Brian Larkin (eds.) (2006). *Media Worlds: Anthropology on New Terrain*. Berkeley: University of California Press, 2002

Grodal, Torben Kragh (1997): *Moving Pictures: A New Theory of Film Genres, Feelings, and Cognition*. USA. Clarendon Press.

Haldar, Ivar & Marit Frønes (1998) (eds.): *Digital barndom*. Oslo. Ad Notam Gyldendal.

Hasson, Uri, Ohad Landesman, Barbara Knappmeyer, Ignacio Vallines, Nava Rubin, and David J. Heeger (2008): The Neuroscience of Film i: *Projections* Volume 2, Issue 1, Summer 2008: 1–26 © Berghahn Journals i: http://www.cns.nyu.edu/~nava/MyPubs/Hasson-etal_NeuroCinematics2008.pdf (set 18.11.16).

Honneth, Axel (2003): *Behovet for anerkendelse - en tekstsamling*. København. Hans Reitzels Forlag.

Jensen, Ole G. (2006): Tupilaq - the feared and loved. East Greenlandic carvings in tusk and reindeer horn i: http://web.archive.org/web/20060708053413/http://www.ammassalik.gl/tupilak.htm (set 12.11.16).

Jerslev, Anne (1999): *Det er bare film - unges videofællesskaber og vold på film*. København. Gyldendal.

Liebes, Tamar and Elihu Katz (1990): *The Export of Meaning: Cross-Cultural Readings of 'Dallas'*. New York: Oxford University Press.

Kumaravadiveli, B. (2008) *Cultural Globalization and Language Education*. New Haven and London. Yale University Press.

Lindboe, Niles & Ole Frid-Nielsen (red.) (1992): *Medieeksplosionen*. *En ny verden af guder og monstre*. København. Gyldendal.

Markstrom-Adams, C., & Adams, G. (1995). Gender, ethnic group, and grade differences in psychosocial functioning during middle adolescence? *Journal of Youth and Adolescence*, 24, 4, 397-417.

McLuhan, Marshall (1964): *Understanding Media: The Extensions of Man*. USA. MIT Press.

Pedersen, Birgit Kleist (2002): Pedersen, Birgit Kleist, 2002: Gysergenren – gru eller trøst? *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning 2000*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.

Pedersen, Birgit Kleist & Jette Rygaard (2003B): Grønlandske Unge mellem Tradition og globalisering i: Helena Helve (red.): *Ung i utkant*. *Aktuell forskning om glesbygdsungdomar i Norden*. Tema Nord 2003: 519. København. Nordiska Ministerrådet.

Rygaard, Jette (2001): Grønland og den kulturelle globalisering pp. 169-189 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, Jette (2003B): Youth Culture, media and globalization processes in Greenland pp. 291-309 IN: *Young*. *Nordic Journal of Youth Research*, vol. 11. Number 4, November. London. Sage Publication.

Rygaard, Jette (2008D): Let the World in! Globalization locally in a mediated world pp. 254-271. IN: K. Drotner & S. Livingstone, eds., *Handbook of Globalization*. London. Sage Publications.

Rantanen, Terhi 2005: *The Media and Globalization*. London. Sage Publications.

Ritzer, Georg (1996): *McDonaldiseringen af samfundet*. København. Hans Reitzels Forlag.

Schubert, Rikke (1993): *I lyst og død: Fra Frankenstein til splatterfilm*. København. Borgens Forlag.

Sermitsiaq nr. 42, 21. oktober 2016. Nuuk.

Shohat, Ella & Robert Stam (1994): *Unthinking Eurocentrism*. *Multiculturalism and the Media*. USA. Psychology Press.

Stærke medier - Vi skaber fremtiden sammen. Redegørelse fra mediaarbejdsgruppen (2010). Nuuk.
http://www.kamikposten.dk/lokal/last/container/da/hvadermeningen/pdf/staerke_medier___vi_skaber_fremtiden_sammen.pdf (set 05.11.2016).

UNESCO Global Report 2015: *Re|Shaping Cultural Policies*, http://en.unesco.org/gem-report/policy-papers#sthash.7s3cAI6v.dpbs (set 05.06.16).

Werner, Anita (1999): *Børn og medier - hvad ved vi om mediernes indflydelse?* Århus. Systime.

Film

Insidious (2010): James Wan. UK. USA.

Websites som de fremkommer i artiklen

http://www.fredsakademiet.dk/ordbog/gord/gr%C3%B8nlands%20historie.pdf (set 17.11.16).

https://www.information.dk/udland/2016/08/usas-rustne-arv-groenland (set 17.11.16).

http://politiken.dk/oekonomi/2050/klima/ECE2973782/her-er-hovedpunkterne-i-klimaaftalen-fra-paris/(set 17.11.16).

National digitaliseringsstrategi 2014-2017. *Digitalisering som drivkraft*. Årsrapport 2014. Fra:http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Digitaliseringsstyrelsen/aarsrapport2014%20digitalisering%20dk.pdf (set 01.11.2016).

Time Magazine http://content.time.com/time/covers/asia/0,16641,20031027,00.html (set 09.11.16).

http://www.eu.dk/da/spoergsmaal-og-svar-folder/hvad-er-olt-lande (set 09.11.16).

Ole G. Jensen: http://web.archive.org/web/20060708053413/http://www.ammassalik.gl/tupilak.htm (set 12.11.16).

http://www.cns.nyu.edu/~nava/MyPubs/Hasson-etal_NeuroCinematics2008.pdf (set 18.11.16)

Errata artikel 14: Grønland og den kulturelle globalisering (2001)

P.170, linje 2 fra neden: ’Udsigte’ skal selvfølgelig være ’sigte.

P. 175, figur 5: I tabellen mangler der en 'pind' til den orange 4 % del af lagkagen. Denne del skulle have heddet 'andre' ligesom i de andre modeller fx p. 176 figur 6.

P. 176, figur 6-7: Egen beregning er lavet ved at tage stikprøver hver måned i programmer for et år.

P. 179, linje 2: Et ord 'dage' er gledet ud: I vore dage hersker også …

P. 180, figur 10: Kilden er beregnet af Rygaard fra 1997 survey

Errata artikel 15: Youth Culture, media and globalization processes in Greenland (2003B)

P. 293: Linje 11 fra neden: Jeg skriver at vi interviewede 120. Dette tal er det totale med gruppeinterviews og interviews der af eller anden grund ikke blev brugbare. Vi havde et par gruppe interviews med to klasser af ca. 10 pr styk og lidt uheld med udstyr eller ikke fremmødte.

Errata artikel 16: Let the World in! 'Globalization locally in a mediated world" (2008D)

P. 255, 2. spalte 9 fra neden: Jeg skriver her at pilot-survey'et var 220, i kapitel 4 oversigten på p. 31 har jeg tallet til 238. Det kommer sig af dels databasens måden at tælle op efter alder og fuldendte og ikke helt fuldendte spørgeskemaer.

P. 256, 1. spalte midtvejs: Jeg har som jeg har oplyst før ikke medtaget de meget små og lokale survey i kapitel 4, da de jo ikke var del af de store landsdækkende undersøgeler, men nogle lavet *ad hoc* fordi der pludselig var et behov for lidt nye data til en bestilt artikel.

P. 259, spalte 2, linje 11. Danmark meldte ind i EU i 1973 og Grønland ud efter Hjemmestyre i 1985, se denne artikel p. 10.

P. 257, spalte to, linje 22 skal være"attitudes *in* American movies".

P. 260, spalte 2, linje 20 fra neden: der mangler en *"* efter ten o'clock. "

P. 261, tabel 15.1: Titlen: Broadcast of KNR-TV, 1990-2005 skulle være 2004, som tallene går til.

p. 265, spalte 2, linje 14: Der er en reference til Rygaard, forthcomming, den blev til artikel 11: Et hjem er et hjem (2007).

Artiklerne 14-17

14. Grønland og den kulturelle globalisering (2001) pp. 169-189
IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning.* Nuuk.
Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Jette Rygaard

Grønland og den kulturelle globalisering[1]

1. Introduktion: Er globaliseringen nået til Grønland?

I øjeblikket kan man ikke åbne en bog eller en avis uden straks at støde på modeordet globalisering. Man kan åbenbart heller ikke beskæftige sig med børn og unge i Grønland uden straks at se begrebet omsat i praksis. Som tak for indsatsen med at besvare et stort spørgeskema [2] udloddede min kollega og jeg en række videofilm til de unge. De, der blev udtrukket hvert sted skulle melde tilbage hvilken film de ønskede.

Ønsket fra en 14 årig dreng fra Ittoqqortoormiit var i 1997 *'A Vampire from Brooklyn'* med Eddie Murphy. Lidt slukørede måtte vi indrømme at den havde vi ikke hørt om, men hvad mere var, så havde de tre ellers så velforsynede videobutikker i Nuuk heller ikke. Lidt efterforskning åbenbarede dog at der fandtes en film af dette navn, men at den var så sprit-ny at den først ville komme meget senere. Hvordan kunne en lille dreng i landets mest afsondrede by så hurtigt vide besked med de nyeste videotrends? Tja ... Ud fra dette eksempel lever vi klart nok i den 'globale landsby'!

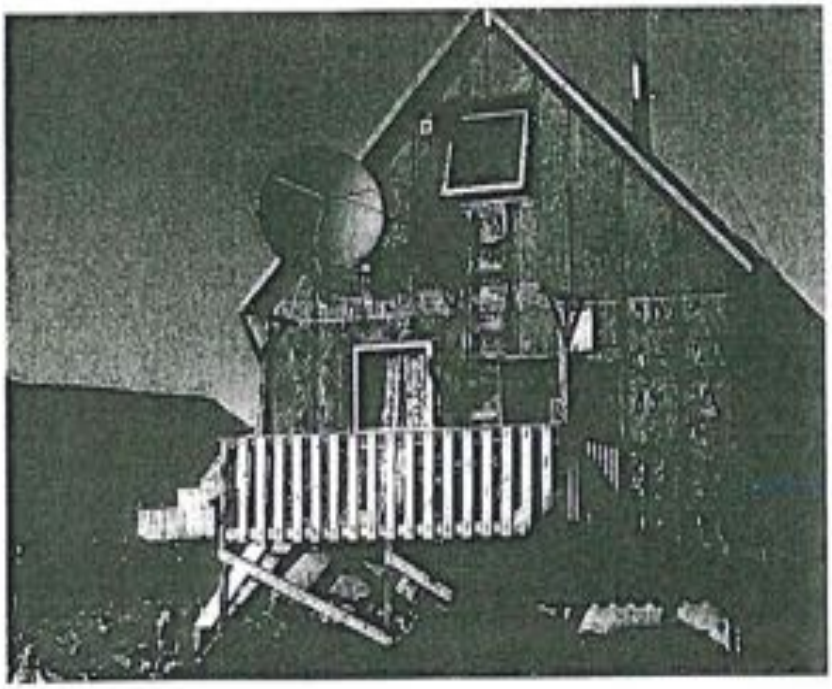

'Opkobling til den globale landsby i Ittoqqortoormiit': Foto: Jette Rygaard

Globalisering henviser til, at jordklodens forskellige lande gradvist kommer til at ligne hinanden i kulturvaner og kulturforbrug. Eller sagt med andre ord: at forskellige landes kultur får et mere og mere ensartet præg. Verden bliver, med canadieren Marshall McLuhan's berømte udtryk, til 'den globale landsby', [3] hvor folk i Upernavik i TV-nyhederne følger med i bekæmpelsen af havforurening udfor Argentinas kyst, og hvor alle mennesker verden over ser på de samme TV-serier, mens de drikker Coca Cola og spiser Chicken McNuggets.

Globalisering står mere end noget andet i gæld til kommunikationssystemerne, der ophæver tid og sted. Allerede i 1440'erne da Gutenberg [4] opfandt trykkemaskinen, løsrev ordet sig fra den der udsagde det. Og da Samuel Morse i 1850 sendte det første spørgsmål *'Hvad har Gud skabt?'* af sted med den elektriske telegraf blev også tidens enhed ophævet en gang for alle.[5] Siden er det gået slag i slag. Den første kommercielle kommunikations satellit startede sit kredsløb omkring jorden i 1969. Nu er der mere end tohundrede.[6] Og for hvert nyt teknologisk fremskridt vokser både mediernes rækkevidde og spredning til befolkningsgrupper drastisk: Mere end fyrre år tog det før radioen opnåede et publikum på halvtreds millioner i USA. At nå samme antal tog kun fire år for Internet brugerne. [7]

Når man siger globalisering, mener man meget ofte amerikanisering. Og det er da også rigtigt. USA's indflydelse over hele jorden er enorm. McDonaldiseringen af verden, - afledt af den amerikanske fast-food gigant McDonalds, - nævnes ofte som et af de mest sigende eksempler på den kulturelle globaliseringsproces. McDonaldiseringen henviser bl.a. til det forhold at man som turist kan få det samme at spise ligegyldigt hvor man er, hvis det fremmedartede og eksotiske kommer alt for tæt på: *'McDonaldiseringen's succes viser at mange mennesker efterhånden foretrækker en verden hvor der kun er få overraskelser.'* Sådan hævder George Ritzer[8], som har skrevet bogen om McDonaldiseringen af samfundet, og henviser samtidig til at tilstedeværelsen af McDonald restauranter under fjerne og eksotiske himmelstrøg giver folk mulighed for at rejse ud i det fremmede, uden at de kommer så lang ud i det ukendte, at de kan blive nødt til at spise larver og græshopper og sådan noget – ligesom de indfødte gør.

McDonaldiseringens succes hviler på 4 dimensioner: Effektivitet, kalkulerbarhed, kontrol og forudsigelighed. Forudsigeligheden mærker kunderne bl.a. i omgangformerne. Nogle af de McDonaldiserede omgangsformer er tilsyneladende også nået til Grønland. I de fleste forretninger i Nuuk lyder afskedshilsenen fra ekspedienten ofte: 'Ha' en fortsat god dag!' – nøjagtigt som hos McDonalds.
Men hvordan står det ellers til med McDonaldiseringen i Grønland?
I 1997 landede jeg i Ittoqqortoormiit, lørdag eftermiddag efter at byens dengang eneste butik KNI var lukket. Ingen McDonald i udsigte og ikke engang en grillbar, der kunne servere en burger. ... En meget lang week-end tårnede sig op! Folk fortalte imidlertid at

på byens alderdomshjem kunne man få mad. På vej ind på alderdomshjemmet så jeg en blodig sæl ligge på bryggersgulvet. *'Godt det samme, tænkte jeg i mit stille sind. Når den ligger der, ligger den nok ikke også på spisebordet.'* Men det gjorde dens slægtning! Kogt sæl med Dijonsennep er en lovlig voldsom ret. Så langt fra kalkulerbarhed, kontrol og forudsigelighed som man kunne komme var dette møde med Østgrønland! Imidlertid var det den bedste sæl og oplevelse jeg endnu har fået. Friskfanget, velsmagende og serveret med kaffe og fangerhistorier fra alderdomshjemmets beboere, der var glade for at få nye lyttere. Det hele varede en aften og kostede næsten ingenting!

McDonalds er altså ikke kommet til Grønland. Vi har heller ikke rigtigt afdelinger af multinationale selskaber. Vi har en Rock Café i Nuuk, men den er ikke integreret i det internationale Hard Rock Café system, så den hedder *Tulles Rock Café* og ikke *Hard Rock Café* Nuuk. *Coca Cola* kom først i 1998, men ellers ... sprog, mode, varer, film, fjernsyn, musik og litteratur er i mange år suset ind ad det arktiske vindue, Grønland. Grønland ligger langt fra nord for globaliseringen!

Hele påvirkningen udefra - alle den kulturelle globaliserings velsignelser - fortæller os at den *kulturelle* globalisering er en af de former for globalisering der først og mest effektivt krydser landegrænserne bl.a. i form af fjernsyn: *'Hände hoch'*, lød en glad velkomsthilsen i Ittoqqortoormiit fra en gruppe smådrenge. Det havde de lært fra den tyske TV kanal RTL som de får 'gratis' med i købet sammen med den grønlandske public service kanal KNR-TV. *'Ærgerligt'* sagde den svenske helikopterpilot, *'før kunne vi tage svensk fjernsyn og der snakkede ungerne svensk!'* [9]

2. Globalisering i Grønlandsk perspektiv

Den 6. September 1925 blev det første telegram sendt fra Qeqertarsuaq til den Danske Kong Christian 10ende. Grønland har siden 1940'erne, hvor radioen startede, 1970erne, hvor telefonen bredte sig og 1980erne, hvor fjernsynet begyndte at sende simultant, været i stand til modtage lyd og billed transmission. [10] I 1997 tog Globaliseringen imidlertid et tigerspring frem i Grønland. Hjemmestyrets IT-strategi [11] fra samme år understregede kraftigt betydningen af at udvikle Grønland til en IT nation og 1997 var året hvor Grønland med computeren med Internet og e-mail for alvor koblede sig på den globale verden. Skønt computerdækningen langt fra er høj nok alle steder i Grønland, [12] begynder man med 2000-undersøgelse [13] at kunne se effekten af computerens betydning. En ofte tilbagevendende bemærkninger fra respondenterne var: *'På Internettet kan man købe hvad man har brug for.'* [14] En ikke helt uvæsentlig udvidelse af ens muligheder når man lever i en lille isoleret by i Grønland med højst et par forretninger, hvoraf en er den stedlige KNI, der sørger for alt fra patroner til bleer. Men et høj-tunet IT samfund [15] kommer imidlertid ikke uden økonomiske midler – og det er jo altid et springende punkt i enhver udvikling.

3. TV og globalisering

Et af IT rapportens ønsker var en computer til enhver hustand [16] og en transportabel til unge under længerevarende uddannelse. Er dette ønske imidlertid langt fra opfyldt, så er der til gengæld masser af fjernsyn i samfundet. Alle i vores undersøgelse havde adgang til TV i husstanden, og rigtig mange af de unge havde også et på deres eget værelse lidt afhængig selvfølgeligt af socialgrupper. [17]
TV – inklusive brugen af TV som fremvisningsskærm for videofilm – er den vigtigste kilde til udbredelsen af den ensartede kulturglobalisering, som vi så i eksemplet med drengen fra Ittoqqortoomiit. TV er et af de medier der lettest og mest effektivt overskrider landegrænser og tillader os alle at blive 'globale lænestolsrejsende'. [18]

Lige fra 'broadcast TV' først blev introduceret i 1939 på et World's Fair i USA [19] har det implicitte løfte været at denne nye teknologi på en eller anden måde ville forene verden – bringe den tættere sammen. Store forhåbninger har også lige fra starten været knyttet til et medie med sådan en rækkevidde med hensyn til udbredelse af viden og ... ja ligefrem uddannelse. [20] Indimellem har der været røster fremme om at TV var passiviserende og fordummende, [21] at medie imperialister som USA pressede sine kommercielle værdier ned over resten af verden [22] og at ensidig mediekost, som udelukkende TV skabte nye klasseskel imellem de 'informations svage' og de 'information stærke' i et samfund. [23]

I vore dage er der fra receptionsstudier en bred enighed om at fjernsynet både kan benyttes nationalt i opbygningen af kulturel identitet og på det personlige plan som en ressource for det moderne menneskets stadig projekter med at skabe sig en identitet. [24] En ung pige fra en by på østkysten, som nu efter at have været et år i USA studerede til journalist her i Nuuk, fortalte mig hvordan hun havde brugt den kulturelle inspiration udefra: *'Havde jeg aldrig set amerikansk fjernsyn, var jeg aldrig komme i tanke om at tage til USA, jeg havde aldrig lært engelsk og jeg havde heller aldrig tænkt på at blive journalist'*. [25]

Hvem der eksporterer globalisering og præger kulturen i andre lande, og hvem der importerer globalisering og får sin kultur præget af påvirkning fra andre lande, er et spørgsmål om mange ting. Men med al skyldig hensyntagen til, at globalisering og kulturpåvirkning drejer sig om andet end TV-vaner, så er alle enige om, at eksport og import af kulturvaner i høj grad også drejer sig om eksport eller import af TV-udsendelser, film, serier osv. som siden hen også baner vejen for konsum, fritidsvaner og livsstil. I det følgende vil jeg tage TV som eksempel på den kulturelle globalisering i Grønland.

Import af TV programmer er afhængig af landets størrelse og økonomiske formåen. Et land med en meget stor hjemlig befolkning er i så henseende privilegeret, fordi det store antal hjemlige seere i sig selv giver basis for en stor produktion af egne TV-udsendelser.

Er et land ydermere i den heldige situation, at man mange steder i verden taler samme sprog som i det pågældende land – og at man i den øvrige verden i høj grad bruger landets sprog som første fremmedsprog, så er der grundlag for at have en meget høj produktion af TV. USA er absolut enestående i den henseende. UNESCO tal fra 1982 viste at USA kun havde 2% import fra andre lande, som det ses af nedenstående figur 1. De 98% egen produktion er ikke iberegnet reklamer, hvilket ellers ville få tallet til at stige betragteligt.

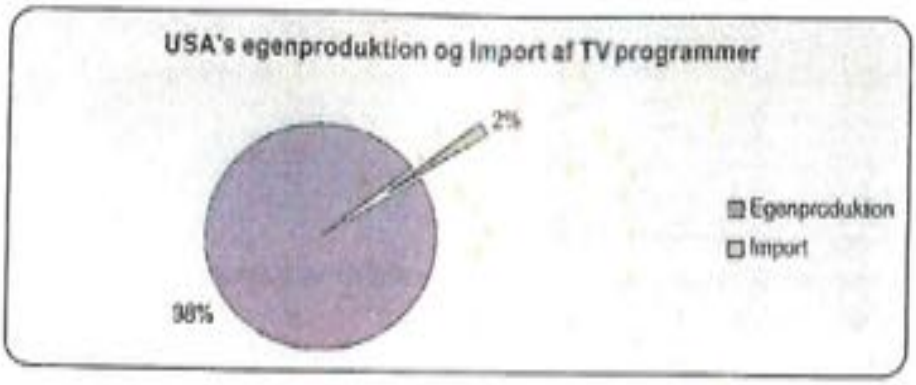

Figur 1: Kilde: UNESCO 1982

Grønland er et land med en minimal befolkning, og kun meget få udenfor landets grænser kan forstå grønlandsk. I Grønland ser forholdet imellem grønlandsk producerede programmer og import derfor nærmest omvendt ud. I 1990 bestod KNR-TV's programmer kun af 7% egenproduktion inklusive reklamer. I 2000 er egenproduktionen vokset til 19%, som figur 2 viser.

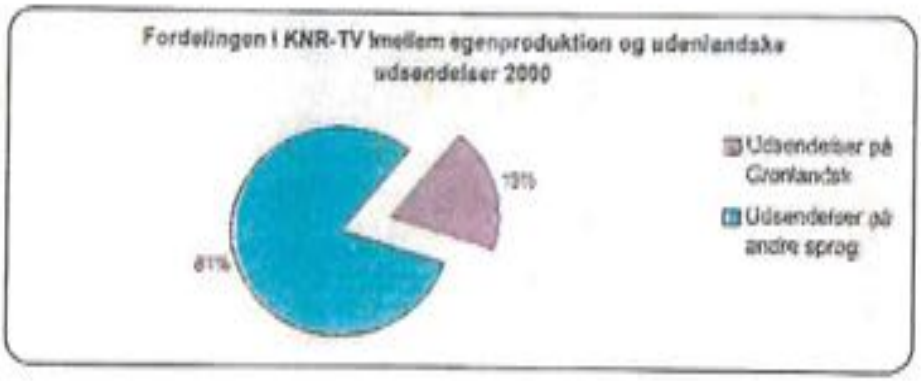

Figur 2: Kilde: KNR-TV 2000

KNR-TV har i de sidste år forøget mængden af egenproducerede programmer væsentligt, ligesom der også er kommet nye programtyper til, der minder mere om hvad udenlandske kanaler har at byde på som f.eks. talkshows.

Ser vi på KNR-TV's fordeling imellem programmer på grønlandsk og andre sprog, det vil sige hovedsageligt dansk - eller amerikanske film med danske undertekster, i løbet af en ti års periode, ser vi en støt stigning, men dog i en lav takt, der vidner om at det også på medieområdet er svært at være et stort land med få indbyggere.

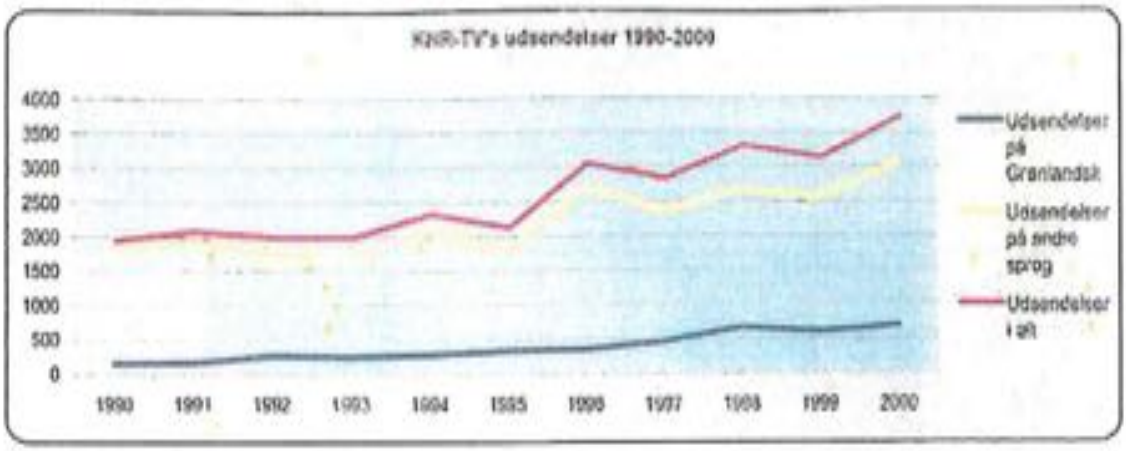

KNR-TV's udsendelser 1990-2000 angivet i timer

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Udsendelser på grønlandsk	141	163	260	234	271	334	357	472	667	603	693
Udsendelser på andre sprog	1809	1928	1740	1766	2064	1809	2692	2364	2647	2542	3046
Udsendelser i alt	**1950**	**2091**	**2000**	**2000**	**2335**	**2143**	**3049**	**2836**	**3314**	**3145**	**3739**

Gennemsnit timer pr dag i årene fra 1990-2000:

Grønlandsk:	23min	27min	43min	38min	44min	55min	58min	1t17min	1t49min	1t39min	1t54min
I alt:	5t20min	5t43min	5t28min	5t28min	6t23min	5t52min	8t21min	7t46min	9t04min	8t37min	10t14min

Figur 4: Kilde: KNR-TV 2000

Som vi ser her på tabellen har KNR-TV gradvist udvidet sendetiden fra en total sendetid på 5 timer 20 minutter (med 23 minutters egenproduktion) i 1990 til 10 timer 14 minutter (med 1 time og 54 minutters egenproduktion) i 2000. Men der er dog stadig langt til amerikanske tilstande, hvor der er udsendelser døgnet rundt og hvor hvert minuts sendetid er penge værd.

Når man er her i Grønland er det jo imidlertid ikke USA vi hovedsageligt tænker på når man taler om TV import, men Danmark. Lige fra den første private TV-forening blev oprettet i Nuuk i 1966 var Danmarks Radio via en privat ansat 'tappemand', der sendte videobånd op, leverandør af nyheder og underholdning til folk i Grønland. Og fra samti-

dighed TV startede i 1982 har KNR-TV haft en aftale med Danmarks Radio om tilladelse til at nedtage programmer fra DR1.[26] Siden er der kommet lidt flere leverandører til. I 1999 og 2000 så tallene for eksempel sådan ud:

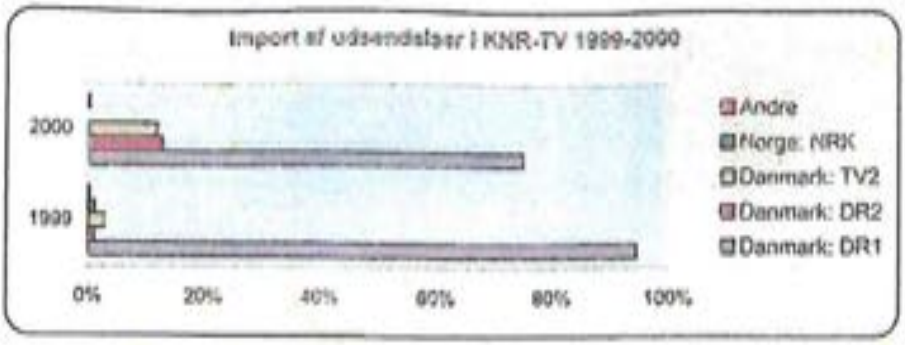

Figur 4:
Kilde: KNR-TV 1999-2000

Men som vi ser er DR1 stadig den TV-station som KNR-TV hyppigst henter sine programmer fra. Det interessante spørgsmål i forhold til USA's kulturelle 'imperialisme' er selvfølgelig hvor stor en del af dansk TV som består af amerikansk producerede programmer og som de grønlandske seere derfor også modtager via Danmark. Jeg vil i det følgende tage årene 1996 og 1997 som eksempler fordi de matcher tallene fra undersøgelsen fra 1996 & 1997.[27]

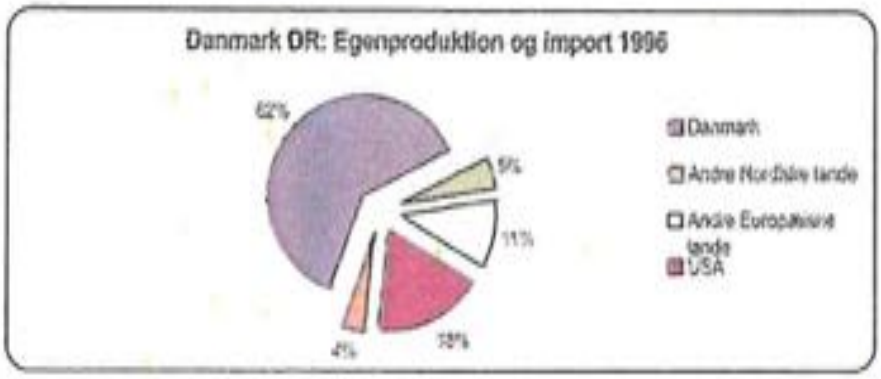

Figur 5:
Kilde: DR IN: Nordic Baltic Media Trends 4

Som vi kan se kan DR vise 62% dansk producerede udsendelser. Den største import kommer fra USA og er på 18%. Fra verdens absolutte kulturimperialist synes 18% imidlertid ikke at være så meget, at man behøver at frygte for at den danske kultur bliver totalt amerikaniseret. Men hvor ligger faren for påvirkningen i Grønland?

I det følgende vil vi se på forholdet mellem udbud og efterspørgsel her i Grønland. Hvilke programmer og genrer viser KNR-TV og hvilke lande er de leverandører som KNR-TV's udsendelser fordeler sig på? Lad os først se på fordelingen mellem egenproduktion og forskellige nationaliteters TV i 1996, der grafisk ser sådan ud:

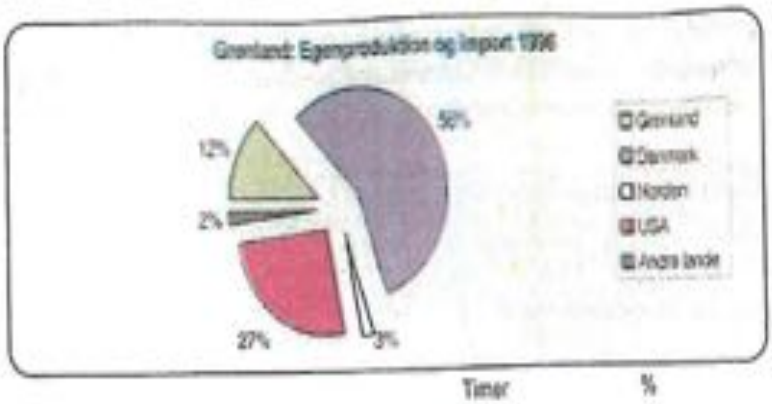

Figur 6: Kilde: KNR-TV 1997 og egen beregning (JR)

	Timer	%
Samlet egenproduktion	360	12
Samlet fremmedproduktion	2809	88
Total produktion	3169	100

På diagrammet her er Danmark langt den største producent af programmer til KNR-TV med 56%. USA er den næststørste med 27% eller 833 timer på årsbasis. Det svarer til lidt over 2 timer pr dag eller en spillefilm! I KNR-TV sendes der mange og hovedsageligt amerikanske film. Næsten en hver aften og meget ofte to fredag og lørdag.

***KNR-TV*'s udbud efter nationalitet og genrer 1996** (tallene angives afrundet og i %)

Genreland	*Grønland*			*Total*	*Timer*
	14			100	294
Debat	25	50	25	100	4
	18		13	100	357
Musik	22	48	30	100	131
	0	18		100	595
Gudnat	100	0	0	100	2
	16		0	100	483
OBS!	50	50	0	100	12
Politik	100	0	0	100	3
Reklamer	100	0	0	100	53
	0	26		100	219
Sport/Spil	10	56	34	100	586
Underholdning	5		4	100	239
	7		19	100	63
Tegnefilm	7	44	49	100	98
Total	*12*	*56*	*32*	*100*	3169
Timer	*360*	*1781*	*1028*		*3169*

Figur 7: Kilde: KNR-TV 1997 og egen beregning (JR)

I et befolkningsmæssigt lille land som Grønland er der visse genrer af programmer det er håbløst dyrt at satse på fra starten. Der må man købe sig ud af problemet. Film og serier kommer helt klart udefra. Og hvad er så udefra i den forbindelse? Lad os i figur 7 se på hvordan programmerne fordeler sig over lande og genrer.

Ser vi på de blå felter ser vi at der kommer børne/ungdomsstof i stor stil til os fra DR1. Derudover faktastof, nyheder og underholdning. Det, der springer i øjnene i forhold til børn og ungdom er, at der bliver produceret mere end dobbelt så mange børneudsendelser som ungdoms udsendelser i Grønland – de gule felter. Det er imidlertid en fornuftig investering af KNR-TV at der satses så relativt meget på Grønlandskproducerede børneprogrammer. Dels kan de yngste seere jo ikke læse og er derfor afhængig af det talte ord og dels er det, psykologisk set, vigtigt for denne aldersgruppe at se på og høre genkendelige ting.[28]

I den grå markerede række: musik, afspejler de relativt næsten jævne tal hvor godt grønlandsk musik klarer sig i forhold til både dansk og udenlandsk (her nok amerikansk og engelsk). 22% egenproducerede grønlandske musikprogrammer i forhold til 48% danske og 30 % udenlandske. Det er virkeligt flot. Den grønlandske rockmusik er i høj grad konkurrencedygtig og spilles også ivrigt rundt omkring i Grønland. Der er mange og gode grønlandske bands og de unge er glade for at lytte til deres egen musik, der selvfølgelig på mange måder minder om eller er meget lig den udenlandske musik, men som synges på deres eget sprog og af deres egne landsmænd. På den måde kan man sige at musikken understøtter det sproglige og nationale særpræg.

De røde felter viser de forventede topscorere fra udlandet (især USA): film og serier. Grønland producerer ingen af den slags omkostningsrige udsendelser. Fra Danmark sendes der lidt. Film og især serier kan let eksporteres til mange lande og er derfor billige at købe og udsende for TV-stationerne. I Grønland versioneres hverken film eller serier, men udsendes med danske undertekster, ligesom i Danmark.

4. De unge som forbrugere af medier og kulturel globalisering

Men en ting er udbud. Grønlandsk, dansk, amerikansk eller andet. Men hvordan reagerer vores unge publikum på TV?

Efter indførelsen af fjernsynet bliver det aldrig en diskussion om TV eller ej. Den ultimative form for reaktion mod TV er slukke eller zappe videre. Zappe videre er der kun begrænsede muligheder for. Slukke gør de ikke, som det ses i figur 8:

I gennemsnit ser de 12-15 årige næsten tre timer om hverdagen og omkring 4 timer

Hvor meget fjernsyn ser de unge i Grønland?						
	12-15 år (232)			16-19 år (222)		
	Mand./Fred.	Lørdag	Søndag	Mand./Fred.	Lørdag	Søndag
	02:55	04:13	03:58	02:43	03:55	03:32
n=	80	59	55	157	134	131

Figur 8: Kilde: Birgit Kleist Pedersen & Jette Rygaard: Adolescents' Media Use in Greenland IN: News from ICCVIOS. The UNESCO International Clearinghouse on Children and Violence on the Screen no. 1, 2000. Nordicom, Göteborg.

lørdag-søndag. De 16-19 årige ser lidt mindre, 10 minutter mindre om hverdagen og omkring næsten en halv time mindre i weekenden. Det er lidt mere end til sammenligning i Danmark,[29] men så skal man også regne med at det generelle udbud af andre fritidsfornøjelser er meget mere begrænset her. Kun Nuuk og Ilulissat har for eksempel her i 2001 biografer.[30]

Præferencer i tv-programmer? (12-19 år) (454)				
	Interesseret (%)	Ikke interesseret (%)	%	n =
[illegible]	[illegible]	10	100	353
[illegible]	[illegible]	8	100	371
[illegible]	[illegible]	8	100	386
[illegible]	[illegible]	23	100	360
Klassisk musik	40	60	100	324
Dans, ballet	36	64	100	330
Rock, pop	78	22	100	340
Musik videoer	86	14	100	354
[illegible]	91	9	100	366
Sportsprogrammer	85	15	100	363
Quiz programmer	85	15	100	346
Lokal tv	73	27	100	345
Reklamer	53	47	100	327
Qanoruq*	87	13	100	361
[illegible]	[illegible]	23	100	331
Debat	49	51	100	325
[illegible]	[illegible]	16	100	344
Teknik, videnskab	65	35	100	326
Bøger, kunst	53	47	100	321
[illegible]	[illegible]	14	100	344
Mystik og overtro	74	26	100	324
[illegible]	77	23	100	324

Grønland
[illegible]
[illegible]

Figur 9: Kilde: Rygaard 2001B

I fjernsynets 'ungdom' – i 1970'erne talte man om at TV pacificerede eller dopede folk. I vore hersker også en anden holdning, nemlig at TV ofte er et medium som har ressourcemæssig værdi, som før omtalt, samt en social værdi. TV er noget man hygger sig sammen om i familien, mens det at se video typisk mere er noget de unge gør sammen med vennerne.[31] TV fungerer også ofte som katalysator for snak og diskussioner i hjemmet mellem forældre og børn - eller unge i mellem.

Medier er stærkt kulturbærende, og da ungdommen tillige er den befolkningsgruppe, der hurtigst tilegner sig nye strømninger, medier o.lign., kan man se denne gruppe og deres vaner som en følsom seismograf for den kulturelle globalisering i et land. Lad os derfor i figur 9 se på hvilke udsendelser de unge mennesker kan lide at se. Deres genrevalg – som knytter sig stærkt til produktionslandet som vi så tidligere, vil give os et fingerpeg om hvilket omfang den kulturelle globalisering har.

Vi har bibeholdt farverne fra før. Ifølge tabellen her er indflydelsen udefra stor. Ser vi igen på de røde bjælker kommer programmerne hovedsageligt fra USA. 90% af de unge er interesseret i at se film og her viser den amerikanske indflydelse sig kraftigt. Katuaqs udbud af film støtter dette. Programchefen oplyser at ca. 80% af de viste film er amerikanske, 15% danske eller nordiske, mens de resterende 5% fordeler sig på forskellige europæiske lande.[32]

Andre meget populære genrer er serier: krimi & actionserier, ungdomsserier eller andre typer af serier. Også her tegner den amerikanske andel sig for hovedparten, selvom både Danmark, England og sidst Australien er begyndt at gøre sig gældende.

Ungdomsprogrammer, TV-avisen, dokumentar, naturprogrammer og underholdning er også populære og som vi husker fra forrige tabel kommer disse programtyper hovedsageligt fra Danmark og vises af de blå bjælker.

Værre ser det ud med populariteten af det grønlandske program udbud – de gule markeringer. Af de decideret grønlandske programtyper er kun den grønlandske nyhedsudsendelser *Qanorooq* populær. 87% af de unge hævder at være interesserede.

Kort fortalt kan jeg konkludere at de unge hovedsageligt hellere vælger udenlandsk end Grønlandsk. De går efter indhold – genrer - fremfor spørgsmålet om, hvilken nation – deres egen eller en fremmed – der har produceret udsendelsen, og hvilket sprog udsendelsen sendes i. De er mest interesseret i film, serier og underholdning og her er den grønlandske egenproduktion som nævnt lig nul. Kun enkelte nyhedsudsendelser finder de også interessante, og her kommer både danske og grønlandske programmer på tale.

Ligesom før er de grå bjælker interessante fordi forskellige former musik som KNR-

TV udsender, som vi husker fra tabel 7, fordeler sig over alle de tre nævne sproggrupper: amerikansk med 30%, dansk med 48% og grønlandsk med 22%. Ved at dyrke deres interesse for musik har de unge samtidig mulighed for at se på nationale programmer.

Det store spørgsmål er så: *'Influerer de unges TV-vaner også på deres livsstil og fritidsinteresser'?* At dømme efter min undersøgelse gør det. I spørgeskemaet spurgtes der bl.a. også til hvordan de unge brugte deres fritid. Jeg vil ganske kort opridse et par af hovedpunkterne her, taget fra en mere omfattende tabel.[33] På spørgsmålet: *Hvor meget tid anvender du på dine fritidsinteresser?* fordelte nogle af svarene sig sådan. Tallene henviser til de 12-19 årige i socialgruppe 4 som den største af socialgrupperne 0-5. Svarkategorien er 'ofte' ud af to mulige. Den anden kategori er 'sjældent'. N adspurgte = 129 for både figur 10 og 11.

Hvor meget tid anvender du på dine fritidsinteresser? – Svar: 'Ofte':
• Diskotek/ dans 61%
• Går i forretninger 75%
• Ser video 67%
• Dyrker sport 65%

Figur 10: Kilde: Rygaard

Som vi ser er der stor interesse for at danse og gå i forretninger. Det svar kan undre lidt al den stund at der ikke findes diskoteker i mange af byerne eller mange forretninger for den sags skyld.[34] Videounderholdning og sportsdyrkning er der nemmere adgang til, men tilsyneladende betyder det intet med sparsomme muligheder. Alle disse aktiviteter interesserer og hører til en global ungdomskultur uden at være specielt grønlandsk.

Hvor meget tid anvender du på dine fritidsinteresser? – Svar: 'Ofte':
• Jagt & fiskeri 5%
• Kører snescooter 13%
• Kører hundeslæde 5%
• Sejler i kajak 6%

Figur 11: Kilde: Rygaard 2001B

Visse af svarene i spørgeskemaet kunne derimod ses som specielt grønlandske fritidsinteresser. Aktiviteter som den globale turist sultent ville kaste sig over. Disse nationale

fritidsinteresser som jagt og fiskeri og andre udendørsaktiviteter vender de unge grønlændere ryggen til.

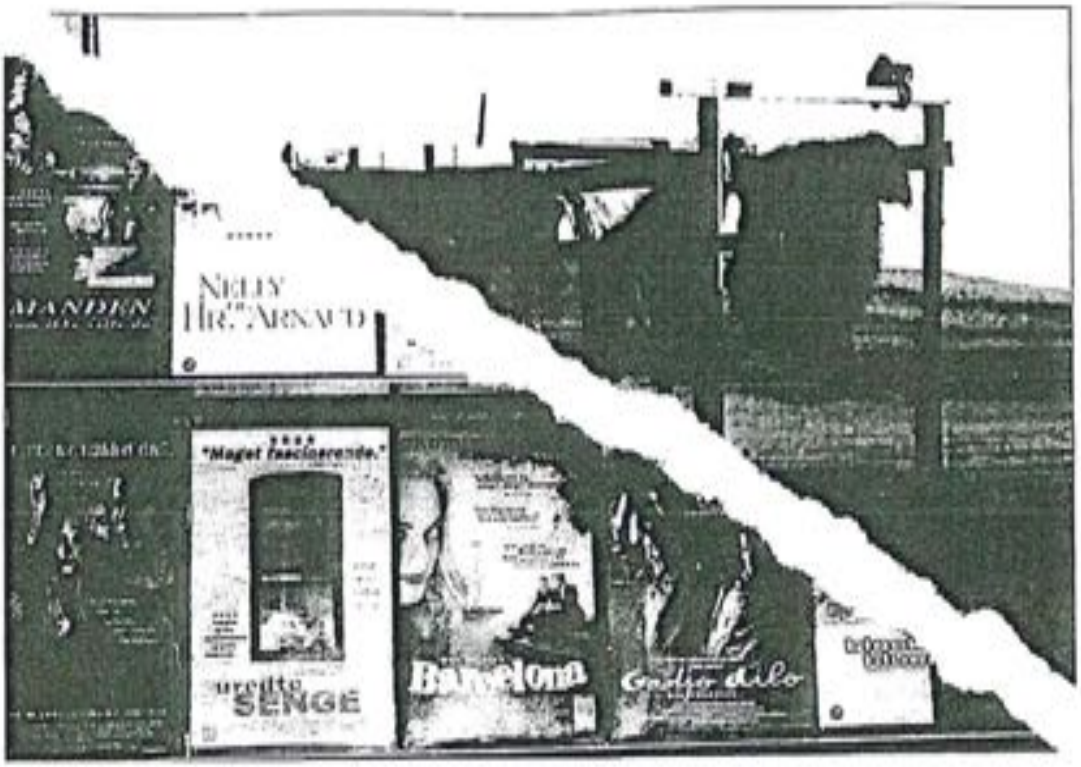

'Er ungdomskultur simpelthen global?'

I deres valg af fritidsinteresser viser de sig dermed mere som ansøgere til en global storbys kultur end som unge lokalt placerede borgere i små grønlandske byer. Og det på trods af at udbuddet mange steder i de små byer lader noget tilbage at ønske, set udfra hvad man kunne ønske sig ud fra en global underholdnings og forbrugerkultur.

5. Konklusion

For nogle få år siden kunne man ikke købe *Coca-Cola* i Grønland. Når man havde været ude at rejse måtte man højst bringe tre liter igennem tolden. I forretningerne kan man i dag i de store byer få næsten alt: Franske oste, australske vine, afrikanske krydderier, CD'er med populære engelsksprogede bands og modetøj med de rigtige mærker på tøjet: *North Face, Nike og Quicksilver.* Udenlandske og især amerikanske film kan man se i fjernsynet næsten hver aften eller hvis man bor i Nuuk eller Ilulissat i disse byers biograf og kulturhus.

De unge i Grønland griber begærligt ud efter den globale verdens fristelser. Det viser sig i deres medievaner, deres interesser og deres lyst til forbrug. Og alligevel har de deres fødder solidt plantet i deres lokale kultur, det viser deres håb og fremtidsdrømme. »

Som man kan se breder globaliseringen sin fangarme meget ujævnt henover Grønland, mere suser ind af det arktiske vindue end ud af det, - men at globaliseringen er velkommen og at vi er et fuldgyldig medlem af den globale landsby er der ingen tvivl om.

Men hvad er det egentlig der suser ud af det arktiske vindue? Tja .... der er mange ujævnheder og det vil der nok altid være. I øjeblikket ved alle sikkert hvem Bin Laden er. For et par år siden var Bill Clinton og Monica Lewinsky via TV-skærmene på besøg i de fleste hjem i Grønland. Den slags udadvendt globalisering har vi ikke. For det første har vi slet ikke sådan nogle skandaler her som Clinton/Lewinsky og hvis vi havde ville de aldrig nå ud til den globale befolkning. Sproget er den første store barriere, det lille befolknings grundlag en anden. Grønland deler det vilkår med hele verdens små og mellemstore nationer, at man, hvis man integrerer sig i verdenssamfundet, bliver præget mere end man selv er i stand til at præge andre. *'Når du flirter med djævelen, er det ikke ham som ændrer sig, som amerikanerne siger.'*

På den anden side er tiden med Grønland. Rigtigt mange er efterhånden ved at være trætte af forudsigeligheden, kalkulerbarheden og kontrollen i den globale McDonaldkultur. Som turist i Grønland kan man ikke forvente sig at møde meget af dette. Det skal den storslåede farlige natur her nok sætte en stopper for. Og det drager!

'Det kan være svært at regne med forudsigelighed og kontrol i dette landskab'.

En meget stor del af den kulturelle påvirkning gennem medierne har, som vi har set, karakter af udbredelse af vestlige kulturformer. Men allerede nu gør Internettet det muligt for afgrænsede nationale grupper at være i kontakt med hinanden globalt og dermed at styrke en transnational kulturel identitet som ikke mindst etniske minoriteter, som er spredt over store afstande, har brug for. Om nogle år smelter TV og Internet sammen til Web-net. Så kan alle tage alt ned, og alle indbyggere i verden bliver potentielle kunder. Om vi af den grund får en totalt amerikansk domineret McDonald kultur kommer an på styrken og opfindsomheden i den nationale og lokale kultur. Befolkninger kan reagere enten med passivitet og tage alt ind, med vrede og fundamentalistiske forsvarsstrategier, der prøver at holde alle påvirkninger ude, eller de kan blive GLOKALE - en sammentrækning af globale + lokale - og søge en kosmopolitisk åbning af deres egen kultur. Sådan så jeg udmeldingen fra den unge journalist elev fra Tasiilaq. Hun var en ildsjæl der lod sig inspirere globalt og brugte ressourcerne lokalt.

Det kulturelle pres fra Vesten fører ofte til at den lokale kultur kommer til at reflektere mere over sig selv. Det gør vi på mange måder allerede her, som når Jonathan Motzfelt i spidsen hævder, at 'anorakken strammer' [36] og dermed opfordrer til udsyn. Og den næste generation er på vej. At 15 unge grønlandske piger drager verden rundt og synger med Björk har en PR-værdi der er uvurderlig. Landsstyremedlem Jørgen Væver Johansen opfordrede i Sermitsiaq i juli 2001 til at lave et INUIT ROADSHOW der med Grønlandsk kultur skulle drage verden rundt i den meget positive slipstrøm fra EXPO 2000. Grønland må satse selektivt og målbevidst, hvis det arktiske vindue også skal åbnes endnu mere udad med henblik på grønlandsk kultureksport. Skal grønlandsk kulturproduktion indgå som en levedygtig del af det globaliserede kulturkonsum, således at man i den store verden kan opleve aftener, hvor der står *'made in Greenland'* på rulleteksten efter en TV-udsendelse, så må man lade sig inspirere globalt og satse lokalt på nogle særlige satsningsområder, der falder i tråd med, hvad forbrugerne i den globale landsby gerne vil se. Måske kommer vi til at opleve den dag, hvor en internationalt populær politi-serie er produceret af *KNR* i samarbejde med *CANAL+* og foregår i Ilulissat - og handler om, hvordan en grønlandsktalende politibetjent, der kører på hundeslæde, klarer store og små forbrydere og problemskabere i sit lokale politidistrikt. Selv ville jeg i hvert fald glæde mig til tænde for TV, hver gang *'Distrikt Midnatsol & Polarnat'* blev sendt i de små hjem verden over.

Noter

1 Artiklen baserer sig på et foredrag for Nordisk Råds Nordenudvalg, holdt i Katuaq, Nuuk den 29. juli 2001, hvorfor den lettere mundtlige stil delvist er bibeholdt.

2 Jeg har siden 1996 sammen med en kollega Birgit Kleist Pedersen forsket i børns og unges medievaner i Grønland. I 1996 lavede vi en pilot undersøgelse, spørgeskema undersøgelse, af 12-19 årige børn og unges medie vaner i Nuuk. I 1997 lavede vi en landsdækkende spørge skemaundersøgelse i 7 byer: Upernavik, Aasiaat, Sisimiut og Qaqortoq på Vestkysten og Ittoqqoortoormiit og Tasiilaq på Østkysten. Senere på året 1997 rejste vi rundt til alle lokaliteterne for at interviewe 120 af de unge. Tallene fra denne artikel stammer fra 1997-undersøgelsen. I 2000 sendte vi et engangskamera og en dagbog ud til 101 unge så de kunne skildre deres hverdag med medier. Billederne i denne artikel er taget af de unge med et engangskamera.

3 Marshall McLuhan & Bruce R. Powers: *The Global Village.* Transformations in World Life and Media in the 21st Century. Oxford University press. Oxford 1989.

4 Johan Gutenberg eller Hans Gensfleisch (1399-1468) Mainz opfandt trykkepressen. Ældste Gutenberg.-tryk 1440.

5 Tor Nørretranders: *Stedet som ikke er.* Fremtidens nærvær, netværk og internet, Forlaget Aschehoug, 1997.

6 Anthony Giddens: *En løbsk verden.* Hvordan globaliseringen forandrer vores tilværelse. Hans Reitzels Forlag, 1999, p. 16.

7 Giddens (1999), p. 17.

8 Georg Ritzer: *McDonaldiseringen af samfundet.* Vidvinkel, Hans Reitzels Forlag. København, 1996.

9 Samtale 1997

10 Peter Fr. Rosing & Marianne Stenbæk. Radioniut. *Kalaallit Nunaata Radioa. Grønlands Radio. Radio Greenland 1958-1998* – Sulisut taama oqaluttuarput. Sådan fortæller medarbejdernes. As told by our Colleagues. KNR/Atuakkiorfik 1998.

11 *IT-politisk redegørelse.* Grønlands Hjemmestyre. 1997

12 39,5% i de relativt store byer ejede en computer i 1999, mens kun 7,7% i de små byer eller bygder var så heldige. Kilde: Grønlands Statistik, 2000:5. Special publikation.

13 Se note 2

14 14-årig pige fra Ittoqqortoormiit 2000

15 I Forslag til en national IT-strategi: *Vi bygger en nation:* Grønlands muligheder i Internet-samfundet. Grønlands IT-råd. blev der peget på mange gode strategier for at gøre Grønland til en virkelig IT-supermagt. Et par af ønskerne var at *'enhver husholdning skulle have mindst en computer med Internet adgang'*, at *'alle under uddannelse skulle have en transportabel computer'* og at *'priserne for TELE service var lige så lav som elektricitet.'* Der er bestemt meget langt til disse mål ifølge 1999 tal fra *Grønlandsk Statistik.* I åbningstalen til *Spring IT 2001* konferencen var målene imidlertid sat meget mere realistisk af Landsstyremedlemmet for Boliger og Infrastruktur Steffen Ulrik Lynge: *'I logisk konsekvens af den hidtidige udvikling er der ikke udsigt til, at Landsstyret vil tage en række lovgivningsinitiativer for eksempel ved at lovgive om, at alle i landet får adgang til visse basale IT-ydelser. Landsstyret vil hellere opfordre til, at IT-tætheden kommer af sig selv, fordi der er et behov.'*

16 Se fodnote 15

17 Jette Rygaard: *The knowledge gap hypothesis revisited* - proportional to the adolescence's media-use. Paper givet på IASSA-konference, Quebec, maj 2000

18 Giddens (1996)

19 *Global Television ed.* Cynthia Schneider and Brian Wallis . New York 1988.

20 Som vi så det i den engelsk producerede udsendelse *Sesame Street i 1968*, der var produceret for at komme især børn fra ikke stimulerende omgivelser til hjælp. Kilde: Thomas D. Cook m.fl.: *Sesame Street Revisited.* Continuities in Evaluation Research. Russel Sage Foundation. New York 1975.

21 Jerry Manders: *7 grunde til at afskaffe TV.* Informations Forlag. København. 1975

22 Jeremy Tunstall: *The Media are American.* Anglo-American media in the World. Communication & Society Series. Constable. London 1977

23 K. Viswanath & John, R. Finnegan: *The Knowledge Gap Hypothesis: Twenty-Five-Years Later* IN: Communication Yearbook 19, 1996.

24 Kirsten Drotner: *Mediedannelse: Bro eller barriere?* – om børn og unges mediebrug. Rapport udarbejdet for Statsministeriets Medieudvalg. København, 1995

25 Samtale Journalist skolen i Nuuk, 199x. (Informantbeskyttelse)

26 DR2 startede den 30. august 1996. Kilde: *Nordic Baltic Media Trends* 4: Nordic Baltic Media Statistics 1998. Nordicom 1999, p. 56.

27 Som omtalt i note 2.

28 Drotner (1995) , p. 41.

29 Torben Friedberg m.fl.: *Mønstre i mangfoldigheden* 15-18 – åriges mediebrug i Danmark. Borgen / Medier 1997.

30 For et år siden havde også Sisimiut en biograf, men den blev udelukket af distributionskæden, da filmene ikke blev sendt videre til tiden. Et af eksemplerne på et lille lands afhængighed af enkelte personer. Samtale juli 2001 med programchef i Katuaq, Nuuk, Kim Larsen.

31 Anne Jerslev: *Det er bare film.* Unges videofællesskaber og vold på film. Gyldendal, 1999.

32 Programchef i Katuaq, Nuuk, Kim Larsen: Biografudbuddet i Katuaq er fordelt på tre former for publikum. **Den kommercielle biograf,** som skal kunne løbe rundt af sig selv. Den viser premierefilm, hovedsageligt fokuseret på den store tilskuergruppe mellem 13-23 år. De udgør 80% af de ca. 68.000 solgte billetter om året. De bestemmer udbuddet. Det koster ca. 6-7000 kr. at få en film fløjet op. I starten da Katuaq åbnede sponsorerede SAS og Grønlandsfly 75% af befragtning, siden er det faldet til 50% og nu i 2001 til 25%. I Juni, juli og august vises der f.eks. 12 amerikanske og 2 danske film.
Ca. 70-80% af de film der vises er amerikanske eller i hvert fald engelsksprogede, danske tegner sig for ca. 15% og resten udgøres af skandinaviske og europæiske film. **Art Cinema** viser sjove, kulturelle og kunstneriske film. De vises i den lille sal. Til de forestillinger kommer der ca. 10-30 personer af gangen. Endelig er der **Børne Filmklubben,** der samarbejder med den Danske Børne Filmklub. På udvalgte lørdage mellem september og maj vises der film tidligt på dagen for de yngste, derpå for de mellemste børn og tidligt på aftenen for de ældste af børnene. Priserne holdes på 15 kr. pr. billet. (Samtale juli 2001.)

33 Tabellen gengiver svarene inddelt i socialgrupper og er besvaret med flere svarkategorier i den fulde tabel, se Rygaard (2001B). Her er kun gengivet svarene fra socialgruppe 4, fordi den er den største og dermed repræsentativ for Grønland, og kun svarkategorien 'ofte', da det er det svar jeg ønsker at behandle her.

34 Rygaard (2001B)
35 Rygaard (2001A)
36 Radioprogram KNR juli 2001.

Litteraturliste

Cook, Thomas D. m.fl. (1975)
Sesame Street Revisited. Continuities in Evaluation Research. Russel Sage Foundation. New York.

Drotner, Kirsten (1995)
Mediedannelse: Bro eller barriere? – om børn og unges mediebrug. Rapport udarbejdet for Statsministeriets Medieudvalg. København

Friedberg, Torben m.fl. (1997)
Mønstre i mangfoldigheden 15-18 – åriges mediebrug i Danmark. Borgen /Medier.

Giddens, Anthony (1999)
En løbsk verden. Hvordan globaliseringen forandrer vores tilværelse. Hans Reitzels Forlag. København.

Grønlands Hjemmestyre (1997)
IT-politisk redegørelse.

Grønlands Statistik, 2000:5. Special publikation.

Jerslev, Anne (1999)
Det er bare film. Unges videofællesskaber og vold på film. Gyldendal.

Kleist Pedersen, Birgit & Jette Rygaard (2000)
Adolescents' Media Use in Greenland IN: News from ICCVIOS. The UNESCO International Clearinghouse on Children and Violence on the Screen no. 1, Nordicom, Göteborg.

Manders. Jerry (1975)
Nordic Baltic Media Trends 4: Nordic Baltic Media Statistics 1998.

McLuhan, Marshall & Bruce R. Powers (1989)
The Global Village. Transformations in World Life and Media in the 21st Century. Oxford University press. Oxford.

Nordicom 1999
Nordic Baltic Media Trends 4: Nordic Baltic Media statistics 1998.

Ritzer, Georg (1996)
McDonaldiseringen af samfundet. Vidvinkel, Hans Reitzels Forlag. København.

Rosing, Peter Fr.& Marianne Stenbæk. Radiomiut.
Kalaallit Nunaata Radioa. Grønlands Radio. Radio Greenland 1958-1998 – Sulisut taama oqaluttuarput. Sådan fortæller medarbejderne. As told by our Colleagues. KNR/Atuakkiorfik 1998.

Rygaard, Jette (2001A)
The knowledge gap hypothesis revisited - proportional to the adolescence's media-use. Paper givet på IASSA-konference, Quebec, maj 2001

- (2001B)
Youths Culture – A Seismograph of the Globalization Process in Greenland? Paper givet på 15. Nordiske Konference om Medier og Kommunikationsforskning, Reykjavik, august 2001

Schneider, Cynthia and Brian Wallis eds. (1988)
Global Television. Wedge Press. New York.

Tunstall, Jeremy (1977)
The Media are American. Anglo-American media in the World. Communication & Society Series. Constable. London

Viswanath, K. & John, R. Finnegan (1996)
The Knowledge Gap Hypothesis: Twenty-Five-Years Later IN: Communication Yearbook 19.

15. Youth Culture, media and globalization processes in Greenland (2003) pp. 291-309 IN: *Young. Nordic Journal of Youth Research,* vol. 11. Number 4, November. London. Sage Publications.

Young

Nordic Journal of Youth Research

ARTICLE

Copyright © 2003
SAGE Publications
(London, Thousand Oaks CA
and New Delhi)
Vol 11(4):291–308
[1103-3088(200311)
11:4;291–308;036365]

Youth culture, media and globalization processes in Greenland

JETTE RYGAARD
University of Greenland

Abstract
Globalization has been advantageous for Greenland, in that it has broken the country's isolation. The disadvantages described as results of modernization and globalization processes, such as the annihilation of local cultures, giving rise to further stratification problems or causing frustrations as individuals long for things they cannot achieve, are discussed in this article in relation to Thomas Ziehe's levels of modernization's penetration into society, culture and the individual. The analysis is based on empirical data from quantitative and qualitative research among 12–19-year-olds in Greenland in 1997 and 2001. As we see, the local culture is not at all in danger of annihilation. Socio-economic differences exist and are unfortunately entangled in ethnic and centre–periphery factors. The young peoples' leisure habits reveal an urge for a global lifestyle, but its limited availability does not seem to lead to a sense of being left behind as deprived locals in a global world.

Keywords
ambivalences of globalization, cultural release, globalization, global versus local, youth in Greenland

Downloaded from http://you.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2008

'Foreign television opened a window to the world to me,' a young student from Tasiilaq on Greenland's east coast said to me. She had spent a year at an American college, and was now studying journalism in Nuuk. 'Had I never had the possibility to look at American television', she said, 'I never would have learned English, I never would have wanted to study in America and I would never have began to study journalism' (Girl, 19, Nuuk [my translation from Danish]).

This is a gratifying remark heard from a media researcher's point of view, and one that made me wonder about the positive effects of globalization. Being a part of the technological blessings of the 'Global Village', as the Canadian media researcher Marshall McLuhan (1964) named it in the 1960s, seemed to benefit small communities in Greenland. The debate surrounding globalization, however, is a heated one and, like the Polish-English sociologist Zygmunt Bauman, some of those involved see globalization as a contributor to discrimination almost in line with earlier cultural imperialism theory.

To judge from the young student's statement, television was to her a 'magic multiplier' (Golding and Harris, 1997: 4) which, according to communication research, represents the first of three stages. Due to her reaction to television, she chose to study abroad for a while, illustrating mobility as one of the much-coveted values of globalization. By means of such mobility, the fear of 'cultural imperialism' – the second stage (Golding and Harris, 1997: 4) – to some extent is dissolved.

From this example and a superficial glance over the country's youth culture, Greenland certainly has become 'globalized', as the third and present phase puts it (Golding and Harris, 1997: 4). Almost everyone has a mobile phone. According to age and gender, rooms are decorated with Marilyn Manson or Madonna. Young Greenlanders' favourite movies are the latest releases from Hollywood and their enjoyment of them is enhanced with Coca-Cola. Their clothes are chosen from among the significant brand names and yet we clearly feel a local 'touch' – we are definitely in Greenland and globalization seems not just to be the uneven battle between David and Goliath, which the traditional cultural imperialism model describes, in which a powerful centre totally dominates the periphery. Several weaknesses of that simplistic model have been described in recent years, and I mention here just a few relevant to my Greenlandic examples. First, the traditional model exaggerated the external determinants and underestimated the internal dynamics in the dependent society. Second, the traditional model wrongly assumed that audiences are passive and that local creativity and resistance – or simple satisfaction or ignorance – are of little significance. Third, the model takes for granted that everything that comes from the West is bad news for everybody.

However, for obvious reasons, the exchange is still somewhat unbalanced. Greenland is an enormous, remote, ice and mountain-hampered country with a tiny population of just 56,000 inhabitants. Even though it is located geographically as a part of North America, ever since 1721, when Hans Egede settled as a missionary among the Inuit, it has been colonized by Denmark. This has had social consequences as regards language and cultural impact. In 1953 Greenland's status as colonized was modified and it became a fully integrated dependency of Denmark. In 1979 Greenland obtained home rule government and political forces are at the present time striving to achieve autonomy. Cultural interchange between Greenland and the rest of the world is still mostly one-way as far as media products such as television programmes, music and

Downloaded from http://yss.sagepub.com by Julie Ruggaard on April 30, 2018

films are concerned – often with Denmark as gatekeeper. However, this does not mean that global influences inevitably penetrate to a deeper, more personal level.

In this article I try to measure the degree to which some aspects of young Greenlanders' lives have become globalized. The first question is how to measure globalization and its actual influence? In my view, assessment of the connection between globalization and lifestyle is one way to measure it. It is my wish to ascertain the degree to which the screened reality of television and films, of music and of cyberspace affects young people's daily life, dreams and expectations.

The German youth researcher Thomas Ziehe reminds us that modernization penetrates society, its culture and also its individuals (Ziehe and Stubenrauch, 1993: 29). In the following I investigate aspects of globalization in line with Ziehe's three levels of penetration. At level one – societies' objective condition – I start by describing the SES (socioeconomic status) group classification according to the respondents' statements and their possibilities within their small communities. Subsequently I call attention to some theoretical aspects of globalization of special interest for Greenland, and finally I describe the availability of the media. At level two – social symbolic culture – I analyse what my respondents choose among opportunities offered by society. Finally, to give an impression of their subjective inner structure seen as level three, I relate results from my data about my respondents' dreams and longings as regards professional careers and places of residence.

MATERIAL AND METHODS

As part of the project entitled 'Children, Youth and Media in Greenland 1996–1997', a colleague and I started our research with a broadly scoped pilot survey in Nuuk, which qualifies for being studied separately by being quite different from the other communities in Greenland (Rygaard, 1999).

In 1997 we initiated our nation-wide qualitative and quantitative study. A survey was sent to schools in Upernavik, Aasiaat, Sisimiut, Qaqortoq, Tasiilaq and Ittoqqortoormiit, all of which are considered as townships or cities. In-depth interviews were conducted in all these communities except Aasiaat.[1] The cohort from the nation-wide survey consisted of 454 young people between 12 and 19 years of age, i.e. 9 percent of persons that age in Greenland. Finally we interviewed 120 out of the entire group. The questionnaire contained 75 questions similar to those of the pilot survey as regards lifestyle, media use and attitudes toward media. The quantitative data in this article are based on this survey presented as descriptive statistics.

Between 1999 and 2001 we proceeded with a reception study entitled 'Young People's Media Cultures in a Reception Perspective'. One of the projects was the 'Cam/Di' project (Camera/Diary Project). In the townships of Nuuk, Sisimiut and Ittoqqortoormiit we supplied 101 informants between 12 and 19 years of age with disposable cameras and with diaries which had to be used during one week in the autumn of 2000. We asked them to describe 'their life with the media'. We received 696 pictures and 313 related diary texts (Pedersen and Rygaard, 2003).

Downloaded from http://yrs.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2009

LEVEL ONE: SOCIETY'S OBJECTIVE CONDITIONS AND SOCIOECONOMIC GROUPS

Since the accessibility and use of media has a clear correlation to socioeconomic status[2] [hereafter SES] – at least at the beginning of the diffusion process – we asked our respondents, in both our pilot and our nation-wide questionnaires, about their family background. In discussing globalization, Greenland's immense size and the structural differences between townships make it advisable to analyse the data with reference to relevant socioeconomic status groups.

As regards age and gender, the sample of 454 displays a rather even distribution. As for language, the majority speak Greenlandic only (63%); a small minority speak Danish only (10%) and a larger minority are bilingual (27%). The correlation between language and social group is a strong one. Bilinguals are distributed fairly evenly among the different social groups. Among the Danish-speaking children, most belong to the two upper social groups, whereas most of the Greenlandic-speaking children belong to the two lower social classes or to the category that includes unemployed parents. Some regions are seriously affected by insufficient job opportunities; hence the SES groups differ in size in the various communities. Since the parent generation in Greenland is still unaccustomed to choosing professional careers that require an advanced education, the SES groups 4, 5 and 0 dominate, especially in the outer districts such as Upernavik, Ittoqqortoormiit and Tasiilaq. The majority of the unemployed (or indefinable answers) are to be found in Tasiilaq and Ittoqqortoormiit. Both townships are seriously disadvantaged as regards sufficient infrastructure and job possibilities. The figures for SES group 1 are of the same small size in the different townships, apart from Aasiaat and Qaqortoq, both of which are communities with a higher educational level.

The low level of education that particularly dominates in small and remote townships such as Upernavik on the northwest coast and Tasiilaq and Ittoqqortoormiit on the east coast, reflect the somewhat confined activities of the younger generation with regard to educational or professional practical training possibilities. Replies to the enquiry I sent to the involved communities in July 2001 confirmed my impression of substantial structural differences existing between some regions and communities. Many of the cherished joys of youth life such as cinemas, clubs and discotheques are not available in most communities. In many places there is not even a grill bar, a clothing store or a place to rent videos. At best young people can meet at a sports hall. On the other hand, one certainly is able to find other interesting leisure occupations such as sailing, fishing, kayaking, skiing, dog sledding, camping & hiking, which adventure-seeking youngsters in the metropolitan areas may look upon with envy. The question is, however, whether that is what the Greenlandic youth are dreaming of?

Downloaded from http://you.sagepub.com by Jette Pygaard on April 30, 2008

THEORIES OF GLOBALIZATION IN RELATION TO GREENLAND: THE MONSTER OF DISCRIMINATION OR THE SAVIOUR FROM NATIONAL ISOLATION?

Even though Greenland has for many years been able to receive sound and pictorial transmission – radio since 1940–45, telephone since 1972–78, and television since 1982 – the personal computer with ISDN, the internet and email must nevertheless be interpreted as a substantially new kind of connection to the global world. Consequently, growth of technologically distributed information in Greenland has proceeded at a considerable pace since 1997, when these facilities were introduced. Although the term globalization is older and broader in scope, since it refers to everything from the world capitalist economy to the emergence of the world military order, it is the modern information technology and media that are the crucial key factors when we speak about globalization in Greenland.

Globalization points to the hypothesis that we all live in one uniform world: films, music, television and fashion are speedy travellers, connecting young audiences everywhere. Remote cultures become accessible through television, radio, internet and easy transport. Due to the internationalization of the market economy, goods and services cross borders, thereby annihilating local cultures, according to the sombre picture painted by Zygmunt Bauman (1998) among others. The English sociologist, Anthony Giddens, however, does not see tangible American manifestations such as Coca-Cola, McDonald's and Hollywood films (of which only Coca-Cola and, to a certain degree, Hollywood films are represented in today's Greenland) as expressions of traffic that merely goes one way. Decentralization and 'reversed colonization' (Giddens, 2000: 21) also make their presence felt. Furthermore, Giddens maintains that the cosmopolitan way of life and widespread international tourism represent one of the major effects of globalization (Giddens, 2000). But a cosmopolitan way of life is not to be attained by everybody, Bauman claims: 'All of us are doomed to the life of choices, but not all of us have the means to be choosers' (Bauman, 1998: 86). The postmodern consumer society is a stratified one. Universal freedom and mobility are but phantoms: the freedom to buy things and to choose where to go is the prerogative of the elite only. Globalization is supposed to unite the people of the world, but according to Bauman the truth is that it causes isolation and degradation: to be local in a global world 'is a sign of social deprivation and degradation' (Bauman, 1998: 2).

What Bauman and Giddens outline is but a partial truth about paradoxes of globalization in Greenland as it is in (other) former third world countries.[3] Many of their statements may be adequate definitions for the consequences of globalization among young people in big cities, but for smaller Greenland localities, other fears are often more urgent. The geographic isolation of Greenland simply sets other standards for postmodern ambivalences. However, one problem of globalization that people in Greenland recognize is the deprivation of local society by the departure of the elite, which drains impoverished local communities of their resources. But to take in the warnings of globalization one needs to look more closely at some of the statements. Let us start, for instance, to define what is meant as regards the culture that is in danger of annihilation. In one example Bauman describes a female globetrotter living in an annihilated culture, which he terms the 'culture of the absolute present':

Downloaded from http://pcs.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2008

> She constantly migrates, and among many places, and always to and fro. She does it alone, not as a member of community, although many people act like her. . . . The kind of culture she participates in is not a culture of a certain place; it is the culture of a time. It is a culture of the *absolute present*. [. . .] She stays in the same Hilton hotel, eats the same tuna sandwich for lunch, or, if she wishes, eats Chinese food in Paris and French food in Hong Kong. She uses the same type of fax, and telephones, and computers, watches the same films, and discusses the same kind of problems with the same kind of people. (Bauman, 1999: 89)

The situation described above would be very difficult to find anywhere in Greenland. Perhaps in Nuuk the globetrotter would be able to experience a few of the features of absolute present-day culture, but in some of the small townships she would not even find a hotel – let alone a Hilton! The traces of globalization she would find would be communication and information gadgets: the fax, the telephone and the computer. By chance she might find the same kind of film on television or at the video store and possibly some canned Chinese and French food in the store. The concepts of 'control' and 'predictability', (Ritzer, 1996) which prevent the global tourist from feeling uneasy about new things, are hard to find in the small townships in Greenland's outer districts. As regards the opportunities for being able to discuss familiar problems, Bauman's globetrotter probably wouldn't feel at home in the discussions that take place, if even she could understand them. But whether the young people living in these districts are deprived and degraded is another matter, which I will return to later.

One of the positive aspects of globalization is reputedly 'the end of geography', but in the case of Greenland geographical facts still are of utmost importance. Remembering Bauman's allegation that television sells daydreams or examples to follow and hence undermines people's interest in local life – the local 'sounds' – I asked my students if they believed that the local 'sounds' are in danger of being quelled in Greenland. This young girl's answer is typical for the attitude of the majority.

> No, as a matter of fact, I don't think so. I don't even think that the local sounds in Greenland will ever be quelled, because Greenland as viewed geographically is and always will be an outlying district relative to the rest of the world. It will always be difficult to travel to the outer districts. Just now we have even heard that the prices of the air tickets have risen even more. Moreover, the weather is still the determining factor as regards all traffic and from time to time also as regards electronic communication. (NN, 19 years old, Nuuk, 2001 [the author's translation from Danish])

This young girl is, like everybody in Greenland, familiar with the sad experience of giving up a scheduled journey simply because one connection fails due to bad weather. She also knows how annoying it is to miss the decisive seconds of a television film because the satellite transmission is interrupted and she knows the feeling of not being able to reach the 'world' if both telephone and internet connections break down. Most people living in Greenland have serious problems paying the very high prices for air travel. Faced with obstacles such as these, the vulnerability of the local society's connection with the global world becomes very apparent. But certainly it is not a connection one would give up voluntarily.

Even though its geography thus sets some standards for Greenland's globalization, other aspects are part of an inescapable development in high modernity. The all-pervading omnipresence and synchronism – the space/time compression effect –

Downloaded from http://you.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2008

provide the individual with a world-encompassing standard of comparison for how to live a fulfilling life. Giddens points to how the standard of comparison promotes important changes such as political and gender oppression. Existing social institutions, existing patterns of consumption and ways of living, ideas about how to fulfil oneself through one's work, etc. are now all under constant evaluation. At the individual level this dominant standard of comparison generates ambitions and longings for a life lived in accordance with this standard. Globalization causes greater expectations. Ziehe's term 'cultural release' explains this new abundance of possibilities (Ziehe and Stubenrauch, 1993: 31). However, just as Bauman pointed to ambivalence toward globalization, we find that Ziehe points to ambivalence towards cultural release. Identity and self-evaluation are no longer simply inherited: the individual is now free to try out, to transform, to modify and to formalize his or her own life and identity. The gap, however, between longing and fulfilling as regards lifestyle, goods and 'subjectivity' (Ziehe and Stubenrauch, 1993: 32) can be very difficult to bridge. Besides, even if some of the longings are fulfilled, they do not necessarily result in changes on the psychological plane.

Of special interest here, concerning emphasized ambivalences towards globalization, is the frustration caused by the fact that prospects and possibilities are known, but beyond reach. Many besides Bauman have described this: Robert Musil called it the 'potentiality sense' (Ziehe and Stubenrauch, 1993: 35); the social psychologist, Heiner Keupp (Jørgensen, 2002: 123) sees it as 'risky chances'; and Ziehe also describes the problem of being conscious of the many possibilities that one suddenly sees and misses as part of cultural release. The psychological consequences of such a deprivation could range from a desire for change, as we saw in the example of the young girl from east Greenland, to a paralysing depression or even to somatic illness (Ziehe and Stubenrauch, 1993: 33). In line with Ziehe, the Norwegian media researcher Anita Werner found the cultural clashes between media, life-styles and local life to give rise to consumerist frustrations: 'Being introduced to hitherto unknown material benefits, and at the same time meeting obstacles in acquiring them, is conductive to frustration and powerlessness' (Werner, 1979 [author's translation into English]). The English sociologist Peter Townsend has also described deprivation. In 1979 he compiled an index of deprivation in his study *Poverty in the United Kingdom* (Townsend, 1979). Using the concept of relative poverty, he showed that the lower the household income, the greater the extent of deprivation. In his index, he defines lack of 'social activities' as 'no afternoon or evening out for entertainment in the previous two weeks' and uses this as one of the standards of comparison (Townsend, 1979: 250). According to the standards of Townsend's index, the youth in many of the small settlements in Greenland are deprived.

Certainly Greenland youth also risk many of the undesirable aspects of globalization, of cultural release, of frustration and deprivation. The gap between what can be achieved under optimal conditions and what is possible under the conditions prevailing in Greenland is huge. This is not, however, tantamount to saying that globalization is therefore to blame. Does an alternative to globalization exist? And do the young people actually feel frustrated, powerless and deprived when a media screen makes them face living conditions which are widely different from their everyday environment?

The alternative to globalization and cultural release is not inviting. Greenland without inspiration from the outside would be a country which remained isolated

Downloaded from http://yos.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2009

and whose major problems would perhaps not even be recognized as problems. The typical 'problems' which exist in geographically remote micro-states are:

> . . . smallness, remoteness, constraints in transport and communications, great distances from market centres, highly limited internal markets, lack of marketing expertise, low resources endowment, lack of natural resources and dependence on narrow range of agricultural resources, heavy dependence on a few commodities for their foreign exchange earnings, very narrow range of local skills with a critical shortage of trained manpower, serious balance of payment problems and heavy financial burdens, limited access to capital markets, dependence on one or few large companies often foreign owned and operating on highly privileged terms. Shortage of administrative personnel, proneness to certain types of natural disasters such as cyclones or avalanches in the polar region, highly fragile ecology and very vulnerable physical environment. (Jonsson, 1995: 72)

In such small countries there are also problems of nepotism due to interpersonal relations between the individuals. Furthermore, high rates of suicide, alcohol and child abuse as well as violence in families speak for themselves about the problems that especially confront very small societies.

I find that the fear of the annihilation of local cultures leads to a counter question: who are the ones who want to preserve the local culture? It is rarely the people living in the culture in question who fear its substitution by something new. More often you hear the fear expressed from tourists who seek thrills of authenticity. An example will illustrate this. The Danish/Greenlandic film *Heart of Light* from 1997 is not the typical young Greenlanders' idea of how the true essence of their local culture should be represented. During a film festival in Nuuk in 1998 several of the young viewers objected to the way in which contemporary Greenland culture was presented as a hopeless prospect, whereas the return to the traditional culture seemed to be the remedy to help the Greenlander find his way. A German film buyer among the participants thought that the film was excellent because it showed Greenland as it *really* was. For the young people the film seemed to promulgate a past culture, which is not at all recognizable or attractive.

Therefore, much as I agree that Bauman, Ziehe and Musil's warnings that modernization and globalization can lead to situations in which people face the torments of Tantalus, I still do not see any alternative to globalization for a country like Greenland. For Greenland as for the rest of the world, there is no turning back.

MEDIA AVAILABILITY

As a precondition for, as well as a consequence of, globalization, the media make it advisable to interpret leisure culture as a result of their own impact. Table 1 displays the different SES groups' access to the media. We asked questions about the kind of media equipment to which the informants had access – be it in their own room or in their parents' houses or in the shared facilities of a students' hostel.

Television accessibility is high among all SES groups. Everybody either owns a television set or has easy access to one. In groups 1, 2 and 3, over 70 percent have a television set in their own room; in groups 4, 5 and 0, the figure is lower, at about 50 percent. However, if we consider the categories 'own' and 'access' as one unit, we observe a clear correlation to the SES groups. The total figure for ownership and

Downloaded from http://you.sagepub.com by Jette Ryggard on April 30, 2009

Table 1 Media ownership and/or media access for 12–19-year-olds by SES group (%)

	SES 1 (35)		*SES 2 (72)*		*SES 3 (40)*		*SES 4 (128)*		*SES 5 (83)*		*SES 0 (96)*	
	Own	*Access*	*Own*	*Access*	*Own*	*Access*	*Own*	*Access*	*Own*	*Access*	*Own*	*Access*
Television	72	53	70	63	82	55	54	85	44	100	60	100
Video	59	63	46	70	64	70	33	91	44	94	35	92
CD	100	16	100	27	100	36	100	48	100	50	98	56
Radio	75	44	77	30	73	30	69	56	77	67	58	60
Computer	28	53	23	45	18	48	19	22	17	29	13	23
Internet	3	34	4	18	0	24	2	12	2	8	4	4
n =	32		56		33		91		52		52	

Note: In some cases the categories 'Own' + 'Access' are above 100% because some have both their own media devices and access to either their parents' or the shared facilities in the boarding school or college. In cases where the 'access' does not seem as high as could be expected, age-related variables play a part. Some of the young people do not live at their parents' home, but in school houses and student hostels.
Figures in brackets = total number of persons in the group in question.

access in SES group 0 is much higher than in SES 1, and in general the figures increase as we go down the social ladder. Television has always had the reputation of being the darling of the lower classes.

The total accessibility for video is rather high in all SES groups, and a positive economic correlation can be found between the category 'own' and the upper SES groups, whereas the opposite is the case for 'access': the lower the SES group the higher the coverage.

CDs are the most preferred electronic device. Nearly everybody has his/her own CD player.

With regard to computers, and especially the internet, we should bear in mind that the data derive from 1997, which is just before the computer age really blossomed in Greenland. Owning or having an access to a computer is highly correlated to SES groups. Again, as was the case with the television set, the dividing line for accessibility to a personal computer is between the socioeconomic groups of 1, 2, 3 on the better side, and 4, 5 and 0 for lesser coverage. The percentages for computer access in parents' houses or in shared facilities, however, in all groups are higher than the figures for ownership of a computer.

All figures for internet 'access' are very low. Not surprisingly, the figures for groups 1, 2 and 3 are somewhat higher than those for 4, 5 and 0. In 1997 prices for internet time were extremely high in Greenland and the connection was very unreliable. Since then, however, the computer age has reached Greenland: 35 percent of all inhabitants (aged over 15 years) in the country had a PC in their home in 1999. In comparison, the corresponding Danish figure was 52 percent (Grønlands Statistik, 2000). However, for a new and expensive medium such as the computer, differences in ownership mirror differences in language and places of residence. Both a centre–periphery and an ethnic factor are involved: 39.5 percent of the people living in townships or cities own a computer, whereas just 7.7 percent of the people living

Downloaded from http://yyu.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2008

in the settlements and small communities are that lucky. Among people born in Greenland only 28.2 percent own a computer, whereas the Danish group displays an impressive 72.2 percent (Grønlands Statistik, 2000). In some schools, libraries and in the internet cafés the younger generation can now enjoy all the new possibilities of the internet.

Concerning information disseminated by the media, both the supply and the level of consumption leave much to be desired. Television and the internet are the most important short-cuts to the globe at large since both the radio and the national papers convey predominantly national news. But although channel options can be quite extensive in certain districts, the Greenlandic reality does not fulfil the global dream, since few have the means to buy the satellite dishes needed. Most people have to rely on the public service channel KNR-TV, which is on the air for about nine to ten hours a day (KNR-TV, 2000). Eighty-one percent of its transmission time is used for the diffusion of Danophone programmes (mostly from channel DR1) without Greenlandic subtitles. Some of these programmes nevertheless comprise imported productions such as films, series, etc. – 18 percent in 1996, for instance (Nordic Baltic Media Trends 4, 1998). About 19 percent of transmission consists of programmes produced in Greenland (Rygaard, 2001), and these have mostly local content, and are without Danish subtitles.

Both the national papers, *Sermitsiaq* and *AG* (*Atuagagdliutit/Grønlandsposten*), are published in Nuuk, the former once and the latter twice a week. Townships and settlements outside Nuuk rely on airmail for their papers. However, the delivery of the papers in the smaller settlements is highly irregular, which creates a news gap and a cultural lag. Because of the newspapers' infrequent appearance, and the fact that they concentrate on news emanating from the capital, they tend to favour 'consensus journalism' and local news. So in fact the press is not doing much to tie the population to the global world.

On the radio, which has always pursued a policy of transmitting 60 percent of its programmes in the indigenous Greenlandic language and 40 percent in Danish, the news of the day, which mainly consists of local news and a few international headlines, is read first in Greenlandic and then in Danish. Many financial resources in bilingual Greenland are earmarked for translation, but unfortunately there is no solution to this language problem in sight.

In small societies, the objective conditions have changed due to the impact of the modernization process and technological and media-related globalization. But since the media culture which people meet represents both global and local influences, the question remains: Is the local culture so strongly represented that it dominates or is the global influence so urgent and recognizable that it could be adopted immediately and hence influence the intra-psychic level of our young audience?

LEVEL TWO: CHOOSING AMONG THE SOCIAL OPPORTUNITIES

Social background is a decisive factor in relation to leisure activities, but so are simple availability, ethnic distinctions and centre–periphery factors, as mentioned in connection with what society has to offer. Table 2 displays how the young people actually spend their leisure time. But access is not always within reach, nor can a connection

Downloaded from http://you.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2008

between supply of or possibilities for leisure activities and utilization be taken for granted.

To illustrate my point of local versus global leisure possibilities, the table is divided between selections of what could be called 'global style youth life' and 'local style youth life', both of which comprise leisure activities that ideally call for special places, areas or paraphernalia. The answers, however, derive from one single question: 'How often do you engage in your leisure activities?'.

Starting with 'global style youth life', we see that availability distinctions and centre–periphery factors, as well as SES distinctions are problems to be considered. Lack of availability, however, could be an indication for low figures for time spent on, for instance, 'grill bar/playing slot machine'. According to the response from the communities the existence of such things is not immediate in most communities.

Comparing the favourite leisure time occupations for the marginal groups, for SES 1 these are shopping (94%), discotheque/dancing (58%), and bar/café (47%) versus SES 5 whose figures are lower in each case: shopping (68%), discotheque/dance (55%) and bar/café (19%). A clear SES-related difference may be detected (except for 'dancing'), but the general low figures for bar/café are also in most communities due to centre–periphery factors. The small communities do not have a café or a bar, at most they may have a simple grill bar serving soft drinks. All SES groups love to dance and dancing does not necessarily require money. Most of the small communities lack a youth club – along with a discotheque or a place to dance – but temporary arrangements that provide the illusion of a discotheque can be easily created. Nevertheless, the great wish we heard mentioned time and time again during our interviews was for a discotheque or a youth club.

The most popular activity in all groups is shopping – although this is clearly SES-related – but it is hard to fully understand its fascination in a small community where one or a few local shops sell everything from long-life milk to guns. Material things such as videos, CDs, clothing, make-up and sports clothes are part of what young persons wish for. Such wishes, however, are not always easy to fulfil for adolescents living in remote communities. Consumer expectations regarding foreign goods are evoked through the media, as we saw in connection with our projects. To express our gratitude to our respondents for having answered a rather lengthy questionnaire, my colleague and I asked them each to choose their favourite video, and we drew lots for a prize. In 1997 a young boy in Ittoqqortoormiit requested the film *A Vampire from Brooklyn* with Eddie Murphy. We had never heard of it, and neither had the three otherwise well-stocked shops in Nuuk. A little investigation revealed that this film was entirely new.

To judge from this example we clearly live in the age of globalization in Greenland. Advocates for globalization would find it encouraging that a small boy in one of the most isolated communities in Greenland had such up-to-date knowledge about the latest video trends from Hollywood. Opponents, however, would strongly lament the loss and destruction of a local life-style. In the meantime, one aspect of the feeling of 'powerlessness', originating from consumers' frustrations, has changed for young people in Greenland. One of the recurrent themes mentioned in the 2000 'Cam/Di' project was the ability to 'buy things on the internet' (Girl, 13, Ittoqqortoormiit).

Regarding the traditional Greenlandic activities – 'local style youth life' – the results are somewhat disheartening if we look at them from an anti-global perspective.

Downloaded from http://you.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2009

Table 2 Frequency of engagement in leisure activities: 12–19-year-olds by SES group (%)

	SES 1 (25)			SES 2 (12)			SES 3 (40)			SES 4 (129)			SES 5 (83)			SES 6 (96)		
	Rare	Freq	n =	Rare	Freq	n =	Rare	Freq	n =	Rare	Freq	n =	Rare	Freq	n =	Rare	Freq	n =
'Global style youth life'																		
Youth club	88	32	28	74	26	57	55	45	29	63	38	96	64	36	58	44	56	58
Discotheque/dance	42	58	33	41	59	63	25	75	32	39	61	103	45	55	65	36	64	61
Bar or cafe	53	47	30	51	49	59	48	52	27	59	41	91	81	19	54	80	20	41
Drill bar/playing slot machine	70	30	30	75	25	57	78	22	27	81	19	88	88	12	50	80	20	44
Shopping	6	94	31	18	82	61	17	83	29	25	75	92	32	68	59	37	63	54
'Local style youth life'																		
Greenlandic pukor/dancing	93	7	28	91	9	58	96	4	27	87	13	92	80	20	54	77	23	47
Hunting/fishing	90	10	31	84	16	57	74	26	27	95	5	91	96	4	51	88	13	48
Snowmobile	75	25	32	73	27	55	60	40	30	87	13	86	88	12	52	66	34	50
Dog sledding	93	7	30	93	7	56	89	11	28	95	5	63	96	4	52	88	13	48
Skiing/roller skating/skateboard	77	23	30	65	35	55	70	30	27	80	20	87	90	10	50	74	26	42
Kayaking	93	7	30	81	19	57	83	17	29	94	6	63	96	4	52	94	6	47
Sewing leather/pearls	97	7	29	95	5	55	96	4	28	100	0	62	92	8	52	89	11	44

Rare/Freq = answers 'never' and 'rarely'.

Freq = answers 'daily', 'at least once in a week' and 'at least once in a month'.

n = those of the SES group who have answered the sub-questions. Rendered in absolute numbers.

Figures in brackets = total number of persons in the group in question.

Figures for 'frequent' are equally low in all categories, except for SES 3, which among others includes self-employed persons in small organizations as related in note 2. Forty percent of that group inform us that they frequently operate a snowmobile, but the majority in all groups do not. A snowmobile is a rather expensive toy, but for self-employed parents it might serve as a transport vehicle and thus be tax deductible. Dog sledding is a resource-demanding activity since it requires both a location north of the Arctic Circle and dogs as well as specific skills. The majority in all groups say that they rarely go dog sledding. The same is the case with hunting, fishing and kayaking. In small communities with few job resources, transfer incomes (benefit payments) and sealing during the winter provide the economic foundation for family life. Since winter sealing is done from sledges, the skill of dog sledding might well be communicated to the next generation. The greatest interest, however, was detected in SES 0, which shows 13 percent frequent use.

Both hunting and operating a snowmobile require skills that are rather easy to acquire, but could be economically demanding. Nevertheless, the figures for both have no significant tendency as regards SES groups. It is noteworthy that a 'resource limited activity' – Greenlandic polka/dancing – tends to increase as we go down the social ladder; this may be an indication of the distribution by language and ethnicity between the SES groups. The monolingual Greenlanders, who mostly are found in SES 4, 5 & 0, are moderately interested in Greenlandic polka/dancing. However, generally speaking, none of the figures for 'local style' activities approach the figures for 'global style' activities.

LEVEL THREE: GLOBALIZATION'S POSSIBLE EFFECTS ON CHILDREN AND YOUTHS' SUBJECTIVE INNER STRUCTURE

As already stated, I assumed that the media – and especially television – could be a possible source of inspiration for a more globalized life-style and ideas about the future for young people whose travel prospects are limited (Pedersen, 2001). Inspired by Anita Werner (1972), my colleague and I asked questions to see whether television had an effect on young Greenlanders' wishes for future jobs and places to live. We asked them partly to state realistic goals and partly dream goals. Especially in connection with the 'dream' questions we had expected a variety of exotic and far-flung places and career possibilities straight out of movies such as *The Blue Lagoon* (Kleiser, 1980) or *Nurse Betty* (LaBute, 2000), which is why I deal only with the 'dream' answers to the questions: 'If you had all possibilities, where might you dream of moving? If anything were possible for you, what job would you dream of obtaining?'.

The majority of the answers concerning 'dream places' were very pragmatic and the young people considered other places in Greenland, probably locations they had visited. Furthermore, we observed significant SES correlation: the three upper SES groups dream of moving to exotic places to a greater degree than do the lower three as may be seen in Table 3.

The fact that the differences between SES groups follow an economic pattern, together with the very concise toponomic answers (e.g. America, Sugarloaf, Maine) gives us a hint that it might be the media, but more probably a possible future vacation that has inspired the answers. A cross check with other questions in the survey

Downloaded from http://yrs.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2008

Table 3 Answers to 'dream' questions. 12–19-year-olds by SES Group (%)

	SES 1 (34)	*SES 2 (66)*	*SES 3 (37)*	*SES 4 (115)*	*SES 5 (73)*	*SES 0 (86)*	*SES 0–5 (411)*
Dream place to move to							
Local places	50	44	54	72	82	73	66
Exotic places	41	47	41	23	15	16	27
Don't know	9	9	5	5	3	10	7
	SES 1 (21)	*SES 2 (40)*	*SES 3 (25)*	*SES 4 (83)*	*SES 5 (42)*	*SES 0 (32)*	*SES 0–5 (243)*
Dream job							
Local jobs	43	33	60	54	64	63	53
Exotic jobs	48	63	40	41	29	34	42
Don't know	10	5	0	5	7	3	5

Note Figures in brackets = total number of persons in the group who answered the question

confirms this. In many cases exactly the same holiday destination is mentioned. Nevertheless, among the exotic places, the priority 'dream' land is the USA, which alone represents 9 percent (39 of 411) of all SES groups' preferences. Could this preference be inspired by movies?

Concerning 'dream jobs', inspiration probably comes from both real life perceptions and the media. Furthermore, the SES differentiations are less clear, as can be seen in the second part of Table 3. The most wished for job is 'pilot' in all SES groups: 16 percent (39 of 243) of respondents in SES groups 0–5 wanted to become a pilot. This wish could easily be inspired by media sources as well as from real-life perceptions, since many places only can be reached by air traffic most of the year. A weekly adventure for children and youngsters is when the helicopter arrives with goods, mail, visitors and dreams from far away.

On the other hand, we can detect certain isolated inspirations from the media in the wish for some jobs that are certainly unavailable in these small communities, such as astronaut, model, Hollywood star, rock star, tourist guide in New Zealand, yogi, or even vampire!

If the young people's 'subjective inner structure' can be deduced from their wishes for the future, we can say that the majority are much more subjected to personal experiences than mediated experiences. Only very few have fantasies of becoming a member of a globalized elite, living and working in fancy places and holding extraordinary positions. The SES correlation between economic situation, higher education, good jobs and life expectations, however, suggests that stratification is at work even though there is little global rush in small communities.

Downloaded from http://you.sagepub.com by Jette Ryggard on April 30, 2008

GLOBAL OR 'GLOCAL' WAY OF LIFE?

Given Greenland's characteristic features, globalization may be said to be a blessing in that it is breaking this remote country's isolation through, for instance, extending the possibilities for travel, communication and media. The many disadvantages attributed to modernization and globalization processes, such as the annihilation of local cultures, giving rise to further stratification problems among groups or causing frustrations by giving rise to longings for unattainable things and possibilities, are only qualified truths when it comes to Greenland.

The local cultures are not at all in danger of annihilation. On the contrary, in many of the small communities a more thorough penetration of a global standardized culture with a wide range of offerings to young people would seem preferable. In theory, the information flow and the outside inspiration should present adolescents with an opportunity for choosing between many different experiences, thereby helping them to develop strategies for their future. In practice, the global flow in the outer districts is so insignificant and so spasmodic that the existing reality leaves much to be desired. Although the traffic between Greenland and the rest of the world is mainly one-way and chiefly conveys merchandise and some cultural flow, the inertia of the outer districts prevents the global 'Goliath' from dominating the local 'David'.

True enough, socioeconomic differences exist and are unfortunately entangled in ethnic and centre–periphery factors. Living as a monolingual Greenlander without education or vocational training in the outer districts does not provide any economic basis for obtaining the newest media equipment or for travelling. These disadvantages in the parent group have an influence on the young people's media access. The shortcuts to global input require satellite dishes, internet and possibilities to travel outside Greenland. To indulge in media content of one's own choice necessitates owning a television and a video cassette recorder or player. The dividing line between the three upper SES and the two (or three) lower SES groups is unmistakable, but to blame globalization alone would not be fair.

At the level of symbolic culture, examples from young Greenlanders' leisure habits reveal that the urge for what could be seen as a global life-style is strongly marked. In all SES groups the interest in activities such as shopping, disco-dancing and frequenting cafés is more pronounced than the joy of dog sledding, skiing and sewing leather or pearls, although the extent to which these are enjoyed varies according to socio-economic status. The traditional way of life as shown by the film *Heart of Light* is not what the young people strive to attain. In line with their visible desire for things foreign, it seems as if these youngsters cherish whatever part of the globalized life-style that happens to be presented to them, regardless of its limited availability. They decline what is theirs for free and what tourists from other places are yearning for.

In response to ambivalent attitudes towards globalization it would be an exaggeration to claim that young people in Greenland are anything but locals in the globalized world. However, an answer to that problem in Greenland would nevertheless be to ask for more globalization – in the sense of more rather than less standardized conditions in all of Greenland's districts.

To the question of whether unattainable potentialities cause feelings of deprivation, I would say no. The survey questions and interviews reveal that by and large the majority of the young people seem content with their personal experiences (Rygaard, 2003). I inferred a certain 'non-aired satisfaction' from their lack of desire

Downloaded from http://jmc.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2008

to move to another community or country or to aspire to a job beyond their limited possibilities. This conspicuous absence of the will to go beyond what they already know intimately is disturbing when seen in relation to general notions of young people as regards adventure-seeking, dreams of the future, job careers and travels to distant countries.

The young Greenlanders who answered the survey questions only wish for the interesting things the outer world has to offer, such as CDs, movies, DVDs, the latest fashion, computers and other electronic devices. With their natural curiosity the young people seek to make exotic foreign things available and then mix them with elements from their indigenous culture, thereby creating a 'creole' interplay. Very distinct symptoms of 'creolization' can be encountered in Greenland. In fashion, which is one of its most conspicuous manifestations, we observe that even in the most remote of the small communities, young men have bleached their black hair to a very popular shade of orange. And the young girls display their colourful North Face brand coats and leggings combined with sealskin mittens with a border of polar bear fur. The shining mountain bikes do not stay on the ground; they are ridden on the frozen sea alongside dog sledges. And the most important piece of furniture, the television set, is beautifully decorated with Greenland handicraft, in front of a wall crowded with well-known foreign idols.

The availability and consumption of consumer goods is one thing; quite another is the ability to ensure that the youngsters of the future will be sufficiently educated to enable them to use existing opportunities in a constructive way. This is something that requires training in knowing what one has to look for and what one can reasonably expect. The young girl who pursued a career as a journalist asserts that she was inspired by the media, but evidently she was unusual.

Although it is from the opposite perspective, I could be criticised, like the German film buyer, for looking upon the lives of the young generation from an ethnocentric viewpoint. That is both justified and wrong. My daily perspective is Nuuk, and from a certain familiarity with the local young people, it seems to me that the possibilities for a challenging 'creole youth life' exist here. Small as it is, Nuuk lacks neither leisure activities, nor the media, nor educational challenges. But in smaller communities – and here I refer to 'cities' and not the even smaller 'settlements' – media flow and inspiration are simply not challenging enough. Even though space/time compression has made Greenland part of the global world, 'the anorak [still] tightens', as the former home rule premier, Jonathan Motzfeldt said. Growing up in environments with limited social and human resources and media might be detrimental to members of the next generation. Three of the most fundamental issues in socialization are imitation of the parents, the treatment of the child by significant others, and inspiration from cultural sources, such as folk tales and the media. These factors are crucial for the attitudes of young persons, and living in a 'poor' environment might render them 'degraded', 'powerless' and 'disadvantaged' members of the global society.

Both in the survey and during the interviews we asked very personal questions and our young respondents willingly answered. As mentioned, they did not complain much – only about not having a club, places to meet, and places to dance. I find this rather sad. They don't even know what they are missing in terms of optimal opportunities for the development of children and young people, for planning the future and inspiring dreams. Dreams and plans for the future are nourished by sparks of recognition and by having something to choose from. For many of these young

Downloaded from http://you.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2008

Greelanders, gaining recognition and having something to choose from would be a luxury. As Betty Friedan (1963) said, 'I didn't know I was unhappy being a housewife until I discovered the many other possibilities!'

Notes

1 Aasiaat was only part of the research project because of its high school, and served as frame of reference to the high schools in Nuuk (1996) and Qaqortoq (1997).

2 SES 1 = self-employed in large organizations, top officials, university graduates. SES 2 = self-employed in middle-sized organizations, higher ranked public servants, middle ranked public servants with more extensive educational background. SES 3 = self-employed in small organizations, middle ranked civil servants with short term educational background. SES 4 = subordinate public servants, skilled workers with shorter-term educational background. SES 5 = unskilled workers. SES 0 = unemployed (or indefinable answers). The categorization into social group was made according to the respondents' answers to open-ended questions about parents' or guardians' job positions. The numbers 1–5 indicate the so-called SFI-division of family social groups (Hansen, 1984). The preferred rule takes a starting point in the spouse or partner (in our context the parent or the guardian), who is in the 'highest' position in the job hierarchy. The division criteria, valid for the current job position, are the name or title of the job, the duration of training, and to what extent the individual can control his/her own or others' daily work. Concerning SES group 0, although it would be obviously rewarding to be able to differentiate between unemployed and indefinable answers, it is not possible to do this from the database (Pedersen and Rygaard, 2000: 1,13).

3 Through Giddens's (1989) explanation, Greenland conforms to the term 'former third world societies' by having been colonized, by not having the status of a distinct society before colonization, by having only a low level of industrialization and by having the former traditional culture transformed by contact with the West, i.e. Denmark.

References

Bauman, Zygmunt (1998) *Globalization: The Human Consequences*. Cambridge: Polity Press.

Friedan, Betty (1963) *The Feminine Mystique*. London: Gollancz.

Giddens, Anthony (2000) *En løbsk verden: Hvordan globaliseringen forandrer vores tilværelse*. (Runaway world: how globalization is reshaping our lives). Copenhagen: Hans Reitzels Forlag.

Golding, Peter and Harris, Phil (eds) (1997) *Beyond Cultural Imperialism. Globalization, Communication and the New International Order*. New York: Communication and Human Values.

Grønlands Statistik/Grønlands Hjemmestyre (2000). Greenlandic Home Rule. *Greenland Statistics*, Vol. 5, Special Publication, Nuuk.

Hansen, Erik Jørgen (1984) *Socialgrupper i Danmark* (Social groups in Denmark). Copenhagen: The Institute of Social Research, Study 48.

Jonsson, Ivar (1995) *West Nordic Countries in Crisis: Neo-structuralism, Collective Entrepreneurship and Microsocieties Facing Global Systems of Innovation*. Copenhagen: Copenhagen Business School.

Jørgensen, Carsten René (2002) *Psykologiens i senmodernitetens* (Psychology in late modernity). Copenhagen: Hans Reitzels Forlag.

Kleiser, Randal (1980) *The Blue Lagoon* (film).

KNR-TV (2000) *Årsrapport KNR-TV* (Annual report KNR-TV). Nuuk: KNR-TV.

LaBute, Neil (2000) *Nurse Betty*. Gramercy Pictures, USA Films.

Downloaded from http://cyu.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2008

McLuhan, Marshall (1994 [1964]) *Understanding Media: The Extensions of Man*. Cambridge, MA: MIT Press.

Nordic Baltic Media Trends 4 (1998) *Nordic Baltic Media Statistics*. Göteborg: Nordicom.

Pedersen, Birgit Kleist (2001) 'Hjemve som en brik til selvforståelse – ud fra fjerntrømmer blandt 12–19 årige' (Nostalgia as a piece of self understanding), in Estrid Jørnussen, Birgit Kleist Pedersen, Daniel Thorleifsen, Karen Langgård and Jette Rygaard (eds) *Grønlandsk Kultur & Samfunds Forskning 00/01*. (Greenlandic research of culture and society), pp. 149–69. Ilisimatusarfik, Nuuk: Atuagkat.

Pedersen, Birgit Kleist and Rygaard, Jette (2000) 'Adolescents' Media Use in Greenland', in Cecilia von Feilitzen (ed.) *News from ICCVI25: The UNESCO International Clearinghouse on Children and Violence on the Screen*, Vol. 1, pp. 13–15. Gothenburg: Nordicom.

Pedersen, Birgit Kleist and Rygaard, Jette (forthcoming) *Grasping the World through Media*. Nuuk: Atuagkat.

Ritzer, Georg (1996) *McDonaldiseringen af samfundet* (The McDonaldization of society). Vidvinkel. Copenhagen: Hans Reitzels Forlag.

Rygaard, Jette (1999) 'Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund' (Television and identity in a bicultural society), in Christa Lykke Christensen (ed.) *Børn, Unge og Medier. Nordiske Forskningsperspektiver* (Children, youth and media. Nordic research perspectives), pp. 95–125. Göteborg: Nordicom.

Rygaard, Jette (2001) 'Den kulturelle globalisering i Grønland' (The cultural globalization in Greenland), in Estrid Jørnussen, Birgit Kleist Pedersen, Daniel Thorleifsen, Karen Langgård, Jette Rygaard (eds) *Grønlandsk Kultur & Samfunds Forskning 00/01* (Greenlandic research of culture and society), pp. 169–89. Ilisimatusarfik, Nuuk: Atuagkat.

Rygaard, Jette (forthcoming) 'Medier og magt i et demokratisk samfund' (Media and power in a democratic society), in Estrid Jørnussen, Birgit Kleist Pedersen, Daniel Thorleifsen, Karen Langgård and Jette Rygaard (eds) *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 02* (Greenlandic research in culture and society). Ilisimatusarfik, Nuuk: Atuagkat.

Townsend, Peter (1979) *Poverty in the United Kingdom*. London: Viking.

Werner, Anita (1972) *Børn og Fjernsyn. Fritidsvaner, flytteønsker og yrkesplaner blant skoleelever i Finnmark før og etter innføringen av fjernsyn* (Children and television: leisure habits, moving wishes and job wishes among school children in the Finnmark before and after television). Oslo: Universitetsforlaget.

Werner, Anita (1979) 'Barnas verdensbilde – og fjernsynets' (World view of the child – and of television) IV, Nordiska Konferencen for Massekommunikationsforskning, Institut for Presseforskning, Oslo.

Ziehe, Thomas and Stubenrauch, Herbert (1983) *Ny ungdom og usædvanlige læreprocesser: Kulturel frisættelse og subjektivitet* (New youth and unusual learning processes: cultural release and subjectivity). Copenhagen: Politisk Revy.

JETTE RYGAARD was born in Copenhagen and has an MA from the University of Copenhagen. At present she is Associate Professor at the Department of Greenlandic Language, Literature and Media at Ilisimatusarfik, University of Greenland in Nuuk, Greenland. She has been carrying out quantitative and qualitative research on young people and the media in conjunction with a colleague, Birgit Kleist Pedersen, since 1996. *Address*: Ilisimatusarfik, Box 279, 3900 Nuuk, Greenland. [email: jery@ilisimatusarfik.gl]

Downloaded from http://you.sagepub.com by Jette Rygaard on April 30, 2008

16. Let the World in! Globalization locally in a mediated world (2008) pp. 254-271 IN: *Handbook of Globalization*. Red. K. Drotner & S. Livingstone. London. Sage Publications.

15

Let the World In! Globalization in Greenland

Jette Rygaard

INTRODUCTION

When a female student graduates from Ilisimatusarfik (the University of Greenland), she receives her diploma in her richly coloured traditional costume and receives a beautiful bouquet of flowers, in a country which, for the greater part, is covered by inland ice and the remainder is above the timberline. Her parents snap her photograph with their digital *Nikon*. And barely has the ceremony ended before she is sending SMSs with her *Sony Ericsson* cell phone to friends to make reservations for the night's party at the Thai restaurant where the New Zealand white wine goes well with the Greenlandic sushi. Later, at the discothèque *Manhattan*, she dances in her *Replay* designer jeans, a diminutive sealskin top and her *Nike* shoes to the DJ's music from the local band *Chilly Friday*, the German *Rammstein* or the American *Marilyn Manson*. Her drink is mixed with *Coca-Cola*. The taxi that takes her home is a *Toyota* 4WD. In her weekly paper she reads about global warming threatening to melt the icecap, the hole in the ozone layer making the strong Arctic sun dangerous or the pollution having degenerative effects on polar bears and marine mammals. Every day she 'meets' her friends in cyberspace on the Danish web-meeting place Arto.dk, where she refines her profile to become a 100% VIP or she surfs or e-mails via Microsoft Messenger. With a certain familiarity, she feels at home watching American films and TV series. Her little brother, anxious to get to Denmark on a school exchange in 2005, was forced to stay behind because of her parents' fear of riots in repercussion for the Danish so-called 'cartoon crisis'.[1] Instead, he had to console himself with the television series *24*(2001–). The memory of the 9/11 terror is still much on her mind, especially since she experienced standing at the Ground Zero monument in New York in spring 2005, as part of the promotional campaign *A Greenlandic Week* held at the Smithsonian Institute in Washington, DC.

In lifestyle and consumerism, the marriage of globalization and traditionalism seems

[17:40 24/8/2007 5002-drotner-ch15.tex] Paper: art Job No: 5002 Drotner: The International Handbook of Children, Media and Culture Page: 254 254–270

to be rather unproblematic in Greenland, as demonstrated by the above example. Among the top 20 global/American (Kjeldgaard: 2004: 213) brands, we here recognize the three that usually score exceptional high: Nike, Coca-Cola and Sony. The local papers revel in the buzzword 'globalization' as a new way to describe Greenland *vis-à-vis* the world. But if you try googling the Greenlandic word for globalization – *nunarsuarmioqatauneq*,[2] meaning 'making something world-embracing' – you get only 26 hits gleaned from speeches made by the former Minister of Culture,[3] yet globalization is all-pervasive in everyday life in Greenland: in its goods, products, merchandise, culture products, news and media, which attracts young people to surf, study or travel abroad in the world and in cyberspace surrounding the enormous island, and to adapt themselves to real life via the socializing effects of the internet.

Greenland, on the other hand, is in some aspects barely on the global map. If you want to buy goods from some World Wide Web site, like *Amazon.com*, you cannot choose Greenland as a country, but have to register yourself as residing in Denmark: the postal code DK3900 is Nuuk![4] Furthermore, when you wait for transportation to Denmark in the airport at Kangerlussuaq, you can divert yourself with dreaming of such faraway places as The North Pole, Paris, Moscow and Frankfurt where you can arrive in around 5 hours time by airplane. The sky above you is roaring with airplanes; however, all routes pass it by! What a young female student replied when I asked her in a 2006 survey about Greenland's relation to the world seems true: 'Most confined! The rest of the world does not know much about Greenland, but we know a lot of the global world' (woman, Nuuk, 27).

In the following, I will focus on some cultural aspects of globalization as seen through the eyes of young people in Greenland. We will listen to their statements in Rap music, their opinions of Greenland as a global partner in the world, and we will examine their tastes and preferences in the three-course (American, Danish and Greenlandic) media dinner served on their local table. Finally, we will see how they use their time in relation to media habits, listen to their travel wishes, and close by asking how all this global and local interconnectedness affects their self-image.

Because young people do not exist in a vacuum, I will touch upon a few features of Greenland's history in, and with, the world. Greenland's history of globalization is intimately linked with Greenland's status as a colony, which lasted for more than 250 years. Whether it is the older generation's problems, the younger generation's impatience to leave this drawback-start behind, or today's media, no one is unaffected by this fact. The battlefields have included the economy, language, self-determination, and the individual and national Greenlandic identity. Until recently, the leaders and scholars of Greenland did not engage in debates on the pros and cons of globalization. Today, however, the politicians are well aware of the many advantages – not to mention the necessity – of both letting the world in and getting Greenland *out* into the world.

Before the advent of modern media technology, the country's geographic location and climate almost predestined Greenland to isolation. Although the global flow of information has, undeniably, been mainly one-way traffic, the media have played an essential part in making this gigantic island smaller and synchronic and have sped its development.

MATERIAL AND METHODS

As part of the project 'Children, Youth and Media in Greenland 1996–1997', a pilot survey in Nuuk in 1996 was carried out among 220 young people between the ages of 12 and 19 (Rygaard, 1999). This was followed in 1997 by a nationwide qualitative survey (454 young people between 12 and 19 years of age) and quantitative studies (120 from the entire group) carried out by a colleague[5] and me. The questions dealt with lifestyle, media use and attitudes toward media (Rygaard and Pedersen, 1999).

During 1999–2001, we proceeded with an audience study: 'Young People's Media Cultures in a Reception Perspective'. A camera/diary project (Cam/Di-project) was sent to Nuuk, Sisimiut and Ittoqqortoormiit. A total of 101 informants aged between 12 and 19 were supplied with disposable cameras and with diaries to be used during one week in the fall of 2000. We asked them to describe 'their life with media' and received 686 pictures and 313 related diary texts (Pedersen and Rygaard, 2003). A second Cam/Di-project was carried out with the aid of graduate students. This time, the focus group was 'tweens' (10–12 years of age) from Nuuk (Rygaard, 2006) who were asked to describe their lives as consumers of both media and other consumer goods. We received 221 pictures and 40 brief descriptions.

Another nationwide survey was carried out in November 2004, involving the age group 12–25 with 319 informants from five communities around Greenland dealing with the same issues as in the 1997 survey. Finally, in the summer of 2006, I asked 100 university undergraduate and graduate students (aged 20 and older) 12 qualitative questions about globalization. Because the questions were e-mailed during the summer break, the response rate was rather low: 41 answers. The data received from all these surveys form the background material for this chapter.

GLOBALISM AND GLOBAL YOUTH CULTURE

From a certain perspective, globalization is as old as the first interconnectedness around the world; but, in the wake of modernization (Giddens, 1990: 55ff; Robertson, 1992: 20; Waters, 1995: 48) and the inventions of modern technologies, globalization has really peaked. And, more places are constantly being drawn into its reach, raising debates about its pros and cons. Several perspectives on the by now almost exhausted term are at play, dividing advocates and antagonists in the continued debate.

Thomas Ziehe, a German youth researcher, sees the cultural extinction of modernization, and hence globalization (Giddens, 1990: 55ff; Robertson, 1992: 20; Waters, 1995: 48), penetrating society at three levels: society/history, culture/media and the individual (Ziehe and Stubenrauch, 1993).

Greenland has been attracting attention from adventurers, explorers, travelling sales representatives and exploiters during a period marked by a strong undercurrent of imperialism and colonization. The cultural products of the global world are seen from a Greenlandic perspective pretty much as one-way traffic (Rygaard, 2002), both concerning consumption and media. But, as will become apparent, the individuals, namely the young people in the surveys, are not in danger of becoming homogenized with the USA, as the older American imperialist critic Herbert Schiller (1976) and others feared could be the case when the primary supplier of media in Greenland, as in many countries, was and is the USA.

As was demonstrated in the so-called 'Dallas research' (Liebes and Katz, 1993) and by other researchers (Ang, 1985), the homogenization idea was looked upon as a superficial 'stopover in an airport' (Tomlinson, 1999: 6), denying the complex reception process justice. Theories purporting that globalization is nothing but another 'colonial discourse' (Nilan and Feixa, 2006: 3) have been repudiated in one study after another in recent years (Ieda and Rosaldo, 2002; Nilan and Feixa, 2006). Also in Greenland, there are absolutely no traces of 'colonial discourse': the Greenlanders participate eagerly in becoming part of the global world.

Other fears have been expressed that, in the end, the global will eclipse the local (Nilan and Feixa, 2006: 3). Zygmundt Bauman (1998) has been one of the most ardent representatives of those pointing out the fragility of the local cultures which are in danger of annihilation resulting from globalization. When asked if local cultures were disappearing in Greenland, a young

[17:40 24/9/2007 5032-drotner-ch15.tex] Paper: a4 Job No: 5032 Drotner: The International Handbook of Children, Media and Culture Page: 256 254–270

female respondent answered that Greenland's exceptional location would prevent local cultures from disappearing: 'Greenland is, and always will be, a district marginal to the rest of the world' (NN, 19, Nuuk, 2001; from Rygaard (2003)). The 2006 survey confirms this point of view.

Bauman (1998, 25–29), who further claims that to be local in a global world is a sign of social deprivation and degradation, represents yet another fear that is relatively more difficult to reject in Greenland. Being a young person in some of the outer districts in Greenland results in some repercussions concerning leisure and educational possibilities, as well as prospects related to tourism. Free media access is strongly related to parents' income levels (Rygaard, 2003: 299). Studies from Greenland reveal that this drawback situation further affects the young people's dreams for and faith in the future (Rygaard, 2003), as is the situation of minority youths elsewhere (Eversbaug and Hallen, 2001: 291). Although the Greenlanders are not a minority in their own country, the colonial history renders them vulnerable to discrimination, prejudice and the blight of not enough challenge in the outer districts. However disastrous these conditions might be, my argument is that without globalization the situation for these youngsters would be the same. However, scholars claim (Ziehe and Stubenrauch, 1993; Rygaard and Pedersen, 1999; Jørgensen, 2002: 123) that a feeling of being deprived, of being jealous and of missing opportunities may exist. The feeling of 'nothing is happening here in my society' (boy, 14 years of age, in Upernavik, 1997 interview) is prevalent in all the investigations during later years. It is difficult to be online with the world if you want to have a tactile relationship with the society around you. As a replacement, being online with the world is not so bad either – and the internet really is *made for* Greenland.

For advocates like Anthony Giddens (1990), globalization involves a profound reorganization of time and space in social and cultural life. The confines of locality disintegrate and make way for relations between absent others. In Giddens' words, it disembeds social relations from the local context and rearranges them across time and space (Giddens, 1990) as we see enacted with the help of media-stuff and on the internet (Christensen, 2003).

In much the same way, we see a 'de/territorialism' of the reception of foreign media content. Inda and Rosaldo (2002: 10) explain the term 'de/territorialism' like this:

> The key to the meaning of this term is the slash. [...] this means that the root of the word always to some extent undoes the action of the prefix, such that while the 'de' may pull culture apart from place, the 'territorialization' is always there to pull it back in one way or another. So ... there is no dislodging of everyday meanings from their moorings in particular localities without their simultaneous reinserting in fresh environment.

As we shall see later, this de/territorialization works for the Greenlandic students who 'feel at home' in the everyday meanings of attitudes American movies.

New technology and media are, however, much more than information technologies. They are technologies of entertainment, communication, leisure, social intercourse and play – a total mixture of work and recreation – and although all members of the society profit from these technologies and new media, the youth are among the most eager users.

Globalization and youth are a perfect match. The way global cultures are assimilated in the locality as seen in such visual practices as graffiti (Rygaard, 2006), as internationally similar forms of music and as online/offline peer groups (Christensen, 2003) makes youth culture 'a laboratory' for hybrid cultures (Canclini, 1995) and young people the forerunners of new ways of living. As young people in a changing and global world try to search for, adapt to or negotiate identities with the help of rich and available media and consumer cultures, they create generational identities that are delocalized (Nilan and Feixa, 2006) and embedded from cyberspace into real life and vice versa (Christensen, 2003) in an 'emancipatory' use of culture (Banerji, 2000).

For a country like Greenland, the technological possibilities and the cultural flow

[17:40 24/8/2007 5002-drotner-ch15.tex] Paper: A4 Job No: 5002 Drotner: The International Handbook of Children, Media and Culture Page: 257 254–270

of globalization could be seen as the major inventions that changed Greenlandic life from being isolated and cut off from the outside world for many months at a time. People expect, now, to be able to travel whenever they feel like it, buy whatever they need and to tap into the global information network by a variety of means almost without regard for location. Assisted by time–space compression, we are also able to be part of 'the global village' (McLuhan and Powers, 1989) and, as such, to see and hear anything as it happens no matter where we live. For arctic regions, such as Alaska, Canada and Greenland (with their expensive infrastructure and strenuous living conditions), technology, media and globalization have meant technological progress, extended intercommunication and an invitation to participate in a world in motion.

GREENLAND AND THE WORLD: A BRIEF HISTORICAL OVERVIEW

In Greenland's interconnection with the world several epochs stand out: the last and most desired, offering independence from Denmark, is yet to come. Every new period has been the harbinger of new times and testifies to an expansion of consciousness among the Greenlanders. All of these periods are cases of 'intensification of global interconnectedness' (Inda and Rosaldo, 2002: 5).

A long history of exchange until the sixteenth century existed between Inuit, Northern, Arctic, Polar populations, the Vikings and the Dutch whalers. With the arrival of the Norwegian priest Hans Egede in 1721, Greenland entered a new and decisive phase as a Danish colony. For 220 years this connection with Denmark was the umbilical cord that provided the Greenlanders with food, supplies and money in exchange for sealskins, blubber, baleen and cryolite. A statute from 1925 stipulated that Greenland should be economically self-contained and that its economy should exist as a closed business isolated from the outside world (Gad, 1954: 462). Seen from a Danish point of view, this organization was interpreted as an attempt to protect the indigenous culture. Later, Greenlandic interpretations conceived of the statute rather as a case of colonialist imperialism (Olsen, 2005: 11).

During World War II, when Denmark was occupied by Germany, the fear of losing the now-needed supplies from Denmark contributed to opening the Greenlanders' eyes to the surrounding world. Five years of new and exciting supplies from the USA in exchange for cryolite, and the establishment of four military bases, introduced a hitherto unknown global connectedness. As the administration of Greenland now had to be managed *from* Greenland (Bruun, 1946: 40), the Greenlanders experienced a kind of national sovereignty and a greater self-determination in line with the French philosopher Jean Paul Sartre's existentialist logic claiming that he was never freer than when he was in jail during World War II (Sartre, 1966: 770f).

In addition to freedom, the Greenlanders tasted the sweet temptations of consumption and technological progress. New experiences had found their way into a country used to living a simple life. Exciting new mail-order catalogues, like 'the farmer's bible' from *Sears & Roebuck* (Fleischer, 1996: 96) were distributed all over the country. The first car ever seen in Greenland wheeled ashore (Fleischer, 1996: 84) with the subsequent demand for establishing roads. A visit from Marlene Dietrich in 1944 in high-heeled gold slippers, singing Lili Marleen and leaving one of her shoes behind like another Cinderella (Fleischer, 1996: 89), seemed like a fairy tale from abroad.

This new connectedness to the global society led to a noticeable economic growth and a last for the exciting new products which they were unwilling to give up afterwards. Certainly, the shipping of cultural goods and merchandise was an asymmetric one-way traffic and could be seen as a manifestation of the 'imposition and dominance' (Inda and Rosaldo, 2002: 13) of American culture. But to think of this traffic as resulting in a cultural homogeneity is not to bear in mind the reality

of 'otherness' and 'difference', the climate and location that were and still are the hallmarks of Greenland.

A strong wish to maintain Greenland's development and openness to the world led to the G-50 negotiations about modernization and new status as Danes for Greenlanders. At the same time, decolonization really became an issue internationally that helped the Greenlanders to fight monopolism, discrimination and isolationism as the status of a 'closed country' (Hedtoft: 1949: 28). Much can be said about the ensuing Danization of Greenland: skilled craftsmen from Denmark occupied positions at construction sites, building houses, schools, hospitals, factories and roads; and afterwards, technicians, teachers and experts took over the operations – all these activities demanding a substantial rise in the Danish block financial grant. The results were evident. Health conditions improved, infant mortality declined and people moved to the cities (Rygaard, 2006: 154).

In just 50 years, Greenland and the Greenlanders were forced to undergo a modernization process that the Europeans had had 200 years to develop (Rygaard, 2006: 157). Consequently, the development had repercussions for large parts of the indigenous population, corroborating some of the dire predictions made by the critics of modernization. By changing the former Greenlandic way of life to new and 'civilized' forms, Christianity and colonization contributed to rendering people tangled, rootless and with a lack of self-confidence. They were not skilled artisans, and most of them were without any education. In many ways the hasty modernization process reduced Greenlanders to onlookers to what took place in their own country. A class system emerged, separating people who learned Danish and got an education, from the people of the 'lost generation' – i.e. the Greenlanders who did not take part in the development and who were, consequently, marginalized.

The after-effects of this process introduce the subject of Greenland's disturbing statistics (Bjerregaard *et al.*, 1995) on subjects such as people on transfer income, various forms of misery and one of the highest suicide rates in the world (Sørensen, 2006: 10).

A PROSPECT OF FREEDOM: HOME RULE

While under Danish rule, the Greenlanders established connections with fellow Inuit in Canada and Alaska, gained status to address the UN as a non-governmental organization and became active partners for the global connection of indigenous people of the world – which could be seen as 'an embryo to a global civil society' (Kaspersen, 2005: 18).

In 1972, in an attempt to control their own relations, they voted 'no' to the European Economic Community, as it was then called, which brought them into conflict with the interests of their Danish 'motherland'. Weary of distant controls, this controversial 'no' demonstrated their actual influence – which was perceived as none at the time.

Although the way for establishing Home Rule was cleared in many ways, the battles were to be fought on a number of fronts. Winning general sympathy for the idea of self-government was complicated by one of the tragic consequences of colonization, as emphasized by the Greenlandic politician Aqqaluk Lynge, in a reference to Frantz Fanon (1968), '… as other colonized people, the Greenlanders reacted by defending their colonizers' (Olsen, 2005: 209).

During the years of subdued, internal struggle to gain self-determination in Greenland, many revolutions and upheavals took place in the outside world: the war in Vietnam, Women's Liberation, student revolts, etc. The Greenlanders in these years were busy looking inward, living the 'colonial discourse' so to speak, and were not really affected by these subversive events, as expressed with pawkish humour by one of the impatient young politicians, Lars Emil Johansen: 'Upheavals boiled everywhere while we in Greenland peacefully were eating guillemots' (Olsen, 2005: 156).

The Home Rule Government did become a reality in May 1979, and in February 1985

the Greenlanders for the second time voted 'no' to joining the European Union – a declination that was, however, mainly meant to protect their fishing quotas and not their relationship to the world as such.

While the Greenlanders were previously busy looking inward, today, the politicians know that in order to make actual self-government a reality in the future, they have to promote Greenland as a part of the world economy – turning their back once and for all on their history of imperialism and colonial ways of thinking. The Minister of Economic Affairs, however, is very realistic about Greenland's difficult and extraordinary situation as a market partner: '… with its geographical location, its climate and its enormous area in addition to a modest population and an imperceptibly small domestic market, Greenland's possibilities to win keen competition in a global market is more than difficult' (Motzfeldt, 2006: 6).

Greenlanders are still striving to become independent of the Danish block grant of 3.006 billion Danish kroner, to adjust the trade balance and to get self-government, and new and creative ways are being sought to achieve this. A series of sales drives and promotional campaigns have been launched to 'brand' Greenland; see www.greenland.com. Greenlanders stopped eating guillemots long ago. In the process, globalization has turned into an everyday Greenlandic concept, and nobody asks anymore … '*Branding sunaana?*' ('What is branding?').

YOUTH AND MEDIA IN GREENLAND: VIDEO, MOVIES AND TELEVISION

The impact of modern media (film, television, video, and the internet) has played an essential role in the globalization process in Greenland, not least in the way in which today's Greenlandic youth see themselves as citizens of the world.

Radio news was launched during World War II. And in the sixties (1964–1965), video emerged as a medium in itself, not as a recording device for television. Video soon became very popular because 'cinemas' were not really an alternative before Greenland opened its first cinema, *Katuag*, in Nuuk in 1997. Although the boom of American movies gradually declined with the soldiers leaving after the war, American movies continued to be highly valued.

Television sneaked in through a backdoor in the late 1960s by way of private organizations which each hired a Dane to record television in Denmark from DR (the public-service Danish Broadcasting Corporation) for distribution in Greenland. The first private television association, *Godthåb lukkede telenet* (Godthåb[b] closed telecommunications network), did not fulfil the requirements of the copyright act, but the authorities, including DR, turned a blind eye. Rumours about the new and wonderful form of entertainment spread rapidly, and so did television associations. In 1982 there were 25 private television associations established around Greenland (Rygaard, 2004: 174–176).

These private beginnings were not, however, without start-up problems, such as sledge dogs eating the cables, months of waiting for the videotapes, interruptions in the programmes because the playback person fell asleep, and never seeing the endings of the films because the one 'taping', a little old lady in Denmark, '… always goes to bed at ten o'clock (Rygaard, 2004)!

With the introduction of Home Rule Government, the road was paved for a national Greenlandic television. Through a very amicable settlement between The Danish Radio (DR) and *Kalaallit Nunaata Radioa* (KNR), the so-called simultaneity TV started on 1 November 1982, but the agreement meant that the Greenlanders still watched almost solely Danish television – even though some people did not understand Danish. Still, the intention of the newly established KNR was to rapidly reach a language use ratio similar to that of the radio, with 80:20 Greenlandic Danish programmes. The reality now, 24 years after, is very different, as seen in Figure 15.1 and Table 15.1, where there is a declining home production and 91% foreign content, with the attendant problems of always having to identify oneself with

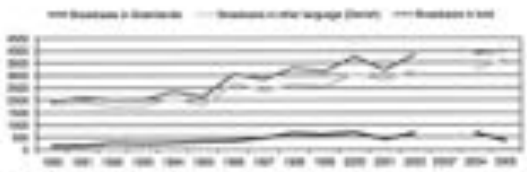

Figure 15.1 Graphic representation of KNR-TV broadcasts (hours), 1990–2003. Figures are from Greenlandic Statistics for all years mentioned using my own calculations (Rygaard, 2004: 173)

Table 15.1 Broadcasts of KNR-TV, 1990–2005, from Greenlandic Statistics.

Language	*Broadcasts per day (h:min)*														
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Greenlandic	0:33	0:27	0:43	0:38	0:44	0:55	0:58	1:17	1:49	1:39	1:54	1:08	1:49		1:29
Other	4:58	5:17	4:46	4:50	5:39	4:58	7:23	6:29	7:15	6:58	8:21	8:42	8:41		8:54
Total	5:30	5:43	5:28	5:28	6:23	5:52	8:21	7:46	9:04	8:37	10:14	9:50	10:30		10:41

foreign cultures and people (Rygaard, 1999) and also the presence of foreign language, i.e. Danish or English/American with Danish subtexts.

Until 2002, local production had steadily increased year after year, from 23 minutes a day in 1990 to 1 hour and 49 minutes in 2002. For 2003, the numbers are missing from KNR and the following years, 2004 and 2005, are assessed in an opaque manner, maybe to conceal that the numbers for Greenlandic production, and hence in the native language, had dropped to 59 minutes, as seen in the Figure 15.1 and Table 15.1.

Producing television in a country with only 57,000 inhabitants is expensive. The price of each minute here is ten times the price in Denmark (Rygaard, 1999), so the government usually turns a blind eye to language problems and foreign and ethnically unfamiliar programme content.

Since 1 August 2002, a competing decoder television station, *Nuuk TV*, has experienced a boom which corresponds to KNR's gradual reduction in its own productions. *Nuuk TV* sells packets of 19 or 23 digital TV channels: all Danish, English and American, with or without Danish subtitles. These sleek programmes of film, series, sports, documentaries and news easily compete with the 'hand-held' and 'dogma coloured' Greenlandic programmes from KNR-TV, especially among the young people, who state repeatedly: 'We want more channels' (high-school girl, one of 22 in Qaqortoq) or 'More programmes from other countries' (boy, 17, born in Sisimiut). The wide array of foreign and very professional infotainment makes for eager viewers. Most people, not least young people, value options, professionalism and entertainment above nationality (Dronner, 2001a,b). In so doing, they turn their backs on 'the old' and somewhat patronizing assumption held by the critiques of cultural imperialism (Gaertzlo, 1993: 18), that 'authenticity' is everything and that the encounter with Western media puts it at risk. For national television and its centre-to-periphery flow, as well as the West-to-Greenland flow, there is, however, a truth in the statement that 'the centre speaks and the periphery listens' (Hannerz, 1992: 219). But the Greenlandic youth actively choose what they think is good from the West.

YOUNG GREENLANDERS AND THE GLOBAL CONNECTION

To most young Greenlanders, the connection to the global world occurs at a pace that

is too slow. They are losing their patience with the older generation's struggles to overcome previous colonial hardships, and they want to break out of what used to be a segregated existence on the world's largest island 740 kilometres from the North Pole.

The majority of the 41 university students participating in the 2006 survey came up with rather depressing answers to the question, 'How do you perceive Greenland's relationship to the rest of the world?' Many of them indicated feelings of enclosure and charged the politicians with being too slow and not competent enough: 'It appears as if the country is still looked upon as a colony' (woman, 27, born in the capital Nuuk); 'Feeble, I feel that our politicians are behind in relation to the rest of the world. They are narrow-minded and are not taken seriously' (woman, 30, Uummannaq, small city in the north of Greenland); 'As a frail start, nothing much has happened between Greenland and other countries […]' (woman, 30, born in Qaqortoq, larger city in South Greenland).

This disillusionment with the politicians runs parallel to many young Greenlanders' critique of their parents and families – especially those of the so-called lost generation mentioned above. For instance, the members of the rap band Prussic scold their parents for being drunk and for not caring for or loving them. They explain in a new short feature, *Nipersoneq Sakkagulugu*, 2006 (*Music as Mouthpiece*), that they want to write a song that hits their parents' generation really hard, using their own and other children's experiences and touching on some of the strongest taboo subjects in Greenland: suicide, child abuse and neglect. The song is called *Angajoqqaat* (*Parents*):

> My parents don't care about me,
> They are going on a binge and leaving me to myself
> I'm alone every day, they use their money on booze instead of food
> I envy other children with happy parents
> Fuck, why don't I feel better, maybe it's their fault
> My daddy loves hash more than me
> How will I be when I'm grown up?
> Will I end up like my parents?
> Do listen to me and raise me!
> I have asked them to stop their abuse
> But they refuse to listen to reason
> Because I'm only a child and I have nothing to say
> But does that mean that I must be alone?
> You are forgetting your children; take care of your children like anybody else
> You are wrapped up in booze and hash only …
> (Prussic, 2005).

Today, many previously strong taboos are broken by the younger generations, who, tired of the elders' stories of the old Greenland, of colonial misery and of their lack of self-confidence, look ahead to a new Greenland as a valid part of the world and a nation that stands up to its own problems.

Some of the young generation's critical attitudes can be seen as a sign of health: a departure from colonial ways of thinking. Individualism and wishes for change now take precedence over national solidarity, and the media flow contributes to diffusing trend events and processes of democratization around the world, forcing individuals '…to negotiate lifestyle choices among a diversity of options' as claimed by Anthony Giddens (1993).

Among the Greenlandic television programmes, the news programme *Qanorsq* (*What is happening?*) tends to become *the* Greenlandic programme that almost everybody watches. In 1997, 87% of the 12–19-year-olds claimed an interest (Rygaard, 2002: 179), and in both 2004 and 2006 as well, 'News is important to keep oneself posted' (woman, 30, born in Uummannaq, 2006 survey). However, a slight slipping is seen between the young people's explicit preference for *Qanorsq* in 1997 to more vague remarks on news, TV-news or *Qanorsq* as such in 2006. Television news has become global.

Until 1997, the news was only in Greenlandic, with no Danish speakers, no subtitles and no news items from abroad. In 1997, KNR gave in to the pressure from the local Danes who wanted to know what was going on in the country in which they paid their taxes, namely Greenland. However, the change that forced open the Greenlandic window to the world was the terror attack on the Twin Towers in New York, 11 September 2001,

[17:40 24/9/2007 5002-drainer-ch15.tex] Paper a4 Job No 5002 Drainer: The International Handbook of Children, Media and Culture Page 262 254–270

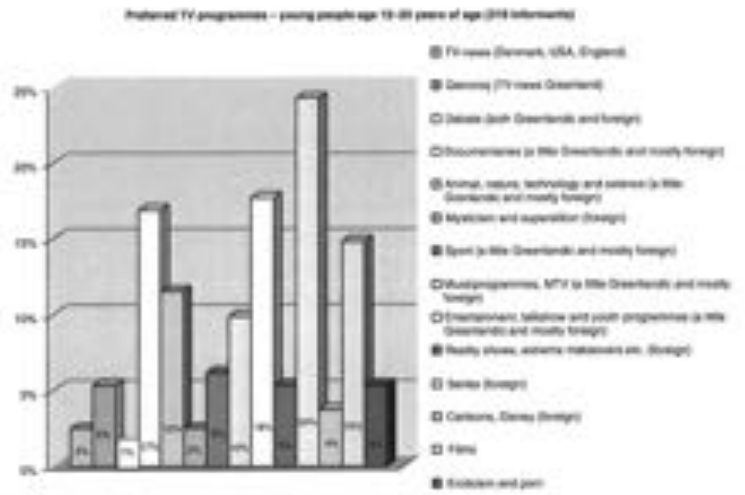

Figure 15.2 Preferred TV programmes, 2004 survey (*N* = 315)

when KNR switched to CNN's live broadcast. That disaster became the tangible proof of 'a world getting closer' and from that time on *Qanuenq* has had news headlines from abroad interspersed with the local news.

When we asked young people in the 1997 survey if they were interested or not interested in a number of programmes shown on KNR-TV, the top scorers were detective, gangster and action series, youth series and movies (Rygaard, 2002), most of which are 'made in America'. A similar question was posed, but this time phrased as an open-ended question, in the 2004 survey, 'Which television programme/programmes do you prefer?' Although the open-ended form invites a broader range of answers and, thereby, produces results which are not immediately compatible with the former survey, the tendencies were the same. The top scorer was series, in second place was entertainment, talk shows and youth programmes, with films running fourth. The third place was occupied by documentaries, a rather diffuse, but generally very popular group containing both doca-soaps, lost-person documentaries and real documentaries; see Figure 15.2.

The answers to the question 'Which programmes do you prefer to watch on television?' in the 2006 survey were overwhelmingly similar: movies, series such as *Desperate Housewives* (2004–), *Sex and the City* (1998–2004), *Star Trek* (1966–2005), *Alias* (2001–2006), *Frasier* (1993–2004), *Friends* (1994–2004), etc., and news – in that order. When asked about their favourite movie(s), the answers were a range of American movies (79%) with titles such as *Face/Off* (John Woo, 1997), *Seabiscuit* (Gary Ross, 2003), *Pirates of the Caribbean: Dead Man's Chest* (Gore Verbinski, 2006),[†] *In America* (Jim Sheridan, 2002), *Moulin Rouge* (Baz Luhrmann, 2001), *Braveheart* (Mel Gibson, 1995), etc. besides Danish movies (7%) and genre forms as indicated (14%).

The young women, not surprisingly, were very keen on romantic, emotional and dramatic films: 'Love movies with a big "K"' (*Kvig, Kærlighed and Kaos – War, Love and Chaos*) (woman, 27, Nuuk). Generally,

they prefer movies that nurture fantasies, escapism and daydreams, but they also like 'true stories'[4] and recognition of everyday life: 'I like films where the everyday life and problems are comparable to my own' (woman, 26, Nuuk). Most important, however, foreign languages and ethnic otherness do not seem to bother them: content outweighs nationality (Dronen, 2001a,b). Both these women speak of the recognition of the American culture, which reassures them. This feeling is not an expression of a cultural homogenization, rather it testifies to a certain disembeddedness or deterritorialization – they are inscribing the global into their local culture.

ONLINE WITH THE WORLD

Much as the war made Greenlanders covet the American dream, and much as the outside world was made familiar via television, the internet has opened the door wide to the global community. It began at the end of 1997 with very few subscribers; but, in 1998, the percentage of Greenlanders connected to the internet increased to be almost identical to that of Danes: in Greenland, 13% were connected to the internet, whereas in Denmark the figure was 16%.

What really proves that the Greenlanders' 'go' is still intact are the answers to the question, 'Do you plan to purchase a computer and connect to the internet?' (Statistics Greenland, 2000–2001: 90): 27% of the Greenlanders answered 'yes' as opposed to only 3% of the Danes. This may say something about the strong wish for an open window to the world, a place where 'you can buy anything and find anything' (girl of 13 in Ittoqqortoormiit, 2001). Almost all the young people we have asked about the internet gave similar responses. It may seem to be quite an advantage to have the World Wide Web to choose from when you are living in a small community, with a single co-op selling everything from diapers to bullets.

In 1997 and 1998, telecommunications and broadband services boomed in Greenland, and during 1998–1999 the number of internet users increased by 50% (Statistics Greenland, 2004: 91) to reach 10,210 in 2003 (Statistics Greenland, 2004: 182). This meant that every other household had access to the internet (Statistics Greenland, 2004: 73), placing Greenland on a par with France (Nielsen, 2002: 132).

In the survey from 1997, only a few months after the internet adventure began, we asked to which media the young people had access. Although schools and libraries in the cities and the outer districts found it important to get PCs with internet access as soon as the technology and economical situation would allow it, we, nevertheless, saw a significant discrepancy between social groups (Rygaard, 2005).

Tele Greenland claims that 99% coverage is possible in Greenland, but the signal does not reach some of the outer districts in the north and some of the sheep-farming homesteads in the south (Greenland Statistics, 2004: 180). Out there, where telephone communication, television or internet access is not possible, globalization is not what one fears the most.

In the 2006 survey, I asked my respondents whether they all had access to or owned a PC with internet access through ADSL (internet broadband service), which was made available in 2003. They all had. To the question 'Which do you prefer, TV or PC?' (Figure 15.3), 24% answered that they could not live without either of them, but, if they had to choose, the PC would win: 'You can't live without any of them! … But if I had to choose I could do better without television. Today a PC with a proper access to the Net is almost as good as television' (man, 34, x-town).

All the same, the old medium of television scores a small success: 42% absolutely could not do without their television '… as long as it has a decoder' (woman, 27, Nuuk), meaning having access to 23 channels; 34%, however, were wholeheartedly for the PC: 'PC – because you are in control' (man, 48, Y-town).

In the 2004 survey, we asked young people what they actually did on their PCs, and for how long. The answers reflect

Figure 15.3 Preferences for TV or PC; 2006 survey (*N* = 41)

Table 15.2 Activities on PC, 2004 survey (*N* = 319).

	No time		*<0.5 hour*		*1–2 hours*		*3–4 hours*	
	Nuuk	*Qaqortoq*	*Nuuk*	*Qaqortoq*	*Nuuk*	*Qaqortoq*	*Nuuk*	*Qaqortoq*
Seek information on the internet (%)	6	2	42	18	42	51	11	29
Downloads programs or music (%)	38	29	36	16	21	31	6	24
Buy things (%)	48	32	33	36	19	26	0	6
Play games (%)	40	33	32	29	21	18	8	20
Chats (%)	55	39	30	24	13	31	2	6
E-mails (%)	6	2	77	65	13	31	4	2

the geographical diversity of the country. With its 16,000 inhabitants, the capital Nuuk (which is also a centre for education) contains a wide range of possibilities for leisure activities. Qaqortoq, in the south, has 3,200 inhabitants, a high school and a rich art life – a unique sculpture park carved in granite rocks by Scandinavian artists[9] – but, all the same, Qaqortoq is short of the kinds of leisure possibilities that young people crave.

In Table 15.2 we see that writing e-mails is one of the most important activities for both Nuuk and Qaqortoq youths; they do it every day for up to half an hour (marked in bold).

The next conspicuous leisure activity is that both groups spend a lot of time, about 1–2 hours a day, seeking information or 'surfing' – on the internet (in italics). From the structural differences between Nuuk and Qaqortoq in terms of shopping potentials, one might expect the Qaqortoq youth to shop more on the internet, as seen in former research (Rygaard, 2003). And they did. For 1–2 hours a day, 26% of them claim to be on the outlook for things to buy, against the Nuuk youth's 19%. Judging by their possession of new electronic gadgets, new films and music, and fancy clothes that revealed their very smart daily life, I believe their claims. Generally, we can sum up that the missing opportunities in Qaqortoq *vis-à-vis* Nuuk increase the time spent on the computer, as we see shown in the last two columns of Table 15.2 (1–2 hours and 3–4 hours).

In the 2004 survey we also asked for the most popular site on the internet. In November 2004 the Danish meeting place www.Arto.dk seemed to be *the* place (Figure 15.4) to socialize with friends, both inside and outside Greenland, while many of the discussions in cyberspace – like in *RealLife* (RL) – also centre around problems of being a Greenlander in relation to language, discrimination and identity (Rygaard, forthcoming).

GREENLANDER OR GLOBAL [CITIZEN]? THE INNER FEELINGS

According to Zygmunt Bauman (1998), globalization creates social stratification – not everyone has the means to be a global traveller and tourist. For Greenland, this is certainly true, at least in part. The price of an airline ticket to Copenhagen, which is the route to the world, so to speak, since one has to go via Copenhagen to get anywhere else, is equal to that for a ticket with five 'hops' round the world. Globalization is not the culprit, though. Rather, the geography, the remoteness, and

[17:40 24/9/2007 5002-drotner-ch15.tex] Paper: a4 Job No: 5002 Drotner: The International Handbook of Children, Media and Culture Page: 265 254–[?]

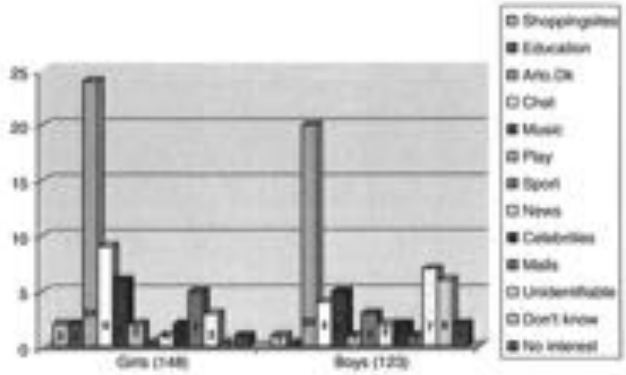

Figure 15.4 Favourite sites on the internet, 2004 survey (*N* = 271)

Greenland's impassability are to blame, together with Air Greenland's monopoly. With the summer air route from Kangerlussuaq to Baltimore which opened in May 2007 as part of the politicians' renewed fight for global interaction, competition and lowered prices will encourage Greenlanders, at least those living in the urban centres (Rygaard, 2002, 2005), to be world travellers and tourists; they certainly long for it!

In the 2006 survey, I asked the students about their preferred holiday destinations. Although it was an open question, the answers were very similar to those obtained in the 1997 survey (Rygaard, 2003) and could be classified into four groups as seen in Figure 15.5. One group (13%) wants to go to undefined big cities; the second (33%) is keen on visiting family in Denmark, whereas the third group (13%) wishes for undefined warm countries; and the majority (41%), dream of exotic places and adventures, such as: 'Greece or the Pacific Islands' (man, 31, small settlement), 'driving a car through the USA' (woman, 21, Ilulissat), 'visiting China and Russia' (woman, 20, Nanortalik), 'Panama and Spain – I would like to travel and experience other places. So many things are to be seen in the world!' (woman, 24, Narsaq). The big cities are exciting with many possibilities and swarms of people: 'I love the buzzing of the big cities' (woman, 27, Nuuk).

The wish to visit family is not surprising, because most Greenlanders are still very connected to their family (Tróndheim, 2004), and when visiting relatives in Denmark, one can easily 'go anywhere from Denmark' (woman, 30, Uummannaq). The group that just wishes for warm places sounds a little displeased with the Arctic climate: 'I want to go where the climate is warm; here in Nuuk it is so cold!' (woman, 25, n-city).

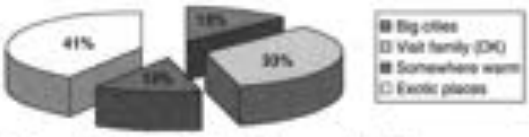

Figure 15.5 Preferred holiday destinations, 2006 survey (*N* = 39)

Figure 15.6 Greenlander or global? 2006 survey (*N* = 41)

Unfortunately, the climate is getting still warmer due to global warming, which is yet another instance of globalization (International Polar Year, 2007).

However, as much as the young people want to go away as tourists, thrive on their 'McMedia-ese' and long for exciting new things, products and experiences, they are, in their inner feelings, Greenlanders, strongly connected to tradition, family and close human relations in their local societies. That view is much in line with the finding of Neil Blair Christensen (2003), who claims that although the Arctic people are eager 'onliners', their 'virtual interaction' is seen as a mere adjustment to their contemporary world and their sense of belonging (Christensen, 2003: 14–17).

In line with debates in the 1990s (Ziehe and Stubenrauch, 1993; Bauman, 1998), we tried to figure out in our 1997 survey whether globalization, foreign influences and media flow had a detrimental effect on the young Greenlanders. We asked them of their dreams for and faith in the future regarding job possibilities and places to live, both as real opportunities and as 'wild' dreams (Rygaard, 2003). These young people were sadly realistic and non-demanding. For the most part, they were not yearning for exotic places to live and they were (again for the most part) content to move to a larger city in Greenland or to wish for a job they already knew someone to have. They were very dependent on personal experiences (Rygaard, 2003). For a country and a people that needed the new generation to secure an independent national future, these young people's shortage of ambitions to be social climbers could be a problem that could cause further stratification between centre youths in the capital and periphery youths in the outer districts. Inspiration from the outside was and is sorely needed, even though it would come mediated through foreign media flow (Rygaard, 2003).

In the 2006 survey, I asked the students if they felt as inhabitants of the global village or as 'just Greenlanders' (Figure 15.6). More than half of them were Greenlanders – full stop! Most of them talk about the parents, language, and inner feelings that connect them to their country, and some feel as 'other' for instance, when Danish men consider Greenlandic females 'promiscuous' (woman, 27, Nuuk).

Another young woman had the same feeling of being Greenlander in relation to foreigners: '… others make me feel that I am a Greenlander' (woman, 25, Nuuk). A few do not at all connect to the idea of being a global citizen: 'I feel that I am much unlike other young persons elsewhere in the world. We have some quite unique conditions up here, concerning both nature and the struggle we are fighting to find our identity and our position in the world' (woman, 30, Uummannaq).

Some 7% of the respondents feel as global citizens: 'I see my life as being part of the world … My way of life with cellular phone, internet and my personal consumption is pretty much the same as the young, self-confident consumer in Europe' (man, 35, Sisimiut); 'I am a global brain, [he giggles] …' (man, 31, Qaqortoq); 41% feel both as Greenlanders and as global citizens: 'I am Greenlander but I am also a fellow citizen in the world' (woman, 33, Aasiaat).

Although none of the young people in these two groups, the 'global perceivers' and the 'Greenland-global perceivers', mention television as one of their links to 'the global

village', their feelings seem to be those of 'tribal emotions' that the late McLuhan wrote about (McLuhan and Fiore, 1967: 63). They are very much aware of being Greenlanders whether they are on the internet (Christensen, 2003), on one of their preferred chat rooms (Rygaard, forthcoming) or in their contemporary consumer life (Kjeldgaard, 2004).

CONCLUSIONS

For the most part, Greenland and its inhabitants try really hard to connect to the world, to let the world in through products, media, inspiration, travels and world connections. Even though sceptics and critics are certainly right in blaming globalization for much irreversible environmental damage; and however asymmetric the cultural traffic has been, the exchanges with Denmark, the USA, northern Europe and, increasingly, with the Far East, have been an eye-opening advantage to Greenland, not least to the young generation, who wants to break isolation and take what the world has to offer. The Greenlanders love all of it. Let the world in!

On the other hand, Greenland is also eager to let Greenland out into the world! The government's 'branding' endeavours seek not only to attract foreign tourists and investors to Greenland, but also to draw the world's attention to the 'Greenlandishness' of Greenland – an objective also shared by all the young people in their media habits and leisure pleasures. To be a Greenlander and *how* to be a Greenlander is still a very hot subject in spite of almost 28 years of Home Rule. In Greenland, globalization has thus far primarily been a story of successfully embedding the global into the local. The task now is for Greenland to turn the predominantly one-way cultural traffic into a two-way street in a climate yet based on what is still an extremely strong local identity.

NOTES

1 On 30 September 2005, the Danish Paper *Jyllands-Posten* published an article 'The faces of Muhammed' with 12 satiric drawings of the prophet. Subsequently a 'war' between Muslims and the paper and later Denmark spread. http://da.wikipedia.org.

2 Nunarsuup: the world, the globe.

3 Henriette Rasmussen.

4 Greenland has been a colony of Denmark since 1721. On 1 May 1979 the Home Rule Government became a reality and Greenland obtained its own flag in 1985. These years Greenland aims at sovereignty.

5 Associated professor, Birgit Kleist Pedersen, ilisimatusarfik.

6 The former 'colonial' name for Nuuk.

7 The title was given as two different movies several times.

8 The weakness for 'true stories' presumably is a trace of tradition like in other indigenous societies (Inda and Rosaldo, 2002: 16–17).

9 The projects are called *Rocks and People* http://www.greenland.com/Byer_og_regioner/Sydgroen/andQaqortoq.php

REFERENCES

Ang, I. (1985a) *Watching Dallas. Soap Opera and the Melodramatic Imagination*. London: Methuen.

Bannerji, H. (2000) *The Dark Side of the Nation: Essays on Multiculturalism, Nationalism and Gender*. Toronto: Canadian Scholars Press.

Bauman, Z. (1998) *Globalization: The Human Consequences*. Cambridge: Polity Press.

Bjerregaard, P., Curtis, T., Senderovitz, F., Christensen, U. and Pars, T. (1995) *Levevilkår, Livsstil og Helbred i Grønland (Living Conditions, Life Style and Health in Greenland)*. Copenhagen. DIKE.

Bruun, E. (1946) 'Grønlands administration i adskillelsens aar' (The administration of Greenland in the year of separation'). In *Det Grønlandske Selskabs Aarsskrift (The Greenland Society Yearbook)*. København: Munksgaards Forlag.

Canclini, N.G. (1995) *Hybrid Cultures. Strategies for Entering and Leaving Modernity*. Minneapolis, MN: University of Minnesota Press.

Christensen, N.B. (2003) *Inuit in Cyberspace. Embedding Offline Identities Online*. Museum Tusculanum Press.

Drotner, K. (2001a) *Medier for Fremtiden: Barn, Unge og det Nye Medielandskab (Media for the Future: Children, Youth and the New Media)*. København: Hast & Søn.

Drotner, K. (2001b) 'Global media through youthful eyes'. In S. Livingstone and M. Bovill (eds) *Children and their Changing Media Environment: A European Comparative Study*. New York: Erlbaum.

Evenshaug, O. and Hallen, D. (2001) *Barne- og Ungdomspsykologi (Children and Youth Psychology)*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

[17:40 24/8/2007 5002-drotner-ch15.tex] Paper.a4 Job No 5002 Drotner: The International Handbook of Children, Media and Culture Page: 268 254–270

Fanon, F. (1968) *Fordømte her På Jorden* (*The Wretched of the Earth*). Copenhagen, Rhodos.

Fleischer, J. (1996) *Fornyelsens År. Grønland fra Kolони til Landsdel* (*The Years of Transformation. Greenland from Colony to Province*). Nuuk: Atuakkiorfik.

Gad, F. (1954) 'Grønlands historie IV 1925–1954' ('The history of Greenland IV 1925–1954'). In *Grønland 1954* (*Greenland 1954*). Charlottenlund/Minneapolis, MN: The Greenlandic Society/University of Minneapolis Press.

Garofalo, R. (1993) 'Whose world, what beat: the transnational music industry, identity and cultural imperialism'. *The World of Music*, 35(2).

Giddens, A. (1990) *The Consequences of Modernity*. London. Polity Press.

Giddens, A. (1993) *Modernity and Self-Identity. Self and Society in the Late Modern Age*. Oxford: Polity Press.

Hannerz, U. (1992) *Cultural Complexity. Studies in the Social Organization of Meaning*. New York. Columbia University Press.

Hedoft, H. (1948) 'Grønlands fremtid' ('The future of Greenland'). In *The Greenland Society Yearbook 1948*. København: Munksgaards Forlag.

Inda, J.X. and Rosaldo, R. (2002) *The Anthropology of Globalization. A Reader*. Oxford. Blackwell.

International Polar Year (2007) http://www.ipy.org/development [August 2006].

Jørgensen, C.R. (2002) *Psychologien i Senmodernitetern* (*Psychology in Late Modernity*). Copenhagen: Hans Reitzels Forlag.

Kaspersen, L.B. (ed.) (2005) *Globalisering På Vrangen* (*The Reverse Side of Globalization*). Copenhagen: Frydenlund.

Kjeldgaard, D. (2004) *Consumption and the Global Youth Segment: Peripheral Position, Central Immersion*. University Press of Southern Denmark.

Liebes, T. and Katz, E. (1993) *Export of Meaning. Cross-Cultural Reading of Dallas*. Cambridge: Polity Press.

McLuhan, M. and Fiore, Q. (1967) *The Medium is the Massage: An Inventory of Effects*. New York: Random House.

McLuhan, M. and Powers, B.R. (1989) *The Global Village*. New York: Oxford University Press.

Mosfeldt, J. (2006) Semmissiaq (Greenlandic paper) no. 1). Nuuk.

Nielsen, J.K. (2002) 'Udenrigspolitik, globalisering and bæredygtighedens dilemmaer' ('Foreign politics, globalization and dilemmas of sustainability'). In *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2002* (*Greenlandic Research of Culture and Society 2002*). Nuuk: Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Nilan, P. and Feixa C. (eds) (2006) *Global Youth? Hybrid Identities, Plural Worlds*. London: Routledge.

Olsen, T.R. (2005) *I Skyggen af Kajakkerne* (*In the Shadows of the Kayak*). Nuuk: Atuagkat.

Pedersen, B.K. and Rygaard, J. (2003) 'Grønlandske unge mellem tradition og globalisering' ('Greenlandic youth between tradition and globalization'). In H. Helve (ed.) *Ung i Udkant. Aktuel Forskning om Globgdsamfundsmar i Norden* (*Youth in Outskirts. Current Research about Young People in Small Settlements in the North*). Copenhagen. Nordic Council: Children and Youths.

Prusac (2005) *Ilipernomeq Sakkagalugu* (*Music as a Mouthpiece*). Nuuk: Atlantic Music.

Robertson, R. (1992) *Globalization. Social Theory and Global Culture*. London: Sage.

Rygaard, J. (1999) 'Tjernsyn og identitet i et tokulturelt samfund' ('Television and identity in a bilingual society'). In C.L. Christensen (ed.) *Børn, Unge og Medier. Nordiske Forskningsperspektiver*. Göteborg: Nordicom.

Rygaard, J. (2002) 'Grønland og den kulturelle globalisering' ('Greenland and the cultural globalisation'). In E. Jansusen, B.K. Pedersen, D. Thorlefsen, K. Langgård and J. Rygaard (eds) *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2000/01* (*Greenlandic Research of Culture and Society 2000/01*). Nuuk: Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, J. (2003) 'Youth culture, media and globalization processes in Greenland'. *Young. Nordic Journal of Youth Research*, 11(4): 291–308.

Rygaard, J. (2004) En TV-historie. In B. Jacobsen, B.K. Pedersen, K. Langgård and J. Rygaard (eds) *Grønlander og Global – Grønlandsk Sprog, Litteratur og Medier i 25-Året for Hjemmestyrets Indførelse* (*Greenlander and Global: Greenlandic Language, Literature and Media in the 25th Year since the Establishment of Home Rule*). Nuuk: Ilisimatusarfik.

Rygaard, J. (2006) 'Prokomik Nuuk'. In *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2004–05* (*Greenlandic Research of Culture and Society 2004–05*). Nuuk: Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, J. (forthcoming) *New Communities and Identity Works on the Internet*. Copenhagen: North Atlantic 'Bryggé'.

Rygaard, J. and Pedersen B.K. (1999) 'Feltarbejde, metode og teori' ('Fieldwork, method and theory'). In *Grønlandsk Kultur and Samfunds Forskning 98/99*. Nuuk: Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Sartre, J.P. (1966) *Being and Nothingness*. New York: Washington Square Press.

Schiller, H. (1976) *Communication and Cultural Domination*. New York: International Arts and Science Press.

[17:40 26/9/2007 5002-brahmer-ch15.tex] Paper: ad Job No: 5002 Brahmer: The International Handbook of Children, Media and Culture Page: 269 254–270

Sørensen, A. (2006) '40 selvmord i årets første ni måneder' ('Forty suicides in the first nine months of the year') In *Grønlandsposten* (*The Greenlandic Post*) 21 September, Nuuk.

Statistics Greenland (2000–2004) Home Rule Government, Nuuk.

Tomlinson, J. (1999) *Communication and Culture*. Nottingham: The University of Chicago Press.

Trondheim, G. (2004) 'Kinship in contemporary urban settings'. In *Dynamics and Shifting Perspectives. Arctic Societies and Research. Proceedings of the First IPPSSAS Seminar (International PhD School for Studies of Arctic Society)*. Nuuk: Ilisimatusarfik.

Waters, M. (1995) *Globalization*. London: Routledge.

Ziehe, T. and Stubenrauch, H. (1993) *New Youth and Unusual Learning Processes: Cultural Release and Subjectivity*. Copenhagen: Politisk Revy.

[17:40 24/9/2007 5002 drotner-ch15.tex] Paper: a4 Job No: 5002 Drotner: The International Handbook of Children, Media and Culture Page: 270 254–270

17. Medier og magt i et demokratisk samfund. Børn og unges mediebrug i Grønland (2002): pp. 87-107 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning.* Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.

Jette Rygaard

Medier og magt i et demokratisk samfund. Børn og unges mediebrug i Grønland.

1. Indledning

Den ideelle fordring i et demokrati er at alle individer har de samme muligheder bl.a. for at bevæge sig opad i samfundshierarkiet. Kløften mellem socioøkonomiske grupper har altid eksisteret, men med demokratiseringen af skolegang, fri adgang til bøger og sidst medier, troede mange at medfødt ulighed kunne udjævnes. Medierne blev anskuet som inspirationskilder og som en faktor der via fritidskulturens medierende indflydelse kunne udjævne klasseskellet som skolekulturens finkulturelle indflydelse alligevel havde vist sig ikke at kunne få bugt med. En af de tidligere forestillinger i massemediernes barndom var at universel adgang til f.eks. fjernsyn kunne bygge bro over, eller reducere videnskløfter. Efter den første optimistiske stemning i medialderens barndom i 1960'erne satte imidlertid gradvist en bekymrende erkendelse ind: Sociale forskelle lod sig ikke fjerne ved bare at lade mediestrømmen flyde frit til alle hjem. Nye sociale forskelle opstod og denne gang ikke kun på det velkendte økonomiske grundlag. Primært to grunde træder frem som nutidens nye grunde til forskel: globaliseringen og medieteknologien.

Globaliseringseksperter som f.eks. den polsk-engelske sociolog Zygmunt Bauman (1998) hævder at globaliseringen befordrer nutidens skel imellem folk både personligt og geografisk. I følge Bauman (1998) ser vi f.eks. nye skel mellem mennesker opstå i den stadigt stigende intolerance overfor forskellighed, frygten for kaos eller for 'de andre. Ghettodannelser, overvågningstendenser og udtømte lokalsamfund er følgerne. Geografiens 'endelige' som er en af globaliseringens konsekvenser, er nu blevet et klasse-stratificeret problem.

Men også medieteknologien skaber skel. Den danske medieforsker Kirsten Drotner (1995) ser med bekymring på computeren og Internettet som nye medier med særlige tilbøjeligheder til at skabe skel, ikke alene imellem generationer, men også mellem informationssvage og informationsstærke unge. Skal man kunne udnytte den enorme strøm af informationer vi får via medierne i et moderne samfund, er det vigtigt at kunne begå sig teknologisk, sprogligt og kulturelt. Ikke mindst er det vigtigt for de unge at kunne afkode mediebudskaberne til brug for både information og oplevelse. Medierne må i vore dage anskues som personlige, sociale og kulturelle ressourcer som kan åbne for visioner, udblik til fremmede kulturer, livsstil og sociale færdigheder. Den form for udblik er ikke mindst vigtig for unge og mennesker der lever på isolerede og ressource

fattige steder. Hvis den yngre generation ikke har adgang til eller er i stand til at finde og udnytte de mangeartede informationer som den nye teknologi byder på, er deres demokratiske rettigheder i fare.

Også i Grønland er det indlysende at ikke alle fra starten har haft og har de samme muligheder. To hovedårsager springer i øjnene som tidligere og stadigt eksisterende problemer: På den ene side geografien, Grønlands enorme størrelse og uvejsomme natur, der nødvendigvis skaber en bekostelig og problematisk infrastruktur der gør samfærdsel og transport af produkter vanskelig, og dermed ofte favoriserer de unge der bor i de større byer eller de såkaldte vækstområder. På den anden side Grønlands status som tidligere kolonI. Det er velkendt at det at have været koloniseret giver historiske og psykiske ar, skaber kultursammenstød og ikke mindst sprogproblemer, og at disse eftervirkninger ikke fortager sig i løbet af bare en generation. Til trods for at hjemmestyre, en stigende grønlandisering, ny teknologi og introduktion af helt nye medier har skabt forandrede livs- samfærdsels- og kommunikationsformer i Grønland, er ulighed blandt forskellige grupper fortsat en realitet. Det at leve i periferien af en verden af muligheder, klares ikke gnidningsløst af teknologiens og globaliseringens muligheder, men hvor slemt står det til?

Det der interesserer mig her er hvordan det står til blandt Grønlands unge befolkning i de små bysamfund. Er deres demokratiske rettigheder sikret også lokalt i en global verden? I hvilken grad har de forskellige sociale lags og byers børn og unge adgang til mediernes informationer og udnytter de dem i lige grad? Er frygten for videnskløfter eller for skellet mellem informationssvage og informationsstærke unge også noget vi skal være opmærksomme på i Grønland?

Eftersom hypoteserne om videnskløfter næsten er lige så gamle som medierevolutionen selv, vil jeg ganske kort skildre et par eksempler fra både tidlige og nye videnskabelige resultater for derefter afprøve disse teorier på det grønlandske medielandskab og de unges medieanvendelse.

De empiriske data baserer sig på kvantitativ og kvalitativ forskning jeg udførte sammen med en kollega, Birgit Kleist Pedersen i Grønland i 1997 og 2001.

2. Mediernes rolle: socialiserende instans eller forstærker af videnskløfter.

2.1. Medieoptimisterne

Fire grupper af tilfældigt udvalgte universitetsstuderende fik i begyndelsen af 1960'erne samme forelæsning om strukturen af det før-skriftlige sprog via fire forskellige medier.

Den ene gruppe fik forelæsningen formidlet via radio, en fra tv, en fra en mundtlig forelæsning, og en læste den. Den efterfølgende test viste til alles forbavselse at tv-gruppen scorede markant den højeste forståelsesgrad. På andenpladsen kom radioen og derefter forelæsningen og læsningen. (McLuhan, 1995: 311)

Denne historie er et typisk eksempel på medie- og især fjernsynsoptimisternes tro på medierne som demokratiets forkæmpere. Med 'public television ' som først kom ind på det amerikanske marked i 1967 som en del af præsident Johnsons 'Great Society Programme' (Corner & Harvey, 1996: 211) troede man endelig at have fundet en løsning på muligheden for at kunne overskride fattigdom, klasseskel, uddannelsesmæssigt handikap og videnskløfter, som vakte en omsiggribende bekymring i 1960'erne. Medieoptimisternes generelle forventninger var at et stadigt stigende informationsflow ville sikre en udbredt tilegnelse af viden og information blandt alle sociale grupper. Mængden af information og tilgængeligheden til den lettere information samt det at tv var et *'a cool participant'* (McLuhan, 1995: 313) medium der *engagerer* tilskueren, ville være den udslagsgivende faktor. Flere medlemmer af tv udvalget omkring indførelsen af tv i Grønland forventede også at dette nye medie ville have både et 'horisontudvidende'(Betænkning afgivet af det grønlandske TV-udvalg nr. 739: bilag 1, 1975: 39) oplysende, problemorienterende og underholdende (ibid.) formål, ligesom det formodedes at kunne virke demokratisk opdragende på befolkningen (ibid.)

I specielt USA og England arbejdede man på optimistfløjen seriøst med at forme fjernsynets programmer efter helt bestemte definerede formål. Fjernsynsprogrammer som f.eks. den amerikanske børneudsendelse *Sesame Street* fra 1968 (Cook et al.1975) blev produceret specielt for at virke oplysende og stimulerende på børn fra socialt dårligt stillede samfundsgrupper. Selvom programmet var en stor publikumssucces og blev set af millioner af børn i USA og af børn i mere end 60 andre lande, var de efterfølgende resultater i den tilknyttede forskning alligevel ikke så opløftende som man havde forventet. De seeromstændigheder som almindelige børn ville se under var ikke optimale og måtte forbedres i forsøgsgruppen. Dels var de generelle modtageforhold ikke optimale i de fattigere områder, og det måtte man først udbedre: Dels blev der sørget for at børnene også fik reklamevarer til serien så interessen kunne holdes ved lige, og endelig blev det arrangeret at interviewerne opfordrede børnene til at se programmet og opfordrede deres forældre til at anspore børnene til det. Der var altså i en del af forsøgsgruppen en kraftig opbakning omkring programmet meget ulig med virkelighedens tv-sening, mens en anden del af forsøgsgruppen ikke fik denne støttende opbakning. De positive resultater

sporedes markant mest i den kraftigt støttede del af gruppen. Så meget for det 'frie flow' og for fjernsynets rolle som 'Nanny'; opdrageren der altid har tid.

Uanset de mange tilhængere på medieoptimisternes side der har været i stand til at påvise mediernes nytteværdi med hensyn til at bidrage med vækst i intellektuel og kulturel henseende og med hensyn til påvirkning af kognitive processer og social og personlig udvikling, så viste de grundige undersøgelser af *Sesame Street* alligevel at fordeling af materiel (UHF'-modtagere og reklame-junk) og støttende opbakning fra voksne var det udslagsgivende - og dermed er vi tilbage ved sociale og miljømæssige omstændigheders betydning igen!

2.2. Videnskløft-hypotesen

Andre forskere i brydningstiden for den empiriske samfundsvidenskabelige forskning har igennem mange år observeret at information og viden sjældent spreder sig ligeligt til alle grupper indenfor det sociale system. Mange af dem har beskrevet de dårligt stillede som *'kronisk uvidende'* (Hyman & Sheatsley, 1947; 11: 413-423), *'informationssvage'* (Viswanath & Finnegan, 1996:188) eller *'informations-fattige'* (Price & Zaller, 1993: 133-164). I langt de fleste tilfælde er der klare sociale grunde til folks placering i denne gruppe. I 1970 formaliserede 3 amerikanske forskere, Donohue, Olien og Tichenor både deres egne og andres forskningsresultater som *'videnskløfthypotesen'* med følgende udsagn:

'I takt med at tilførslen af informationer via massemedier accelererer i et socialt system vil udsnit af befolkningen med højere socioøkonomisk status have en tilbøjelighed til at tilegne sig information hurtigere end de udsnit af befolkningen fra de lavere socioøkonomiske grupper, således at kløften imellem disse udsnit har en tilbøjelighed til at forøges snarere end at mindskes.' (Donohue, Olien & Tichenor: 1987: 87, min oversættelse, JR)

Hermed blev medieoptimisternes liberale drømme aflivet og den gamle dikotomi imellem socioøkonomiske grupper var stadig – på trods af et nyt og mere socialt medielandskab – en realitet, nu bare på et mere uigennemskueligt grundlag. Alle havde nu i princippet de fleste steder lige adgang til medieredigeret information, men alle fik alligevel ikke lige meget ud af det. Viden er nemlig knyttet til socioøkonomisk status gennem 4 faktorer, her frit angivet i nogle overordnede begreber fra (McLeod and Perse 1994, 71(2):433-442)

- **Eksisterende baggrundsviden.** Individer fra høje socioøkonomiske grupper har på forhånd et større fond af viden, der hjælper dem til at gøre bedre brug af ny viden.
- **Stimulerende omgivelser.** Personlige kontakter blandt individer med høj uddannelse har større sandsynlighed for at føre til konversation og til at skaffe individerne belønning/ beundring for at besidde viden.

- **Selektiv og perceptiv socialisering.** Individer fra høje socioøkonomiske grupper er mere selektive. Som følge af deres uddannelse er de socialiseret til at søge mere, være mere opmærksomme på og huske mere information.
- **Hang til informationsrige kilder.** Individer fra høje socioøkonomiske grupper er som regel større forbrugere af skriftlige medier som er informationsrige i forhold til andre massemedier.

Vi ser altså både i tilfældet *Sesame Street* og i Donohue m. fleres forskning, at de alt for velkendte faktorer: forældre og miljø, spiller en væsentlige rolle for opdragelsen og uddannelsen af børn og unge, som det også er blevet bekræftet af sociologisk forskning med hensyn til andre væsentlige områder som sundhed, uddannelsesmuligheder og "arvelig" kriminalitet m.m. udenfor medieforskningen (Ekspertgruppen om social arv, 1999).

2.3 Den menneskelige faktor – 'wet ware'.

En af de andre holdninger til medierne og især fjernsyn, video og computer har igennem tiderne været en frygt for de forskellige mediers asociale indvirkning på børn og unge. Frygten var at de unge der var for optaget af medierne ville vende sig *fra* verden og *imod* et elektronisk imaginært univers, blottet for menneskelige værdier. Men også de fleste af disse fordomme er gennem tiderne blevet gjort til skamme. Allerede i 1968 fandt et pioner-forskningsprojekt der udmøntedes i Coleman rapporten (Coleman et al., 1968), frem til nogle kontroversielle resultater vedrørende sociale ressourcer og uddannelse. Videnskløften, konkluderede Coleman-rapporten, ville efter al sandsynlighed aldrig forsvinde - ikke engang med en større indsats fra det offentlige for at sørge for optimal adgang til medieret information, eftersom 'the wet ware', den menneskelige faktor i form af socialt miljø og især 'peer'- eller fælles-generationsgruppen, har en langt større effekt. Siden har frygten for de nye medier, især computeren og Internettet, til stadighed været luftet side om side med understregningen af de uddannelsesmæssige behov, som også disse medier kan løse. Ingen er mere i tvivl om at nem adgang til 'hardware' som computer og Internet er at betragte som en demokratisk rettighed som man da også forsøger at give i de fleste samfund, der gerne vil betragte sig selv som IT-nationer – således også i Grønland (IT-politisk redegørelse, u.å.).

Den klare forståelse for betydningen af stimuli fra jævnaldrenes side er imidlertid også stærk nu, ligesom den tidlige Coleman rapport hævdede. Et dansk forskningsprojekt udført af Holm Sørensen & Olesen i 2000 (Holm Sørensen & Olesen, 2000) fandt blandt andet at peer-gruppen i et computerspil-projekt var en vigtig faktor i bestræbelsen på at gøre videnskløften mindre mellem børnene. Konkurrence og samarbejde er nøgleordene. Børnene hjælper dem de har overhalet, og konkurrerer med dem de er jævnbyrdige med. I følge rapporten bruger børnene hinanden intenst, danner alliancer, spiller roller og på den måde drager de nytte af hinandens kompetencer. Således ser man nu at computere

ikke er det alarmerende scenario for ensomme computernørder som mange har frygtet, men tværtimod kan være et socialt redskab til at skaffe sig kompetencer, information og underholdning.

2.4. Nyere kløfter ... og løsningen?

Om man i medieforskningen bekender sig til den optimistiske fløj der ser medierne som en del af en progressiv udvikling, eller til den pessimistiske fløj der ser medieudviklingen som en vej mod en kulturel nedtur, baserer sig i høj grad på forskellige og modsatte synspunkter på selve modernitetskonstruktionen. I løbet af de seneste årtier har den optimistiske side, på grund af en vending mod receptionsforskningen, hovedsageligt tegnet forskningstendenserne der går imod at anskue medierne for at være ressourcer, og mediebrugerne for at være aktive, selektive og forskellige forbrugere i stadigt mere og mere kulturaliserede samfund. I Danmark har man i de seneste 15-20 år set at især børn og unge bruger biblioteker mere, ser mere fjernsyn, går mere til koncerter og foredrag (Drotner, 1997:6) og i det hele taget anvender et meget bredt spektrum af medier sammen – den såkaldte mediekonvergens. Selvom flertallet af de unge således synes at være voldsomt aktive i en mediefyldt verden er man dog ikke kommet problemet med forskel imellem grupper til livs. Medierne er kilder til både information og oplevelse og tilsammen giver de børn og unge en række personlige og sociale tolkningsressourcer til de erfaringer som den opvoksende generation gør sig i familien, blandt jævnaldrende og i skolen. Børn og unge har imidlertid forskellig baggrund for at udnytte og udvikle disse ressourcer. Alder, køn, social og etnisk baggrund spiller stadig en afgørende rolle for hvordan man anvender og udnytter sine kulturelle muligheder (Drotner, 1997:6). Den integrerede mediekultur af tekst, lyd og billede stiller nu langt større krav til tolkningskompetencer (Drotner, 1997:6). Unge der kommer til at mangle disse kompetencer, bliver endnu vanskeligere stillet både socialt og kulturelt. Der kan således opstå en modsætning imellem de kulturstærke børn og unge og et mindretal kultursvage børn og unge som finder det svært at forstå og tolke medierne, og for hvem et demokratisk samfund derfor på det nærmeste bliver et lukket land. Generelt frygter ikke mange mere i slutningen af det 20. århundrede i den højteknologiske vestlige verden at blive udelukket fra informationer, tværtimod er der i de fleste samfund nærmest for meget information, *'a blizzard of information'* som medieforskeren John Keane (Keane, 1991) kalder det. Resultatet er mange steder mediemæssig overfodring og forvirring så det kan være svært for borgerne at få mening i de mange informationer (Keane, 1991). De kulturstærke unge klarer imidlertid mediestormen fint, deres mediebrug er præget af mangfoldighed, de anvender en stor del af fritidskulturens mediepalet, og ikke mindst forholder de sig aktivt også til uddannelsessystemets dannelseskultur (Drotner, 1997: 38). Omvendt forvirres de kultursvage unge af medie- og kulturstormen og de opøver ensidige kulturelle kompetencer, har en smal aktivitetsprofil (ibid.) og forholder sig desuden mindre aktivt til uddannelsessystemets dannelseskultur.

For ikke at der skal ske en alt for kraftig polarisering mellem disse grupper er det vigtigt at samfundet påtager sig at lave mediepolitiske handlingsstrategier først og fremmest i form af medie(ud)dannelse i skoler og fritidsklubber. Dernæst er det vigtigt at sørge for at gøre aviserne mere attraktive for de yngre læsere, at udbygge bibliotekerne til at være egentlige multimedie-centre og ikke mindst at samfundet sørger for en vis mediemangfoldighed, der består af alsidige, kvalitetsprægede produkter, der dels i deres indhold, genkendelighed og nationalitet spejler de unges livsomstændigheder indenfor de genrer som interesserer dem. Dermed kan medierne være med til at styrke de unges nationale identitetsdannelse (Drotner, 1997: 40-41). Børn og unge er især afhængige af 'public service' medierne fordi de hverken har den politiske eller økonomiske mulighed som voksne for at søge alternativer hvis medieudbuddet er for smalt eller for ensidigt. I deres satsning på at servicere ungdommens behov for inspiration og genkendelige programmer ser man især de rige, mediebevidste lande som USA og England producere soaps og film – de unges foretrukne genrer også her i Grønland (Rygaard 2000/01:178-179) - med målrettede problemstillinger for denne gruppe. Producenter og medieforskere arbejder således sammen om at give de unge realistiske tolkningsrammer, som de umiddelbart kan relatere til deres egen hverdag.

I Grønland er den kulturelle dimension i de senere år også blevet et vækstområde mange steder, men desværre er goderne og mulighederne meget ulige fordelt. Er byerne for små siger det sig selv at udbuddet også bliver tilsvarende indskrænket med en alt for ensidig mediekost til følge. Spørgsmålet er om man i tilstrækkelig grad kan sige at de unge her bliver ramt af en *blizzard* af information? Og fylder de nationale medier nok til at udgøre en social og kulturel ressource der er medvirkende til at opdrage ungdommen til veluddannede og aktive borgere i det grønlandske demokrati? Den måde jeg vil forsøge at undersøge disse spørgsmål på i forhold til mit materiale, er ved finde svarene på tre spørgsmål. Først vil jeg se på den generelle adgang til medier på et nationalt plan: hvordan ser mediestrømmen ud i dagens Grønland? Og for det andet vil jeg undersøge hvad den enkelte socialgruppes unge har adgang til i deres hverdag? På baggrund af disse oplysninger vil jeg som det tredje se på hvilken rolle medierne og/eller familien spiller i de unges liv: bruger de medierne som ressourcer? Dvs. mener de unge selv at de får vigtige oplysninger fra medierne, som de kan bruge til planlæggelse af deres fremtid både med hensyn til hvor de gerne vil bo og hvad de gerne vil lave i deres arbejdsliv og - i så fald fra hvilke medier?

3. Respondenterne og deres sociale baggrund i et lokalt medielandskab

3.1. Undersøgelsens børn og unge

Det undersøgte materiale består af 455 børn og unge mennesker fra 12-19 år i Upernavik, Aasiaat, Qaqortoq, Ittoqqortoormiit og Tasiilaq som svarede på et omfattende spørgeskema. Som man kan se af tabel 1, kolonne (n i %) udgøres næsten halvdelen af

de adspurgte af socialgruppe 4 og 5 (Soc 4 og 5) som er folk med en kort uddannelse og ufaglærte. Indregner vi også gruppen af arbejdsløse og uplacerbare personer (Soc 0)[1], ser vi at majoriteten af de unge vi har adspurgt, tilhører de mere ubemidlede grupper. Denne placering afspejles ligeledes i de geografiske forhold, hvor erhvervsudviklingen og dermed arbejdsgrundlaget også er meget ujævnt fordelt, som det kan ses af tabel 1, sådan at *'jaleromrâderne er klart underforsynede'* (Grønlands Arbejdsgiverforening, 1997: 15) med både private og offentlige virksomheder. I den følgende tabel 1 er respondenterne fordelt på de forskellige byer efter socioøkonomiske grupper ifølge deres egne oplysninger om forældrenes arbejde (Kleist Pedersen & Rygaard, 2000) og uden at behøve at fortolke tabellen i detaljer viser den dog samme tendens som der også ses i Grønlands Statistik (Poppel et al., 1998: 236-37) og Grønlands Arbejdsgiverforenings publikationer (Grønlands Arbejdsgiverforening, 1997) nemlig at yderdistrikterne lider under en skæv fordeling både af virksomheder og veluddannet arbejdskraft. I mit materiale udgøres yderdistrikterne af Upernavik på Vestkysten og Ittoqqortoormiit og Tasiilaq på Østkysten. Den forholdsvis høje procentdel af socialgruppe 1, gruppen af store selvstændige, topfunktionærer og folk med akademisk uddannelse i Aasiaat og Qaqortoq (de skraverede tal på henholdsvis 10 & 11 %) vidner om, at disse byer har flere - også boglige - uddannelser, som f.eks. et gymnasium ligesom de også er driftige erhvervsbyer med større selverhvervende næringsdrivende som man ser i socialgruppe 2. De meget små samfund, Upernavik og Tasiilaq er domineret af ufaglærte arbejdere (de skraverede felter som viser 34 og 30 %), hvilket i realiteten ofte vil sige at de delvist ernærer sig af fangst og samtidig lever som arbejdsløse på grund af manglende personlige eller samfundsmæssige ressourcer. Ittoqqortoormiit skiller sig uventet ud som det skraverede tal på 15 % viser, men de lave antal adspurgte i denne by gør at man ikke kan regne denne forskel for signifikant.

Tabel 1: Indbyggerantallet er taget fra (*Grønlands Statistik: Grønlands Befolkning 1997: 3:20-23.*

Selv om der er vigtige forskelle blandt byerne med indbyggerantal fra 5.116 i undersøgelsens største by Sisimiut til 484 i undersøgelsens mindste by Ittoqqortoormiit, så må alle byerne betegnes som små homogene samfund, hvor der er et udbredt kendskab til andre i samfundet og hvor alle er underlagt et sådan samfunds begrænsninger med hensyn til udbud af f.eks. arbejds- medie- indkøbs- og fritidsmuligheder.

3.2. Samfundstyper og videnskløfter

Et stort eller større samfund er heterogent. I sådan et samfund er der konkurrence imellem forskellige grupper af mennesker. Folk regner med at blive informeret af medierne, de er selektive i deres medievaner og vælger efter interesse (Viswanath & Finnegan, 1996: 205) og endelig er der større sandsynlighed for at finde mange forskellige og konkurrerende informationskanaler. Adgangen til mange forskellige mediekanaler i forening med ikke forudsigelige personlige relationer i større og heterogene samfund fremmer derfor videnskløfter som har sin baggrund i socioøkonomiske grupperinger.

I relativt små og homogene samfund spiller nyhedsmedier – både skriftlige og elektroniske ofte en mindre rolle. Dels fordi leverancerne for de skriftlige mediers vedkommende f.eks. aviser ofte er trøge eller usikre og/eller fordi både de skriftlige og de elektroniske medier ofte er præget af en center-effekt i forhold til de små områders periferi-status (Donohue, Olien & Tichenor, 1987:87). Den primære måde at kommunikere på er personlig og har en langt mere uformel karakter (Viswanath & Finnegan, 1996:205). I små samfund er det meget almindeligt at enkelte individer ofte udfylder flere roller som f.eks. læge eller lærer og samtidig er træner for unge i sportshallen, som man ser det rundt om i de små grønlandske samfund. Alle disse faktorer indikerer at det er sandsynligt at visse typer af information flyder jævnt og mere ligeligt til alle socioøkonomiske grupper via sociale grupper, fortolkningsfællesskaber og opinionsledere, hvorfor markante videnskløfter mellem forskellige grupper i samfundet ikke kan nå at opstå.

Nu kan det jo synes besynderligt at hævde at videnskløfter som lande som f.eks. USA ihærdigt forsker i at kunne fjerne, er noget positivt. Alligevel må det siges at være problematisk - et ganske andet problem end videnskløfter ganske vist - at et samfund er så mediefattigt, at det ikke kan generere frugtbar konkurrence. Det problem som opstår i meget små samfund er at mediesparsomme omgivelser har en begrænsende effekt på individet. Når nyheder eller informationer kommer sparsomt eller bliver gentaget i medierne eller mellem signifikante personer i samfundet, skabes 'a ceiling effect' – et begrænsende loft (Viswanath & Finnegan, 1996:207) også for de grupper som *ellers* i kraft af deres personlige og/eller socioøkonomiske fordel normalt hurtigere ville tilegne sig en større grad af viden og information på baggrund af Donohue m.fl.'s 4 nævnte punkter, som vi så i afsnit 2.2. Eftersom informationsstrømmen er svag når den at sive ned igennem samfundet så alle når at 'komme med' før næste informationsstrøm kommer til. Ingen

har særlige fordele frem for andre. Alle bliver således ramt af informationsfattigdom og informationsredundans. Konsekvensen er at den fare for en videns- eller informationskløft baseret på socioøkonomiske forhold mellem grupper man ser i heterogene og informationsrige samfund ikke finder grobund her. Men ses klefter ikke at opstå mellem grupper i det samme homogene samfund, så kan denne videns- eller informationskløft til gengæld blive mere markant på det interurbane eller internationale plan med tab af demokratiske rettigheder til følge for disse områders befolkning og i et større perspektiv til skade for nationen selv.

3.3. Den grønlandske medievirkelighed

Ser vi på de mindre grønlandske byer synes der at eksistere faresignaler for en vis mediefattigdom. De to landsdækkende aviser som trykkes i Nuuk, og lokalaviserne fra de større byer bliver publiceret fra en til to gange om ugen. Den lave frekvens indikerer en langsom og gradvis nedsivning af nyheder der betyder at det er muligt, men ikke nødvendigvis et faktum, at nyhederne har tid til at nå ud til alle samfundsgrupper før den næste avis med en ny mængde nyheder udkommer. Begge aviserne er dobbeltsprogede, hvorfor mange ressourcer der ellers kunne have været benyttet til *flere* og mere landsdækkende nyheder, bruges på oversættelse.

På samme måde med de elektroniske medier. Faktisk benyttede fjernsynskanaler er der kun få af. Kun få har i 1997-spørgeskemaet svaret at de har så kraftige paraboler at de kan modtage de mange udenlandske, især amerikanske og canadiske kanaler som der ellers via tilgængelige satellitter kunne være mulighed for mange steder (Rygaard & Kleist Pedersen (1999). I sensommeren 2002 kom digitalt dekodertv til landet. Der er nu mulighed for at tage op til 17-19 kanaler, men igen – kun hvis man først køber en dekoder til ca. 3000 kr. og derefter køber en af mulige tre kanal-pakker til omkring 250-399 kr. pr. måned. For det nationale fjernsyns vedkommende, det landsdækkende KNR-tv, der også er produceret i Nuuk, hersker både en nationalt sproglig begrænsning samt en center-periferieffekt. I år 2000 var blot 19 % af udsendelserne nationale (KNR-tv årsberetning, 2000), med grønlandsk tale. De resterende 81 % var for største partens vedkommende hentet i DR 1 og følgelig vist enten med dansk tale eller udenlandsk (oftest amerikansk) tale med danske undertekster. Sprogfordelingen er ikke uden betydning i et land hvor mange folk i udkantsområderne meget ofte er helt eller delvist enkelt – dvs. grønlandsksprogede. Nyheder og kulturudsendelser er som konsekvens af Nuuks status som Landsstyre-centrum og kulturcentrum med kulturhuset *Katuaq*, ofte Nuuk-lokale. Byerne på Vestkysten samt Tasiilaq på Østkysten ligger i samme tidszone, mens Ittoqqortoormiit på Østkysten er forskudt to timer. De grønlandske nyheder *Qaasuusaq* bliver derfor sendt i dette, i forvejen isolerede samfund, klokken 21.30, tv-avisen fra DR1 klokken 23 og aftenens film klokken 24. Det kan derfor være svært både at følge med i landets medierytme og passe sit arbejde næste dag. Alle de nævnte faktorer betyder selvsagt en temmelig homogen

nyhedsrepræsentation i de mindre grønlandske samfund, samtidigt med at de er ramt af center-periferieffekten.

4. Empiriske data

4.1. Medie adgang: Hvad muligheder har de unge for at få adgang til information?

Som vi så i forrige afsnit var en af de tidligere forestillinger i massemediernes barndom at universel adgang til medier kunne tænkes at bygge bro over eller helt at reducere vidensklofter (Viswanath & Finnegan, 1996:200). I dag ved vi at det ikke er givet, at hvad der er set også er forstået eller er opfattet som noget der kan bruges. Da adgang til medier imidlertid er en forudsætning for potentiel medieinformation, men en forudsætning, som man ikke kan tage for givet alle steder i verden, vil jeg starte med at vise hvad de unge 12-19årige svarede på spørgsmålet *'Hvilke af følgende apparater har du selv og hvilke har du adgang til'?*

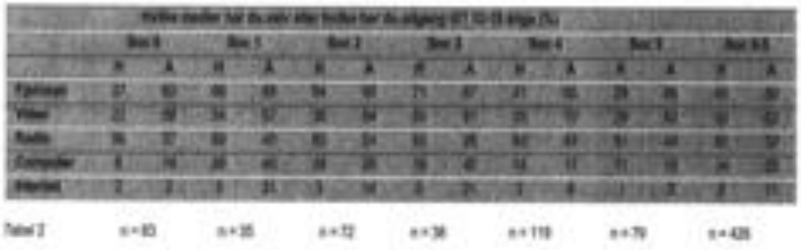

H = 'Har selv'
A = 'Har Adgang til'

Tabellen er inddelt i socioøkonomiske grupper men ikke på byer, da materialet ellers ville blive for findelt og tallene mindre signifikante. I det følgende refererer jeg af pladshensyn her i teksten udelukkende til fjernsyn og pc. Adgangen til tv er høj blandt alle socialgrupper, men præget af socioøkonomiske forskelle. I grupperne 1 – 4 er tallene for både 'har selv' og 'har adgang til' tilsammen højere end respondenternes antal, dvs. over 100 %, hvilket betyder, at en del af disse unge har et tv på deres værelse og også har adgang til deres forældres tv eller til tv'et i fællesrummene på kollegier og skolehjem. I gruppe 5 ligger dækningsgraden under antal af respondenter, dvs. på 95 %. Ikke alle i denne gruppe har altså mulighed for at se tv hjemme. Det kan være svært at forstå at ikke alle i vore dage har tv, men ser vi på de reelle tal, er der kun tale om fem personer der ikke har tv. At de fem lige netop falder i socialgruppe 5, kan være et tilfælde eller en reel konsekvens af at tilhøre den gruppe. Mere end halvdelen af grupperne 1, 2 og 3 har

et fjernsyn i deres eget værelse, mens grupperne 4 og 5 ligger henholdsvis lige under og langt under de 50 %.

Ser vi på tallene for computer og især Internet er de præget af at undersøgelsen blev foretaget i 1997 lige før computeralderen virkeligt nåede til Grønland. Men ligesom tilfældet var med fjernsynet, således er det også med computeren: Den linie der adskiller de socioøkonomiske grupper fra hinanden går mellem 1, 2, 3 for relativ høj dækning og 4 og 5 for mindre for enten 'har selv' eller 'har adgang til' set under et, men kun gruppe 1 er nogenlunde velrepræsenteret individuelt i begge disse kategorier. Procenterne for adgang til computer i forældres værelser eller i skoler og kollegiers fællesfaciliteter er imidlertid højere end tallene for privat ejerskab i alle grupper, men interessant nok udjævnes tallene næsten i socialgrupperne 4 og 5. De unge i disse grupper ser ud til at skaffe sig computere næsten lige så ivrigt som de øvrige jævnaldrende fra de andre grupper, men tilsyneladende på eget initiativ og på tværs af deres forældres erhvervsindflydelse og interesser. I disse grupper vil generationskløften formodentligt være mere markant i forhold til de øvrige gruppers. At socialgruppe 1 ligger i spidsen i forhold til både 2 og 3 er et helt forventet udtryk for at nye medier spredes langsomt ned igennem socialgrupperne (Livingstone & Bovill, 1999).

4. 2. Informationsflowets kilder: Hvor synes de unge selv at de får deres informationer fra?

Spørgsmålet om informationsindholdet er selvfølgeligt vigtigt for trangen til at erhverve viden og informationer for forskellige grupper med forskellige interesser. Tre af de spørgsmål der blev stillet i spørgeskemaet var nogle som formodedes at være af speciel interesse for unge mennesker, nemlig *'hvis du havde alle muligheder, hvor kunne du da tænke dig at flytte hen?'*, *'hvilket arbejde kan du realistisk forestille dig at du vil få?* og *'hvilket arbejde kunne du drømme om at få'?* Inspirationskilden til disse spørgsmål var den norske medieforsker Anita Werner, der havde lejlighed til at udføre et 'før og efter tv'-projekt i Finmarken for at undersøge tv's indflydelse (Werner, 1972). Skønt interessante, er selve svarene på disse spørgsmål ikke relevante i denne sammenhæng, men kan ses andetsteds (Kleist Pedersen, 2000/01). Det der imidlertid er afgørende her hvor videns-kløfter er emnet, er hvor de unge mennesker selv mener at de har fået flest oplysninger fra. Af pladsmæssige årsager er jeg nødt til at begrænse mig til blot at analysere et enkelt af spørgsmålene her, nemlig spørgsmålet: *'På hvilken måde har du fået mest information om det stedfland du nævnte'?* Tendensen i de andre svar er imidlertid i store træk den samme. Eftersom den information undersøgelsen søgte, er den slags information man kan få både fra underholdning og fra mere informative programmer, var det forventet at medierne og især fjernsyn og video ville være nyttige kilder til viden om fjerne steder. Men som vi vil se af gennemgangen af tabellen i de følgende i afsnit 4.3, 4.4 og 4.5 var helt andre faktorer dominerende.

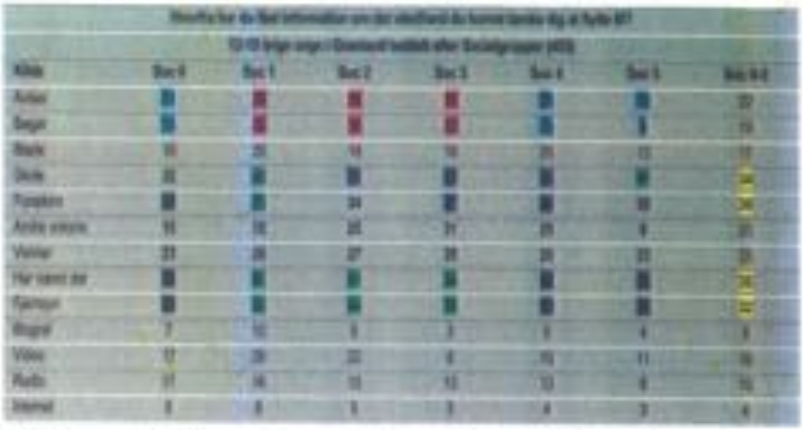

Tabel 3 n = 82 n = 31 n = 64 n = 32 n = 110 n = 75 n = 394

og felter viser en traditionel markering mellem social grupper
De viser en markant forskel mellem socialgrupper
Gule felter viser samlet socialgruppemarkering af informationskilder

4.3. Internationale forskningsresultater i grønlandsk belysning: Skrift og højere sociale lag: ja! Tv og lavere sociale lag: nej!

Lad os først gennemgå de og skraverede felter. Som nævnt i afsnit 2.2 var en af Donohue m. fl.'s hypoteser, at individer fra højere socioøkonomiske lag generelt er ivrige forbrugere af skriftlige medier, som siges at være rigere på information, mens de forbruger mindre af de elektroniske medier (Donohue et al., 1987). Formodningen passer på mine tal for den første del af hypotesen. Socialgrupperne 1, 2 og 3 mener at de får mere information fra både *'aviser'* og *'bøger'* end grupperne 4 og 5.

Går vi videre til sektionen for elektronisk materiale og især fjernsyn gælder det modsatte argument ifølge Donohue m. fl. at de lavere socioøkonomiske grupper er større forbrugere af fjernsyn (Donohue et al., 1987). Det er imidlertid ikke tilfældet i mit materiale. Langt den største gruppe der mener at de har fået flest informationer fra fjernsyn, findes i socialgruppe 1, mens kun ca. halvt så mange i gruppe 5 har svaret at de har fået deres informationer fra fjernsyn. Tendensen: at de sete forskningsresultater fra andre lande kun delvist er i overensstemmelse med forholdene i Grønland, kan måske sige noget om at selv 'fattigmandsmediet' tv her først bliver sjovt – og derfor noget man kan bruge som information - når man har råd til at købe dekodere og store paraboler.

4.4. Informationskilder og klasseforskelle

Går vi fra medierede informationskanaler (skriftlige og elektroniske medier) til personlig interaktion tegner billedet sig mere diffust når vi ser på forskellene mellem socialgrupperne. Helt i bunden ligger socialgruppe 1 (det [redacted] skraverede felt), der ikke ser forældrene som nyttige informationskilder til viden om flytteønsker. Som nævnt i afsnit 2.2. henviste Donohue m.fl. til 'stimulerende omgivelser og personlige kontakter' som baggrund for en positiv korrelation imellem socioøkonomiske grupper og viden. I mit materiale kan man ikke sige at de højere socioøkonomiske grupper synes at besidde en fordel med hensyn til at erhverve sig viden om mulige bosætningsmål fra den kant. Snarere tværtimod. En del af en mulig forklaring kan søges i etniske årsager. Den dansksprogede del af kohorten, findes hovedsageligt i socialgruppe 1 og de dansksprogede unge har traditionelt set mindre autoritative relationer til deres forældre (Rygaard 2003). De grupper der føler sig informeret af deres forældre er socialgrupperne 3, 4 og 0 som det ses i de [redacted] skraverede felter og de scorer bemærkelsesværdigt højt.

Lige omvendt forholder det sig med *skolen* som informationskilde. Socialgruppe 1 ([redacted] skravering) mener i høj grad at uddannelsessystemet duer som informationskilde – helt i tråd med at uddannelsessystemet traditionelt altid har repræsenteret den højere middelklasses værdier (Deotner, 1999: 37). Socialgrupperne 2, 3 og 4 ligger markant lavere ([redacted] skravering). At gruppe 5 ([redacted] skravering) overrasker ved næsten at ligge på linie med socialgruppe 1, kan måske fortælle noget om at social slagside (Bjerregaard et al., 1995: 75-85) der ofte er forbundet med ustabilitet i hjemmet kan medføre at de unge i højere grad vender sig imod samfundets tilbud og at de unge derfor sætter mere pris på skolen som både informationskilde og social kontakt.

Gruppen af jævnaldrende og ligesindede - peers - er jævnt fordelt over alle socioøkonomiske grupper, og hverken til eller forskelligheder er særligt fremtrædende. Den form for information som der her er tale om - flytteønsker - er nok heller ikke en type information man så let kan hente fra sine peers, men givet er det at personlig interaktion som her set via forældre har stor betydning som både Colemans rapporten fra 1968 og Holm Sørensen rapporten fra 2000 fandt.

Ser vi på den andenstørste topscorer efter '*forældre*', nemlig '*har været der*', viser der sig en markant social slagside. Socialgruppe 1 scorer med [redacted] højest ved at mene, at de har fået flest informationer ved selv at være på steder og lande hvor de eventuelt kunne tænke sig at bosætte sig, mens det går forudsigeligt jævnt nedad ad bakke med socialgruppe 0 og 5 som de laveste på kun [redacted] Der er en klar social markering. Det er meget dyrt at rejse – både rundt i landet og udenlands – hvorfor det helt klart må korrelere med indkomst og altså socialgrupper. Dels er socialgruppe 1's forældre højt lønnede – oftest danskere (Rygaard & Kleist Pedersen, 2000) - og dels er der ofte ferierejser eller arbejdsrejser knyttet til den jobtype. Disse fordele smitter selvsagt af på

de unge. Paradoksalt nok smitter disse fordele ikke af på de unges holdninger. Mens de velstillede forældre sandsynligvis i mange tilfælde har været med til at 'vise' deres børn fremmede steder, synes forældrene ifølge informanterne ikke at spille videre rolle som informationskilder alligevel.

Foto: Jette Rygaard: Familieferie - en dyr fornøjelse for de fl.

Gruppe 1 og 3 synes at rejse meget, fulgt af gruppe 2, mens grupperne 4 og 5 som sagt ligger i bunden – helt i overensstemmelse med Baumans argument imod den omsiggribende globalisering der skaber masseturisme og kosmopolitter blandt eliten (Bauman, 1998). Globaliseringen gør verden mindre, men kun for de privilegerede grupper, fordi afstande nu i højere grad er blevet et synligt klassedelt problem (Bauman, 1998: 18). Om man imidlertid kan drage en slutning fra analysen af informationer om flytteønsker til et mere samfundsmæssigt eller politisk indhold, der i sidste ende kunne sige noget om det at være en borger der på et bevidst grundlag tiltager sig sine demokratiske rettigheder, er svært at sige, men materialet her synes dog at give et vist fingerpeg om at social stratificering stadig synes at være tæt knyttet til viden.

4.5. De mest populære informationskilder generelt set

Lad os herefter gå til de galt skrævende felter som omfatter hele gruppen af informanter dvs. soc. 0-5, - ser vi at skriftlige kilder, *aviser, bøger og blade* ikke er videre populære, men det kan jo ikke undre når man betænker den sparsomme og diffuse dækning på disse områder som omtalt i afsnit 3.3. Kun fjernsynet blandt de elektroniske medier rager op som informationskanal. Hverken *video, radio eller Internet* synes at være noget de unge føler sig informeret af vedrørende dette helt specielle spørgsmål om flytteønsker. Helt anderledes ser det imidlertid ud med det man under ét kunne kalde personlig interaktion:

'Forældre', 'hør været der' og *'skole'* er absolut foretrukne informationskanaler, hvilket atter beviser, at børn og unge der har menneskelig kontakt indenfor rækkevidde, som hovedregel foretrækker den frem for den skriftlige eller elektroniske verden.

4.6. Mediekonvergens og nye forskelle

I medieforskningen er der en tradition for at se kommunikation som *typer* af kommunikation som f.eks. personlig interaktion, skriftlige og elektroniske medier, der hver især repræsenterer forskellige stadier af den teknologiske udvikling (McLuhan, 1995; Livingstone, 1999). I den nyere udvikling ser man at flere medier mikses på stadig nye måder, og at de unge bruger flere medier samtidig. Ikke alene betyder denne mediekonvergens en stadig forandring i stadig mere avancerede mediemuligheder, som derfor kræver stadig større færdigheder af brugerne, men kombinationen af forskellige medier betyder også en vedvarende indbyrdes forandring mellem socialgrupperne. (Donohue et al., 1987) Således ser man på den ene side at en kombineret brug af f.eks. fjernsyn og aviser kan bidrage til at gøre kløfter mellem socialgrupper mindre – især i små homogene samfund (ibid). På den anden side kan man, ved at se på den kombinerede mediebrug, sige noget om i hvilken grad de forskellige socialgrupper tilhører informationsstærke eller informationssvage grupper af unge. Endeligt er det jo sådan virkeligheden ser ud nu: de fleste unge bruger flere medier og også gerne flere medier samtidig ad gangen. Jeg vil derfor i det følgende prøve at se på hvordan socialgrupperne fordeler sig under mediekonvergensens indflydelse ved at samle besvarelserne fra tabel 3 i de nævnte tre grupper: skriftlige medier, personlig interaktion og elektroniske medier, som det ses herunder i tabel 4.

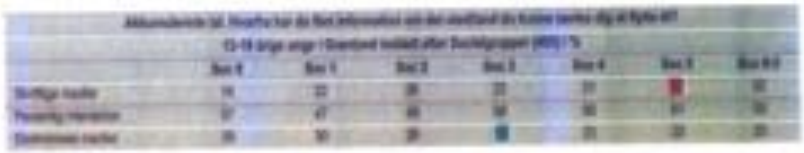

Tabel 4 n = 62 n = 31 n = 84 n = 32 n = 110 n = 75 n = 394

Ser vi på de akkumulerede tal for både skriftlige og elektroniske medier udjævnes de sociale forskelle næsten helt i tråd med den generelle forskningstendens at kombineret brug af flere medier formindsker videnskløfter. Meget små og ikke overbevisende klasbetingede forskelle gør sig gældende. For de elektroniske mediers vedkommende bibeholder gruppe 1 imidlertid deres lille forspring. De to mest markante – ud af små forskelle – er den traditionelle lave svarprocent på [redacted] i gruppe 5 for de skriftlige medier og den også lidt lave procentsats for gruppe 3 på [redacted] for de elektroniske medier. De mindre udsving er imidlertid ikke signifikante og kan nok delvist forklares med de involverede byers udseende og struktur i 1997, nemlig små homogene byer uden mange medier og

fritids aktiviteter. I sådan et samfund kommer 'de forhåndenværende sams princip' hurtigt til at tage over. Man bruger hvad man kan få fat i. Det spændende ved den akkumulerede tabel er imidlertid at svarene for personlig interaktion er ganske væsentligt større i alle socialgrupper end for de to øvrige kategorier skriftlige medier og elektroniske medier. Argumentet vedrørende byernes struktur bliver på denne måde endnu mere påtrængende. I små homogene samfund er *the wet wave* – personlige kontakter - helt afgørende for vidensudvekslingen.

Foto: Jette Rygaard: Lidt god snak på en café udvider horisonten

5. Konklusion

Skal vi på baggrund af denne lille undersøgelse af medieadgang og informationsstrøm forsøge først at tage pulsen på den demokratiske **adgang** til medier som sådan, må vi sige at her i Grønland eksisterer de socioøkonomiske forskelle mellem socialgrupperne stadig. At have et fjernsyn f.eks. på sit eget værelse er hovedsagligt forbeholdt de unge fra de øverste socialgrupper. Det vil sige at denne gruppe unge i langt højere grad er i stand til at se fjernsynsprogrammer efter deres eget valg, og således ikke er underlagt familiens ønsker. Internetadgang bliver først anskaffet af personer med høje indtægter, mens personer fra lavere indkomstgrupper virkeligt skal prioritere denne anskaffelse. De lavere socialgruppers unge møder ikke dette medie via deres hjem. Imidlertid ved vi at netop ungdomsgruppen siges at være 'brokere' – i spidsen for nye strømninger – også ved anvendelse af nye medier. Her viser den interessante tendens sig, at de unge, i de ellers laverestillede grupper, ser ud til at skaffe sig computere næsten lige så ivrigt som jævnaldrende fra andre grupper, men tilsyneladende på eget initiativ og på tværs af deres forældres erhvervsindflydelse og interesser. I disse lavere stillede grupper vil generationskløften formodentligt være mere markant i forhold til de øvrige gruppers. Ikke desto mindre var tallene stadigt i 1997 - og i 2002 - så lave at en offentlig indsats for at give

adgang til Internettet som befordrer både information, udsyn, oplevelser samt skriftlige og sproglige kompetencer, må være essentielt vigtigt i et samfund som ønsker demokratisk ligestilling. Man kan nemlig ikke sige, at alle har lige adgang til medier i Grønland. De rigeste og mest centralt placerede har flere medier indenfor deres rækkevidde, og altså større mulighed for at modtage information som i sidste ende kan bidrage til deres fortsatte elitestatus i samfundet. Ser vi på **sammenhængen mellem socioøkonomisk status og viden**, viser det sig også her at de øverste sociale grupper vælger privilegeret og i tråd med den generelle tendens for disse grupper: de får mere information fra aviser og bøger. Derudover ser de også mere fjernsyn. Det ser således ud som om de er mere informationsstærke i det hele taget, både hvad angår de gamle skriftlige medier og de nyere elektroniske. Ser vi på resultatet i lyset af **mediekonvergensen**, træder informationskilderne 'skriftlige medier' og 'elektroniske medier' tilbage i forhold til 'personlig interaktion.' Unge mennesker i små homogene samfund har tæt kontakt til andre i byen, forældre, skolen, andre voksne og venner, og de fleste af dem har mere eller mindre adgang til de samme ressourcer, både personlige og medierede. Det medfører en delvis udligning mellem de socioøkonomiske grupper i sådan et samfund. Den signifikante ulighed vil vise sig ikke mellem grupper i de samme mindre homogene samfund, men derimod mellem forskellige typer af samfund som f. eks. mellem Ittoqqortoormiit og Nuuk eller mellem Upernavik – og endnu mere signifikant – Ottawa.

Et faktum i min undersøgelse er følgeligt at socioøkonomiske grupperinger ikke er det helt store problem i forhold til videnskløfter, men nok i forhold til simpel mediadgang. Problemet er snarere at de kvikke og også socialt velplacerede unge, der vokser op i små og mediefattige omgivelser må opleve at de bliver begrænset i deres informations- og videnstilegnelse på grund af informations redundans, begrænsede kontaktflader og meget begrænsede muligheder. Der skabes så at sige et loft for deres tilegnelsesmuligheder og udfoldelsesmuligheder. Derfor må man måske trods det temmelig deprimerende udsagn alligevel give Zygmunt Bauman ret i hans påstand om, at der i en denne globale tidsalder findes en 'elite versus ikke-elite kløft,' der stiller de lokalt placerede mennesker dårligt i en global konkurrerende verden.

Noter

1 På grund af databasens opbygning er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at isolerer arbejdslæse fra uplacerbare personer, selv om værdien af dette er indlysende. Problemet med uplacerbare personer er dels at svarene er undvigende eller helt uigennemskuelige. Respondenternes selvrapporterede besvarelse af spørgsmålet om forældres arbejde kunne f.eks. være *'det ved jeg ikke'* eller upræcise og indforståede svar som *'min mor arbejder på sygehuset'* eller *'min far arbejder hos NN'*

Litteratur

Bauman, Zygmunt (1998)
Globalization. The Human Consequences. Polity Press. London.

Coleman, James S. et al. (1966)
'The Concept of Equality of Educational Opportunity' IN: Harvard Educational Review 38, No. (Winter 1968)

Cook, Thomas D. et al. (1990)
Sesame Street' Revisited. Continuities in Evaluation Research. Russel Sage Foundation. New York. 1975.

Donohue, George A., Clarice N. Olien & Philip J. Tichenor (1987)
'Media Access and Knowledge Gaps' IN: Critical Studies in Mass Communication. Vol 4.

Drotner, Kirsten (1995)
Mediedannelse: Bro eller barriere? – om børns og unges mediebrug: Rapport udarbejdet for Statsministeriets Medieudvalg. København.

Ekspertgruppen om social arv, 1999
Social arv – en oversigt over foreliggende forskningsbaseret viden. Socialforskningsinstituttet 99: 9, København.

Holm Sørensen, Birgitte & Olesen, Birgitte (2000)
Barndom i en digital kultur. Gads Forlag. København

Hyman and Sheatsley (1947)
'Some Reasons Why Information Campaigns Fail' IN: *Public Opinion Quarterly*, 11, 413-423.

Keane, John (1991)
The Media and Democracy. Polity. UK.

Kleist Pedersen, Birgit (1999)
Hjemve som en brik til en selvforståelse IN: *Grønlands Kultur- & Samfundsforskning* 00/01. Ilisimatusarfik/Atuagkat. Nuuk.

Kleist Pedersen, Birgit & Jette Rygaard (2000)
Adolescents use of Media in Greenland IN: International Clearinghouse. Nordicom. Göteborg.

KNR-TV (2000)
KNR-tv årsberetning. Nuuk.

Livingstone, Sonia & Moira Bovill (1999)

Young People – New Media. Report of the Research Project: Children, young People and the Changing Media Environment. London School of Economics and Political Science. London

McLeod, Douglas M., and Elizabeth M. Perse (1994)

'Direct and indirect effects of socioeconomic status on public affairs knowledge' IN: Journalism Quarterly 71(2):433-442.

McLuhan, Marshall (1995 [orig. 1964])

Understanding Media. The Extensions of Man. The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, London.

Poppel, Birger et al. (1998)

Grønland 1997, 1998, 2000 Kalaallit Nunaat. Statistisk Årbog/Ukiumoortumik kisitsisitgut paasissutissat. Namminersornerullutik Oqartussat/Grønlands Hjemmestyre. Naatsorsuuqqissaartarfik/Grønlands Statistik, Nuuk.

Price, V. & Zaller, J. (1993)

Who gets the news? Alternative measures of news reception and their implications for research IN: *Public Opinion Quarterly, 57*, 133-164.

Rygaard, Jette & Kleist Pedersen, Birgit (1999)

Feltarbejde, metode & teori – medieforskning i Grønland IN: *Grønlands Kultur- & Samfundsforskning* 98/99. Ilisimatusarfik/Atuagkat. Nuuk.

- (2000)

Grønland og den kulturelle globalisering IN: *Grønlands Kultur- & Samfundsforskning* 00/01. Ilisimatusarfik/Atuagkat. Nuuk.

- (2001)

Youth Culture – A Seismograph of the Globalization Process in Greenland? Paper givet på 15. Nordiske Mediekonference. Reykjavik. August 2001.

- (2003)

Gender & Identity, forth coming. Ilisimatusarfik, Nuuk.

McLeod, Douglas M. (1994)

Directs and Indirect Effects of Socio-economic Status on Public Affairs Knowledge IN: Journalism Quarterly, Issue 71.

Visawanath, K & Finnegan, John R. (1996)

'The Knowledge Gap Hypothesis: Twenty- Five-Years Later' IN: Communication Yearbook 19. Published Annually for the International Communication Association. London.

Kapitel 9. Sammenfatning: Overblik – Ungdom og medier i Grønland 1996-2016. Punktnedslag gennem 20 års medieudvikling med kvalitativ, kvantitativ forskning og visuel antropologi

17. Jette Rygaard (2002): Medier og magt i et demokratisk samfund. Børn og unges mediebrug i Grønland pp. 87-107 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat
Tabel materiale fra artikel:
De unges medie udstyr (p. 97); Hvorfra får de unge deres information? (p. 99); Hvorfra får de unge information om det sted de kunne tænke sig at flytte til (p. 103).

Artikel 18 (bilag): Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. De 12-19 åriges mediepræferencer (1999) pp. 95-125 IN: *BUM. Børn, Unge og Medier. Nordiske Forskningsperspektiver*. Red. Christa Lykke Christensen. Göteborg. Nordicom/Göteborgs Universitet.
Tabel materiale fra artikel:
De unges medie udstyr (p. 104); Favoritkanal 12-15 årige (p. 104); Favoritkanal 16-19 årige (p. 106); Tv præferencer (p. 107); Favoritprogrammer i Nuuk 12-15 årige (p. 108); Favoritprogrammer i Nuuk 16-19 årige (p. 110)

16. Let the World in! Globalization locally in a mediated world (2008) pp. 254-271. IN: *Handbook of Globalization*: Red. K. Drotner & S. Livingstone. London. Sage Publications.
Tabel materiale fra artikel:
Præferencer i tv-programmer (p. 263); Præferencer TV/COMPUTER (p. 265); Aktiviteter på COMPUTER (p. 265); Favoritsider på internettet (p. 266); Foretrukne ferier destinationer (p. 266)

15. Youth Culture, media and globalization processes in Greenland (2003) pp. 291-309 IN: *Young. Nordic Journal of Youth Research*, vol. 11. Number 4, November. London. Sage Publications.
Tabel materiale fra artikel:
De unges medieudstyr (p. 299); Præferencer TV/COMPUTER (p. 265); De unges fritidsinteresser (p. 302); Drømmespørgsmål om flytteønsker og drømme job (p. 304)

14. Grønland og den kulturelle globalisering (2001) pp. 169-189 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.
Tabel material fra artikel:
Hvor meget tid bruger de unge på TV (p.176); Præferencer i tv-programmer (p. 176); Hvor meget tid anvender de på fritidsvaner ('globale interesser' + 'lokale interesser' (p. 180)

13. Qanorooq? Identitet i mediealderen (2011) pp. 525-559 IN: *Fra vild til verdensborger – Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet*. Red. Højris, Ole & Ole Marquardt. Århus. Århus Universitets Forlag.
Tabel materiale fra artikel:
Hvor ofte laver du følgende ting i din fritid? (p. 541)

11. Et hjem er et hjem? Jagten på identiteten - socialisering i cyberspace (2007) pp. 88-108 IN: *Nordiske Sprog- og litteraturdage i København*. København. Nordatlantens Brygge.
Tabel materiale fra artikel:
Hvad er det bedste ved din computer? Aldersgrupper (p. 95) Hvad er det bedste ved din computer? Køn (p. 96) Hvilke websider klikker du ind på? Køn (p. 96)

Om valg af materiale

I dette afsnit, som skal handle om de unges medie-forhold, -brug, fritidsinteresser og tanker om medier, vil jeg primært bruge nogle af de spørgsmål, grafer og tabeller, som allerede har været at finde i artiklerne. Disse tabeller vil jeg føre up to date, så vidt sammenligning er mulig. Som jeg allerede har beskrevet, har vi været nødt til at forandre spørgeskemaerne løbende, da det har været et stigende problem at få svar på lange spørgeskemaer. Da vi lavede de to første surveys, var skolerne uvante med at blive invaderet af forskere, og de var yderst velvillige. Interessen for at deltage har været aftagende igennem årene, da mange flere har henvendt sig, og skolerne har forståeligt nok måtte beskytte børnenes læring frem for alt. En af de ting, man vil se i fremstillingen, er, **at medielandskabet i Grønland - ligesom andre steder - har forandret sig; er blevet mere fortættet, og at nye medier, mobil, computer og internet har vundet mere og mere frem.** Når vi taler om nye medier, taler vi alle de medier, der er konvergente, mobile og individualiserede, dog helt nye er de jo ikke, eftersom de har nogle år på bagen, men vi kalder dem stadig nye. Nogle data vedrørende disse medier er nye - fra slutningen af 2015 - og kan derfor ikke føres 20 år tilbage. Nogle tabeller bliver derfor udelukkende af nyere dato. Databaserne fra 1996 og 1997 har været udsat for at blive overført fra en tidlig version af et Access-program til SPSS. Vi lavede de første databaser i samarbejde med en ung IT-mand. Det har betydet, at programmet er svært at manøvrere i nu,

og dataudtræk vil derfor for 1996 og 1997 basere sig på de tabeller, der er at finde i artiklerne. Tabellerne vil derfor ikke alle være konsistente igennem alle årene, men vil også centrere sig om medieaktuelle debatter vedrørende børn, unge og deres medier. Eftersom der igennem årene også har været brugt forskellige måder at beregne data på b.la. efter inddelinger i socialgrupper, som vi gik væk fra efter 1997-surveyet, aldersgrupperinger, beregningsmåder og køn, vil se bort fra originale tabeller i disse artikler, da de ikke kan sammenlignes hverken internt eller med de nye tal, som de er bearbejdet og beskrevet i artiklerne. Derimod vises efterfølgende tabeller fra alle årene - også fra bilags artiklen 18 - som en oversigtspræget måde at samle tallene på, så vidt data gør der mulig. Tabeller og figurer er ikke altid lige let læsning, så for overskuelighedens skyld fremhæver jeg resultaterne i teksten med fed skrift. Både resultatmæssigt og metodemæssigt er det en stor fejl at Østkystens besvarelser ikke er med i 2015-undersøgelsen, da de unge ikke – på grund af langsom internetforbindelse - var i stand til at besvare et internet survey, som omtalt tidligere (kap. 4).

Indledning

> ”Kirken, [X-bys] kirke. Her er jeg konfirmeret og døbt. Jeg har ellers spurgt min far om (egl. Hvad der er sket), men han har aldrig rigtig svaret på det, jeg ved ikke, hvem der bar mig under dåben. Han vidste ikke hvor lang jeg var da jeg blev født eller hvor tung jeg var! Det er som om, han flygter (flygtede) fra det, der er sket. Min mor er nu i [Y-bygd], jeg taler aldrig med hende. Jeg betragter hende som død allerede. … […] Kirkegården i [X-by] har nu ikke få døde, nogle pga. uhelbredelige sygdomme, andre som er syge, og andre stakler straks efter fødslen. Jeg kender en, der for nylig døde. "Ingen slipper levende fra livet". Sådan plejede min far at sige, da han levede. … ” (14 årige pige i X-by, 2000: KAMI) [byens navn og pigens alder er anonymiseret på grund af indholdet, JR].

Som overgang til de unges ord og medieindhold har jeg valgt at starte med en lidt usædvanlig ung piges fortælling om sit liv. Med meget få ord lykkedes det hende at sætte hele sin verden i relief. Sin unge alder til trods har hun allerede oplevet både svigt, død, manglende tilknytning og ufuldstændige bardomsfortællinger, og hun reflekterer modent om det hele uden ynk. Da vi, min kollega og jeg, læste dagbogsoptegnelserne tilbage i 2000, var denne unge piges en af de fortællinger, der rørte os allermest. Grunden til, at jeg, udsædvanligt for mit projekt starter her, er, at disse fortællinger om svigt, overgreb, voldsomme selvmordsstatistikker etc. ofte er

det, som der forskes i, laves rapporter om, og som medierne igen og igen sætter på dagsordenen med offentlige tiltag som *Bryd den onde cirkel – sæt barnet i centrum;*[294] *Sæt barnets rettigheder på skoleskemaet;* [295]*Alle Børn er værdifulde*;[296] og forskningsrapporter som *Folkesundhed blandt skolebørn*;[297]*Unge i Grønland;*[298] *Folkesundhed i børnehøjde;*[299] *Livsmod*[300] og det omtalte *Paamiut Asasara fra 2008-2012*[301]- etc. Aviserne fortæller også næsten hver uge om grønlandske børn, der ikke altid har det, som børn burde have det. Hvis vi bare lige skal se på en af den sidste uges aviser,[302] så er der mange sager i spalterne: *Institut for menneskerettigheder*, der bl.a. kritiserer Grønland for ikke at gøre nok for at arbejde for at forebygge fattigdom i børnefamilier,[303] børn af indsatte kriminelle, der ikke hjælpes videre,[304] politikeres krav om hjælp til at bryde den sociale arv,[305] politikerdiskussion om 'forebyggelse af seksuelle overgreb,' politikerønske om styrkelse af børnefamilie, så der fødes flere børn versus problemer med at løse de nuværende problemer, der er 'på børneområdet',[306] problemer med at unge grønlændere på Fristaden Christiania 'bliver yngre og yngre,'[307] en beskrivelse af børnehjemmet i Uummannaq, som tager sig af syge, forældreløse og skadede børn og unge[308]og endeligt en opsang om, at flere børn skal forlade folkeskolen med gode karakterer, mod på at finde vej til fortsat uddannelse og arbejdsmarkedet. En politiker fra IA, slutter med et ønske om, at vi alle danner fælles front for at hjælpe de unge: "Lad os løfte i flok – lad os få de unge til at tro, at vi har brug for dem. Vi har brug for alle".[309]

[294] Direktoratet for Social anliggende og arbejdsmarked (2001) http://gl.mipi.nanoq.gl/~/media/82542cfb http://gl.mipi.nanoq.gl/~/media/82542cfb90d84f4f842ef659e67d5ae7.ashx90d84f4f842ef659e67d5ae7.ashx (set 20.02.17)
[295] Børnerettighedsinstitutionen MIO og Institut for menneskerettigheder –Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution, 2014 https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/groenland_pdf_dk.pdf
[296] Mål & og strategiplan for MIO 2016-2018 (set 20.02.17).
[297] Resultater fra HBSC Greenland undersøgelsen 2010 (Red.) (Nicklasen & Bjerregaard, 2010). Health Behaviour in School-Aged Children) http://www.si-folkesundhed.dk/Udgivelser/B%C3%B8ger%20og%20rapporter/2012/Folkesundhed%20blandt%20skoleb%C3%B8rn.aspx (set 20.02.17).
[298] Christensen & Baviskar, 2015
[299] Nicklasen, 2009
[300] Gregersen, 2010
[301] Berliner & Stender, 2013, 34: 559
[302] 16. november 2016
[303] AG; Uge 46, 16. november 2016: 3
[304] AG; Uge 46, 16. november 2016: 6
[305] AG; Uge 46, 16. november 2016: 7
[306] AG; Uge 46, 16. november 2016: 20
[307] AG; Uge 46, 16. november 2016: 26
[308] AG; Uge 46, 16. november 2016: 32
[309] AG; Uge 46, 16. november 2016: 36

Det kan selvfølgeligt ses som lidt usædvanligt, at én avis har så mange sager om problematiske forhold for børn, unge og børnefamilier på en gang, men avisen er blot udvalgt tilfældigt, og det er ikke et særsyn. Heldigvis er der til sidst i avisen to artikler om unge, der er i praktik og under uddannelse[310] - og disse gode historier minder mere om det, jeg forsker i: Børn, unge og deres medier. Dette forskningsområde gør, at jeg ofte 'møder' de unge, der er under uddannelse, som har fritidsinteresser, som er optagede af TV, film, musik, familie og venner - og det er jo en anden interessant tilgang til Grønlands unge, som der ikke altid skrives så meget om i avisernes spalter. Grønland *er* meget andet end elendighedshistorier, og det er dem og aktive unge, vi vil møde her.

Medier i vores - og de unges dagligdag

Medier er i stigende grad blevet både livsnødvendige og teknologisk stadig mere innovative, men også indikatorer for en symbolsk social status og tillige ofte dyre og stadigt mere vanskelige at bruge. Der er både økonomisk og socio-kulturel forskel på, hvor hurtigt familier og unge får fat i de nyeste medier - og på generationerne med hensyn til hvordan de forstår at bruge dem.

Den klassiske diffusionsteori efter kommunikationsforskeren Everett Rogers' (Rogers1962: 150) berømte S-kurve ser udbredelsen af medier i 5 trin: "Fornyere, tidlige indførere, tidlig majoritet, sen majoritet og 'smølere'. "

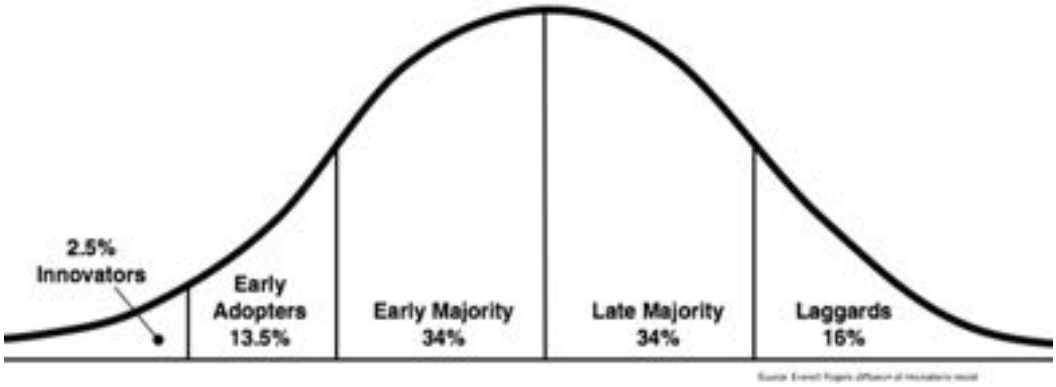

Figur 1: Kilde: Rogers, 1962: 150

[310] AG; Uge 46, 16. november 2016: 46-47

Professor i medieteknologi W. Russel Neuman (1991) ser i lighed med Rogers ikke på bestemte mediers fremkomst over tid, men på brugernes tilegnelse i tre faser, der beskriver de tidligste brugeres tilegnelse, deres brug af medierne og mediernes nødvendige transformation eller tilpasning. Ligesom Rogers opererer Neuman med 'early adopters' som det første stadium, men ser derefter andet stadium som det tidspunkt, hvor medier bliver del af 'mass market', en almindelig del af hverdagslivet, som først radio og derefter TV f. eks. er blevet. Neumans tredje stadium, 'specialisation' (Neuman, 1991 i Livingstone 2002: 43-44) er interessant, fordi det - foruden at placere medierne i en ikke-lineær kontekst - også beskriver de gamle mediers transformation, når de nye kommer på markedet. Denne transformation så vi bl.a. ske i forhold til det grønlandske TV-udbud, der efter flere års problematisk konkurrence med danske og udenlandske kanaler i KNR og den nødvendige konkurrence med digitale nyheder på internettet tog konsekvensen fra 2013 og blev til en nichekanal med fokus (næsten) udelukkende på grønlandske emner og sprog (kap. 5). En anden historie er selvfølgelig, hvordan de unge opdagede og overtog sms, der oprindeligt var tænkt til forretningsfolks korte beskeder og opdateringer.[311] Avisen *The Guardian* skrev i en artikel i 2000: "Who'd have thought it: The big boom in mobile-phone use is not the spoken word but written messages .... […] it's transforming the way we interact. "[312] De unge sender rigtigt mange sms. Amerikanske teenageres gennemsnitlige brug af sms svarer til seks beskeder per vågne time i 2010.[313] Det er imidlertid den unge gruppe fra 13-17 år, der har det største forbrug, på anden pladsen kommer ungdomsgruppen fra 18-24 år, og rapporter viser, at antallet stadig stiger (Nielsen Wire).[314]

I Grønland har tallene med nogle svingninger og omfordelinger for mobiltelefoni stabiliseret sig i 2015 med 56.135 mobilabonnementer med GSM[315] og Tusass,[316] - ikke så dårligt i et land med 55.847 indbyggere.[317] TELE-POSTs strategi "Sassarta 2014-2018" har betydet en

[311] Besttextmarketing: History of Short Message Service (SMS); www.besttextmarketing.com, 2010; http://www.besttextmarketing.com/sms-marketing/history-of-short-message-service-sms/ (set 01.11.16).
[312] *The Guardian:* The joy of text; www.guardian.co.uk, 2000; http://www.guardian.co.uk/theguardian/2000/jun/03/weekend7.weekend1 (set 01.11.16).
[313] Stephen Lawson: Amerikanske teenagere går sms-amok; www.computerworld.dk, 2010; http://www.computerworld.dk/art/102148/amerikanske-teenagere-gaar-sms-amok (set 01.11.16).
[314] *Nielsen Wire:* U.S. Teen Mobile Report: Calling Yesterday, Texting Today, Using Apps Tomorrow; blog.nielsen.com, 2010; http://blog.nielsen.com/nielsenwire/online_mobile/u-s-teen-mobile-report-calling-yesterday-texting-today-using-apps-tomorrow/print (set 01.11.16).
[315] Global System for Mobile Communications
[316] Et forudbetalt system
[317] http://www.stat.gl/publ/da/BE/201601/pdf/Gr%C3%B8nlands%20befolkning%202016.pdf (set 11. 12.16).

gunstig udvikling for mobildata med hensyn til hastigheder, forbrug og priser.[318] Indholdet af data i mobilpakkerne er blevet fordoblet i 2015 og hastighedsbegrænsningerne for mobildata blevet fjernet i hele landet, så mobilteknologierne 3G og 4G/LTE[319] kan udnyttes. 4G foreløbigt i Aasiaat i 2015, og er nu etableret i byerne Nuuk, Sisimiut, Maniitsoq, Ilulissat, Aasiaat, Kangerlussuaq og Qaqortoq. Som vi kan se, er Østkysten stadig ikke kommet med, jf. min korrespondance med skoleinspektøren fra Tasiilaq som allerede omtalt i flere omgange (kap. 4 & kap. 5; kap. 9).

De unge i Grønland er, som vi kan se, interesseret i mobiltelefoner, som jeg også har omtalt før. Desværre har vi ikke direkte spurgt ind til sms brug, men dog til interessen for mobiltelefoner, som vi kan se herunder i figur 2.

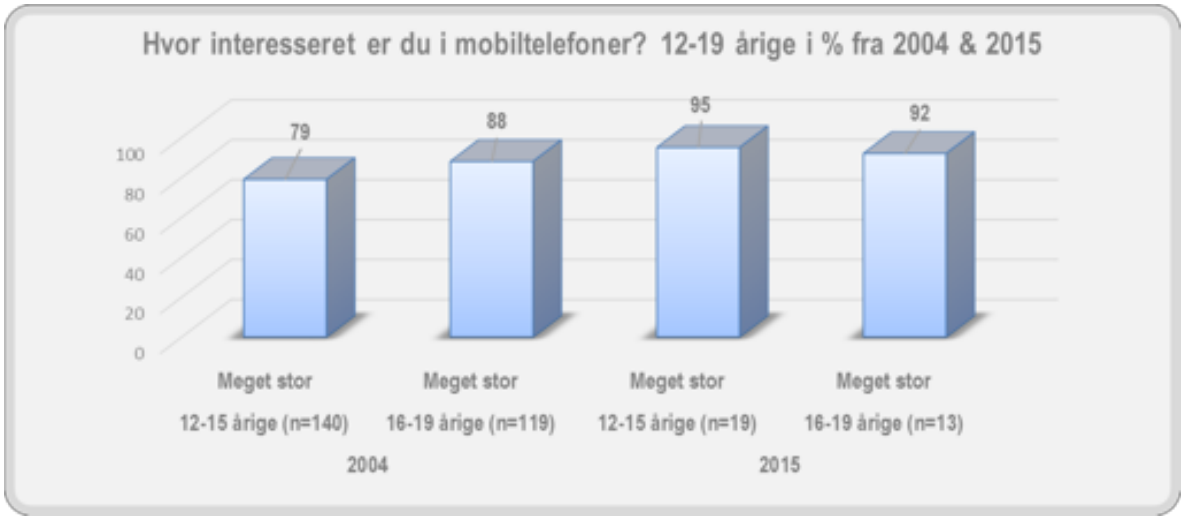

Figur 2: Interesse for mobil: Survey 2004 N=342; 2015 (N= 90) n= i begge grafer er nævnt for aktuelle svar. 2015 kan kun anses for at være en strømpil på grund af meget små svar antal. Det kunne være outleiers (Bryman, 2012: 328, 714), men stigningen af interesse fra 2004 til 2015 stemmer godt overens med udviklingen som TELE skildrer den, og hvad jeg selv erfarede på mit feltarbejde i efteråret 2016 i Uummannaq, Illorsuit og Sisimiut, hvor det så ud som om alle de unge havde mobiler, hvilket ikke kunne siges om deres ejerskab til computere.

De unge i Grønland er 'early adopters' så langt deres og deres forældres økonomiske formåen tillader det, og selv om brug af internet og brug af computer somme tider overstiger deres økonomiske formåen, ser det ud til, at **næsten alle har en mobil: 95 % af de 12-15årige og 92 % af de 16-19årige tilkendegiver, at de har *meget stor* interesse for mobil i 2015,** hvilket svarer meget godt til resultaterne fra Nielsen Wire note 21. De bruger den til at tage billeder med, sende beskeder og poste billeder enten på *Facebook, Messenger, Snapchat,*

[318] https://telepost.gl/sites/default/files/aarsrapport2015.pdf (set 11. 12.16).
[319] Long Term Evolution- en overbygning til 3G telefoni, som tilbyder markant højere datahastigheder.

Pinterest, *Hangout* ect. - og i det hele taget til at orientere sig med og søge informationer på. De er hurtigt i stand til at finde de nyeste måder at kommunikere billigt eller gratis på. Selv om gratis Wi-Fi ikke er normalt i Grønland, finder de unge hurtigt ud af, at de kan benytte sig af det på byens biblioteker, skoler og visse cafeer. Går man igennem *Nunatta Atuagaateqarfia, Grønlands Landsbiblioteket* i Nuuk en eftermiddag, ser man klynger af unge med mobilen i hånden. Jeg tænker, at det ikke er helt dårligt, at biblioteket lokker de unge ind, så de måske opdager blade, aviser og bøger - også. Som vi skal se lidt senere, læser de unge grønlændere faktisk. Der er desuden en vis status i at have den rigtige mobil, som oftest en IPhone. I det hele taget er der for de unge status i forbindelse med de nye medier (Martensen, 2009: 74), de vil gerne have dem hurtigt og de bliver hurtigt eksperter i både brug, nye ønsker for anskaffelser og rådgivning. De får ofte en status af at være 'transmitters' (Martensen, 2009: 75), så de i forhold til deres forældre kommer til at være i et forhold der kunne betegnes som 'reversed socialization' (Ekström, 1987 i (Martensen, 2009: 75), hvor de hjælper og rådgiver deres forældre i brug og anskaffelse – som det netop har været erfaringen fra Sisimiut, hvor de unge fik IPads fra skolerne.[320]

Medier og teorier om medier

Kommunikationsteoretikeren Harold Lasswell formulerede allerede i 1948 den berømte kommunikationsformel: "Hvem siger hvad i hvilken kanal til hvem og med hvad med effekt? " (Lasswell, 1948: 37). Selv om selve kommunikationsaspektet fra afsender over besked og til modtager stadig kan være interessant, er det dog en voldsom forenklet og ensidig model, der positionerer modtageren som en passiv tilskuer, lytter og modtager og ikke, som virkeligheden er i dag, med en bruger, der aktivt deltager i kommunikationsprocessen, og som påvirker både konteksten, medierne selv og brugernes identitetsudvikling:

> "…the everyday activities through which people engage with media are increasingly seen to shape as well as to be shaped by the cultural context within which the media are embedded" (Livingstone, 2002: 9).

De unge er helt klare over, hvad deres behov er i forhold til medierne som i den lidt ældre uses-and-gratifications research (artikel 13: 525ff; Artikel 3; 186; Rosengren, 1974 i: McQuail & Windahl1993: 135), hvor de vælger og bruger medie indhold efter ønske,

[320] Samtale med uddannelseskonsulent i Sisimiut maj 2017.

personlighed og behov, som vi ser det nedenfor i figur 3. Mediebruget giver gratifikationer, løsningsforslag og refleksion, som bl.a. en ung kvinde i et mini-survey svarede i 2011 om *Black Swan* (Aronofski, 2011), som var hendes yndlingsfilm: "For at bruge den [filmen] til at reflektere over rollen som mor - at lære at give slip på min datter og [respektere] de valg hun nu engang vil tage."[321]

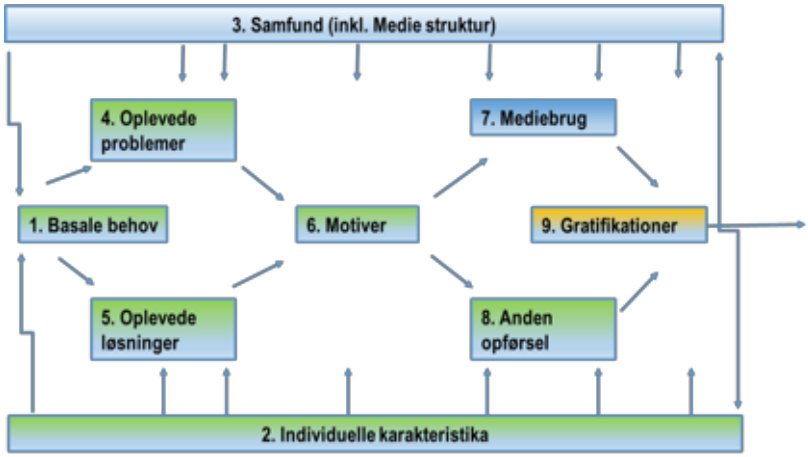

Figur 3: Uses and gratification model fortolket efter Rosengren, 1974 i: Rosengren, 1974 i: McQuail & Windahl1993: 135

Vi ved imidlertid også, at de unge mediebrugere opfatter og fortolker i stil med de senere receptionsteorier (artikel 3: 186), hvor de udvælger, opfatter og ikke mindst afkoder, *decoder* med Stuart Halls begreb (Hall, 1980; Sørensen; 2002: 26) medieindhold og dermed skaber deres egen meningsproduktion, som vi ser nedenfor i figur 4. Flere baggrundsfaktorer som livserfaring, alder, kultur, tro, køn og det humør, man er i, mens man ser en film eller andet medieindhold, spiller ind på den måde, man afkoder på. Afkodningen kan foregå på tre måder, som Hall kalder den foretrukne afkodning: 1) *Dominant or preferred reading*, hvor tilskueren ser indholdet, som det var tænkt fra afsenderen, tilskueren skaber sin helt egen forståelse, 2) the *oppositional reading* eller hvor tilskueren afkoder som et kompromis mellem de to foregående marginaler og accepterer dele af afsenderens synspunkter, men også delvist skaber sine egne i.e. the 3) *negotiated reading* (Hall, 1980).

[321] Mini-survey blandt universitetsstuderende 2011. [Min indsættelse, JR]

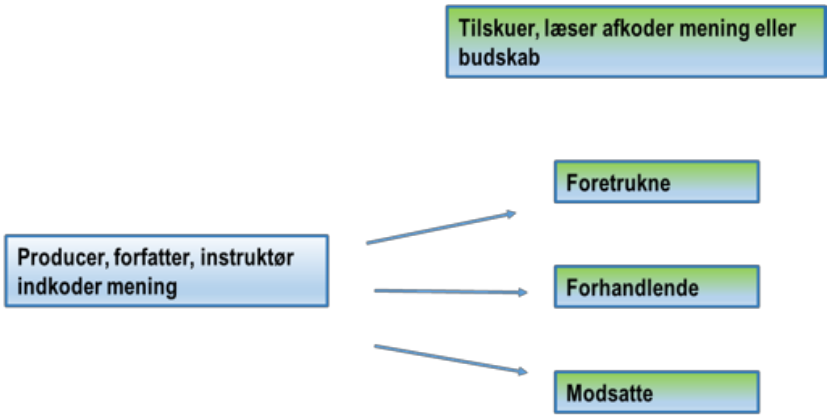

Figur 4: Encoding-decoding, oversat og fortolket efter Hall, 1980. Der findes mange mere udbyggede modeller.

Når man taler om unge og medier og de forskellige aspekter af liv, kommunikation og identitet, som de nye medier kan bruges til, er der ofte en debat om de unge som enten sofistikerede, aktive og dem der påvirker og bruger medierne, som de selv vil, eller det modsatte synspunkt, at de unge er passive, påvirkelige over for mediebrug og med en tendens til at lade medierne bestemme over dem. Debatten centreres ofte marginalt som enten meget positivt eller meget negativt - to modsatrettede perspektiver, der kan opsummeres i to modeller med enten det børne-centrerede eller det medie-centrerede perspektiv.

At bruge bare en af modellerne, børne-centreret eller medie-centreret, har, som Sonia Livingstone nævner, et problem med, at det ene fokus kan ekskludere det andet, hvis man ikke forsøger at samtænke dem. **Børne-centreringen**, som på trods af at sætte den unges liv med medier i et fokuseret perspektiv på de unges livsverden, og derfor kan indeholde mange perspektiver på deres liv i deres kulturelle og sociale kontekst, kan også have en tendens til utopisk at romantisere barnet som alt for klogt til at lade sig påvirke passivt af medier (Livingstone, 2002: 11-12). **Den medie-centrerede** tilgang sætter derimod udelukkende fokus på de teknologiske landvindinger og underspiller individet og den sociale og kulturelle kontekst, og kan dermed i sin ekstreme version konstruere billeder af de unge som mytiske figurer i et dystropisk højteknologisk spil som ofre for teknologiens tillokkelser. De kan derfor generaliseret omtales som computernarkomaner, screen-zombier, sofa-kartofler, Nintendo-genrationen etc. (Livingstone, 2002: 11). På samme måde nu som også i de tidligere *mediepanikkers* dage (Buckingham, 2002: 77; Drotner, 1992; kapitel 7) er der en polariseret debat om også de nye medier - især computeren og alt hvad den kan bruges til, både inden for det børne- og det mediecentrerede perspektiv. På den **negative side** fokuseres der ikke så meget på det uddannelsesmæssige som på det underholdningsmæssige perspektiv, hvor især

den dårlige indflydelse som de ovenfor omtalte generaliseringer, men også *copycat*-opførsel, står frem. Det mest omtalte igennem tiderne er voldsomme computerspils mulige påvirkning, som fik skyld for ulykkelige begivenheder som f.eks. skyderierne i *Columbine High School* i Colorado, USA i 1999. Denne hændelse var voldsomt omtalt og fungerede som et ideologisk *wake-up call* for de medie-negative, men som også havde stor afsmittende virkning i populærkulturen som musik[322], tv serier [323]og som ikke mindst blev til en dokumentarfilm af den altid samfundskritiske filmskaber Michael Moore med *Bowling for Columbine* i 2002.[324] Jo mere grafisk naturalistiske film og computerspil bliver, jo mere siges de at fordreje de unges virkelighedsopfattelse og befordre "copycat" opførsel (Provenzo, 1991 i: Buckingham, 2002: 78). En anden diskussion, som er mere opblødende i forhold til mediernes påvirkning, hævder, at afgørende for påvirkningsgraden er også barnets immanente psykologiske karakter (Whannel, 1959; Feilitzen, 2000: 17), men også barnets generelle psyko-sociologiske omgivelser, som vi så det i Bronfenbrenner modellen (artikel 18: 118 og gengivet i dette kapitel figur 8). Desuden siges de meget naturalistisk og grafisk udpenslede spil at forstærke negative stereotypier, især hvad angår piger og kvinder. Kvinders status påvirkes negativt på grund af den megen vold mod kvinder og pornografiske ytringer om kvinder (Buckingham, 2002: 78). Mediernes negative indvirkning på pigers selvopfattelse blev allerede omtalt i forskellige undersøgelser i slutningen af 80'erne (Zuckerman et al., 1980 i: Johnsson-Smaragdi & Jønsson, 1994: 177; & artikel 18: 115): Nyere teorier, spil og filmroller har dog fået rettet op på denne skævhed. Samme diskussion om mediernes negative indvirkninger på 'andres og eget syn' har der været omkring etniske minoriteters repræsentation - eller mangel på repræsentation i medierne. I 80'erne-90'erne sås en livlig debat som et udtryk for effektmodellens syn på påvirkning (for en nærmere diskussion se artikel 18: 114-18), men teoretisk ser det ud til, at debatten om påvirkning er skiftet over til debatten og repræsentation (Rygaard, 2016). Debatten om repræsentation er nu altid et underliggende moment og økonomisk afvejning i dagliglivets events og kultur mange steder i verden, ikke mindst blandt etniske minoriteter. Hollywoodfilm har i flere år taget konsekvensen af kritik og manglende økonomisk gevinst og har opløst grænsernes ensidighed for rollelisternes hovedpersoner.

[322]*On the Lullaby for Columbine;"*I'm Back", "Rap God", "The Way I Am" "Remember Me? Henvisninger på forskellige af Marshall Mathers numre. Nogle blev censureret i begyndelsen. https://web.archive.org/web/20061023102448/http://www.denver-rmn.com/shooting/0420cohe7.shtml (Set 12.12.16).
[323] I *The American Horror Story* episode "Halloween (Part 2) og i "Piggy Piggy" i: Harris, Eric."Columbine shooter Eric Harris's webpages". Acolumbinesite.com. (Set 12.12.16).
[324] *Bowling for Columbine*, dokumentar af Michael Moore (2002).

Debatten sidste år om den manglende afro-amerikanske repræsentation,[325] og følgende 'boykot' fra nogle farvedes side ved Oscar uddelingen, ser allerede nu ud at have resulteret i en mere bredspektret nomineringstendens i år,[326] hvor agendaen på grund af Trumpvalget pludselig blev meget fokuseret på etniske minoriteter.

Men for at vende tilbage til nogle af de *påståede* negative sider ved de nye medier siges det desuden, at disse nye medier er dårlige både for hjernen (Buckingham, 2002: 78) jf. effekterne af gyserfilm (kap. 8) og for kroppen, der kan resultere i "Nintendo elbow", "epilectic fits" eller "computer addiction" (Buckingham, 2002:78). Nok så vigtigt er imidlertid påstanden om, at de nye medier også siges at kunne gøre folk asociale og ødelægge et normalt familieliv og sociale kontakter. De unge kommer til at foretrække det virtuelle livs distance, anonymitet og kommunikation fremfor face2face interaktionen (ibid.). Empirikere (Larsen, 2010) har for længst afvist det og senere i dette kapitel vil vi se på den grønlandske virkelighed vedrørende medier og samvær. **Jeg kan dog allerede her afsløre, at medier *og* socialt samvær ser ud til at gå fint hånd i hånd for de unge i vores surveys**, selv om ikke alle rundt om i Grønland er enige i at sociale medier ikke ødelægger nærvær. En kvinde fra den Østgrønlandske by Tasiilaq, der over julen 2016 oplevede to ungdomsselvmord og et selvmord, ser sin by miste nærhed og synes, at medierne - især de nye sociale medier - er skyld i forandringen:

> NN "… mener, at en af grundene til, at folk ikke længere snakker sammen eller kommer hinanden ved til dels skyldes de sociale medier. - Folk har ændret sig meget. Det er ikke længere som i gamle dage, hvor man bare kunne komme ind og ud hos hinanden og snakke sammen. I dag er der mange, der bare sidder med deres mobil og er sociale for eksempel på Facebook. De nære samtaler er ligesom forsvundet og det [er det] som måske gør, at mange er ensomme. Der er selvfølgelig fordele ved de sociale medier, men der er også mange ulemper ved dem. Men det med at være noget for hinanden, hjælpe hinanden og have samtaler, hvor man kan se hinanden i øjnene, det sker ikke nær så ofte, som før i tiden. Det tror jeg er en af grundene til, at der er flere, der er ensomme i dag… "[327]

Køn og mediebrug er ikke alene budskaber, som de medie-negative fortalere hæfter sig ved, men også noget forskere har undersøgt, som f. eks., at der synes at være en meget kønsopdelt brug af især computer og medier. I slutningen af 90'erne og i begyndelsen af dette århundrede så man vedvarende i forskning godgjort, at piger havde mindre adgang til computere, var

[325] Film and race. How racially skewed are the Oscars? Jan 21st 2016, 16:05 by J.T. http://www.economist.com/blogs/prospero/2016/01/film-and-race (set 12.12.16).
[326] Oscar nominees are the most diverse field ever, but it's not a trend yet by Samit Sarkar and Allegra Frank Jan 24, 2017, 6:00pm EST http://www.polygon.com/2017/1/24/14371188/oscar-nominees-2017-diversity-oscarssowhite (set 25.1.2017).
[327] *Sermitsiaq* nr. 04, 27. januar 2017. Kvinden er navngivet i avisen og efter billedet at dømme er hun ikke, som man måske skulle tro, ældre.

mindre interesserede i dem og brugte mindre tid på dem (Cupitt and Stockbridge, 1996; Funk and Buchan et al. (2003); Kubey and Larson, 1990; Livingstone and Bovill, 1996 i Buckingham, 2002: 79); at computere mest var for drenge (Bannert and Arbinger, 1996; Durndell et al., 1995 i Buckingham, 2002: 79), og at selv i de mest medie-rige hjem havde drenge mest adgang til computer i deres eget værelse (Livingstone and Borvill, 1999 i Buckingham, 2002: 79).

Disse forskningsresultater er - skønt jo af ældre dato - interessante som sammenligningsgrundlag med de af vores surveys, som har spurgt ind til dette spørgsmål (artikel 15: 299), og som vi vil vende tilbage til senere i dette kapitel. For nu vil jeg imidlertid se, om det passer med de grønlandske tal, at piger havde - og har - mindre adgang end drenge til medier generelt og især de nyere medier.

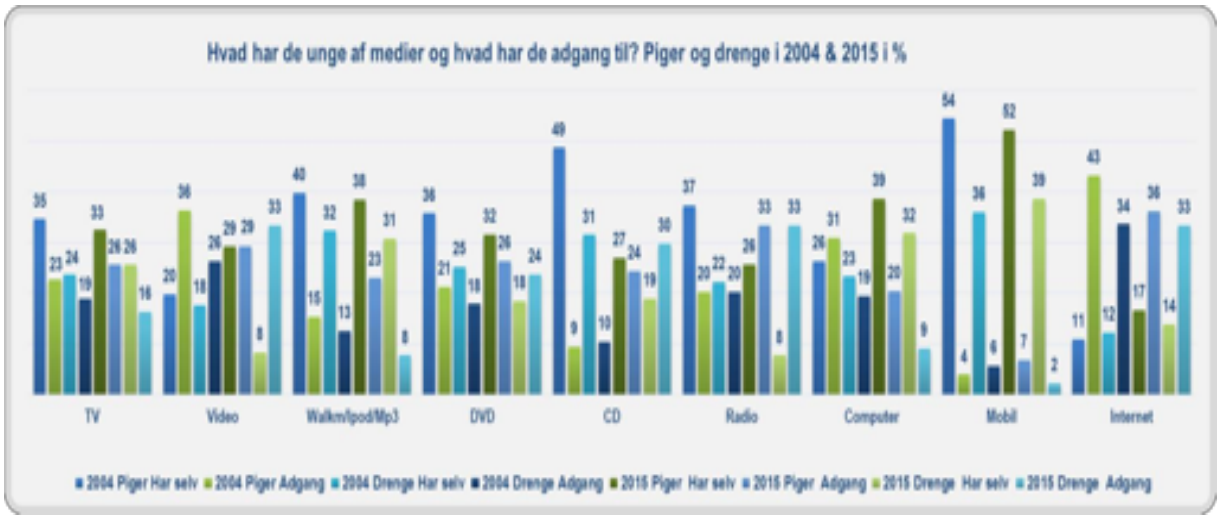

Figur 5: Hvad de unge har af medier og hvad de har adgang til? 12-19årige piger og drenge i % i 2004 (N=342) & 2015 (N=90). Denne figur er stor og bliver derfor uoverskuelig i denne størrelse, derfor vil den være i bilaget, ligesom jeg vil opløse den i mindre enheder nedenfor. Figur 6: TV/Video; Figur 7: Computer, Mobil, Internet; Figur 10: Adgang til medier uden kønsopdeling

For et hurtigt blik på grafen kan vi se, at alle de mellemblå søjler for piger, der *har selv* for TV, walkman etc, DVD, CD, radio og for mobil er væsentlig højere end de turkise søjler for drenge, der *har selv* og sammenlignelige med internet. Lad os se på de mere overskuelige figurer nedenfor, figur 6 & 7.

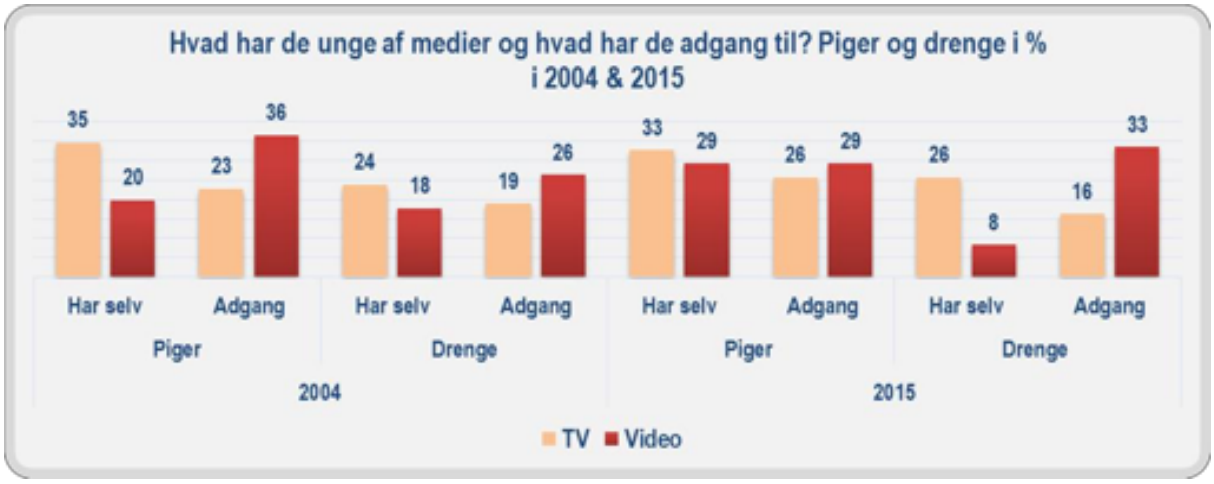

Figur 6: Hvad de unge har af de nye medier og hvad de har adgang til. 12-19 årige piger og drenge i % i 2004 (N=342) & 2015 (N=90).

Som det klart fremgår, **ser det ud til, at pigerne i forhold til TV er lidt bedre stillede end drengene** (35 % mod 24 % i 2004 og 33 % mod 26 % i 2015), ikke markant, men dog! Det har før været fremme, at pigerne i højere grad havde en 'bed-room-culture' (McRobbie & Garber, 1975; Lincoln, 2013; Artikel 18: 107), men samtidig ved vi også, at drenge i højere grad har en spillekultur, og det var i 2004 også via en TV-konsol, så man kunne forvente, at de også havde eget TV på deres værelse. **Video** viser samme tendenser bortset fra, at **video generelt er faldende i 2015,** hvor især drengenes ejerskab er faldet markant til 8 %, hvilket er let at forklare, fordi ikke mange unge overhovedet har en video mere. **For pigernes vedkommende ser det dog ud til, at der er sket en lille stigning**, men som omtalt før, har pigerne stadig deres elskede boxset med serier stående.

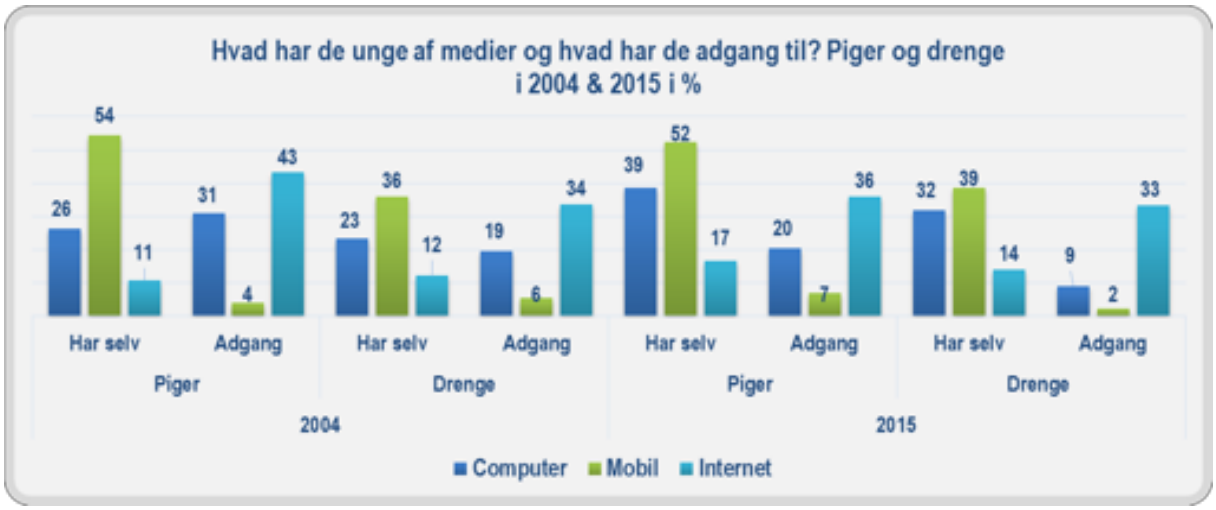

Figur 7: Hvad de unge har af de nye medier og hvad de har adgang til. 12-19årige piger og drenge i % i 2004 (N=342) & 2015 (N=90).

54% af pigerne har svaret, at de *har selv* en **mobil**, mens 36 % af drengene i 2004 *har selv*. I 2015 er det 52 % af pigerne, der har svaret, at de *selv har* en mobil og kun 39% af drengene. Nu er mobil jo et 'privatmedie, ' og det giver ikke mening at sige, at man har adgang til en mobil, men i spørgeskemaet indgik mobil på linje med andre medier i et ensartet spørgeskema. I en anden tabel har jeg spurgt ind til forskellen mellem de 12-15årige og de 16-19årige, og der vil være en forskel, som vi vil se på senere i figur 19 og 21.

Naturligvis er computer og internet de mere interessante medier i sammenhæng med de påståede forskelle mellem piger og drenges medie ejerskab. For **computerens** vedkommende ser det ud til, at piger i 2004 lidt mindre *har en egen* computer end de har *adgang til* en, nemlig 26 % *har selv* og 31 % *har adgang* til en. Ser man det under et, har knap 60 % af pigerne *adgang* til en (26 + 31 = 57 %) ved selv at have en eller have adgang hjemme. Derudover er der selvfølgelig skoler og biblioteker, som jeg allerede har skrevet om. For drengenes vedkommende ser det ud til, at de *har selv* og *har adgang* i lidt mindre grad nemlig henholdsvis (23 og 19 % = 42 %). Forskellen er ikke signifikant, men **vigtig er det, at piger og drenge i Grønland ikke ser ud til at have så vidt forskellige forhold til teknologi, med en lille overvægt i pigernes favør -** i modstrid med de ovenstående udsagn, at pigerne havde mindre adgang og ejerskab til medier (p. 12-13). I 2015, hvor vi kender udviklingen på **internet**fronten, som de fleste steder kun går en vej, nemlig op og fremad, ser vi med udviklingen fra 2004 til 2015, at for pigernes *ejerskab* er det gået en anelse op fra 11 % til 17 %, men *adgangen* er gået fra 43 % til 36 %. Under et er pigerne i 2004 med hensyn til *har selv* og *har adgang* til på 54 % over for drengenes 56 %. I 2015 er tallene for pigerne 17 % for *har selv* overfor 36 % *adgang til* = i alt 53 % over for drengenes 14 % *har selv* overfor 33 % *adgang* = i alt 47 %. Selv om jeg vil udtale mig varsomt om 2015 tallene på grund af en lille gruppe, **så er der dog intet, der tyder på, at piger i Grønland på nogen måde står tilbage i forhold til drengene i Grønland.** At pigerne også i uddannelsessystemet fører an, kan måske have en betydning netop i forhold til de nye medier, som jo i høj grad også bruges i uddannelsessystemet – jvf. diskussionen om hvad de nye medier egentligt bruges til - *education or entertainment* (Buckingham, 2002; Livingstone 2002).

Efter denne lille ekskursive diskussion om pigernes og drengenes adgang til medier, hvor vi kunne se, at pigerne i Grønland faktisk klarede sig godt i konkurrencen, vender jeg tilbage til at se på det, som forskerne ser som **positive aspekter** af unge og deres medieforbrug. Mens de negative synspunkter for nogen resultaters vedkommende er af mere ideologisk art og/eller

forskningsmæssig art (Livingstone and Bovill, 1996; 2002), så har de **positive synspunkter** samme oprindelse som en slags 'visionary utopianism' blandt pædagoger og uddannere (Papert, 1993 i Buckingham, 2002: 77). Den afrikansk-amerikanske datalog og pædagog Seymor Papert hævder f.eks., at computere bringer nye former for læring, som langt overskrider de gamle metoders lineære perspektiv som print og tv: "The computer somehow releases their [børns] natural creativity and desire to learn, which are blocked and frustrated by old-fashioned methods" (Papert, 1993 i Buckingham, 2002: 77-78). Børn bliver 'empowered' af - og til - at kommunikere med hinanden (Sørensen, Jessen, & Olesen, 2002), til at udtrykke sig og til at deltage i det offentlig liv på en hidtil uset måde (Buckingham, 2002: 78). Men nok så vigtigt: Medierne - især computer og internet - giver børn og unge en helt ny frihed til at undslippe voksnes dominans: "… children can reach past the suffocating boundaries of social convention, past their elders 'rigid notions of what is good for them" (Katz i Buckingham, 2002: 78) - og kan jeg tilføje somme tider voksnes formåen. Ofte hører man, at det er børnene, der hjælper og underviser de voksne i brug af de nye medier. Donald Tapscott hævder ligeledes, at internettet har skabt en 'electronic generation', som er mere demokratisk, mere fantasirig og opfindsom, mere socialt ansvarlig og bedre informeret end tidligere generationers unge (Tapscott, 1997 i Buckingham, 2002: 78) Vi går fra en "… teacher-centered to learner-centered education" (Tapscott, 1998: 144), fra skole-læring til livslang læring (Tapscott, 1998: 145; Giddens, 1996). Børn og unge har - som det siges her, og som er blevet dagligdags viden for både forskere, forældre og generelt - en naturlig, udfoldelsesfri og ikke frygtsom tilgang til medier, når de således er født med teknologien (Tapscott, 1997 i Buckingham, 2002: 78). Det er disse mediefrygtløse unge, vi vil møde i det følgende empiriske materiale.

Unges mediebrug – empiriske kvantitative data

Som jeg har refereret til i kapitel 5, er der lavet lytter-, seer- og bruger-undersøgelser af grønlandske voksnes medieforbrug (kapitel 5; artikel 4: 158ff), men derfra og til at slutte til børn og unges medieforbrug er ikke nødvendigvis retvisende hverken i Grønland eller internationalt (Livingstone, 2002: 30). Børn og unge er dels ikke altid dem, der bestemmer over hjemmets medier (Livingstone, 2002: 4), dels bruger de unge ikke kun medier, som de har derhjemme. Unge er på den anden side også 'first movers', da det er dem, der fører an med nye medier (Livingstone, 2002: 4, 37), og med deres interesser og medielyst trækker de

ofte hele hjemmets husholdning med sig (Livingstone, 2002: 42). Endeligt er deres mediebrug i hverdagspraksis ofte at repræsentere taktikker til at genopfinde, forandre eller modsætte sig voksnes brug af medier (Livingstone, 2002: 4), både hvad angår de gamle medier som radio, tv, video/DVD og bøger etc. og de såkaldte nye medier,[328] som især er computer'en med alle dens multifunktioner og internettet, som allerede Neuman var inde på (p. 5). De nye medier udmærker sig ved at være interaktive og tiltrækker derfor de unge i højere grad. Mediepanik, frygten for ethvert nyt medie, der kommer på markedet, som jeg omtalte i kapitel 7, er de voksnes område. De unge forstår at bruge medier både online og i fortsættelse offline i deres sociale liv (Larsen, 2010) og gør derfor ofte den ældre generations bekymring til skamme:

> "… it seems that teenagers are incorporating new media into their networks, using both face-to-face and online communication, visiting each other's' houses to talk about and play computer games just as they visited and swapped comics a generation before, using new media to supplement rather than displace existing activities. " (Livingstone, 2002: 7).

Netop at se de unges mediebrug som en del af deres liv generelt og kontextuelt og ikke som en isoleret del af deres liv er det, som vores surveys lægger op til, og som udviklingen af informations og kommunikationsteknologier (ICT)[329] også advokerer for. "Media as objects" snarere end "media as content" (Livingstone, 2002: 9), giver i sammenhæng med det almindelige hverdagsliv en dybere forståelse af mediernes betydning. I flere artikler gennem årene har jeg brugt både kvalitative og kvantitative data i forskellige teoretiske rammer, som nu også de sammenfattende kapitler beskriver, og som det ses i modellen; figur 8 nedenfor til venstre. Data fra alle årene lægger imidlertid også op til en kontekstuel fortolkning i forhold til hverdagslivet som angivet i modellen figur 8 nedenfor til højre.

Når jeg har forsket i børn og unges mediebrug, har jeg i dataindsamlingsprocessen og nu i dataanalysen forsøgt at følge Sonia Livingstones og andres[330] tilgang med et dobbelt fokus på mediebrug som både "child-centred approach" og "media-centred approach" (Livingstone, 2002: 11-13): i.e. børn som socialiserede mediebrugere og medierne som det innovative element, der ansporer ny og anderledes kommunikation og interaktion. Dette fokus, hvor man ser på medieomgivelserne som en art interdisciplinær forskning, hvor de koncentriske cirkler, som børn og unge interagerer med og påvirkes af, er en del af deres daglige liv (Hill & Tisdall, 1997: 3 i: Livingstone 200: 13). Underforstået: Hvordan spiller globalisering, kultur,

[328] Som retfærdigvis var nye i begyndelsens af dette årtusinde som det ses af mange bogtitler fx i litteraturlisten
[329] I.e. information and communication technologies
[330] Buckingham, 2002; Johnsson-Smaragdi, 1994

samfund, identitet historie og medier sammen i den unges liv? (kapitel 4) I artikel 18: 118, figur 9 og kapitel 9, figur 8 har jeg brugt en lignende model for mediernes indplacering i den menneskelige udvikling, nemlig den russiskfødte amerikaner Uri Bronfenbrenners model efter Johnsson-Smaragdi & Jønssons (1994) bearbejdning, hvor medierne er inkluderet, som de ikke oprindeligt var i Bronfenbrenners model fra 1979.[331] At bruge denne tilgang svarer til den metodemæssige praksis med inspiration fra Michael Quinn Patton, som jeg advokerede for i kapitel 4: "If I followed You through a typical day, what would I have seen you doing? What experiences would I observe You having? " Medierne indgår som en del af det daglige liv, som vi vil vende tilbage til i figur 41 om fritidsinteresser.

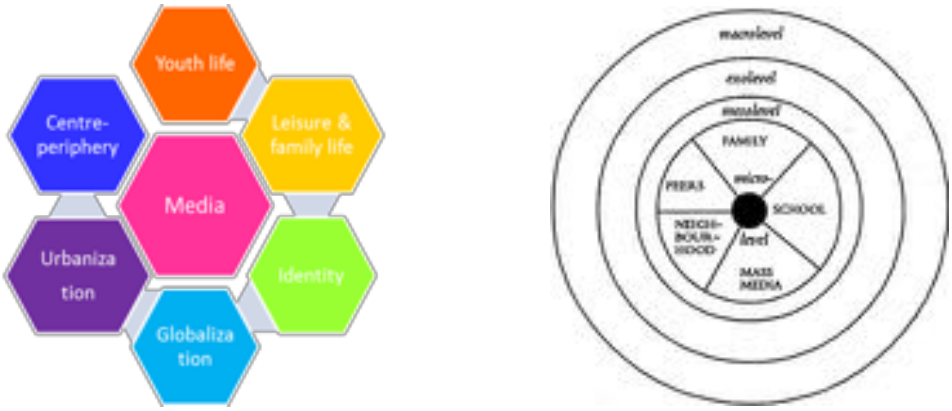

Figur 8: Højre model er fra kapitel 4 - venstre model er fra artikel 18: 118; Johnsson-Smaragdi & Jønsson, 1994 efter Bronfenbrenner.

Men lad os vende tilbage til adgang, som er den første forudsætning for brug af både de gamle og de nye medier. Livingstone og Bovill hævder i deres forskningsresultater, at adgang ikke skal forveksles med brug. Formål og indhold –"purpose and content" er ikke nødvendigvis identiske (Livingstone and Bovill in Buckingham, 2002: 79):"Children who live in 'media-rich' homes do not necessarily have greater individualized access to media in their own bedrooms" (Livingstone and Bovill in Buckingham, 2002: 79). Senere i dette kapitel vil vi se nærmere på forbrug.

[331] Bronfenbrenner, U. (1979).The ecology of human development: Experiments by nature and design. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Adgang til medier

Brugen af medier er betinget af adgang - og ejerskab til medierne, som vi så lidt på tidligere i relation til køn og medieejerskab, men lad os se, hvad de unge i Grønland generelt har haft adgang og ejerskab til gennem de sidste 20 år. I tre af artiklerne: 18: *Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund* (i bilaget) fra 1999; 17: *Medier og magt i et demokratisk samfund* fra 2002 og 15: *Youth Culture, media and globalization processes in Greenland* fra 2003 har jeg brugt data vedrørende de unges ejerskab til medier og de unges adgang til medier enten i deres forældres hjem eller på det kollegie, de boede på. I disse artikler er der brugt data fra 1996 (artikel 18), 1997 (artiklerne 15 og 17), mens data fra 2004 og 2015 vedrørende dette spørgsmål ikke har været offentliggjort før nu.

I 1996 svarede 230 på hele spørgeskemaet, mens der selvklart var forskellige antal svar i de enkelte undergrupper og underspørgsmål. Procenterne i tabellerne er udregnet efter de faktiske svar i underkategorier. F.eks. hvis der var stillet et overspørgsmål, som i 2004-survey'et, lød: *Hvor ofte laver du følgende ting i din fritid?* For at dække de unges interesser var der 19 underkategorier. Selv om de måtte sætte et kryds på hver linje, var det ikke alle, der havde gjort det. Derfor ser den bearbejdede tabel ud, som den gør i artikel 15: 302, tabel 2, hvor der for hver undergruppe er divergerende antal svar. Dette gælder på samme måde for 1997-survey'et hvor 510 svarede, i 2004, hvor 319 svarede og i 2015, hvor 91 svarede på spørgeskemaet. Derfor vil N og n være forskellige i de forskellige års svarkategorier. Af pladshensyn angiver jeg ofte kun N, men hvor det er vigtigt at kunne se det lille antal, som kan gøre udsagnet mere usikkert, som for eksempel med hensyn til de unges mobil interesse i 2015 i figur 2 eller tidsangivelse for TV-kigning figur 11, er det angivet i tabellen. For at forenkle tabellerne fra 1996 - 2015 for, hvad de unge har af medier, har jeg i det følgende valgt kun at se på, hvad de unge selv har - og ikke hvad de har adgang til, **da dækningen efterhånden er sådan, at de fleste kan få adgang til medier i hjemmet, i skolen, på biblioteker eller hos andre, venner f.eks.** Det er jo i sidste ende vigtigt, at man kan have sit eget medie, sin egen fjernkontrol og skærm, og at man dermed har den kontrol over sit mediebrug, som man har lyst til - og som man måske har forhandlet med sine forældre, hvis man er mellem 12 og 15 år. I mange år 'tilhørte' fjernkontrollen ofte faderen i hjemmet, hvorved han udøvede sin økonomiske og ideologiske magt i hjemmet (Livingstone, 2002: 22). Medietæthed og individualiserede medier har ændret dette.

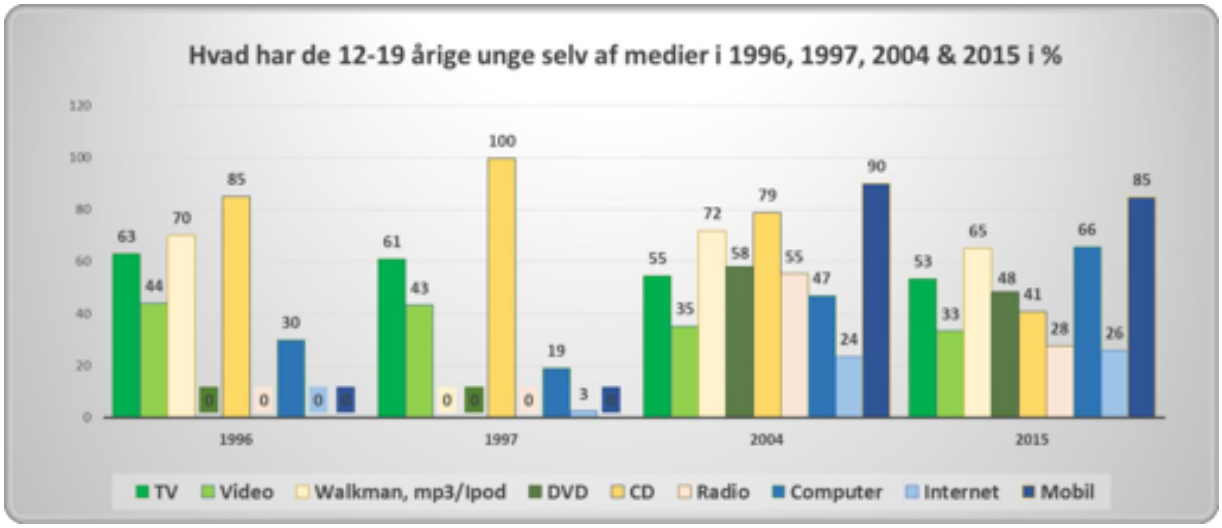

Figur 9: 12-19årige unges egne medier. Beregnet efter surveys i 1996, 1997, 2004 og 2015. Når der står 0 betyder det no answer (n/a). Det betyder ikke at der ikke var radioer og dvd'er til stede i 1996 og 1997, kun at tabeller ikke findes bearbejdet i mit materiale og at det ikke på nuværende tidspunkt er muligt at hente data i den gamle database jf. kap. 9. 1996: N=230; 1997: N=510; 2004: N=280; 2015: N= 90 (N= hele kohorten der har svaret.

Det, der springer i øjnene, er, at **TV, video og DVD** (de grønne søjler) **igennem årene har tabt terræn til de nye medier, computer, internet og mobil (de blå søjler),** i lighed med hvad der er sket i andre lande (Livingstone & Bovill, 2002). Når video og DVD stadig er at finde i 2015, er det fordi, internettet er meget dyrt, og de unge stadig har deres box-set og deres yndlingsfilm stående for gen-kig. At streame film og bruge *Netflix*, poulært som det ellers er, kræver et dyrt internet abonnement, som vi så i kapitel 5. Musikmedierne som **CD** (de gule søjler) **er stadig populære, men dog i aftagende;** CD var på 85 % i 1996, toppede med 100 % i 1997 og er nu dalet til knap det halve med 41 %. Streamingtjenester, mobil med indbygget musik, samt mp3/Ipods har nu overtaget. Som vi kan se af de mørkeblå søjler, har næsten alle unge - de 12-19 årige - en mobil, som vi så i figur 2 p. helt i lighed med, hvad jeg har oplevet på mit seneste feltarbejde med de unge i Illorsuit, Uummannaq og Sisimiut, som omtalt før. **Computere** kom tidlig med, som vi kan se det allerede i 1996, men var på dette tidspunkt ikke forsynet med Internet. Derfor ser vi, at de unge angiver en meget lille dækningsgrad på 3 % for **internet** i 1997, som derefter steg støt til 24 % i 2004 og til 26 % i 2015, for *har selv*, vel at mærke. I figur 10 nedenfor ser vi, at foruden de 26 % der siger at de *selv har* internet, angiver de unge også, at 74 % *har adgang* til **internet, hvilket betyder en 100 % s dækning.** Givet er det, at hvis vi så på de 19+årige nu, ville de fleste i uddannelse have en computer eller IPad som kunne kobles til internet. I den seneste artikel, hvor jeg analyserede adgang (artikel 15: 299-300) ses en forskel i både socioøkonomisk og center-

periferi placering. Internet er stadig mest udbredt i de store byer og blandt den velstillede middelklasse, som vi så tidligere (artikel 4: 165-167).

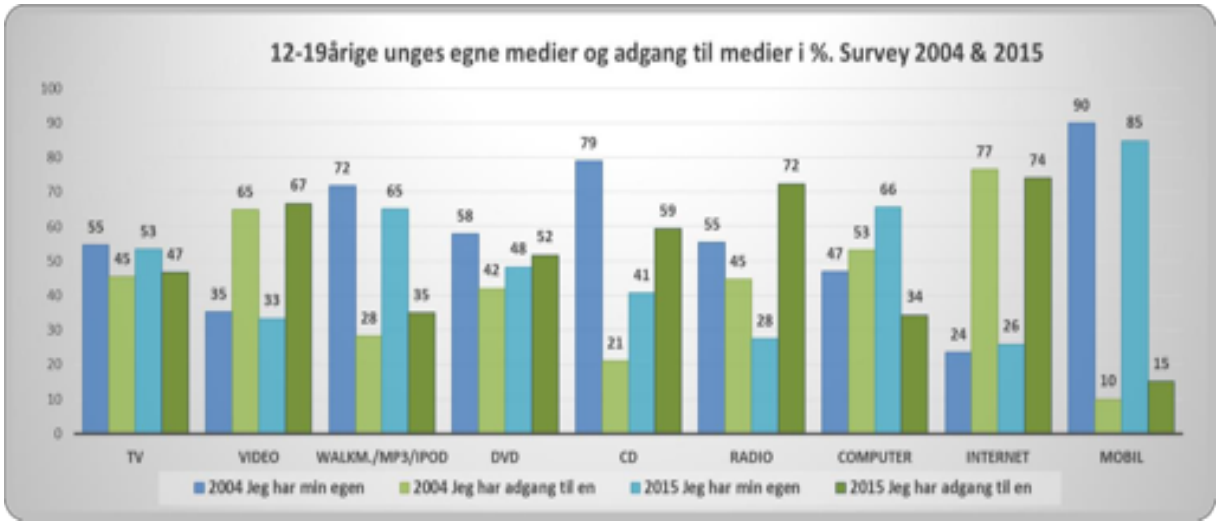

Figur 10: 12-19årige unges ejerskab og adgang til medier fra survey 2004 + 2015- uden kønsangivelse. 2004: N=*342); 2015: N= 90. Antal respondenter i 2004 var mellem 200 og 300, der svarede på undergrupperne, medens antallet i 2015 var mellem 20 og 30 for undergruppe-spørgsmål. 2004 undersøgelsen er valid, medens man kan opfatte 2015 undersøgelsen som en opfølgning med en mindre stikprøve med tilfældigt udvalgte respondenter*.

Barndommen og ungdommen er, uanset hvilken fokus man vælger (børne-centrering eller medie-centrering), en linse, hvorigennem brugen af medier - og særligt de nye medier som computeren og mobilen - viser forskellen mellem generationerne. Børn og unge er 'early adopters' af nye medier (Buckingham, 2002: 79; Christensen, 2015: 5; kapitel 9), især de nye mobile privat-medier som mobil og IPads som fx skolerne i Sisimiut giver de unge, og som de straks finder ud af at bruge.

I figur 10 ovenfor ser man, at de blå søjler for *har selv* - medier i de mange kategorier er fremherskende, undtagen for de helt gamle medier som video både i 2004 og 2015, hvor *adgang til* - de grønne søjler - er henholdsvis 65 % og 67 %. **Det samme gælder for CD** i 2015, hvor 59 % svarer, at de *har adgang*, ligesom radio i 2015, hvor 72 % svarer, at de *har adgang*. **Endelig er det ikke udsædvanligt, at det som før omtalt dyre internet bliver angivet som noget, de unge *har adgang* til for henholdsvis 77 % og 74 % s vedkommende. De unge scorer rimelig højt på egen computer, mest i 2015, hvor 66 % af de unge *har deres egen*. Det helt store eget medie er imidlertid mobilen, hvor dækninger er 85-90 % for *har selv*.**

Undersøgelserne som helhed viser - ikke uventet - at der er flere med egen computer i 2015 end i 2004. Langt færre har egen CD, men ellers er det påfaldende, at der ikke er nævneværdige ændringer. I 2004 havde over 50 % eget TV, egen walkman/MP2/IPod, DVD, CD, radio og mobil. I 2015 havde over 50 % eget TV, egen walkman/MP2/IPod, computer og mobil – og alle har adgang til de forskellige medier. **Medietætheden er taget til i Grønland som andre steder, hvilket jo blandt andet er resultat af de nye, mobile, individuelle, konvergente - og meget populære - mediers fremkomst.**

Det 'gamle' medie TV

Selv om TV stadig er til stede i alle hjem og for godt 50 % s vedkommende i de unges eget værelse i hele aldersgruppen for 12-19 år, så ser det alligevel ud til, at **TV taber terræn i forhold til de nye medier.** Allerede da vi interviewede de unge i 2001 og spurgte dem: *Hvilket medie ville du tage med til en øde ø?* (vi problematiserede ikke hverken el eller internetforbindelse), var der flere, der på dette tidspunkt i computer og internettets barndom i Grønland svarede, at hvis man tager en computer med, har man jo alt![332] I en ny rapport fra *DR's Audience Research* kalder forskeren Dennis Christensen apps og nye medier for "A time bomb under the TV"- og fortsætter "… and with user friendly products such as *Apple TV* and *Chromecast*[333]on the store shelves the pin has been pulled" (Christensen, 2015: 4).[334] Men hvor meget har 'bomben' imploderet TV?

I figur 11 herunder vises hvor meget fjernsyn de unge ser i gennemsnit? Da alder her spiller en væsentlig rolle for de unges tidsmønstre og eventuel forældre indblanding, er tabellen her opdelt i aldersgrupper.

[332] Interviews i efteråret 2001.
[333] *Cromecast* er en streaming indretning (dongle) til web og mobil apps. Den første kom på markedet i 2013 og er senere i 2015 erstattet af anden generation.
[334] https://www.dr.dk/NR/rdonlyres/D8F466AE-9EFB-4617-B8CD-5737425911FD/6142039/2015_DR_Medieudvikling _UK.pdf, 2015: 4. (Set 18.11.16).

TV-kiggeri i timer og minutter. 12-15årige og 15-19årige i 1997, 2004 og 2015							
	12 - 15 år	12 - 15 år	12 - 15 år		16 - 19 år	16 - 19 år	16 - 19 år
	Mandag-fredag	Lørdag	Søndag		Mandag-fredag	Lørdag	Søndag
1997	02:55	04:13	03:58		02:43	03:55	03:32
2004	02:36	02:05	02:03		03:00	02:13	02:05
2015	01:04	01:09	01:04		00:32	00:44	00:32

Figur 11: Hvor længe ser de unge TV i gennemsnit? Tiderne i tabellen nedenfor er angivet i timer og minutter.[335] *Som angivet før er tallene fra 2015 meget små når de splittes op i aldersgrupper og kan derfor kun anses for at være en strømpil. (1997: N =510; 2004: N = 342; 2015: N= 90). Rent metodisk er der en usikkerhedsfaktor ved at spørge unge om TV som også YPNM (Young People New Media) projektet skildrer (se Livingstone 2002). Det metodisk rigtige, men også lidt usikre ville være at bede de unge om at skrive dagbogsregistrant eller det uladsiggørlige, at være den berømte flue på væggen.*

TV blev jo indført i 1982, og i 1997 var det stadig et forholdsvis nyt medie i Grønland med kun 15 år på bagen og uden at have de helt store konkurrenter som computer, mobil og internet. **De 12-15årige har angivet det helt store forbrug i 1997** med næsten tre timer i hverdagen og mere - over 4 timer om lørdagen og næsten 4 timer om søndagen.

TV har altid haft ry for at være 'familiemediet' over dem alle (Morley, 1986; Alasuutari, Asmtrong & Kytömäki, 1991: v), - som vi måske også kan udlede af vores tal i figur 48, hvor TV kigning med familie undersøges. Mange forskningsresultater igennem årene har imidlertid vist, at børn ofte blev oppe sent for at se TV (Meyrowitz, 1985: 252), og at de derfor havde mulighed for også at se ikke børne-egnede programmer. Allerede Hilde Himmelweit i 1959, Meyrowitz i 1985 Livingstone & Bovill i 1999 og Saxbe, Graesch, Alvik i 2011 og fandt, at TV var et af de medier, som børn benyttede mest i hjemmet. **I Grønland i 2004 er TV-kigningen for de 12-15årige faldet** med godt 20 minutter i hverdagen til 2 timer og 36 minutter, mens lørdag er faldet med knapt 2 timer til 2 timer og 5 minutter. Nedgangen fortsætter til søndag i samme tempo til 2 timer og 3 minutter. **Der er altså tale om en**

335

1997 N= 510 12-15 år (Mandag-til fredag n= 80) (Lørdag n= 59) (Søndag n= 55)
16-19 år (Mandag-til fredag n= 157) (Lørdag n= 134) (Søndag n= 131)
2004 N= 280 12- 15 år (Mandag-til fredag n= 137) (Lørdag n= 133) (Søndag n= 129)
16-19 år (Mandag-til fredag n= 116) (Lørdag n= 115) (Søndag n= 114)
2015 N= 90 12-15 år (Mandag-til fredag n= 23) (Lørdag n= 23) (Søndag n= 23)
16-19 år (Mandag-til fredag n= 16) (Lørdag n= 16) (Søndag n= 16)

halvering. Udviklingen for det traditionelle fjernsyns-kiggeri ser ud til at være fortsat i 2015 med en halvering selv om tallene fra 2015 som sagt kun må anses som en strømpil.

De 16-19årige følger samme mønster i 1997 og 2004 med næsten en halvering i weekenden, mens mandag-fredag er steget svagt fra 1997 fra 2 timer og 43 minutter til 3 timer i 2004. **Det helt store skred sker i 2015 hvor tv-kiggeriet er reduceret til godt en halv time mandag til fredag og søndag.** Det kunne se ud som om app-bomben havde gjort et voldsomt indhug i den traditionelle TV-kigning. Hvis vi fra tabellen ovenfor ser aldersgrupperne under et i gennemsnit, **ser de unge 12-19årige i Grønland TV 1997 i godt 3½ time, i 2004 knapt 2½ time og i 2015 knapt 1 time,** som det ses nedenfor i figur 12.

TV-kiggeri i gennemsnit pr. uge	
1997	03:33
2004	02:20
2015	00:51

Figur 12: Tv-kiggeri i gennemsnit pr. uge for alle aldersgrupper

Tal er jo mest interessante i sammenligning, så jeg vil forsøge at sætte TV-kiggeriet ind i en grønlandsk og et par internationale rammer.
KNR fik lavet en seer- og lytterundersøgelse af EPINION i 2015.[336] Desværre er undersøgelsen ikke opgjort i alderskategorier, men generelt kan man sige, **at folk i Grønland ser temmelig meget TV,** som vi kan se i figur 13 herrunder. Som vi har hørt før (artikel 3: 192) er det min opfattelse fra mit seneste feltarbejde, at man mange gange kommer ind i folks huse, hvor TV kører lydløst som et slags visuelt tapet, mens radioen samtidig spiller. Ikke nødvendigvis af samme grund nu hvor KNR fra 2013 kører som rent grønlandsk kanal, hvor citatet fra 1984 (artikel 3: 192) berettede om, at det var for at skrue ned for den fremmede tale i TV.
Forbruget er stort set konstant i 2012, 2014 og 2015 på henholdsvis 5 timer, 5, 7 timer og 5,6 timer for det daglige samlede TV-forbrug. I 2013, det år KNR omlagde sin produktion og udsendelsesprofil til en niche-kanal, var TV-forbruget helt nede på 3,7 timer dagligt. Som vi kan se, ligger det samlede gennemsnitlige TV forbrug langt højere end i den unge aldersgruppe fra 16-19 år i 2015 som det ses i figur 11.

[336] (KNR, 2016): Seer-og Lytterundersøgelse, 2015. KNR – Kalaallit Nunaata Radio. Februar 2016. EPINION. http://knr.gl/files/knr_seer_og_lytterundersoegelse_2015_rapport_090216.pdf (set 11.11.17).

Figur 13: Kilde: KNR Seer- og lytterundersøgelse, 2015: 9 (se note 41). Forbruget handler om KNR, lokal-TV og udenlandske kanaler - al TV-kigning generelt. (N=681).

KNR er selvfølgelig interesseret i deres egne produkter, hvilket der fokuseres en del på i rapporten, men de angiver også, at undersøgelsen viser, at 48 % unge fra 18-35 år[337] streamer programmer fra KNR's hjemmesider, 52 % af de midaldrende fra 35-55 år gør det og 26 % af de 56+ årige. Rapporten angiver også, at brugerne er meget tilfredse med denne tjeneste: 68 % er tilfredse og 5 % er meget tilfredse (KNR, 2016. 20).
Skal vi sammenligne med OECD's[338] tal fra Danmark i 2005, hvor børn og unge (uden aldersangivelse) ser TV 3 timer, lidt mere end i Grønland i 2004 og meget mindre end lande som USA og Tyrkiet, som henholdsvis ser 8 og 5 timer, som det ses herunder i figur 14.

[337] Der må være en trykfejl, for rapporten angiver unge fra 18-55 år og midaldrende fra 35-55 år og en tredje aldersgruppe +56 (KNR Lytter-og Seerundersøgelse, 2016: 20).
[338] Organisation for Economic Co-operation and Development - en international organisation, som efter 2. verdenskrig har arbejdet for at stimulere økonomisk fremgang og markedsøkonomi mellem de demokratisk regerede medlemslande.

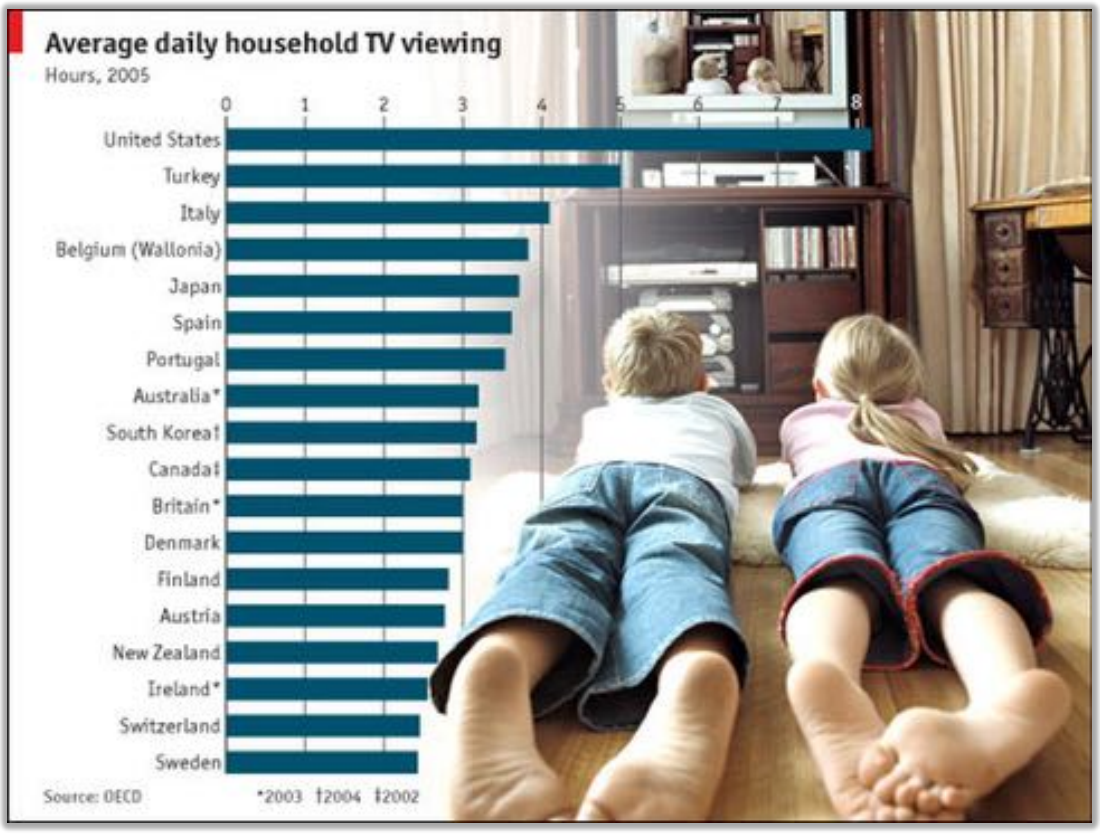

*Figur 14: Kilde OECD 2003, 2004, 2002 som angivet efter de små *, kors og dobbeltkors. (Hentet fra internettet i 2005 og er ikke at finde mere.*

Tal fra den danske forskningsgruppe under *The Young People New Media Project* (Livingstone & Bovill, 2002, Fridberg m.fl. 1997) har andre aldersinddelinger, men som en strømpil kan man sige, at 15-18årige i gennemsnit ser 2 timer og 50 minutters TV i 1996 (Fridberg m.fl., 1997: 46), mens den gennemsnitlige tid for TV-kiggeri i Grønland i 1997 er 3 timer og 33 minutter (figur 11 og 12), **så alt i alt ser de unge grønlænderes mediebrug ikke ud til at være så langt fra unge andre steder vi plejer at sammenligne os med - i 1997 dog lidt mere.** Dog skal man hele tiden tænke på at TV-forbrug skal ses som relative tal – i forhold til anden beskæftigelse - og hvis grønlandske unge ser lidt mere, kan man sige, at der ikke altid er uendelige mængder af medie- og fritidstilbud.

DR's forskningschef Dennis Christensen beskriver, hvordan det daglige TV-kiggeri er faldet støt siden 2010 og især, at den unge gruppe 15-29årige fører an, fordi de streamer og bruger on demand-service i godt 40% af tiden (Christensen, 2015: 5), mens de ældre stadig ser 'almindeligt' TV (Hansen & Green, 2015: 9). Danskeren ser i gennemsnit i 2015 2 timer og 52 minutter, men der bliver mere og mere forskel på *"High frequency TV viewers",* der i

gennemsnit er 57 år gamle, tegner sig for 6 timer og 7 minutter og bor på Sjælland og det nordlige Jylland og *"Low frequency TV viewers"* med en gennemsnitsalder på 23, der bor spredt over Danmark og i Midtjylland og kun ser 19 minutters traditionelt TV om dagen (Hansen & Green, 2015: 9). Desværre findes tal som disse ikke for Grønland, men de kan bruges som en strømpil for udviklingen også i Grønland. **De unge er ikke mere traditionelle TV-kiggere, men spreder sig over de nye medieplatforme,** som vi ser i figur 20.
I Danmark findes 4 typer TV kiggere eller ikke-kiggere: *Cross viewers, Flow-TV viewers, Dedicated streamers* og *Non viewers* (Birk & Svenningsen, 2015: 42). **Den gruppe, der sandsynligvis ligger tættest på de unge grønlændere i mine undersøgelser, er den som *DR Research* kalder *Cross viewers*.** De er unge, typisk mellem 30 og 39 år gamle, de er TV-sultne, ja ligefrem "starving for TV" (Birk & Svenningsen, 2015: 42), og de ser både de traditionelle flow-TV og alle streaming-tjenesterne, og de ser rigtig meget, men altså på begge tjenester. De ser typisk programmer med en ung profil som *X-faktor, Luksusfælden og Natholdet* på flow-TV'et, mens streaming-tjenester som *Netflix* topper med de serier, der lægger gaderne øde, når en ny sæson kommer på nettet som f.eks. *Game of Thrones*, *Orange is the New Black* og *House of Cards* (Birk & Svenningsen, 2015: 43), og lige før disse var det *Mad Men*. En helt daglig oplevelse, som selvfølgelig er helt uvidenskabelig, blandt mine unge kolleger på universitetet, er at opleve, at en sæson af f.eks. *Game of Thrones* blive frigivet og høre dem tale om, at nu har de set dem alle i et stræk hen over weekenden. Det er også en af fordelene, som de unge i Danmark angiver, at det er tiltrækkende; selv at kunne vælge at se alle afsnit ud i en køre og ikke nødvendigvis skulle vente med at se afsnit efter afsnit hver uge (Birk & Svenningsen, 2015: 44). Brug og gratifikation har fået en helt ny betydning. ***Flow-TV* supplerer for denne *Cross viewers* gruppe streaming-tjenesterne. Det ser ud til, at de unge i Grønland følger denne trend.** I *Nordicoms Media Trends* (2016: 9)[339] ser vi også, at mens det traditionelle TV-kiggeri daler, stiger streaming tjenesterne til at de 13-19årige bruger 38 minutter om dagen på YouTube, 24 minutter på Netflix og 20 minutter på andre streamingtjenester (ibid.). *Flow TV viewers*, som typisk er over 40, som kan bo i periferien, er dem, vi mødte i artikel 4: 177-178 i Grønland, hvor man ser de 60+årige, som bor i de mindre byer, også er dem, der ser mest TV.

[339] Nordic Media Trends in the Nordic countries. Newsletter from *Nordicom* no. 1, 2016 (April). http://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/mediefakta-dokument/Nyhetsbrev_Norden/nordicom_mediatrends_1-2016.pdf (set 17.11.16).

Hvis vi ser på *Nordicoms* tal fra Danmark i 2005 herunder i figur 15, er tallene for TV-kiggeri for de grønlandske tal i 2004 sammenlignelige; nemlig ca. 2½ time pr. dag i gennemsnit, godt nok for den samlede befolkning. **Det ser imidlertid ud til, at de grønlandske tal for TV-kiggeri i 2015 faldt langt mere end det gennemsnitslige tal i Danmark,** men igen som nævnt, tallene for 2015 kan kun anses for at være en strømpil, da de kunne være udtryk for at være en outleier, samt det faktum, at det gennemsnitlige tal i Danmark var for den samlede aldersgruppe – og vi har set hvordan voksne og ældre trækker gennemsnittet op.

TV-viewing time in the Nordic countries 2005-2015 (tt/mm)

Year	Denmark (Age 3+)	Finland1 (Age 10+)	Iceland2 (Age 12-80)	Norway1 (Age 12+)	Sweden1 (Age 3+)
2005	02:32	02:49	02:27	02:44	02:26
2006	02:30	02:49	02:29	02:36	02:34
2007	02:28	02:46	02:06	02:34	02:37
2008	02:47	02:57	03:03	02:54	02:40
2009	03.09	02:56	02:38	03:04	02:46
2010	03:21	02:58	02:21	03:03	02:46
2011	03:18	02:58	02:16	02:58	02:42
2012	03:15	03:03	02:08	02:55	02:44
2013	03.00	03:02	01:58	02:48	02:39
2014	02:53	03:04	02:10	02:54	02:33
2015	02:52	02:59	02:06	02:53	02:35

TV-kiggeri i Grønland

TV-kiggeri i gennemsnit pr. uge	
1997	03:33
2004	02:20
2015	00:51

Figur 15tv: Nordicoms Media Trends http://nordicom.gu.se/sites/default/files/mediefakta-dokument/Nyhetsbrev_Norden/nordicom_mediatrends_1-2016.pdf (set 2.11.16).
Figur 15th: De grønlandske tal fra figur 12.

'Content' de unges medieinteresser

Går vi fra adgang til indhold i fjernsynet, kan vi se på hvilke programmer, de unge er interesseret i. Vi spurgte i 1996, 1997, 2004, men desværre ikke i 2015. På figur 17 herunder ser vi interessen for TV programmer i 1997 & 2004.

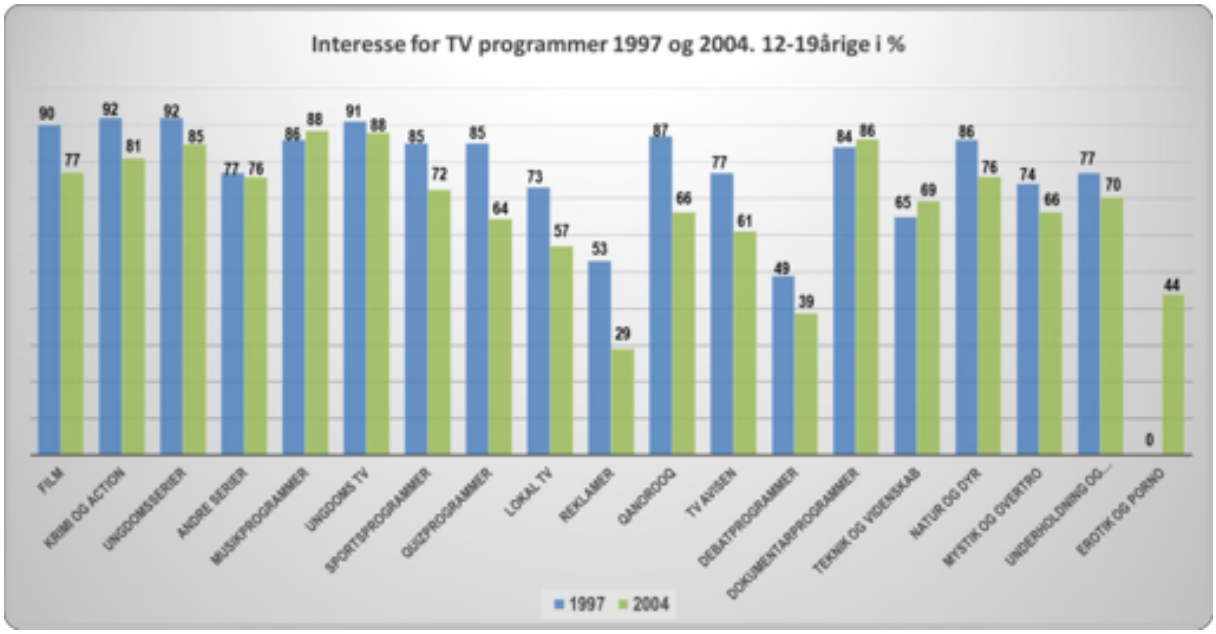

Figur 16: Interesse for TV programmer 1997 N=510 og 2004 N= 342. En af programinformationerne (anden grønne søjle fra venstre) kan ikke ses i sin fuld længde, men teksten er 'underholdning og talkshows'.

Igennem alle årene fra 1996 til 1997 har en af de helt store interesser for de unge altid været film (artikel 13), noget som de ikke har haft mulighed for at se i det nationale TV (artikel 18). De film, der har været sendt i KNR, som fra 1982-2013 bestod af programmer først og fremmest fra DR og TV2, har oftest været amerikanske. I 1997 var der, som vi kan se herover, 90 % af de unge der var interesserede, i 2004 var interessen for film faldet til 77 %. Jeg tolker det ikke som om interessen for film er dalende, på grund af andre data (som f.eks. fra figur 38) som angiver, at de unge har bevæget sig over på andre platforme - de web-baserede, hvorfra de også kan ses film. Mine studerende kunne ikke drømme om at vente på at film kom i TV, de finder dem sagtens på nettet – også de helt nye. **Krimi og ungdomsserier var populære på 92%, ligesom ungdoms TV**. **I det hele taget ser det ud som om, de fleste fiktions og underholdningsprogrammer - var og er - populære.**

Men for at vende tilbage til den filminteresserede ungdom: Den amerikanske filminteresse ses også tydeligt i den lokale biograf *Katuaqs* program, ligesom den har vist sig før i deres svar på større og mindre undersøgelser (artikel 13 og 16). I figurerne herunder 18 og 19 ser vi *Katuaqs* sidste to års top-ti filmpremierer.[340] Som man kan se, er der en dansk film i 2015, nemlig *Idealisten* (Rosendal, 2015) en film baseret på en roman af den danske journalist Poul

[340] Film i Katuaq i 2015: Kilde: Mail korrespondance med Katuaqs programchef, november 2016.

Brink: *Thule-sagen - Løgnens univers* fra 1997. Under den kolde krig i 1968 styrtede et amerikansk B-52 bombefly, lastet med fire brintbomber, ned ved den militære base i Thule i Nordgrønland. Danskere og grønlændere deltog i oprydningen uden de foreskrevne sikkerhedsforanstaltninger, og 20 år senere fik Brink en henvendelse om, at de folk, der deltog, døde af mystiske sygdomme. Brink efterforskede sagen, men mødtes af en mur af tavshed og spor, der trak tråde til både den danske og amerikanske regering. Ligesom når andre af den dansk-grønlandske kolonihistories sorte kapitler kommer i medierne, som også *Eksperimentet* (Friedberg, 2010; artikel 7), er interessen som regel stor blandt befolkningen.

Som man kan se, var der afsat 15 forestillinger til *Idealisten*, og der kom temmelig mange, nemlig 1557 tilskuere. Det er en film, som havde en stor appeal på grund af det grønlandsrelevante indhold. Ud over den film var der 9 engelsksprogede film på programmet, og som man kan se, trak de folk til, især den længe ventede *Star Wars: The Force Awakens* (Abrams, 2015), der trak næsten dobbelt så mange tilskuere end flere af de andre.

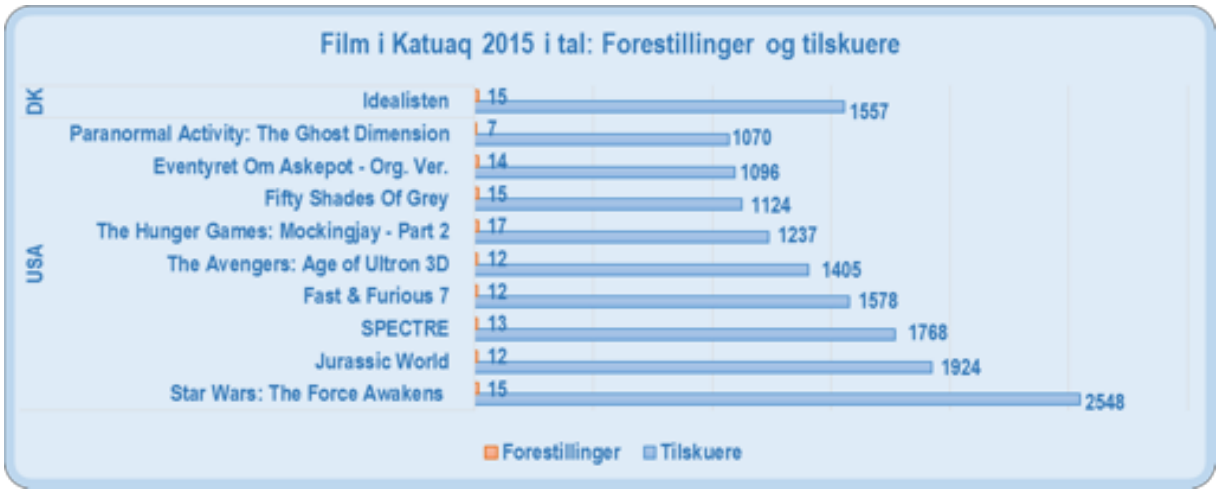

Figur 17: Film i Katuaq i 2015: Kilde: Figur lavet efter oplysninger fra mail korrespondance med Katuaqs programchef, november 2016.

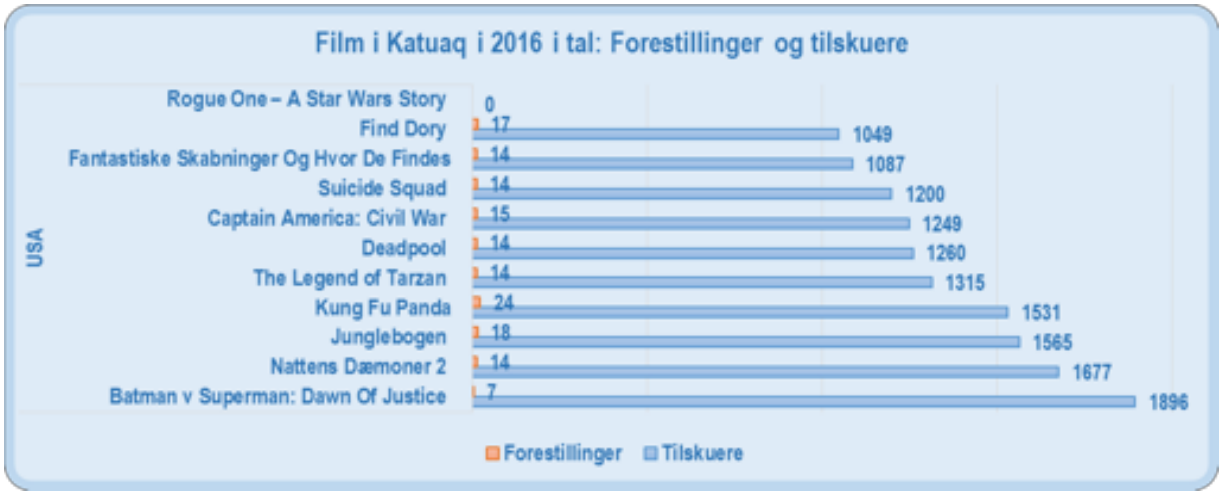

Figur 18: Film i Katuaq i 2016: Kilde: Figur lavet efter oplysninger fra mail korrespondance november, Katuaq programchef. Rouge One havde første premiere den 14. december, hvorfor tallene ikke var opgjort da jeg fik oversigten.

I 2016 var der ikke hverken dansk- eller andetsprogede film på top-ti listen ud over film fra USA og dermed engelsksprogede. *Batman versus Superman* (Snyder, 2016) havde kun 7 forestillinger, men trak alligevel det største antal tilskuere, nemlig 1896. Åbenbart havde man forestillet sig, at *Kong Fu Panda* (Jennifer Yuh Nelson, Alessandro Carloni, 2016) ville være en publikumsmagnet, fordi den appellerede til børn og de voksne, der tog dem med. Der var afsat 24 forestillinger, men der kom 1531 tilskuere. *Junglebogen* (Jon Favreau, 2016), som har den samme målgruppe, har igen haft flere forestillinger, nemlig 18, men trak heller ikke mere end 1565 tilskuere. Man kan selvfølgelig indvende, at Hollywood film er den største spiller på det europæiske marked, men interessen for engelsk/amerikansk kultur og sprog fornægter sig ikke i Grønland. I november 2016 har der blandt politikerne været en heftig diskussion i en forespørgselsdebat i Inatsisartut[341]og i aviserne om, det engelske sprog skulle have forrang for det danske. Det ser ikke helt ud til at Grønland er klar til at tage dette skridt. Ikke uventet rejste der sig en hidsig debat i kommentarfelterne på nettet. Diskussionen er stadig ikke afsluttet, men bringes op med jævne mellemrum.

Lad os imidlertid vende tilbage til interessen for indhold og programmer i figur 17. **På nyhedsfronten er *Qanorooq*, de grønlandske nyhedsudsendelser lidt mere populære end de danske TV nyheder med 87 % overfor 77 % i 1997. I 2004 lidt mindre.** De mere fakta prægede programmer som debat, teknik og videnskab ligger lavere, end når det f.eks. handler om dyr. **Interessen for alle programtyper i 2004 er faldet med undtagelse af dokumentar,**

[341] http://knr.gl/da/nyheder/inatsisartut-skal-diskutere-engelsk-som-andetsprog (set 18.11.16).

som i 2004 er steget svagt til 86 % i forhold til 1997 med 84 %. To programmer, som undrede både i 1996, i 1997 og 2004, var, at **dokumentarprogrammer og dyr/naturprogrammer var så forholdsmæssigt godt med.** I 1996 var det især drengene og især de grønlandsktalende unge - både piger og drenge - der angav interesse for disse programmer (Artikel 18: figur 7 og p. 108-112). I artikel 18 tolkede jeg det sådan, at den grønlandske natur- og fangerkultur for de unge kunne transformeres til en art "medieret eskapisme" (artikel 18: 112), hvor oplevelser, ifølge de værste mediepessimister, mere og mere går til at være medierede oplevelser:

> "Når de unge mænd i Grønland således ser naturen *i fjernsynet* og ikke opsøger den *i naturen,* ville[Jerry] Mander [(1981)] nok begræde, at også disse unge mænd, som den amerikanske befolkning, har 'tabt deres uskyld' og har *'... måtte ofre de millioner af små, detaljerede, multispektrale oplevelser – følelsesmæssige, fysiske, instinktive, sansemæssige, intuitive og mentale – som var de egnede og nødvendige for menneskers vekselvirkning med naturlige miljøer"* (Artikel 18: 112; Mander, 1981: 111).

Artikel 15: 301-303, tabel 2, bekræfter i 2003 at 'Local style youth life', fritidsinteresser i naturen tabte overfor 'Global style youth life', mere urbant - prægede interesser og det ser ikke ud til at medierede oplevelser er blevet mindre fremherskende med alle de nye medietilbud, der siden er kommet til (figur 41).

Hvis man undrer sig over et manglende tal i 1997 for erotik og porno, er det fordi, vi slet ikke havde tænkt på at spørge de unge om det. En ung mand gjorde under interviewrejsen i 2001 opmærksom på denne mangel, og det ser ud til, at der er en vis interesse for det.

342

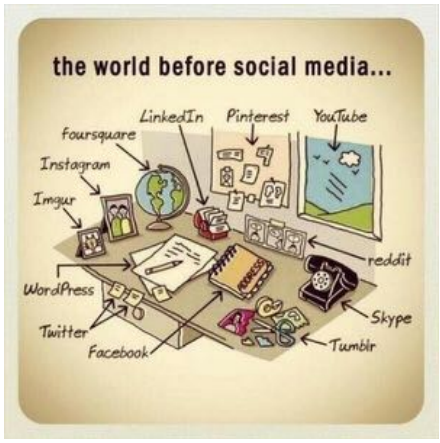

343

Gamle og nye medier i stadig udvikling. Hentet fra Pinterest, se note 48 og 49.

[342] https://dk.pinterest.com/pin/447686019188586424/ (set 11.11.16).
[343] https://dk.pinterest.com/pin (set 11.11.16).

Nye og gamle medier i konkurrence

De gamle medier er i hård konkurrence med de nye medier, som vi så (figur 9 & 10). Det betyder imidlertid ikke, at medieinteressen er blevet mindre generelt, bare at **brugen er spredt mere ud over flere medier, der med de nye også har den fordel, at de er personlige, mobile og konvergente** - de kan bruges til flere ting på en gang. Desuden er vigtige parametre i synet på de nye medier betydningen af, hvor hurtig de spredes (diffusion), hvor hurtig 'early adopters' får dem (appropriation) og endeligt sociale forskelle og udelukkelse (inclusion/exclusion): Kommer de nye medier hurtigere ind i de i forvejen medie-rige hjem? Eller skal skolen og samfundet også være med til at sikre, at de unge bliver 'early adopters' - og, at de i sidste ende ikke bliver lukket ude fra demokratiske processer? Uddannelse, skolegang og samfundets opbakning betyder rigtig meget for de unge, som jeg beskrev tidligere med mine erfaringer fra Sisimiut, hvor alle børn og unge havde hver deres egen IPad, som de brugte til både lektier, til at få stillet deres nysgerrighed, til hobbies og underholdning - medie konvergens i mange betydninger. **Hjem og skole bliver på den måde med til at balancere både det private og det offentlige liv** (Livingstone: 2002: 119) - **og det er vigtigt, at politikerne er med til at understøtte denne form læring.**[344] Når man ser de nye medier i det brede medieperspektiv, kan det være metodisk ganske vanskeligt nøjagtigt at finde frem til, hvor meget 'screen-time' de unge har på både de store gamle og de små nye skærme, som både er til uddannelsesbrug og til underholdning.[345] Men derudover: Hvordan analyserer vi så de nye medier? Sonia Livingstone mener ikke, at vi behøver at 'opfinde hjulet en gang til' (Livingstone, 2002: 19), men ser 3 strategier til at analysere de nye medier i lyset af de gamle, som jo er grundigt udforsket: (1) Man kan se på hvem, der først vinder adgang til de nye medier. (2) Dernæst er det oplagt at benytte alle de teorier, metoder og tidligere fund, som forskningen hidtil har bidraget med vedrørende de gamle medier til analyse af de nye, og (3) endelig finder Livingstone det vigtigt at definere de nye medier ud fra sociale snarere end ud fra teknologiske aspekter (Livingstone 2002: 19). Især det 3. punkt er vigtigt i Grønland, hvor både det sociale og dermed det økonomiske, men også det teknologiske – dvs. adgang f.eks. til søkablets udbredelse – betyder noget for analysen af mediernes udbredelse (kapitel 5).

[344] Sisimiut har ligesom to andre kommuner i Grønland fået en klækkelig donation på 17 millioner fra Villum Fonden. I forskellige tempi fra januar 2014 får alle elever i Qeqqata Kommunia og Kommune Kujalleq personlige IPads som de selvfølgelig kan koble sig på skolens internet med, men som på længere sigt også vil servicere dem hjemme, hvilket er sket nu. http://sermitsiaq.ag/faar-skoleelever-ipad (set 12.12.16).
[345] Media Development, 2015: 55.

Vil vi se på medierne i sammenhæng i Grønland, er tallene fra 2004 og 2015 de mest relevante. Tabellen findes herunder i figur 19. **De nye medier er også i Grønland så småt begyndt at blive hverdagseje i 2004 og i 2015 er de unge godt med.** Ser vi på grafen for de 12-15årige herunder, er de grønne søjler fra 2004 de mest valide på grund af et langt større antal surveybesvarelser og de lyse søjler er der, hvor interessen er *nogen* eller *stor*. 43 % for *nogen* og 48 % for *stor,* dvs. **næsten 100 % samlet af de unge er stadig interesseret i TV i 2004.** Det, der ellers springer i øjnene, er at **video/DVD, musikmedier og mobil, som er langt de største interessemagneter for de unge. Internet, computer, computer/TV spil er også populære,** hvis man ser på de lysegrønne søjler for *nogen interesse* og *stor interesse*, er interessen samlet for computer 80 %[346], computer/TV spil samlet 75 % og internet samlet 77 %. Denne interesse er jo ikke uventet, da det ofte er i den retning, de unges interesser går, som andre tal og tabeller også viser, men har altså også et økonomisk perspektiv**. I 2015 har TV tabt en anelse til de andre medier**, hvor den *store interesse* er dalet fra 48 % i 2004 til 32 % i 2015 og den samlede interesse fra 91 % i 2004 til 74 % i 2015. Video/DVD er samlet faldet en smule. Musikmedier er samlet uændrede, men mobilen ser ud til samlet at være faldet et par procentpoint fra 91 % i 2004 til 89 % i 2015. Tallet er ikke signifikant, men lidt underligt, og kan måske skyldes de få svar som nævnt i figurtekst 10. **Internet og computer er steget markant** for *nogen interesse* og *stor interesse*, som det ses af de lysere blå søjler. Computer er nu samlet på 90 % og internet på 95 %). [347] Igen, selv om tallene fra 2015 er usikre, så passer denne udvikling godt med, hvad der sker i Grønland og andre steder.

[346] Se note 53 for sammenlignende tal

[347] **2004: Computer** (56 + 24 = 80); **Computer/TV spil** (52 + 23 = 75); **Internet** (55 + 22 = 77); **Video/DVD** (24 + 72 = 98); **Musik** (16 + 78 = 94); **Mobil** (12 + 79 = 91)

2015: Computer (32 +58 = 90s; **Computer/TV spil** (26 + 42 = 68); **Internet** (21 + 74 = 95); **Video/DVD** (47 + 42 = 89); **Musik** (26 + 68 = 94); **Mobil** (26 + 63 = 89)

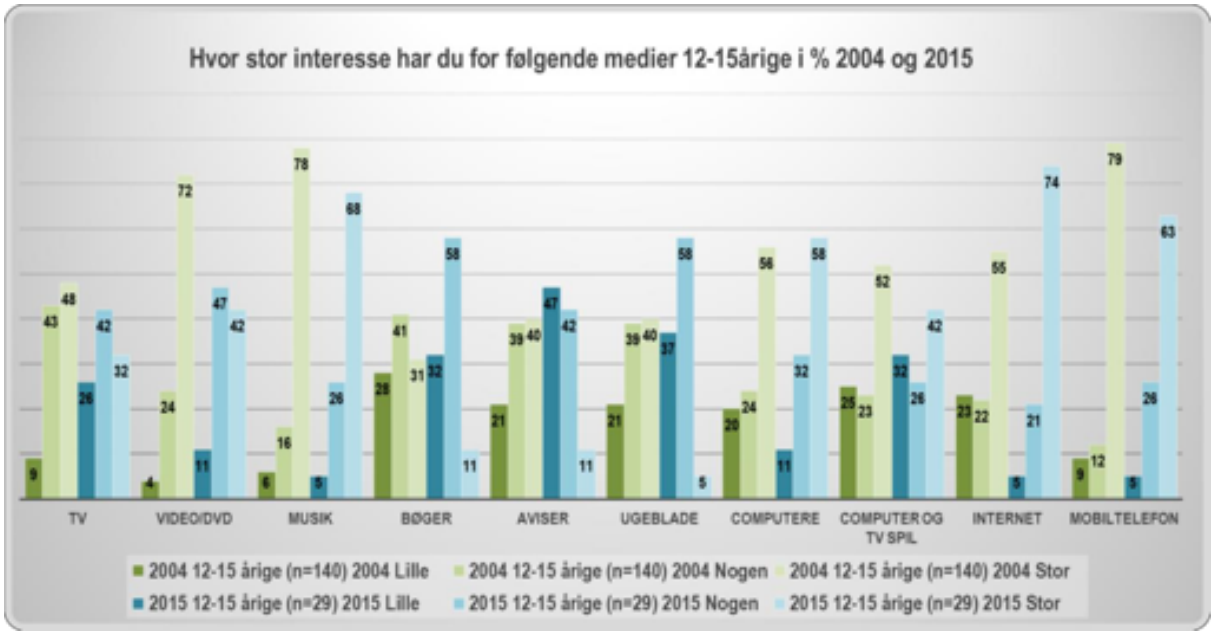

Figur 19: De 12-15åriges medie interesse i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i %. Den grønne farve er 2004, den blå 2015. Denne graf er, ligesom figur 21, aldersopdelt på grund af alderens mulige betydning for interesser.

Det, der måske kan overraske - positivt for nogle der frygter for læsekulturens nedgang[348]- **er, at de unge i Grønland** trods en svag nedgang fra 2004 til 2015 **dog alt i alt ser ud til at være noget interesserede i at læse.** I 2004 ser vi, at interessen for **bøger** samlet for *nogen* og *stor* er på 72 %,[349] for **aviser** 79 %, for **ugeblade** 79 %. I 2015 var interesseprocenten for **bøger** på 69 %, for **aviser og ugeblade** lidt mere end bøger, nemlig henholdsvis 53 % og **ugeblade** 63 %.[350] Det lille fald er dog ikke alarmerende, eftersom vi ved, at de fleste unge læser - og får bl.a. deres nyheder - fra nettet, som vi skal se lidt senere fra både undersøgelsen i Grønland figur 38 og fra en undersøgelse i England, som refereres nedenfor. En ung mand kom under et interview med det interessante udsagn om nyheder, at det behøvede han ikke at læse eller opsøge i aviser: *'Hvis en nyhed er stor nok, skal den nok finde mig'.*[351] I andre lande ser læseinteressen ud til at stige. Nyere undersøgelser som b.la. en national engelsk undersøgelse fra 2015 viser, at de unges læseiver stiger svagt,[352] at piger læser mere end drenge[353] og at de unge trods alt læser mere online end offline.[354] De unge rapporterer også, at

[348] http://nyheder.tv2.dk/samfund/2016-09-23-gymnasielaerere-slaar-alarm-elever-gider-ikke-laese-boeger (set 11.11.16).
[349] Se note 56 for sammenlignende tal
[350] **2004: Bøger** (41 + 31 = 72); **Aviser** (39 + 40 = 79); **Ugeblade** (39 + 40 = 79)
2015: Bøger (58 + 11 = 69); **Aviser** (42 + 11 = 53); **Ugeblade** (58 + 5 = 63)
[351] Interview i Sisimiut 2000.
[352] http://www.literacytrust.org.uk/assets/0003/1643/Young_people_s_reading_2015_-_Final.pdf. Rapport p. 8 (set 11.12.16).
[353] http://www.literacytrust.org.uk/assets/0003/1643/Young_people_s_reading_2015_-_Final.pdf. Rapport p. 9

de ofte har en yndlings ungdomsbog eller bøger som f.eks. *The Hunger Games* eller *Harry Potter*.[355] Mange pædagoger og forskere har imidlertid i mange år set de unges læsevaner som noget bekymrende - især vedrørende 'rigtigt litteratur' med et højere lixtal end det, man finder i den digitale verden.[356] Professor Torben Weinreich og formand for gymnasiets dansklærere, Birgitte Darger, mener, at de unges manglende læselyst i Danmark skal findes i den tiltagende rasløshed, som medierne indpoder i os:

> "Samfundet er blevet rastløst. Digitale medier har ændret vores hverdag, kommunikation og interaktion med andre mennesker, og i dette »medialiserede« samfund er det blevet svært at fordybe sig. Det er ikke kun et problem hos de unge, men også hos forældrene. Den overfladiske måde at bruge moderne medier på ligger i os allesammen. Da jeg var barn og ung, gik jeg hjem efter skole og satte mig i den sofa, jeg sidder i nu, som jeg har arvet fra mine forældre, og så læste jeg i timevis. Nu kan jeg kun læse seks sider i en bog, før jeg tænker, at jeg hellere må tjekke min mobil, siger hun [Darger] til Berlingske. "[357]

Allerede i 2002 mødte vi den holdning hos en ung mand, der under et interview sagde til os: "Hvorfor skal jeg bruge flere dage på en bog, når jeg kan se en film på 1½ time? "[358] Mange undersøgelser af børn og unges læseinteresse igennem årene har vist, at det er noget, der bekymrer.[359] Dog ser fremtiden måske ikke helt så sort ud allevegne. Tal fra den engelske

[354] http://www.literacytrust.org.uk/assets/0003/1643/Young_people_s_reading_2015_-_Final.pdf. Rapport p. 8
[355] http://www.literacytrust.org.uk/assets/0003/1643/Young_people_s_reading_2015_-_Final.pdf. Rapport p. 8
[356] http://nyheder.tv2.dk/samfund/2016-09-23-gymnasielaerere-slaar-alarm-elever-gider-ikke-laese-boeger (set 11.12.16).
[357] Kronik i Berlingske 23.9.16, omtalt på: http://nyheder.tv2.dk/samfund/2016-09-23-gymnasielaerere-slaar-alarm-elever-gider-ikke-laese-boeger (set 1.12.16).
[358] Interview i X-Town, 2001.
[359] Henriette Romme Lund; Nationalt Videnscenter for Læsning i: http://www.videnomlaesning.dk/viden-om/boern-og-unge-som-laesere/. Der henvises på denne side til følgende undersøgelser: 1: Childen´s and Young peoples reading, GB (2015). Findings from the National Literacy Trust's annual survey 2015; 2: Barn og unges mediebruk, NO, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet; Barn og unges mediebruk har endret seg svært mye de senere årene. Barna bruker nye og andre medier, de sosiale rammene rundt bruken er endret, og tidsbruken har økt kraftig; 3: Når børn vælger litteratur – læsevaneundersøgelse perspektiveret med kognitive analyser. Undersøgelse af børns læsevaner i fritiden i alderen 9-12 år. Stine Reinholdt Hansen, ph.d. v. Institut for Undervisning og pædagogik, Aarhus Universitet; 4: Danskernes Kulturvaner 2012. Udarbejdet af Epinion og Pluss Leadership for Kulturministeriet; 5: Tal om børnekultur, en statistik om børn, kultur og fritid, 2004. Udarbejdet af Trine Bille og Erik Wulff, AKF Amternes og kommunernes forskningsinstitut og Børnekulturens netværk; 6: Hvad skaber en lystlæser? 2007. Gennemført i et samarbejde mellem Gentofte Bibliotekerne og Center for Børnelitteratur; 7: Northern lights om PISA, 2009. PISA, 2009 – Danske unge i en international sammenligning. Bind 1 – resultatrapport + Bind 2 – teknisk rapport; 8: Läsandets kultur. Rapporten vurderer placeringen af litteratur i dag samt vigtige tendenser. Rapporten er udarbejdet af Litteraturutredningen, Stockholm 2012; 9: Booktrust Reading habits survey 2013. Rapport udgivet af Booktrust, den største læsesammenslutning i GB; 10: Ungar och medier. Fakta om barns och ungas användning och upplevelser av medie. För en majoritet av dagens unga i Sverige – och för många föräldrar – är digitala medier helt integrerade i vardagslivet. Både nya och traditionella medier är själv klara källor till information och underhållning samt verktyg för att upprätthålla sociala kontakter (set 1.12.16).

undersøgelse af *National Literacy Trust* lavet i slutningen af 2014 og udgivet i 2015[360] har nogle tal vi kan sammenligne nogenlunde med. Nogenlunde, fordi aldersgruppen i England er lidt yngre end vores, i.e. 9-11 år, mens de grønlandske svar er fra 12-15årige. Som vi kan se stiger læsevanerne lidt i 2013, 2014 og 2015 i England. **Sammenligner vi dem med tallene fra Grønland i 2015 ligger de grønlandske unge ikke så dårligt,** aldersfordelingen taget i betragtning. Lad os repetere tallene fra figur 20 så vi kan sammenligne: Bøger (58 % = nogen interesse + 11 % = stor interesse = 69 %); Aviser (42 % = nogen interesse + 11% stor interesse = 53 %); Ugeblade (58 % = nogen interesse + 5 % stor interesse = 63 %). Det engelske tal fra 2015 er 55 %.

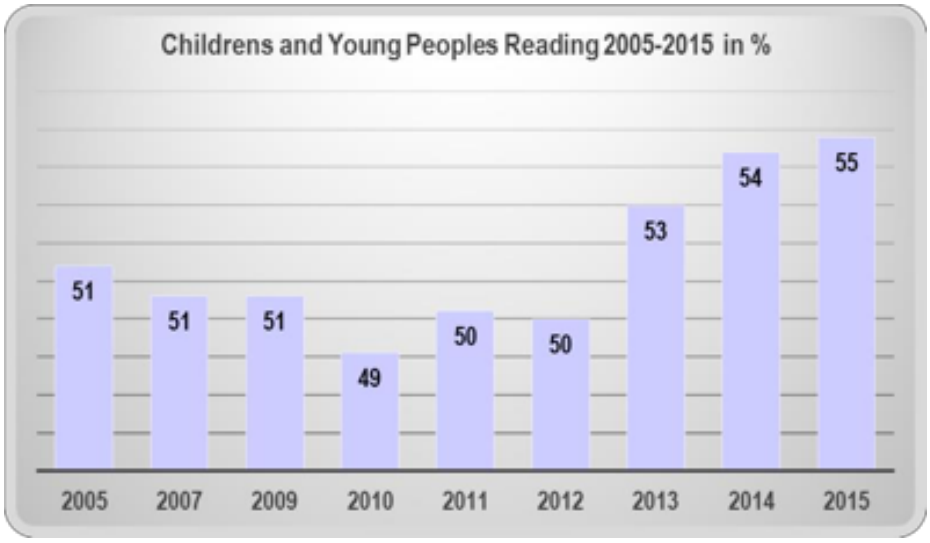

Figur 20: Børns læsevaner i England 2014/15. N= 32.569. Alder 9-11 år. Min bearbejdning efter tabellen, da den ikke kunne kopieres. Decimal % er lavet om til hele procenttal. Kilde: National Literacy Trust se note 58.

Som jeg nævnte før, kan der være stor forskel på de 12-15årige og de 16 -19åriges interesser - og dem kommer vi til nu.

[360] http://www.literacytrust.org.uk/assets/0003/1643/Young_people_s_reading_2015_ -_Final.pdf (set 1.12.16).

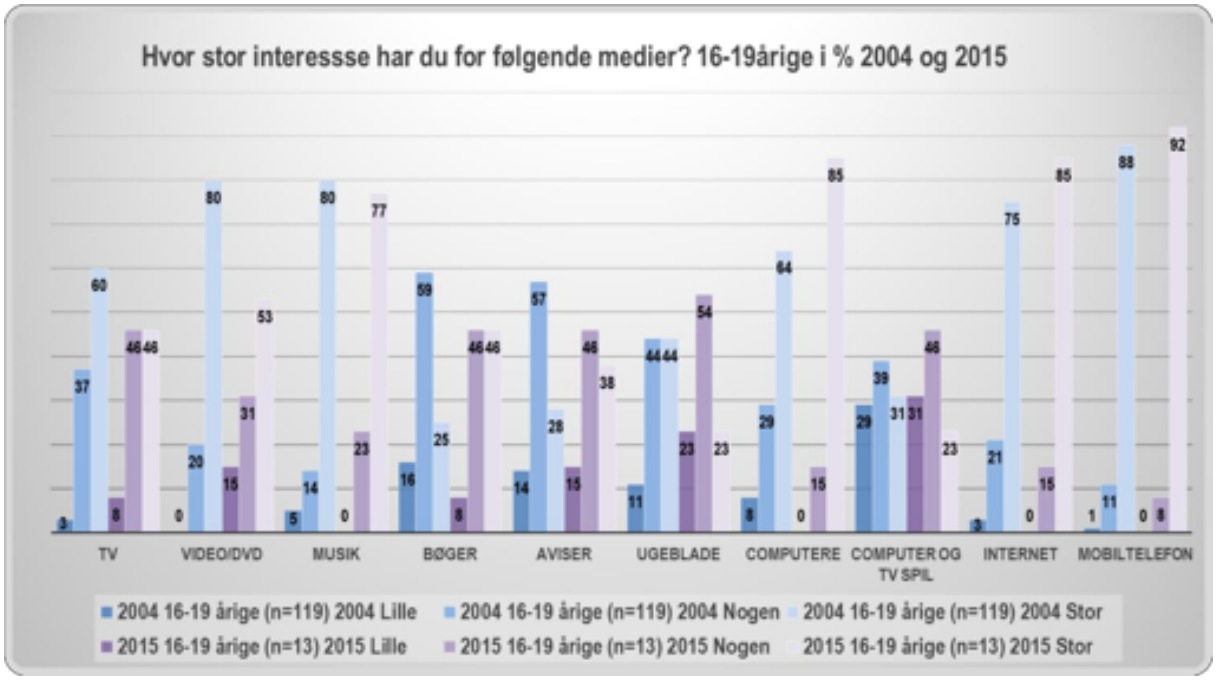

Figur 21: De 15-19åriges medie interesse i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i %. De blå søjler er fra 2004 og de lilla fra 2015. Grafen er igen her opdelt efter aldersgrupper.

Ser vi igen først på det gamle medie **TV, er interessen fra de 16-19årige samlet for *nogen* og *stor* interesse dalet en smule** fra 97 % i 2004 til 92 % i 2015.[361] **Video/DVD ser stadigt ud til at være populært,** om end interessen er faldet fra 100 % i 2004 til 84 % i 2015. **Musikmedier er steget svagt** fra 94 % i 2004 og til 100 % i 2015.[362] Det er ikke meget, men det betyder sandsynligvis bare, **at interessen nu også bliver udfoldet andre steder på f.eks. streamingstjenester, som de unge kan nå på deres mobil.** F.eks. er *Spotify*[363] en af de tjenester, der bliver nævnt blandt top 3 af de sider, man klikker ind på. **Mobilen ligger ikke uventet højt også for de 15-19årige - en anelse højere end for de 12-15årige** (se figur 19 og note 53 og 56); i 2004 når interessen op til 99 % og viser 100 % i 2015. **Allerede i 2004 var interessen for computere stor**, og det er kun gået op, fra samlet 93 % til samlet 100 % (se note 70). Computer/TV spil kan, skønt stadig noget populær både i 2004 med samlet 70 % og samlet 69 % i 2015, dog ikke komme op på siden af **interessen for internet som i 2004 er på samlet 96 % og i 2015 på samlet 100 %.**[364] Disse tal er der ikke meget nyt i, for **det er**

[361] **TV** 2004: (37 % for nogen+ 60 % for stor = 97 %) (2015: 46 % for nogen + 46 for stor = 92 %)
[362] Tallene er som ovenfor opgjort af nogen interesse + stor interesse for de 15-19årige.
2004: Video/DVD (20 + 80 = 100); **Musik** (14 + 80 = 94); **Mobil** (11 + 88 = 99)
2015: Video/DVD (31 + 53 = 84); **Musik** (23 + 77 = 100); **Mobil** (8 + 92 = 100)
2004: Bøger (59 + 25 = 84); **Aviser:** (57 + 28 = 85); **Ugeblade** (44 + 44 = 88)
2015: Bøger (46 + 46 = 92); **Aviser:** (46 + 38 = 84); **Ugeblade** (54 + 23 = 77)
[363] 2015 survey, spørgsmål 23 som ikke bliver analyseret i dette kapitel, dog minder det om figur 39
[364] **2004:** Computer (29 + 64 = 93); Computer/TV spil (39 + 31 = 70); Internet (21 + 75 = 96)

en udvikling imod de nye medier, som vi ser det de fleste steder, som vi sammenligner os med. **Interessen for læsemedier er ligesom hos de 12-15årige temmelig høj, for de ældre endda lidt højere**: **Bøger** er steget samlet fra 84 % i 2004 til samlet 92 % i 2015, **aviser** er på sammen niveau, nemlig samlet på samlet 85 % i 2004 og på samlet 84 % i 2015, mens **ugeblade** er faldet en anelse fra samlet 88 % i 2004 til samlet 77 % i 2015 (se note 68 for detaljer).

Som ovenfor må jeg gentage, at jeg er noget forundret over, at interessen for læsemedierne alligevel ser så relativt positive ud som de gør i Grønland.

Jeg er ikke helt sikker på, at pædagoger og lærere føler, at vi har en meget læseivrig ungdom i Grønland, men på læsefronten ser der alligevel ud til at være sket noget de senere år både på bog og på ugebladfronten. I 2012 blev der udskrevet et novellekonkurrence *Allatta!* (*Lad os Skrive*) for unge mellem 15 og 25 år af *NAPA*,[365] *Nunatta Atuagaateqarfia*,[366] *NUIF*[367] og *Milik Publishing*, hvor præmien var 2.500 kroner + et skrivekursus for forfatterne til de ti bedste noveller. Novellesamlingen *Ung i Grønland - Ung i Verden* udkom efterfølgende i 2013, hvor unge fortalte om at være unge i Grønland og i verden. I 2014 blev der igen udskrevet en novellekonkurrence og resultatet blev *Allata 2040*, hvor ti unge skrev noveller om fremtiden (*Allata* 2040, 2015). Ud af konkurrencerne kom der to novellesamlinger og flere spin-off værker, hvor unge havde fået blod på tanden til selv at skrive. I de senere år er der bl.a. kommet en roman og en novellesamling, som har haft rigtig meget omtale, og som er skrevet af unge og for unge. Begge har været indstillet til *Nordisk Råds Litteraturpris*. Den første roman var *Homo Sapienne* af Nivaq Korneliussen (Korneliussen, 2014) og i 2015 kom *Zombieland* af Sørine Steenholdt (Steenholdt, 2015). Steenholdt fortæller hvor meget novellekonkurrence betød for hendes debutbog:

> ”Jeg har lært så meget ved at være med i *Allatta* og [har] virkelig udviklet mig som forfatter. Det, at jeg vandt novellekonkurrencen, har givet mig modet til at søge om og få et arbejdslegat hos selvstyret, så min helt egen novellesamling udkommer næste år, siger en glad og stolt Sørine Steenholdt, som var blandt de 10 vindere i 2012, og som netop er valgt ind som nyt medlem af *Kalaallit Atuakkiortuts* (Grønlands forfatterforenings) bestyrelse. ”[368]

2015: Computer (15 + 85 = 100); Computer/TV spil (46 + 23 = 69); Internet (15 + 85 = 100)

[365] Nordens Institut i Grønland

[366] Grønlands Landsbibliotek

[367] Nuuk Ungdom i Fremdrift

[368] http://sermitsiaq.ag/ny-novellekonkurrence-i-gang (set 1.12.16).

Begge disse to unge kvinder studerer på henholdsvis Århus Universitet og på Grønlands Universitet, de er rollemodeller, og de beskæftiger sig med litteratur på en professionel måde, der gør dem og deres værker interessante for andre unge. Den interesse ser man som lærer på universitetet og på GU,[369] hvor de studerende pludselig vælger at skrive opgaver om de to novellesamlinger og de to efterfølgende bøger.

Et af de andre tiltag på læsemarkedet i Grønland er, at der er kommet grønlandske magasiner med kvinde- og livsstilsindhold. Det første på markedet var kvindemagasinet *Arnanut*, der udkom første gang i 2003, udgivet af *Mediehuset Sermitsiaq/AG* efter ide af journalist og tidligere redaktør på *AG*, Inga Dora Gudmundsdòttir Markussen. Senere i 2011 udkom livsstilsmagasinet *ANU UNA* stiftet privat af ansvarshavende redaktør Maren-Louise Poulsen Kristensen, som senere i 2013 udgav sportsmagasinet *TIMIUNA* og erhvervsmagasinet *Una Business* i 2014.

Det er klart, at bog- og bladudgivelser på grønlandsk, om grønlandske emner og skrevet af unge grønlændere inspirerer andre unge og styrker læselysten. Da disse udgivelser er kommet inden for de sidste 10-13 år, er det muligt, at denne udvikling nu kan ses på de unges læseiver. Lektor Birgit Kleist Pedersen har i 2004 behandlet problematikken om de unges læsevaner på baggrund af vores undersøgelser i 1996 og 1997. Hendes analyse dengang viste, at på dette tidspunkt var læselysten alarmerende lav, at der ikke var interessant læsning nok for de unge, - undtagen et par populære gysersamlinger -[370] og endeligt, at der ikke blev satset nok på at inspirere og uddanne unge talenter:

> ”Med denne artikel har jeg forsøgt at indkredse hvordan det står til med de unges forhold til litteraturen og også litteraturens forholden - eller manglende forholden – sig til de unge. Jeg stillede spørgsmålet i indledningen om der læses nok. Som det fremgår af artiklen må svaret være nej! Det må siges at være alarmerende, at blandt unge, der har været genstand for vores undersøgelse er den gruppe, der aldrig læser bøger for fornøjelsens skyld langt større end den der gør. […] De unge forfattertalenter skal der i højere grad end i dag tages hånd om i form af skrivekurser, workshops, og de skal gives muligheder for at deltage i internationale forfatterseminarer og forfatterskoler for at hente inspiration” (Pedersen, 2004: 87).

[369] Gymnasiet. Samtale med GU-faglærer i Grønlandsk, 5. feb. 2017.

[370] Gysergenren eller fantastisk litteratur er det, der bliver angivet i 1996 og 1997 surveys som det mest populære bl.a. en af de første antologier af spøgelseshistorier *Eeeq* (1990) (Pedersen, 2002: 72). En bacheloropgave fra Ilisimatusarfik af Mette Larsen Lyberth (Lyberth, 2004) viser, at denne genre er den, der mest bliver udlånt på biblioteker (Pedersen, 2004: 85).

Pedersen var i bedømmelseskomiteen i begge novellekonkurrencer i 2012 og 2013, så man må sige, at hendes forudsigelser og ønsker blev imødegået og har båret frugt.

Medier og informationer

I mange år har forskerne diskuteret medie-rige versus medie-fattige hjem (Livingstone, 2002; Buckingham, 2002; Warschauer, 2004; artikel 17: 90ff), informationsrige versus informationsfattige miljøer og unge (*Rapport fra Medieudvalget*, 1995; betænkning nr. 1311 udgivet af *Medieudvalget*, 1996) og kulturrige versus kulturfattige unge (Drotner, 1995; artikel 17 90ff.). Hvorom altid er, så bliver denne diskussion et spørgsmål om, hvordan teknologien kan bidrage til social inklusion, eksklusion, demokratisk deltagelse og den gamle debat om 'the digital divide,' som i de senere år har givet anledning til en del revurderinger (Warschauer, 2004). Vi har set, hvordan det forholdt sig med adgangen til medier i Grønland, men der er mange andre faktorer, der gør sig gældende, hvis man skal tilhøre det inklusive, sociale og teknologiske segment. I Indien blev der lavet et eksperiment for at få fattige gadebørn ud af deres sociale eksklusion. Eksperimentet blev kaldt *hole in the wall* og var igangsat af en indisk kommunikationsforsker, Sugata Mitra. Mitra ville vise, at hvis børn havde medierne til rådighed, her en meget enkel computer, der var placeret i et hul i væggen på gaden, så kunne børn uden videre opøve en færdighed i brug, i at søge viden og i at optræne sproglig kunnen med den såkaldte *child-driven-learning*.[371] Metra vandt mange priser for sit innovative eksperiment[372] og har leveret flere af de såkaldte *TED talks* i 2007, 2010 og 2013[373]om sin 'Minimally Invasive Education' (MIE). Forskere har analyseret eksperimentet,[374] og eksperimentet har desuden inspireret til romanen *Q & A* fra 2005 af Vikas Swarup, som blev til filmen *Slumdog Millionaire* i 2008 (Boylean, 2008). Kritikere har imidlertid også hævdet, at det var luftkasteller,[375] og at der ikke var bevis for, at metoden virkelig virkede.[376] Flere teoretikere, som for eksempel professor i digital learning, Mark Warschauer, hævder, at ICT (Information and Communications Technology) er indlejret i en

[371] http://www.ted.com/talks/sugata_mitra_the_child_driven_education (set 13.11.16).
[372] http://www.thehindu.com/2005/04/13/stories/2005041320640300.htm (set 13.11.16).
[373] https://www.ted.com/talks/sugata_mitra_shows_how_kids_teach_themselves (set 13.11.16).
[374] http://www.payalarora.com/Publications/Arora-HopeintheWall.pdf (set 13.11.16).
[375] Michael B. Paradowski (2014) Classrooms in the cloud or castles in the air? http://www.academia.edu/7475327/Classrooms_in_the_cloud_or_castles_in_the_air (set 13.11.16).
[376] http://blogs.worldbank.org/edutech/node/654 (set 13.11.16).

kompleks vifte af faktorer, og at begrebet må strækkes ud over, hvad der tidligere var den digital skillelinje. Det nye udvidede digitale skel, som nye medier og digitale nyskabelser potentielt skaber, er også afhængig af psykiske, menneskelige, digitale og sociale ressourcer, ud over indhold, sprog, boglig dannelse, uddannelse samt samfundsmæssige og institutionelle strukturer (Warschauer, 2004: 6). Den sovjetisk psykolog Lev Semonovitj Vygotskij (1896-1934) brugte begrebet 'den nærmeste udviklingzone' (Vygotskij, 1978) og Wood, Bruner og Ross' videre udviklede begrebet til 'scaffolding' (på dansk stilladsering) (Wood, Bruner og Ross, 1976), som beskriver hvordan en vejleders nødvendige, midlertidige hjælp kan være påkrævet. Jeg er imidlertid sikker på, at mediebrugen altid til en vis grad har været afhængig af psykiske og sociale forhold – hvilket bl.a. var en grund til, at man i TV's barndom eksperimenterede med pro-sociale budskaber for at stimulere de i forvejen understimulerede børn fra lavere sociale klasser (artikel 18: 114 ff). Imidlertid mener Warschauer, at det største problem ved betegnelsen digital divide er, at man dermed automatisk søger løsningen igennem digital solutions (Warschauer, 2004: 7) og ikke tager fat i støttende økonomiske og sociale løsninger. Jeg ved, at det kan være vanskeligt at bedømme, i hvor høj grad den digitale skillelinje er i spil i Grønland, men tidligere har jeg problematiseret de dyre og ustabile forbindelser landet over som et element, der bidrager. Adgang til både medier, økonomiske ressourcer og netforbindelser er ikke uvæsentlige, men usikre sociale og psykiske forhold spiller selvsagt også en rolle, hvilket ikke er uvæsentligt i Grønland som mange rapporter viser (kapitel 9). I de første surveys spurgte vi som omtalt ind til socio-økonomiske forhold, og det gav allerede dengang fingerpeg om, at der var en social-økonomisk dimension i mediebrugen (artikel 15: 299), og senere har jeg også problematiseret den geografiske dimension (kapitel 5).

Imidlertid er et af de spørgsmål, vi har stillet gennem alle årene, hvilke flytteønsker de unge havde og hvilket job, de unge kunne forestille sig at få i fremtiden. I begge spørgsmål stillede vi et realistisk spørgsmål og et drømmespørgsmål på henholdsvis flytteønske og jobønske; drømmespørgsmålet hvis man kunne forestille sig, at *alt* var muligt. Spørgsmålene til flytning og job var åbne spørgsmål, og resultatet var - ligesom i 1996 og 1997 - faktisk utroligt realistiske svar (artikel 17: 102) - også vedrørende spørgsmålene, der *kunne* lægge op til vilde og drømmeagtige besvarelser. Ganske få undtagelser som vilde jobønsker som at blive Hollywood star, astronaut eller vampyr (artikel 15: 304) var der heldigvis plads til. Af pladshensyn vil jeg her kun give et par enkelte besvarelser om, hvorfra de unge havde fået

deres informationer på henholdsvis sted at flytte hen og job de kunne forestille sig at få (artikel 17: 102). I det følgende vil jeg kun beskrive information vedrørende det arbejde, de kunne forestille sig at få. Dette spørgsmål er interessant i denne sammenhæng, hvor jeg gerne vil beskrive de unges medievaner og de informationer om samfund og liv, som de kan bruge for at blive demokratisk bevidste unge og vælge deres livsvalg som er nødvendig valg for unge i dag (kapitel 2).

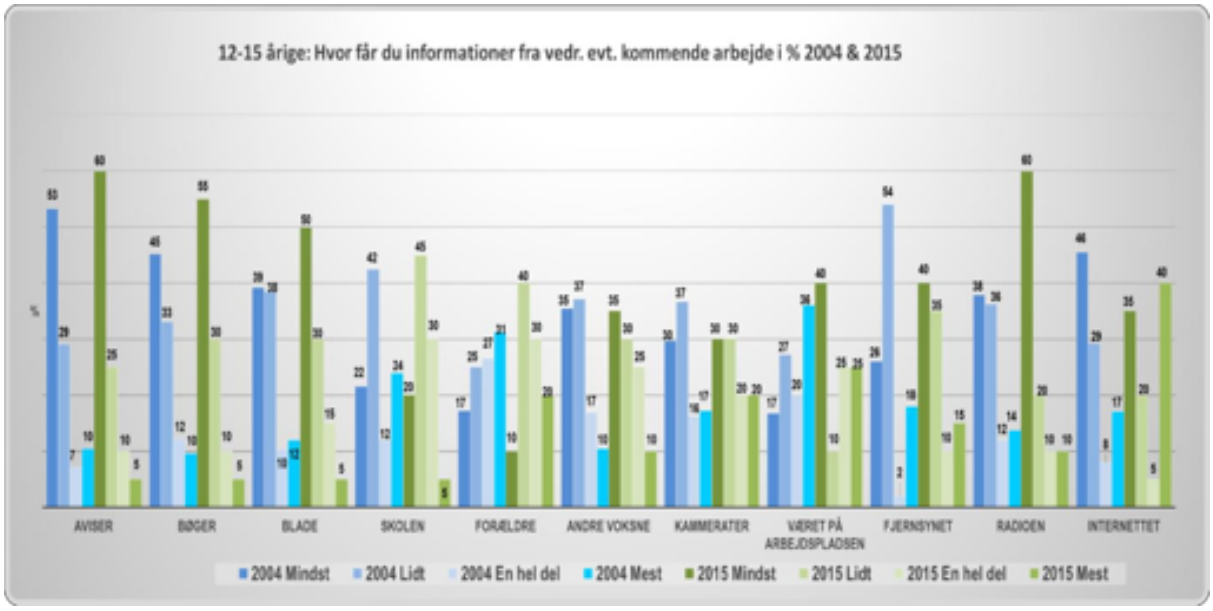

Figur 22: Hvorfra får de 12-15årige deres information i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i %. Denne tabel er også aldersopdelt, da alder er vigtig for interessen for et kommende arbejde. Større version findes i bilag.

Grafen herover (figur 22) og den følgende (figur 23) viser alle de mulige informationskilder i relation til hinanden, som de 12-15årige og de 16-19årige unge bliver påvirket af, og som de angiver at hente deres informationer fra. Figurerne er store, detaljerede og uoverskuelige og bliver gengivet større i bilaget, men er medtaget for at vise, hvordan spørgeskemaet var konstrueret, og hvordan man er nødt til at analysere data i sammenhæng for at få et klart billede. Nedenfor har jeg opløst modellen i relevante og enklere grupperinger figur 24-29: De sociale og menneskelige påvirkninger - det man kunne kalde *the wet-ware* (artikel 17: 91) over for de unges papir-, læse- medier og deres elektroniske medier *the media-ware*. Endeligt er kun tre svarkategorier medtaget, i.e. mindst, lidt og mest, i stedet for fire kategorier i.e. mindst, lidt, en hel del og mest. Det er imidlertid klart, at det er min fortolkning.[377] Netop for

[377] Metodemæssigt kan man sige både godt og dårligt om for detaljerede svarkategorier. Man gør det lettere for respondenterne at tillade svar med mere detaljerede svarmuligheder, dog kan der – især – ved spørgeskemaer på flere sprog være problemer med at differentiere svarmuligheder som f.eks. her mellem *en hel del* og *mest*. At tillade detaljerede svarkategorier giver imidlertid forskeren en stor opgave bagefter for at bearbejde grafer og

dette spørgsmål er det også af betydning at opdele data i 12-15årige og 16-19årige, da alder i dette tilfælde kan sige noget om tanker om arbejde og tilknytning og afhængighed af skole og forældre, som der kan være meget forskel på inden for de forskellige aldersgrupperinger.

I tidligere undersøgelser har de unges svar angivet, **at de faktisk var mest vilde med at tale, kommunikere og lære fra mennesker, *the wet - ware*.** Min konklusion i (artikel 17: 91, 100-02) var, at hvis der var tilgængelige voksne, så var det faktisk det, de unge helst ville. Om det kun var i 1996 og 1997, hvor medierne måske ikke var *så* sjove og interessante som de nu meget interessante digitale medier, er et spørgsmål, jeg vil prøve at besvare herunder - med hensyn til arbejdsinspiration, hvor jeg vil analysere de små tematiske grafer aldersgruppe efter aldersgruppe.

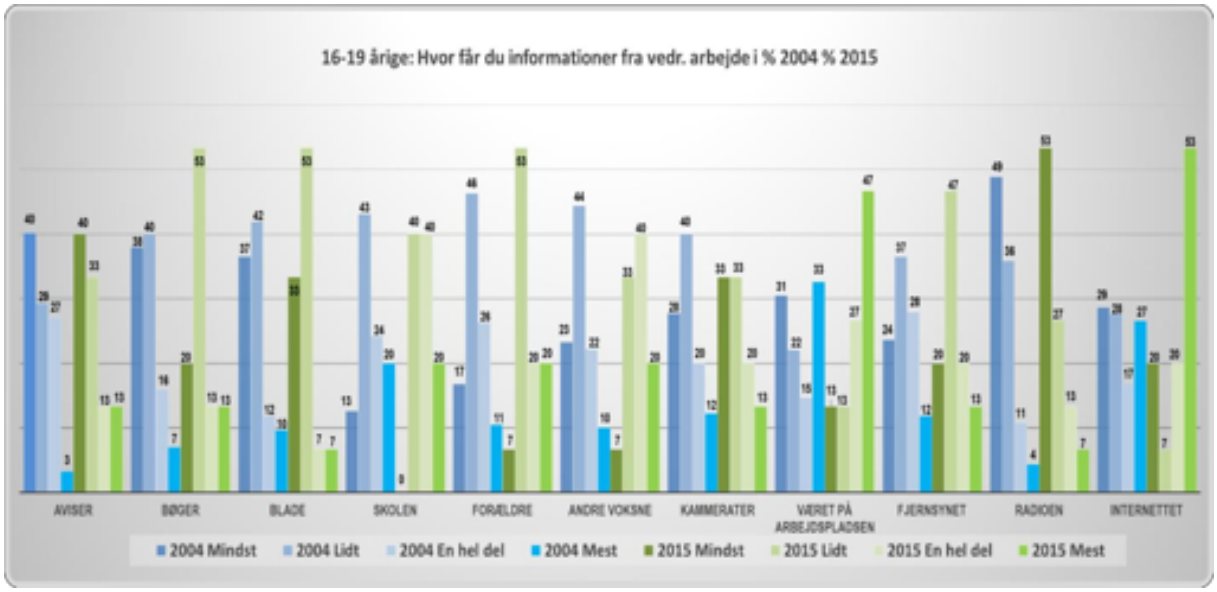

Figur 23: Hvorfra får de 16-19årige deres information i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i %. Også her er der aldersopdeling. Større version findes i bilag.

Lad os først se på, hvilke mennesker eller menneskeinstitutioner; skoler eller arbejdspladser, som er der, de unge får deres viden fra, når det gælder deres eventuelle kommende arbejde.

Ser vi på figur 24 nedenfor, for de 12-15årige, er kategorierne mest og mindst nok de mest interessante, da disse svar marginalt deler vandene. Højdespringeren i *mest* gruppen i 2004 er **forældre** med 58 %, og det, at de unge har **været på arbejdspladsen** med 56 %. I 2015 er tallene en anelse mindre, dog ikke signifikant, i.e. 50 % i begge grupper. Gruppen *lidt* er interessant i både i 2004 og i 2015, da **skolen** ser ud til at bidrage *lidt* med viden om arbejde:

tabeller, så de kan præsenteres mest læsevenligt – og som sagt skal man have en mente, at der i sidste ende bliver tale om forskerens fortolkning.

42 % i 2004 og 45 % i 2015. **Kammerater**, som vi ved fra megen forskning (artikel 17: 91; Coleman et al. 68; Harris, 1998; Sørensen & Olesen, 2002), har været, og er en vigtig faktor i de unges liv, viser sig også her at holde sig på et pænt niveau på omkring 30% i alle kategorier, med en svag stigning i 2015 til 40 %. **Under et set det stort set ud til, at de unge i 2004 og 2015 stadig er interesserede i mennesker og at have kontakt - the wet ware - ligesom de var det i 1997 undersøgelsen.**

Figur 24: Hvorfra får de 12-15årige deres information i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i %.

At børn har brug for deres forældre, deres forældres opmærksomhed og andre vigtige identifikations- og rollemodeller i deres liv, er noget, vi har set i Grønland i de senere år, hvor der netop har været fokus på samspillet mellem forældre og børn i mange forskellige kombinationer. Der har været demonstrationer i Nuuk og rundt om i Grønland fra organisationer og fra børn og unge, der krævede, at deres forældre tog sig tid til dem,[378] der har været fokus på forældre-børn-skole samarbejde fra et projekt med titlen Familieklasser,[379] for at få børn til at trives bedre, og børnetalsmanden Aviâja Egede Lynge har siden april 2016 har haft fokus på, at i tilfælde af problemer kan et ungt menneske få en *Najorti* - en bisidder[380] - for nu blot at nævne et par eksempler.

Nu kan man sige, at for de 12-15åriges vedkommende er der stadig langt tid til, at de behøver at tænke seriøst over deres arbejdsliv, så lad os se på de 16-19årige, som står på tærsklen til at vælge en arbejsmæssig fremtid. For den ældre gruppe ser vi det interessante, at *mest* gruppen både i 2004 og i 2015 er **har været på arbejdspladsen.** I 2004 47 % og i 2015 73 %. I nogle

[378] Bedre børneliv. November 2007 http://sermitsiaq.ag/1000-demonstration (set 01.11.16).
[379] Samarbejde mellem forældre, lærere og psykologer jf. Berliner et al. 2017 kommende
[380] http://www.fgb.dk/najorti-i-nuuk/ (set 01.11.16).

tilfælde kan der være tale om at de unge har været på virksomhedsbeøg eller endda i praktik. Når der er Kulturnat i Nuuk f.eks., ser vi også at virksomheder som politiet,[381] lufthavnen og brandvæsenet forøger at trække unge til ved vise spændende oplevelser. **Skole og forældre ser imidlertid også ud til at være aktive hjælpere i forhold til give informationer.** For **skolens** vedkommende ligger tallene i 2004 for *lidt* og *mest* på henholdsvis 43 % og 44 % (samlet 87 %), i 2015 på henholdsvis på 40 % og 60 % (samlet 100 %). For **forældrenes** vedkommende ligger tallene for *lidt* og *mest* i 2004 på 46 % og 37 % (samlet 83 %) og i 2015 på 53 % og 40 % (samlet 93 %). Generelt kan man sige, at *mindst* kategorierne ikke fylder ret meget i denne graf, og det er **klart, at mennesker og egne oplevelser stadig tæller for de unge.** Det giver god mening, at der for den 16-19årige gruppe unge fokuseres mere på arbejdsmuligheder, før de skal vælge uddannelse og erhversmuligheder.

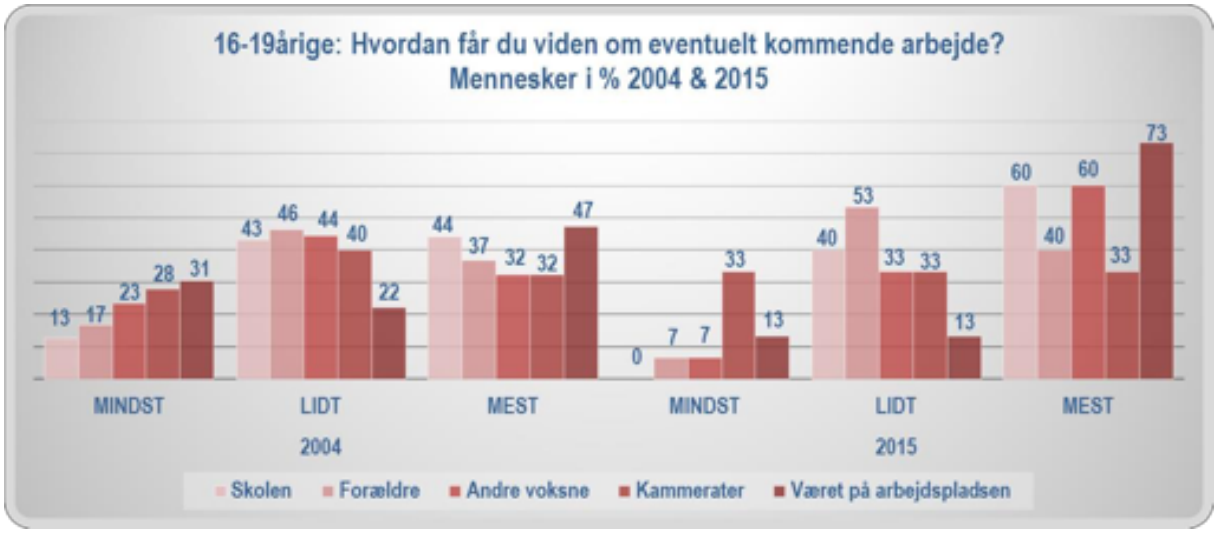

Figur 25: Hvorfra får de 16-19årige deres information i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i %.

Spørgsmålene er jo imidlertid stillet i sammenhæng med de unges øvrige livsverden, og den værste konkurrence i vore dage er medierne, som vi nu vil se på herunder først.

[381] http://kulturnat.gl/kulturnat/wp-content/uploads/2016/01/Program-for-Kulturnatten-hos-Politiet---r-2016-dk.pdf (set 01.2.17).

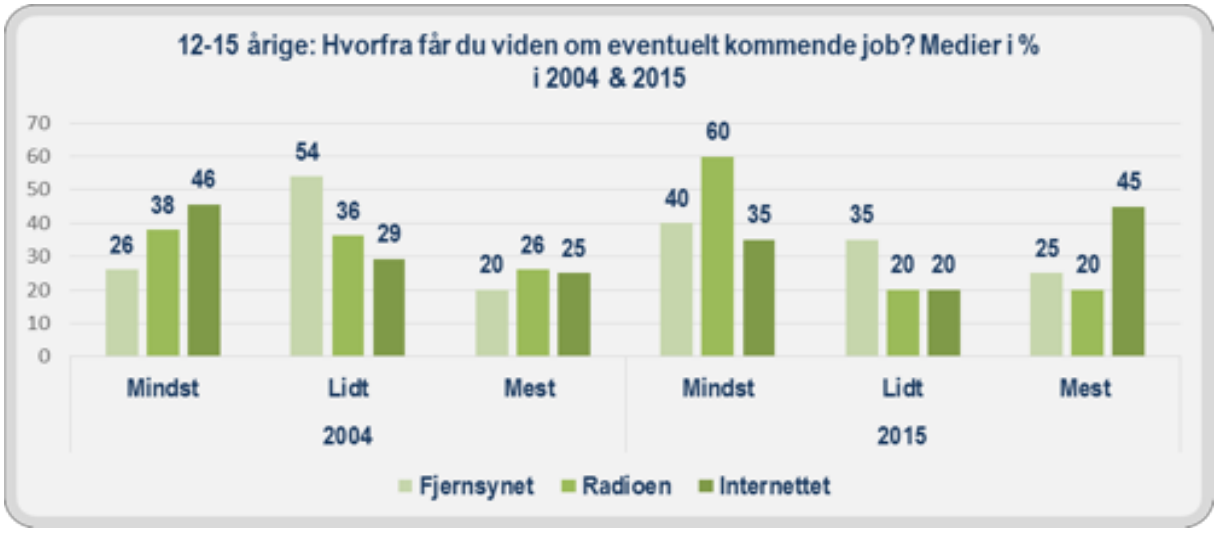

Figur 26: Hvorfra får de 12-15årige deres information i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i %.

De 12-15årige ser ikke ud til at være den gruppe, der lytter mest til **radio**, eller i hvert fald føler de ikke, at radioen er et informationsmedie vedrørende kommende arbejde. Gruppen *mindst* ligger på en middelplads i 2004 med 38 % og med hele 60 % i 2015. Ud fra disse tal ser det ud som om, **radioen taber terræn på informationsfronten.** Bliver vi i gruppen *mindst*, ser vi, måske ikke så uventet på grund af mediernes udvikling, at **internettet i 2004 heller ikke rigtigt tæller som informationsmedie**, 46 % har angivet at internettet giver *mindst* information, mens tallet i 2015 er 35 %. Tilsvarende kan vi sige at **internettet i 2004 kun for 25 % vedkommende betød *mest* information, hvilket ikke uventet steg til 45 % i 2015**. **Fjernsyn** der var på henholdsvis 54 % og 20 % (samlet 74 %) for *lidt* og *mest* i 2004 er i 2015 faldet til henholdsvis 35 % og 25 % (samlet 60 %) for *lidt* og *mest*, så **fjernsyn taber også terræn som informationsmedie vedrørende eventuelt kommende arbejde.**

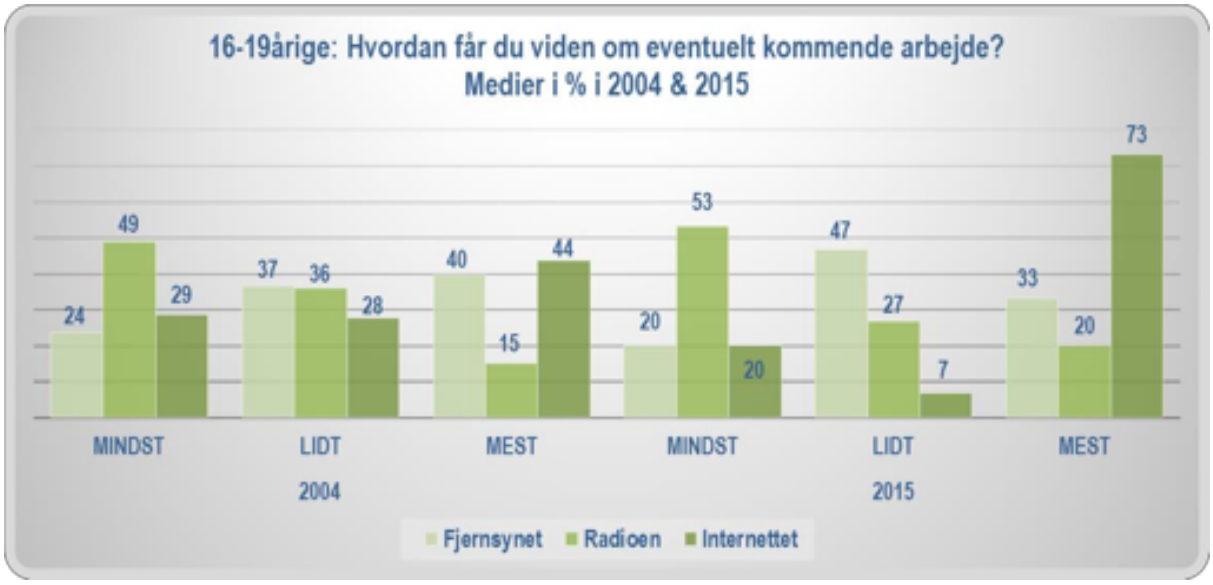

Figur 27: Hvorfra får de 16-19årige deres information i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i %.

For de 16-19årige tegner der sig lidt samme billede med **radioen som et ikke-informationsgivende** medie vedrørende arbejde. Kun i grupperne *mindst* er der noget udsving for radioen vedkommende i.e. 49 % i 2004 og 53 % i 2015, hvilket dog ikke er markant. For denne ældre gruppe unge ser vi, at **internettet har større betydning som informationsmedie** med vanlig forskel mellem 2004 og 2015 i.e. 44 % i 2004 og 73 % i 2015 for *mest*. En tendens, der ganske givet ville været steget, hvis survey'et blev sendt ud i slutningen af 2016. **Fjernsyn har ikke helt tabt terræn for denne gruppe,** der for *lidt* og *mest* ligger på henholdsvis 37 % og 40 % (samlet 77 %) i 2004 og på 47 % og 33 % (samlet 80 %) i 2015. Samlet kan man sige, at tendensen er klar: **Internettet er højdescoreren som informationsmedie med 73 % for *mest* gruppen i 2015** (samlet for *lidt* og *mest* gruppen på 80 %), hvor den er steget fra 44 % i 2004 (samlet for *lidt* og *mest* gruppen 76 %). I dag ville tallene givetvis værre større, men allerede i 2004 vidste de unge at internettet var - eller ville blive - et væsentligt informationsredskab.

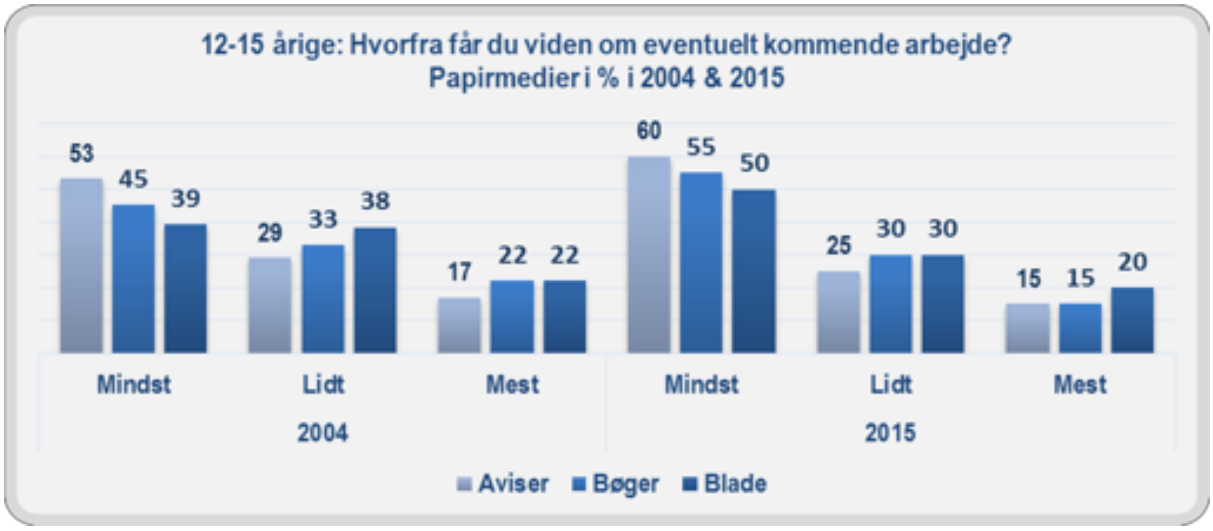

Figur 28: Hvorfra får de 12-15årige deres information i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i %.

Vi har tidligere set, at de unge interesserede sig mere for, hvad jeg her vil kalde papirmedier; aviser, bøger og blade, end man skulle tro (figur 19 og 21). Når det gælder **papirmedier som informationskilder er resultaterne imidlertid ikke imponerende.** De grupper, der fylder mest i både 2004 og 2015, er uomtvisteligt gruppen *mindst*. **Det ser ikke ud til, at de unge kan bruge aviser som informationskilde.** I 2004 svarede 53 %, at de ikke brugte **aviser** som informationskulde og i 2015 var 60 %, mens de tilsvarende svar i *mest* gruppen var henholdsvis 17 % og 15 %. En af grundene kan imidlertid være den generelle adgang, hvor aviserne skal distribueres ud til de omkringliggende byer og bygder, og det tager tid og er dyrt. Og hvis de endeligt kommer frem, er de forældede jf. skoleinspektøren, som jeg har refereret tidligere:

> Aviser som fx *Sermitsiaq* kommer først 1 til 3 uger efter de er udkommet. Der findes ingen lokalaviser, så meddelelser bliver sat op rundt i byen på forskellige tavler (kapitel 4).

Der har tidligere været eksperimenteret med *print-on-demand* - aviser, men denne service er i sidste ende også afhængig af en sikker internetforbindelse og bliver nødvendigvis fordyrende. Visse steder som fx hoteller har dog denne service.

Af de ovenstående papirmedier er **blade en anelse forud** både i 2004 og i 2015, men det er **ikke signifikant**. Man kan måske retfærdigvis også sige, at det nok ikke er i bøger og blade, man finder de fleste informationer om et eventuelt kommende arbejde, og endeligt gælder det jo som ovenfor, at de 12-15årige måske er den gruppe, der naturligt nok er mindst fokuserede på informationer om arbejde.

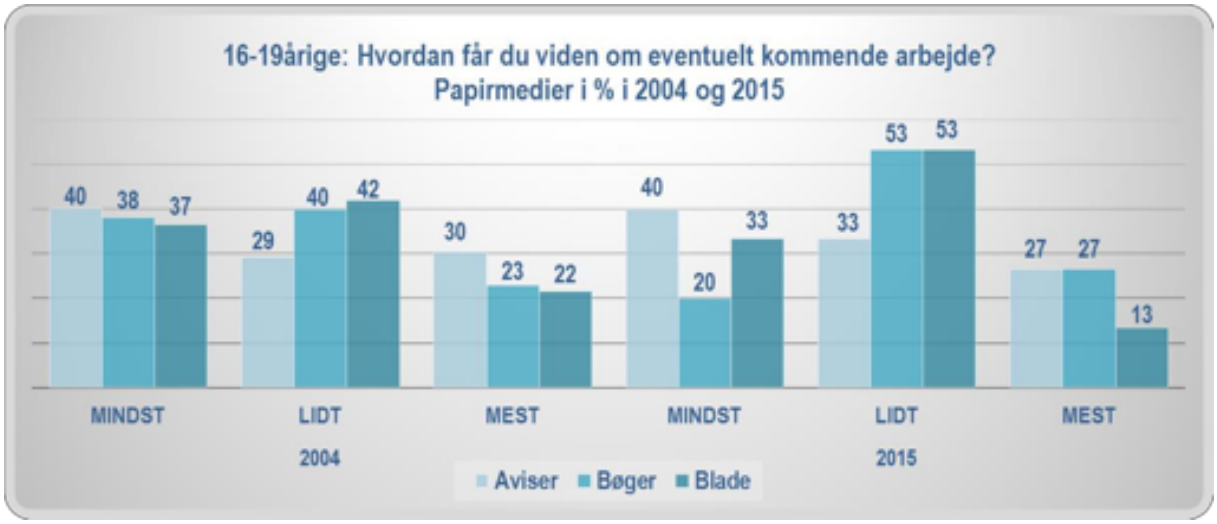

Figur 29: Hvorfra får de 16-19årige deres information i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i %.

Hvis vi igen starter med *mindst* gruppen, ser det ud til at der er sket en interessant udvikling fra 2004 til 2015. Mens **bøger var jævnt repræsenteret med aviser og blade i 2004**, er **bøger noget mindre fremherskende** i *mindst* gruppen i 2015 i.e. 40 % **for aviser**, 33 % for **blade** overfor kun 20 % for **bøger**. Da *lidt* grupperne er fremtrædende her vil jeg starte med dem. **Bøger og blade ligger temmeligt højt for både 2004 og 2015, mens aviser for begge år ligger lavere.** Ser vi grupperne under et ser vi igen at **bøger og blade ligger ensartet højt** for grupperne *lidt* og *mest*, henholdsvis 40 % og 23 % for **bøger** i 2004 og 53 % og 27 % i 2015. For **blades** vedkommende næsten det samme, dog med den undtagelse **at interessen er dalet til 13 % i 2015** i forhold til aviser og bøger i gruppen *mest*.

For at få et overblik over medier i forhold til mennesker vil jeg gå tilbage til de oprindelige figurer 22 og 23, som jeg her har bearbejdet og viser sammenlagt for kategorierne en *hel del* og *mest* for de 12-15årige og de 16-19årige.

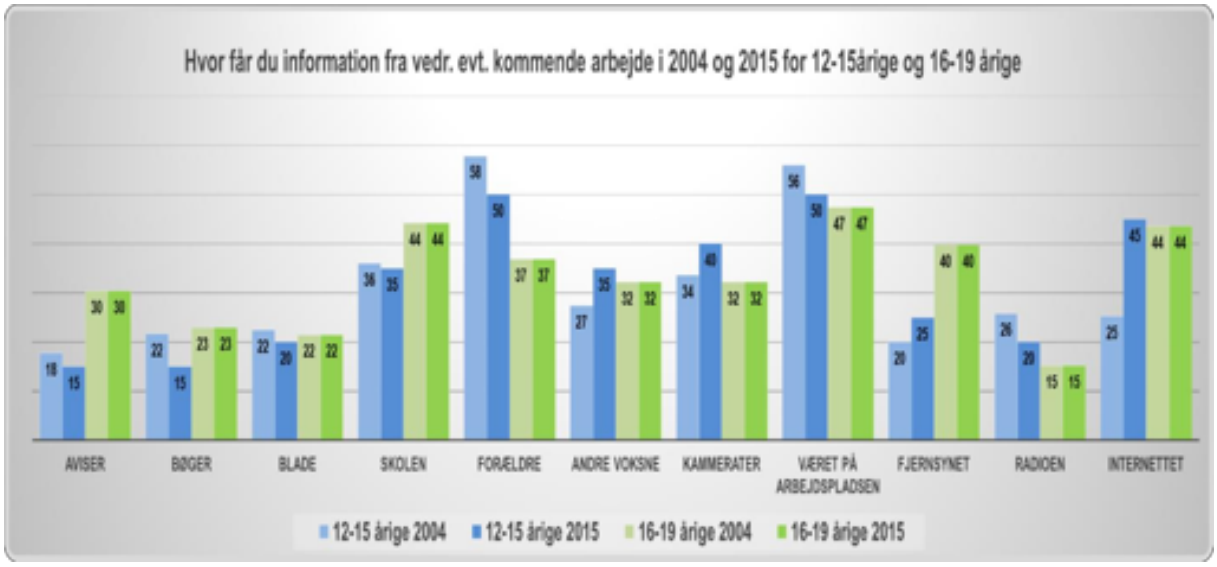

Figur 30: Hvorfra får de 12-15årige og de 16-19årige deres information i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i % - her kun for grupperne en hel del + mest = mest. De blå søjler er de 12-15årige og de grønne de 16-19årige.

For de 12-15årige i 2004 og 2015 - de blå søjler - ser vi, at **hypotesen om *the wet-faktor* stadig gælder.** Især ser det ud til, at **forældre og været på arbejdspladsen er markante svar** med henholdsvis 58 % for *forældre* og 56 % for har *været på arbejdspladsen* i 2004 og for 50 % for *forældre* og 50 % for *har været på arbejdspladsen* i 2015.

For de 16-19årige - de grønne søjler - **er de mest markante skolen, været på arbejdspladsen** med henholdsvis 44 % for **skolen** både i 2004 og 2015 og for 47 % og 47 % for **har været på arbejdspladsen**. Interessant nok siger både de 12-15 i 2015 og de 16-19årige i 2004 og 2015, **at internettet giver god information** med omkring 44 %. I 2004 angiver de **12-15 årige en noget lavere interesse** med 25 % Vi har før talt om **kammeraters** betydning for de unge, og de ligger på en lavere middelplads sammen med **andre voksne** for begge aldersgrupper og i begge år. Man kan måske sige til dette resultat, at det jo nok ikke just er hos kammerater, de unge henter inspiration til informationer om arbejde. Ser vi på grafen ovenfor visuelt er det **tydeligt at de midterste søjler, som repræsentere forskellige dele af the wet-factor, er højest rangerende med internettet som den stærkeste konkurrent.** For de 16-19årige ser **fjernsynet** dog også ud at være en brugbar inspirationskilde med 40 % for begge år, men igen; den aldersgruppe har formodentligt netop fokus på det eventuelle arbejde, de vil have og finder derfor deres informationer hvor som helst.

"Når man har en Computer, har man jo alt"[382]

Ovenstående begejstrede citat fra en ung mand viser jo med al tydelighed, hvad de unge synes, de kan bruge computeren til. Det samme udsagn kunne i dag bruges om den allestedsnærværende mobil eller IPad, som er et mobilt medie, og som rummer de samme features. Lad os se, om de unges svar fra 2004 og 2015 svarer til den unges mands begejstring. Her er grafen af pladshensyn vist for de 12-19årige.

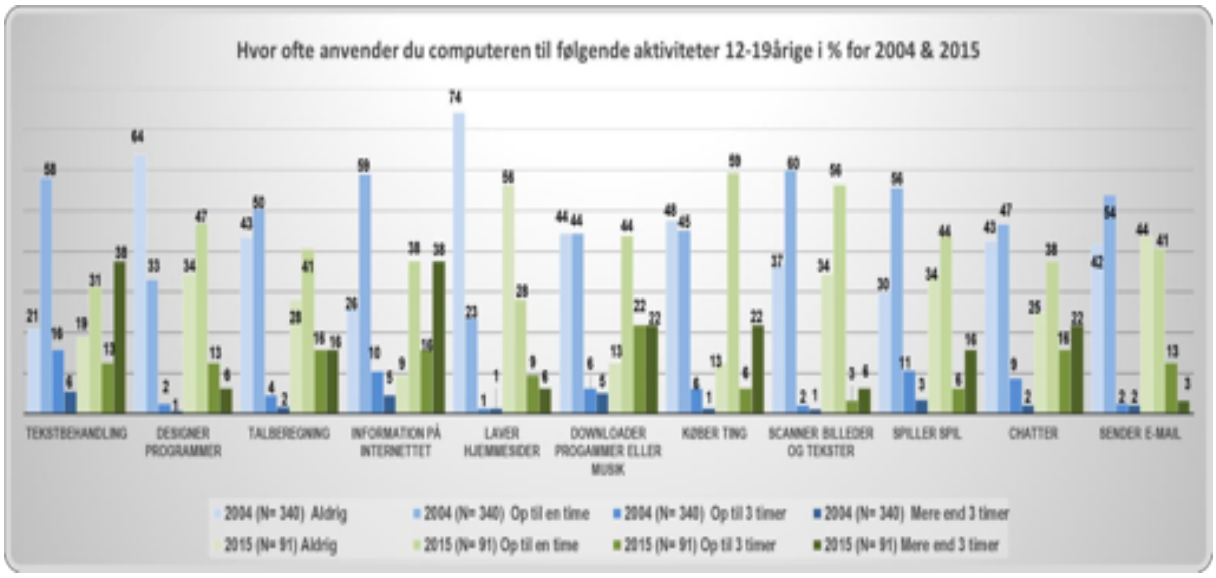

Figur 31: Hvor ofte anvender du computeren til følgende aktiviteter. 12-19årige i % for 2004 & 2015. De blå søjler er fra 2004 (N= 342) og de grønne søjler er fra 2015 (N= 90). De gennemsnitlige tidsangivelser er pr. gang. Større version i bilag.

Som vi så i figur 5, har de unge selv computere eller har adgang til en. Dækningsgraden for *egne* og *har adgang til* er på 100 %. I 2004 lidt mindre *egne* end i 2015.

Som man kan se i figur 31 herover, er de lyseblå og lysegrønne søjler for hvor ofte de 12-19årige anvender computeren (*aldrig* og *op til en time*) fra 2004 og 2015 mere fremtrædende og med højere procenter end de mørke (*op til tre timer* og *mere end tre timer*). Ligeledes, ved at se på de helt mørkeblå eller mørkegrønne søjler, kan man se, at **selve brugen af computeren er steget fra 2004 til 2015**, i.e. de mørkegrønne er flere og højere end i 2004, men den udvikling er jo ikke i sig selv udsædvanlig.

Man kan opdele ovenstående figur 31 i **hverdagsagtige, praktiske hjælpemidler** for unges hverdagsliv, som tekstbehandling, talberegning, søge informationer, købe ting, scanne billeder

[382] Citat fra en ung mand under et interview i 2001.

og tekster og sende e-mail, over for de **mere fritids-og interesseprægede aktiviteter** som at designe programmer, lave hjemmesider, downloade programme og musik, spille spil og chatte. Det er jo klart, at en computer er et dagligt hjælpemiddel, og at den udfylder mange funktioner, som den unge mands begejstring i overskriften udtrykker. Hvis vi ser på de daglige aktiviteter, som hører til skole og uddannelse, ser vi, at både **tekstbehandling** (fra 6 % til 38 %) for *mere end 3 timer*, **talbehandling** (fra 2 % til 16 %) for *mere end 3 timer* og at **søge informationer på nettet** (fra 5 % til 38 %) for *mere end 3 timer,* **alle er steget væsentligt fra 2004 til 2015.** En anden aktivitet, som man måske kunne tænke sig var steget i samme takt, var brugen af e-mails. Sådan forholder det sig imidlertid ikke. Det, at sende **e-mails** ligger jævnt med samlet 58 % (54 + 2 + 2) for i *op til en time, op til tre timer* og i *mere end tre timer* i 2004 og samlet 57 % (41 + 13 + 3) for i *op til en time, op til tre timer* og i *mere end tre timer* i 2015. I 2015 ser det ud til at intensiteten er steget en smule til 13 % for *op til tre timer* imod 2 % i 2004. Nu kan man jo også sige, at netop e-mail er en praktisk foranstaltning, som man ikke behøver at bruge mange timer på i modsætning til, hvis man spiller spil, chatter, hører musik eller evt. ser film på nettet - alle aktiviteter som er lyst- og fritidsprægede, og som kræver (eller tager) tid. Jeg ved dog også fra min daglige omgang med unge, at de ikke checker e-mails så ofte og så regelmæssigt, som de gør deres *Facebook*. E-mails synes at være de ældres medie. Af den praktiske brug af computeren som hjælpemiddel ligesom ejerskab kan man se, at **computeren er blevet et næsten uundværligt medie, som de unge bruger i deres dagligdag som hjælpemiddel i skole eller på uddannelse.** Vi har nu længe vidst, i hvor høj grad medier er kompetenceopbyggende (Drotner, 2001; Sørensen & Olesen, 2000; Sørensen, Jessen & Olesen, 2002; Buckingham 2002, Livingstone, 2002), men forskere har også i stigende grad fået øjnene op for både administrative potentialer og scenarier ved digitalisering da den gør sit til at (”… forbedre effektiviteten i og omkring undervisningen”) ligesom den også har betydning for pædagogiske potentialer og scenarier idet man i stigende grad er (”… orienteret mod at anvende teknologien til at skabe personlige læringstjenester og -miljøer”) (Jensen, 2016: 96).

I 2015 ser det imidlertid også ud til, at de **mere teknisk-prægede aktiviteter er steget**. Fx angiver de unge nu at de **designer programmer** for 47 % vedkommende i *op til en time* og for henholdsvis 13 % og 6 %’s vedkommende for *3 timer eller mere* (i alt 66 %) mod det samlede tal 36 % i 2004 for i *op til en time, op til tre timer* og i *mere end tre timer* for (33+2+1).

En ikke uvæsentlig del af de unges liv er at ønske sig tøj, medier og gadgets, som de måske ikke lige kan få i de mindre byer, de lever i, hvor udvalget er begrænset. Derfor undrer det ikke, at det at **købe ting på nettet er steget** samlet fra 52 % (45+6+1) i *op til en time, op til tre timer* og i *mere end tre timer* og til 87 % (59+6+22) for i *op til en time, op til tre timer* og i *mere end tre timer* i 2015. Det at købe ting på nettet er selvsagt en væsentlig ting for unge, der har meget få indkøbsmuligheder i deres lokale samfund, og som ønsker sig alle de ting, som andre unge i verden har brug for og ønsker sig.

De **fritidsprægede aktiviteter er alle steget væsentligt**: **Musik og program downloads er steget** fra samlet 55 % i 2004 (44+6+5) for i *op til en time, op til tre timer* og i *mere end tre timer* og til 88 % (44+22+22) i 2015 for i *op til en time, op til tre timer* og i *mere end tre timer*. De film, de unge ikke ser i TV, downloader de. Kategorien *aldrig* er omvendt faldet fra 44 % i 2004 til 13 % i 2015, hvilket jo igen fortæller om computerens og internettets fremmarch hos de unge. Samlet 58 % af de unge i 2004 angiver, at for i *op til en time, op til tre timer* og i *mere end tre timer* (47+9+2) **chatter på nettet,** mens både antallet og tiderne har fordelt sig anderledes i 2015, hvor samlet 76 % (38+16+22) for i *op til en time, op til tre timer* og i *mere end tre timer* angiver at de **chatter**, men fordeling siger noget om en **mere intensiv brug.** Det vil sige, at **22 % af de unge i 2015 bruger *mere end 3 timer* på at chatte på nettet, mens det i 2004 var 2 %.** Hvis man undrer sig over fraværet af *Facebook*, så spurgte vi ind til det specifikt i andre spørgsmål, som vi kommer til efterfølgende.

At bruge computeren og nettet er noget, de unge har taget til sig, og som allerede nævnt, så er computer og internet netop som skabte til grønlandske forhold med de store afstande, den besværlige og meget dyre infrastruktur, og familier og venner der lever adskilt i et rejsedyrt land. Derfor ville et billigt internet med en overkommelig flatrate virkelig gøre noget for både de unges uddannelses muligheder og for deres fritidsliv. Desværre er der på trods af gode intentioner fra både politikeres digitaliseringsstrategier og Tele Greenlands side stadig lang vej til at dækning og økonomi hænger sammen for Grønland. Landets byer og bygder er nu inddelt i zone 1, 2 og 3 i stedet for som tidligere at kalde dem for ”områder med søkabel, radiokæde og satellit”. På skemaet i appendiks p. 83, ser vi tydeligt hvordan udkantsområderne heriblandt Østkysten er i zone tre og derfor afhængig af satellit forbindelse.

I de kommende 4 figurer vises udelukkende svar fra 2015, da det er de nye webbaserede medier, lige som jeg i det følgende fra 2015-svarene vil bruge hele ungdomsgruppen fra 12-25

år i erkendelse af, at mange forskere generelt beskriver hvordan ungdomstiden ser ud til at være en stadig længere del af livet (Giddens, 1996; Schack, 2010; Dencik, Jørgensen & Sommer, 2008).

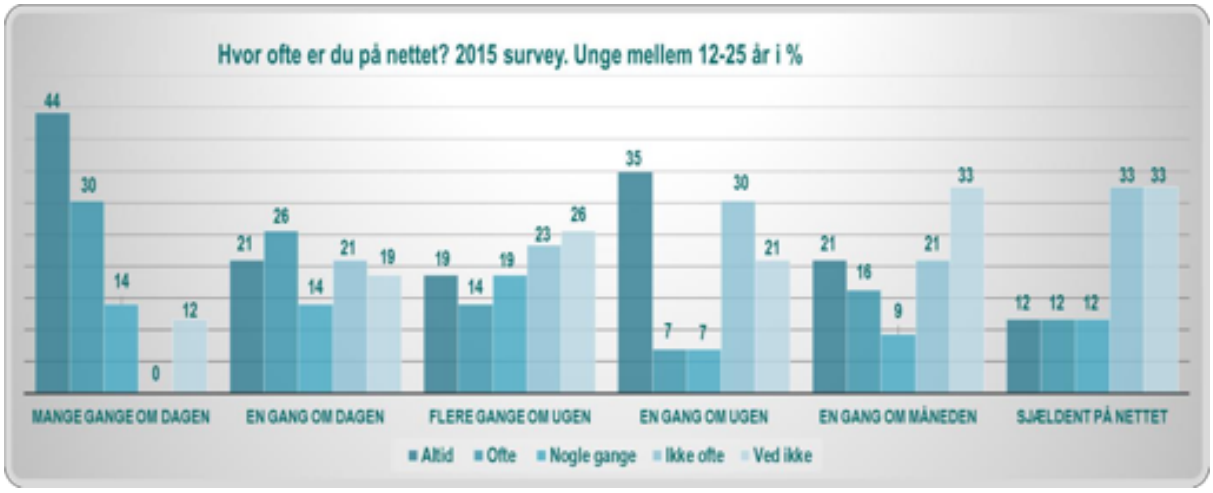

Figur 32: Tid på nettet. 2015 survey 12-25årige i % (N=90). Jo mørkere tal jo mere trafik på nettet.

Vi har nu set, hvor længe de unge var på nettet ad gangen, et andet parameter for net brug er, hvor ofte de går på nettet. De unge er, som vi kan se i figur 32 herover, **heftige webbrugere.** 74 % (44 + 30) samlet siger, at **de *altid* eller *ofte* er på nettet mange gange om dagen**. Vi ser, at de mørke tal er fremherskende, de tal som angiver **stort og regelmæssigt brug**. Temmelig mange, nemlig 47 % (21 + 26), samlet siger, at **de *ofte* eller *altid* er på nettet en gang om dagen** mens 33 % (19 + 14) kun er det *altid* eller *ofte* **flere gange om ugen.** De lysere tals høje søjler til højre i grafen for en gang om måneden eller sjældent angiver, at så lille en brug har de unge ikke.

Ovenfor spurgte jeg ind til tidsforbrug på nettet, hvilket metodemæssigt altid er en svær disciplin[383] for hvordan husker respondenter deres tid? Når man derimod spørger de unge: Hvad gør du mest på nettet? Som jeg gør i figur 33 herunder - så er det straks lettere at svare på. Den sidste svarmulighed i grafen: *Jeg bruger nettet til mange ting* er egentligt ganske uinteressant for selvfølgelig gør de unge det: Bruger nettet til mange ting. Når kategorien er taget med, er det igen som en let udvej - ligesom *ved ikke* - for at give et svar. Som respondent kan man blive frustreret over at skulle svare på de tilbudte kategorier, som måske ikke lige rammer en – og de webbaserede spørgeskemaer kræver svar i alle spørgsmål for at komme videre.

[383] Se teksten til figur 11

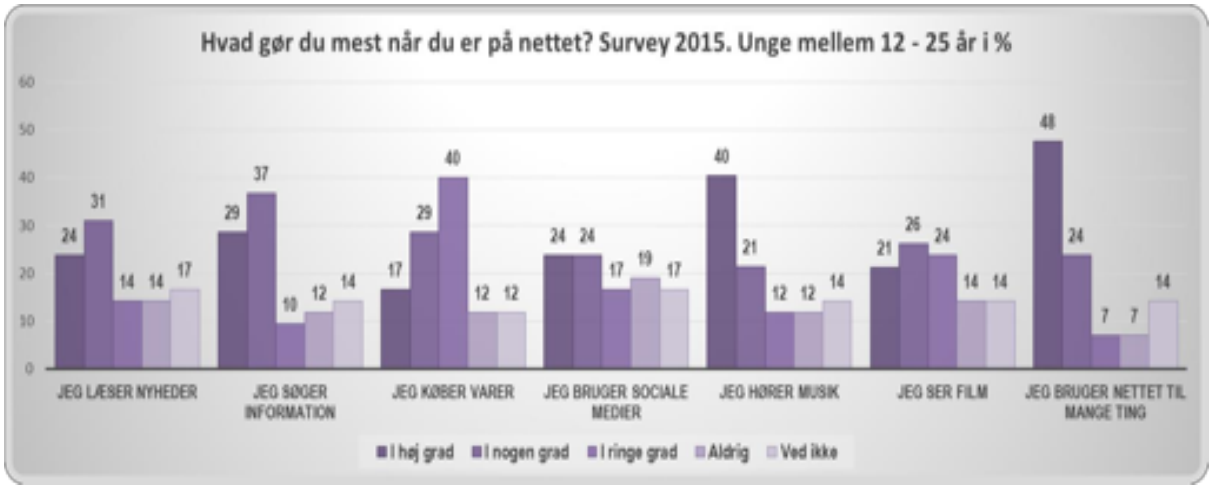

Figur 33: De unges aktiviteter på nettet. Survey 2015. 12-25årige i % (N= 90). Jo mørkere tal, jo højere grad er de unge enige i udsagnet.

Vi kan derfor se herover, at de unge angiver, at de bruger nettet til mange forskellige ting, som er den største gruppe, nemlig 48 % der i høj grad er enig i udsagnet. I de forskellige figurer ser vi jo netop også at de unge multitasker på nettet. Det er udelukkende 2015 tal i det følgende. ***Søger information, køber varer og hører musik*** **er gengangere fra figur 31 ovenfor,** dog spurgt til på en lidt anden måde, **og interessen bliver bekræftet her. Informationssøgning** var på samlet 92 % i 2015 (38+16+38) for i *op til en time, op til tre timer* og i *mere end tre timer* i figur 31, og spurgt mere generelt her i figur 33 ser vi at 66 % samlet (29+37) siger, at de gør det *i høj grad* eller *i nogen grad*. Vi så i figur 31, at samlet 87 % (59+6+22) af de unge **købte ting på nettet** fra i *op til en time, op til tre timer* og i *mere end tre timer* og herover siger samlet 46 % (17+29), at de gør det *i høj grad* eller *i nogen grad*. Ligeledes så vi i figur 31, at **musik**[384] **var noget, de unge gik op i:** Samlet 88 % (44+22+22) sagde, at de brugte fra *op til en time, op til tre timer* og i *mere end tre timer* på det og her i figur 33 har vi samlet 61 % (40+21), der mener, at de ***i høj grad*** **eller** ***i nogen grad*** **hører musik på nettet.**

Der er kommet et par nye kategorier ind i figur 33, nemlig **nyheder, brug af sociale medier og film.** Vi så ovenfor, at de unge faktisk **læste aviser** (figur 19 & 21), men at de ikke brugte aviser meget til informationssøgning vedrørende muligt arbejde (figur 22 & 23). Nu spørger jeg til, hvad de gør mest på nettet og **samlet 55 %** (24+31) **af de unge svarer, at de** ***i høj grad*** **og** ***i nogen grad*** **læser nyheder på nettet.** Brugen af sociale medier er for denne gruppe lidt af en **overraskelse, idet nyheder overhaler brugen af sociale medier,** selv om det kun

[384] …. og at downloade programmer

er meget lidt. **Samlet 48 %** (24 +24) **svarer, at de bruger sociale medier *i høj grad* og *i nogen grad*.** Nu kunne man imidlertid problematisere hvad de unge mener de svarer på, når de angiver en interesse for nyheder? Er det generelt nyhedsstof i.e. politik, kriminalsager eller katastrofer eller er det nyheder fra underholdningsbranchen eller andre - mere personlige – nyheder, som andre unge poster? Ser man på en nyhed som drabet på en ung kvinde på Island som en grønlandsk trawler var undersøgt i forbindelse med i begyndelsen af 2017, skabte det en regulær storm på de sociale medier og blev delt, dækket og kommenteret ivrigt både på de sociale medier og i danske og grønlandske medier – som Politiken udtrykker det, fordi der blev ribbet op i "gamle fordomme" mellem de to lande.[385] Et andet eksempel på en nyhed som de unge også var aktive med at dele og kommentere var jordskælvet og Tsunamien i juni 2017, som også ofte førte til en hidsig debat. [386] Dette bare for at sige, at der er mange slags nyheder som de unge ser og kommenterer på.

Igennem årene har jeg spurgt til unges fritidsinteresser, og **det at se film har altid været iblandt favoritterne.** Vi har set, at de unge ejer **video/DVD** (figur 9 og 10), har interesse for disse medier (figur 19 og 21), **men også, de efterhånden taber terræn i forhold både for adgang**, **interesse og brug, hvor interessen rykker over på webportaler.** Som med alle medier vokser interessen på nettet og dets muligheder op i den grad de unge har mulighed for det og råd til det. I figur 33 ser vi at samlet **47 %** (21+26) **ser film på nettet** *i høj grad* og *i nogen grad*

De unge læser nyheder, søger information og køber ting på nettet, men de ser også film og bruger sociale medier. Alt i alt har de unge en meget bred brugerflade på nettet, hvilket passer godt med unge i andre lande.

I artikel 11 spurgte jeg hvilke websider, der var mest interessante, og svaret dengang i 2004-survey'et var, at *Arto.dk* blev besøgt af 24 % af pigerne og 20 % af drengene for den 12-19årige gruppe (artikel 11: 96). I undersøgelsen i 2015 stillede vi samme spørgsmål: Interessante sider på nettet. I figur 35 herunder ser vi flere af yndlingssiderne på nettet bekræftet i forhold til den ovenstående figur 34, men i forhold til 2004-survey'et er *Facebook* skiftet ud med *Arto.dk*. Grafen er resultat af besvarelser med åbne spørgsmål, hvor de unge

[385] Politiken 24. januar 2017. http://politiken.dk/udland/art5802590/Drab-p%C3%A5-ung-kvinde-ryster-Island-og-Gr%C3%B8nland (set 22.3.2017).
[386] Sermitsiaq 18 juni 2017. http://sermitsiaq.ag/jordskaelv-tsunami-haerger-39-100-evakueret (set 29.06.17).

blev bedt om at nævne fra 1-3 de mest interessante sider, som derefter er bearbejdet og beregnet i procenter.

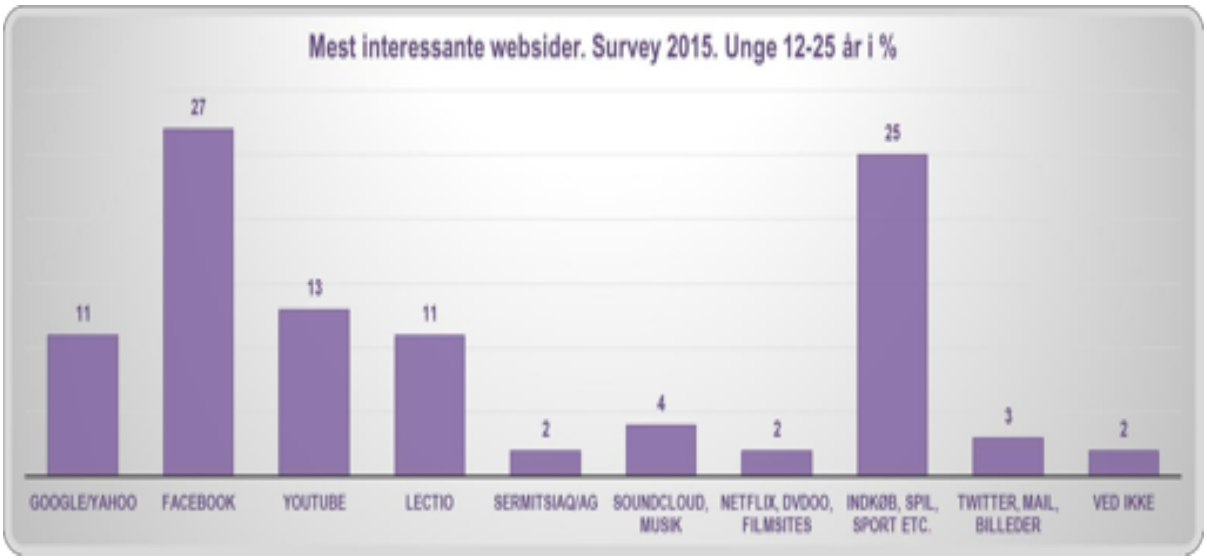

Figur 34: De mest interessante websider fra 2015 survey'et. 12-25 år i % (N=90).

I Grafen herover ser vi, at selv om de unge spreder sig over flere interessante websider, så ligger ***Facebook* dog på førstepladsen** med 27 % og ***indkøb* tæt på** med 25 %. At browserne *Google* og *Yahoo* ligger pænt på 11 %, er der ikke noget at sige til, da disse sider jo er selve indgangen til nettet. På *YouTube* med 13 % kan man hente hjælp til alverdens problemer af praktisk eller intellektuelt art, ligesom der altid er god underholdning, musik og film at finde. *Lectio* med 11 % viser, at det er unge er under uddannelse, der har svaret, eftersom det er skolernes intranet. Det, der måske kunne overraske, er, at musik og *Netflix* og filmsites ligge så relativt lavt, men som nævnt *YouTube* indeholder både musik og film også.

Fra generelt net brug går vi nu til vinderen *Facebook* i figur 35 herunder.

I ♡ *Facebook*

Facebook er populært som *Arto.dk* var det i 90'erne. I artikel 11 argumenterede jeg for, at sådanne websites kunne betragtes som 'identity labs' (Armichai-Hamburger, 2005; artikel 11: 94-95), som tilbød et forum for udvikling af de unges identitet, og mange forskere er igennem tiderne blevet brugt til at beskrive, hvorfor netop disse sociale medier bidrager til

empowerment af de unge (Schack, 2010; Larsen, 2010; Hansen, 2016: 73ff). Socialpsykologen Dan McAdams ser individet som værende i stand til at være aktivt skabende i forhold til identitet ved hjælp af foranderlige og kontekstbestemte narrative konstruktioner (McAdams, 1997), den socialkonstruktivistiske Kenneth Gergen (Gergen, 2006) taler om, at selvet og identiteten skabes og afstemmes efter konteksten, hvilket minder om den meget tidligere psykolog Charles Cooleys begreb om 'spejlselvet' og intersubjektivitetens betydning for individets udvikling (kapitel 7) og den amerikanske socialpsykolog Thomas Scheffs interrelationsteori (kapitel 7). Mange har beskrevet menneskets stræben efter et 'idealt selv' (Rogers, 1980; artikel 13: 530), og en gruppe nyere forskere taler om 'the hoped-for-possible self' (Zhao, Grasmuck & Martin, 2008, Larsen 2010) som er den konstruktion, der forklarer unges trang til både narrative og visuelle selvfremstillinger på *Facebook*, som en måde at modellere sin fremtoning og identitet på. I den senmodernes tid er selvet, refleksiviteten og skabelsen af en interessant identitet et livslangt projekt (Giddens, 1991: 124; Hall, 1999: 279; Bauman, 2007: 49; kapitel 7), som i parentes bemærket ikke mere kun er for de unge, men i en tid hvor ungdom ser ud til at være en efterstræbelsesværdig kvalitet i sig selv, noget som alle vil være og ligne (Schack; 2010: 175; Dencik, Jørgensen & Sommer, 2008). Med *Facebook* og andre sociale medier er arbejdet med identiteten rykket fra familie og privatsfæren ud til det offentlige rum eller med den nu genaktualiserede Ervin Goffmans (Goffman, 1959) ide om, at vi spiller roller og bærer masker fra 'backstage' til 'frontstage' (kapitel 7; artikel 11: 91; artikel 13: 530).

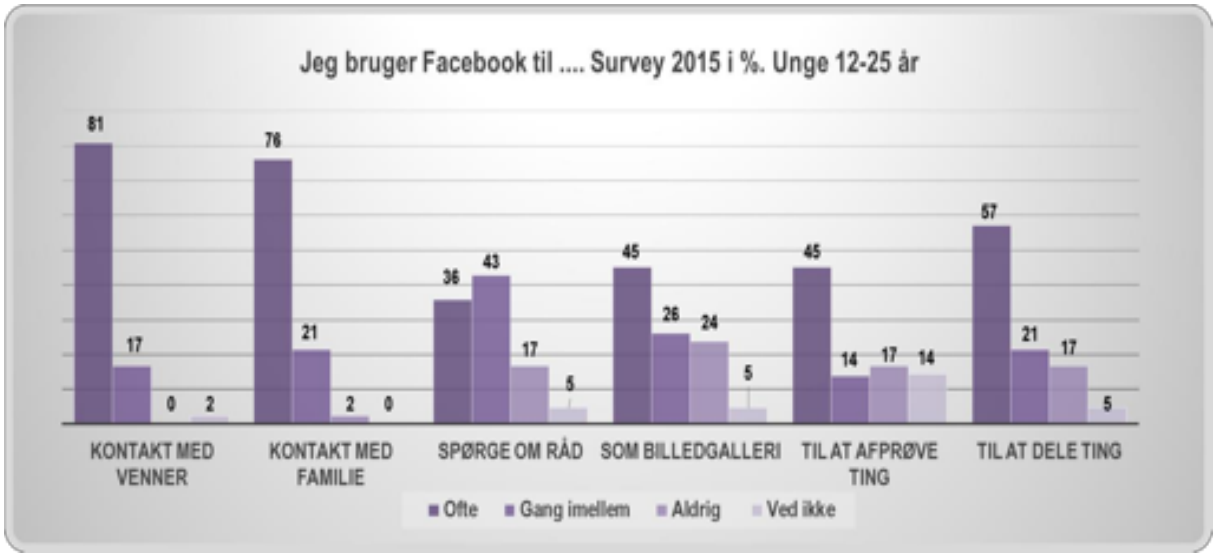

Figur 35: Facebook brug. 2015-survey 12-25årige i %. (N=90)

Facebook er jo et socialt medie og det ser man tydeligt på de unges besvarelser. **Deres svar gør på en måde op med flere fordomme, nemlig at medierne og ophold på nettet gør de unge menneskeligt ensomme, og at de unge, *hvis* de interesserer sig for andre mennesker, kun interesserer sig for deres jævnaldrende.** I figur 35 herover ser vi, at 81 % nævner, at de *ofte* har **kontakt med vennerne på nettet.** Jeg kan dog fra min eget hverdagsliv på Ilisimatusarfik fortælle, at de venner, som de omgås på nettet, ikke kun er *Facebook*venner, men også ofte er en del af deres hverdagsliv, foruden selvfølgeligt de venner, som bor spredt omkring i Grønland, i Danmark eller andre lande, som uddannelse eller arbejde har bragt dem til. Tager vi næste svarkategori med en *gang imellem* (17 %) når vi op på imponerende 98 %. Når 76 % fortæller, at de *ofte* også holder **kontakt med familie**, kan man sige, at det jo ikke er alle unge, der på grund af deres uddannelse bor i samme by som deres familie, og *Facebook* er derfor en dejlig måde at fortælle om og vise billeder af dem selv og deres hverdagsliv. Hvis vi igen inkluderer svarkategorien *en gang imellem* (21 %), når vi for kontakt med familie og op 97 %. Kategorien **billedgalleri,** i alt 71 % (45+26) for *ofte* og en *gang imellem* og **dele ting**, i alt 78 % (57+ 1) for *ofte* og en *gang imellem*, svarer fint til det, som brugen for den udvidede kommunikationen med venner og familie udgør, og **understøtter det socialiserende element for interaktion,** som jeg har refereret teoretikerne ovenfor. De sidste to kategorier **spørge om råd** og **til at afprøve ting**, vidner om nettet som identitetslaboratorium. 79 % (36+43) svarer, at de *ofte* eller *en gang imellem* spørger om råd på nettet, mens 59% (45+4) svarer, at de *ofte* eller *en gang imellem* afprøver ting.

Fra min daglige gang på *Facebook*, etisk set kan jeg jo ikke definere det som feltarbejde, kan jeg se, at når de unge spørger om råd gælder spørgsmålene alt fra madopskrifter, spørgsmål om hvor man kan få et eller andet og til, hvordan man gør noget eller løser et problem. Spørgsmålene er ofte af praktisk art og genererer altid velvilje og en sværm af gode råd. Disse spørgsmål ser ud til at være uproblematiske og afføder god stemning. Indimellem er der spørgsmål eller updates mere af eksistentiel art, noget man er ked af, længes efter eller inden for områder, hvor man har mødt modgang, og disse spørgsmål, som i den sidste tid er blevet mere almindelige, kan man se - og især høre af omtale in real life - at opbakningen generelt ikke er lige så stor. For afslørende updates kan virke lidt pinlige og kun de allernærmeste trøster, råder eller liker. At blive liked og derved bekræftet er en væsentlig del af identitetskonstruktionen på *Facebook* (Larsen, 2013).

Det at **afprøve ting** er netop noget *Facebook* er god til. Nogle af de mest tydelige eksempler er selvfølgelig billeder og ændringer af profilbilleder, som knytter sig til Goffmans frontstage; den ydre fremtoning med tøj, makeup, posering, løb, styrketræning og effekter af træning etc. Både psykologen Clara Møhl Schack (2010) og sociologen Shanyang Zhao (2008) og hans team har analyseret *Facebooks* mulighed for identitetskonstruktioner, og de ser begge en forskel i kvinders og mænds forsøg på at opnå det 'bedst mulige selv'. Man ser især **kvinder eksperimentere med nyt hår, make up, tøj og samvær med særlige festlige iscenesættelser i relationer til andre** (Schack, 2008: 186-88) eller at vise venindetid med at shoppe igennem, spise, feste, men også flirte (Zhao et al, 2008: 1829). **For mænds vedkommende gælder det mest at afprøve det legende, uhøjtidelige, handlingsorienterede og sportslige i situationer,** hvor de forsøger at afprøve det foretrukne 'mulige selv' (Schack, 2010: 186) eller for udvise den sædvanlige testosteron-fyldte mandlige udtryksmåde: "Booze, chix, cars, and sports, you know the usual testosterone fueled crap" (Zhao et al., 2008: 1829). For både mænd og kvinder er denne identitetsafprøvning og leg med liv og frontstageidentitet en mulighed for og håb om feedback, der er så vigtigt for at udvikle sig. *Arto.dk* tidligere var ekstremt hjælpsom med at 'færdiggøre gode profiler' og *nugede* (nudging) før det egentligt var et begreb, man brugte, med at vise statistikker for hvor færdig ens profil var, og hvordan man kunne forbedre den (artikel 11: 102-104). På det sidste tilbyder *Facebook* også en slags kend-dig-selv-tests, som dog mere er i den letbenede og pjattede ende: Hvad betyder dit navn? Hvem er du ud fra din profil? Men som også tilbyder analyser, ud fra profilen, af hvem ens sande venner er. Hvem har liket dig mest? Hvor længe har I været venner? Hvor mange likes har du fået i det hele taget… og den slags. Faktisk er disse profilanalyser en anelse 'uhyggelige', idet folks profiler hele tiden analyseres, så 'passende' reklamer kan postes og oplysninger kan sælges videre (artikel 12), og det advares der også imod fra et lægeligt synspunkt, hvor det siges at *nudging* udnytter sårbarhed (Rashid, 2017: 83).

Retfærdigvis kan det siges, at 24 % har svaret, at de *aldrig* **deler billeder** på *Facebook*, jf. faren for netop at dele billeder på nettet (kapitel 7). Og 17 %, 17 % og 17 % angiver at de *aldrig* **spørger om råd**, *aldrig* **afprøver ting** og *aldrig* **deler ting**. Til gengæld er *aldrig* kategorierne i forhold til kontakt med venner og familie så små (henholdsvis 0 eller 2 %), at de slet ikke værd at tale om.

Fritidsinteresser i konkurrence

Facebook og ophold på nettet er jo imidlertid bare en almindelig del af unges liv. Nogle mener at det er for stor en del (kapitel 9), men lad os lige se på, hvad de grønlandske unge har at sige til det. I figur 36 herunder ser vi medierne i forhold til de unges almindelige hverdagsliv. På grund af sammenligningen med 2004-survey kun for den 12-19årige gruppe.

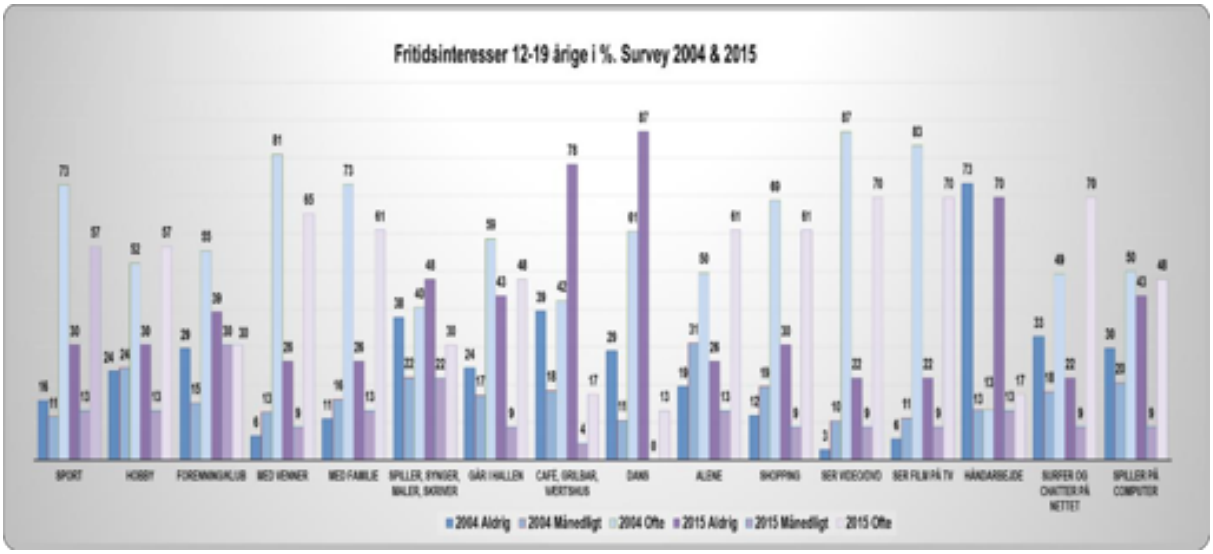

Figur 36: Fritidsinteresser. Surveys 2004 (N= 342) & 2015 (N=90) i %. De blå søjler er svarene fra 2004 og de lilla søjler er fra 2015. Grafen er stor og kan være svær at læse. Hele grafen er i bilaget i en større udgave, men for overskuelighedens skyld har jeg inddelt de forskellige interessekategorier i mindre grupperinger herefter.

De lyseblå søjler fra 2004 viser, at **73 % af de unge i 2004 har sport som fritidsinteresser, da de svarer at de *ofte* dyrker sport.** Det svarer godt til, hvad jeg har oplevet rundt om i Grønland, hvor næsten ethvert lille samfund har en sportshal, som de unge kan mødes i og dyrke forskellige former for sport. **I 2015 ser det ud til at interessen for sport er dalet en smule, da 57 %** af de unge nu svarer, at de *ofte* dyrker sport. En sammenstilling mellem at dyrke sport, at gå i hallen og foreningsliv ligger jo lige for, og her svarer 59 % i 2004 at **de *ofte* går i hallen**, mens det i 2015 er 48 %. 55 % svarer, at de i 2004 *ofte* er med i **foreningsliv**, mens det i 2015 er dalet til 30 %. Den større andel som hævder, at de dyrker sport både i 2004 og 2015, i modsætning til at gå i hal og at dyrke foreningsliv, fortæller måske noget om, at Grønland jo har en del udendørs sport, som sejlads, skisport eller endda hundeslædekørsel, som netop ikke dyrkes i hal eller i foreningsliv.

Ser vi på de absolutte **højdespringere for *ofte* i 2004, er det at se video/DVD, se film i TV og at være med venner** med henholdsvis 87 %, 83 % og 81 % - tal som måske fortæller noget hvor vigtig samværet med vennerne er, når man ser film (Jerslev, 1993, 1999), hvilket jeg vil komme tilbage til**. I 2015 ses tendensen for *ofte* ud til at holde dog med lavere procentsatser,** nemlig 70 %, 70 % og 65 % for henholdsvis se **video/DVD, se film i tv og at være med venner.** Til gengæld ses tallene for 2015 ud til at udligne sig - være højere - for computer og netbaserede aktiviteter end i 2004, sådan som tendensen igennem årene har været. **Hele 70 % angiver i 2015, at de *ofte* surfer og chatter på nettet overfor 49 % i 2004.** For aktiviteten at **spille computerspil** ligger besvarelserne for interessen meget stabil fra 2004 til 2015. I 2004 angav 50 % en *ofte*-interesse, mens den i 2015 var på 48 %.

Hvis vi lige skal se på kategorien *aldrig* her i sammenhæng med de øvrige aktiviteter, før jeg opløser kategorierne i mindre enheder, som jeg har arbejdet med tidligere (artikel 14: 180; artikel 15: 302), ser vi, at 73 % i 2004 og 70 % i 2015 ***aldrig* laver håndarbejde**. I 2004 og 2015 er tallene mellem *aldrig* til **dans** ujævne, nemlig 29 % i 2004 og 87 % i 2015. For at forklare denne massive forskel burde man krydsreferere geografiske og aldersmæssige svar, og selv om databaserne ville tillade det, må jeg alligevel af pladshensyn gemme denne nærmere analyse til en anden gang. Den sidste *aldrig* kategori, jeg her vil nævne, viser samme udsving som dans og burde således også forklares nærmere. Det at gå på cafe, grillbar eller værtshus er igen betinget af geografi: Hvad der er i byerne og hvilken alder respondenten har. I 2004 ser vi, at **39 % svarer, at de *aldrig* går på cafe, grillbar eller værtshus, mens tallet i 2015 er på 78 %.** Dog går 42 % *ofte* **på cafe, grillbar eller værtshus i 2004, mens det i 2015 er faldet til 17 % der *ofte* gør det.**

Men nu til de detaljerede grafer, som er opløst efter temaer: Sport, kreative interesser, sociale interesser, gå i byen interesser og medie interesser. Til sidst har jeg sammenstillet venner, familie og medier for at se, om medierne virkelig er konkurrenter for socialt samvær, eller om de netop er noget der bidrager til socialt samvær.

Unges sportsinteresser i Grønland

Som vi kan se af kortet herunder, er der mange forskellige sportsfaciliteter i hele Grønland, foruden selvfølgelig de indlysende som geografi og natur leverer i så rigt mål.

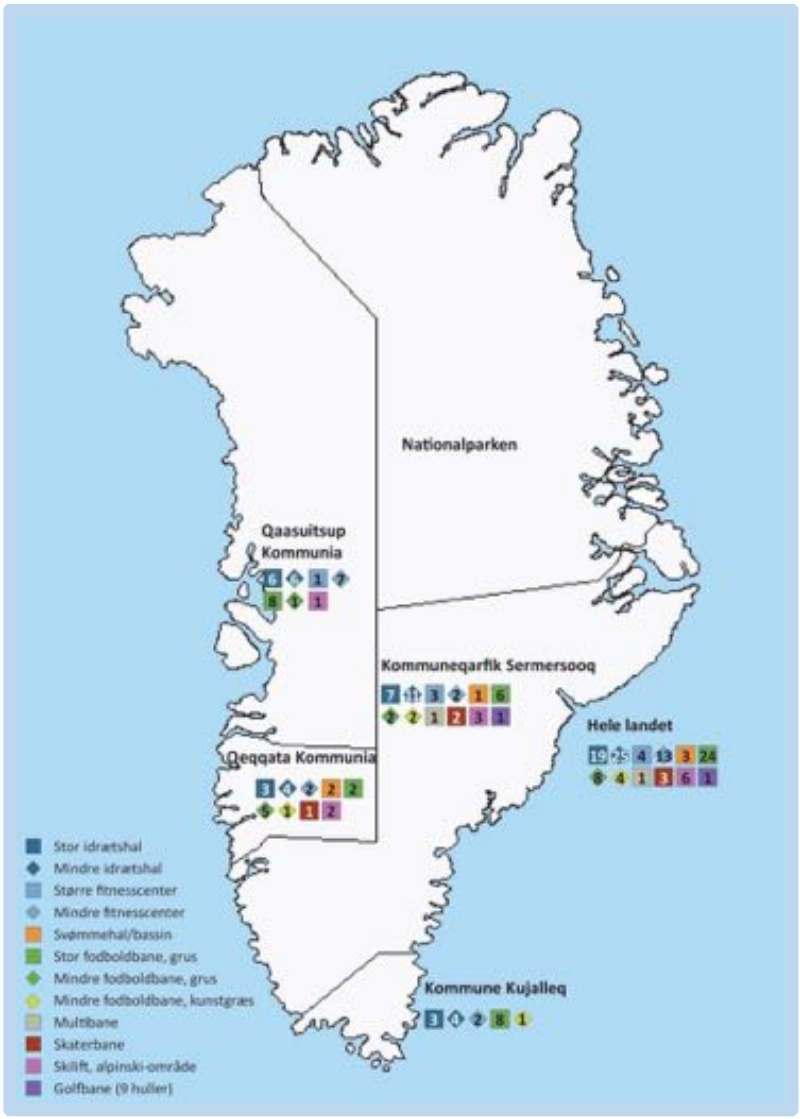

Idrættens Analyseinstitut, 2015. Idrætsfaciliteter i hele Grønland. Mere detaljerede kort findes i rapporten p. 39-42.[387]

[387] *Idrættens Analyseinstitut, 2015*. http://www.idan.dk/nyhedsoversigt/nyheder/2016/a805_groenlandsk-idraet-har-store-potentialer/ (set 9.2.2017)

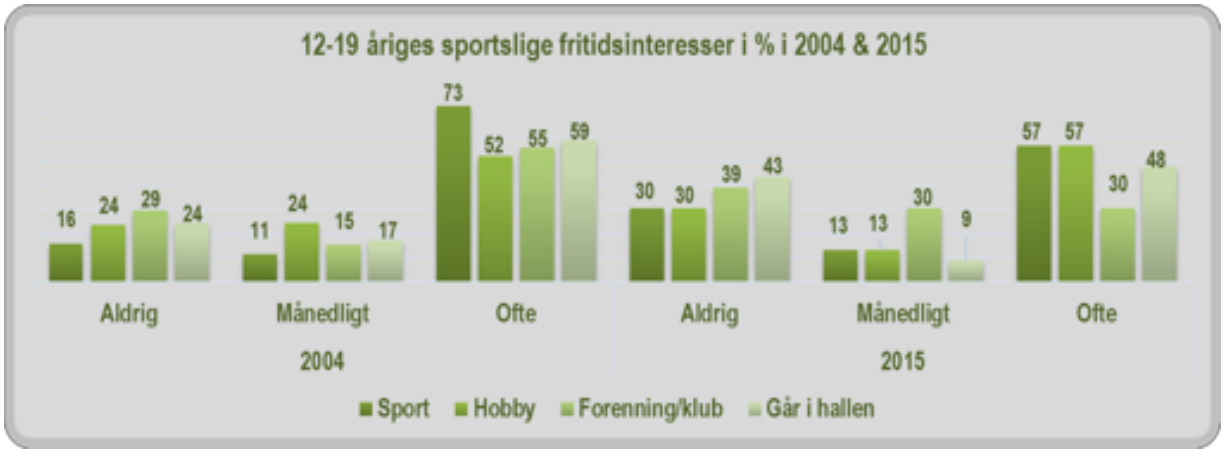

Figur 37: 12-19 åriges sportslige fritidsinteresser. Surveys 2004 (N= 342) & 2015 (N=90) i %.

I figur 42 herover ser vi på de unges sportslige interesser som en del af et normalt ungdomsliv. For overskuelighedens skyld for hele gruppen af de 12-19 årige. Jeg er klar over, at der er stor forskel på, hvad de 12-15årige og de 16-19årige laver i deres fritid, men jeg må her desværre tage et valg om overskuelighed af pladshensyn, ligesom i de øvrige figurer herunder. For begge årene 2004 og 2015 ser vi at *ofte* er den mest fremherskende kategori. **For de unge i 2004 er der 73 % der *ofte* dyrker sport, mens det i 2015 ser ud til at være faldet til 57 %.** Generelt ser interessen ud til at være dalet inden for næsten alle kategorier, især ser **foreningslivet** ud til at have lidt under en svigtende interesse, idet *ofte* angivelsen er dalet fra 55 % i 2004 til 30 % i 2015. Ser vi omvendt på kategorien *aldrig* er den steget over hele linjen fra 2004 til 2015. **Af mine undersøgelser kunne det derfor se ud til, at der har været en dalende interesse for sport i de sidste 10-11 år.** I 2015 lavede *Grønlands Idrætsforbund* en undersøgelse af idrætten i Grønland, herunder af de unges idrætsiver. Rapporten godtgør, at der er ca. 5. 000 aktive medlemmer under 18 år (*Idrættens Analyseinstitut*, 2015: 9), og herunder ser vi, at 52 % dyrker motion da dette survey blev lavet i 2015, mens hele 92 % har dyrket regelmæssig motion inden for det sidste år. Kun 8 % gør det ikke eller vil ikke jf. tabellen herunder. Selvom det er svært at sammenligne vores tal med idrættens tal både på grund af geografi og alder, kan man sige, at hvis man betænker, at sport jo ikke behøver at være foreningssport alene, er tallene ikke helt skæve i forhold til hinanden: 55 % og 59 % angiver i min undersøgelse at de ofte går i forening eller hallen i 2004, og i 2015 er tallet er faldet til 30 % og 48 %.

Rapporten fra *Idrættens Analyseinstitut* viser at det ser ud til, at Grønlands forskellige kommuner gør rigtigt meget for understøtte sportsudøvelsen i Grønland, dels ved anlæg af

sportsfaciliteter, som vi så på kortet, og dels ved at understøtte de unges deltagelse økonomisk ved at give op til 100 % refusion for børn under 18 år (*Idrættens Analyseinstitut*, 2015: 34).

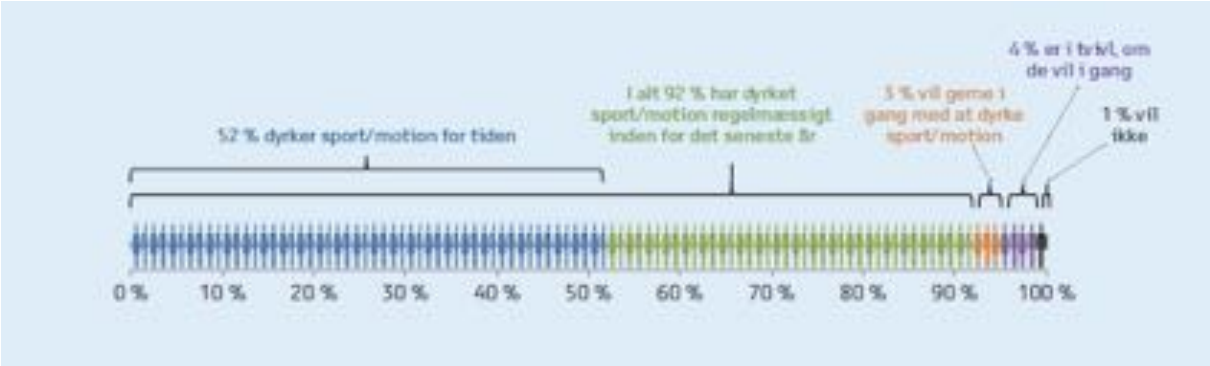

Idrættens Analyseinstitut, 2015: 17.[388]

Når de unge svarer, at de ***ofte*** **går i hallen** i vores undersøgelse for henholdsvis 59 % og 48 % vedkommende i 2004 og 2015, kunne det tydes derhen, at de også dyrker sport, hvad man jo gør i hallen. Dog er **hallen imidlertid også ofte et samlingssted for unge** i byer, der ikke har cafeer, ungdomsklubber eller andre mødesteder. Hallen har ofte et cafeteria. Man mødes her, drikker sodavand, spiser pommes frites og dyrker sport eller ser på dem, der gør det. Man skal tænke på, at især om vinteren er der brug for indendørs mødesteder.

Unges kreative interesser

I figur 38 herunder ser vi de unges kreative interesser. I denne graf er svaret *aldrig* det mest fremherskende. **Omkring 70 % af de unge i både 2004 og 2015 angiver, at de *aldrig* laver nogen form for håndarbejde.** Retfærdigvis kunne det give et mere retvisende billede her at dele svarene op i køn. Dog er det en **klar tilbagemelding for hele aldersgruppen, at de ikke er synderligt interesserede i håndarbejde.** Kun 13 % i 2004 og 17 % i 2015 angiver, at de *ofte* laver håndarbejde – og det *kan* jo være forbeholdt et fag på skoleskemaet. Lidt mere jævnt fordelt imellem grupperne er interessen for at **spille, synge, male og skrive. I 2004 melder 40 % at de *ofte* er kreative på denne måde, og i 2015 er det 30 %.**

388

http://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwj6wMmIx_TSAhUBESwKHVgQDM0QFggqMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.idan.dk%2Fvidensbank%2Fdownloads%2Fidraet-i-groenland-kort-fortalt%2F088188e2-90b6-47f4-add1-a54701207122&usg=AFQjCNGkSfy_-lbltN6cAakfBpDa0R8pJA (set 09.02.17).

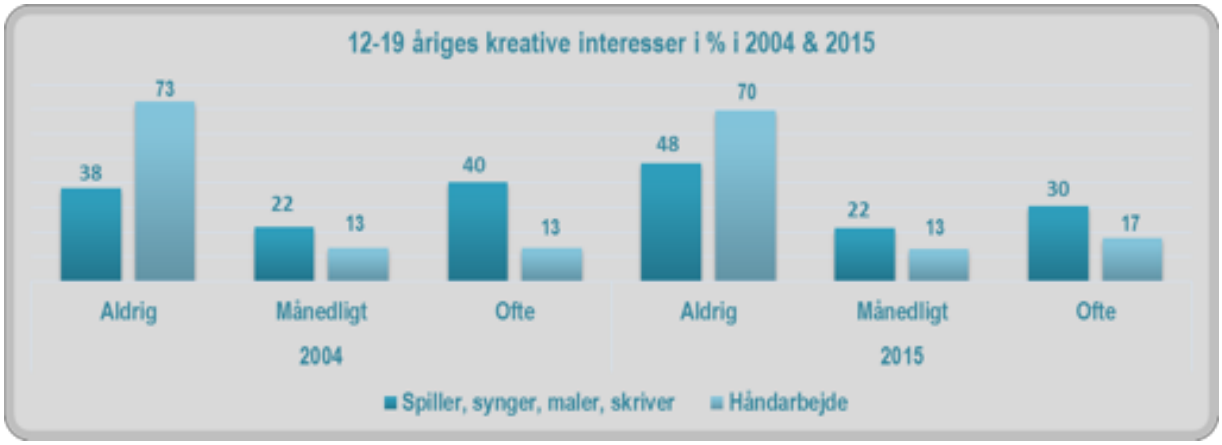

Figur 38: 12-19 åriges kreative fritidsinteresser. Surveys 2004 (N= 342) & 2015 (N=90) i %.

Unges sociale liv

Nogle af de personer, som er omtalt før, har udtrykt en lidt negativ holdning til de unges sociale liv. Det hævdes indimellem, at medierne stjæler tiden fra samværet med familie og venner (Buckingham, 2002:78; kap. 9). Som vi kan se af figur 39 herunder, er *ofte* svarene både i 2004 og 2015 de fremherskende. **I 2004 angiver 81 % af de unge, at de *ofte* er sammen med vennerne. I 2015 er tallet, skønt det tilsyneladende er faldet, alligevel 65 % og dermed overbevisende i forhold til de andre grupperinger.**

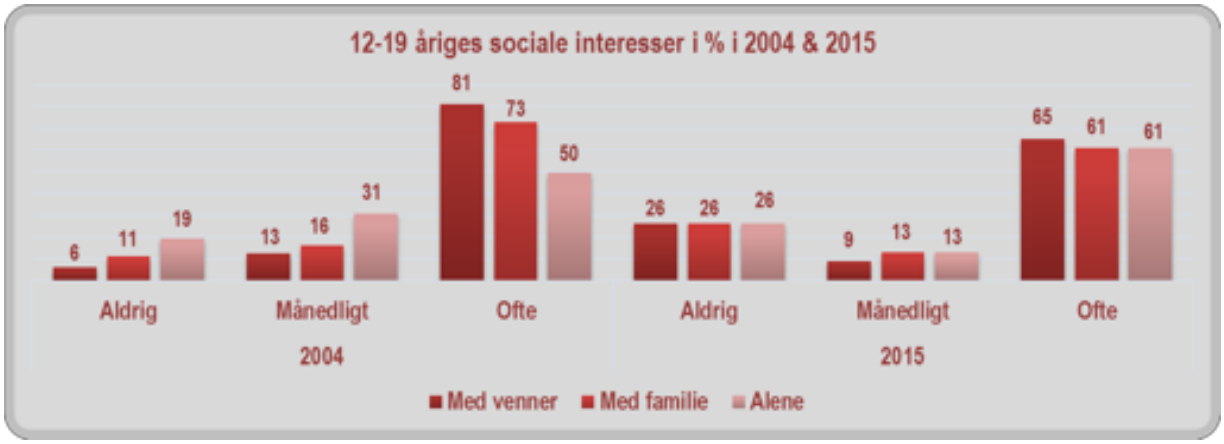

Figur 39: 12-19 åriges sociale interesser. Surveys 2004 (N= 342) & 2015 (N=90) i %.

Vennerne er på første pladsen for den samlede ungdomsgruppe på 12-19 år. Mange undersøgelser viser også, at de unge tager deres venner fra deres online kulturer med over i deres offline kulturer og vice versa (Larsen, 2010; *Center for Digital Pædagogik*):[389]

> ”De unge skelner ikke mellem væggen på Facebook og skænderiet i skolegården. For dem er det en helhed. […] tydeligt […] at børn og unge ikke adskiller deres liv på nettet og deres liv offline. For børn og unge er det én verden, og for dem giver det ikke mening opdele den” (*Center for Digital Pædagogik*).[390]

Jeg vil vende tilbage til dette senere i dette afsnit.

Familien ser imidlertid også ud til at være noget, de unge har lyst til at omgås. **73 % angiver i 2004, at de *ofte* er sammen med familien, og i 2015 er antallet 61 %.** Et næsten lige så stort antal angiver imidlertid, at de ***ofte* også kan lide at være alene**. 50% i 2014 og 61 % i 2015. Angivelsen af at de er alene, behøver jo ikke nødvendigvis betyde, at de *er* alene, måske bare at de er alene foran computeren, hvor de er på *Facebook* med vennerne eller lignende.

Set i sammenhold med figur 39 ovenfor om de unges sociale interesser må jeg sige, at figur 40 nedenfor ikke lige netop støtter op om arten af de unges angivelserne om deres sociale liv med venner. **At gå på cafe, grillbar eller værtshus er typisk noget man gør med vennerne. Kun 42 % de unge angiver i 2004, at de *ofte* går ud på denne måde,** halvdelen af de unge, der ovenfor angav at være *ofte* sammen med vennerne i 2004. **I 2015 er tallet kun 17 %** der angiver, at de går ud på cafeer o.l., **mens 78 % angiver, at de aldrig går ud på cafeer etc**. En indvending imod min analyse er som så oftest før de geografiske forhold. Ikke alle byer har cafeer etc., og **så må de unge jo være sammen med vennerne på andre måder, i hjemmet, på skole eller i hallen – eller *ude at gå tur*** (artikel 18: 107).

Dans er rimeligt højt værdsat i 2004, hvor 61 % har svaret, at de *ofte* danser. Der kunne jo være forskel på de 12-15årige og de 16-19åriges interesser vedrørende dans, men fra andre projekter bl.a. CAM-projektet ved vi, at også den yngre gruppe er glade for ’sodavandsdiskotek’, og at de dansede på skolen og hjemme, som mange af deres fotografier viste (artikel 8). I 2015 ser tallene helt modsatte ud, og **87 % svarer, at de *aldrig* danser**, mens kun 17 % gør det. Disse antagelser ser desværre ud til at kræve yderligere undersøgelser for at vi kan vide noget bestemt om de unges interesser for dans.

[389] http://cfdp.dk/offlineonline-%E2%80%93-en-verden-for-b%C3%B8rn-og-unge/ (set 09.02.17).
[390] Se note 93

Fra andre undersøgelser som CAM-projektet ved vi, at **de unge er rimeligt interesserede i at shoppe. I 2004 angiver 69 % at de *ofte* shopper, og i 2015 er der 61 % der angiver en *ofte*-interesse.** I figur 31 angav samlet 52 % (45+6+1) i 2004 at de købte ting på nettet i *op til en time*, *op til tre timer* og i *mere end tre timer*, i 2015 var det samlet 87 % (59+6+22) for i *op til en time*, *op til tre timer* og i *mere end tre timer*. Selv om tallene, når spørgsmålet er stillet på en lidt anden måde, er andeledes, viser det sig at **shopping både i de butikker, der nu engang er og på nettet, er noget, de unge er interesserede i.**

Denne forbrugsinteresse som her er påvist empirisk – og også af mange andre (Schack, 2008; Zhao et al, 2008; Christensen, 1999, har teoretikere som Thomas Ziehe og Herbert Stubenrauch (som omtalt i kapitel 2 og artikel 15: 297) beskrevet i forbindelse med den kulturelle frisættelse, hvor væksten af forbrugsgoder er blevet subjektiveret, så forbrug også bliver en demonstration af levestand, selvfremstilling, selvudfoldelse - ikke blot det 'at have', men også 'at være' som Ziehe & Stubenrauch citerer Erik Fromm for; værdifuldhed igennem forbrug:

> Forbrug får ikke alene betydning ud fra det synspunkt, der hedder at have, men også som et forsøg på at finde differentierede veje til at finde sig selv og give sig selv udtryk. Forbruget skal udfolde potentialer, som forandrer selvet, det skal fungere som et værktøj til at opleve 'personlighedsfremskridt' (Ziehe & Stubenrauch, 1993: 36).

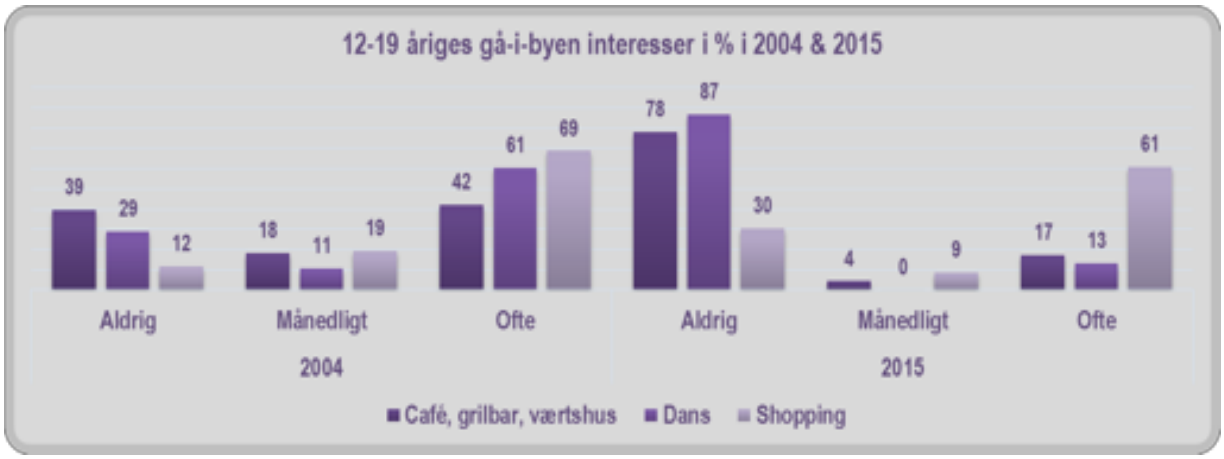

Figur 40: 12-19åriges gå-i-byen-interesser. Surveys 2004 (N= 342) & 2015 (N=90) i %.

Vi ser her, at de unge i Grønland følger trenden med også at udfolde deres potentialer igennem forbrug. Denne interesser er sporet igennem alle undersøgelser, år og artikler, men man behøver også blot nu, at kaste et blik på *Facebook* siderne, på gadebilledet fx i Nuuk og

møde de unge overalt for at se, hvor meget globalt forbrug; tøj, gadgets og vaner, der følger side om side med den mere lokale og nationale mode (Artikel 15; Artikel 16).

Unges medie interesser

Det, der nu imidlertid er interessant at se, er de unges fritidsinteresser generelt i forhold til medieinteresser, men lad os først se på medieinteressen alene. I figur 41 herunder ser vi tallene for medieinteresser, den interesse, der fra nogle medie-negative forskeres synspunkt er skyld i, at de unge trækkes væk fra sociale fællesskaber.

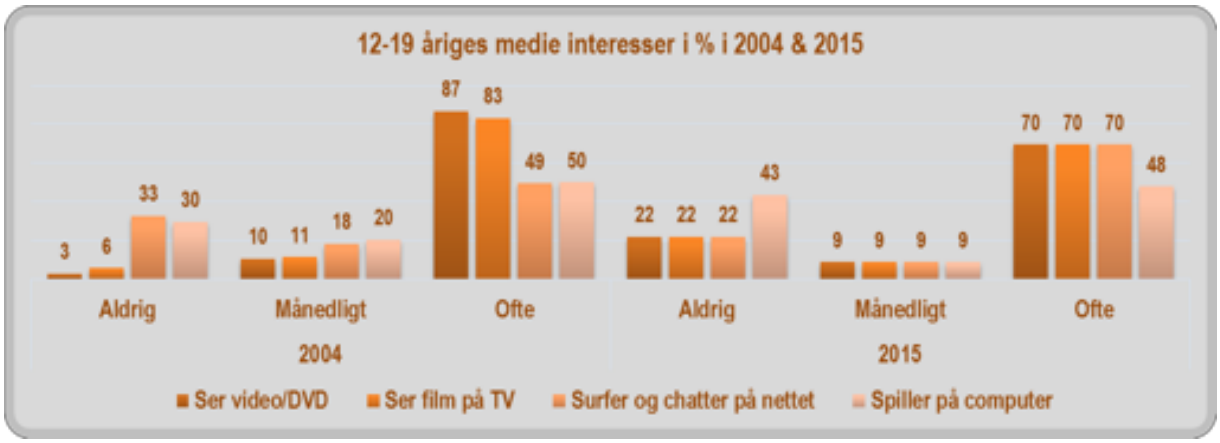

Figur 41: De 12-19 åriges medieinteresser. Surveys 2004 (N= 342) & 2015 (N=90) i %.

Lad os starte med de nye medier. **I 2004 ser vi, at 49 % surfer og chatter på nettet, i 2015 er tallet steget til 70 % for *ofte*.** Tallene svarer meget godt til udbredelsen af computerinteresser i 2004 og udviklingen af den samme i 2015. For **at spille på computer** er tallene for begge år omkring de 50 %. Hvis vi opløste besvarelserne i piger og drenge, ville der nok være lidt mere markerede differencer i forhold til det at spille computer, men det må vente med at blive analyseret til en anden gang. **Både i 2004 og 2015 er kategorien *ofte* den mest anvendte. 87 % af de unge ser i 2004 video/DVD, og i 2015 er antallet på 70 %.** Vi ser i figuren herover, at **de unge angiver at se film på TV for 83 % s vedkommende i 2004 og for 70 % vedkommende i 2015.**Vi ved dog fra mange undersøgelse (Jerslev 1993) og fra vores egne krydsbearbejdninger, at det at **se video/DVD er en aktivitet, de unge i høj grad gør sammen, og at de unge også ofte ser TV sammen med familien, mens at surfe, chatte og spille computerspil er en aktivitet, der i højere grad kræver, at man er alene ved computeren og/eller i kontakt med andre online.** Forholder det sig også sådan i Grønland?

Lad os prøve at sammenstille svar for **fritidsinteresser** *med venner* og s*er video/DVD, familie og ser TV* og **computerlege** *med venner* eller *alene* for at se, om formeningerne om video/DVD som venne-medierne, TV som familiemediet, og computer og alene tid slår til.

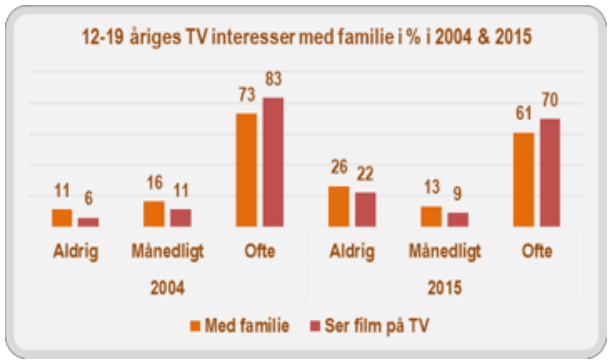

Figur 42 & 43: De 12-19åriges sociale- og medie-interesser. Surveys 2004 (N= 342) & 2015 (N=90) i %.

Som vi kan se af de to små figurer 42 og 43, er der en påfaldende overensstemmelse mellem besvarelser for *med venner* og *video/DVD* og *med familie* og *TV* både for *ofte* kategorierne i 2004 og i 2015, om end 2015 tallene i begge tilfælde er mindre. Fra dette spørgsmål, hvor vi ganske vist spurgte ind til alle fritids - og sociale forhold samtidig, ser det ud som om, **de unge ofte dyrker deres medieinteresser og deres sociale omgangskreds samtidig: Med vennerne ser man film som man selv vælger ved at sætte en film på eller streame på nettet, og man hygger med familien ved at se, hvad der kommer i TV af bl.a. film.** Ovenfor havde vi imidlertid også et spørgsmål om, hvorvidt de unge kunne lide deres eget selskab - og for visse aktiviteter så det også ud til, at det var ok at være alene. Lad os igen prøve at sammenstille de samme medieinteresser med interessen for *alene* tid, som vi ser nedenfor i figur 44, hvor alle kategorierne er sammenstillede. **Fra 2014 til 2015 ser det ud til at alentiden er steget en anelse fra 50 % til 61 % for *ofte*, og da vi samtidig ved, at de internetbaserede aktiviteter har taget til, kan vi måske konkludere, at de unge nu i Grønland fordeler deres tid med venner både online og offline, uden at de ser det som en kvalitetsmæssig forskel**, som det ovenstående citat fra *Center for Digital Pædagogik* viser.

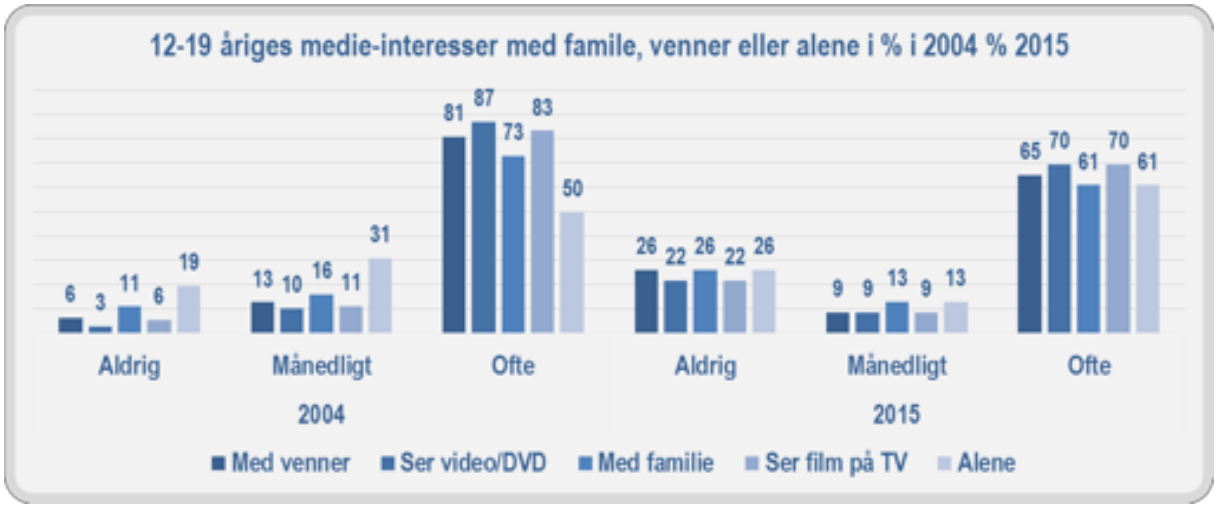

Figur 44: De 12-19åriges sociale, alene- og medie-interesser. Surveys 2004 (N= 342) & 2015 (N=90) i %.

På figur 45 herunder vil jeg se, om jeg kan udlede noget om de net baserede medier over for venner og alene tid.

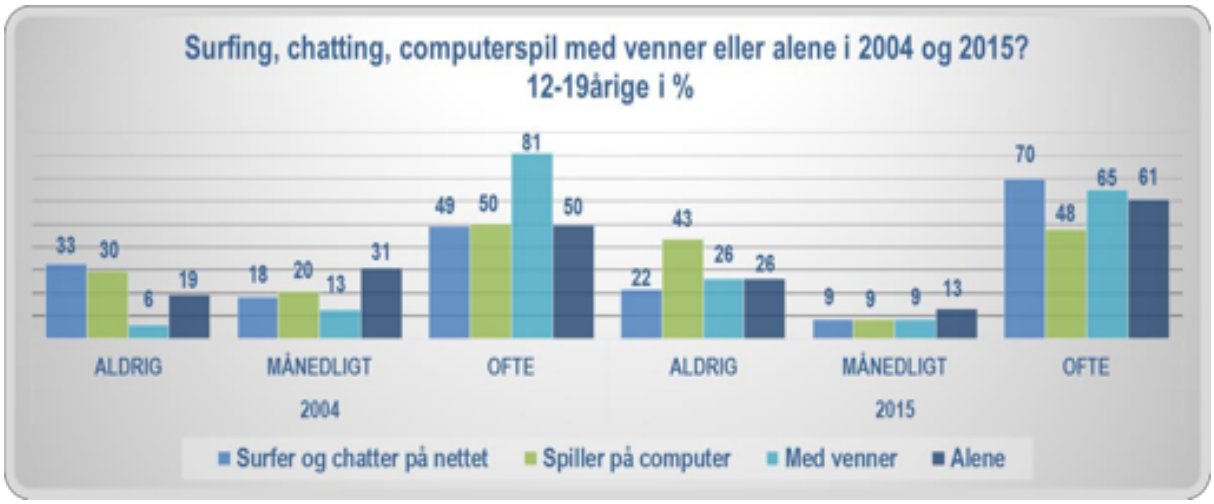

Figur 45: De 12-19åriges web baserede med venner og/eller alene. Surveys 2004 (N= 342) & 2015 (N=90) i %.

Det er jo de samme tal, som de ovenstående tabeller, men her ser vi ret tydeligt, at *venne*-søjlen for *ofte* er faldet fra 81 % til 65 %, at *alene*-søjlen er steget fra 50 % til 61 % fra 2004 til 2015, og *surfer og chatter* søjlen er steget fra 49 % i 2004 til 70 % i 2015. En lidt bastant fortolkning, som imidlertid umiddelbart understøttes af andre resultater, er, at de unge ikke i højere grad absolut vil være i deres eget selskab, men at **de både er sammen i det virkelige liv som på de sociale medier, da de ikke opfatter *Facebooks* væg som en skillelinje**

mellem de to tilstande. I den sidste figur 46 herunder ser vi igen dette faktum understreget, når v ispørger på en lidt anden måde.

Figur 46: De 12-25åriges sociale- og medie-interesser. Venner offline eller online? Surveys 2015 (N=90) i %.

Samlet 73 % er **sammen med venner *flere gange om ugen*** (33+13+27) fra *2-3 gange/ugen, 4-5 gange/ugen og 6-7 gange/ugen*, mens samlet 84 % er **på *Facebook flere gange om ugen*** (56+15+13) fra *2-3 gange/ugen, 4-5 gane/ugen og 6-7 gange/ugen*. Egentligt siger disse tal, at **de unge helt selvfølgeligt er aktive på *Facebook*, de logger på flere gange om ugen og sikkert også flere gange om dagen, men tallet for at være sammen med venner er ret højt** og siger nok noget om, at *Facebook* bliver brugt, som Mark Zuckerberg havde tænkt sig, netop som et socialt medie inden for en gruppe, der arbejder, studerer sammen – eller måske oven i købet som visse grønlandske unge bor tæt på hinanden enten i en lille by eller evt. på samme kollegium. **Givet er, at man i hvert fald ikke kan sige, at de unge sidder ensomt for sig selv og stirrer ind i en lille eller større skæm.**

Mig, mine venner og mine følelser – dårlige og gode

Vi har omtalt det vanskelige i at måle effekter af livsstil og mediebrug (kapitel 2), og det *er* et usikkert område at komme ind på. Når vi imidlertid lige fra starten i alle spørgeskemaer har spurgt ind til følelser og holdninger, vil jeg forsøge at analysere et par af disse spørgsmål her til sidst. Jeg benytter kun spørgsmål fra 2004 og 2015. Disse spørgsmål har aldrig været analyseret før, selvom vi har haft spørgsmålene med i alle surveys. Lad os starte med forhold

til venner, jeg har kombineret dårlige over for gode følelser.

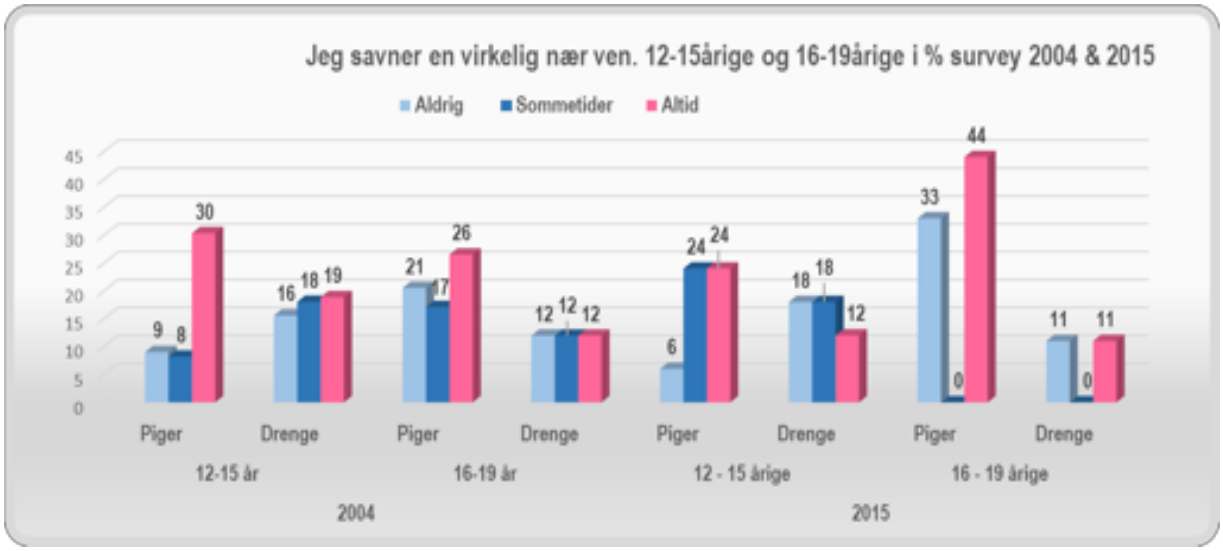

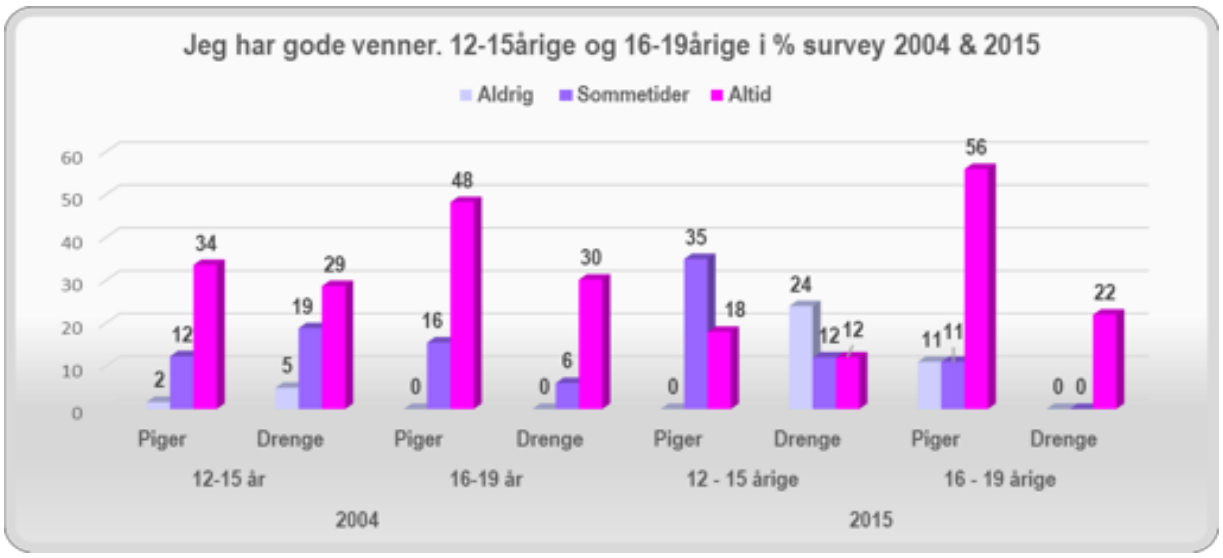

Figur 47 & 48: 12-15årige og 16-19årige piger og drenges forhold til venner. Survey 2004 N= 342, 2015 N= 90. Som før nævnt er tallene for 2015 meget små, og når vi opdeler på både aldersgrupper og køn, bliver de enkelte kategorier langt under, hvad man kan kalde pålidelige tal. 2004 tallene er troværdige, 2015 tal altså ikke. Jeg vælger imidlertid at tage dem med, med dette forbehold.

I Grønland er der meget fokus på børn og unges velbefindende (kapitel 2; kapitel 3). Jeg vil ikke her gå ind på alle de andre undersøgelser vedrørende dette emne (Berliner 2013A, 2013B, 2013C; Gregersen, 2010; Nicklasen 2009, 2015; Nicklasen & Bjerregaard 2011; Pedersen & Bjerregaard, 2012; Kahlig & Banerjee, 2007; Curtis et al, 2006), men udelukkende fortolke vores egne data, som jo er spurgt til i en kontekst af medier og fritidsinteresser. På grund af 2015 tallenes upålidelighed, især når de opløses mange kategorier, vil jeg kun nævne dem kort.

Vi så ovenfor, at venner var vigtige, og at 73 % af de unge var sammen med vennerne flere gange om ugen både på *Facebook* og i virkeligheden. Trods det er der alligevel nogle af de **unge piger på 12-15 år** i 2004, som siger, at de **savner en virkelig nær ven, 38 %** (8+30) for *sommetider og altid*, **mens 43 %** (17+26) **af de 16-19årige piger siger at de gør det** *sommetider og altid*. I 2015 er tallene både for de 12-15årige og 16-19årige højere. Mest markant for *altid* for de 16-19årige piger. **I 2004 ser drengene ud til at føle sig bedre tilpas med venner.** For de 12-15årige er der kun en meget lille forskel, men for de 16-19årige er der tale om en halvering, hvor kun 24 % (12+12) angiver, at de savner en virkelig nær ven *sommetider* og *altid*. Samme tendens ser vi i 2015. Tallene for kategorien *aldrig* er temmelig små undtagen for de 16-19årige piger i 2015.

Generelt kan man sige, at det ser ud til, at pigerne er dem, der kan manglen på en virkelig nær ven lidt mere end drengene.

Går vi til figur 48, angiver næsten **halvdelen af de 12-15årige piger og drenge i 2004, at de har gode venner 46 %** (12+34) for piger 48 % (19+29) for drenge for *sommetider* og *altid*, mens det for **de 16-19årige piger ser ud til, at pigerne er bedre stillet nu. 64 % (16+8) angiver, at de har gode venner** *sommetider* og *altid*, mens **de 16-19årige drenge ligger lavere med 36 %** (6+30) for *sommetider* og *altid*. Som med svaret på at savne en ven, er der igen en gruppe, der rager op i 2015 og angiver at have gode venner, nemlig når 67 % (56+11) af de 16-19årige piger angiver, at de *sommetider* og *altid* har gode venner.

Generelt kan man sige at godt halvdelen af de unge, både piger og drenge, angiver, at de har gode venner, de ældre piger lidt mere end de yngre.

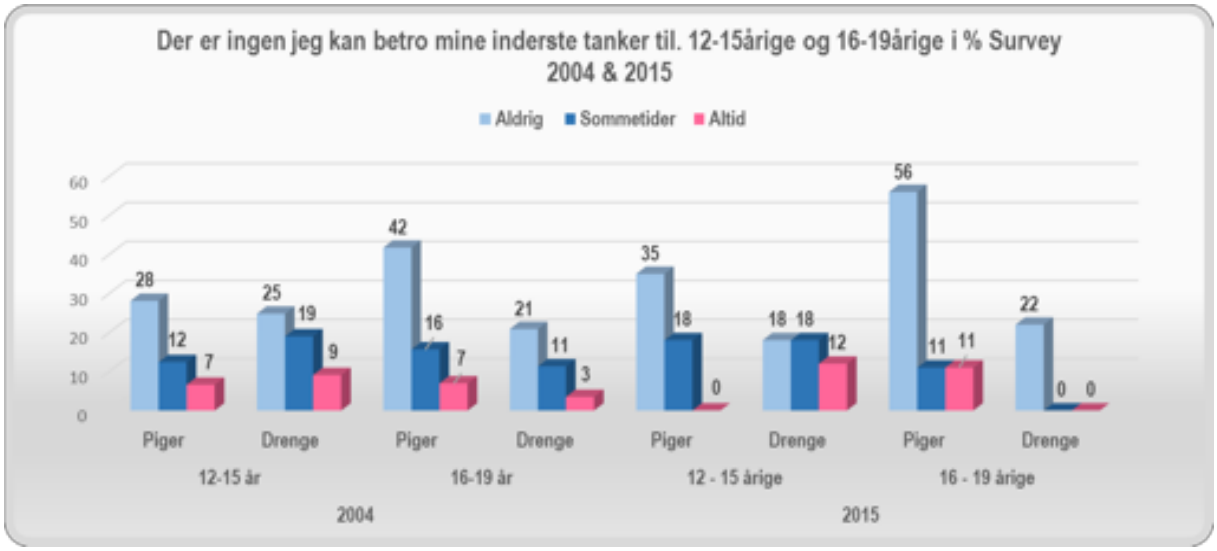

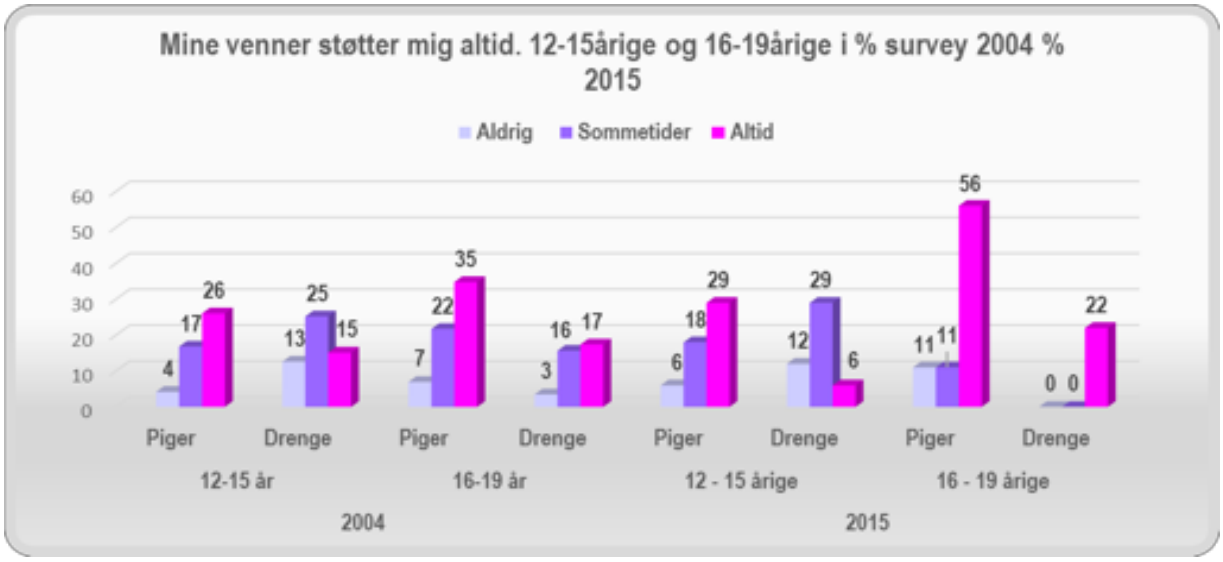

Figur 49 & 50: 12-15årige og 16-19årige piger og drenges følelse af ensomhed og forhold til venner. Survey 2004 N= 342, 2015 N= 90. Samme forbehold for 2015 tallene som ovenfor.

Ser vi på figur 49: Der er **ingen jeg kan betro mine inderste tanker til,** springer de lyseblå søjler for *aldrig* i øjnene. **Ca. en fjerdedel af de 12-15årige piger og drenge i 2004 angiver, at de føler at de ikke har det sådan.[391] Ser på vi de 16-19årige piger er tallet på 42 %, mens drengene ligger på halvdelen af pigerne med 21 %,** der synes at mangle nogen at betro deres inderste tanker til. Samme tendens, men en anelse højere, viser 2015 tallene for de 12-15årige piger. De 16-19årige piger udgør en undtagelse, hvor 56 % siger at de *aldrig* mangler nogen at betro deres inderste tanker til, mens de unge mænd ligger lavt. Tallene for *altid* hører i alle aldersgrupper og begge år til i den lavere ende, men **gennemgående kan man sige, at der *er* unge som ikke føler, at de har nogen at betro deres inderste tanker til, men generelt *synes* de fleste at have det.**

Ser vi på figur 50: Mine venner støtter mig altid, er **altid kategorien den mest fremherskende,** undtagen for 12-15årige drenge i 2004 og 2015. **Godt 40 % af de 12-15årige piger og drenge angiver i 2004, at de har venner, der støtter dem:** (17+26) for piger og (25+15) for drenge for *sommetider og altid*. **For de 16-19årige er pigerne på 57 %** (22+35) for *sommetider og altid*, **mens drengene ligger lavere på 33%** (16+17) for

[391] Det kan være vanskeligt at forstå hvordan de unge har svaret. Spørgsmålet er ikke godt stillet, da benægtelser kan være til at misforstå. Har de unge svaret på, at der *aldrig* er nogen de kan betro deres inderste tanker til, eller har de svaret på, at sådan har de det *aldrig*. Det er selvfølgeligt sidste mulighed, der skulle svares på. Derfor må denne graf tages med forbehold. Jeg har valgt alligevel at tage den med, med dette forbehold og med den usikkerhed det bibringer.

sommetider og altid. I 2015 er tendensen den samme, undtagen for de 16-19årige piger, hvor 68 % (11+56) angiver, at de *sommetider og altid* har støttende venner.

Generelt kan man sige, at pigerne i alle aldersgruppe og i begge år angiver at have mere støttende venner.

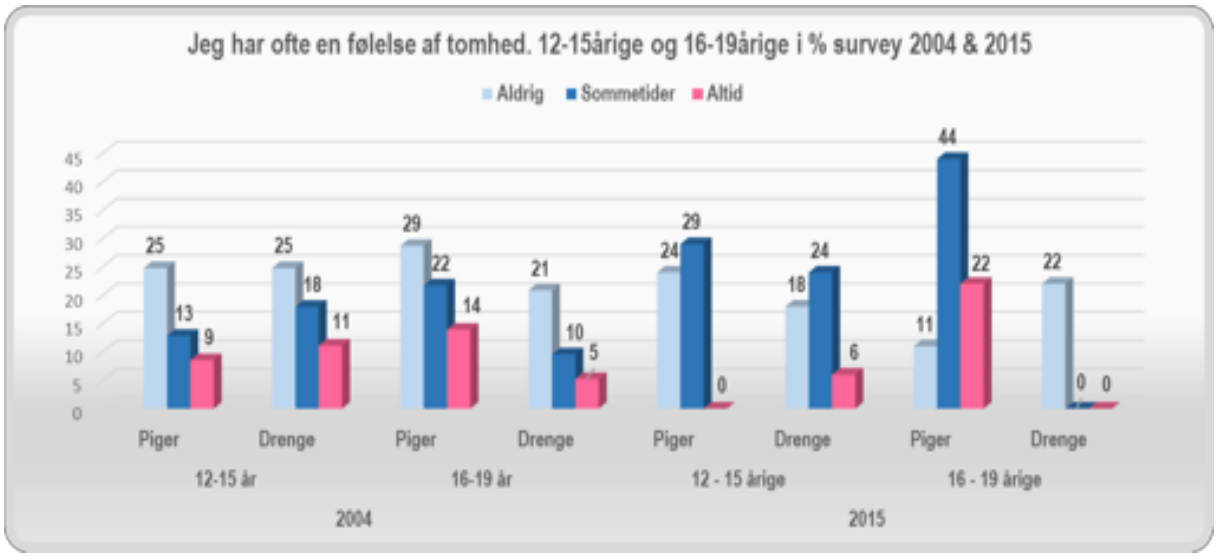

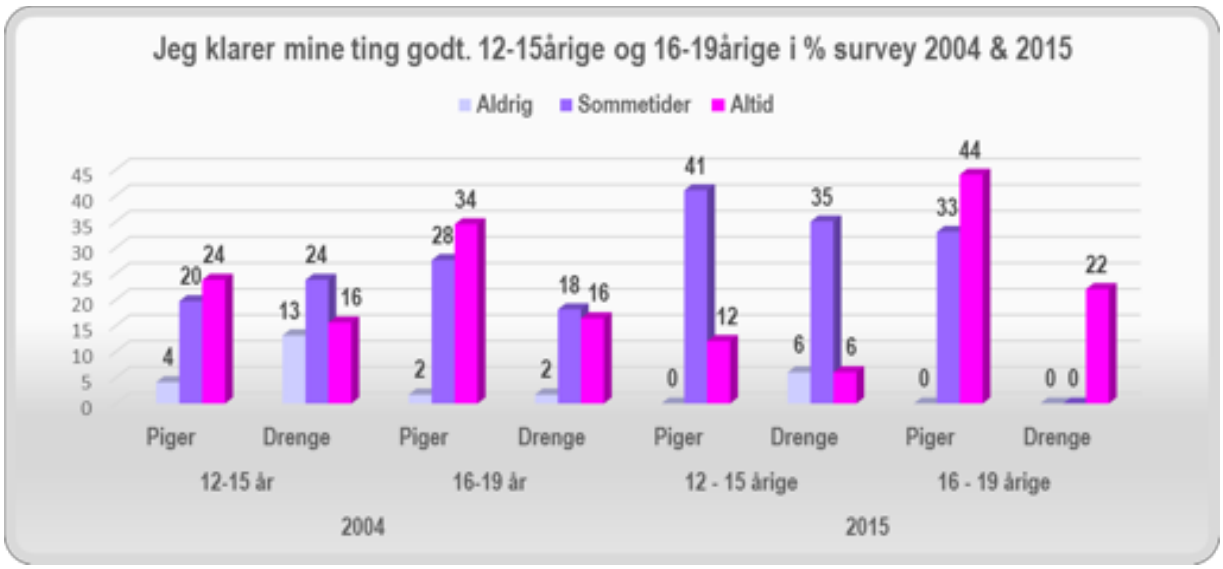

Figur 51 & 52: 12-15årige og 16-19 årige piger og drenges følelse af tomhed eller at klare det godt. Survey 2004 N= 342, 2015 N= 90. Samme forbehold for 2015 tallene som ovenfor.

Sammenstillingen af figurerne 51 og 52 er måske ikke lige netop to sider af samme sag. I spørgeskemaet var alle spørgsmålene fra figurerne 47 til 52 underspørgsmål til et

overspørgsmål, der lød: Hvad synes du om din egen situation? For at skabe en lidt klarere analyse har jeg kombineret en negativ og en positiv holdning til forskellige emner.

I figur 51 spørger vi de unge om en følelse af tomhed. Ser vi hele tabellen under et er det de lyseblå og blå søjler for *aldrig* eller *sommetider*, der dominerer. **Omkring en fjerdedel** (lidt under og lidt over) **af alle de unge angiver, at de *aldrig* har en følelse af tomhed i 2004. Omvendt angiver omkring 10 %** (lidt under og lidt over), **at de *altid* har denne følelse** med undtagelse af de 16-19årige drenge, hvor kun 5 % angiver at de *altid* har en følelse af tomhed. I 2015 dominerer *aldrig* og *sommetider* på nær i gruppen af 16-19årige piger, hvor 22 % angiver, at de *altid* har en følelse af tomhed, og 44 % angiver, at de *sommetider* har denne følelse. Kategorien *sommetider* ser generelt ud til at være mere udtalt i 2015 undtagen for de 16-19årige drenge, der ser ud til at have det fint.

Overordnet kan man sige, at denne følelse af tomhed, som de røde søjler indikerer, ikke skulle være noget unge mennesker skulle føle overhovedet. Disse tal er, skønt små, for mange. Derimod angiver de unge med *aldrig* og *sommetider* grupperne, som er de mest fremherskende, at de ikke har en følelse af tomhed.

I figur 52 ser det ud til, at de unge selv mener, at de **klarer deres ting ret godt.** De mellemblå og de røde søjler, som indikerer en positiv holdning, er fremherskende. Lidt under halvdelen, 44 % (20+24) og 40 % (24+16) af de **12-15årige piger og drenge angiver i 2004, at de *sommetider* og *altid* klarer deres ting godt. For de 16-19årige ser pigerne ud til at mene, at det går rigtig godt på den front:** 62 % (28+34) svarer, at det *sommetider* og *altid* går godt. **De 16-19årige drenge ligger lavere** med kun 34 % (18+16) for *sommetider* og *altid*. 2015 afviger en del ved at *sommetider* er mere fremherskende, og *altid* søjlerne er skrumpet lidt, igen med undtagelse af de 16-19 årige piger, som angiver, at det går rigtigt godt med 77 % (33+44) for *sommetider* og *altid*. 22 % af de 16-19årige drenge mener, at de *altid* klarer deres ting godt.

Generelt kan man sige at næsten halvdelen eller flere af de unge selv synes, de klarer deres ting godt.

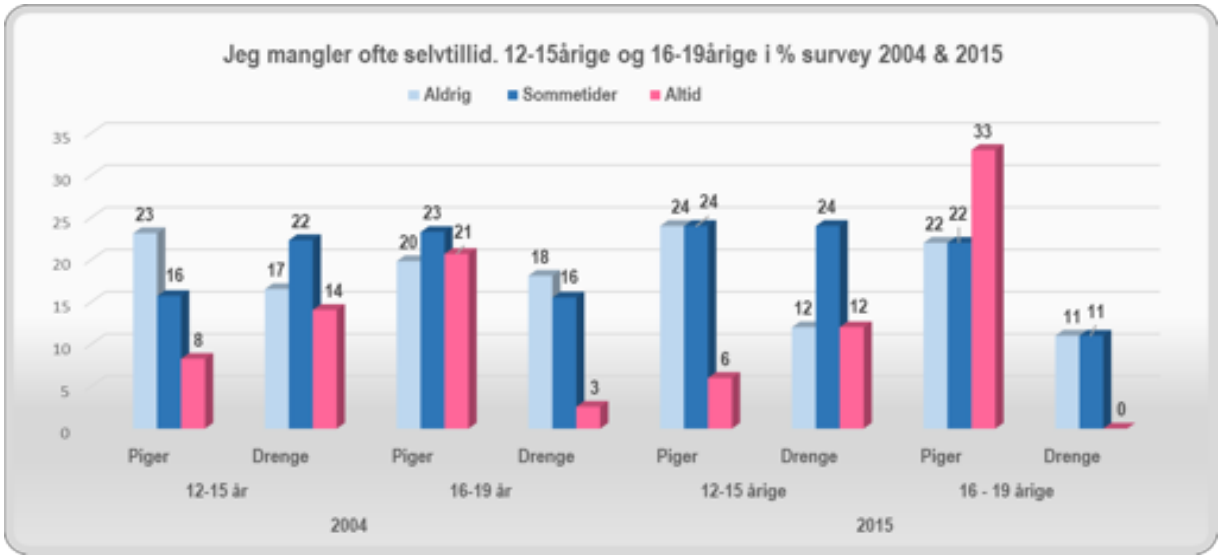

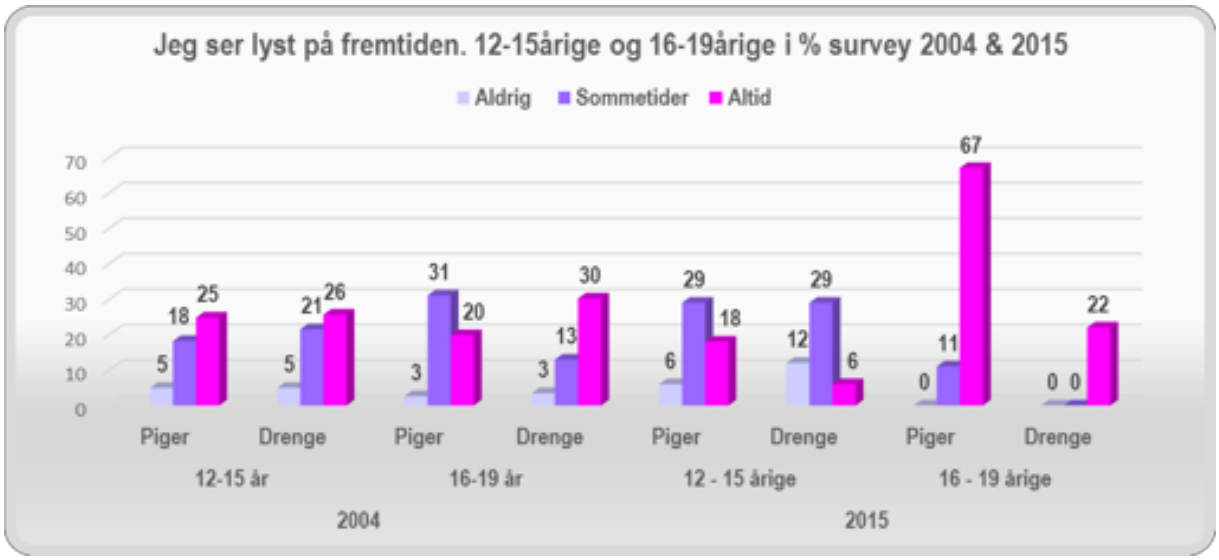

Figur 53 & 54: 12-15årige og 16-19årige piger og drenges følelse af manglende selvtillid eller fremtidsoptimisme. Survey 2004 N= 342, 2015 N= 90. Samme forbehold for 2015 tallene som ovenfor.

De to sidste tabeller figur 53 og 54 afslutter dette/disse spørgsmål om de unges egen mening om deres liv, venner og følelser. Figur 53 spørger ind til de unges s**elvtillid,** og for en overfladisk betragtning ser det ud til, **at selvtilliden ikke er så ringe.** De 12-15årige piger og drenge i 2004 angiver at de *aldrig* eller *sommetider* mangler selvtillid: Pigerne 39% (23+16) og drengene ligeledes 39 %, men fordelt lidt anderledes (17+22): **De unge piger ser altså en anelse mere positivt på deres selvtillid, når de angiver, at de aldrig mangler selvtillid.** For de 16-19årige fører pigerne med 43 % (20+23) for *aldrig* eller *sommetider,* og drengene følger efter med 34 % (18+16) for *aldrig* eller *sommetider*. **Dog mener 21 % af de 16-19årige piger, at de *altid* mangler selvtillid.** Et for stort tal, mens der for drengene i samme aldersgruppe kun er 3 % der angiver, at de *altid* mangler selvtillid. Tallene fra 2015 viser

samme tendens: **Pigerne er lidt mere overbeviste om, at deres selvtillid har det godt,** bortset fra de 16-19årige piger, hvor 33 % siger at de *altid* mangler selvtillid. **Drengene på 16-19 år er derimod selvtillidsfulde, ingen svarer, at de *altid* mangler selvtillid.**

Generelt kan man sige, at de unge piger ikke ser ud til at mangle selvtillid hverken i 2004 eller i 2015, drengene halter lidt efter i begge år. Den manglende selvtillid ser ud til at blive mere udtalt for den ældre gruppe af pigerne, mens det er omvendt med den ældre gruppe drenge i begge år.

Lad os slutte med noget positivt og det giver figur 54 os med udsagnet: Jeg ser lyst på fremtiden. De negative udmeldinger *aldrig* med de lyseblå søjler, er ikke fremtrædende, mens de røde og mellemblå søjler for *sommetider* og *altid* dominerer feltet. **Omkring halvdelen af de unge, piger og drenge** i begge aldersgrupper i 2004 og de 12-15årige piger i 2015 angiver, **at de *sommetider* og *altid* ser lyst på fremtiden.** 2015 tallene afviger igen, hvor 78 % (11+67) af pigerne angiver, at de *sommetider* og *altid* ser lyst på fremtiden, mens drengene på 12-15 år og på 16-19 år når knapt så højt. 35 % (29+6) af de 12-15årige angiver at de *sommetider* og *altid* ser lyst på fremtiden, mens 22 % af de 16-19årige angiver at de *altid* ser lyst på fremtiden.

Generelt kan man sige de fleste unge ser lyst på fremtiden, mens nogle få procent svarer at de aldrig gør det.

Konklusion

Vi har nu set på 54 tabeller og grafer, og det er ikke lige let at konkludere på, men jeg vil forsøge at trække et par af de mest iøjnespringende resultater frem, som fremgår af de fremhævninger i teksten, jeg har markeret løbende.

Medielandskabet i Grønland følger samme tendenser som andre steder. Det **bliver mere og mere fortættet og de nye mobile medier, mobil, computer, IPads og internet vinder mere og mere frem.** Næsten alle har en mobil, og de er rigtig glade for den. Den gamle medie-skrøne om, at pigerne er dårligere stillet med hensyn til ejerskab af medier, holder ikke. **Pigerne angiver en anelse mere ejerskab og/eller adgang til medierne end drengene.** Der er intet i vores materiale, der tyder på, at pigerne er dårligere stillet end drengene. Det, der springer i øjnene, er ikke så usædvanligt, at **de gamle medier TV, video og DVD taber**

terræn til de ny medier. De gamle er stadig populære, men i aftagende. En udvikling der selvfølgelig ses andre steder også. **Internet har med *adgang til* og *ejerskab* en 100 % s dækning.**

Ser vi på forbrug, er **TV kigningen generelt faldet fra 1997 over 2004 til 2015.** Der er tale om et fald på 75 %. Det siger dog intet om **de unges** forbrug. De **er flyttet over på andre platforme** og har forladt det gamle TV, i lighed med hvad der er sket i andre lande. Vi har nu i Grønland en gruppe af cross-viewers, der ser det indhold, de nu vil, på de platforme de har til rådighed. Fiktion har altid været populært, og **film og serier har altid igennem alle årene været blandt de foretrukne genrer.** Denne trend følger Nuuks biograf Katuaq, hvor langt størstedelen af de film, de viste i 2015 og 2016 var amerikanske film for et meget ungt (børn) eller yngre publikum. Helt har de unge dog ikke opgivet programmer som nyhederne, som er en anelse i Qanorooqs favør imod den danske TV-avis. Igennem alle årene har der også været en tendens til at dokumentarprogrammer og dyr/naturprogrammer var interessante for de unge. Ophold i naturen erstattet med natur på TV? Ikke nødvendigvis, men som unge andre steder trækker medierne som tidsfordriv, som måde at holde kontakt med venner på, og som inde-underholdning i de kolde vintermåneder.

Nye medier vinder som sagt over de gamle, dels fordi de nye giver mange – uanede muligheder, og fordi de er individuelle og mobile. Det er opløftende, at se enkelte byer og kommuner satse på at give de unge så meget udstyr og adgang, som man bl.a. har gjort i Sisimiut, hvor IPads blev givet til alle skolebørn i de senere år: hjem og skole balanceres på denne måde i understøttelsen af de unges uddannelse – og underholdning.

At de unge er interesserede i medier – i at eje dem, have adgang til dem og se dem er ikke nyt. Der har været meget forskel på, hvilke medier de har interesseret sig for – ofte jo nyere jo bedre. De unge er early adopters. **En overraskelse i materialet er, at de unge faktisk for 2004 og 2015 har angivet en interesse også i et af de rigtig gamle medier – læsemedier**, stik imod hvad skoler, pædagoger og mediepessimister har antaget. **De læser bøger, aviser og ugeblade.** I Grønland kan det hænge sammen med, at der er kommet flere og mere spændende tilbud i de senere år. I sammenligning med en undersøgelse om børns læsebaner i England ser det ikke ud til, at de grønlandske unge er bagefter, de er på niveau.

Et spørgsmål, som har været gennemgående i alle årene i vores spørgeskemaer, var, hvor de unge får deres informationer fra. Der har været spurgt ind til informationssøgning i

forbindelse med flytning og jobønsker. Her er analyseret informationer vedrørende jobønsker. Tidligere analyser har vist, at de unge – hvis det er muligt – gerne ville informeres af mennesker omkring dem, forældre, skole eller, at de har været på arbejdspladsen – det jeg kalder *the wet - ware*. **Undersøgelsen fra 2004 og 2015 bekræfter, at mennesker og oplevelser alligevel trækker mere end medier.** I 2015 undersøgelsen er internettet som informationsmedie imidlertid kommet med. Der er, ikke uventet, et større fokus på information om arbejde for de 16-19årige. De 12-15årige har god tid til at beslutte sig.

Brugen af computer er generelt steget fra 2004 til 2015. Det er ikke i sig selv nyt, da computeren er blevet et næsten uundværligt medie, som unge bruger i skole og fritid. Det giver bedst mening at se på tallene for 2015 i det følgende, da brugen af computer i 2004 ikke var så fremherskende, som det er nu. Ser vi på, hvor længe ad gangen de unge er på nettet, og hvad de laver i 2015, **er computeren som et dagligt, praktisk hjælpermiddel fremherskende**. Kategorien at søge informationer på nettet[392] er på en førsteplads, downloade musik eller programmer[393] på en andenplads, at købe ting på nettet[394] lige efter på en tredjeplads og endelig tekstbehandling[395] på en fjerdeplads, hvis vi ser angivelserne samlet for *op til en time*, *op til tre timer* og *mere end tre timer*. De to mest enkeltstående kategorier for **den mest intensive brug, *mere end tre timer* er tekstbehandling og søger informationer på nettet,** som deler førstepladsen.[396] Går vi til kategorien, *hvor ofte* de unge er på nettet i 2015, ser vi, at **en stor del af de unge er heftige netbrugere**. [397] **De går på nettet mange gange om dagen**. **De har et stort og regelmæssigt forbrug.**

Spurgt ind til aktivitet på nettet bliver brugen bekræftet her, **de unge søger information, køber ting og hører musik på nettet.** Imidlertid svarer de, når spørgsmålet stilles på en anden måde også, at **de læser nyheder, bruger sociale medier og ser film på nettet.** Det er ikke givet, hvad slags nyheder de angiver at interessere sig så meget for. I de unges verden kan nyheder være mange ting. **De unge i Grønland har en bred brugerflade på nettet – helt i lighed med andre landes unge.** Men trods den brede interesse for nettets mange fora, ser det alligevel ud til, at de mest interessante websider er *Facebook* og indkøbs, spil- og sportssider.

[392] Figur 31: Samlet 92 % (38+38+16) for *op til en time*, *op til tre timer* og *mere end tre timer*.
[393] Figur 31: Samlet 88 % (44+22+22) for *op til en time*, *op til tre timer* og *mere end tre timer*.
[394] Figur 31: Samlet 87 % (59+6+22) for *op til en time*, *op til tre timer* og *mere end tre timer*.
[395] Figur 31: Samlet 82 % (31+13+38) for *op til en time*, *op til tre timer* og *mere end tre timer*.
[396] Figur 31: *Mere end tre timer* 38 %
[397] Figur 32: 74 % angiver at de *altid* eller *ofte* er på nettet flere gange om dagen.

Facebook udnævnes som den absolut mest interessante netside; men hvad bruger de unge den til? De unges svar gør op med mange fordomme om, at de unge bliver ensomme af alt for meget netliv. Det ser ud til at være tværtimod. **Tæt ved 100 % angiver, at de har kontakt med venner og familie på nettet *ofte* og *en gang imellem*.**[398] **Facebook** bliver dog **også brugt til andre ting, så som at spørge om råd, dele ting og uploade billeder.**

Ser vi medierne i forhold til andre fritidsinteresser, ser det ud til, at **interesse for sport er dalet lidt** fra 2004 til 2015 **ligesom kreative interesser som at spille, synge og male og skrive**. **Derimod er de unge sociale; de er sammen med venner, familien, men kan også lide at være alene.** Der er et svagt fald i 2015 i forhold til 2004, men tallene for samvær er alligevel ret høje – omkring 60 %, ligesom *alene tid* i 2015. At danse og at gå i byen på cafe eller lignende er faldet siden 2004, men den interesse, der tilsyneladende er konstant og endda **stigende, er at shoppe.** Ser vi på medieinteresser er interessen for de gamle medier stadig til stede, men er faldet lidt siden 2004. **De unge ser stadig video/DVD og TV, men de angiver et stort forbrug for at surfe, chatte og spille på computeren og være på nettet.**[399]

Myter har eksisteret i mange år om det at se video/film med venner og TV med familien, og i vores materialer ser det ud til at være mere end myter. **Både det at se video/DVD og TV ser ud til at være noget, man gør enten med venner eller med familie.** Kombinerer vi med spørgsmålet om *alene tid* ligger den i begge år lavere for kategorien *ofte*, som også ligger på linje med at surfe, chatte og spille computer på nettet. **Man kan sige, at de unge både er sammen i det virkelige liv og på de sociale medier. De opfatter ikke *Facebooks v*æg som en skillelinje mellem de to tilstande. De er sammen med vennerne enten på nettet eller i virkeligheden nogen gange *6-7 gange om ugen*, nogen gange *4-5 gange om ugen* og nogle gange også *2-3 gange om ugen*. Man kan ikke sige, at de unge bare ensomt sidder og kigger på en skærm, de er sammen online og/eller offline.**

Ser vi på de afsluttende følelsesmæssige spørgsmål**,** ser det ud til, at **pigerne angiver, at de kan mangle en god ven lidt mere end drengene.** Alligevel siger godt **halvdelen af de unge, både piger og drenge, at de har gode venner,** de ældre piger lidt mere end de yngre.

[398] Figur 35: kontakt med venner 98 % (81+17) for *ofte* og *en gang imellem*; Kontakt med familie 97 % (78+21) for *ofte* og *en gang imellem*.
[399] Figur 41: Surfer og chatter på nettet 70% for kategorien *ofte;* Spiller på computer 48% - 50% for *ofte* i 2004 og i 2015.

Der *er* unge, som ikke føler, at de har nogen at betro deres inderste tanker til, men generelt synes de fleste at have det. Generelt kan man sige, at **pigerne i alle aldersgrupper angiver at have lidt mere *støttende* venner end drengene,** men kombineret med det ovenstående spørgsmål, må konklusionen være, at pigerne har brug for venner og kan føle, at de har brug for virkelig nære venner**.**

Vi har spurgt ind til en **følelse af tomhed og den fremherskende tendens er, at de unge ikke føler det i særlig høj grad,** dog gør nogle få procent det. Vi så i kapitel 2 at tab af venner eller nære personer kan være fatalt for unge, og Grønlands så ofte omtalte selvmordsstatistikker er noget, man skal være opmærksom på. Det er der også fra samfundets side, som mange undersøgelser og tiltag indikerer. Og selv nogle få der angiver, at de har en følelse af tomhed eller at de savner en virkelig god ven, er for mange. Omvendt **mener en del af de unge - omkring halvdelen - at de klarer deres ting godt.**

Generelt kan man sige, at **de unge piger ikke ser ud til at mangle selvtillid, mens drengenes selvtillidsfølelse ikke er helt på samme niveau.** I forlængelse af disse følelser kan man sige, at **de fleste unge ser lyst på fremtiden, mens kun nogle få procent ikke gør det.**

Litteratur

AG, Uge 56, 16. november 2016. Nuuk. Mediehuset Sermitsiaq/AG

Allatta: Ung i Grønland - Ung i Verden (2013): Bidrag af: Tukummeq Danielsen, Rosine Kreutzmann, Niviaq Korneliussen, Miiannguaq Olsvig, Johannes Lars Therkelsen, Paninnguaq Boassen, Maaliaaraq H. Nielsen, Gerda Berthelsen, Pivinnguaq Mørch, Sørine Steenholdt. Nuuk. Milik Publishing.

Allatta 2040 (2015): Bidrag af: Debora Hansen Kleist, Kenny J. Fisker, Nukappi Boassen Wille, Karoline Lennert Sørensen, Sandra Mathiasen, Maasi Brøns Chemnitz, Ludvikka Tellesen, Ilannguaq Karlsen, Bibi Lund Olsen, Marco Lund Olsen. Nuuk. Milik Publishing.

Amichai-Hamburger (2005): *The Social Net – Human behavior in Cyberspace*. New York. Oxford City Press.

Alasuutari, Asmtrong & Kytömäki (1991): *Reality and Fiction in Finnish TV Viewing*. Research Report. Helsinki. PY. Ylesradio Ab.

ANU UNA. Livsstilsmagasin. Nuuk.

Arnanut. Kvindemagasin. Nuuk

Bannert, M. og P. Arbinger (1996): Gender-Related Differences in Exposure to and use of computers. Result of a survey of secondary school students in: *European Journal of Psychology of Education* 11: 269-82.

Bauman, Zymunt (2007): *Consuming Life*. Cambridge. Polity Press.

Berliner, Peter, Rita Thomsen, Rikke Rossen, Lærke Jensen og Mette Sonniks (2017): Familieklasser i Nuuk – at skabe rum for fredelige løsninger midt i skolen in: i: *Grønlands Kultur – og Samfunds Forskning 2015-17*. Nuuk. Ilisimatusarfik /Forlaget Atuagkat

Berliner, Peter (2014): Forældresamarbejde styrker social resiliens IN: Vera, Tidsskrift for pædagoger, Nr. 67. København. BUPL & SL.

Berliner, Peter og Anne-Kristine Stender (2013A): Glæde og styrke - en undersøgelse af værdier hos ældre mennesker i Paamiut in: *Psyke & Logos* nr. 2, 2013

Berliner, Peter & Karen Hagedorn (2013B): Unges fortællinger om resiliens IN: Psyke & logos, Vol. 34, Nr. 2. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Berliner, Peter & Anne Maj Nielsen (2013C): Sociale Læringsprocesser, Ulighed, Mistrivsel, Resiliens og Transformation IN: Psyke & Logos, Vol. 34. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Birk & Svenningsen (2015): Streamers also watch TV i: *Media Development 2015*. *The DR Audience Reseach Department's Annual Report on the use of electronic media in Denmark.*

København. DR. https://www.dr.dk/NR/rdonlyres/D8F466AE-9EFB-4617-B8CD-5737425911FD/6142039/2015_DR_Medieudvikling UK.pdf, 2015: 4 (set 18.11.16).

Brink, Poul (1997): *Løgnens Univers*. København. Lindhardt & Ringhof.

Bronfenbrenner, U. (1979): *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Buckingham, David (2002): The Electronic Generation? Children and New Media i: Lievrouw & Livingstone Eds. (2002)

Center for Digital Pædagogik at: http://cfdp.dk/offlineonline-%E2%80%93-en-verden-for-b%C3%B8rn-og-unge/ (set 09.02.17).

Christensen, Dennis (2015): A Time Bomb under the TV i: *Media Development 2015*. *The DR Audience Reseach Department's Annual Report on the use of electronic media in Denmark*. København. DR. https://www.dr.dk/NR/rdonlyres/D8F466AE-9EFB-4617-B8CD-5737425911FD/6142039/2015_DR_Medieudvikling UK.pdf, 2015: 4 (set 18.11.16).

Christensen, Neil Blair (1999): *Inuit in Cyberspace: Embedding Offline Identity and Culture*. København. Museum Tusculanum Press

Christensen, Else & Siddhartha Baviskar (2015): UNGE I GRØNLAND
MED FOKUS PÅ SEKSUALITET OG SEKSUELLE OVERGREB. København. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

Coleman, James S. et al. (1968/1990): The Concept of Equality of Educational Opportunity i: *Harvard Educational Review* 38, No (Winter 1968).

Cooley, Charles (1902): *Human Nature and the Social Order*. New York. Charles Scribner's Sons

Cupitt, M., & S. Stockbridge (1996). *Families and electronic entertainment*. Sydney. Australian Broadcasting Authority/Office of Film and Literature Classification,

Curtis et al (2006): Tine Curtis, Helmer Bøving Larsen, Karen Helweg Larsen, Cecilia Petrine Pedersen, Ingelise Olesen, Kristian Sørensen, Marit Eika Jørgensen & Peter Bjerregaard: Unges trivsel i Grønland 2004. Nuuk. Inussuk. Arktisk Forskningsjournal 1.

Dencik, Lars; Per Schultz Jørgensen & Dion Sommer (2008): *Familie og Børn i en opbrudstid*. København. Hans Reitzels Forlag.

Dirckinck-Holmfeld, Lone, Vivien Hodgson; David McConnell (eds.) (2012): *Networked Learning: A Brief History and New Trends*. *Exploring the Theory, Pedagogy and Practice of Networked Learning*. New York: Springer Science & Business Media B.V.

Dohn, Nina Bonderup & Jens Jørgen Hansen (eds.) (2016): *Didaktik, Design og Digitalisering*. Medier. Kommunikation. Journalistik. Viborg. Samfundslitteratur.

Drotner, Kirsten (2001): *Medier for fremtiden – børn, unge og det nye medielandskab*. København. Høst og Søn.

Drotner, Kirsten (1995): *At skabe sig – selv: unge, æstetik, pæda*gogik. København. Gyldendal.

Drotner, Kirsten (1992): Modernity and Media Panics i: Skovmand and Schroeder Eds. (1992).

Durndell, A., P. Glissov, & G. Siann (1995): Gender and Computing. Persisting Differences in : *Educational Research* 37(3), 219-27

Feilitzen, Cecilia & Ulla Carlsson (eds.) (2000): *Children in the New Media Landscape*. *Games*. *Pornography*. *Perceptions*. *Children and Media Violence*. *Yearbook 2000*. Gøteborg. The UNESCO international Clearingshouse on Children and Violence on the Screen. Nordicom.

Fridberg, Torben et al. (1997): *Mønstre i mangfoldigheden*. *15-18åriges mediebrug i Danmark*. København. Borgen Medier.

Funk, Jeanne B., Debra D. Buchan, Jennifer Jenksa & Heidi Bechtoldta (2003): Playing violent video games, desensitization, and moral evaluation in children in: *Applied Developmental*. *Psychology* 24 (2003) 413 – 436. USA. School of Nursing, Medical College of Ohio.

Gergen, Kenneth J. (1991): *The Saturated Self*. *Dilemmas of Identity in Contemporary Life*. New York. Basic books.

Gergen, Kenneth J. (2006): *Det mættede selv - identifikationsdilemmaer i nutiden*. København.
Dansk psykologisk Forlag.

Giddens, Anthony (1991): *Modernity and ... Self and Society in the Late Modern Age*. USA. Stanford University Press.

Giddens, Anthony (1996): *Modernitet og selvidentitet*. København. Hans Reitzel

Goffman, Erving (1959): *Presentation of Self in Everyday Life*. New York. Doubleday Anchor Books.

Gregersen, Connie (2010): *Livsmod - socialpædagogisk og psykoterapeutisk behandling af børn i Grønland*. Nuuk. Milik Publishing.

Hall, Stuart, Dorothy Hobson, Andrew Love, and Paul Willis (eds.) (1980): *Culture, Media, Language*, London: Hutchinson.

Hall, Stuart Ed. (1999): *REPRESENTATION*. *Cultural Representations and Signifying Practices*. London. Sage Publications.

Hansen, Jacob Vikær & Kathrine Green i: *Media Development 2015*. *The DR Audience Reseach Department's Annual Report on the use of electronic media in Denmark*. København. DR. https://www.dr.dk/NR/rdonlyres/D8F466AE-9EFB-4617-B8CD-5737425911FD/6142039/2015_DR_Medieudvikling UK.pdf, 2015: 4 (set 18.11.16).

Hansen, Jens Jørgen (2016) Internettets metaforer: Steder for netværksdannelse, vidensarkivering, transaktioner og læring IN: Dohn & Hansen (2016).

Harris (1998): *The Nurture Assumption*. *Why Children Turn Out the Way They Do*. USA. Free Press

Hastrup, Kirsten (ed.): *Ind i verden—en grundbog i antropologisk metode*. København. Hans Reitzels Forlag.

Hill, Malcolm, Kay Tisdall & E. Kay M. Tisdall (1997) *Children and Society*. USA. Longman.

Himmelweit, Hilde (1959): *Television and the Child; An empirical study of the effect of television on the young*. Oxford. Published for the Nuffield Foundation by

Idrættens Analyseinstitut (2015):
http://www.idan.dk/nyhedsoversigt/nyheder/2016/a805_groenlandsk-idraet-har-store-potentialer/ (Set 9.2.2017)

Jensen, Jesper (2016): Web 3.0's didaktiske potentialer IN: *Didaktik, Design og Digitalisering* (2016): Bonderup, Nina Dohn & Jens Jørgen Hansen (eds.). Medier Kommunikation, Journalistik. Viborg. Samfundslitteratur.

Jerslev, Anne (1999): *Det er bare film*. *Unges videofællesskaber og vold på film*. København. Gyldendal.

Jerslev, Anne (1993): *Kultfilm og filmkultur* København. Gyldendal.

Johnsson-Smaragdi, Ulla & Annelis Jønssons (1994): Self-evaluation in an Ecological Perspective: Neigbourhood, Family and Peers, Schooling and Media Use in: Rosengren (1994)

Kahlig, Wolfgang & Nina Banerjee (ed.) (2007): Børn og Unge i Grønland – en antologi. Nuuk. MIPI/Ilisimatusarfrik. Milik Publishing.

KNR, 2016): *Seer-og Lytterundersøgelse, 2015*. *KNR* – Kalaallit Nunaata Radio. Februar 2016. EPINION.
http://knr.gl/files/knr_seer_og_lytterundersoegelse_2015_rapport_090216.pdf (set 11.11.17).

Korneliussen, Niviaq (2014): *Homo sapienne*. Nuuk. Milik Publishing.

Kubey, Robert & Reed Larson (1990): The Use and Experience of the New Video Media Among Children and Young Adolescents in: *Communication Research*, Vol 17, nr. 1. London. Sage Publication.

Kumaravadiveli, B. (2008) *Cultural Globalization and Language Education*. New Haven and London. Yale University Press.

Larsen, Malene Charlotte (2013) Unges identitetsdannelse på Facebook. IN: *Fra socialt netværk til metamedie*. Jakob Linaa Jensen; Jesper Tække (eds.). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Larsen, Malene Charlotte, 2010: *Unge og Online sociale netværk. En neksusanalytisk undersøgelse af medierede handlinger og offentlige diskurser*. Aalborg Universitet. Institut for Kommunikation.

Lasswell, Harold D. (1948): The Structure and Function of Communication in Society in: Schramm, W. (Ed.). (1960). *Mass Communications* (2nd ed.). Urbana, IL: University of Illinois Press.

Lievrouw, Leah A. & Sonia Livingstone (Eds.) (2002): *Handbook of New Media: Social Shaping and Social Consequences of ICTs*. London & New York. SAGE Publications Ltd.

Lemish, Dafne (2013) ed.: *The Routledge International Handbook of Children, Adolescents and Media*. London & New York. Routledge.

Livingstone, Sonia (2002): *Young People and New Media. Childhood and the changing environment*. London. Sage Publications.

Livingstone, Sonia & Moira Bovill (1996): *Young people, new media. Research report* http://eprints.lse.ac.uk/21177/1/Young_people_new_media_(LSERO).pdf (set 04.02.16).

Lincoln, Sian Siân (2013) Media and Bedroom Culture. London. *Routledge Handbook Online* Handbook https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9780203366981.ch38 (set 04.04.2017).

Lucas, George (1977-2002): *Star Wars* ff.

Mander, Jerry (1981): *Four Arguments for the Elimination of Television*. New York. Harper Collins.

McAdams, D. P. (1997): The Case for the Unity in the Post (Modern) Self: A Modest Proposal i: Ashmore, R. & L. Jussim (eds.): *Self and Identity. Fundamental Issues*. New York. University Press.

McQuail, Denis & Sven Windahl (1993): *Communication Models: For the Study of Mass Communications*. USA. Longman Publishing Group.

McRobbie, Angela & Garber, Jenny (1975), Girls and subcultures, i: Hall, Stuart; Jefferson, Tony, *Resistance through rituals: youth subcultures in post-war Britain*. New York & Oxford. Routledge

Medieudvalget, Betænkning nr. 1311 (1996). BETÆNKNING nr. 1311. Udgivet af Medieudvalget. Statsministeriet https://www.foxylex.dk/media/betaenkninger/Betaenkning_om_boerns_og_unges_brug_af_massemedier_1.pdf (02.03.2017)

Meyrowitz Joshua (1985): *No Sense of Place. The Impact of Electronic Media on Social Behavior*. Oxford. Oxford University Press.

Morley, David (1986): *Family Television: Cultural Power and Domestic Leisure*. London. Routledge.

Møhl, Perle (2012): Synliggørelsen—med kameraet i felten i: Kirsten Hastrup (ed.): *Ind i verden—en grundbog i antropologisk metode*. København. Hans Reitzels Forlag.

Neuman, Russel W. (1991): *The Future of the Mass Audience*. Cambridge. Cambridge University Press.

Niclasen, Birgit (ed.) (2015): Trivsel og sundhed blandt folkeskoleelever i Grønland – resultater fra skolebørnsundersøgelsen HBSC Greenland i 2004. Nuuk. Departementet for Sundhed og Infrastruktur. København. Statens Institut for Folkesundhed.

Niclasen, Birgit og Peter Bjerregaard (2011): *Folkesundhed blandt skolebørn - resultater fra HBSC Greenland undersøgelsen 2010*. SIF's Grønlandsskrifter nr. 22. København. Statens Institut for Folkesundhed

Niclasen, Birgit (2009): *Folkesundhed i børnehøjde - indikatorer for børns sundhed og velbefindende i Grønland*. NHV rapport 2009:4. Doktorafhandling fra Nordic School of Public Health, Göteborg, Sverige http://www.gmsnet.dk/Dokumenter/Birgit_Niclasen_Kappan_hemsidan_090615.pdf (set 04.11.16).

OECD ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT *Information and Communications Technologies Reports*: 2003, 2004, 2002.

Pedersen, Cecilia Petrine & Peter Bjerregaard (2012): Det svære ungdomsliv. Unges trivsel i Grønland 2011 – en undersøgelse om de ældste folkeskoleelever. Nuuk. Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling. København. Statens Institut for Folkesundhed.

Pedersen, Birgit Kleist (2004): Unge og litteratur – 25 år efter IN: *Grønlænder & Global* (Birgitte Jacobsen, Birgit Kleist Pedersen, Karen Langgård & Jette Rygaard (eds.). Nuuk. Ilisimatusarfik.

Rashid, Imran (2017): *Sluk. Kunsten at overleve i en digital verden*. København. Lindhardt & Ringhof.

Rapport fra Medieudvalget (1995): Danskerne og medierne: dagligdag og demokrati. Rapport udarbejdet for Statsministeriets Medieudvalg. / Schrøder, Kim Christian. København: Medieudvalget, 1995.

Rogers, Everett M. (1962). *Diffusion of innovations*. New York: Free Press of Glencoe.

Rosengren, Karl Erik (1994): *Media Effects and Beyond*. *Culture, Socialization and Lifestyles*. London. Routledge

Rowling, J.K. 2001-2011: *Harry Potter* … and (8 bøger i serien). London. Pottermore Limited

Rygaard, Jette (2016): Postkolonialisme og The Snow Walker in: Jørgen Riber Christensen og Steen Ledet Christiansen. *Filmanalyse* (MæRKK, nr. 05). København. Systime.

Saxbe, Darby, Anthony Graesch & Marie Alvik (2011): Television as a Social or Solo Activity:
Understanding Families' Everyday Television Viewing Patterns i: *Communication Research Reports*, Vol. 28, No. 2, April–June 2011, pp. 180–189. London. Routledge Publications.

Schack, Clara Møhl (2010): Identitetskonstruktion på Facebook – en kvalitativ undersøgelse af unges brug af det sociale online-netværk Facebook in: *Psyke & Logos*, Årg. 31, Nr. 1. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Scheff, Thomas J. (2003): *Looking Glass Selves: The Cooley/Goffman Conjecture*. To be presented at the ASA, Atlanta, August 2003
http://www.humiliationstudies.org/documents/ScheffLookingGlassSelves2003.pdf (Set 01.2.17).

Skovmand and Schroeder Eds. (1992): *Media Cultures: Reappraising Transnational Media*. London. Routledge.

Steenholdt, Sørine (2015): *Zombieland*. Nuuk. Milik Publishing.

Sørensen, Birgitte Holm & Birgitte Olesen (2000): *Børn i en digital kultur*. *Forskningsperspektiver*. København. Gads Forlag.

Sørensen, Birgitte Holm, Carsten Jessen & Birgitte R. Olesen (2002): *Børn på nettet*. *Kommunikation og læring*. København. Gads Forlag.

Tapscott, Don (1998): *Growing Up Digital: The Rise of the Net Generation*. USA. The McGraw-Hill Companies.

Swarup, Vikas (2005): *Q & A*. Great Britain. Black Swan.

Tapscott, Don (2008): *Grown Up Digital: How the Net Generation is Changing Your World*. USA. McGraw Hill Professional.

TIMIUNA: Sportsmagasin. Nuuk

UNA BUSINESS: Erhvervsmagasin. Nuuk.

Warschauer, Mark (2004): *Technology and Social Inclusion*. *Rethinking the Digital Divide*. Cambridge & London. The MIT Press.

Whannel, Paddy (1959): Towards a Positive Criticism of the Mass Media in: *Film Teacher 17*. May

Wood, Jerome S. Bruner David & Gail Roos (1976): The Role of Tutoring in Problem Solving IN: *J*. *Child*. *Psychol*. *Psychiat*. Vol 17. 1976. GB: Pergamon Press.

Vygotskij, Lev (1978): Interaction between Learning and Development IN: Gauvain and Cole (eds.) (1978): *Readings on the Development of Children*. New York. Scientific American Books.

Zhao, Shanyang, Sherri Grasmuck & Jason Martin (2008): Identity Construction on Facebook: Digital Empowerment in Anchored Relationsship i: *Computer in Human Behaviour*, 24.

Ziehe, Thomas & Herbert Stubenrauch (1993): *Ny ungdom og usædvanlige læreprocesser*. København. Politisk revy.

Film

Batman versus Superman (Zack Snyder, 2016).

Black Swan (Darren Aronofsky, 2011).

Bowling for Columbine (Michael Moore, 2002).

Eksperimentet (Louise Friedberg, 2010).

Game of Thrones (George R.R. Martin, David Benioff, D. B. Weiss, Bryan Cogman, Jane Espenson, Vanessa Taylor, Dave Hill, 2011 ff.).

House of Cards (Beau Willimon, Michael Dobbs, Andrew Davies, 2013 ff.).

Idealisten (Christina Rosendal, 2015).

Junglebogen (Jon Favreau, 2016).

Kong Fu Panda (Jennifer Yuh Nelson, Alessandro Carloni, 2016).

Orange is the New Black (Lauren Morelli, Jenji Kohan, Nick Jones, Sian Heder, Sara Hess, Tara Herrmann, 2013 ff.).

Rouge One. *A Star Wars Story* (Gareth Edwards, 2016).

Slumdog Millionaire (Boylean, 2008).

Star Wars: The Force Awakens (J.J. Abrams, 2015).

The Hunger Games trilogy: (2008-10): 1.*The Hunger Games* (2008):

2. *Catching Fire* (2009): 3. *Mockingjay* (2010) (Collins, Suzanne).
USA. Scholastic.

Websider som de fremkommer i teksten

Direktoratet for Sociale anliggende og arbejdsmarked (2001)
http://gl.mipi.nanoq.gl/~/media/82542cfb
http://gl.mipi.nanoq.gl/~/media/82542cfb90d84f4f842ef659e67d5ae7.ashx90d84f4f842ef659e67d5ae7.ashx (set 20.02.17)

Børnerettighedsinstitutionen MIO og Institut for menneskerettigheder –Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution, 2014
https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/groenland_pdf_dk.pdf. Mål & og strategiplan for MIO 2016-2018 (set 20.02.17).

Resultater fra HBSC Greenland undersøgelsen 2010 (Red.) (Nicklasen & Bjerregaard, 2010). Health Behaviour in School-Aged Children) http://www.si-folkesundhed.dk/Udgivelser/B%C3%B8ger%20og%20rapporter/2012/Folkesundhed%20blandt%20skoleb%C3%B8rn.aspx (set 20.02.17). Besttextmarketing: History of Short Message Service (SMS); www.besttextmarketing.com, 2010; http://www.besttextmarketing.com/sms-marketing/history-of-short-message-service-sms/ (set 01.11.16).

The Guardian: The joy of text; www.guardian.co.uk, 2000;
http://www.guardian.co.uk/theguardian/2000/jun/03/weekend7.weekend1 (set 01.11.16).

Stephen Lawson: Amerikanske teenagere går sms-amok; www.computerworld.dk, 2010;
http://www.computerworld.dk/art/102148/amerikanske-teenagere-gaar-sms-amok (set 01.11.16).

Nielsen Wire: U.S. Teen Mobile Report: Calling Yesterday, Texting Today, Using Apps Tomorrow; blog.nielsen.com, 2010; http://blog.nielsen.com/nielsenwire/online_mobile/u-s-teen-mobile-report-calling-yesterday-texting-today-using-apps-tomorrow/print (set 01.11.16).

http://www.stat.gl/publ/da/BE/201601/pdf/Gr%C3%B8nlands%20befolkning%202016.pdf (set 11. 12.16).

https://telepost.gl/sites/default/files/aarsrapport2015.pdf (set 11. 12.16).

On the Lullaby for Columbine;”I'm Back", "Rap God", "The Way I Am" "Remember Me? Henvisninger på forskellige af Marshall Mathers numre. Nogle blev censureret i begyndelsen. https://web.archive.org/web/20061023102448/http://www.denver-rmn.com/shooting/0420cohe7.shtml (Set 12.12.16).

I The American Horror Story episode "Halloween (Part 2) og i "Piggy Piggy" i: Harris, Eric.”Columbine shooter Eric Harris's webpages". Acolumbinesite.com. (Set 12.12.16).

Film and race. How racially skewed are the Oscars? Jan 21st 2016, 16:05 by J.T.
http://www.economist.com/blogs/prospero/2016/01/film-and-race (set 12.12.16).

Oscar nominees are the most diverse field ever, but it’s not a trend yet by Samit Sarkar and Allegra Frank Jan 24, 2017, 6:00pm EST

http://www.polygon.com/2017/1/24/14371188/oscar-nominees-2017-diversity-oscarssowhite (set 25.1.2017).

Nordic Media Trends in the Nordic countries. Newsletter from Nordicom no. 1, 2016 (April). http://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/mediefakta-dokument/Nyhetsbrev_Norden/nordicom_mediatrends_1-2016.pdf (set 17.11.16).

http://knr.gl/da/nyheder/inatsisartut-skal-diskutere-engelsk-som-andetsprog (set 18.11.16).

https://dk.pinterest.com/pin/447686019188586424/ (set 11.11.16).

https://dk.pinterest.com/pin (set 11.11.16).

http://sermitsiaq.ag/faar-skoleelever-ipad (set 12.12.16). Interview i Sisimiut 2000.

http://www.literacytrust.org.uk/assets/0003/1643/Young_people_s_reading_2015_-_Final.pdf. Rapport p. 8 (set 11.12.16).

http://nyheder.tv2.dk/samfund/2016-09-23-gymnasielaerere-slaar-alarm-elever-gider-ikke-laese-boeger (set 11.12.16).

Kronik i Berlingske 23.9.16, omtalt på: http://nyheder.tv2.dk/samfund/2016-09-23-gymnasielaerere-slaar-alarm-elever-gider-ikke-laese-boeger (set 1.12.16).

Henriette Romme Lund; Nationalt Videnscenter for Læsning i: http://www.videnomlaesning.dk/viden-om/boern-og-unge-som-laesere/ (set 1.12.16).

http://sermitsiaq.ag/ny-novellekonkurrence-i-gang (set 1.12.16).

http://www.ted.com/talks/sugata_mitra_the_child_driven_education (set 13.11.16).

http://www.thehindu.com/2005/04/13/stories/2005041320640300.htm (set 13.11.16).

https://www.ted.com/talks/sugata_mitra_shows_how_kids_teach_themselves (set 13.11.16).

http://www.payalarora.com/Publications/Arora-HopeintheWall.pdf (set 13.11.16).

Michael B. Paradowski (2014) Classrooms in the cloud or castles in the air? http://www.academia.edu/7475327/Classrooms_in_the_cloud_or_castles_in_the_air (set 13.11.16).

http://blogs.worldbank.org/edutech/node/654 (set 13.11.16).

Bedre børneliv. November 2007 http://sermitsiaq.ag/1000-demonstration (set 01.11.16).

http://www.fgb.dk/najorti-i-nuuk/ (set 01.11.16).

http://kulturnat.gl/kulturnat/wp-content/uploads/2016/01/Program-for-Kulturnatten-hos-Politiet---r-2016-dk.pdf (set 01.2.17). Idrættens Analyseinstitut, 2015.

http://www.idan.dk/nyhedsoversigt/nyheder/2016/a805_groenlandsk-idraet-har-store-potentialer/ (set 9.2.2017)

http://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwj6wMmIx_TSAhUBESwKHVgQDM0QFggqMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.idan.dk%2Fvid

ensbank%2Fdownloads%2Fidraet-i-groenland-kort-fortalt%2F088188e2-90b6-47f4-add1-a54701207122&usg=AFQjCNGkSfy_-lbltN6cAakfBpDa0R8pJA (set 09.02.17).

http://cfdp.dk/offlineonline-%E2%80%93-en-verden-for-b%C3%B8rn-og-unge/ (set 09.02.17).

Appendiks

”Det ny zonekoncept

For at gøre det nemmere for kunderne, vil vi fremover inddele byerne og bygderne i zone 1, 2 og 3 i stedet for at kalde dem for ”områder med søkabel, radiokæde og satellit”.

Områder med søkabel vil fremover hedde zone 1, områder med radiokæde hedder zone 2, mens områder med satellit bliver til zone 3.

De forskellige byer bliver fremover inddelt i følgende zoner”:[400]

ZONE	BYER
1	Qaqortoq, Nuuk
2	Nanortalik, Narsaq, Paamiut, Maniitsoq,Sisimiut,Kangaatsiaq, Aasiaat, Qeqertarsuaq,Qasigiannguit, Ilulissat, Uummannaq, Aappilattoq (Kujalleq), Akunnaaq, Alluitsup Paa, Ammassivik, Arsuk, Atammik, Attu, Eqalugaarsuit, Igaliku, Igaliku Kujalleq, Iginniarfik, Ikamiut, Ikerasak, Ikerasassuaq, Ikerasaarsuk, Ilimanaq, Illorsuit, Itilleq, Kangerluk, Kangerlussuaq, Kangaamiut, Kapisillit, Kitsissuarsuit, Napasoq, Narsaq Kujalleq, Narsarsuaq, Niaqornat, Niaqornaarsuk, Nuugaatsiaq, Oqaatsut, Qassiarsuk,Qassimiut, Qeqertaq, Qeqertarsuatsiaat, Qaarsut, Saqqaq, Sarfannguit, Saarloq, Saattut, Tasiusaq (Kujalleq), Ukkusissat,Upernaviarsuk
2*	*Internet Anneq i Zone 2, tilbydes følgende steder: Ilulissat, Aasiaat, Sisimiut, Paamiut, Nanortalik, Narsarsuaq, Narsaq, Maniitsoq, Kangerlussuaq, Qeqertarsuaq, Qasigiannguit, Uummannaq, Niaqornat, Qeqertaq, Qaarsut, Saqqaq, Saattut, Arsuk, Kulusuk, Kapisillit, Kuummiut, Qeqertarsuatsiaat, Atammik, Kangaamiut, og Kangaatsiaq.
3	Upernavik, Qaanaaq, Tasiilaq, Ittoqqortoormiit, Aappilattoq (Qaasuitsup), Innaarsuit, Isortoq, Kangersuatsiaq, Kullorsuaq, Kulusuk, Kuummiut, Nerlerit Inaat, Nutaarmiut, Nuussuaq (Qaasuitsup), Naajaat, Qeqertat, Qorlortorsuaq, Savissivik, Sermiligaaq, Siorapaluk, Tasiusaq (Qaasuitsup), Tiniteqilaaq, Upernavik Kujalleq, Pituffik

[400] https://telepost.gl/da/privat/internet/det-nye-zonekoncept

Kapitel 10: Konklusion

Jeg sluttede mit abstrakt med et kort elevatorblik på den grønlandske mediesituation. Grønland har nu fået biografer, TV-situationen har for længst bedret sig i alle byer, og internettet har i mange af de store byer med adgang og fastrate betydet et helt nyt liv for grønlænderne generelt og især for de unge, som mit fokus er på. De unge har nu ved hjælp af medierne fået mulighed for virkeligt at være globale unge, hvis deres geografiske placering tillader, og hvis økonomi og lyst er til det. De kan, og de fleste gør det, gøre nettet til deres dagligdag. De køber ting på nettet, som byerne ikke umiddelbart har på lager, de deler og diskuterer og har muligheder for nu både online og offline, nærpå og på afstand at holde kontakt med venner og familie som aldrig før. De elsker deres mobiltelefoner og bruger dem til alt; de sociale medier, sms, facetime, skype, snapchat etc. uanset en dyr og/eller besværlig infrastruktur. Sådan er det mange steder! Som mine undersøgelser imidlertid har vist, er Grønland stadig et land præget af geografiske forskelle, som selv ikke en digital revolution endnu har udbedret – helt!

Jeg stillede i abstraktet og kapitel 4 nogle forskningsspørgsmål, som var de igangsættende for min interesse for unge og medier i Grønland. Jeg svarer overordnet på alle spørgsmålene i denne konklusion, men ikke nødvendigvis i den rækkefølge jeg stillede dem i kapitel 4 og ikke så grundigt som i kapitel 9. Jeg vil derfor kun trække nogle linjer op her, for alle kapitlerne er på en måde en lang konklusion, der også bliver opsummeret i slutningen af kapitel 9.

Set på afstand af artiklernes tilblivelses tid og de tanker, der har ligget bag dem, kan man nu overordnet spore en tilgang som i den gamle kommunikationsmodel: The Shannon–Weaver transmission model fra 1949: Afsenderen, som er den, der sender, producerer (som KNRs egne programmer), udvælger (som KNR i forhold til danske programmer) og indkoder indholdet, i midten budskabet: De medier, kunst, film, og serier som behandles, og endeligt og nok så vigtigt receptionen, de unges forbrug. Shannon-Weaver modellen er selvfølgelig tænkt uden den oprindelige påvirkningsfaktor. Mediemæssigt har vi længe været i receptionsfasen.

Jeg har igennem artiklerne og årene beskrevet KNRs problemer af økonomisk art og også seernes ønske om mere TV i det hele taget, mere grønlandsk TV og andre programmer. KNR

løste mange af deres problemer i 2013, da de omformede KNR til en nichekanal, der udelukkende sender grønlandske programmer. De ville give folk en større frihed til at vælge.

Den kunst, film, serier, programmer, musik, billeder og gadekunst, der bliver analyseret i artiklerne og i de opsummerende kapitler, er hovedsagelig grønlandske eller andre internationale produkter, som har betydning i relation til Grønland og Grønlands historie. Og endelig er de unge, hvis medieinteresser jeg analyserer, unge fra 12-19 eller 12-25 år, som er blevet interviewet eller som har svaret på spørgeskemaer gennem årene fra 1996-2016. De er afhandlingens hovedpersoner, men set på i deres kulturelle kontekst og ved hjælp af internationale teorier.

Medier er nødvendige

Den grønlandske regering er klar over, hvor vigtigt det er for Grønland at være et samfund på forkant med den digitale udvikling og iværksatte i 2010 udarbejdelsen af en rapport: *Stærke Medier*, der skulle kortlægge befolkningens medievaner og komme med påbud til en national mediestrategi. Ikke uventet viste rapporten en geografisk, etnisk, social og generationsmæssig slagside, således at i byer var der flest, der havde adgang til f.eks. internet; danskere havde mere adgang end grønlændere; offentlig ansatte havde mere adgang end f.eks. pensionister; og endelig var det ikke uventet de unge fra 15-29 år og de voksne fra 30-39 år, der mest brugte internettet. Mange af resultaterne var som sagt ikke uventede, men det alarmerende var, at der var så stor forskel på landsdelene, hvilket de journalister, der havde udarbejdet rapporten stærkt anbefalede politikerne at gøre noget ved - NU! Nu 6-7 år senere hører vi stadig klager fra bl.a. Østgrønland, som ikke har dækning nok endnu. Vi hører, at geografi og natur stadig driller - ikke mindst med søkablet. Debatten om søkablet er nu på kommentarsiderne lige så hidsige, som debatterne var om TV i aviserne og om KNR på kommentarsider tidligere. Medierne interesserer de grønlandske forbrugere - og med god grund.

Mediebrug og økonomi

Et af mine forskningsspørgsmål var, hvilke udfordringer de unge havde i relation til deres mediebrug – til adgang og til forbrug i økonomisk henseende – og hvordan de løste et

eventuelt problem med at komme *på*. Jeg har gennem hele afhandlingen påpeget, at de unge både i de store byer og i de mindre har brug for at have computere og internetadgang til hjælp for deres daglige skoleliv og fritidsinteresser – og for ikke med Zygmunt Baumans argument mod globaliseringen at være dårligt stillede lokale unge i en globaliseret verden. Der er stadige problemer med adgang til internet bla. i Østgrønland, hvor en indigneret skoleinspektør påpegede, at de unge i 2015 ikke kunne være med til at besvare spørgeskemaet på grund af ringe eller ingen netadgang. På trods af gode politiske intentioner er optimal adgang ikke mulig alle steder. I nogle grønlandske kommuner, derimod, har man med hjælp fra fonde givet alle de unge IPads med internetadgang. Hjem, skole og samfund bliver på den måde med til at balancere det private og offentlige liv, og det er helt nødvendigt for vores unge at have de muligheder med henblik på uddannelse og job, og når de unge får de muligheder, får de, som de *first movers* de er, trukket forældregenerationen med. Det er klart en fordel for alle. Når alt det er sagt, er de unge ret smarte til at finde steder, hvor de kan komme på nettet gratis, som på biblioteker, på nogle skoler eller mod betaling på cafeer. Lysten til netbrug er der, og de finder hurtigt en udvej.

Fritidsinteresser

Et andet af mine forskningsspørgsmål gik på, hvad de unge egentlig lavede i deres fritid. Der var selvfølgelig sportshaller og mange muligheder for udendørs aktiviteter afhængig af årstiden, men var det også medierne, der fyldte fritiden ud for de unge i Grønland? Og hvis ja, så med hvad? Svaret er ja, de bruger mange medier hver dag og mange gange om dagen. Hovedinteressen her i 2015-17 er mobil, computer, internet og Facebook. I kapitel 9, som er en opsummering af empiriske data fra hele projektet, er en detaljeret beskrivelse. Men medieinteressen står ikke alene i Grønland. Medierne har igennem alle årene i min forskning været set som en del af et samlet livsbillede, hvor medierne indgik på linje med andre interesser og personer som en del af en almindelig dagligdag med inspiration bl.a. fra Uri Bronfenbrenner og Michael Quinn Patton. Et spørgsmål kunne lyde, hvis jeg fulgte dig igennem en hel dag, hvad ville jeg så have set dig gøre? Og ser vi på de unges fritids-og medie interesser, har vi et ganske godt billede: De unge er sociale! De er sociale med venner og familie og medierne indgår som en helt naturlig del af deres liv med deres omgivelser. Om det er offline eller online ser ikke ud til at bekymre dem, så de længe de er i kontakt.

En anden ting vi spurgte om i vores interview i 1997 var også: Hvis du kun måtte tage et medie med på en øde ø, hvad skulle det så være? Allerede den gang svarede en lille fyr: ”En computer, for hvis man har sådan en, så har man jo alt.” Det er længe siden, men han vidste, hvad han talte om, for sådan er det blevet. I 1995 forudså Neil Postman også, at computeren ville ændre vores vaner f.eks. til shopping, og vi ser i Grønland, at det bestemt er noget, de unge bruger computeren til. Postman mente imidlertid, at det ville gøre verden til et mere upersonligt sted, når man ikke handlede lokalt og med mennesker. Grønland er på den måde et helt andet sted, end det Postman havde i tankerne, hvor der var mange muligheder - og er mange muligheder - inden for rækkevidde. At handle på nettet giver grønlænderne de uanede muligheder, som hvis de levede i en millionby i USA. På den måde har nettet globaliseret Grønland.

Globalisering

Overordnet alle min forskningsspørgsmål var, hvordan de unge stillede sig til at være lokale unge i en inspirerende, men også krævende global verden. Efter de unges angivelser både i survey, fra interview og fra andre kilder, som aviser og blade, ser det ud, som om de unge gerne vil være kosmopolitter. De tager de muligheder for global udfoldelse, de kan og ser ikke det at være grønlænder hjemme i Grønland som det eneste. Som en ung kvinde siger: Vi gør det fordi vi kan! Hun taler om at rejse og eventuelt flytte. Forfattere, kunstnere, studerende og andre med smag for den store verden føler Grønland, Danmark og hele verden som deres ’oyster’ og føler sig med god ret som globale unge.

De unge tager, så vidt det er muligt, alt, hvad de kan fra globaliseringens fristelser, men bruger dem også lokalt, så de bliver glokale unge, der søger en kosmopolitisk åbning af deres egen kultur. Man kan også sige, at globale input bliver ”disembedded” og derefter ”embedded” i den grønlandske virkelighed for nu at citere Anthony Giddens. Grønland og Grønlands unge er i høj grad prægede af en trang til at udforske verden i forhold til medieindhold, i forhold til rejser, mode og gadgets - og at globaliseringen er en meget velkommen, men også en asymmetrisk relation, er et faktum – ikke så meget som i 1990, men dog …

Et parameter for globalisering kunne være unges livsstil og fritidsinteresser. Hvis vi analyserer data, så vi skelner mellem, hvad man kunne kalde en ’global ungdomskulturel stil’

versus en 'lokal ungdomskulturel stil', er tendensen klar: De unge kan lide at shoppe, uanset forretningernes udbud, de vil se video/DVD, film og serier, gå på internettet og dyrke sport - det som globale unge gør alle steder. Disse interesser har holdt sig igennem årene.

Selvom mange i Grønland imidlertid er interesserede i den store verden og globaliseringen, ser det alligevel ud til at globaliseringen internationalt med Brexit i juni 2016 og Trump-valget i november 2016 er under pres. Lande lukker sig om sig selv og foretager et kulturelt *reality check*, rydder op i gamle fordomme, fejrer etnicitet og fokuserer på alt det, som man gerne vil bevare af en oprindelig kultur. I Grønland har man bl.a. set denne udvikling manifesteret i livskraftig fokusering på unikke grønlandske symboler i mode-og kunstverdenen. Grønlandsk kultur, film og læsestof er der nu også muligheder for – så vidt som – igen – igen økonomien tillader det. De grønlandske kunstnere kunne indimellem godt bruge en økonomisk håndsrækning.

Medier i hverdagen

Et tredje af spørgsmålene var, hvilke medier de unge brugte i deres hverdagsliv. I kapitel 9 viser jeg, at unge elsker deres mobiltelefon, der er en 100 % dækning i mit materiale i 2015. Interessen er selvsagt steget fra 2004 til 2015. De bruger den til alt, og de har oftest en smart ny mobil med muligheder for at tage og sende gode billeder og til at lave video-*life-streaming*, foruden selvfølgelig til at sende beskeder og endda til at ringe! De er *early adopters* og er med på noderne. Selv steder, hvor geografien og internetdækningen ikke er optimal, som vi har hørt fra Østkysten, og som jeg har selv har oplevet oppe Nordpå i 2016-17, er mobilen den faste ledsager.

Mediemæssigt ser de unge ud til at vide, hvad de vil og hvad de vil have. Og skønt der er nogle 'voksne', der ikke er så glade for den mere fortættede brug af medier, er der intet, der tyder på, at de unge bliver ensomme eller isolerede på grund af mediebrug. Det ser ud til, at medier og socialt samvær går fint i spænd. De unge er sammen online og offline mange gange om dagen eller ugen og accepterer ikke, at der skulle være en digital væg mellem disse to verdener.

Der har fra flere forskeres side for nogle år siden været peget på, at pigerne, internationalt, ikke helt i samme grad som drengene ejede og/eller havde adgang til medier. Det ser ud til at

pigerne i vores materiale i Grønland er godt med og endda ser ud til at stå lidt bedre end drengene – ikke markant, men dog. De har lidt flere TV, lidt flere mobiler, lidt mere samlet adgang og ejerskab til en computer.

Ser vi alle medier i sammenhæng, er det klart, at de gamle medier har tabt terræn i forhold til de nye, individuelle og mobile. Den udvikling er ikke kun sket i Grønland, men også andre steder. De unge svarer f.eks. at deres TV-kigning er faldet fra godt tre en halv time i 1997 til næsten to en halv time i 2004 og til knapt en time i 2015. Denne udvikling er ikke langt fra, hvad der er sket på den front i andre lande. Det betyder imidlertid ikke, at de unge ikke ser TV, hører musik eller ser film og serier. Det gør de, bare på andre platforme, de er blevet *cross viewers*, der vælger platform før indhold.

Computeren, ved siden at mobilen, som jo fungerer på samme måde efterhånden, er en væsentlig, nødvendig og uundværlig bestanddel af de unges skole, arbejde og fritidsliv. At brugen er gået op for både computer og mobil siden 2004 er klart - og forventeligt.

Interesser og indhold

Et fjerde af forskningsspørgsmålene var, hvad der interesserede de unge. De unge har igennem alle årene angivet, at deres interesse for film, krimier, ungdomsserier, fiktion var blandt de højest rangerende. De unge ser dog også nyheder og angiver dels en interesse, som ikke er nærmere specificeret, men dels også at *Qanorooq* er lidt mere interessant end de danske nyheder. Dokumentar programmer og programmer med dyr og natur er også forholdsvis godt med.

Det, der har overrasket mig i behandlingen af de senere års survey-materiale, er, at de unge faktisk gerne vil læse. Det er ikke altid det pædagoger, forældre og lærere tror, men sådan er det. De unge læser bøger, blade og aviser. De grønlandske unge læser på niveau med unge i England. Man forstår godt, at der har været en stigende interesse i de senere år, for der er kommet flere muligheder i Grønland for at dække denne interesse. Nye kvinde-, livsstils- og sportsmagasiner har set dagens lys i de senere år, ligesom en målrettet indsats med novellekonkurrencer, forfatterworkshops og fokus på litteratur har gødet jorden for nye talenter. Der er kommet bøger for unge, og de unge ser ud til at have lyst til at læse dem. På uddannelsesinstitutionerne ser man interessen omsat til en interesse for at skrive stile og

opgaver om disse nyudgivelser. Interesse kommer af valgmuligheder. Og Grønlands unge skal have så mange valgmuligheder som overhovedet er muligt.

Hvis man spørger de unge, hvor de får deres informationer fra, her fortolket ud fra et spørgsmål om jobønsker, som har været gennemgående i alle surveys, angiver de igennem alle årene, at mennesker og personlige oplevelser faktisk trækker meget - også mere end de forskellige medier. En stigning er der dog kommet til i 2015-surveyet, og det er internettet, som nu har fået større betydning som informationsmedie, når de unge skal søge informationer om et eventuelt arbejde. Trods det vinder forældrene med 2015-tallene alligevel lidt over internettet som informationsmedie for de 16-19årige – den alder for hvem informationer om eventuelle jobønsker er nærliggende. På trods af, at de unge i et andet spørgsmål angiver, at de er interesserede i at læse, bruger de alligevel ikke papirmedierne til informationssøgning i nævneværdig grad.

Identitet, kultur og medier

Et femte spørgsmål var hvilken betydning medier havde for de unges identitetsudvikling. I en tidlig undersøgelse af *Arto.dk* kaldte jeg denne sociale side for et identitetslaboratorium. Siden er *Facebook* og andre sociale medier kommet til, og de giver de unge samme muligheder for at eksperimentere med deres identitet, dele billeder og updates om handlinger, interesser, rejser, sportsbegivenheder, fester eller ting, de har opnået. Forskere ser en tydelig forskel på det, piger og drenge, kvinder og mænd deler. Kvinderne eksperimenterer typisk med nyt hår, make up, tøj og samvær med særlige festlige iscenesættelser i relationer til andre eller at vise venindetid med at shoppe igennem, spise, feste og flirte. Mænd poster mest legende, uhøjtidelige, handlingsorienterede og sportslige situationer, for at udvise en sædvanlig testosteron-fyldt mandlig udtryksmåde med druk, piger, biler og sportsbedrifter. Begge parter søger at afprøve det foretrukne *mulige selv*, og for både mænd og kvinder er denne identitetsafprøvning og leg med liv og frontstageidentitet en mulighed for og håb om feedback, der er så vigtigt for at udvikle sig. Der er både leg og socialisering i brug af sociale medier – som netop er en social foreteelse. De unges fritids- og medieinteresser spiller efter vores survey svar fint sammen med nære forhold til venner og familie. Fra *Arto.dk* til *Facebook* ser man, hvordan de unge er diskussionslystne, åbne og ærlige, og de behandler

både overfladiske og langt mere alvorlige emner – denne brug har ikke ændret sig igennem årene.

Overordnet om medier og identiet

Børn og unge har undergået en udvikling både internationalt og i Grønland. Skønt somme steder stadigt traditionelt og tæt har familiemønstret ændret sig især i byerne. Børnene bliver nu dobbeltsocialiseret fra både hjem og institutioner, og i byerne lever de unge nu i et multifacetteret samfund med mange påvirkninger. I de mindre byer er påvirkningerne mere enkle – måske for enkle?

Flere forskere nævner, at børn i Grønland får meget opmærksomhed og kærlighed indtil de er 4-5 år gamle, derefter bliver opdragelsen mere fri og opdragelsen sker børn og børn imellem og efter *learning by doing*. Den megen omsorg i begyndelsen af livet gør, efter psykologers mening, at voksnes grundlæggende kerne er i orden. Ser man psykiske problemer, ses disse mest i de ældre generationer på grund af den (koloni)historiske påvirkning, som har været hårdere, end man har troet, og som med Finn Lynges ord kan give *fantomsmerter*. Sådanne oplevelser betyder meget for selvtillid, selvrespekt, positiv selvforståelse - og i sidste ende identitetsdannelse, som Axel Honneths beskriver som grundstenene i kampen for en succesfuld individuationsproces. Sådanne generationsskader kan videregives. Når historiens lys rammer fortidens uret, er det for mange et særdeles følsomt emne og Grønlands kultur er fuld af sådanne beskrivelser. Men udviklingen i Grønland som andre steder er præget af modernisering og traditionernes forfald.

Med den kulturelle frisættelse er identiteten i dag ikke noget man kan tage for givet, men noget man skal kæmpe sig til. *Facebook* og andre sociale medier kan på den måde bruges som identitetslaboratorium. De unge deler, afprøver og socialiseres derved gennem vennelikes – eller tavshed. Medierne er specielt vigtige for unge i Grønland, da mange ofte må flytte tidligt fra familien for at gå i skole eller for komme videre med deres uddannelse. På den måde er de nødt til at skabe nye kontakter og bevare de familiære. Og med de store geografiske, økonomiske og sociale forskelle, der er i Grønland, er medierne en mulighed for at ligestille de unge bedre – hvis de har mulighed og adgang til de medier de har brug for.

Mediepessimister og optimister

Den medie-pessimistiske forfatter Neil Postman hævdede, at det er klogt for hvert nyt medium at stille sig selv spørgsmålet: Hvilket problem løser dette medium for os – og hvis problem løser det? Stiller man disse spørgsmål til computer, internet og mobil i Grønland, er svaret temmelig let. Problemerne, medierne løser, er geografisk afstand, vanskelig og dyr infrastruktur, lav populationstæthed, ønsket om tætte personlige relationer, tidlig fraflytning fra hjemmet på grund af skole og uddannelse, manglende muligheder for et medieinteressant fritidsliv og manglende muligheder for uindskrænket indkøb. De unge har brug for at have adgang til at få løst disse problemer og hvis de ikke får disse muligheder, så det er *deres* personlige problem, hvis de ikke har adgang – *og samfundets*, hvis ikke det skaffer de unge muligheder nok at vælge imellem til at blive stærke individer og veluddannede unge. Postmans *Faustian bargain*: Man får noget, men man taber også noget, er ikke et entydigt valg i Grønland. Og selv om Kim Kielsen siger, at naturen må gå sin gang i de mindre byer og bygder, og at man ikke altid kan have det på 'hylderne', som de unge har brug for, så må man i det mindste sørge for, at de kan nå det - eller noget af det - via medier.

Det er nu over 30 år siden Postman kom med sine profetier, og de fleste er blevet til virkelighed, men også i dag i 2017 er der andre, der ser en digital virkelighed som skadelig for vores liv. Postman advarede mod manglende *face-to-face* møde mellem mennesker, den danske læge Imran Rashid, der advarer mod digital afhængighed, hævder, at denne påvirkning truer os og vores fysiske, biokemiske og psykiske tilstand. Vi er gået fra at bruge medierne til at lade medierne bruge os; overvælde os med informationer, ændre vores hjerne strukturelt og emotionelt. Dermed må vi imødese faren for, at vi rører mobilen mere end vores ægtefæller eller børn. Med de unge grønlænderes fysiske og psykiske habitus, ser jeg ikke et problem der. Alle data tyder på at tætte relationer er vigtige.

På intet tidspunkt har mediepessimister generelt været fremherskende i Grønland og svaret igennem årene har lydt: Vi vil ha' mere! De unge har også angivet, at de er helt klare over, hvad forskellen er mellem medier og virkelighed, og at de sagtens kan vælge. Vi ser i spørgsmålet om sociale medier, at de er sammen med venner og familie både online og offline, og at de intet skel ser mellem disse to former for virkelighed. Desuden viser al forskning at medier bidrager til *informal learning* for unge som har erfarings og kunnen-fællesskaber.

Den visuelle teoretiker William J. Thomas Mitchell hævder, at skrivning såvel som kritik er biografisk – måske? Han påpeger også, at den verden, vi nu lever i, består af mixed media, en blanding af tekst og lyd således at flere sanser samtidig tilgodeses. En udvidet forskning i sanserne er derfor nu et omfattende, men også et meget nødvendigt forskningsområde eftersom den visuelle kultur har bredt sig over alle dele af ungdomskulturen på nyere sociale medier. Den digitale og visuelle kultur har nedbrudt grænserne for, hvad der er professionel og ren amatør-udfoldelse inden for alle genrer. De unge er nu i høj grad deres egne skribenter, fotografer og redaktører etc. og at være digital visuel er nu et cartesiansk dictum*: I snap, I shoot, I post, I pose, I am photographed – I am!* Man kan i den grad mistænke de unge for at være så afhængig af det digitale *gaze* at en event ikke har fundet sted, hvis den ikke er postet.

De unge har gennem årene vist stor interesse for film og serier, og ny forskning i film og positiv psykologi viser, hvordan film kan være kognitivt udviklende og dermed selv-socialiserende. Film har en immanent selv-terapeutisk funktion, der kunne lyde *recover or repeat*. De unge har gennem årene angivet, at de er klare over, at der er karakterstyrker at træne og modighed at lære og øve sig i ved at se film, foruden hvad meget tidlig forskning som Emile Altenlohs påviste; at være afslappende og rekreerende. Ny forskning viser også, at nye serier, som man kan *forælde* sig i med den pejorative term - *binge tv* – ligeledes er godt og udviklende; man følger komplicerede narrativer og jonglerer med mange karakterer og deres forhold og man kommer i en afstressende flowtilstand. Den eneste - og letteste - indvending er, at man skal nyde det: Skyldfølelse dræber effekten! Og det er efter min mening et godt sted at slutte.

Litteratur

AG, Atuagagdliutit, Grønlandsposten uge 46, 16, november 2016. Nuuk.

AG, Atuagagdliutit, Grønlandsposten Uge 56, 16. november 2016. Nuuk. Mediehuset Sermitsiaq/AG

AG Atuagagdliutit, Grønlandsposten 26. oktober, uge 43: 41.

Ahmed, Sarah, 2004: The Cultural Politics of Emotion. New York and London. Routledge

Alasuutari, Asmtrong & Kytömäki (1991): *Reality and Fiction in Finnish TV Viewing*. Research Report. Helsinki. PY. Ylesradio Ab.

Alderson, Priscilla (1995): *Listening to Children: Children, Ethics and Social Research*. Barnados. Barkingside.

Allatta: Ung i Grønland - Ung i Verden (2013): Bidrag af: Tukummeq Danielsen, Rosine Kreutzmann, Niviaq Korneliussen, Miiannguaq Olsvig, Johannes Lars Therkelsen, Paninnguaq Boassen, Maaliaaraq H. Nielsen, Gerda Berthelsen, Pivinnguaq Mørch, Sørine Steenholdt. Nuuk. Milik Publishing.

Allatta 2040 (2015): Bidrag af: Debora Hansen Kleist, Kenny J. Fisker, Nukappi Boassen Wille, Karoline Lennert Sørensen, Sandra Mathiasen, Maasi Brøns Chemnitz, Ludvikka Tellesen, Ilannguaq Karlsen, Bibi Lund Olsen, Marco Lund Olsen. Nuuk. Milik Publishing.

Amichai-Hamburger (2005): *The Social Net – Human behavior in Cyberspace*. New York. Oxford City Press.

Andersen, Helge (1974): 'Lytterundersøgelse i Grønlands Radio' in: *Atuagdliutit* 1974: no:11:7.

Andersen, John (1982): *Kaptajn Ejnar Mikkelsens Mindeekspedition 1980*. Scoresbysund. Angmagssalik. København. Kunstakademiets Trykkeri.

Andersen, Marianne Krogh (2016): Himlen over Nuuk. Interview med Inuk Silis Høegh i: *Weekendavisen (Kultur)* # 46. 18. november 2016: 8. København.

Andersen, Marianne Krogh (2008): *Grønland. Mægtig og afmægtig*. København. Gyldendal.

ANU UNA. Livsstilsmagasin. Nuuk.

Arnanut. Kvindemagasin. Nuuk.

Appadurai Arjun (1996): *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*. USA. University of Minnesota Press.

Ashcroft, Bill Gareth Griffiths and Helen Tiffin (1989/2003). The Empire Writes Back. Theory and Practice in Post-Colonial Literatures. London & New York: Routledge

Ayub, Sumaira: University of the Punjab, Lahore, Pakistan, Department of Applied Psychology, MPhil Scholar https://punjablahorepakistan.academia.edu/sumairaayub (set 22.04.2017).

Bandura, Albert (1971/1977): *Social Learning Theory*. New York: General Learning Press.

Bannert, M. & P. Arbinger (1996): Gender-Related Differences in Exposure to and use of computers. Result of a survey of secondary school students in: *European Journal of Psychology of Education* 11: 269-82.

Barthes, Roland (1981): *Camera Lucida*. *Reflections on Photography*. New York. Hill & Wang.

Bauman, Zygmunt (1998): *Globalization: The Human Consequences*. Cambridge. Polity Press.

Baumann, Zygmunt (1996): From Pilgrim to Tourist – or short history of identity in: S. Hall & P. du Gay (red.) *Questions of Cultural Identity*. London: Sage.

Bauman, Zygmunt (1998): *Globalization: The Human Consequences*. USA. Columbia University Press.

Baumann, Zygmunt (2007) *Consuming Life*. Cambridge. Polity Press.

Bauman, Zygmunt (2006): *Flydende modernitet*. København. Hans Reitzels Forlag.

Baviskar, Siddhartha & Karen Margrethe Dahl (2009): *11-årige børns fritidsliv og trivsel*. København. SFIU- Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Berg, Henriette, Hans Ebbesen & Pauline K. Knudsen (1997): *UPERNAVIK*. København. Arktisk Institut/Upernavik Kommune.

Berliner, Peter (2014): Forældresamarbejde styrker social resiliens IN: *Vera*, Tidsskrift for pædagoger, Nr. 67. København. BUPL & SL.

Berliner, Peter & Anne-Kristine Stender (2013): Glæde og styrker – En undersøgelse af værdier hos ældre mennesker i Paamiut IN: *Psyke & Logos*, 2013, 34. København. Dansk Psykologiske Forlag.

Berliner, Peter & Karen Hagedorn (2013B): Unges fortællinger om resiliens pp. 576-596 IN: *Psyke & logos*, Vol. 34, Nr. 2. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Berliner, Peter & Anne Maj Nielsen (2013C): Sociale Læringsprocesser, Ulighed, Mistrivsel, Resiliens og Transformation IN: *Psyke & Logos*, Vol. 34. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Berliner, Peter (2011): Traume, Lidelse og Resiliens. Indledning i: *Psyke & Logos*, 2011: 32, 249-254. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Berliner, Peter, Rita Thomsen, Rikke Rossen, Lærke Jensen og Mette Sonniks (2017): Familieklasser i Nuuk – at skabe rum for fredelige løsninger midt i skolen in: i: *Grønlands Kultur – og Samfunds Forskning 2015-17*. Nuuk. Ilisimatusarfik /Forlaget Atuagkat

BETÆNKNING OM MEDIERNE I DEMOKRATIET (1996): BETÆNKNING NR. 1320København: Udgivet af Medieudvalget Statsministeriet

Bhagwati, Jagdish (2007): *In Defense of Globalization*. Oxford. Oxford University Press.

Binderkrantz, Anne Skorkjær (2008): På danske hænder? Samspillet mellem grønlændere og danskere i den grønlandske forvaltning IN: *Politica*, Vol. 40, No. 2, 2008. http://docplayer.dk/17211238-Mellem-groenlaendere-og-danskere.html (set 06.06.17).

Birk & Svenningsen (2015): Streamers also watch TV i: *Media Development 2015*. *The DR Audience Reseach Department's Annual Report on the use of electronic media in Denmark.* København. DR. https://www.dr.dk/NR/rdonlyres/D8F466AE-9EFB-4617-B8CD-5737425911FD/6142039/2015_DR_Medieudvikling UK.pdf, 2015: 4 (set 18.11.16).

Blumer, Herbert (1969): *Symbolic Interactionism: Perspective and Method*. Los Angeles. University of California Press.

Bo, Inger Glavind (2012): Det sociale bånd og følelser i menneskers interaktion i: *Psyke & Logos*, 2012, no. 33. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Boolsen, Merete Watt (2015): *Handouts to course in NVivo*. *April*.

Bowlby, John (1969): *Attachment*. London. Hogarth Press.

Bowlby, John (1973): *Separation*. London. Hogarth Press.

Bowlby, John (1980): *Loss*. London. Hogarth Press.

Bown, Stephen. R. (2015) *The White Eskimo. Knud Rasmussen's Fearless Journey into the Heart of the Arctic*. Boston. Da Capo Press.

Brenner, Neil & Roger Keil (2006): *The Global Cities Reader*. *Urban Reader Series*. London. Routledge.

Breum, Martin (2014). *Balladen om Grønland*. *Trangen til løsrivelse, råstofferne og Danmarks dilemma*. København. Gyldendal.

Briggs, Jean L. (1971): *Never in Anger: Portrait of an Eskimo Family*. New York: Harvard University Press.

Briggs, Jean L. (1988/1998): *Inuit Morality Play: The Emotional Education of a Three-Year-Old*. New Haven. Yale University Press.

Brink, Poul (1997): *Løgnens Univers*. København. Lindhardt & Ringhof.

Brinkmann, Svend (2008): *Identitet*. *Udfordringer i forbrugersamfundet*. Århus. Klim

Brinkmann, Svend & Lene Tanggaard (2010): *Kvalitative metoder*. *En grundbog*. Copenhagen: Hans Reitzel Publishers.

Brinkmann, Svend og Jytte Bang (2013): Indledning IN: *Psyke & Logos,* 2013, no. 33. København. Dans Psykologisk Forlag.

Bronfenbrenner, U. (1979): *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Bronfenbrenner, U. (1993): Ecological Models of Human Development IN: Gauvain, M. & Cole, M. (eds.) (1993): *Readings on the development of children*. NY: Freeman.

Brubaker, R. & F. Cooper (2000) Beyond identity IN: *Theory and Society*, 29 (1): 1-47.

Bruun de Neergaard. Helga (U.Å.): *Mellem to skibe*. København. Nyt Nordisk Forlag.

Bryld, Tine (1998/2010): *I den bedste mening*. København. Gyldendal.

Bryman, Alan (2012): *Social Research Methods*. Oxford. Oxford University Press.

Brørup, Mogens; Lene Hauge, Ulrik Lyager Thomsen (1990): *Psykologi håndbogen*. København. Gyldendals bogklubber.

Buckingham, David (2002): The Electronic Generation? Children and New Media i: Lievrouw & Livingstone Eds. (2002)

Buhl, Mie Buhl, Bente Meyer & Birgitte Holm Sørensen (eds.) (2005): *Medier og IT - læringspotentialer*. København. Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag.

Butler, Judith (1995): For a careful reading IN: S. Behabib, J. Butler, D. Cornell & N. Fraser (eds): *Feminist contradictions: A Philosophical exchange*. New York. Routledge.

Campbell D. T. & D. W. Fiske (1959): Convergent and Discriminant Validation by the Multitrait-multimethod Matrix IN: *Psychological Bulletin*, 56 (2). Washington. American Psychological Association.

Casey, Bernadette, Neil Casey, Ben Calvert, Liam French & Justin Lewis (2001): *Television Studies*. *Key Concepts*. London & New York. Routledge.

Center for Digital Pædagogik at: http://cfdp.dk/offlineonline-%E2%80%93-en-verden-for-b%C3%B8rn-og-unge/ (set 09.02.17).

Chemnitz, Jørgen (2008): *Mens vi venter på bamsen*. U. sted. ARCO Grafisk A/S.

Christensen, Christa Lykke (1999): *Børn, Unge og Medier*. Stockholm. Nordicom.

Christensen, Dennis (2015): A Time Bomb under the TV i: *Media Development 2015*. *The DR Audience Reseach Department's Annual Report on the use of electronic media in Denmark*. København. DR. https://www.dr.dk/NR/rdonlyres/D8F466AE-9EFB-4617-B8CD-5737425911FD/6142039/2015_DR_Medieudvikling UK.pdf, 2015: 4 (set 18.11.16).

Christensen, Else & Siddhartha Baviskar (2015): UNGE I GRØNLAND MED FOKUS PÅ SEKSUALITET OG SEKSUELLE OVERGREB. København. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Christensen, Maria & Svend Løbner Madsen (2012): *Flerkulturelle rødder*. *Styrker og udfordringer ved en flerkulturel opvækst*. København. Dansk Psykologisk Forlag

Christensen, Neil Blair (1999): *Inuit in Cyberspace: Embedding Offline Identity and Culture*. København. Museum Tusculanum Press

Cohen, Elizabeth (2017): *What's behind TV bingeing's bad rap:* http://theconversation.com/whats-behind-tv-bingeings-bad-rap-74399 (set 20.06.17).

Cohen, Jonathan (2001): Defining Identification. A Theoretical Look at the Identification of Audiences With Media Characters IN: *Mass Communication & Society*, 2001 4 (3).

Cole, M. & Cole, S.R. (1989). *The Development of Children*. New York: W.H. Freeman & Co.

Coleman, James S. et al. (1968/1990): The Concept of Equality of Educational Opportunity IN: *Harvard Educational Review* 38, No (Winter 1968).

Cooley, Charles (1902): *Human Nature and the Social Order*. New York: Charles Scribner's Sons.

Cresswell, John, W. (2011): 'Controversies in Mixed Methods Research', in: Denzin and Lincoln (2011).

Cupitt, M., & S. Stockbridge (1996). *Families and electronic entertainment*. Sydney. Australian Broadcasting Authority/Office of Film and Literature Classification,

Curtis, T., H. Bøving Larsen, K. Helweg-Larsen, K., C. Petrine Pedersen, I. Olesen, K. Sørensen, M. E Jørgensen, & P. Bjerregaard (2006). *Unges trivsel i Grønland*. *Inukssuk, Arktisk Forskningsjournal,* 1. Nuuk.

Danker, Per (2000): *Tele 75 ▪ Oqaluttuatsialaat ▪ Krønike*. Nuuk: Tele Greenland A/S & Atuagkat.

David, Matthew & Carole D. Sutton (2004) *Social Research: An Introduction*. New York: Sage Publications.

Davidsen, Agnethe (2003): Forord IN: *Nuuk Billeder* (red. Jesper Hansen. Nuuk. Info DesignAPS

Davies, Bronwyn (1992): Women's subjectivity and feminist stories IN: C. Ellis & M. Flathery (eds.) *Investigation in Subjectivity*. Newbury. CA. Sage Publications.

Dencik, Lars, Per Schultz Jørgensen & Dion Simmer (2008). *Familie og Børn i en opbrudstid*. København. Hans Reitzels Forlag.

Denzin, Norman K. (1970/ 1978): *Sociological methods: A sourcebook*. New York: McGraw-Hill.

Denzin, Norman K. & Yvonna S. Lincoln (2005/2011) (eds.): *The Sage Handbook of Qualitative Research*. London: Sage Publications.

Denzin, Norman K., Yvonna S. Lincoln & Linda Tuhiwai Smith (2008) (eds.): *Handbook of Critical and Indigenous Methodologies*. London and Ney York. Sage Publications

Derrida, Jacques (1976): *Of Grammatology*, tr. by Gayatri Chakravorty Spivak. Baltimore Johns Hopkins University Press.

Dirckinck-Holmfeld, Lone, Vivien Hodgson; David McConnell (eds.) (2012): *Networked Learning: A Brief History and New Trends*. *Exploring the Theory, Pedagogy and Practice of Networked Learning*. New York: Springer Science & Business Media B.V.

Dohn, Nina Bonderup & Jens Jørgen Hansen (eds.) (2016): *Didaktik, Design og Digitalisering*. Medier. Kommunikation. Journalistik. Viborg. Samfundslitteratur.

Drotner, Kirsten (1992): Modernity and Media Panics i: Skovmand and Schroeder. Eds. (1992).

Drotner, Kirsten (1993): Media ethnography: An Other Story IN: Ulla Carlsson (ed.): *Nordisk Forskning om kvinnor och medier*. Göteborg. Nordicom.

Drotner, Kirsten (1995): *Mediedannelse*. *Bro eller barriere? En rapport om børn og unges mediebrug*. København. Statens information.

Drotner, Kirsten (1995): *At skabe sig – selv: unge, æstetik, pæda*gogik. København. Gyldendal.

Drotner, Kirsten. & Agger, Gunhild (eds.) (1997): *Dansk mediehistorie: 1880–1960*. København. Samleren.

Drotner, Kirsten (1999): *Unge, Medier og modernitet: Pejlinger i et foranderligt landskab*. Copenhagen. Borgen.

Drotner, K. (2000): Difference and Diversity: Trends in Young Danes' Media Cultures IN: *Media, Culture & Society*. 22.

Drotner, K. (2000): 'Konvergens og divergens: brugerperspektiver på medieforskningen' in: *MedieKultur*. 31.

Drotner, Kirsten (2000): 'Bred mediebrug, bedre kompetencer? Om forholdet mellem medieanvendelse og kompetencer hos de 15-18-årige' in: *Mediekultur*. Vol 16.

Drotner, Kirsten (2001): *Medier for fremtiden – børn, unge og det nye medielandskab*. København. Høst og Søn.

Drotner, K., Schrøder, K. S., Murray, C. & Kline (1993): *Researching Audiences*. London: Hodder Arnold.

Drotner, Kirsten (2011): *Mediehistorier*. København. Samfundslitteratur.

Durndell, A., P. Glissov, & G. Siann (1995): Gender and Computing. Persisting Differences in : *Educational Research* 37(3), 219-27

EPPSE (Effective pre-school, primary and secondary education) (2012): *Support for children and young people*. GB Department for Education. https://www.gov.uk/government/collections/eppse-3-to-14-years (set 05.06.17).

Ereaut, Gill and Nat Segnit (2006): *Warm Words*. *How are we telling the climate story and can we tell it better?* http://www.ippr.org/files/images/media/files/publication/2011/05/warm_words_1529.pdf?noredirect=1 (seen 20.01.14).

Erikson, Erik (1950/1963): *Barnet og Samfundet*. København. Hans Reitzels Forlag.

Erikson, Erik (1950): *Childhood and Society* (1950) New York. W. W. Norton Company

Erikson, Erik H. (1959): *Identity and life Cycle*. New York. International University Press.

Erikson, Erik (1968/1992): *Identitet, ungdom og kriser*. København. Hans Reitzels Forlag.

Erikson, Erik (1968): *Identity, Youth and Crisis*. New York: W. W. Norton Company

Erikson, Erik (1982): *The Life Cycle Completed*. New York: W. W. Norton Company

Evevshaug, Oddbjørn & Dag Hallen (2001): *Barne- og Ungdomspsykologi*. Oslo. Gyldendal.

Feilitzen, Cecilia V. (1998): Är Rambo oskyldig? Om vold i og utenfor medierne i: Haldar og Frønes (red.) *Digital barndom*. Oslo. Ad Notam Gyldendal.

Feilitzen, Cecilia & Ulla Carlsson (eds.) (2000): *Children in the New Media Landscape*. *Games*. *Pornography*. *Perceptions*. *Children and Media Violence*. *Yearbook 2000*. Gøteborg. The UNESCO international Clearingshouse on Children and Violence on the Screen. Nordicom.

Feldman-Barrett, Christine Ed. (2015): *Lost Histories of Youth Cultures*. New York. Peter Lang.

Fink, H. (1991): Identiteternes identitet IN: H. Fink & H. Hauge (Red.) *Identiteter*. Århus. Århus Universitets Forlag.

Fish, Stanley (1980): *Is There a Text in This Class? The Authority of Interpretive Communities*. Massachusetts. Harvard University Press.

Fisker, Jørgen (ed.) (1984): *Tasiilaq – Angmagssalik*. Umanak. Nordiske Landes Bogforlag

Flick, U. (2004): 'Triangulation in qualitative research', in U. Flick, E. von Kardoff, and I. Steinke (eds.) *A Companion to Qualitative Research*., London. Sage.

Fleischer, Jørgen (1996): *Forvandlingens år*. *Grønland fra koloni til Landsdel*. Nuuk. Atuakkiorfik.

Fleischer, Jørgen (2009): *Glimt – af mennesker og steder i Grønland*. Nuuk. Forlaget Atuagkat.

Fog, Jette (1985): *Med samtalen som udgangspunkt*. København. Akademisk Forlag.

Forchhammer, Jette (1998): Børn med TV. *Nordmedie* 1998: 5. København. Nordisk Ministerråd.

Foucault, Michel (1988): *Power and Knowledge: Selected Interviews and Other Writings 1972–1977* (Ed. Colin Gordon). New York. Pantheon Books.

Freire, Paulo (2001): *Pedagogy of the Oppressed*. London and New York. Bloomsbury Academic.

Frello, Birgitta (2012) *Kollektiv identitet – kritiske perspektiver*. København: Samfundslitteratur.

Fridberg, Torben et al. (1997): *Mønstre i mangfoldigheden*. *15-18åriges mediebrug i Danmark*. København. Borgen Medier.

Funk, Jeanne B., Debra D. Buchan, Jennifer Jenksa & Heidi Bechtoldta (2003): Playing violent video games, desensitization, and moral evaluation in children in: *Applied Developmental*. *Psychology* 24 (2003) 413 – 436. USA. School of Nursing, Medical College of Ohio.

Geertz, Clifford (2000): *The Interpretation of Culture*. New York: Basic Books.

Gehl, Jan (2011): *Life between the buildings*. *Using public space*. Washington. Islands Press

Gerbner, Georg, Larry Gross, Michael Morgan & Nancy Signorelli Signorelli (1986): Living with Television. The dynamics of the Cultivation process IN: J. Bryant & D. Zillman: *Perspectives of Media Effects*. Hillsdale NJ. Lawrence Erlbaum Associates.

Gergen, Kenneth J. (1991): *The Saturated Self*. *Dilemmas of Identity in Contemporary Life*. New York. Basic books.

Gergen, Kenneth J. (2006): *Det mættede selv - identifikationsdilemmaer i nutiden*. København. Dansk psykologisk Forlag.

Giddens, Anthony (1991): *Modernity and Self-identity*. *Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge. Polity Press.

Giddens, Anthony (1990): *The Consequences of Modernity*. Stanford. Stanford University Press

Giddens, Anthony (1991): *Modernity and Self and Society in the Late Modern Age*. USA. Stanford University Press.

Giddens, Anthony 1992): *The Transformation of Intimacy*. Stanford Stanford University Press.

Giddens, Anthony (1996): *Modernitet og selvidentitet: Selvet og samfundet under senmoderniteten*. København. Hans Reitzels Forlag.

Giddens, Anthony (2000): *En løbsk verden - hvordan globaliseringen forandrer vores tilværelse*. København. Hans Reitzels Forlag.

Gilberg, Rolf (2001): Tupilakken - den usynlige dræber og turistfiguren i: *Tidskriftet Grønland*: http://www.tidsskriftetgronland.dk/archive/2001-2-Artikel04.pdf (set 14.11.16).

Ginsburg, Faye, Lila Abu-Lughod, Brian Larkin (eds.) (2006). *Media Worlds: Anthropology on New Terrain*. Berkeley: University of California Press, 2002

Glarborg, Kirsten (1968): *Børn og opdragelse* i Grønland. København. Gyldendal.

Glaser, Barney (1978): *Theoretical Sensitivity – Study Questions*. San Francisco. University of California.

Glaser, Barney (1998): *Doing Grounded Theory: Issues & Discussion*. USA. Sociology Press.

Glaser, Barney & Anselm Strauss (1965): *Awareness of Dying*. London. Weidenfeld and Nicholson

Glaser, Barney & Anselm Strauss (1967): *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. London & New York. Aldine Transaction

Gl. Statikstik (2009). Nuuk.

Goffmann, Erving (1959): *Presentation of Self in Everyday Life*. New York. Doubleday.Anchor Books.

Graah. Wilhelm August (1832): *Undersøgelses-Rejse til Østkysten af Grønland, efter kongelig Befaling udført i Aarene 1828-31*. København. Quist.

Gramsci Antonio (1971): *Selections from the Prison Notebooks*. New York. International Publishers.

Greenblatt, Stephen Jay (2007): *Learning to Curse: Essays in Early Modern Culture*. Routledge Classics, vol. 57. London & New York. Routledge

Gregersen, Conni (2010): *Livsmod*. *Socialpædagogisk og psykoterapeutisk behandling af børn i Grønland*. Nuuk. Milik Publishing.

Gregerson, Mary Banks, 2009: *The Cinematic Mirror for Psychology and Life Coaching*. Springer Science & Business Media.

Grodal, Torben Krag (1997): *Moving Pictures: A New Theory of Film Genres, Feelings, and Cognition*. GB. Clarendon Press.

Grodal, Torben Krag (2003): *Filmoplevelse*. København. Samfundslitteratur.

Grønland på nettet (2006): http://knr.gl/da/nyheder/et-s%C3%B8kabel-vil-%C3%A6ndre-gr%C3%B8nland (set 20.07.16).

Guba, Egon G. & Yvonna S. Lincoln (1989): *Fourth Generation Evaluation*. London. Sage Publications.

Gulløv, Eva & Susanne Højlund (2003): *Feltarbejde blandt børn. Metodologi og etik i etnografisk børneforskning*. København. Gyldendal.

Guvå, Gunilla & Ingrid. Hylander (2003): *Grounded theory, et teorigenerende forsknings-perspektiv*. Copenhagen: Hans Reitzel Publishers.

Haldar, Ivar & Marit Frønes (1998) (eds.): *Digital barndom*. Oslo. Ad Notam Gyldendal.

Hall, Stuart, Dorothy Hobson, Andrew Love, and Paul Willis (eds.) (1980): *Culture, Media, Language*, London: Hutchinson.

Hall, Stuart, David Held & Tony McGrew (eds.) (1999): The Question of Cultural Identity IN: *Modernity and its Futures*. Cambridge. Polity Press.

Hall, Stuart Ed. (1999): *REPRESENTATION. Cultural Representations and Signifying Practices*. London. Sage Publications.

Hansen, Bjarne Gorm, Benny Jacobsen, Carsten Nejst Jensen & Annalisa Tams (1998): *Voksenliv og Læreprocesser i det Moderne Samfund*. København. Munksgaard.

Hansen, Ebbe og Benny Jacobsen (1992): *90´ernes mennesker & samfund*. København. Forlaget Columbus.

Hansen, Jacob Vikær & Kathrine Green i: *Media Development 2015. The DR Audience Reseach Department's Annual Report on the use of electronic media in Denmark.* København. DR. https://www.dr.dk/NR/rdonlyres/D8F466AE-9EFB-4617-B8CD-5737425911FD/6142039/2015_DR_Medieudvikling UK.pdf, 2015: 4 (set 18.11.16).

Hansen, Jens Jørgen (2016) Internettets metaforer: Steder for netværksdannelse, vidensarkivering, transaktioner og læring IN: Dohn & Hansen (2016).

Haraway, Donna (2000): *How like a Leaf: An Interview with Thyrza Nichols Goodeve*. New York. Routledge.

Haraway, Donna (1991): Situated Knowledge: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective IN: Harraway (1991): *Simians, Cyborgs and Women. The Reinvention of Nature*. London. Free Association Books.

Haraway, Donna (1988): Situated Knowledge: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective IN: *Feminist Studies* 14 (3).

Harding, Sandra (2000): Gender, Development, and Post-Enlightenment Philosophies of Science pp. 240–262 in: Narayan & Harding (2000).

Harding, Sandra (2004): 'A Socially Relevant Philosophy of Science? Resources from Standpoint Theory's Controversiality' in: *Hypatia*, 19 (1), (Winter).

Harris, Judith Rich (1999): *The NURTURE ASSUMPTION: Why Children Turn Out the Way They Do*. USA. Free Press

Hasson, Uri, Ohad Landesman, Barbara Knappmeyer, Ignacio Vallines, Nava Rubin, and David J. Heeger (2008): The Neuroscience of Film i: *Projections* Volume 2, Issue 1, Summer 2008: 1–26 © Berghahn Journals i: http://www.cns.nyu.edu/~nava/MyPubs/Hasson-etal_NeuroCinematics2008.pdf (set 18.11.16).

Hastrup, Kirsten (ed.): *Ind i verden—en grundbog i antropologisk metode*. København. Hans Reitzels Forlag.

Hastrup, Kirsten (2010): 'Feltarbejde' IN: Brinkmann & Tanggaard (2010).

Hendriksen, Kåre (2014). *Grønlands bygder: økonomi og udviklingsdynamik*. *Serien: Inukssuk*. Nuuk. Naalakkersuisut.

Hersted, Vagn (1953): 'Lytternes meninger og ønsker. En gennemgang af indkomne besvarelser af spørgeskemaerne' in: *AG*, 1953 no. 20. Nuuk.

Hill, Malcolm, Kay Tisdall & E. Kay M. Tisdall (1997) *Children and Society*. USA. Longman.

Hills, Matt (2002): *Fan Cultures*. London & New York. Routledge.

Himmelweit, H.T., Oppenheim, A.N. & Vince, P. (1958): *Television and the Child: An Empirical Study of the Effect of Television on the Young*. London: Oxford University Press.

Himmelweit, Hilde (1959): *Television and the Child; An empirical study of the effect of television on the young*. Oxford. Published for the Nuffield Foundation.

Hjarvard, Stig (2008): *En verden af medier*. København. Samfundslitteratur.

Holland, Norman (1993): Unity, Identity, Text, Self IN: *Essential Papers on Literature and Psychoanalysis* (ed.) Emanuel Berman. New York. New York University Press.

Honneth, Axel (2003): *Behovet for anerkendelse*. *En tekstsamling*. Ed. Rasmus Wille. Copenhagen. Reitzels Publishing.

Honneth, Axel (2006): *Kamp om anerkendelse*. *Social konflikters moralske grammatik*. Copenhagen. Reitzels Publishing.

Howes, David, 2005: *Empire of the Senses*. *The Sensual Culture Reader*. Oxford. Berg.

Hobson, Dorothy (1982): *Crossroads: The Drama of a Soap Opera*. New York. Methuen.

Hodge, Robert Ian Vere & David Tripp (1986): *Children and Television: A Semiotic Approach*. Standford. Stanford University Press.

Idrættens Analyseinstitut (2015):
http://www.idan.dk/nyhedsoversigt/nyheder/2016/a805_groenlandsk-idraet-har-store-potentialer/ (Set 9.2.2017)

Illeris, Knud (1998): Læring, udvikling og uddannelse – udarbejdelse af en Piaget-inspireret pædagogisk forståelsesramme IN: Hansen, Jacobsen, Jensen & Tams (1998).

Ito et al (Ito, Mizuko, Heather A Horst, Matteo Bittanti, Becky Herr Stephenson, Patricia G Lange, CJ Pascoe, Laura Robinson, Sonja Baumer, Rachel Cody, Dilan Mahendran, Katynka Z. Martínez, Dan Perkel, Christo Sims, Lisa Tripp) (2009): *Living and learning with new media: Summary of findings from the Digital Youth Project*. USA. MIT Press

Iyengar, Shanto (1994): *Is Anyone Responsible? How Television Frames Political Issues*. Chicago. University Of Chicago Press

Jenkins, Richard (2010): *Social Identity*. London & New York: Routledge.

Jensen, Jesper (2016): Web 3.0's didaktiske potentialer IN: *Didaktik, Design og Digitalisering* (2016): Bonderup, Nina Dohn & Jens Jørgen Hansen (eds.). Medier Kommunikation, Journalistik. Viborg. Samfundslitteratur.

Jensen, Irene Munk (2004): *Grønlandsk Kultur og Identitet*. Oplæg ved temadag 04.10.2004 i Det Grønlandske Hus i Ålborg. https://www.udsattegroenlaendere.dk/wp-content/uploads/irene-munk.pdf (set 06.06.17)

Jensen, Ole G. (2006): *Tupilaq - the feared and loved*. *East Greenlandic carvings in tusk and reindeer horn* IN: http://web.archive.org/web/20060708053413/http://www.ammassalik.gl/tupilak.htm (set 12.11.16).

Jerlang, Espen et al. (1994*): Barnets udvikling – en helhed*. København. Munksgaard.

Jerslev, Anne (1993): *Kultfilm og filmkultur* København. Gyldendal.

Jerslev, Anne (1999): *Det er bare film - unges videofællesskaber og vold på film*. København. Gyldendal.

Jessen, Carsten (2000): Det kompetente børnefællesskab - Leg og læring omkring computeren IN: Sørensen & Olesen (2000) (Red.)

Jhally, J. & J. Lewis (1992): *Enlightened racism*. Boulder. CO. Westview.

Johnsson-Smaragdi, Ulla & Annelis Jønssons (1994): Self-evaluation in an Ecological Perspective: Neigbourhood, Family and Peers, Schooling and Media Use IN: Rosengren (1994)

Johnsson-Smaragdi, Ulla. (2001a): 'Media Use Styles among the Young', IN: S. Livingstone & M. Bovill (eds.) *Children and Their Changing Media Environment:* A European Comparative Study. Lawrence Erlbaum Associates.

Johnsson-Smaragdi, Ulla. (1992): *Learning to Watch Television:* Longitudinal LISREL Models Replicated (Lund Research Papers in Media and Communication Studies No. 5). Lund, Sweden: University of Lund.

Johnsson-Smaragdi, Ulla. (1998): Barn och ungdomar i 90-talets föränderliga medievärld in: Barn och ungdomar i det nya medielandskapet. Statistik och analys. *MedieNotiser,* 2/1998.

Johnsson-Smaragdi, Ulla. & Jönsson, A. (2001b): *From a Homogeneous to a Heterogeneous Media World: Access and Use of Media among Teenagers Over Three Decades*. Växjö University. (Research report, no. 10).

Johnsson-Smaragdi, Ulla (2001c): *Young People and New Media in Sweden*. Växjö University. (Research report, no. 11).

Juul, Jesper (2000): *Dit kompetente barn. På vej mod et nyt værdigrundlag for familien*. Århus. Schønberg.

Jørgensen, Bent (2003): *Politikens Psykologi Håndbog*. København. Politiken.

Jørgensen, Per Schultz (2017): *Robuste børn. Giv dit barn ansvar, livsmod og tiltro til sig selv*. København. Kristeligt dagblads forlag

Jørgensen, Per Schultz (red.) (1987): *Børn i nye familiemønstre*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kahlig, Wolfgang & Nina Banerjee (ed.) (2007): *Børn og Unge i Grønland – en antologi*. Nuuk. MIPI/Ilisimatusarfrik. Milik Publishing.

Kähler, Carl F. (2012): *Det kompetente selv. En introduktion til Albert Banduras teori om selvkompetence og kontrol*. Frederiksberg. Frydenlund.

Kampmann, Jan (1998): *Børn som informanter*. Arbejdsnotat udarbejdet for Børnerådet af Roskilde Universitetscenter. København. Børnerådet, Socialministeriet

Kaplan, Ann. E. (1997): *Looking for the Other: Feminism, Film and the Imperial Gaze*. London & New York. Routledge

Kelle, Udo (2005): 'Emergence' vs. 'Forcing' of Empirical Data? A Crucial Problem of 'Grounded Theory' Reconsidered IN: *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research* [On-line Journal], 6(2), Art. 27. http://www.qualitative-research.net /index.php /fqs/ article/view/467 (seen 22.11.16).

Kjærgaard, Thorkild & Kathrine Kjærgaard (2005): *Ny Herrnhut I Nuuk 1733-2003 – Missionsstation, rævefarm, embedsbolig, museum, universitet*. Nuuk. Ilisimatusarfik.

Kleivan, Inge (1976): Fjernsyn og sprog. http://www.*tidsskriftetgronland*.dk/archive/1976-7-Artikel02.pdf (visited 20.02.16).

Kleivan, M. Birna & Ulla H. Nielsen (1984): *KNR-TV's første år. De lytter til radioen.* Nuuk. Tusarkiivik.

Kleivan, Helge (1973): Den fjerde verden. Baggrunden for en planlagt international konference af og for de indfødte folk p. 172-180 IN: *Grønland* nr. 5. København. Det Grønlandske Selskab.

KNR, 2016): *Seer-og Lytterundersøgelse, 2015. KNR* – Kalaallit Nunaata Radio. Februar 2016. EPINION. http://knr.gl/files/knr_seer_og_lytterundersoegelse_2015_rapport_090216.pdf (set 11.11.17).

Koester, Thomas & Kim Frandsen (1999): *Introduktion til psykologi*. *Organisme - Individ - Samfund*. Viborg. Frydenlund/Psykologi.

Korneliussen, Niviaq (2014): *Homo sapienne*. Nuuk. Milik Publishing.

Kubey, Robert & Reed Larson (1990): The Use and Experience of the New Video Media Among Children and Young Adolescents in: *Communication Research*, Vol 17, nr. 1. London. Sage Publication.

Kvale, Steinar (2008): *Doing Interviews (Qualitative Research Kit)*. London. Sage Publications.

Kvale, Steinar (1998): *Interview: en introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. København. Hans reitzels Forlag.

Kvale, Steinar (1983): The Qualitative Research IN: *Interview Journal of Phenomenological Psychology* 14 (1):171-196.

Kirkeby, Per og Aqqaluk Lynge (1972): *Da myndighederne sagde stop*. DK.

Langgård, Karen (2011): Greenlandic Literature from Colonial Times to Self-Government pp 119-189 IN: Langgård, Karen & Kirsten Thisted (eds.): *From oral tradition to Rap*. *Literatures of the Polar North*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Larsen, Malene Charlotte (2005): *Ungdom, venskab og identitet: En etnografisk undersøgelse af unges brug af hjemmesiden Arto*. Aalborg: Aalborg University Press, 2005.

Larsen, Malene Charlotte (2009): 'Young Danes Online: Understanding the Impact of Online Social Networking on Friendship and Identity' IN: *A New Generation Youth Lifestyle: Influence and Impact*. (Ed. Monica Rao). India: Icfai University Press.

Larsen, Malene Charlotte (2010): *Unge og online sociale netværk*. *En neksusanalytisk undersøgelse af medierede handlinger og offentlige diskurser*. Institut for kommunikation - Aalborg Universitet.

Larsen, Malene Charlotte (2013) Unges identitetsdannelse på Facebook. IN: *Fra socialt netværk til metamedie*. Jakob Linaa Jensen; Jesper Tække (eds.). Frederiksberg : Samfundslitteratur.

Larsen, Malene Charlotte, 2015: Unges identitetsdannelse på Facebook (Facebook, nr. 7) IN: Jensen & Tække (eds.), 2013: *Facebook*. *Fra Socialt Netværk til metamedie*. E-bog: https://nota.dk/bibliotek/bog/facebook-fra-socialt-netv%C3%A6rk-til-metamedie (Hentet 20.06.16).

Lasch, Christopher (1978): *The Culture of Narcissism*. New York. W. W. Norton & Company

Lasswell, Harold D. (1948): The Structure and Function of Communication in Society in: Schramm, W. (Ed.). (1960). *Mass Communications* (2nd ed.). Urbana, IL: University of Illinois Press.

Lather, Patti (1991): *Getting Smart*. *Feminist Research and Pedagogy within/in the Postmodern*. London and New York. Routledge

Laursen (2010): http://abduktiv.dk/wp-content/uploads/2010/07/Abduction_uk.pdf (seen 10.05.16)

Liebes, Tamar & Elihu Katz (1990/1994): *The Export of Meaning: Cross-Cultural Readings of Dallas*. USA. Polity Press.

Lievrouw, Leah A. & Sonia Livingstone (eds.) (2002): *The Handbook of New Media*. London. Sage Publications.

Lincoln, Sian Siân (2013) Media and Bedroom Culture. London. *Routledge Handbook Online Handbook* https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9780203366981.ch38 (set 04.04.2017).

Lincoln, Yvonna S. & Egon G. Guba (1985): *Naturalistic Inquiry*. London. Sage publications.

Lindboe, Niles & Ole Frid-Nielsen (red.) (1992): *Medieeksplosionen. En ny verden af guder og monstre*. København. Gyldendal.

Livingstone, Sonia & Moira Bovill (1996): *Young people, new media. Research report* http://eprints.lse.ac.uk/21177/1/Young_people_new_media_(LSERO).pdf (set 04.02.16).

Livingstone, S., Bovill, M. & Gaskell, M. (1999): 'European TV Kids in a Transformed Media World: Key Findings of the UK Study' in: P. Lohr & M. Meyer (eds.). Children, Television and the New Media. University of Luton Press.

Lyotard, JeanJ.-François (1979): *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge. Theory and History* volume 10. Manchester. Manchester University Press.

Lynge, Frederik (1984): *Da TV blev lovligt*. Nuuk. Tusarliivik.

Lynge, Hans Anton (2006): Grønland i dag IN: Thorsteinsson (2006).

Madsen, Benedicte (1981): 'Om kvantitative og kvalitative metoders videnskabelighed' IN: *Kvalitative Metoder i Dansk Samfundsforskning*. Copenhagen. Nyt fra Samfundsvidenskaberne.

Malow, Abraham (1954): *Motivation and Personality*. Ney York. Harper & Row Publishers.

Mander, Jerry (1981): *Four Arguments for the Elimination of Television*. New York. Harper Collins.

Marcia, J.E. (1980). Identity in adolescence. IN: J.V. Adelson (ed.) (1980): *Handbook of adolescent psychology*. New York: Wiley.

Markstrom-Adams, C., & Adams, G. (1995). Gender, ethnic group, and grade differences in psychosocial functioning during middle adolescence? *Journal of Youth and Adolescence*, 24, 4, 397-417.

Marquardt, Ole (2001): Demografi, fertilitet og religion. Demografiske konsekvenser af overgangen til kristendom og kristne ægteskabsformer i Grønland IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning* 00/01. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

McAdams, D. P. (1997): The Case for the Unity in the Post (Modern) Self: A Modest Proposal IN: Ashmore, R. & L. Jussim (eds.): *Self and Identity*. *Fundamental Issues*. New York. University Press.

McAdams (2006b): *The person: A new introduction to personality psychology*. 4.ed. New York. Wiley.

McKinley, E. Graham (1997): *Beverly Hills, 90210*. *Television, Gender, and Identity*. *A volume in the series Feminist Cultural Studies, the Media, and Political Culture*. USA. University of Pennsylvania Press.

McLuhan, Marshall (1964): *Understanding Media: The Extensions of Man*. USA. MIT Press.

McQuail, Denis & Sven Windahl (1993): *Communication Models: For the Study of Mass Communications*. USA. Longman Publishing Group.

McRobbie, Angela & Garber, Jenny (1975), Girls and subcultures, IN: Hall, Stuart; Jefferson, Tony, *Resistance through rituals: youth subcultures in post-war Britain*. New York & Oxford. Routledge

Mead, George Herbert (1934): *Mind, Self and Society*. *Chicago*. Chicago University Press

Mead, Margaret (1930): *Growing Up in New Guinea*. USA & England. Pelican Books.

Media Recommendation by the Greenlandic TV committee (1975): No. 739. København. Statens trykningskontor.

Medieudvalget, Betænkning nr. *1311* (1996). BETÆNKNING nr. 1311. Udgivet af Medieudvalget. Statsministeriet https://www.foxylex.dk/media/betaenkninger/Betaenkning_om_boerns_og_unges_brug_af_massemedier_1.pdf (02.03.2017)

Metz, Christian (1974): *Film Language: A Semiotics of the Cinema*. University of Chicago Press

Meyrowitz, Joshua (1985/1986): *No Sense of Place*. *The Impact of Electronic Media on Social Behaviour*. Oxford. Oxford University Press

Mirzoeff, Nicholas, 2002: *The Visual Culture Reader*. London & New York. Routledge.

Mitchell, W. J. T. 2002: Showing Seeing: A Critique of Visual Culture p. 86-102 IN: Mirzoeff, Nicholas, 2002

Morley, David (1986): *Family Television: Cultural Power and Domestic Leisure*. London. Routledge.

Mulvey, Laura (1999): *Visual and Other Pleasures*. *Language, Discourse, Society Series*. USA. Palgrave Macmillan.

Mulvey, Laura (1999): Visual Pleasure and Narrative Cinema IN: Leo Braudy & Marshall Cohen (1999) (eds.): *Film Theory and Criticism*. *Introductory Readings*. New York & Oxford. Oxford University Press.

Møhl, Perle (2012): Synliggørelsen—med kameraet i felten IN: Kirsten Hastrup (ed.): *Ind i verden—en grundbog i antropologisk metode*. København. Hans Reitzels Forlag.

Mørch, Susanne Idun (2007): *Individ, institution og samfund: pædagogiske perspektiver*. København. Hans Reitzels Forlag.

Narayan, Uma & Sandra Harding (Eds.) (2000): *Decentering the Center*. *Philosophy for a Multicultural, Postcolonial and Feminist World*. Bloomington: Indiana University Press.

Neuman, Russel W. (1991): *The Future of the Mass Audience*. Cambridge. Cambridge University Press.

Nicklasen, Birgit, K. Løngaard, L. K. Laursen & C. Schnor (2007): Sundhed på toppen – Resultater fra Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) undersøgelsen i Grønland i 2006: *Inussuk, Arktisk Forskningsjournal*, 1. Nuuk

Niclasen, Birgit (2009): *Folkesundhed i børnehøjde - indikatorer for børns sundhed og velbefindende i Grønland*. NHV rapport 2009:4. Doktorafhandling fra Nordic School of Public Health, Göteborg, Sverige http://www.gmsnet.dk/Dokumenter/Birgit_Niclasen_Kappan_hemsidan_090615.pdf (set 04.11.16).

Niclasen, Birgit (ed.) (2015): *Trivsel og sundhed blandt folkeskoleelever i Grønland – resultater fra skolebørnsundersøgelsen HBSC Greenland i 2004*. Nuuk. Departementet for Sundhed og Infrastruktur. København. Statens Institut for Folkesundhed.

Niclasen, Birgit og Peter Bjerregaard (2011): *Folkesundhed blandt skolebørn - resultater fra HBSC Greenland undersøgelsen 2010*. SIF's Grønlandsskrifter nr. 22. København. Statens Institut for Folkesundhed

Niemiec, Ryan M. & Danny Wedding (2013). *Positive Psychology at the Movies*. *Using Films to Build Virtues and Character Strengths*. USA. Hogrefe & Hubers Publishers

Nyboe, Lotte & Annette Grønning (2015): *Sociale medier i skole og fritid*. København. Akademisk Forlag.

OECD ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT *Information and Communications Technologies Reports*: 2003, 2004, 2002.

Ogden, Charles K. & Ivor A. Richards, 1953: *The Meaning of Meaning*. *A study of the Influence of language upon Thought and the Science of Symbolism*. London. Routledge & Kegan

Olsen, Carla Rosing & Akaaraq Samuel Olsen (2006): *Sisimiut i 250 år 1756-2006*. Sisimiut. Sisimiut Kommune.

Olsen, Carla Rosing, Eva Møller Thomassen & Abia Abelsen (2013): *Aasiaat i 250 år 1763-2013*. Nuuk. Caabe Forlagi.

Olsen, Ivalo Rosing (2001): *'Børns opvækstvilkår i Grønland i et etnografisk - sociohistorisk perspektiv*. *Et bidrag til en analyse af grønlandske børn differentierede opvækstvilkår som en konsekvens af den historiske udvikling*. Upubliceret speciale. Nuuk Ilisimatusarfik http://mipi.nanoq.gl/Emner/Viden%20om%20boern%20og%20unge/Kategorier/~/media/mipi/MIPI_Viden_om_boern_og_unge/Projekter_og_rapportsamling/Opgaver_og_specialer/børns%20opvækstvilkår%20i%20gl.ashx (set 04.02.17).

Pasquier, Dominique (2000): Tolkning af seriepersoner i: Mediekultur. *Journal of media and communication research* no. 29. Århus.

Patton, Michael Quinn (1990): *Qualitative Evaluation and Research Methods*. London. Sage Publications.

Pedersen, Cecilia Petrine & Peter Bjerregaard (2012): *Det svære ungdomsliv*. *Unges trivsel i Grønland 2011 – en undersøgelse om de ældste folkeskoleelever*. Nuuk. Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling. København. Statens Institut for Folkesundhed.

Pedersen, Birgit Kleist (2002): Pedersen, Birgit Kleist, 2002: Gysergenren – gru eller trøst? IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning 2000*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.

Pedersen, Birgit Kleist (2005): Inuusuttut akisunnerat – unges frembrud i det anonyme rum IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning* 04/05. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.

Pedersen, Birgit Kleist, 2002: Gysergenren – gru eller trøst? IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning* 2000. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat

Pedersen, Birgit Kleist (2001): Hjemve som brik til en selvforståelse – ud fra flytteønsker blandt 12 – 19 årige i Grønland IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfunds Forskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Pedersen, Birgit Kleist (2002): Hjemve som en brik til en selvforståelse – ud fra flytte ønsker blandt 12-19 årige i Grønland IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning* 00/01. Ilisimatusarfik. Nuuk

Pedersen, Birgit Kleist (2004): Unge og litteratur – 25 år efter IN: *Grønlænder & Global* (Birgitte Jacobsen, Birgit Kleist Pedersen, Karen Langgård & Jette Rygaard (eds.). Nuuk. Ilisimatusarfik.

Pedersen, Birgit Kleist & Jette Rygaard (2003A): 'De forbudte trin' i forskning og undervisning. Overskridende metoder IN: *Grønlands Kultur- og Samfundsforskning* 2003, Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat, Nuuk.

Pedersen, Birgit Kleist & Jette Rygaard (2003B): Grønlandske Unge mellem Tradition og globalisering IN: Helena Helve (red.): *Ung i utkant*. *Aktuell forskning om glesbygdsungdomar i Norden*. Tema Nord 2003: 519. København. Nordiska Ministerrådet.

Petersen, Anders (2011): *Selvet*. *Sociologiske perspektiver*. København. Hans Reitzels Forlag.

Petersen, Anders (2007): Depression - vor tidsalders vrangside. *Ørebro Studies in Sociology* 10. Ørebro.

Petersen, Cecilia Petrine & Peter Bjerregaard (2011): *Det svære ungdomsliv*. *Unges trivsel i Grønland 2011 – En undersøgelse om de ældste folkeskoleelever*. Nuuk & København. Naalakkersuisut. Government of Greenland. Statens Institut for Folkesundhed. Syddansk Universitet.

Piaget, Jean (1964/1969): *Barnets psykiske udvikling*. København. Hans Reitzels Forlag.

Piaget. Jean (1973): *Intelligensens Psykologi*. København. Hans Reitzels Forlag.

Pickering, Michael (ed.) (2008): *Research Methods for Cultural Studies*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Pink, Sarah (2001): *Doing Visual Ethnography: Images, Media and Representation in Research*. London. Sage Publications.

Pink, Sarah (2008): Analysing Visual Experience IN: M. Pickering (2008) (Ed.).

Pink, Sarah (2012): *Situating Everyday Life: Practices and Places*. London, New York: Routledge.

Postman, Neil (1984): *The Disappearance of Childhood*. USA. Dell Publishing Company.

Poulsen, Arne (1999): Udviklingspsykologi IN: Koester & Frandsen (1999).

Poulsen, Jørgen (1975): *Samfundsforhold og mediestruktur i Grønland*. Upubliceret magisterafhandling. Copenhagen.

Radway, Janice A. (1983): Women read the romance: The interaction of text and context IN: *Feminist Studies* 9 (1).

Rantanen, Terhi 2005: *The Media and Globalization*. London. Sage Publications.

Rapport fra Medieudvalget (1995): Danskerne og medierne: dagligdag og demokrati. Rapport udarbejdet for Statsministeriets Medieudvalg. / Schrøder, Kim Christian.
København: Medieudvalget, 1995.

Rashid, Imran (2017): *SLUK*. *Kunsten at overleve i en digital verden*. København. Lindhardt & ringhof.

Rasmussen, Knud (1921/1934): *Mindeudgave I-III*. Udgivet af Peter Freuchen, Therkel Mathiassen, Kaj Birket-Smith. København. Gyldendalske Boghandel. Nordisk Forlag.

Riesman, David (1950/2001): *The Lonely Crowd*. *A Study of the Changing American Character*. Abridged and revised edition. New Haven. Yale Nota Bene.

Rink, Elizabeth, Ruth Mongomery-Andersen, Gitte Trondheim, Dionne Gesink, Louise Lennert, Navara Kotalawala et al., 2012; IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfunds Forskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rink, H. J. (1866-71): *Eskimoiske Eventyr og Sagn I-II*. København Reitzels Forlag.

Ritzer, Georg (1996): *McDonaldiseringen af samfundet*. København. Hans Reitzels Forlag.

Rocco, Tonette S, Linda A. Bliss, Suzanne Gallagher and Aixa Pérez-Prado, (2003): Taking the Next Step: Mixed Methods Research in Organizational Systems IN: *Information Technology, Learning, and Performance Journal,* Vol. 21, No. 1, Spring 2003 https://c.ymcdn.com/sites/ais.site-ym.com/resource/group/3f1cd2cf-a29b-4822-8581-7b1360e30c71/Spring_2003/ roccoblissgallagherperez-pra.pdf. (seen 08.05.16).

Rogers, Everett M. (1962). *Diffusion of innovations*. New York: Free Press of Glencoe.

Rosa, Hartmut (2004): Four Levels Self-Interpretation IN: *Philosophy and Social Criticism*, 30(5-6)

Rosengren, Karl Erik (1994): *Media Effects and Beyond*. *Culture, Socialization and Lifestyles*. London. Routledge

Rosing, Ina & Simon Lautrup (2015): *Tasiilaq*. Odder. Narayana Press.

Rosing Olesen, Tupaarnaq (2005): *I Skyggen af kajakkerne*. *Nuuk*. Forlaget Atuagkat.

Rowling, J.K. 2001-2011: *Harry Potter* … and (8 bøger i serien). London. Pottermore Limited

Rygaard, Jette (1999): Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. De 12-19 åriges TV-præferencer i Nuuk, Grønland IN: *Børn, unge og medier – Nordiske forskningsperspektiver*. (ed.) Christa Lykke Christensen. Nordicom. Göteborgs Universitet.

Rygaard, Jette (2001): Grønland og den kulturelle globalisering pp. 169-189 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, Jette (2003B): Youth Culture, media and globalization processes in Greenland pp. 291-309 IN: *Young*. *Nordic Journal of Youth Research*, vol. 11. Number 4, November. London. Sage Publication.

Rygaard, Jette (2004): 'En TV historie' pp. 163-203 IN: *Grønlænder og Global*. Ed. Birgitte Jacobsen, Karen Langgård, Birgit Kleist Pedersen & Jette Rygaard. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, Jette (2006): Proksemik Nuuk. Byliv og ungdomskultur i Nuuk' pp. 153-173: IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, Jette (2007): 'I'm not perfect - do you think you know me? Socialisation in Cyberspace'. IN: *Nordiske Sprog- og litteraturdage i København*. København. Nordatlantens Brygge.

Rygaard, Jette (2007B): Arktiske Apokalypser. Film og virkelig i 'urban'-regi' pp. 147-167 IN: Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 2006-07. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat

Rygaard, Jette (2008): The City Life of Youth in Greenland pp. 33-55 IN: *Inuit Urbaines /Urban Inuit*. *Etudes Inuit Studies* vol 32 (1). Quebec. University Laval.

Rygaard, Jette (2008D): Let the World in! Globalization locally in a mediated world pp. 254-271. IN: K. Drotner & S. Livingstone, eds., *Handbook of Globalization*. London. Sage Publications.

Rygaard, Jette 2011: 'Qanorooq? Identitet i mediealderen' IN: Højris, Ole & Ole Marquardt: *Fra vild til verdensborger – Grønlandsk identitet fra kolonitiden til nutidens globalitet*. Århus. Århus University Press.

Rygaard, Jette (2012): Film, facts, fascination of følelser pp. 77-107 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, Jette (2013): 'Media and Public Broadcasting Service in a Democratic Society. A historie survey and a recent debate on the media's role in Greenland' IN: *Modernization and Heritage: How to combine the two in Inuit societies*. (eds.) Karen Langgård & Kennet Pedersen. Nuuk. Ilisimatusarfik & Atuagkat.

Rygaard, Jette (2014): Selvudvikling i et glasbur: Medieovervågning versus privatliv på nettet pp. 69-87 IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning* 2013-14. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat

Rygaard, Jette (2015A): 'Look at My Picture; Read My Text. Visual Anthropology in Practice and Theory in the North' IN: *Le Liue du Nord*. *Vers und Cartographie des Lieux du Nord*. *Imaginaire – Nord*. Montreal. Les Presses de l'Université du Québec.

Rygaard, Jette (2015B): 'Searching for Greenland's Youth Culture before the Internet Age' IN: *Lost Histories of Youth Cultures* (ed. Christine Feldman-Barrett) New York. Peter Lang

Rygaard, Jette (2016A): KNR- lille tv station blandt giganter. Udfordringer for TV og public service i Grønland (2016) pp.173 - 189 IN: *Grønland i Tal*. *Kilder og cases gennem 300 år*. Red. Jørgen Fink, Klaus Georg Hansen & Ole Marquardt. Århus. Århus University Press.

Rygaard, Jette (2016B): Postkolonialisme og The Snow Walker IN: Jørgen Riber Christensen og Steen Ledet Christiansen (eds.). *Filmanalyser*. *MÆRKK Æstetik og Kommunikation 05*. Århus. Systime.

Rygaard, Jette & Susan Vanek (2017): Smukke umoralske kvinder. Rejsebeskrivelser og 'den anden' i Rockwell Kents *Salamina* IN: *Grønlandsk kultur- og samfundsforskning 2014/2017*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Rygaard, Jette & Birgit Kleist Pedersen (1999): Feltarbejde, metode og teori - medieforskning i Grønland i: *Grønlandsk Kultur -og Samfunds Forskning* 98/99. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.

Rygaard, Jette & Birgit Kleist Pedersen (2004): 'Analysis of Heart of Light - as a minor part of reception of films with national/international content from aboriginal informants from Greenland, Australia, Canada and Norway' IN: Michele Therrien (ed.) *Dynamics and shifting Perspectives*. *Arctic Societies and Research*. *Proceedings of the First IPSSAS Seminar*. Nuuk 2002. Ilisimatusarfik/University of Greenland.

Rygaard, Jette & Charlotte Kroløkke, (2008): Få en på opleveren: By- kultur - og naturturisme i Danmark og Grønland IN: *Grønlandsk Kultur -og Samfunds Forskning* 2008/09. Nuuk. Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.

Salje, Gunter (1980): *Film, Fernsehen und Psychoanalyse*. Frankfurt. Campus Forschung.

Sandgreen, Otto (1994): *Ammassalik fylder 100 år. 1894 – 1994*. Bagsværd. Otto Sandgreens Forlag.

Sartre, Jean Paul (1993): *Being and Nothingness*. USA. Washington Square Press.

Saxbe, Darby, Anthony Graesch & Marie Alvik (2011): Television as a Social or Solo Activity: Understanding Families' Everyday Television Viewing Patterns i: *Communication Research Reports*, Vol. 28, No. 2, April–June 2011, pp. 180–189. London. Routledge Publications.

Schack, Clara Møhl (2010): Identitetskonstruktioner på Facebook – en kvalitativ undersøgelse af unges brug af det sociale online-netværk Facebook IN: *Psyke & Logos*, 2010, 31. København. Dansk Psykologisk Forlag.

Scheff, Thomas J. (2003): *Looking Glass Selves: The Cooley/Goffman Conjecture*. To be presented at the ASA, Atlanta, August 2003 http://www.humiliationstudies.org/documents/ScheffLookingGlassSelves2003.pdf (Set 01.2.17).

Schubert, Rikke (1993): *I lyst og død: Fra Frankenstein til splatterfilm*. København. Borgens Forlag.

Schultz-Lorentzen, Helge & Søren Vadstrup (1993): *Julianes=Haab. Qaqortoq's bebyggelseshistorie 1775-1950*. Nuuk. Atuakkiofik.

Seligman, M.E.P. (2002): *Authentic Happiness: Using the New Positive Psychology to Realize Your Potential for Lasting Fulfillment*. New York: Free Press.

Sigsgaard, Erik (2001): *Børn og institutioner*. Århus. Tiderne Skifter.

Sermitsiaq Grønlandsk avis nr. 42, 21. (2016). Nuuk.

Sermitsiaq. Grønlandsk avis. Nr. 44 (2008). Nuuk.

Shannon, C. E., & Weaver, W. (1949): *The mathematical theory of communication*. Urbana, Illinois: University of Illinois Press.

Shohat, Ella & Robert Stam (1994): *Unthinking Eurocentrism. Multiculturalism and the Media*. USA. Psychology Press.

Silverman, David (1985): *Qualitative methodology and sociology: Describing the social world*. USA: University of California.

Skovmand and Schroeder Eds. (1992): *Media Cultures: Reappraising Transnational Media*. London. Routledge.

Smith, Tuhiwai Linda (2004): *Decolonizing Methodologies: Research and Indigenous Peoples*. London: Zed Books and University of Oregon Press.

Sommer, Dion (1996/2003): *Barndomspsykologi*. *Udvikling i en forandret verden*. Købehavn. Hans Reitzels Forlag.

Spivak, Gayatri Chakravorty (2006): 'Can the Subaltern Speak?' pp. 28-37 IN: Ashcroft, Griffiths, Tiffin. 2006.

Spradley, James S. (1979): The Ethnographic Interview. USA. Harcourt, Brace, Jovanovich.

Staunæs, Dorthe & Eva Bendix Petersen (2000): Overskridende metoder IN: Kvinder, Køn og Forskning, nr. 4.

Steenholdt, Sørine (2015) Zombieland. Nuuk. Minik Publishing.

Stern, Daniel (2000): *Barnets interpersonelle univers – Et psykoanalytisk og udviklingspsykologisk perspektiv*. København. Hans Reitzels Forlag.

Streckley, John L. (2008): *White Lies about the Inuit*. Toronto. Broadview Press

Stoller, Paul, 1997: *Sensuous Scholarship*. Philadelphia. University of Pensylvania Press

Sturken, Marita & Lisa Cartwright, 2009: *Practices of Looking: An introduction to Visual Culture*. Oxford University Press.

Stærke medier - Vi skaber fremtiden sammen. Redegørelse fra mediaarbejdsgruppen (2010). Nuuk.
http://www.kamikposten.dk/lokal/last/container/da/hvadermeningen/pdf/staerke_medier___vi_skaber_fremtiden_sammen.pdf (set 05.11.2016).

Suluk In-flight magasin - Air Greenland: 04, 2016.

Swarup, Vikas (2005): Q & A. Great Britain.

Svejgaard, Erik (1992): Den kognitive og sproglige udvikling IN: Brørup Mogens, Lene Hauge & Ulrik Lyager Thomsen: *Psykologi håndbogen*. København. Gyldendals Bogklubber.

Sørensen, A. S., Fridberg, T., Allerup, P., Drotner, K. & Jørgensen, P. S. (1997): *Mønstre i mangfoldigheden: 15–18-åriges mediebrug i Danmark*. Copenhagen: Borgen.

Sørensen, Birgitte Holm (2000A): Nye medier - en udfordring for børnemedieforskningen IN: *Mediekultur* 31, 2000.

Sørensen, Birgitte Holm (2001): *Chat - identitet, krop og kultur*. *Chat*. *Leg, identitet, socialitet og læring*. København. Gads Forlag.

Sørensen, Birgitte Holm & Birgitte Olesen (1995): *Medievold – Børn og Unge*. *Udvalg vedrørende film- Tv- og videovold*. København. Kulturministeriet.

Sørensen, Birgitte Holm & Birgitte Olesen (2000B): *Børn i en digital kultur*. *Forskningsperspektiver*. København. Gads Forlag.

Sørensen, Birgitte Holm, Carsten Jessen & Birgitte R. Olesen (2002): *Børn på nettet*. *Kommunikation og læring*. København. Gads Forlag.

Sørensen, Birgitte Holm, Oluf Danielsen & Janni Nielsen (2007): Children's informal learning in the context of schools of the knowlwgde society i: *Educ*. *Inf*. *Technol*. (2007) 12: 17-27 DOI 10.1007/s10639-006-9019-z. Germany. Springer Verlag

Sørensen, Søren Peder (2013): Qullissat. *Byen der ikke ville dø*. København. Frydenlund.

Tapscott, Don (1998): *Growing Up Digital: The Rise of the Net Generation*. USA. McGraw-Hill,

Tapscott, Don (2008): *Grown Up Digital: How the Net Generation is Changing Your World*. USA. McGraw Hill Professional.

Tashakkori, Abbas & Charles Teddlie (2010): *Sage Handbook of Mixed Methods in Social & Behavioral Research*. London: Sage.

Tashakkori, Abbas & Charles Teddlie (2003): *Handbook of Mixed Methods in Social & Behavioral Research*. Thousand Oaks: Sage.

Thomsen, Hanne (1992): Om Europæernes syn på børn samt børns opvækst i det Grønlandske Samfund i tiden omkring koloniseringen IN: *Grønlandsk Kultur- og Samfunds Forskning*. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

Thorsteinsson, Benedikte (2006): (red.): *Grønland i dag*. Prentleikni EHF, Iceland. Atuakkiorfik A/S, Nuuk.

TIMIUNA: Sportsmagasin. Nuuk

Tufte, Birgitte m.fl. (1991): *Medieundervisning*. *Evalueringsrapport for Folkeskolens Udviklingsråd*. København. Danmarks Lærerhøjskole.

Tufte, Birgitte (1995): *Skole og medier*. *Byggesæt til de levende billeders pædagogik*. København. Akademisk Forlag.

Tufte, Birgitte, Berit Puggaard & Tina Gretlund (eds.) (2009): *Børns opvækst med medier og forbrug*. Frederiksberg. Samfundslitteratur.

UNA BUSINESS: Erhvervsmagasin. Nuuk.

UNESCO Global Report 2015: *Re|Shaping Cultural Policies*, http://en.unesco.org/gem-report/policy-papers#sthash.7s3cAI6v.dpbs (set 05.06.16).

Uricchio, W. (2008). Television's first seventy-five years: The interpretative flexibility of a medium in transition pp. 286-306 IN: R. Kolker (ed.): *The Oxford handbook of film and media studies*. Oxford. UK: Oxford University Press.

Warschauer, Mark (2004): *Technology and Social Inclusion*. *Rethinking the Digital Divide*. Cambridge, Massachusetts. The MIT Press.

Wasko, Janet (ed.) (2010*): A Companion to Television*. West Sussex. Wiley-Blackwell

Van Maanen, John (1988/2011): *Tales of the Field: On Writing Ethnography*. Chicago: University of Chicago Press.

Wagner, P. (1994): *A Sociology of Modernity*. *Liberty and discipline*. London. Routledge.

Waterman, A.S. (1985). Identity in the context of adolescent psychology. IN: A.S. Waterman (Ed.): *Identity in adolescence: Progress and contents: (New directions for child development, No.30)*. San Francisco: Jossey-Bass.

Werner, Anita (1999): *Børn og medier - hvad ved vi om mediernes indflydelse?* Århus. Systime.

Werner, Anita (1971): Children and Television Norway IN: *International Communication Gazette,* volume: 17 issue: 3. London. Sage Publications.

Whannel, Paddy (1959): Towards a Positive Criticism of the Mass Media in: *Film Teacher 17*. May

Wood, Jerome S. Bruner David & Gail Roos (1976): The Role of Tutoring in Problem Solving IN: *J. Child. Psychol. Psychiat*. Vol 17. 1976. GB: Pergamon Press.

Vygotskij, Lev (1978): Interaction between Learning and Development IN: Gauvain and Cole (eds.) (1978): *Readings on the Development of Children*. New York. Scientific American Books.

Yalom, Irvin D. (1980): *Existential Psychotherapy*. USA: Basic Books (Harpers).

Zhao, Shanyang, Sherri Grasmuck & Jason Martin (2008): Identity Construction on Facebook: Digital Empowerment in Anchored Relationsship i: *Computer in Human Behaviour*, 24.

Ziehe, Thomas & Herbert Stubenrauch (1982/1993): *Ny ungdom og usædvanlige læreprocesser. Kulturel frisættelse og subjektivitet*. København. Politisk Revy.

Ziehe, Thomas (1975): *Ny ungdom og usædvanlige læreprocesser. Kulturel Frisættelse og subjektivitet*. København. Politisk Revy.

Ziehe, Thomas & Herbert Stubenrauch (1993): *Ny ungdom og usædvanlige læreprocesser*. København. Politisk revy.

Websider som de fremkommer i teksten

https://www.bing.com/images/search?q=communications+model&view=detailv2&&id=6724034289D76E20679FCF5BB4A2EEB24A2E0BF3&selectedIndex=0&ccid=SjDuO4rq&simid=607993853538339957&thid=OIP.M4a30ee3b8aea0722efe6569fffee1795H0&ajaxhist=0 (set 12.07.16).

http://knr.gl/da/nyheder/ny-sendeflade-i-knr-tv (set 20.07.16).

http://knr.gl/da/nyheder/mere-internet-til-uddannelser-og-skoler (set 20.07.16).

http://sermitsiaq.ag/ny-sendeflade-knr-tv (set 20.07.16).

http://www.tvnyt.com/artikel/default.asp?id=21321(set 20-07.16).

http://knr.gl/da/nyheder/ny-sendeflade-i-knr-tv (set 20-07.16).

National digitaliseringsstrategi 2014-2017. Digitalisering som drivkraft. Årsrapport 2014. Fra:http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Digitaliseringsstyrelsen/aarsrapport2014%20digitalisering%20dk.pdf (set 01.11.2016).

http://knr.gl/da/nyheder/et-s%C3%B8kabel-vil-%C3%A6ndre-gr%C3%B8nland (set 20.07.16).

http://www.computerworld.dk/art/43127/nyt-soekabel-kan-blive-en-guldgrube-for-groenland (set 20.07.16).

https://www.version2.dk/artikel/groenland-faar-verdens-stoerste-baandbredde-pr-indbygger-8174 (set 20.07.16).

http://sermitsiaq.ag/soekabel-indviet-jens-b-frederiksen (set 20.07.16).

http://sermitsiaq.ag/soekabel-forlaenges-nord (set 20.07.16).

http://sermitsiaq.ag/udsaettelsen-forlaengelsen-soekablet-moeder-kritik (set 20.07.16).

Kommentar felt: XXX: http://sermitsiaq.ag/ny-sendeflade-knr-tv (set 20.07.16).

Kommentarfelt: YYY: http://sermitsiaq.ag/ny-sendeflade-knr-tv (set 20.07.16).

Kommentarfelt: ØØØ: http://sermitsiaq.ag/ny-sendeflade-knr-tv (set 20.07.16).

Websites as in they occur in the chapter

http://www.referenceworld.com/sage/socialscience/triangulation.pdf (visited 12.07.2012).

http://www.ucalgary.ca/indigenous/research/methodologies (visited 02.02.16).

http://www.bing.com/images/search?q=Banksy+Sorry+Lifestyle+You+Ordered&view (visited 28.02.2016).

http://www.beyondberlin.com/blog/banksys-ironic-attacks-on-consumer-culture (visited March 2nd, 2016).

http://www.en-af-os.dk/Presse/Pressemeddelelser/Maendskalblivebedretilataleom....aspx (visited 22 March, 2016).

http://www.relationwise.dk/ (visited 14.11.16).

https://www.google.dk/search?q=knud+rasmussen&biw=1280&bih=631&source=lnms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwjKzeWAsKzMAhXEHpoKHWVfAvAQ_AUIBigB&dpr=1#imgdii=foXzxkRtlP1c0M%3A%3BfoXzxkRtlP1c0M%3A%3BPMksNY-o6z91aM%3A&imgrc=foXzxkRtlP1c0M%3A (visited 22.04.16).

http://djfotograferne.dk/Nyheder/2014/Maj/Vi-havde-glemt-det-hvis-Jette-ikke-havde-husket-det-for-os/ (visited 22.04.16).

https://www.google.dk/search?q=bronislaw+malinowski&biw=1280&bih=631&source=lnms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwiX8r3YuqzMAhUCKpoKHea0BGoQ_AUIBigB#t

bm=isch&q=bronislaw+malinowski+inventor+of+participant+observation&imgrc=K3Qfr8T9VJmlvM%3A (visited 22.04.16).

https://www.citiprogram.org/ (visited 20.4.16).

Atlantic Music http://atlanticmusicshop.gl/cd-35/ (set 03.10.16).

Sermitsiaq http://sermitsiaq.ag/rocke-reykjavik 6.10.2016 (set 7.10.16).

Weekend avisen 2016-09-23: *Hjertehjemmet*. https://www.weekendavisen.dk/ (set 04.10.16).

http://www.emu.dk/modul/gr%C3%B8nlands-forsoningskommission-en-vigtig-debat (set 08.10.16).

http://www.kamikposten.dk/global/maskinrum/rutine/leksikon.aspx?tag=kilde&folder=hvadermeningen&sprog=da&punkt=Thorkild%20Kj%C3%A6rgaard&anker=20141225120802b26&indgang=link (set 08.10.16).

http://knr.gl/da/nyheder/kim-leine-kj%C3%A6rgaard-mangler-argumentation // http://www.b.dk/foedselsdag/samfundsrevseren // http://www.b.dk/kultur/hvor-meget-maa-en-forfatter-digte (set 08.10.16).

Kim Kielsen i: http://sermitsiaq.ag/kim-kielsen-forklarer-pragmatiske-linje // Aleqa Hammond i: http://baggrund.com/i-min-levetid/ (set 17.10.16).

Sermitsiaq, onsdag, februar 11, 2015 - 09:14 http://sermitsiaq.ag/nedadgaaende-befolkningstallet-56000 (set 04.10.16).

https://www.dr.dk/undervisning/samfundsfag/flugten-fra-groenland (set 07.10.2016).

Kommentarfeltet i *Sermitsiaq*, 11. februar, 2015 - 09:14: http://sermitsiaq.ag/nedadgaaende-befolkningstallet-56000 (set 04.10.16).

1. marts, 2015 - 11:30: http://sermitsiaq.ag/tilbage-groenland (set 04.10.16).

6. maj, 2016 - 13:23http://sermitsiaq.ag/hvorfor-forlader-groenland (set 04.10.16).

Kommentarfeltet i Sermitsiaq, 8. maj 2016: http://sermitsiaq.ag/hvorfor-forlader-groenland (set 04.10.16).

http://esa.un.org/.../Pub.../Files/Key_Findings_WPP_2015.pdf (set 4.10.16).

Sermitsiaq: http://sermitsiaq.ag/kloge-flygter-groenlands-problemer Lørdag, februar 28, 2015 - 13:32 (set. 5.10.16).

Film og serier

Australia (Baz Luhrmann, 2008).

Batman versus Superman (Zack Snyder, 2016).

Beverly Hills 90 210 (1990-2000): Darren Star.

Black Swan (Darren Aronofsky, 2011).

Bowling for Columbine (Michael Moore, 2002).

Eksperimentet (Louise Friedberg, 2010).

Friends (1994-2004): David Crane & Marta Kauffmann.

Game of Thrones (2011-): (Forfattere: George R.R. Martin, David Benioff, D. B. Weiss, Bryan Cogman, Jane Espenson, Vanessa Taylor, Dave Hill). Netværk: HBO

Girls (2012-2017): Forfattere: (Lena Dunham, Judd Apatow, Jennifer Konner, Lesley Arfin, Bruce Eric Kaplan). HBO.

House of Cards (2013-): (Forfattere: Beau Willimon, Michael Dobbs, Andrew Davies. Netværk). Netflix

Idealisten (Christina Rosendal, 2015).

Insidious (James Wan, 2010). UK. USA.

Junglebogen (Jon Favreau, 2016).

Kong Fu Panda (Jennifer Yuh Nelson, Alessandro Carloni, 2016).

Orange is the New Black (Lauren Morelli, Jenji Kohan, Nick Jones, Sian Heder, Sara Hess, Tara Herrmann, 2013 ff.).

Qaamarngup uummataa [*Lysets Hjerte*]. (Jacob Grønlykke, 1998).

Qaqqat Alanngui [*Skyggen i fjeldet]*. (Malik Kleist, 2011).

Rabbit-Proof Fence (Philip Noyce, 2002).

Rouge One. *A Star Wars Story* (Gareth Edwards, 2016).

Scream (Wes Craven,1996).

Sex and the City (1998-2004): Michael Patrick King.

Sex and the City (2008): Michael Patrick King.

Sex and the City (2010): Michael Patrick King.

Slumdog Millionaire (Boylean, 2008).

Star Wars: The Force Awakens (J.J. Abrams, 2015).

Star Wars: (George Lucas, 1977-2002).

The Blair Witch Project Myrick, Daniel & Eduardo Sánchez (1999).

Unnuap Taarnerpaaffiani [Når natten er mørkest]:(Malik Kleist, 2014).

Websider som de fremkommer i teksten

Direktoratet for Social anliggende og arbejdsmarked (2001) http://gl.mipi.nanoq.gl/~/media/82542cfb90d84f4f842ef659e67d5ae7.ashx90d84f4f842ef659e67d5ae7.ashx (set 20.02.17)

Børnerettighedsinstitutionen MIO og Institut for menneskerettigheder –Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution, 2014 https://menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/groenland_pdf_dk.pdf. Mål & og strategiplan for MIO 2016-2018 (set 20.02.17).

Resultater fra HBSC Greenland undersøgelsen 2010 (Red.) (Nicklasen & Bjerregaard, 2010). Health Behaviour in School-Aged Children) http://www.si-folkesundhed.dk/Udgivelser/B%C3%B8ger%20og%20rapporter/2012/Folkesundhed%20blandt%20skoleb%C3%B8rn.aspx (set 20.02.17).

besttextmarketing: History of Short Message Service (SMS); www.besttextmarketing.com, 2010 ; http://www.besttextmarketing.com/sms-marketing/history-of-short-message-service-sms/ (set 01.11.16).

The Guardian: The joy of text; www.guardian.co.uk, 2000; http://www.guardian.co.uk/theguardian/2000/jun/03/weekend7.weekend1 (set 01.11.16).

Stephen Lawson: Amerikanske teenagere går sms-amok; www.computerworld.dk, 2010; http://www.computerworld.dk/art/102148/amerikanske-teenagere-gaar-sms-amok (set 01.11.16).

Nielsen Wire: U.S. Teen Mobile Report: Calling Yesterday, Texting Today, Using Apps Tomorrow; blog.nielsen.com, 2010; http://blog.nielsen.com/nielsenwire/online_mobile/u-s-teen-mobile-report-calling-yesterday-texting-today-using-apps-tomorrow/print (set 01.11.16).

http://www.stat.gl/publ/da/BE/201601/pdf/Gr%C3%B8nlands%20befolkning%202016.pdf (set 11. 12.16).

https://telepost.gl/sites/default/files/aarsrapport2015.pdf (set 11. 12.16).

On the Lullaby for Columbine;”I'm Back", "Rap God", "The Way I Am" "Remember Me? https://web.archive.org/web/20061023102448/http://www.denver-rmn.com/shooting/0420cohe7.shtml (Set 12.12.16).

I The American Horror Story episode "Halloween (Part 2) og i "Piggy Piggy" i: Harris, Eric.”Columbine shooter Eric Harris's webpages". Acolumbinesite.com. (Set 12.12.16).

Film and race. How racially skewed are the Oscars? Jan 21st 2016, 16:05 by J.T. http://www.economist.com/blogs/prospero/2016/01/film-and-race (set 12.12.16).

Oscar nominees are the most diverse field ever, but it’s not a trend yet by Samit Sarkar and Allegra Frank Jan 24, 2017, 6:00pm EST http://www.polygon.com/2017/1/24/14371188/oscar-nominees-2017-diversity-oscarssowhite (set 25.1.2017).

(KNR, 2016): Seer-og Lytterundersøgelse, 2015. KNR – Kalaallit Nunaata Radio. Februar 2016. EPINION.
http://knr.gl/files/knr_seer_og_lytterundersoegelse_2015_rapport_090216.pdf (set 11.11.17).

Nordic Media Trends in the Nordic countries. Newsletter from Nordicom no. 1, 2016 (April). http://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/mediefakta-dokument/Nyhetsbrev_Norden/nordicom_mediatrends_1-2016.pdf (set 17.11.16).

http://knr.gl/da/nyheder/inatsisartut-skal-diskutere-engelsk-som-andetsprog (set 18.11.16).

https://dk.pinterest.com/pin/447686019188586424/ (set 11.11.16).

https://dk.pinterest.com/pin (set 11.11.16).

http://sermitsiaq.ag/faar-skoleelever-ipad (set 12.12.16). Interview i Sisimiut 2000.

http://www.literacytrust.org.uk/assets/0003/1643/Young_people_s_reading_2015_-_Final.pdf. Rapport p. 8 (set 11.12.16).

http://nyheder.tv2.dk/samfund/2016-09-23-gymnasielaerere-slaar-alarm-elever-gider-ikke-laese-boeger (set 11.12.16).

Kronik i Berlingske 23.9.16, omtalt på: http://nyheder.tv2.dk/samfund/2016-09-23-gymnasielaerere-slaar-alarm-elever-gider-ikke-laese-boeger (set 1.12.16).

Henriette Romme Lund; Nationalt Videnscenter for Læsning i: http://www.videnomlaesning.dk/viden-om/boern-og-unge-som-laesere/ (set 1.12.16).

http://sermitsiaq.ag/ny-novellekonkurrence-i-gang (set 1.12.16).

http://www.ted.com/talks/sugata_mitra_the_child_driven_education (set 13.11.16).

http://www.thehindu.com/2005/04/13/stories/2005041320640300.htm (set 13.11.16).

https://www.ted.com/talks/sugata_mitra_shows_how_kids_teach_themselves (set 13.11.16).

http://www.payalarora.com/Publications/Arora-HopeintheWall.pdf (set 13.11.16).

Michael B. Paradowski (2014) Classrooms in the cloud or castles in the air? http://www.academia.edu/7475327/Classrooms_in_the_cloud_or_castles_in_the_air (set 13.11.16).

http://blogs.worldbank.org/edutech/node/654 (set 13.11.16).

Bedre børneliv. November 2007 http://sermitsiaq.ag/1000-demonstration (set 01.11.16).

http://www.fgb.dk/najorti-i-nuuk/ (set 01.11.16).

http://kulturnat.gl/kulturnat/wp-content/uploads/2016/01/Program-for-Kulturnatten-hos-Politiet---r-2016-dk.pdf (set 01.2.17). Idrættens Analyseinstitut, 2015.

http://www.idan.dk/nyhedsoversigt/nyheder/2016/a805_groenlandsk-idraet-har-store-potentialer/ (set 9.2.2017)

http://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwj6wMmIx_TSAhUBESwKHVgQDM0QFggqMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.idan.dk%2Fvid

ensbank%2Fdownloads%2Fidraet-i-groenland-kort-fortalt%2F088188e2-90b6-47f4-add1-a54701207122&usg=AFQjCNGkSfy_-lbltN6cAakfBpDa0R8pJA (set 09.02.17).

http://cfdp.dk/offlineonline-%E2%80%93-en-verden-for-b%C3%B8rn-og-unge/ (set 09.02.17).

Sumaira Ayub: University of the Punjab, Lahore, Pakistan, Department of Applied Psychology, MPhil Scholar https://punjablahorepakistan.academia.edu/sumairaayub (set 22.04.2017).

Louise Grønkjær i information 01.04.2016 https://www.information.dk/debat/2016/03/lad-barnet-fravige-planen (set 05.06.17).

Politiken Debat 28. apr. 2017 referer den omfattende britisk undersøgelse (EPPSE), hvor man har fulgt 3.000 børn i et længerevarende studie, fra de var tre år til nu, hvor de er 16 år. http://politiken.dk/debat/art5926880/Stort-set-alle-danske-b%C3%B8rn-g%C3%A5r-i-institutioner-lad-os-dog-udnytte-det-til-at-skabe-mere-lighed-og-chancer-for-alle (set 05.06.17).

Information 12. februar 2014: Janni Iben Stevn Hansen er BA i dansk & filosofi, 'hjemmegående' mor til tre, bestyrelsesmedlem i Småbørnsfamilieforeningen SAMFO og medforfatter til bogen 'Er der nogen hjemme? – en antologi om hjemmepasning' https://www.information.dk/debat/2014/02/myten-institutionaliserede-boern (set 05.05.17).

Per Schultz Jørgensen IN: *Berlingske Tidende* 21. februar 2017: https://www.b.dk/nationalt/psykolog-vi-mangler-robuste-boern (set 30.06.2017): *Kristeligt Dagblad* 24.februar 2017: https://www.kristeligt-dagblad.dk/boern/uddrag-robuste-boern-strategier-robusthed (set 20.06.2017).

Irene Munk Jensen, 2004 https://www.udsattegroenlaendere.dk/wp-content/uploads/irene-munk.pdf (set 06.06.17)

Lars Henriksen 8. april 2013 i Kristeligt Dagblad på baggrund af en udtalelse af Aleqa Hammond om den store forskel der er mellem den danske og den grønlandske 'nationalkarakter in: https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/ophidset-debat-om-national-identitet-i-gr%C3%B8nland (set 16.05.17).

Sydafrikanske Stephen Hakesberg, der arbejder med adfærdsvanskelige børn i Grønland i Mattu (Dør) projektet i samtale med Fatuma Ali https://www.information.dk/debat/1998/11/mennesker-moedes-nuuk (set 16.05.17).

Thala, 57 år in: http://www.cmpedersen.dk/index.php/udstillinger/abel/ (set 10.07.17).

Karline, 34 år in: http://www.cmpedersen.dk/index.php/udstillinger/abel/ (set 10.07.17).

Maren, 62 år, 4 år i Danmark in: http://www.cmpedersen.dk/index.php/udstillinger/abel/ (set 10.07.17).

The second IPSSAS seminar Nunavut, Canada, from May 26 to June 5 under the theme BUILDING CAPACITY IN ARCTIC SOCIETIES: DYNAMICS AND SHIFTING PERPECTIVES. http://ipssas.ku.dk/history/seminars/iqaluit2003/ (set 10.07.17).

http://www.cmpedersen.dk/index.php/udstillinger/abel/ (set 10.07.17).

Aviaja Lyberth Hauptmann: https://ing.dk/blog/forbered-groenlands-boern-paa-den-virkelige-verden-134068 (set 19.06.17).

Søren Duran Duus Torsdag, april 18, 2013: http://sermitsiaq.ag/imak-kraever-vurdering-atuarfitsialak; Malu Pedersen, Andrea Christiansen 17. marts 2015:

http://knr.gl/da/nyheder/den-gode-skole-fejler 134068 (set 19.06.17).

Gengivet efter et interview i 1995.
http://www.siliconvalleywatcher.com/mt/archives/2013/09/neil_postman_is_a_tru.php (set 02.04.17).

http://theconversation.com/whats-behind-tv-bingeings-bad-rap-74399 (set 02.04.17).

https://answers.yahoo.com/question/index?qid=20110225130928AAsicBr (set 02.04.17).

http://www.siliconvalleywatcher.com/mt/archives/2013/09/neil_postman_is_a_tru.php (set 02.04.17).

https://www.kristeligt-dagblad.dk/liv-sj%C3%A6l/der-er-land-i-sigte fra anmeldelse af i udstillingen "Land Ho" på Nordatlantens Brygge i København 2012 (set 17.02.2017).
Grønlands statistik: http://www.stat.gl/default.asp?lang=da (set løbende).

http://www.greenland.com/da/destinationer/capital-region/nuuk/ (set 17.02. 2017).

http://sermitsiaq.ag/siorarsiorfik-moegsag-i-valgkampen (set 18.02. 2017).

http://politiken.dk/oekonomi/dkoekonomi/art5554354/Gr%C3%B8nlandske-bygder-frygter-lukning (set 04.04.2017).

https://rundtomtranlampen.wordpress.com/2015/04/13/alarmerende-affolkning-af-gronland/ (set 04.04.2017).

http://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=0ahUKEwip7J6h_dvTAhVKMZoKHep9Dq8QFggrMAM&url=http%3A%2F%2Fwww.dagensgronland.dk%2Ffile%2F140%2F103_GroenlandsBygder.pdf&usg=AFQjCNFvuwwBGA2XV6UpCFpSsxXRix04yA // http://sermitsiaq.ag/forlader-hjemmet-vender-aldrig-tilbage (set 04.04.2017).

http://knr.gl/da/nyheder/bygderne-affolkes-i-stor-stil-i-kommuneqarfik-sermersooq (set 04.04.2017).

http://dk/redegoerelse/befolkningsudvikling/nationale_vaekstcentre/ (set 20.02.2017).

https://www.qeqqata.gl/Emner/Om_kommunen/Kangerlussuaq_vej?sc_lang=da (set 30.02.2017).

http://find.artek.byg.dtu.dk/media/reports/2003/03-08/Baggrundsrapport_for_VVM-redeg%C3%B8relse.pdf (set 30.02.2017).

http://www.greenland.com/da/filter/varme-kilder-i-groenland/qaqortoq/3543/1448/ (set 30.02.2017).

http://www.greenland.com/da/destinationer/sydgroenland/qaqortoq/ (set 30.02.2017).

http://sermitsiaq.ag/suzi-q-crasher-groenland (set 30.02.2017).

http://www.greenland.com/da/destinationer/nordgroenland/upernavik/ (set 30.02.2017).

http://www.transartists.org/air/upernavik-retreat (set 30.02.2017).

https://www.information.dk/1999/05/rejse-fortiden (set 04.04. 2017).

http://www.sermersooq2024.gl/dk/kommunen/geografier/tasiilaq-omraadet/tasiilaq_%E2%80%93_tunu_paa_forsiden.htm (set 20.02.2017).

http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Gr%C3%B8nland/Gr%C3%B8nlands_geografi/
(set 20.02.2017).

http://sermitsiaq.ag/ildsjael-bag-verdens-mindste-boghandel-doed (set 15.04.2017).

https://www.dr.dk/om-dr/nyheder/kom-med-anders-lund-madsen-til-rigsfaellesskabets-yderste (set 20.02.2017).

http://knr.gl/da/nyheder/anders-lund-madsen-dokumentar-v%C3%A6kker-gl%C3%A6de-i-ittoqqortoormiit (set 20.02.2017).

http://www.tidsskriftetgronland.dk/archive/1974-6-Artikel02.pdf#page=1 (set 20.02.2017).

http://knr.gl/da/nyheder/nu-hedder-ittoqqortoormiit-det-samme-i-hele-landet (set 20.02.2017).

http://www.greenland.com/da/destinationer/%C3%B8stgroenland/ittoqqortoomiit/ (set 20.02.2017).

http://www.greenland.com/da/destinationer/%C3%B8stgroenland/ittoqqortoomiit/ (set 04.04.2017).

http://www.fredsakademiet.dk/ordbog/gord/gr%C3%B8nlands%20historie.pdf (set 17.11.16).

https://www.information.dk/udland/2016/08/usas-rustne-arv-groenland (set 17.11.16).

http://politiken.dk/oekonomi/2050/klima/ECE2973782/her-er-hovedpunkterne-i-klimaaftalen-fra-paris/(set 17.11.16).

National digitaliseringsstrategi 2014-2017. *Digitalisering som drivkraft*. Årsrapport 2014. Fra:http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Digitaliseringsstyrelsen/aarsrapport2014%20digitalisering%20dk.pdf (set 01.11.2016).

Time Magazine http://content.time.com/time/covers/asia/0,16641,20031027,00.html (set 09.11.16).

http://www.eu.dk/da/spoergsmaal-og-svar-folder/hvad-er-olt-lande (set 09.11.16).

Ole G. Jensen:
http://web.archive.org/web/20060708053413/http://www.ammassalik.gl/tupilak.htm (set 12.11.16).

http://www.cns.nyu.edu/~nava/MyPubs/Hasson-etal_NeuroCinematics2008.pdf (set 18.11.16)

http://sermitsiaq.ag/ny-koalition-vaegter-selvstaendighed-oeget-lighed 27.10.16 (Set 29.10.16)

http://sermitsiaq.ag/ny-naalakkersuisoq-braender-selvstaendighed 29.10.16 (Set 29.10.16)

http://www.tvsyd.dk/artikel/forbudte-noegenbilleder-flyder-paa-nettet-saadan-undgaar-de-unge-politiet (set 07.11.2016)

https://www.dr.dk/nyheder/indland/unge-deler-noegenbilleder-som-aldrig-foer (set 07.11.2016).

https://www.dr.dk/nyheder/indland/ekspert-facebook-retssag-er-relevant-i-dansk-sammenhaeng (set 07.11.2016).

https://www.dr.dk/nyheder/udland/haevnporno-14-aarig-pige-kan-starte-lavine-af-retssager-mod-facebook (set 07.11.2016).

https://www.dr.dk/nyheder/indland/ekspert-facebook-retssag-er-relevant-i-dansk-sammenhaeng (set 07.11.2016).

http://ekstrabladet.dk/112/unge-laegger-noegenbilleder-paa-nettet-for-at-faa-likes/6262066 (set 07.11.2016).

Har du været nøgen på nettet?: 2016: 3. https://redbarnet.dk/nyheder/naar-boern-og-unge-deler-intime-billeder-paa-nettet/ (set 17.06.2016).

Har du været nøgen på nettet? (2016): - et hæfte til teenagere, der selv har delt intime billeder eller film, www.sikkerchat.dk (set 17.06.2016).

Når børn og unge deler intime billeder på nettet. Nøgen på nettet - viden til fagpersoner www.sikkerchat.dk (set 17.06.2016).

http://ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/facebook-runder-to-milliarder-brugere-paa-verdensplan/6724976 (set 28.06.2017).

Den Store Danske, Gyldendal. http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=57960 (set 02.11.16).

https://archive.org/details/humannaturesocia00cooluoft. Open archive (Set 02.11.16).

https://robertsonrichardseakin.wikispaces.com/Looking+Glass+Self (Set 02.11.16).

http://www.mx.dk/nyheder/danmark/story/31532670 (set 06.11.16).

http://politiken.dk/indland/ECE2491188/politiinspektoer-ja-vi-spurgte-om-bevidstloes-var-en-groenlaender/ (set 06.11.16).

http://www.mx.dk/nyheder/danmark/story/31532670 (set 06.11.16).

www. norden.org/da/nordisk-raad (set 31.10.16).

http://www.dr.dk/nyheder/indland/fotos-dokumenterer-afsmeltning-af-indlandsisen (set 17. juni 2016).

https://www.bing.com/images/search?q=referent%2c+term%2c+concept&view=detailv2&id=9ADF85FCCC5206C92B20E4005086698DE48C8F7F&ccid=zYHfDBtV&simid=607995640223369797&thid=OIP.Mcd81df0c1b5505505eedde9b75def869o0&mode=overlay&first=1 (set 17.06.16).

Jonas Vibsig Berding 20.04.13 i: http://politiken.dk/debat/debatindlaeg/ECE1950183/unges-liv-er-styret-af-facebook/ (Set 3.07.15).

http://www.bt.dk/digital/facebook-brugere-lyver-sig-laekre (set 15.06.16).

http://da.uni.gl/forskning/rockwell-kent.aspx (set 15.06.16).

Appendices

18: Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund. De 12-19 åriges mediepræferencer (1999) pp. 95-125 IN: *BUM. Børn, Unge og Medier. Nordiske Forskningsperspektiver.* Red. Christa Lykke Christensen. Göteborg. Nordicom/Göteborgs Universitet.

Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund

De 12-19 åriges TV-præferencer i Nuuk, Grønland

JETTE RYGAARD

Børnene og de unge i Grønland deler skæbne med mange andre børn og unge fra små sprogområder vedrørende deres foretrukne fjernsynsprogrammer: Programmerne, de har adgang til og som de hovedsageligt foretrækker, er ikke produceret på deres eget sprog, ikke engang altid teksten på deres eget sprog, og de mennesker og den kultur, som vises på skærmen, er fremmede for dem. Men hvad er det børn og unge går efter? Og hvad betyder deres valg for dem med hensyn til deres sproglige færdigheder, deres sociale rollemodeller og deres følelse af national og kulturel identitet?

Det er ganske svært at svare på disse vigtige spørgsmål på en simpel og utvetydig måde, men ved at se på de unges præferencer primært med hensyn til fjernsyn, både som empiriske tal, i forhold til et sprogligt og indholdsmæssigt aspekt samt ved at sammenligne de fundne resultater med andre landes forskning, får vi et ganske godt billede af den unge grønlandske generation i et både nationalt og globalt perspektiv, ligesom resultaterne vil pege i en retning, der udstikker en vej, som gør yderligere forskning indenfor den særligt grønlandske mediebrug påkrævet.

Artiklens opbygning vil have karakter af en tredelt størrelse, der kan ses som en af de mest simple kommunikationsmodeller:

Afsender ⇨ Tekst ⇨ Modtager

Og for ikke at lade som om vi stadig befinder os i den lineære påvirkningsmodel: 'kanyletoriens' dage, så vil jeg opløse modellen til de mere omfattende modeller, som vi ser i brugs- og behovs- og receptionsforskningens modeller, som udtrykker, at publikum – selv ikke når de er børn, som Rosengren & Windahl (1989) har påvist – er en passiv enhed, men snarere små heterogene aktive enheder, forenet eller adskilt af alder, køn, nationalitet og socioøkonomiske relationer, og at disse individer bruger og vælger imellem mediernes udbud-dene i overensstemmelse med deres behov for information, identifikation og daglig gratifikation.

For at få et overblik over det grønlandske fjernsyns udbud i forhold til den grønlandske ungdom imellem 12 og 19 år, vil jeg i det følgende se på de elementer som er gengivet i denne model:

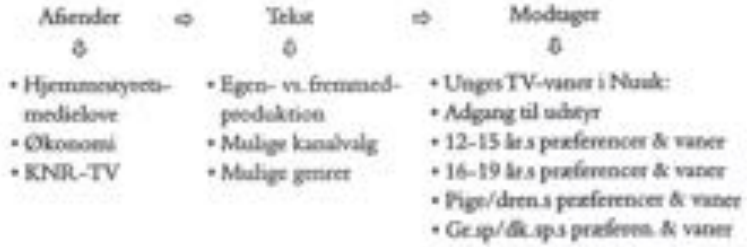

Datamaterialet, metode og undersøgelsesdesign

Det talmateriale, jeg i denne artikel bygger på, stammer fra et pilotprojekt i Nuuk, udarbejdet på Ilisimatusarfik i foråret 1996 sammen med tre hovedfagsstuderende[1] og en ph.d. stipendiat[2], som jeg fortsat arbejder sammen med i fortkommende undersøgelser omkring børn og unges medievaner i hele Grønland. Nuuk blev valgt som pilotobjekt, fordi den udgør en særstatus i Grønland. Nuuk er den største by med en befolkning i 1996 på 12.880, hvoraf de 12-19 årige udgør 10% af befolkningen med 1295, fordelt mellem 622 piger og 673 drenge og unge mænd. Nuuk er profilmæssigt en ung by med mange uddannelsesinstitutioner over folkeskoleniveau, flere underholdnings- og ungdomsfaciliteter, en driftig erhvervsby og ikke mindst præget af at være center for Hjemmestyret. Mange af disse faktorer peger på, at der blandt befolkningen findes en stor del tilkaldt, hovedsagelig dansk, arbejdskraft.

Nuuks status som en by befolket af højuddannede ses også af, at den skattepligtige indkomst i gennemsnit i Nuuk udgør kr. 141.655 mod f.eks. Upernaviks på kr. 78.719. I mange af de byer, der er afhængige af fangst- eller fangstrelateret erhverv som f.eks. Tasiilaq og Iloqqortoormiut på Grønlands østkyst, udgøres indkomstgrundlaget for en stor dels vedkommende af overførselindkomster.[3] Desuden er Nuuk ikke geografisk, trafikalt og derfor fragt- og varemæssigt isoleret som mange andre byer og bygder i Grønland, men kan besejles hele året.

Disse forhold betyder, at forholdene for de unge i Nuuk afviger lidt fra forholdene fra andre unge i Grønland og at de derfor som gruppe også er lidt anderledes. Dels udgør de unge en mere sammensat gruppe af både grønlandske, danske og grønlandsk/danske, end man vil se det andre steder i Grønland og dels har de flere fritids-, indkøbs- og underholdningsmuligheder generelt. Endeligt kan man formode, at denne gruppe unge har flere penge mellem hænderne til forbrug, både på grund af forældrenes indkomst og måske fordi de bliver præget af en lidt anderledes livsstil og derfor har mere fritidsarbejde, hvilket projektet i sin helhed vil vise.[4] Imidlertid må man formode, at alle de ovennævnte faktorer kan tænkes at indvirke på denne gruppe 12-19 åriges medievaner.

I pilotprojektet har vi valgt et undersøgelsesdesign med udelukkende kvantitative data, som baserer sig på et spørgeskema udformet på grønlandsk/dansk med 72 spørgsmål inddelt i 9 undergrupper, som omfatter 'bagrundsvariable', 'fritid', 'fjernsyn', 'video', 'video i skolen', 'munik video', 'radio', 'læsevaner' og 'bemærkninger'. Denne artikel vil således fremstille resultater fra denne kvantitative undersøgelse.[3]

Spørgeskemaundersøgelsen blev foretaget i uge 20: 13.-19. maj 1996. Undersøgelsen omfatter 208[4] ud af 1295 unge i Nuuk, dvs. omkring 16% af unge i den pågældende aldersgruppe i Nuuk. 15, eller 7% af disse unge betegner sig selv som dobbeltsprogede og har således i visse af spørgsmålene, hvortil der er knyttet sprogparametre, krydset sig selv af som talende lige meget grønlandsk og dansk. Eftersom det ikke er udsædvanligt at opfatte sig som fuldt dobbeltsproget i Nuuk, har jeg i disse beregninger, der drejer sig om TV-præferencer, valgt at lade gruppen indgå i materialet.

I alt udsendte vi 264 spørgeskemaer, fik 230 retur og måtte kassere 22 på grund af aldersmæssigt udfald, da disse elever var ældre end vores målgruppe på 12-19 år, – et ikke ukendt fænomen i gymnasiet og i handelsskoler og erhvervsfaglige uddannelser i Grønland. I alt har jeg således et frafald på 56, dvs. 21% og altså en svarprocent på 79%. Samtlige af de adspurgte/tilstedeværende elever besvarede spørgeskemaet, og en del af frafaldsprocenten er således udelukkende et udtryk for, at en lærer uventet skulle på kursus, således at to klasser á 12 & 20 ikke blev spurgt, samt at der i de øvrige klasser var 2 fraværende.

For at opnå en så høj validitet som muligt involverede undersøgelsen elever i alle Nuuks 6 skoler, gymnasiet *GU* samt *Jern & Metalskolen* som repræsentant for den erhvervsfaglige gren. På hver skole blev der udvalgt tilfældige klasser omfattende samtlige klassetrin. Der deltog således 19 klasser/hold i alt: 12 klasser fra 7.-12. klasse i folkeskolen, 3 gymnasieklasser samt 4 hold fra den erhvervsfaglige uddannelse. Eleverne var ikke forhåndsorienterede, men fik spørgeskemaerne udleveret af klasselæreren i en undervisningstime. De hurtigste (og største) var en halv time om at besvare spørgeskemaet, men andre (og lidt yngre) var i nærheden af halvanden time om det.

Den gruppe unge, jeg her beskæftiger mig nød, er som sagt de 12-19 årige. De yngste af dem tilhører den gruppe, som Piaget ville kalde 'den formelt-operationelle alder', som går fra 11/12 år og frem til et grænsepunkt for den voksne alder, eller med Peter Blos' udtryk 'den sene adolescens'[5], som den ældre gruppe tilhører. Hvornår individerne transcenderer udviklingsmæssige stadier og hvordan disse forløber, afhænger dels af medfødte anlæg og dels af samfundsmæssige og kulturelle forhold. Det man imidlertid kan sige om den formelt-operationelle alder og den sene adolescens er, at det er der, hvor man kan tænke abstrakt og lovmæssigt, hvor man begynder at lægge planer for sit liv, vælge arbejde og livsform etc. Den erfaringsdannelse og den problemløsning, der er mulig i forhold til disse svære spørgsmål, søger de unge at løse gennem iagttagelse, 'trial-and error' og identifikation, i visse tilfælde leveret via massemediernes medierede erfaring. Udviklingsmæssigt har de forladt de

første 3 af Jørgen Pauli Jensen[8] & Tröger's (Jerlang, 1997) noget identiske faser, der følger Piagets, i forståelsen af mediestof og film, hvor dette enten opleves som 'livagtigt virkelighed', 'afbildet virkelighed' eller 'mulig virkelighed. Min gruppe ved i realiteten – eller burde vide – at mediestof er "udvalgt og bearbejdet virkelighed"; men uden egentlig og grundig undervisning i mediekundskab i skolerne er også denne tilgang til mediernes virkelighedskarakter i realiteten af teoretisk karakter. Fra senere års forskning er det nemlig blevet ganske klart, at især privilegerede grupper af de unge, de kulturstærke i modsætning til de kultursvage[9], er bedre til at udnytte mediernes mangeartede informationsmuligheder og at de aktivt og selektivt er i stand til at søge informationerne bekræftet eller uddybet også andetsteds.

Mediebilledet i Grønland og lidt TV-historie

Medielandskabet i Nuuk er hurtigt overset.[10] Der findes 2 landsdækkende, selvejende aviser, *Atuagagdliutit/Grønlandsposten (AG)* & *Sermitsiaq*, som begge er dobbeltprogede samt en lokalavis med primært annoncer & TV-programmer, *Nuuk Ugeavis*. Partiet Atassut har desuden startet den første internet-avis: *Atagu*. Grønlands Radio sender iflg. *Statistisk Årbog for Grønland* (1997) i 1996 2765 timers grønlandske udsendelser ud af et samlet antal på 5035, i alt 55% og kun 825 timers danske udsendelser årligt eller kun 16%. Grønlands radio har fra radioens start i 1958 tilstræbt en 80/20 procents løsning på taleprogrammers område: det vil sige 80% grønlandsk stof og 20% dansk. DR's P1 kan høres 4 timer forskudt på grund af tidsforskellen. Desuden findes en lokalradio i Nuukområdet: Radio-UP-Town og den nærmeste store by, Sisimiut, har en populær lokalradio, Sisimiut Tusaatat, som ind imellem også kan høres over Nuuks lokale radio.

KNR (Kalaallit Nunaata Radioa – Grønlands Radio) er en hjemmestyrefinansieret radio- og fjernsynsvirksomhed, der sender den offentlige TV-kanal's eneste program. Derudover findes der en lokal TV-forening, der med dekoder og mod månedlig betaling sender TV-3 og TV-1000, en nordisk underholdningskanal og en ren filmkanal. KNR.-TV sendte i 1996 i alt samlet 3171 timers fjernsyn, eller i gennemsnit 8 timer og 36 minutter dagligt, heraf 358 timers grønlandske udsendelser eller 11%, mens udsendelser på andre sprog udgjorde 2813 timer eller 89%. Video har en enorm udbredelse i en by som Nuuk[11], der først med det nye kulturhus Katuaq's indvielse i februar 1997 også har fået en tiltrængt biograf. Indtil da eksisterede der to filmklubber, der begge i princippet var private, nemlig *Gymnasiets Filmklub* + *'Sana's Filmklub (Dronning Ingrids Hospital)*, men som der dog var adgang til også for udefrakommende.

På en måde søeg det grønlandske fjernsyn sig ind ad en bagdør i Grønland via decentralistiske og private organisationer. I 1966 blev den første grønlandske TV-forening i Nuuk stiftet, og allerede i 1971 havde dette foretagende

spredt sig til 15 velfungerende TV foreninger over hele landet. Da det Hjemmestyreejede nationale 'Samtidigheds TV' gik i luften i 1982, synes det således mere at være en legalisering af de eksisterende foreninger end en egentlig politisk beslutning om at skabe et nationalt TV. Den diskussion, baseret på en ansvarlig og gennemdiskuteret mediepolitik, hvad angik indhold af grønlandsk sprog og national kultur, som man så udfoldet så heftigt i andre lande[12] forud for indførelsen af et nationalt TV, manglede næsten helt. Det tre år gamle Hjemmestyre bekræftede imidlertid forslaget ved lov og var nu i stand til at overgive driften af et nationalt fjernsyn til en anden institution, nemlig Kalaallit Nunaata Radioa eller KNR.

Helt fra starten havde fjernsynet givet anledning til ambivalente følelser i befolkningen: Interesse og nysgerrighed blandt brugerne som hurtigt blev medlemmer af TV-foreningerne i Grønland. Fra de danske initiativtageres side var udsigten til et grønlandsk fjernsyn præget af idealistiske forestillinger, idet de håbede, at fjernsynet kunne få de unge mennesker væk fra vejene, at det ville hjælpe til at skære ned på drikkeriet, at det ville gavne sprogkundskaberne og yderligere at det dels ville betyde en positiv påvirkning på den generelle uddannelse af folk og dels samtidig gavne det kulturelle arbejde. Andre røster, som var betydeligt mere kritiske, var grønlandske kulturpersonligheder, som i høj grad var opmærksomme på det sproglige problem, der kunne opstå, når fjernsynet blev tilgængeligt med en overvældende dansk og amerikansk påvirkning. Mange følte, at grønlænderne ville være i fare for at miste deres sprog[13], at det grønlandske sprog ville uddø[14] eller at manglen på national identifikation i fjernsynet ville skabe *'et Grønland uden et ansigt'*.[15] Men bortset fra sådanne, relativt få, kritiske stemmer fra offentligheden, var debatten i det grønlandske landsting mere koncentreret omkring de tekniske muligheder og de økonomiske konsekvenser end om en debat om sprog, kultur og nationale værdier. Ikke desto mindre kan man i en TV betænkning fra 1975[16] finde en slags 'programerklæring' om sprogfordelingen, som implicit var skjult i bemærkninger om 'egenproduktion' versus 'versionerede' og 'ikke-versionerede' programmer. I bilag 12 i *Betænkningen af 1975* findes en programskitse til 1 uges programmer, hvor sendetiden for en 7 dages uge opgøres til 1215 minutters totalt TV-udbud – en daglig sendetid på 2 timer 53 minutter i gennemsnit. Det bemærkelsesværdige, i forhold til 1996 – året for pilotundersøgelsen i Nuuk –, som vi skal se på senere, er imidlertid at programfladen på ugebasis opgøres til 140 minutters 'egenproduktion', 890 minutters 'versioneret' og 185 minutters 'ikke versioneret' TV-udbud, det vil sige et TV med 'et overvejende grønlandsk ansigt'! En 85/15 procents løsning i hvert fald på sprogplanet.

Figur 1 viser de procentvise sprogandele af det tænkte programforslag:

FIGUR 1: Programskitse fra TV-udvalg 1975: I alt pr. år 1073 timer

7 dages planlagt fjernsyn i 1975 udgjorde 1215 minutters total udsendelse, hvilket i gennemsnit giver 2 timer og 53 minutter pr. dag

Som vi kan se af tallene ville, hvis den foreslåede programprofil havde været efterlevet, 85% af sendefladen have været enten rent grønlandsk eller grønlandsk versioneret. Sådan blev virkeligheden aldrig, selvom radiofonichef Peter Frederik Rosing i 1982 optimistisk omtalte intentionerne om at versionere: *'Tyngdepunktet bliver grønlandsk versionering – det vil i almindelighed sige grønlandsk tekstning – af de udsendelser vi får op fra Danmark ...'.*[17] Som tallene i figur 2 fra 1996[18] vil vise, er man længere fra dette optimistiske mål end nogensinde.

FIGUR 2: Produktion af KNR.-TV-udsendelser i 1996: Ialt 3049 timer

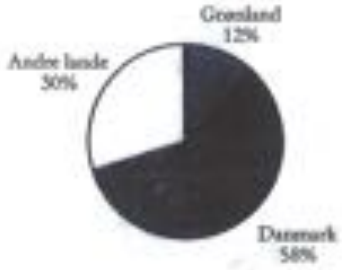

7 dages fjernsyn i 1996 udgør 3049 timer, hvilket i gennemsnit giver 8 timer og 36 minutter pr. dag.

Figur 2 viser en 12% grønlandsk egenproduktion, som er 357 timer[19] pr. år eller omkring en time pr. dag, en dansk produktion på 58% og en produktion fra andre lande på 30%. Samlet giver det en fremmedproduktion på 88%, som hovedsageligt enten er dansksproget eller med danske undertekster.

Tallene for 1996 viser ikke, som man måske ville forvente, forøgelse i antallet af egenproducerede programmer i forhold til et samlet øget antal sendeti-

mer. I 1996 vistes der i alt 3049 timers TV, fordelt på en samlet egenproduktion på 357 timer og en fremmedproduktion på 2692 timer. Den daglige sendetid er således i gennemsnit forøget med 5 timer 28 minutter, og er nu på 8 timer 21 minutter, mens den grønlandske sendetid nærmest må siges at være stagneret, idet dens andel af forøgelsen kun er på gennemsnitligt 40 minutter og altså i 1996 når op på 59 minutter.

Det bemærkelsesværdige i relation til tallene fra 1996 er imidlertid, at landsstyret forestillede sig, at et nationalt fjernsyn skulle bestå af en egenproduktion på 12%, hvilket blev en realitet, selvom de faktiske udsendelsers timetal er blevet mere end fordoblet. Den store forskel imellem de intenderede 1975 tal og de realiserede 1996 tal er imidlertid, at de fremmedproducerede programmer, som landsstyret forestillede sig skulle være oversat til grønlandsk, enten som grønlandsk versionering eller med grønlandske undertekster, kun er blevet oversat i meget begrænset omfang. Dette tal har KNR.-TV imidlertid ikke oplyst. Men udfra mine iagttagelser opererer oversættelser hovedsageligt i børneprogrammer eller i få andre programmer, som bliver betragtet som værende af særlig interesse for den grønlandske befolkning. Film, serier, TV-nyheder og debatprogrammer bliver vist på originalsproget med danske undertekster eller med dansk tale.

Hvis vi undersøger hvilke programtyper KNR.-TV i 1996 producerede som deres 12%'s egen produktion, vil den følgende fordeling af programmer efter genrer give os et fingerpeg om, hvad man fra KNR's side anser for vigtige – og mulige – for et nationalt fjernsyn.

Figur 3 viser KNR.-TV's egenproduktion i 1996 i procenter fordelt på genrer.

FIGUR 3: KNR.-TVs egenproduktion i procenter 1996

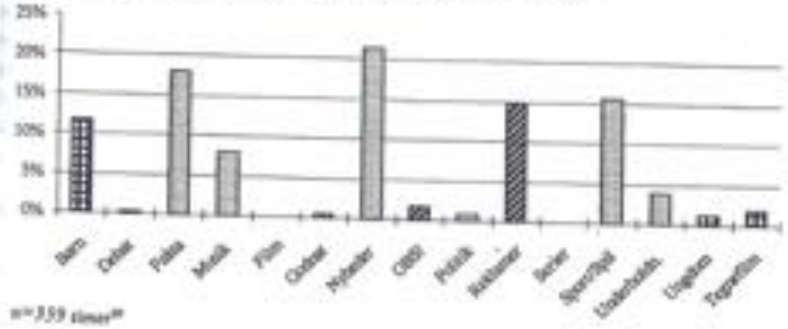

n=359 timer**

Hvis vi ekskluderer de programmer, som man ikke kan kalde 'rigtige programmer' (de stribede søjler i diagrammet), falder den grønlandske egenproduktion til kun 9%. Med ikke rigtige programmer mener jeg reklamer, som er

indtægtsgivende og som udgjorde 53 timer pr. år, svarende til 15% , OBS (oplysninger til borgerne) med 6 timer og 2% og en slags egenreklame: 'godnat', som er den følgende dags program med 2 timer eller 1%.

Ser vi på programmerne, som er af særlig interesse for børn og unge fra 12-15 år (de ternede søjler), ser vi, at de decideredе børneprogrammer løber op til 42 timer pr. år svarende til 12%, ungdomsprogrammerne til kun 4 timer pr. år eller 1%. Tegnefilm, som jo ikke er en ægte egenproduktion, men derimod en sproglig tilpasning i form af grønlandsk versionering, tegner sig for 7 timer eller 2% pr. år. Disse programmer af særlig interesse for børn og unge beløber sig til 15% – eller netop det samme som reklamerne. Selvom den grønlandske egenproduktion af børneprogrammer ikke i timer er så imponerende, er lige netop egenproduktionen af egentlige børneprogrammer procentvis absolut konkurrencedygtig i forhold til Danmarks Radios egenproduktion, som f.eks. i 1994 udgjorde 6,3%, og TV2, som slet ikke viser egenproducerede børneprogrammer. På den måde kan man jo sige, at der gør sig det samme forhold gældende for de yngste seere i Grønland som i Danmark *'... at jo yngre seerne er, jo mere er det altså DR, der overholder sine public-service forpligtelser. Og jo mere dansk TV får de'.*[31]

Når KNR.-TV af deres samlede årlige udsendelser kun har produceret 12% selv – eller i realiteten 9%, når man tager de 'ikke rigtige programmer' med – er det naturligvis et spørgsmål om ressourcer. En løselig sammenligning med den tilsvarende danske public service kanal, – i.e. hvis man så DR1's egenproduktion i relation til Danmarks indbyggertal med 5.18 millioner mennesker overfor Grønlands egenproduktion i et land med kun 55 732 indbyggere[32], – ville vise, at det 'kostede' hver person i Grønland ti gange så meget at have egetsproget TV i forhold til Danmark for ca. 9 gange mindre udbud. Det er dyrt at være et tyndtbefolket land.

På en mediekonference i marts 1998 i Iluliuat, luftede ledelsen i KNR.-TV en stærk interesse i at få endnu en kanal. At stræbe efter kvantitet i stedet for kvalitet er et velkendt problem netop i medieverdenen alle steder. Men netop for en TV-kanal i et dobbeltsproget samfund, der skal dække to sprogområders interesser samtidig med at den selvfølgelig primært tilgodeser og opfylder landets egen public-service-forpligtelse, kan det være en tvingende nødvendighed. Af KNR.'s strategiplan, som blev udarbejdet med udgangspunkt i oplægget til mediekonferencen, fremgår det at målsætningen for de kommende 5–10 år bør være en egenproduktion i TV på 1200 timer om året. En sådan programflade på grønlandsk vil resultere i, at en stor del af de programmer, man i dag modtager fra DR, og TV2 og sender i KNR.-TV's program, vil presses ud af 'prime time'. Disse programmer må derfor nødvendigvis lægges på en alternativ kanal. *'KNR.-TV stræber således efter et øget 'vedkommende' TV på flertallets sprog og præmisser. Den tekniske opdatering er i fuld gang og vil være gennemført i løbet af de kommende 2-3 år og den arbejdskraftmæssige side er under stadig udbygning og forbedring, så i løbet af den omtalte tidsperiode har vi lov til at håbe på gradvist at sikre det økonomiske fundament for projektet'* fortæller KNR. direktør Peter Frederik Rosing.[33]

Deskriptiv analyse af 12–19 årige unges udstyr og fjernsynspræferencer i Nuuk

I den grønlandske selvforståelse er Grønland et højt udviklet IT-land. Men selvom Nuuk efter grønlandske standarder bliver betragtet som en rig by, viser vores undersøgelse af de unge i Nuuk[24], at de er mindre veludstyrede med hensyn til eget medie-udstyr end den ækvivalerede danske gruppe, som vist i tabel 1. Forskellen mellem de danske og de grønlandske tal for computernes vedkommende er, en anelse i grønlændernes favør; forbavsende nok i betragtning af, at det er et relativt dyrt stykke teknik at købe. Ser vi imidlertid på tallene for de grønlandsktalende grupper overfor de dansktalende gruppers vedkommende, er forskellen signifikant med 9% for den grønlandsktalende gruppes vedkommende overfor den dansktalende gruppe med 21%.

Grønland og specielt Nuuk er et bikulturelt og dobbeltsproget samfund. Den økonomiske forskel, der er imellem indkomsterne i andre byer, der er mere grønlandskprægede og Nuuk, gør sig også gældende imellem de voksne grupper i Nuuk, hvor indkomsten for personer, født i Grønland, i 1996 udgjorde kr. 126.000 overfor de personers skattepligtige indkomst, der er født udenfor Grønland, som var på kr. 278.000. Som vi kan se af tabellen, gør denne forskel sig også gældende i ungdomsgruppen, hvor den dansktalende gruppe 'fører' indenfor alle medieudstyrsgrupperne, med PC som den mest markante.

Ser vi på de grønlandske (grønlandske i denne forbindelse betyder dem der bor i Grønland) piger og drenges medieudstyr, er det ikke så overraskende, at der af drengene er dobbelt så mange, der har egne computere og at de også 'fører' inden for TV og video om end i noget mindre målestok. At de stadig også er førende indenfor musikmedierne: CD, kassettebåndoptager og walkman er lidt forbavsende, når man tager unge pigers musikinteresse og idoldyrkelse i betragtning. I Danmark f.eks. er der en tendens til, at pigerne 'fører' vagt i adgangen til walkman/discman og grammofon og at de 15–16 årige piger også 'fører' i relation til de jævnaldrende drenge i deres angivelse af, at de hører musik dagligt (Friedberg1997). Alt i alt må vi imidlertid konkludere, at drengene i Grønland generelt og som helhed er mere teknisk materielt indstillede end pigerne.

Forskellen imellem den danske og den grønlandske gruppe (Dk. og Gr.), er ikke overvældende, men jeg frygter, at den mere markante forskel, som vi ser mellem den grønlandsktalende og den dansktalende gruppe i Nuuk, er en indikation om, at den landsdækkende undersøgelse fra 1997, som er under bearbejdning netop nu, vil fremvise alarmerende resultater. Det første indtryk af interviewundersøgelsen af unge i hele Grønland tyder på, at den unge generation mange steder i Grønland ikke er særligt befoedrede, hverken med hensyn til privat medieudstyr eller organiserede offentlige fritidsaktiviteter. Der er for eksempel i flere af yderdistrikterne i Grønland ikke engang en klub, hvor de unge kan mødes og danse. Det mest fremherskende tilbud til de unge er en hal

eller en mini-hal, hvor drengene kan spille fodbold. Et fremherskende tilbud til pigernes fritidskultur er ofte et kursus i skind- eller perlesyning, hvilket for en ung pige dedikeret til dyrkelse af *Spice Girls*, er et tilbud som hun let kan modstå.

TABEL 1: De 15-18 åriges eget medieudstyr

	Dk.	Gr.	Gr.spr.	Dk.spr.	P	D
TV	76%	63%	24%	42%	26%	37%
CD	90%	85%	38%	50%	41%	44%
Kassette	89%	87%	37%	54%	42%	45%
PC	25%	29%	9%	21%	10%	20%
Walkm.	83%	71%	30%	44%	29%	41%
Video	41%	45%	16%	30%	14%	30%

Kilde: DK: Torben Fridberg for Center for Børne og Ungdomsmedier. København Universitet. 1997, p. 42 & Gr, Gr.spr (grønlandsksprogede),Dk.spr (danskprogede), P (piger) & D (drenge): Pilotprojekt fra Ilisimatusarfik 1996. Grønlandske tal:n=112.[20]

Nu da vi har set hvad ungdommen i Nuuk har adgang til, er det næste spørgsmål uvægerligt: Hvilke kanaler og hvilke programmer foretrækker de? Bortset fra den ovenfor nævnte public service kanal KNR.-TV, kunne man, som sagt, i 1996 få adgang via dekoder til to ekstra betalingskanaler i Nuuk: TV3, en nordisk underholdningskanal og TV1000, film kanalen.

FIGUR 4: Favorit kanal for de 12-15 årige i Nuuk

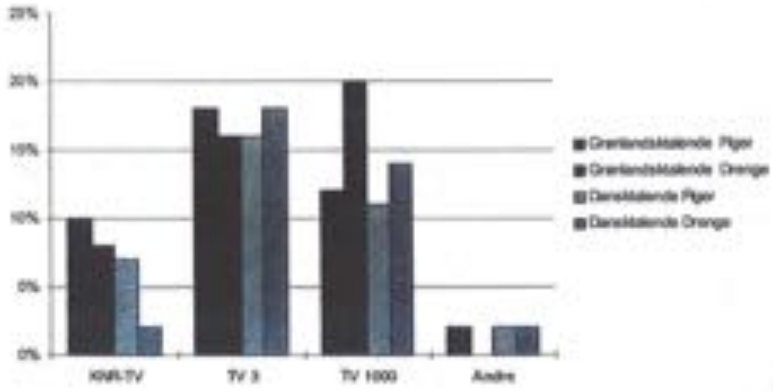

Procenter af det totale antal[20]
n = n(gr. piger) = 31; n(gr. drenge) = 33; n(dk.piger) = 33; n(dk. drenge) = 32;

I figur 4 ser vi, at de 12-15 årige som gruppe signifikant foretrækker TV3. Deres sekundære valg er TV1000. Disse valg er mere eller mindre gyldige for hele gruppen undtagen de grønlandsktalende drenge, som synes at foretrække film for underholdning og derfor har TV 1000 som deres primære valg. Gruppen 'andre' refererer til de parabolstationer som få unge har adgang til.

Ifølge ovenstående tabel er det evident, at KNR.-TV har et problem med at tiltrække sit yngre publikum i forhold til de konkurrerende kanaler. En nærliggende grund til dette problem kunne være, at tallene i figur 3: *'KNR-TV's egenproduktion fordelt på genre'* viste, at kun 14% af årets egenproduktion eller i alt 49 timer pr. år er afsat til børne- og ungdomsprogrammer inkluderet tegnefilm. Og selvom vi ved, at det er et velkendt fænomen fra andre landes undersøgelser, at børn og unge ikke er specielt interesserede i decideret børne-ungdomsprogrammer, så er en TV-aften på den grønlandske public-service kanal ikke altid særlig børne- og ungdomsvenlig, hvis man tager de unges interesser alvorligt. Ifølge Gallup/Danmarks Radios Medieforsknings særkørsel er det lidt 'skære' underholdningsprogrammer som det af Danmark Radio producerede *Hvak lige tandbørsten* fra 1995 sammen med den uopslidelige serie *Beverly Hills*, der er de absolut mest trækkende programmer for de 12-20 årige. Selvom en KNR.-TV-aften indbefatter udvalgte udsendelser fra DR1, heri også af Danmark indkøbte fremmede TV-produktioner, som KNR.-TV kan nedtage og sende som de vil indenfor den indgåede rammeaftale, så består en almindelig aftens program i 1996 af i gennemsnit 8 timer og 36 minutter af både grønlandske og danske nyheder, en grønlandsk portrætudsendelse eller lignende og en film eller serie pr. aften. Et helt igennem gennemarbejdet TV-billede, der ikke har noget – udover filmen, der også er udvalgt for at dække et 'public-service-tilbud – der trækker de unges opmærksomhed.

At denne meget TV-glade[27] yngre gruppe børn og unge på mellem 12-15 år vigter den 'nationale kanal' er imidlertid et billede, vi kender fra andre landes unge. Danmarks Radio har sine mest trofaste seere blandt de 4-11 årige[28], formodentlig af den grund, at en stor del af denne gruppe ikke kan læse og derfor har brug for denne kanals større danskprogligе indhold. I teenageårene derimod ser vi også i Danmark, at gruppen fra 12-18 år vender sig imod de mere underholdningsprægede kanaler, således at TV3 i 1994 tegnede sig for 17% og TV2 for 35% af denne gruppes kanalpræference.[29] I en nyligt udkommet rapport om børn og TV på Færøerne (Foechhammer 1998), viser samme tendens sig: at de yngre børn går efter sproget først og billederne og indholdet senere og at de lidt ældre generelt orienterer sig udad: indholdet, billederne og den tekniske 'glitterhed' først og sproget og det nationale senere. Skolebørn i alderen 8-14 år ser den nationale kanal SvF for 35%'s vedkommende, TV3, som på Færøerne er den norske udgave af denne nordiske underholdningskanal – som efter sigende ikke skulle beryde større sprogproblemer for en færing – ligger på anden pladsen med kun 19%. Men også her gælder det, at jo flere kanaler de unge har at vælge imellem, jo oftere frævælger de den nationale

kanal. En grund der gives til at børnene fravælger den nationale SvF er dens 'uprofessionalisme', som keder de unge, der er vant til de udenlandske kanalers (herunder TV3's) mere glittede præg. Samme holdning har de unge i Grønland overfor KNR-TV, som de finder 'kedelig' og 'uprofessionel'[20].

Figur 5: 16-19 åriges favoritkanal i Nuuk i procenter

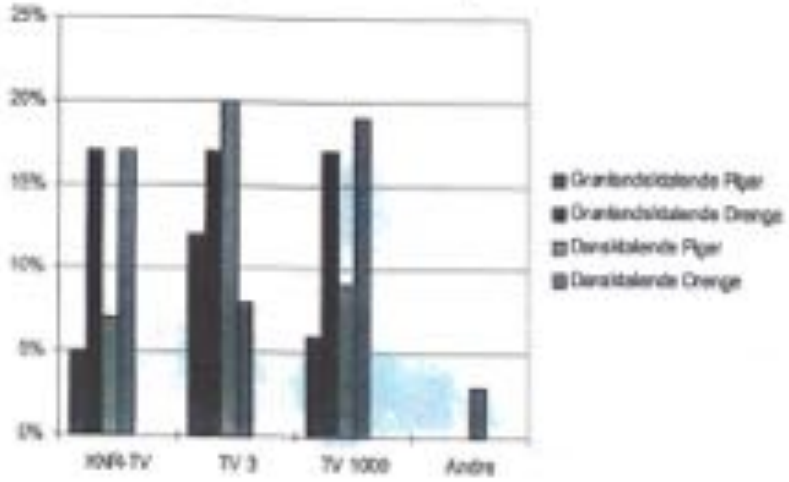

n = n(gr. Piger) = 13; n(gr. drenge) = 28; n(ith. piger) = 25; n(ith. drenge) = 24
n(und. piger/drenge) = 0[21]

Ser vi på tallene i ovenstående figur 5 for de 16-19 årige i Nuuk, er der to karakteristiske forskelle i forhold til den yngre gruppe: De større drenge, både de grønlandsktalende og de dansktalende, er blevet mere interesseret i at se KNR-TV: de ældre piger er blevet mindre interesserede i at se filmkanalen, mens de stadig har bevaret interessen for underholdningen på TV3. Disse forhold vil jeg kvalificere yderligere ved at se på deres genremæssige præferencer. Først må jeg nævne, at som helhed er der sket en markant forandring imellem piger og drenge. Pigerne i den ældre gruppe er blevet mindre interesserede i at se TV overhovedet i forhold til de jævnaldrende 16-19 årige drenge, som har vist en markant stigning, (mere end en fordobling) i interessen for KNR-TV og en lille stigning i interessen for TV1000 samt et lille fald i interessen for TV3. Figur 6 viser forskellen imellem de to aldersgruppers og køns interesse for de forskellige TV kanaler.

FIGUR 6. Forskelligheder i TV præferencer iml. de 12-15 & 16-19 årige piger og drenge i Nuuk

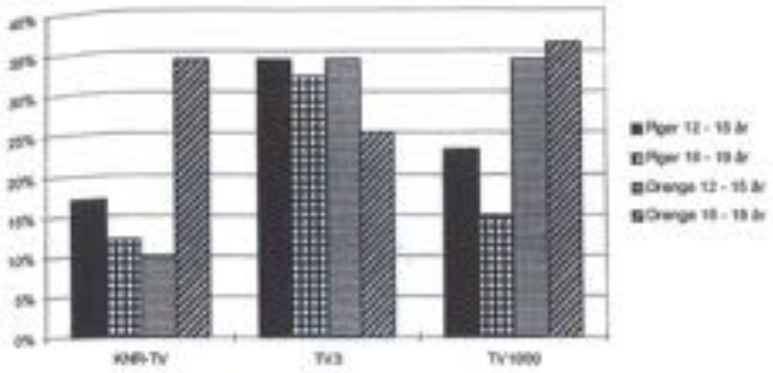

Total n = 208

Lad os først se lidt på denne ændring for pigernes vedkommende. McRobbie (1978) beskriver for 20 år siden, hvad hun kalder *'the bedroom culture'* for unge piger fra arbejderklassen, som centrerer sig om en fælles interesse for make-up, mode, popmusik, idoler og drengesnak. Omvendt og 20 år senere hævder Drotner (1995a), at de unge piger i højere grad har invaderet 'det offentlige rum' og at det nu er drengene der har, omend ikke en *'bedroom culture'*, så en 'multi-media-culture', hvor de på deres værelser koncentrerer sig om PC-spil, internet og multimedier, alene eller i fællesskab. Hvis de unge piger i Nuuk er mindre interesserede i at se TV, video[32] og i at læse bøger[33], hvad bruger de så denne overskydende tid på? I tallene fra undersøgelsen omkring grønlandske unges fritidsinteresser[34], ser det ud til, at de 16-19 årige – og specifikt de grønlandsktalende – piger i Nuuk stadig er meget traditionelt indstillet, at de har mange pligter i hjemmet, og har interesser der går i retning af en 'mating-culture', hvor de bl.a. gå en del 'tur' for at være på de sparsomme 'mødesteder', der er for unge.

For at kvalificiere vores viden om børn og unges TV interesse yderligere vil vi vende os imod deres genrepræferencer.

På figur 7 ser vi de 12-15 åriges programvalg[35], som er meget lig deres jævnaldrendes interesser i f.eks. Danmark.

Det mest signifikante for de 12-15 årige er, at de afviser nyheder og interesserer sig for film, serier, ungdomsprogrammer og underholdning. I disse valg ligner de meget de unge i Danmark og på Færøerne (Friedberg 1997, Forchammer 1998). I valgene ligger implicit en interesse, som går ud over KNR.-TVs egenproduktioner, da de netop 'udmærker' sig ved en manglende film- og serieproduktion, kun 4%'s underholdning og 1%'s ungdomsprogrammer.

FIGUR 7: 12-15 åriges favoritprogrammer i Nuuk i tal

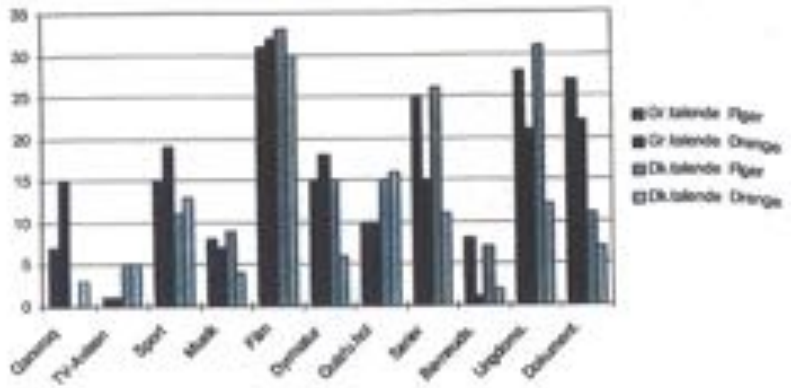

n = n(gr. piger) = 31; n(gr. drenge) = 33; n(dk. piger) = 33; n(dk. drenge) = 32

At gruppen som helhed er meget lidt interesserede i *nyhederne*, gælder både de grønlandsksprogede og de danksprogede. En undtagelse udgør de grønlandsktalende drenge, der for 45%'s vedkommende ser *Qanoroq*, den grønlandske TV-avis. Som helhed kan man sige, at de grønlandsktalende drenge og piger er lidt mere interesserede i den grønlandsksprogede TV-avis, som sagt 45% for drengenes vedkommende og 23% for pigernes i forhold til de danksprogede, som ligger på henholdsvis 0% for pigerne og 9% for drengene. Denne forskel på de grønlandsk og de danksprogede kan måske forklares med, at *Qanoroq* indtil slutningen af 1997 udelukkende var på grønlandsk uden danske undertekster og, at den er meget præget af lokalt stof, der gør nyhederne vedkommende. Denne formodning bestyrkes af, at den samme tendens gør sig gældende for læsningen af *Nuuk Ugeavis*[36], der udkommer en gang om ugen og læses af 25% af de grønlandsktalende drenge på 12-15 år imod kun 14% af de dansktalende og 35% af de grønlandsktalende piger i samme alder imod kun 18% af de dansktalende. At interessen alligevel er større blandt den danksprogede gruppe for *Nuuk Ugeavis* end for *Qanoroq* skyldes nok så meget, at den er dobbeltsproget og at det er her, man kan se TV- programmer, se hvad der sker i byen samt, at der er en 'opslagstavle', hvor man kan købe og sælge ting i mangel af en tilsvarende 'gul' eller 'blå' avis i Danmark. En sidste faktor er, at det at se TV for netop de 12-15 årige er en social aktivitet, der dyrkes sammen med forældrene, og her er de grønlandsksprogede også svagt førende med 87% for pigernes vedkommende og 85% for drengenes imod den danskprogede gruppe piger og drenge på 73% for pigernes og 75% for drengenes vedkommende. Den danske: *TV-avisen* trækker, trods de 12-15 åriges TV- kigning med forældrene kun 3% af de grønlandsktalende piger og drenge og 15% af de danskprogede piger og 16% af drengene.

Det massive trækplaster for den 12-15 årige gruppe som helhed er *film* på førstepladsen, hvor 98% af hele gruppen uden de store sproglige eller kønsmæssige udsving favoriserer denne genre. *Serier*, der i 1996, hvor undersøgelsen blev foretaget, var den danske *Landsbyen* og ellers de amerikanske *Roseanne*, *Beverly Hills 90210*, *Saws Bar* og *Columbo*, ligger også temmeligt højt med en forudsigelig kønsmæssig difference. 80 % af pigerne under ét ser serier, mens det kun for drengegruppens vedkommende er 41% , der har denne interesse.

Ungdomsprogrammer ligger, som det ses af figur 7, også temmeligt højt, men det er ikke så uventet.

Hvad der imidlertid kan undre er, at *dokumentarprogrammerne* scorer højt især for den grønlandsktalende gruppe der for 77%'s vedkommende interesserer sig for denne genre imod den dansktalende gruppe, som kun når op på 28%. Denne lidt besynderlige skævhed i samme aldersgruppes interesse fordelt efter den sproglige baggrund gør sig også gældende i gruppens filmvalg, hvor også dokumentarfilmen scorer højt. Om grunden er grønlændernes stadige rodfæstethed i den mundtlige tradition hvor der fortælles historier med rod i virkeligheden, som Kleist Pedersen (1999) er inde på, eller om det er en usikkerhed på selve betegnelsen dokumentarprogram/film, er svært at sige på nuværende tidspunkt, hvor den kvalitative del af Grønlandsprojektet ikke er bearbejdet.

Sport rangerer også relativt højt, men her ser vi, at den grønlandske kønsblandede gruppe igen scorer lidt højere end den tilsvarende dansktalende gruppe og at drengene under ét interesserer sig en anelse mere for sport end pigerne: Drengene viser for 49%'s vedkommendes interesse, mens 41% af pigerne svarer ja til sport. For den grønlandske sproggruppe er det 53% overfor den danske gruppes 37%. Forklaringen på den store interesse for sport er måske ikke så mærkelig for drengegruppens vedkommende, for det er en tendens, der går igen i interessen for selv at dyrke sport (Kleist Pedersen 1999) Men det, der kan undre, er dels pigernes relativt store interesse og forskellen på den dansksprogede og den grønlandsksprogede gruppe. Igen må forklaringen søges i det 'nære miljø' i en omstændighed, der desværre gør datamaterialet på dette punkt relativt usikkert. I den ene af de to uger, vores survey løb af stablen i maj 1996, transmitteredes *Arctic Winter Games*. Det vil sige at sport fyldte relativt meget i TV som i de andre medier og i de unges bevidsthed. At det netop var *Arctic Winter Games* satte fokus på det specielt grønlandske, canadiske, det mere inuitprægede og kan forklare den sproglige forskel.[17]

Vender vi os imod den 16–19 årige gruppe, ser præferencerne for favoritprogrammer ud som i figur 8, der her er gengivet i procenter på grund af for stor spredning i undergruppernes antal:

FIGUR 8: 16-19 årige unges favoritudsendelser i Nuuk i procenter af hvert gruppe

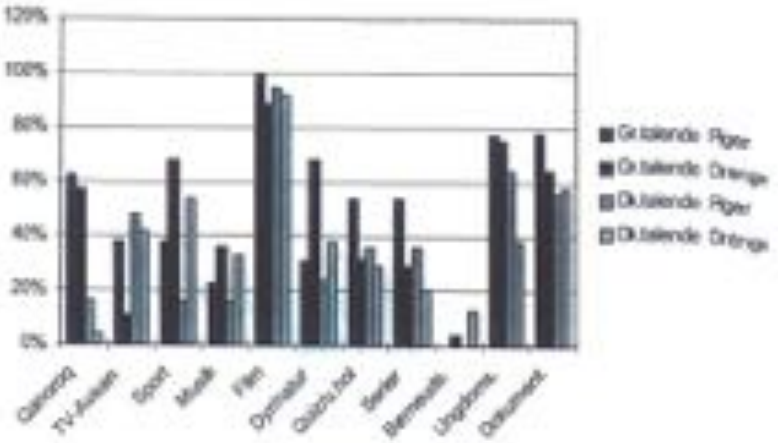

n = *n(gr. piger) = 13; n(gr. drenge) = 28; n(dk. piger) = 21; n(dk. drenge) = 24*

Den mest signifikante forskel fra den yngre gruppe og til den 16-19 årige gruppe er stigningen i interessen for *nyhedsmæssige*, både hvad angår *Qasuvoq* og *TV-Avisen* samt en meget tydelig præference for nyhedsudsendelsen på ens egen sprog. Højest rangerer den grønlandsktalende drengegruppe med 57%, mens den danskstalende drengegruppe vigter *Qasuvoq* med kun 4% og derfor også trækker hele drengegruppens interesseandel ned til 33%. Mest markant er stigningen dog for pigernes velkommende. Mens de yngre pigers interesse var meget begrænset som vist ovenfor, har pigerne på 16-19 år udvist en lille stigning i interessen overfor *Qasuvoq* og er derfor nu på 32%, mens de som gruppe betragtet er uvenligt godt med i deres interesse for *TV-Avisen*, som er på 45%. Som unik gruppe er de danskstalende piger førende i interessen for *TV-Avisen* med 48% mod de grønlandske piger på 38%, og er således med til at hæve den samlede pigeandel. Den danske *TV-Avisen* derimod, interesserer ikke den grønlandsktalende gruppe som helhed, for kun 20% ser den, og her er det den grønlandske gruppe drenge, der med sine kun 11% trækker det samlede grønlandske gennemsnit ned.

Hvorfor nu denne markante forskel imellem drengenes og pigernes interesse for *TV-Avisen*? Flere faktorer i datamaterialet kan gøre sig gældende. Af de i alt 86 16-19 årige går 29 på *GU* (gymnasiet) og 13 er elever på den erhvervsfaglige *Jern- og Metalskole*. Kønsforskellen imellem de to forskellige uddannelser er markant. I vores materiale har vi 18 piger fra *GU* og 11 drenge, mens tallene fra *Jern- og Metalskolen* er 13 drenge og ingen piger. Udover den generelle formodning om, at visse fag i gymnasiet fordrer eller bibringer de

unge en interesse for nyhedsprægede stofområder, så må yderligere også den sproglige faktor igen trækkes frem. Det kræver en høj grad af dobbeltsprogighed at gå på gymnasiet i Grønland, fordi undervisningen i de fleste fag leveres på dansk, og selvom der på *Jern- og Metalskolen* også undervises i almindelige skolefag som dansk, engelsk og matematik, så er sigtet selvfølgeligt mere praktisk og kravet om sprogkundskaber ikke så udpræget. En forsigtig konklusion på, at den grønlandsksprogede gruppe som helhed svigter den danske *TV-Avisen*, kan være, at det danske/udenlandske stof ikke virker vedkommende i Nuuk eller at sproget i *TV-Avisen* uden grønlandske undertekster udgør en barriere, som det kræver f.eks. en speciel interesse for indholdet, for at kunne forceres.

Ligesom for den yngre gruppe samler interessen sig for den 16-19 årige gruppe om *film* på den absolutte førsteplads med pigegruppen i spidsen. 100% af de grønlandsktalende piger og 96% af de dansktalende piger foretrækker film i fjernsynet mod 89% af de grønlandsktalende drenge og 92% af de dansktalende drenge.

Serierne scorer, som i den yngre gruppe, også blandt alle de 16-19 årige ganske pænt, men er dog faldet noget med 54% til de grønlandsksprogede og 36% til de danskprogede piger og lidt lavere til drengene med 29% til de grønlandsksprogede og 21% til de danskesprogede.

Ungdomsprogrammerne ligger højt i den grønlandske sproggruppe med 77% til pigerne og 75% til drengene, mens det for den danske sproggruppe ligger lidt lavere for pigerne med 64% og kun 38% til drengene.

Sport ligger relativt højt som hos den yngre gruppe undtagen for de danskprogede pigers vedkommende, som er nede på 16% og altså dermed langt lavere end både de grønlandsktalende piger på 38% og hele drengegruppen på 62%, fordelt med en lille overvægt til de grønlandsksprogede drenge på 68% mod de danskprogede drenges interesse på 54%.

Et bemærkelsesværdigt udsving springer imidlertid i øjnene. De grønlandsktalende drenges interesse for *dyr/natur* udsendelser ligger meget højt med 68% i forhold til den øvrige gruppe med 38% til de danskprogede drenge og 31% til de grønlandsktalende piger mod de danskprogedes 24%. Man kan spørge sig selv om de grønlandske drenges større interesse i dyr/naturudsendelser er et vidnesbyrd om en slags kulturel identitet eller solidaritet med forfædrenes fangererhverv eller med en kulturel større forbundethed med naturen og dermed også interesse for sådanne udsendelser i TV. Et kig på denne gruppes fritidsinteresser samt deres samvær og aktivitet med deres forældre afslører desværre ikke, hvad man kunne have håbet var en entydig forklaring med rod i empirisk talmateriale, nemlig at disse unge mænd dyrkede naturen alene, med venner eller måske tog på jagt eller fiskeri med deres forældre/fædre og derfor også interesserede sig mere udtalt for TV-udsendelser om natur. Så enkelt er det desværre ikke! Svarene på spørgsmålet om fritidsinteresser afslører på det empiriske dataplan ingen ekstrem naturtrang, og spørgsmålet,

om hvad de foretager sig med deres forældre i fritiden, fordeler sig med kun 17%, der siger, at de er 'ude i naturen' med deres forældre, mens 33% dyrker indendørs samvær under en eller anden form.

Når vi således ikke kan finde svaret på de unge mænds interesse for naturudsendelser i det at færdes i naturen, kan vi måske søge forklaringen i den simple historiske bevidsthed, som måske især den grønlandske mand ligger under for og som den moderne samfundsform ikke altid tilgodeser. Der tales flere steder (Wagner Sørensen 1996)[38] (Filmen: *Lysets Hjerte* 1997)[39] om 'den grønlandske mands krise', som sandsynligvis har sin rod i en drengeopdragelse, der er rodfæstet i fortidens levevilkår, hvor mandens plads var i naturen, på jagt efter føden. Samfundsudviklingen har i Grønland som andre steder, revet hvad der måtte være af realitet og romantik omkring dette erhverv væk, mens drømmen stadig ligger latent i den kollektive bevidsthed og således alligevel overføres til drengebørnene af familien og moderen uden, at den kan blive udlevet på andet end drømmeplanet. – Måske som en art medieret eskapisme, på samme måde, som når de unge piger dagdrømmer til kærlighedsromaner (Radway, 1984). I forlængelse af dette argument kan vi forestille os, at når de unge mænd i Grønland interesserer sig for TV om natur, kan dette svar måske sige noget om forandringen i det grønlandske samfund, som også andre steder i verden, nemlig at mennesket, ifølge de værste pessimister, mere og mere går over til medie- medierede oplevelser og at denne bølge også er nået til Grønland.

En arg modstander af fjernsynet: Jerry Mander ser medieringsprocessen som en naturlig videreudvikling af dels det naturlige miljøs forvandling til sekundære, kunstige og abstrakte former og dels som en konsekvens af de økonomiske systemer, som han beskriver dem i USA: '*Konverteringen af det naturlige til det kunstige, som er rodfæstes i vort økonomiske system, finder lige så meget sted indenfor den menneskelige følelses- og oplevelsesverden som i landskabet.*'[40] Og skønt hans meget kontroversielle bog *Four Arguments for the Elimination of Television* udkom så sent som i 1977 – to år før det Grønlandske Hjemmestyres indførelse, – så henviser han stadig på dette tidspunkt med en note af sentimental naturromantik til eskimoerne, som er så fortrolige med de forskellige former for snefnug, at de kan '*...finde seksoghalvtreds forskellige variationer.*'[41] Når de unge mænd i Grønland således ser naturen *i fjernsynet* og ikke opsøger den *i naturen*, ville Manders nok begræde, at også disse unge mænd, som den amerikanske befolkning, har 'tabt deres uskyld' og har '*... måttet ofre de millioner af små, detaljerede, multispektrale oplevelser – følelsesmæssige, fysiske, instinktive, sansemæssige, intuitive og mentale – som var egnede og nødvendige for menneskets vekselvirkning med naturlige miljøer.*'[42]

Vi kan derfor ønske den unge grønlandske befolkning velkommen til 90'erne – på trods af en natur som bare fem minutter uden for byzonen kræver færdighed for at kunne overleve!

Medierne som identitetsskabere i et bikulturelt samfund

'Ikke bin polizei' lyder det hujende fra et par ellers udelukkende grønlandsktalende smådrenge i Ittoqoqtoormiut, mens de nysgerrigt tager mig og min kollega, som er på interviewtur i Østgrønland, i øjesyn. Grunden til denne hilsen, som jeg ikke er sikker på, de forstod indholdet af, i denne fjerntliggende by på 445 indbyggere, er ikke tyske turisters indflydelse, men skal findes i fjernsynets korttidspåvirkning. Nærmere betegnet den tyske kanal RTL, som de lokale kan tage 'gratis' sammen med den nationale public service kanal KNR-TV. At børnene og de unge hænger foran skærmen og ser udsendelser, de ikke forstår sprogligt og som i kulturel og indholdsmæssig forstand ligger milevidt fra deres egen hverdag, blev ikke alene bekræftet af smådrengenes sprogsikre hilsen, men også af især de unge pigers begejstring over eftermiddagens must på TV, *Melrose Place* på tysk. *'Forstår I hvad der bliver sagt spørger vi pigerne?'* 'Nej', lyder svaret, der imidlertid ikke får dem til at springe et afsnit over. *'Forstår I hvad det handler om'?* Lidt trækken på skuldrene og en svag grøn grinen, afslører på det nonverbalt kommunikative plan, som de har så meget erfaring i, at det da ikke er så vigtigt – sådan i detaljerne. Hvad der er vigtigt forklarer de på vores indtrængende opfordring, er tøjet, smykkerne, boligindretningen og kæresteproblemet, – alle de ting, som man på tingsplanet ønsker sig og efter bedste evne prøver at efterligne i en by, hvor alle indkøb (også modetøj) foretages et og samme sted, i byens eneste forretning KNI, der sælger alt fra mælk til jagtgeværer. Kæresteproblemer, forelskelse og jalousi har man som bekendt alle steder uanset setting, og det er rart at se det udspillet på fjernsynet dag efter dag. Det kan man ikke i det nationale grønlandsksprogede fjernsyn, der ikke byder på fiktion.

Hvis man skal forsøge at drage en konklusion fra de foregående tal: Det minimale grønlandske udbud på 9% egenproduktion i de tilgængelige TV-kanaler og programmer og de unges medieforbrug, som i vid udstrækning favoriserer det tematiske indhold udenom det nationale udbud – så kan man næsten sige, at de grønlandske børn og unge bliver placeret i en position, som var de minoriteter i deres eget land, skønt de talmæssigt udgør majoriteten. I hele pilotprojektets gruppe af 12 - 19 årige er der 79%, der rapporterer, at de er født i Grønland og 21%, der siger, at de er født udenfor Grønland. Disse selvrapporterede grønlandske børn og unge ser et fjernsyn 'uden et grønlandsk ansigt'[4] som en tidligere advarsel lød. Og de gøe det af de to ovennævnte grunde 1: Fordi der er et meget begrænset grønlandsk programvalg, der interesserer dem og 2: På grund af den primære interesse for indhold først og sprog senere i denne gruppe i den formelt operationelle/sene adolescens alder, så vælger de aktivt og selektivt blandt de mere lystfyldte udenlandske tilbud. På baggrund af disse tal er et nærliggende spørgsmål: Hvad betyder et så massivt fremmedsproget og fremmekulturelt medieudbud for ungdommen i Grønland?

Førend hele den landsdækkende undersøgelse, inklusiv det bearbejdede kvalitative materiale, er færdigt, er det for tidligt at sige noget entydigt på bag-

grund af vores eget materiale. I det følgende vil jeg derfor lænne mig op ad eksisterende forskning for at forsøge at besvare dette spørgsmål.

Uden at tilslutte mig effektmodellens noget uniforme syn på mediepublikummets påvirkningsmulighed, ligger der i selve de kommercielle TV-stationers – og reklameverdenens økonomiske fundament at 'fjernsyn påvirker' (Katz 1982, Morris 1982, Arias 1982, Comstock 1993), er en 'ressource' i en eller anden forstand (Lull 1980, Jensen 1988 & Dickinson 1998)[40] eller er i stand til at 'indlære' (Berry & Mitchell-Kernan 1982, Barcus 1983). I erkendelse af fjernsynets socialiserende effekt, har man derfor med succes indenfor 'instructional and educational television' (Graves 1982) udviklet programmer med et entydigt undervisningsprægg eller med et underholdende samt et uddannelsesmæssigt sigte. Disse programmer, har ikke alene vist sig at have en god effekt på visse grupper, men de er også blevet elsket af børn over hele verden.

Begge disse former for TV-programmer har bevist deres egnethed til indlæringsbrug (Berry & Mitchell-Kernan 1982, Barcus 1983). For det direkte undervisningsrettede 'instructional television's' vedkommende er det et effektivt middel til at undervise elever, fra førskoleniveau til voksne, i en bred vifte af kundskaber fra matematik over fremmede sprog til historie og samfundsfag. 'Educational television' er skabt til at underholde, samtidig med at det stimulerer bl.a 'symbolske processer', 'kognitive funktioner' og evnen til at ræsonnere og løse problemer på det fysiske eller sociale plan (Graves 1982). I november 1970 startede bl.a. *Sesame Street*, som helt bevidst viste multietniske scenarier og oplevelser med etnisk-neutrale karakterer som Big Bird, Bert & Ernie. *Mr. Rogers' Neighborhood* gik i luften i oktober 1967 på NET og på PBS (Public Broadcasting Service) oktober 1970 med stor succes: *'... research indicated that the prosocial messages of friendship, persistence, delay of gratification, etc. were behaviorally internalized among low-income child viewers.'*[41]

Eftersom programmer af denne art ikke forekommer i Grønland, vil jeg gå let henover dem og i stedet gøre mere ud af 'entertainment television', som er de tilgængelige programmer i Nuuk og de, som de fleste børn og unge fra 12-19 år vælger under et.

Som navnet angiver, er underholdningsprogrammerne lavet med ét formål for øje, nemlig at underholde, enten, af hensyn til udbydernes bibeholdelse af markedsandelen eller for at fastholde reklameannoncørerne. På trods af disse formåls udelukkende underholdende intention og af den grund også homogeniserende effekt er underholdningsprogrammerne imidlertid alligevel i stand til, under de rette præmisser, at påvirke børn og unges kognitive processer, så de stimuleres til aggressiv eller pro-socialiserende opførsel, lærer sociale roller, får kendskab til samfund og politik, og ikke mindst får smag for reklameprodukter og de medfølgende reklamelogans og -jingles (Graves 1982). Men ligesom i forhold til både 'the instructional og educational television' så reagerer forskellige børn, afhængigt af etnicitet, socioøkonomiske og individuelle variable, forskelligt, – men de reagerer!

Hvis vi kombinerer denne indsigt med resultater indenfor sociale indlæringsteorier, der tyder på, at børn foretrækker rollemodeller, der er lig dem selv (Bandura 1977) både hvad angår køn og etnicitet (Sprafkin & Liebert 1978), at både indlæring og opmærksomhed bliver ekstremt forhøjet, når identifikation er mulig (Greenberg 1972, Maccoby & Wilson 1957)[46] og med minoritetsforskning, der i de senere år viser flere resultater, der peger i retning af 'ethnic awareness' (Liss 1981)[47], finder vi, at der er en substantiel formodning om, at etnisk gruppetilhørsforhold forudsiger forskelle i medieforbrug blandt både børn og voksne (Comstock & Coobey 1978).[48] For blot at nævne nogle få resultater ser vi, at minoritetsseere ser oftere minoritetsprogrammer, hvis de er 'tilgængelige', (Eastman & Liss 1978, Greenberg 1986, Comstock & Cobbey 1978), at de går meget vidt i deres 'same-race'-præferencer også på trods af manglende udbud (Liss 1981), at unge minoritetsseere udviser et tydende mønster af '*same-ethnic-selection in TV*', at sorte '*high school students*' i udpræget grad foretrækker 'sorte' TV-shows, at de ydertigere bedømmer sorte personer mere positivt, at de ønsker 'sorte' programmer som mere realistiske og at de *føler* en stærkere identifikation med sorte personer. Liss konkluderer: '*Applying the same-race-principle in modeling to other areas implies that black children would prefer to be with, identify with, and, perhaps as an extension, imitate same-race individuals whom they encounter*'.[49]

På konsfronten gør nogle af de samme forhold, vedrørende over- og underrepræsentation i medierne og den efterfølgende effekt af ikke at se sig selv spejlet som køn, sig gældende. Det er bl.a. påvist, at fjernsyn synes at have vidt forskellige effekter på drenge og piger. TV styrker drenges selvværdsfølelse, mens det svækker pigers (Johnsson-Smaragdi & Jönsson 1994). Piger som bruger meget tid foran fjernsynet, har en meget negativ attitude overfor deres eget køn (Zuckerman et al. 1980).[50] En af grundene findes formodentlig i det gamle Yoko Ono citat fra 1970erne (The John Lennon Anthology 1998), hvor hun provokerende hævdede, at '*Women is the nigger of the world*'. På TV-fronten befinder pigerne sig stadig i denne tilstand; som 'nigger of the world'. Fra flere undersøgelser af mediernes repræsentation af forskellige grupper, viser det sig at '*... women – together with minority groups, children and retired people – are underrepresented in American TV programmes*', og at '*... it is men who act and have the power, while women usually have a subordinate role*' (Houston et al. 1992).[51]

Det er nærliggende at sammenligne med grønlandske forhold: Hvis det er rigtigt, – at et stort medieindtag med meget lidt 'egetkulturelt' indhold og ringe samme etniske repræsentation samt en undertrykkende rollefordeling, skaber under- eller negativ repræsentation med kumulativ effekt af negative selvværdsforestillinger, – så er den unge grønlandske befolkning, piger som drenge, ikke sendt i en TV-verden af så massiv fremmed påvirkning. Samtidig befinder de sig, som beboere i et ungt Hjemmestyre, i et identitetsskisma mellem egne og andres udtrykte eller latente forestillinger om en autentisk fortid med tabt naturromantik versus en nutid, præget af effekten af en moderne udvikling. En udvikling, der også viser sig som økonomisk afhængighedsfølelse i

forhold til Danmark samt voldsomme tal i statistikker over selvmords-, vold- og alkoholforbrug. Og sidst, men ikke mindst, lurer effekterne af, at leve som en slags sproglig minoritet i sit eget land, der i bedste fald kan anskues som en dobbeltsproget kultur. En tosprogsforsker, som selv har en finsk-svensk baggrund (Skrutnabb-Kangas 1990), nævner, at børn fra sprogligt minoriteter eller tosprogskulturer er underlagt et stærkt sprogligt pres, som kan manifestere sig i sociale eller personlige problemer. Disse børn kan blive harmoniske mennesker, men socialt dårligt stillede eller uden samfundsmæssig indflydelse – og så skrider harmonien alligevel gradvist eller, de kan blive arbejdsmæssigt veluerede, men rodløse og marginaliserede i forhold til deres baggrund. Skrutnabb-Kangas (1990) forklarer skizmaet således: Hvis barnet bliver etsproget i sit eget sprog, bliver mange uddannelsesveje lukkede, mulighederne for at konkurrere med den sprogligt majoritetsungdom begrænsede og dermed bliver chancerne for at deltage aktivt i samfundslivet alvorligt indskrænkede. Hvis barnet derimod bliver etsproget eller meget dominant i majoritetssproget, kan konsekvensen blive, at den unge glemmer sit eget sprog og dermed mister kontakten til forældrene og deres oprindelse og kultur. Dermed er der skabt grobund for psykiske problemer som fremmedgørelse, rodløshed, identitetsproblemer og marginalisering, for nu kun at nævne de personlige omkostninger.[32] Omkostninger, som man også ser i et andet socialpsykologisk kompleks, som størstedelen af den grønlandske ungdom også kandiderer til, nemlig den at være førstegenerationsakademiker.[33] Skrutnabb-Kangas (1990) ser kun en sund udvej for de unge i en tosprogskultur, nemlig den, at blive fuldt tosproget. Denne udvej kræver et modent samspil af forældre, politikere, skolen og de nationale medier for at kunne blive en realitet.

De unges mediepræferencer antyder, at de formodentligt er mere latent splittede end de selv aner imellem deres impulsive behov for at bearbejde dagligt, interpersonelle konflikter på et alment menneskeligt, omend kulturelt og sprogligt kun svagt genkendeligt niveau – som eksemplet med *Melrose Place* antyder, – og så det affektive behov for genkendelse og identifikation på et nationalt, kulturelt og sprogligt plan, som interessen for *Qanoq* og *Nauk Ugaavit* – de afgjort mest lokale mediefrembringelser, – også demonstrere nødvendigheden af. Som sagt er det for vores undersøgelses vedkommende lidt vel tidligt mere end blot at antyde noget empirisk om dette, men fra andre sider og steder bekræftes den antagelse, at i en verden, som mange steder er præget af social uro, økonomiske kriser, politisk omskiftelighed og kulturel forskellighed, er fjernsynet et medium, som mange individer – og i mere udpræget grad lavindkomst – og minoritetsgrupper (Comstock & Cobbey 1978) – forlader sig på som en pålidelig social-kulturel informant eller for at føle social eller psykologisk identifikation. De oplevelser der medieres også bare via 'tossen' kan rumme overvældende følelser. I Australien, som er et af de utallige steder i verden, der har mange af Grønlands etniske eller multikulturelle problemer i relation til medierne, voksede forfatteren og kritikeren, Anna Maria Dell'oso op i Melbourne, som barn af italienske bosatte immigranter. Hun beskriver hvor-

dan hun i 1960'erne interesseret fulgte med i fjernsynets programmer i sin søgen efter måden at opføre sig på i det Australske samfund, uden at hun dog kunne genkende TV- billedet fra sin egen hverdag, hverken med hensyn til sproget, kulturen eller den sociale interaktion[34]. Da SBS-TV (the Special Broadcasting Service – Television Service) i 1980 blev en del af det nationale australske TV-system, som et forsøg på at tilgodese etniske og multikulturelle interesser, oplevede Dell'oso med denne stations programmer for første gang en genkendelig kulturel og sproglig virkelighed i fjernsynet og hendes uventede følelsesmæssige reaktion[35] på denne oplevelse, fortæller hvilket ubevidst savn den manglende identifikation havde været for hende.

Bruges fjernsynet imidlertid som en socialiseringsfaktor, når etniske minoriteter kommer til et fremmed land, som både Dell'oso og andre beskriver (Palmer, Smith & Strawser 1993), så virker fjernsynets fremmedartede indhold også den anden vej, idet det demonstrerer for de etniske minoritetsbørn, hvordan de opleves af andre. Som fraværende, kun svagt repræsenteret, som stereotypier (Berry & Mitchell-Kernan 1982, Barcus 1983) eller som ofre[36] (Gerbner & Signorielli 1980). Jo mere disse børn er udsat for sådanne stereotypier, jo mere oplever de et fald i selvværd og jo mere ønsker de at isolere sig. Det er en endeløs spiral:[37] *'The television tool through which they sought socialization and integration in the final analysis segregates them.'*

Til et sprogligt, nationalt baseret fjernsyn for børn, som er født og opvokset i deres eget land uddelegeres langt mindre ansvar til TV, idet børnene hovedsageligt bruger det til dagligdags eskapisme og underholdning. (Zohoori 1988 IN: Palmer, Smith & Strawser 1993). På samme måde skaber etnisk tilgængeligt fjernsyn for etniske grupper en *'safe heaven alternative'* for identifikation med egen kulturel baggrund. (Palmer, Smith & Strawser 1993) I den udstrækning et givent medium imidlertid leverer information og udvikler færdigheder af uddannelsesmæssig, social eller psykologisk værdi, i den udstrækning må også *'... ethnic differences in access carry lasting social consequences.'*[38] Og det er disse langvarige sociale konsekvenser, man også kan formode, vil ramme børn og unge Grønland, som for 90%'s vedkommende underholder sig med en kulturel og sproglig forskellig TV-verden. Ser man de importerede danske programmer i fjernsynet i Nuuk, ser man en ren 'hvid' verden. Vises der omvendt et grønlandsk produceret program, er danskere *ofte* udelukket, om end ikke andet så, af sproglige grunde. I begge tilfælde vises udsendelserne som regel uden undertekster. Det, der formidles videre til børn og unge er en etnisk opsplittet verden, ligesom den kvantitet og den kontekst, udsendelserne har i relation til hinanden, lærer den unge generation, hvem der er vigtigst, hvem der er mest værdsat og hvem der fremtræder som de højt placerede.

Efter nu at have været en lille omvej over andres landes forskning i mediepåvirkning og etnicitetspræferencer, vender vi os igen mod Nuuk undersøgelsen. I den påviste jeg, at også de unge i Nuuk udviste etniske forskelle i deres mediepræferencer og -forbrug på den måde, at unge i Nuuk vælger nyheder som deres informationskilde ifølge deres sproglige baggrund, at de unge grøn-

landsksprogede, ligesom børn og unge over hele verden, foretrækker film, serier og underholdning som deres primære valg, og at der ikke i den grønlandske sendeflade findes programmer, der er både underholdende (i.e. film, serier og underholdning) og grønlandsksprogede. De unge grønlandsksprogede er altså ikke i stand til at vælge *same-ethnic-selection*- programmer, som unge af sort, mexikansk, australsk, canadisk etc. observans efterhånden kan og gør.

Der er imidlertid endnu et andet parameter, der er af stor betydning for at kunne bedømme virkningen af et fremmed domineret fjernsyn på de unge i Grønland.Vi ved, at børn og unge menneskers intellekt udvikles gennem aktiv interaktion med deres omgivelser. Som vi har set det i mange undersøgelser, har fjernsynet blandt andre medier, en status som en slags femte familiemedlem blandt andre vigtige faktorer som familie, kammerater, naboer og skole som vi ser det i denne figur 9 herunder:

FIGUR 9: Bronfenbrenners model for menneskelig udvikling

Kilde: Johnsson-Smaragdi & Jönsson, 1994

I den inderste cirkel er fem inddelinger af næsten samme størrelse. De fem dele er intimt forbundet med hinanden i en gensidig interaktion. Bliver et af elementerne forsømt eller udsultet som f.eks. familierelationen – er den problematisk eller manglende – står et eller flere af elementerne i fare for at tage over. Børn vender sig imod det eller de område(r) af livet, der giver respons, står til rådighed, trøst eller bare 'er der'. Efterfølgende bliver det eller de elementer meget betydende i barnets verden på bekostning af andre.

Med de her foreløbige resultater omkring det grønlandske misforhold mellem fjernsynets udbud og efterspørgsel, sammenkoblet med den beskrevne udenlandske forskning og det mulige svigt i et eller flere af Bronfenbrenners beskrevne vigtige nære samfundsrelationer, som vi ser spejlet i de alarmerende

statistiske tal vedrørende ungdomsselvmord,[39] vold, omsorgssvigt,[40] alkohol[41]- og børnemisbrug[42], så frygter jeg, at nogle af de dårlige virkninger, der er påvist omkring fjernsynets evne til at uddybe kundskabskløften, nedbryde selvværdet og cementere kulturforskelle, som angivet ovenfor, vil vise sig at være rigtige. Med mindre de unge da følger de ældre grønlænderes eksempel i fjernsynets barndom: At skrue ned for lyden, lade billederne danne et omskifteligt tapet og i stedet høre radio[43], som for næsten 60% vedkommende er rent grønlandsk!

Noter

1. Stud. mag. Pia Rosing Heilman: *16-19 åriges medieoverer ud fra et sprogligt aspekt*. Ellen Nuuma Jensen: *12-15 åriges TV-brug*. Bula Larsen: *12-19 åriges forbrug af musikvideoer*.
2. Birgit Kleist Pedersen: *Medieprofil blandt 12-19 årige i Nuuk – et pilotprojekt med fokus på videobrug*.
3. Tallene er hentet fra Grønlands Statistiske Årbog 1996.
4. De endelige resultater fra pilotprojektet publiceres i en rapport i *Inuussuk, Arktisk forskningsjournal* primo 1999 og resultaterne fra den landsdækkende undersøgelse offentliggøres i en feltarbejdsrapport i *Grønlands Kultur & Samfundsforskning* 1998 og i to endelige rapporter i løbet af efteråret 1999.
5. I 1997 udførte Birgit Kleist Pedersen og jeg den landsdækkende kvantitative undersøgelse med 700 spørgeskemaer om foråret og 100 interviews om efteråret. Begge dele i henholdsvis 6 grønlandske byer for den kvantitative del og 5 for den kvalitative del, nemlig: Upernavik, (Assiat), Tasiilaq, Ittoqoortormiut, Sisimiut og Qaqartoq. Resultaterne fra dette projekt ventes tilgængeligt ultimo 1999.
6. Birgit Kleist Pedersen, som jeg arbejder sammen med, opemrer i sin artikel med 197 respondenter, fordi hun i sit fokuspunkt på særlige sproglige faktorer har været nødt til at afvise yderligere 9 respondenter, der har svaret modstridende på nogle sprogspørgsmål, som jeg ikke medtager i min del af materialet.
7. Peter Blos (1990).
8. Jørgen Pauli Jensen (1975) IN Psykologiboken 1994.
9. Dromer (1995a).
10. For en udførlig beretning se: *Otcholm m.fl.* (1978).
11. For disse tal se Birgit Kleist Pedersen andetsteds i denne antologi.
12. Da **Island** startede sine fjernsynsudsendelser i 1966, var det den faste intention at stræbe efter en national domineret programflade. I 1984 var de nået op på en 40% 's egenproduceret sendeflade, samtidig med at de oversatte alle fremmedsprogede udsendelser. CBC, den statsejede **Canadiske** TV-station, har et påbud om at sendefladen skal indeholde minimum 60% canadisk 'indhold', vedrørende sprog, skuespillere, instruktører osv.. Blandt inuitterne i **Igloolik** i Canadas Nord-Vest-territoriet, blev indførelsen af fjernsyn droppet ved afstemning både i 1975 og 1978, da det lokale råd frygtede at børnene ville miste deres modersmål på grund af den massive engelsksprogede påvirkning fra satellit TV. Inuitterne ønskede først at få TV når de kunne blive sendt på Inuktitut. (Global Television, 1996).
13. Kristian Olsen arju: 'Balladen om identiteten – en ubeskrivelig ballade.' *Fra Havets Mor til Halleluja Mor Danmark*. Forlaget Kragestedet 1978. Her citeret fra Hjort Nielsen & Kleivan (1984)

14. Avisen: A/G 9. oktober 1975.
15. Robert Petersen: Medierne og kulturen IN: Betænkning vednørende Radio- & TV-spredning i Grønland, Bilag 4, p. 29, Nuuk 1984.
16. TV i Grønland. Betænkning afgivet af det grønlandske TV-udvalg. Betænkning nr. 7 39, København 1975, bilag 1, p. 39.
17. Avisen: Sermitsiak nr. 10, Marts 1982.
18. Det bemærkes at tallene for TV fra *Grønlands Statiske Årbog* var højere end de her angivne: 3171 timer mod mine beregninger, hvor gennemsnittet er beregnet fra maj 1996 og som giver 3049. Variationen kan dels skyldes en tilfældig variation og samtidig at KNR-TV åter er inddelt i fire sæsoner, hvor udbuddet varierer en smule. Bl.a. sendes der ikke *Qanoeq*, den grønlandske TV-avis i sommersæsonen.
19. Opgjort i maj 1996, – sommersæsonen hvor sendetiden er lidt kortere. Derfor en difference i forhold til figur 3's 359 timer, som er opgjort på årsbasis.
20. Se fodnote 18 og 19.
21. Drotner (1995a).
22. Beregningen er foretaget i de uger pilotundersøgelsen løb: 3.-9. & 10.-16. maj 1996. I disse uger blev der udsendt 659 minutters egenproduktion på KNR-TV og i DR1 5855 minutter. Tallene er ikke KNR-TV eller DR1's egne, men mine beregninger efter programoversigter.
23. Oplysningerne fra dette afsnit omkring KNR's strategiplan og fremtidsvisioner stammer fra brevveksling og samtale med Peter Frederik Rosing, som jeg takker for interessante informationer.
24. Her de 15-18 årige for at have et sammenligningsgrundlag med en ny dansk undersøgelse (Feldberg 1997).
25. Summen af procenterne i de enkelt grupper giver over 100% fordi respondenterne gerne måtte svare på flere af kategorierne.
26. Det samlede antal giver et større antal fordi nogle af respondenterne har svaret på flere af kategorierne.
27. Både (Hake 1994) og (Linné & Marosi, 1980) måtte at den 11/12-15 årige gruppe havde den højeste seertid.
28. Drotner (1995a), p.19.
29. Drotner (1995a), p. 18.
30. Jeg har f.eks. hørt unge her vrænge over stationært kamera og synlige ledninger på gulvet i et underholdningsstudie.
31. Se note 25.
32. For disse tal se Birgit Kleist Pedersen andenteds i denne antologi.
33. Kleist Pedersens tal (1999) viser samme tendens som danske undersøgelser, nemlig at læselysten viger med alderen (Drotner 1995).
34. Se Kleist Pedersen i denne antologi.
35. Figuren er vist i absolutte tal, da gruppen er jævnt fordelt imellem grønlandsksprogede/danksprogede og piger/drenge.
36. Kleist Pedersens tal (1999).
37. Jeg er imidlertid opmærksom på, at denne omstændighed desværre også kan præge andre af surveyets data, da både TV's programprofil i denne uge var mere præget af 'arktisk' sport end ellers og at dette forøgede indslag samtidig nedtonede andre normalt forekommende programmer, ligesom det også givetvis har influeret på de af de unges spørgeskemaer, som netop blev udfyldt midt i denne sportarus.
38. Den grønlandske mand slår sin kone på grund af frustration.

39. Filmens hovedperson drikker og føler sig utilpas i det moderne samfund, leger storfanger overfor konen og drømmer om at genoptage en tidligere livsform. Efter sin søns selvmord tager han på en slædetur som en slags initieringsrite, der tillader ham at vende tilbage og forsone sig med tilværelsen.
40. Mander (1981), p. 109.
41. Mander (1981), p. 112.
42. Mander (1981), p. 111
43. Robert Petersen: Medierne og kulturen IN: Betænkning vedrørende Radio- & TV-spredning i Grønland, Bilag 4, p. 29, Nuuk 1984.
44. Dickinson (1998) argumenterer for at kalde fjernsynet "ressource", som f.eks. kan hjælpe til i en beslutningsproces omkring mad og spisevaner, mens Lull (1980) ser TV som en "environmental resource, der er med til at strukturere familielivets rutiner og Jensen (1988) ser det ressourcemæssige aspekt i forhold til nyhedsformidling. (Her refereret efter Dickinson 1998).
45. Palmer, Smith & Strawser (1993) IN Berry & Asamen (1993), p. 151.
46. Reference fra Lin (1981), p. 109.
47. Disse præferencer gælder også indefor legekammerater, dukker, og billeder.
48. Reference fra Betsy J. Blosser (1988), p. 454.
49. Lin 1981, p.108.
50. Reference fra Johnsson-Smaragdi & Jönsson, 1994, p. 177.
51. Reference fra Johnsson-Smaragdi & Jönsson, 1994, p. 177.
52. En dårlig beherskelse af modersmålet kan også give problemer i tankeværktøjsdelen i forhold til majoritetsproget, (Skutnabb-Kangas 1990, p. 53)
53. Asta Fink (1990).
54. Det billede af den gennemsnitlige familie som hun så i det engelske/amerikansk talende TV havde intet med hendes egen familie at gøre: I TV verdenen gik moderen net rundt hjemme for at passe huset, der var en boligindrøming som var milevidt fra hendes egen og make-up, angora sweaters og en evig strøm af kanesser var hverdag for TV's heltinder. Noget som hun slet ikke kunne genkende, men som hun ivrigt forsøgte at imitere. (Smith 1998).
55. *"When I first saw SBS television, in my 20s, I cried .... I was living in a share-house of young artists and journalists in inner-city Sydney, we all tuned in to the first broadcast. I hoped that none of my flatmates saw how it was affecting me. I didn't expect to get so emotional ... Maybe I cried because I felt some part [sic] my story, the drama of my life, had finally been officially placed into the jigsaw puzzle that is society, Australian life. Maybe I cried because someone was speaking not only to me but to the people all around the country in my accent, in the language of my parents. Maybe it was simply the sight of another wog reading the evenings news – a news service that connected Australia with the rest of the world and not just a few wunders in Sydney and Melbourne before turning over to sport – that impressed me."* (Smith 1998), p. 218.
56. Etniske minoritetsgrupper er sammen med kvinder og ældre oftest set som ofre i TV.
57. Palmer, Smith & Strawser (1993) IN Berry & Asamen (1993), p. 145.
58. Palmer, Smith & Strawser (1993) IN Berry & Asamen (1993), p. 144.
59. I undersøgelsen *Sundhedsadfærd blandt grønlandske skolebørn*: (Pedersen 1997), oplyser 18% af skolebørnene at de alvorligt har overvejet at begå selvmord og at halvdelen af disse ikke havde talt med nogen om det, p. 48.
60. 4,3% af de grønlandske børn i en landsdækkende undersøgelse (Kreutzmann (1995) var i 1992 anbragt uden for hjemmet for 44% vedkommende med en frekvens på 2-10 gange. Ser man regionalt på tallene er der en skævhed, idet 14,9% af børnene på Østkysten var anbragt udenfor hjemmet overfor kun 3,4% på Vestkysten.

61. Ifølge en undersøgelse: (Bjerregaard m.fl.) (1995), oplyste 17% af den adspurgte befolkning at de var "storforbrugere" og 19% oplyste at de var "nedtrikkere". Andelen var størst blandt mænd i aldersn 18-24 og grønlændere i bygder, p. 76-78. Ligeledes oplyste mere end en tredjedel af befolkningen at der var "problemer" med alkohol i deres barndomshjem: for personer født efter 1960 mere end halvdelen, p. 84.
62. I undersøgelsen *Samfundsudviklingen blandt grønlandske skolebørn*: (Pedersen 1997), oplyser 6,7% af de adspurgte børn at de er blevet *tvunget* til sex af "kæresten" 40%, "faderen" 9,6%, "moderens" 6,1%, "plejefaderen" 6,7%, "andet familiemedlem" 18,5% og "andre" 41%, p. 49.
63. Hjort Nielsen & Kleivan (1984).

Litteratur

Andersen, Ole E. (1995) *Mediestøtte og Mediejævnbyrd i Danmark 1983-1994*. Rapport udarbejdet for Statsministeriets Medieudvalg. København.
Arias, M. Beatriz (1982) 'Educational Television: Impact on the Socialization of the Hispanic Child.' IN: Berry & Mitchell-Kernan (1982).
Avisen:A/G (1975) Oktober. Nuuk.
Avisen: Sermitsiak (1982) Marts. Nuuk.
Bandura, A.A. (1977) *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
Barcus, Estle F. (1983) *Images of Life on Children's Television*. Sex Roles, Minorities, and Families. Praeger Special Studies, Praeger Scientific. New York.
Berry, Gordon L. & Mitchelle-Kernan, Claudia (1982) (eds.) *Television and the Socialization of the Minority Child*. Academic Press. New York.
Berry, Gordon & Asamen, Joy Keiko (1993) *Children & Television*. Images in a Changing Sociocultural World. Sage Publications. London.
Medieudvalgets betænkning (1996) *Betænkning om børns og unges brug af massemedier*. Betænkning nr. 1311. Udgivet af Medieudvalget, Statsministeriet. København.
Bjerregaard, Peter m.fl. (1995) *Levevilkår, livsstil og helbred i Grønland*. ISKE's Grønlandsskrifter nr. 4. Nuuk.
Blos, Peter (1990) *Om ungdomsårene*. Hans Reitzels Forlag. København.
Blosser, Betsy J. (1988) 'Ethnic Differences in Children's Media Use' IN: *Journal of Broadcasting & Electronic Media*. Volume 32, Number 4, Fall 1988.
Bruhn Jensen, Klaus (1995) Borgerlige ord. Modtagerens perspektiv på nyhedsmedierne i den demokratiske proces. Rapport udarbejdet for Statsministeriets Medieudvalg København, august 1995.
Brunsø, Mogens, Lene Hauge, Ulrik Lynge Thomsen (eds.) (1994) Psykologiboksen Universitetsforlaget, Oslo.
Comstock, George & Cobbey, Robin E. (1978) Television and the Children of Ethnic Minorities IN: *Ethnic Studies in Black & White*.
Comstock, George (1993) 'The Medium and the Society: The Role of Television in American Life' IN: Berry & Asamen (1993).
Dickinson, Roger (1998) 'Modernity, consumption and anxiety: television audiences and food choice'. IN: Dickinson, Harindranath & Linné (1998).
Dorotner, Kirsten (1995a) *Medievaner/er. Bv eller barriere?* – Om børns og unges mediebrug. Rapport udarbejdet for Statsministeriets Medieudvalg København, oktober 1995.
(1995) *At skabe sig selv* – Ungdom, æstetik, pædagogik. Gyldendal. København.
& Klitgaard Povlsen, Karen (red.)(1997) *Tænkestreger – nye medier, andre unge*. Borgen/Medier. København.

Eastman, Harvey A & Liss, Martha B. (1978) Ethnicity and Children's TV Preferences IN *Journalism Quarterly*.

Fink, Asta (1990) *Somme tider ser det ud som om æblet falder langt fra stammen.* Foredragsserien hæfte 5. Eget tryk. Århus.

Forchhammer, Jette (1998) *Børn med TV.* Nord 1998:5. Nordisk Ministerråd. København.

Fridberg, Torben m.fl. (1997) *Mønstre i mangfoldigheden.* 15-18 åriges mediebrug i Danmark. Borgen/Medier. København.

Gerbner, G., Gross, L., Morgan, M., & Signorielli, N. (1980) 'The 'mainstreaming' of America: Violence profile', no.11 IN: *Journal of Communication*, 30(3).

Graves, Sherryl Browne (1982) 'The Impact of Television on the Cognitive and Affective Development of Minority Children' IN: Gordon L. Berry & Claudia Mitchelle-Kernan (1982).

Greenberg, B. S. (1972) Children's reaktions to television blacks. IN: *Journalism Quarterly*, 1972, 49.

Grønlands Statistik, Grønlands Hjemmestyre (1996) *Grønlands Statistiske Årbog.* Nuuk.

Grønnelykke, Jacob (1997) *Qaamarugup Uummatua.* Da. *Lysets hjerte.* København/Nuuk.

Hake, Karin (1994) *Fjernsynsbarn.* Oslo.

Heilman, Pia Rosing (1996) *16-19 åriges mediewaner ud fra et spregligt aspekt.* Upubliceret opgave. Ilisimatusarfik. Nuuk.

Jerlang, Esben (ed.) (1997) *Barnets udvikling – en helhed.* Prykologiske og pædagogiske temaer. Socialpædagogisk Bibliotek. Munksgaard. København.

Jensen, Ellen Nuuma (1996) *12-15 åriges TV-brug.* Upubliceret opgave. Ilisimatusarfik. Nuuk.

Johnsson-Smaragdi, Ulla & Annelie Jönsson (1994) 'Self-evaluation in an ecological perspective: neighbourhood, family and peers, schooling and media use'. IN: Rosengren (1994).

Katz, Oscar (1982) 'The Television Industri and Socialization'. A Perspective. IN: Berry & Mitchell-Kernan (1982).

Kleivan, Birna Marianne, Hjort Nielsen, Ulla (1984) *KNR-TV's første år.* De lytter til radioen. Tusarkivik, Nuuk.

Kreutzmann, Gladys (1995) 'A one year Greenlandic study of temporary and permanent placeman of children and adolescents outside their homes', IN *Arctic Medical Research*. Vol. 54: Suppl. 1, 1995.

Larsen, Bula (1996) *12-19 åriges videobrug.* I arbejde: Ilisimatusarfik. Nuuk.

Lennon, John (1998) *The John Lennon Anthology.* Printed in EU.

Linné, O. & Marosi, K. (1980) *Børn og massemedier.* København: Danmarks Radio, Forskningsrapport nr. 8 B/80.

Liss, Marsha B. (1981) 'Children's Television Selections.' A Study of Indicators of Same-Race Preferences IN *Journal of Cross-Cultural Psychology*, Vol 12 No. 1, March 1981. Western Washington University.

McRobbie, A. (1978) Working Class Girls and the Culture of Femininity. IN: Women's Studies Groups (eds), *Women Take Issue.* London: Hutchinson, 96-108.

Maccoby, E.E. & Wilson, W.C. (1957) 'Identification and observational learning from films' IN: *Journal of Abnormal and Social Psychology* 55.

Morris, Joann Sebastian (1982) 'Television Portrayal and the Socialization of the American Child' IN: Berry & Mitchell-Kernan (1982).

Oxholm, Ole, Olsen, Moses & Lynge, Finn (red.) (1978) *30 år i luften.* Et halvt århundredes radiofoni i Grønland. Grønlands Radio. Nuuk.

Palmer, Smith & Strawser (1993) Rubik's Tube. Developing a Child's Television Worldview. IN: Berry & Asamen (1993).

Pedersen, Birgit Kleist (1999) Denne antologi.

Pedersen, Johan Michael (1997) *Sundhedsadfærd blandt grønlandske skolebørn*. DIKE's Grønlandsskrifter nr. 8. København.

Petersen, Robert (1984) 'Medierne og kulturen' IN: *Betænkning udvørende Radio- & TV-spredning i Grønland*, Bilag 4. Nuuk.

Radway, Janice A. *Reading the Romance*. The University of North Carolina Press, London.

Rosengren, Karl Erik (1994) *Media effects and beyond*. Culture, socialisation and lifestyles. Routledge. London.

Signorelli, Nancy (1993) Television, The Portrayal of Women and Children's Attitudes IN: Berry & Asamen (1993).

Skrutnabb-Kangas, Tove (1990) Minoriteit, sprog og racisme. Forlaget Tiden. Randers.

Smith, Anthony (Ed.) (1998) *Television*. An International History. Oxford.

Sprafkin, J. N. & Liebert, R. M. (1978) 'Sex-typing and childrens television preferences' IN G. Tuchman et al. (eds.) *Hearth and Home*: Images of Women in the Mass Media. New York: Oxford Univ. Press.

Sørensen, Bo Wagner (1994) *Magt eller afmagt?* Køn, følelser og vold i Grønland. Akademisk Forlag. København.

TV i Grønland (1975) *Betænkning afgivet af det grønlandske TV-udvalg*. Betænkning nr. 739. København + Bilag.

Withey, Stephen B. & Abeles, Ronald P. (1980) *Television and Social Behavior*. Beyond Violence and Children. A Report Committee on Television and Social Behavior Social Science Research Council. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers. hillsdal, New Jersey.

Bilag til kapitel 4

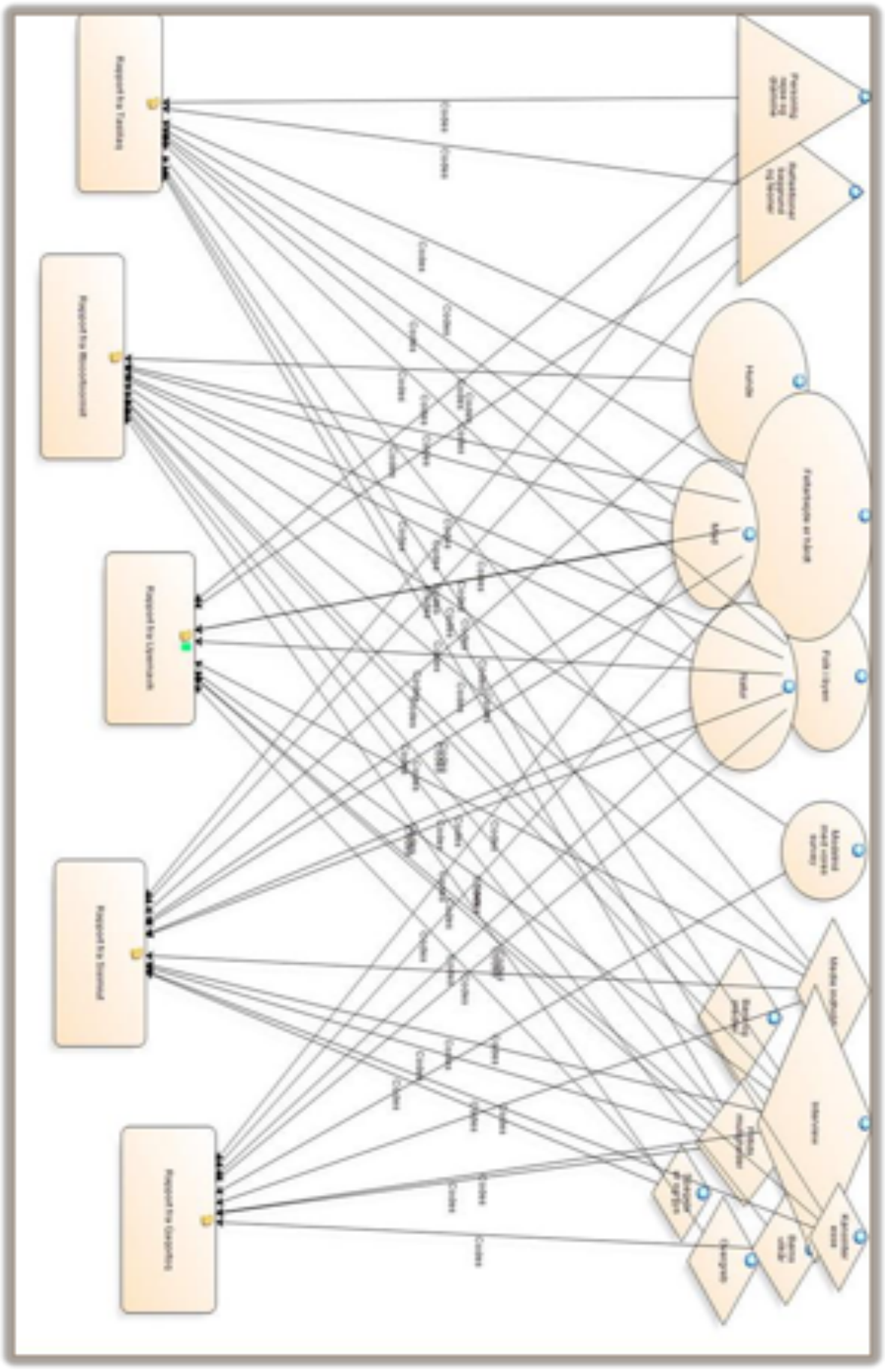

Fig. 34: Themes attached to the individual communities. From the left: Tasiilaq, Ittoqqortoormiit, Upernavik, Sisimiut and Qaqortoq.

Bilag til kapitel 6

Figur 1: Historisk overblik og tidslinje over nogle af Grønlands mange betydningsfulde bands. Da Grønland har rigtig mange bands er oversigten er ikke fyldestgørende og stopper på grund af den forstsatte mangfoldighed i 2010.

Figur 2: Historisk overblik og tidslinje over nogle af Grønlands film – outsider film tidligere og flere og flere insiderfilm lavet af grønlændere.

Bilag til kapitel 7

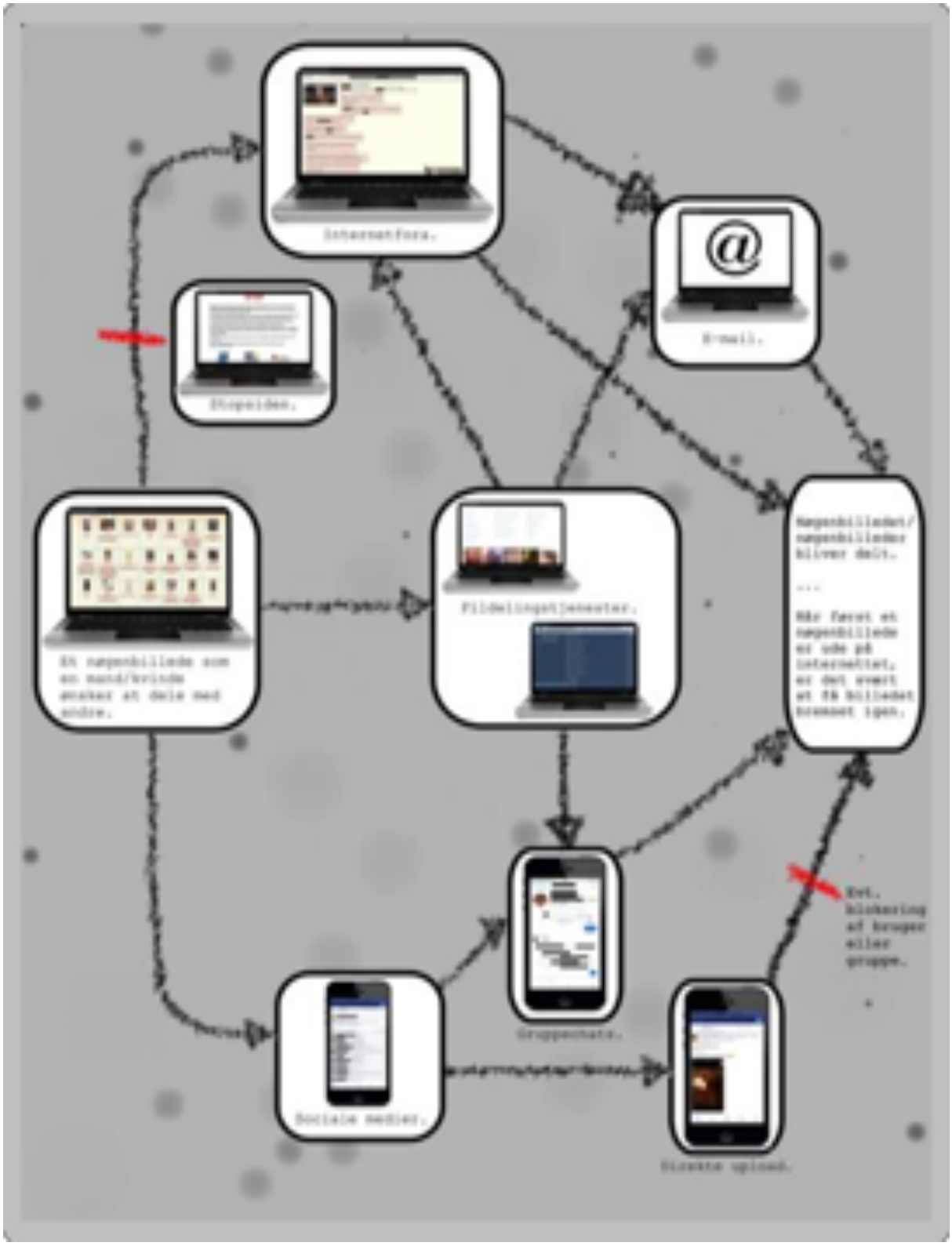
Internetfora.
E-mail.
Blogsiden.
En nøgenbillede som en mand/kvinde ønsker at dele med andre.
Fildelingstjenester.
Nøgenbilleder/ nøgenbilleder bliver delt.
...
Når først et nøgenbillede er ude på internettet, er det svært at få billedet trukket igen.
Evt. blokering af bruger eller gruppe.
Gruppechats.
Sociale medier.
Direkte upload.

Figur 1: Delingens hjerte efter en TVSyd artikel, gengivet i forstørret tilstand fra artiklen. http://www.tvsyd.dk/artikel/forbudte-noegenbilleder-flyder-paa-nettet-saadan-undgaar-de-unge-politiet (set 07.11.2016)

Bilag til kapitel 9

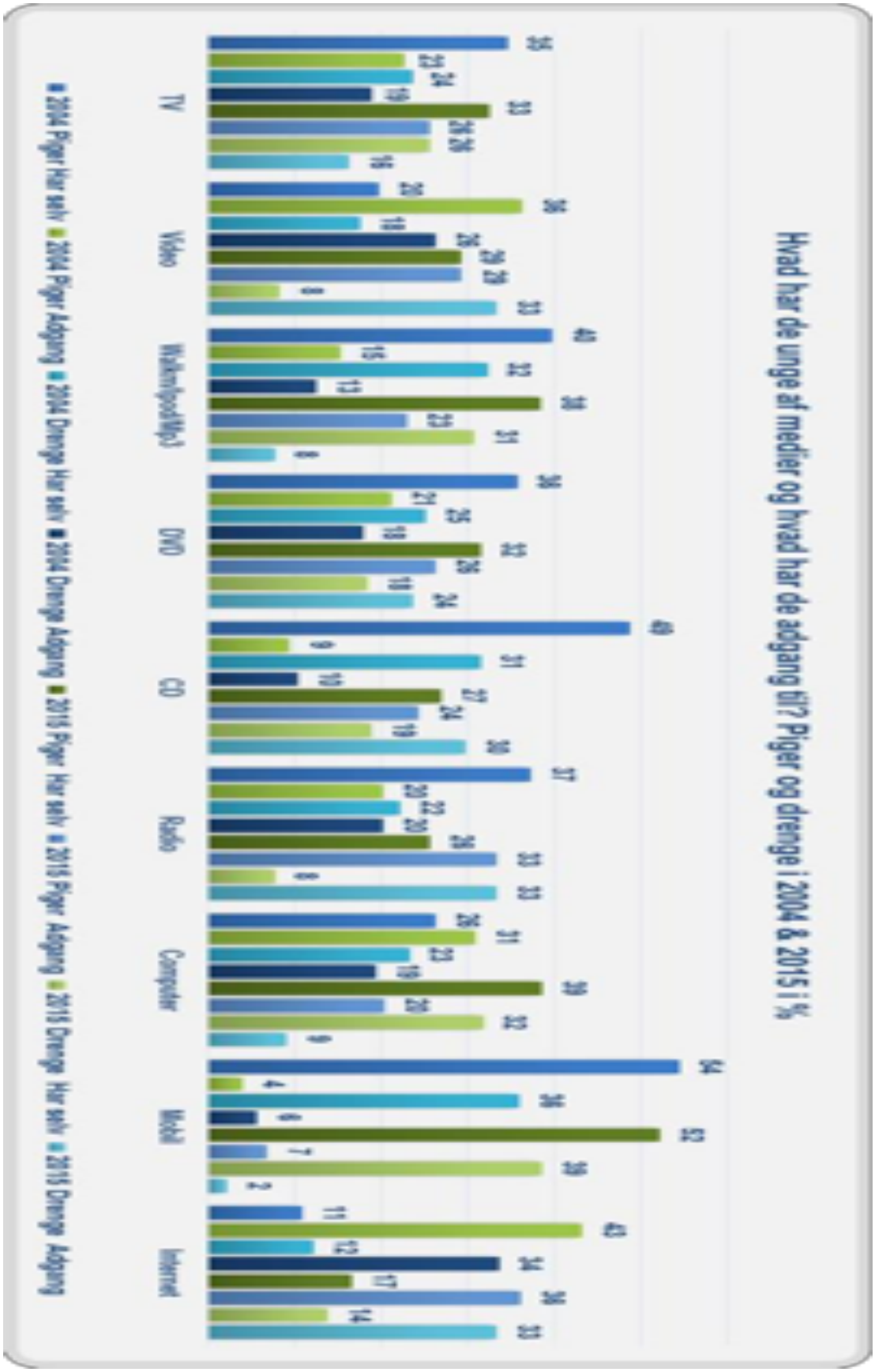
Hvad har de unge af medier og hvad har de adgang til? Piger og drenge i 2004 & 2015 i %
2004 Piger Har selv
2004 Piger Adgang
2004 Drenge Har selv
2004 Drenge Adgang
2015 Piger Har selv
2015 Piger Adgang
2015 Drenge Har selv
2015 Drenge Adgang
TV
Video
Walkman/mp3
DVD
CD
Radio
Computer
Mobil
Internet

Figur 5: Hvad de unge har af medier og hvad de har adgang til? 12-19årige piger og drenge i % i 2004 (N=342) & 2015 (N=90).

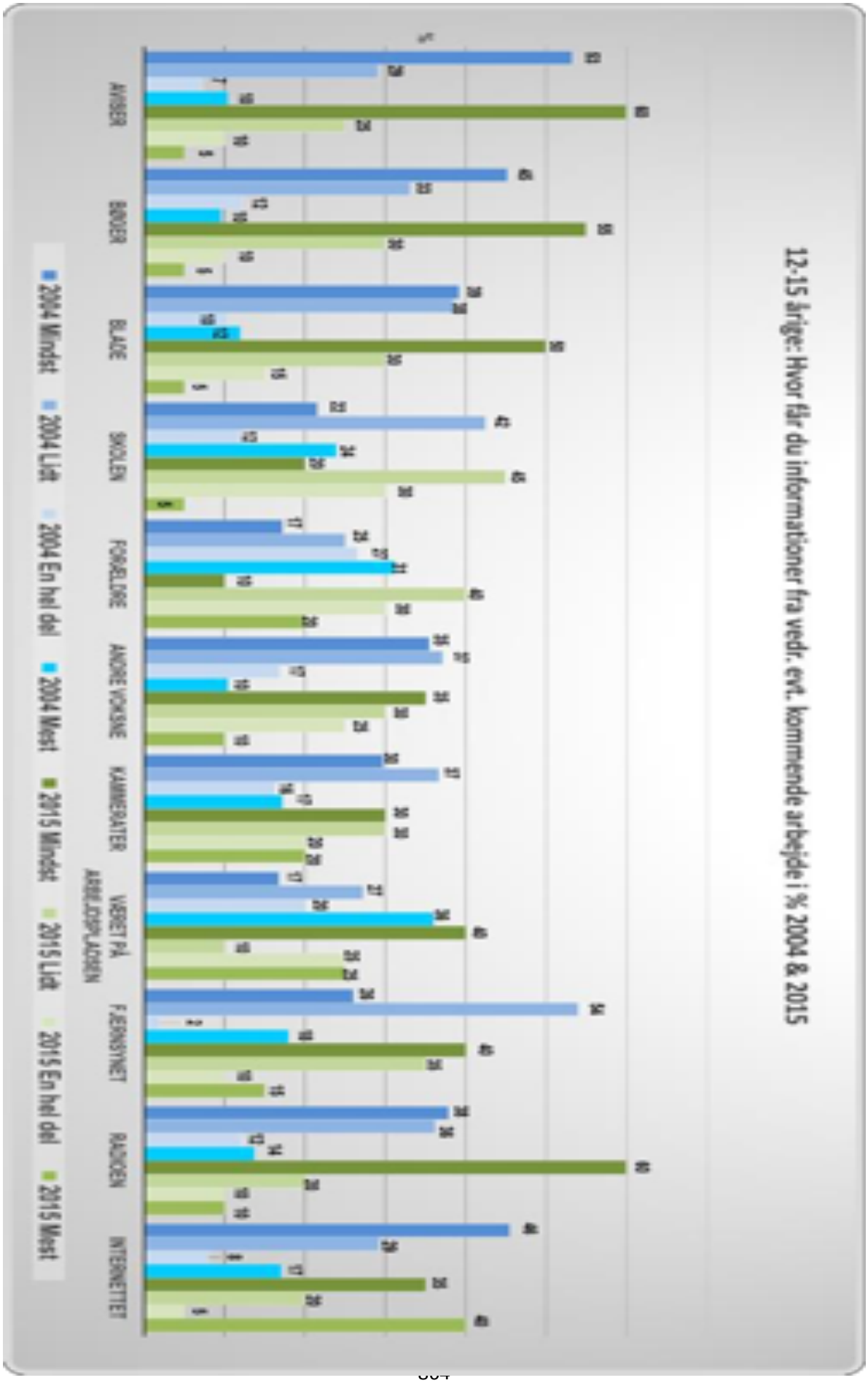
12-15 årige: Hvor får du informationer fra vedr. evt. kommende arbejde i % 2004 & 2015
AVISER
BØGER
BLADE
SKOLEN
FORÆLDRE
ANDRE VOKSNE
KAMMERATER
VÆRET PÅ ARBEJDSPLADSEN
FJERNSYNET
RADIOEN
INTERNETTET
2004 Mindst
2004 Lidt
2004 En hel del
2004 Mest
2015 Mindst
2015 Lidt
2015 En hel del
2015 Mest

Figur 22: Hvorfra får de 12-15årige deres information i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i %. Denne tabel er også aldersopdelt.

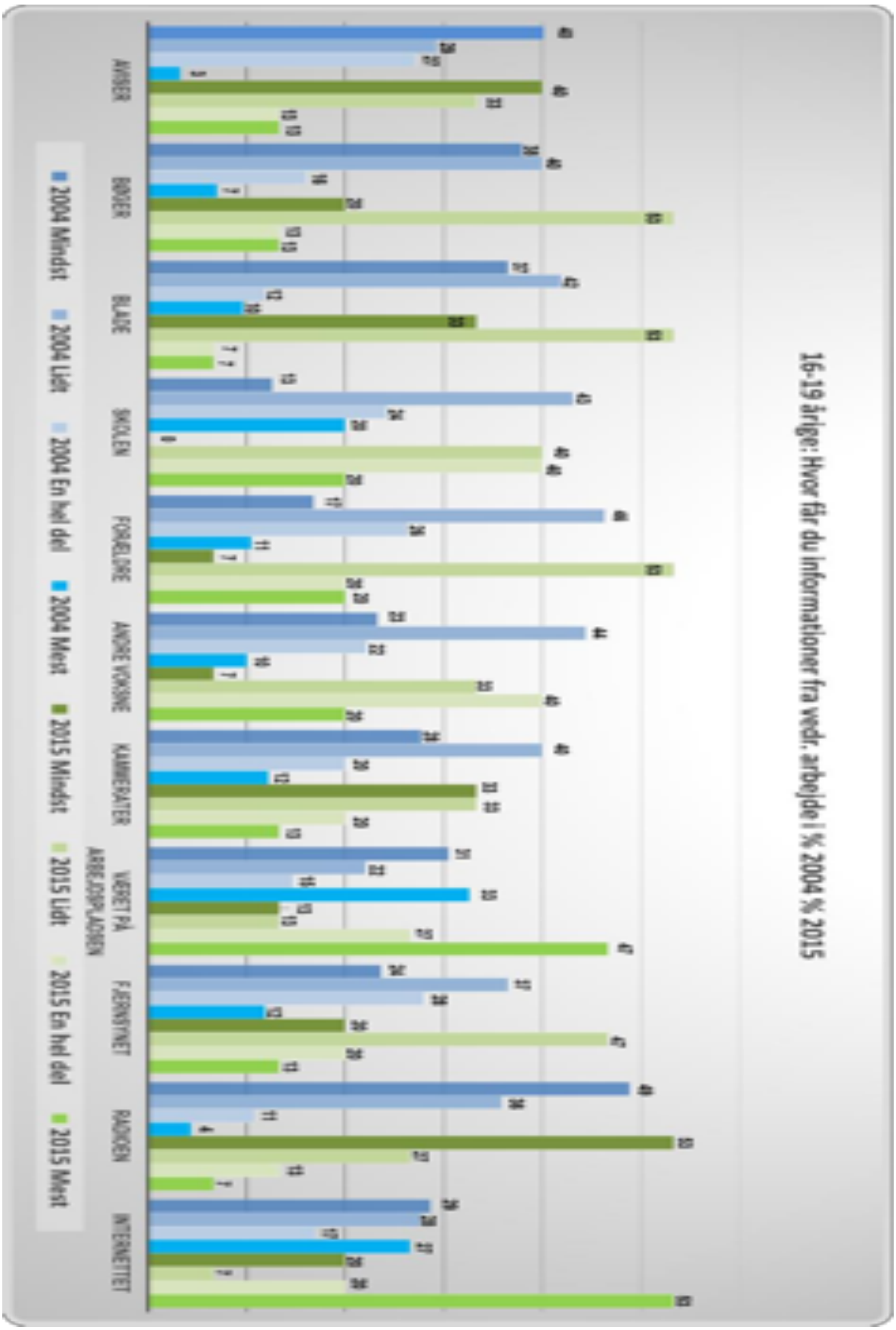
16-19 årige: Hvor får du informationer fra vedr. arbejde i % 2004 % 2015
AVISER
BØGER
BLADE
SKOLEN
FORÆLDRE
ANDRE VOKSNE
KAMMERATER
NÆRET PÅ ARBEJDSPLADSEN
FJERNSYNET
RADIOEN
INTERNETTET
2004 Mindst
2004 Lidt
2004 En hel del
2004 Mest
2015 Mindst
2015 Lidt
2015 En hel del
2015 Mest

Figur 23: Hvorfra får de 16-19årige deres information i 2004 (N= 342) & 2015 (N= 90) i %. Også her er der aldersopdeling.

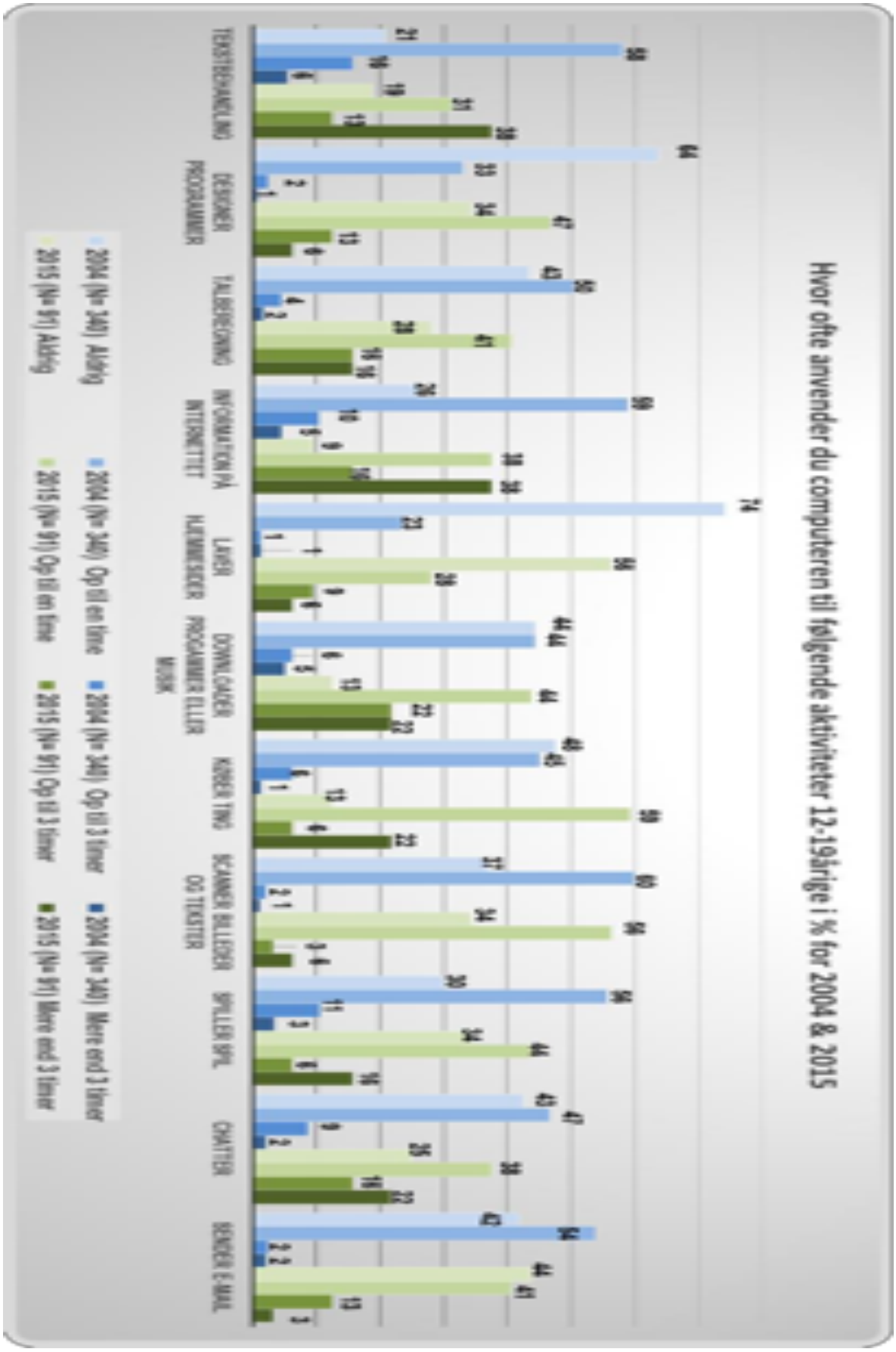
Hvor ofte anvender du computeren til følgende aktiviteter 12-19årige i % for 2004 & 2015
TEKSTBEHANDLING
DESIGNER PROGRAMMER
TALEBESKEDER
INFORMATION PÅ INTERNETTET
LAVER HJEMMESIDER
DOWNLOADER PROGRAMMER ELLER MUSIK
KIGGER TING
SCANNER BILLEDER OG TEKSTER
SPILLER SPIL
CHATTER
SENDER E-MAIL
2004 (N= 340) Aldrig
2004 (N= 340) Op til en time
2004 (N= 340) Op til 3 timer
2004 (N= 340) Mere end 3 timer
2015 (N= 911) Aldrig
2015 (N= 911) Op til en time
2015 (N= 911) Op til 3 timer
2015 (N= 911) Mere end 3 timer

Figur 31: Hvor ofte anvender du computeren til følgende aktiviteter. 12-19årige i % for 2004 & 2015. De blå søjler er fra 2004 (N= 342) og de grønne søjler er fra 2015 (N= 90). De gennemsnitlige tidsangivelser er pr. gang.

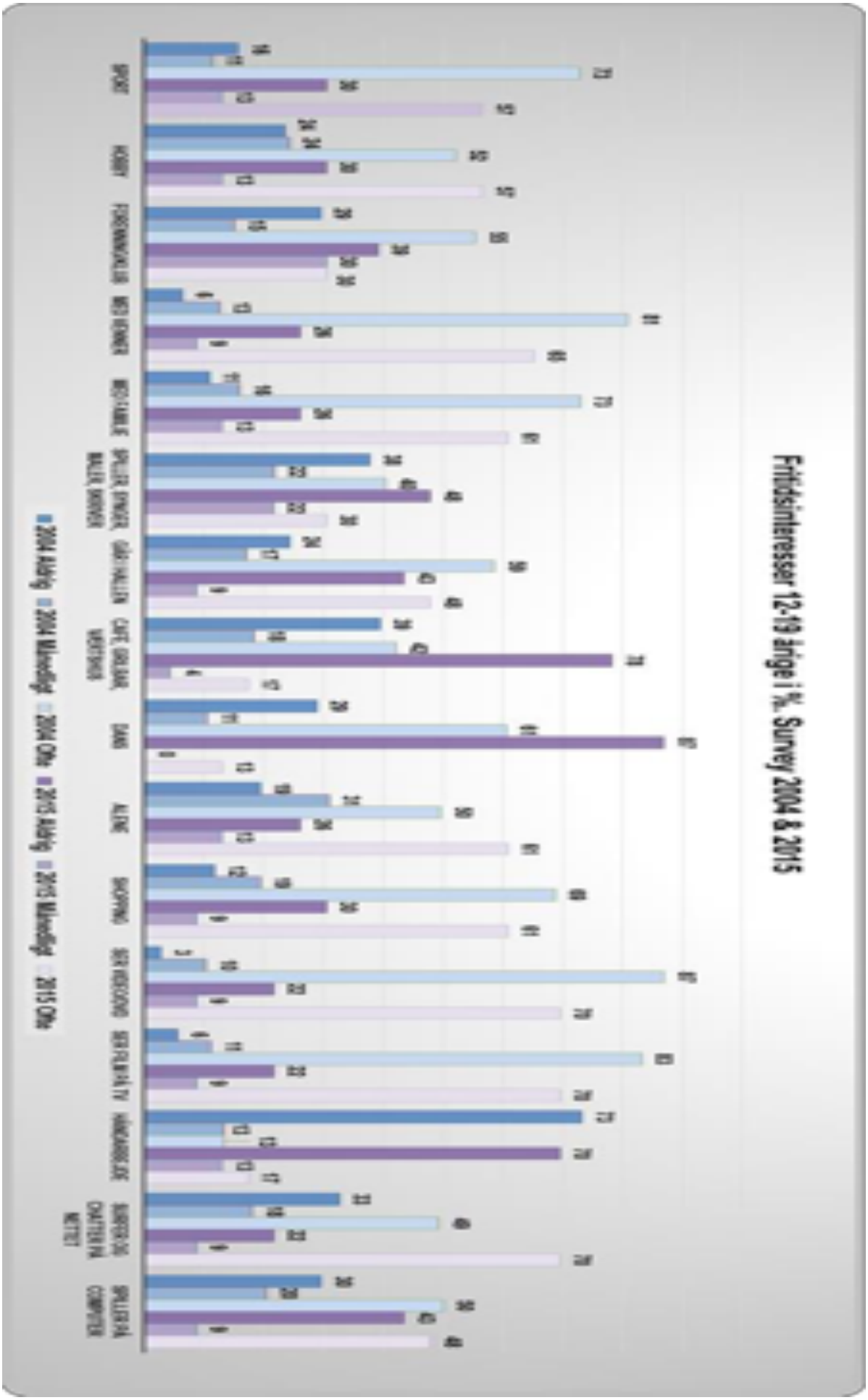
Fritidsinteresser 12-19 årige i %. Survey 2004 & 2015
2004 Aldrig
2004 Månedligt
2004 Ofte
2015 Aldrig
2015 Månedligt
2015 Ofte

Figur 36: Fritidsinteresser. Surveys 2004 (N= 342) & 2015 (N=90) i %. De blå søjler er svarene fra 2004 og de lilla søjler er fra 2015.